کي ايترو وسيع ڪندي. سن ١٩٧٠ع جي پڄاڙيءَ ڌاري،
موجوده ١٨٦ ٽيليويزن مرڪزن ۾ ٣٠٠ وڌيڪ مرڪزن جو
اضافو ٿيندو، اهي مرڪز ملڪ جي هر علائقي ۾ ٽيليويزن
پروگرام پهچائي سگهندا. اهڙيءَ طرح ماسڪو ٽيليويزن جو پروگرام
ديس جي ڏورانهن ڳوٺن تائين ڪٽي ويندي.

سگنل اليڪٽرانڪ لهه وچڙ جو سرشتو ۴ ليڪ سماچارن کي
پهچائڻ کي ممڪن ڪري سگهندو. سن ١٩٧٠ع ڌاري، ان
ٽين سرشتي جو بنياد پئجي ويندو.

يين ۾ ۸۰ سيڪڙو ۽ رلي (Relay) لائين ۾ ۱۳۰ سيڪڙو
ڏ ايندي. هڪ جديد رلي لائين، هڪ ئي وقت، ڏ گهڻي
فاصلي وارن ۳۰۰۰ ٽيليفون "سنيهن" (Calls) کــي منهن
ي ڏئي ٿــي ۽ Coaxial Cable ۱۹۰۰ سنيهن کي. Video
ي Telephone جي شروعات ڪئي پيئي وڃي. سوويت يونين
۾ ٽيليفون ۽ ريڊيو ٽيليفون جو سرشتو سڀ کان مٿي اُن ملڪن
سان ڳنڍيل آهي.

سوويت يونين ۾ Radio Hams آهن؟

انهن جو عدد ڏهن هزارن کان به مٿي آهي. اهي، دنيا
جي سيني ملڪن سان، جتي جتي اهو سرشتو آهي، لاڳاپا
وڌائيندا رهن ٿا. دور ديس جي دوستن لاءِ هزارين پيغام
موڪلجن ٿا. ساليانو سوويت شارٽ ويو ۽ الٽرا شارٽ ويو جي
ذريعي وديشي دوستن سان سعدن ٽيهه لک ملاقاتون
ٿــيــن ٿــيــون.

SACS ڇا آهي؟

سوويت يونين سنگل آٽوميٽڪ لهه وچڙ جــي سرشتي
(سنگل آٽوميٽڪ ڪميونيڪيشن سسٽم) ۾ خوب ترقي ڪري
رهي آهي، جا ننڍڙن واهڻن، شهرن، پـــرانن ۽ اين وڏن
مفاصلن کي جاريءَ جي اٽڪل جيان ڳنڍي ڇڏيندي. "SACS"
سڄي ديس جــي ٽيليگراف آفيسن کــي هڪ ئي آٽوميٽڪ
ٽيليگراف سرشتي سان ڳنڍي ڇڏيندي. اها ٽيليفون سرشتي

ٽار پهچائڻ ۾ ڪيترو وقت ٿو لڳي؟

ٽار آفيس ۾ ٽار ڏيڻ کان پوءِ ”ضروري ٽار“ هڪ ڪلاڪ ۵۰ منٽن جي اندر پهچائي ويندي آهي ۽ رواجي ٽار ٽن ڪلاڪن جي اندر اندر. هر سال اٽڪل ڇهه ڪروڙ ٽارون پهچايون وڃن ٿيون. پوسٽ آفيس وارا، اڪثر، اهي ٽارون (سنيها)، ٽيليفون تي ئي ڏئي ڇڏيندا آهن ۽ ان طرح پهچ تڙتڪڙ ۾ گراهڪ جو وقت بچائي وٺندا آهن.

۱۵۰ کان شهرن ۾ اهڙو بندوبست آهي جو سائنس تي وقت اندر فوٽو ٽيليگرام ۽ پهچائي سگهندا آهن. ڪاغذن جا ۽ دستخطن جا فوٽا ۽ تصويرون به اهي پهچائن.

ٽيليفون سرشتي جي ترقي ڪيئن ٿي آهي؟

سن ۱۹۶۶ع وڏي مفاصلي لاءِ اٽڪل ڇهه ڪروڙ ۵ لک ”لنڪون“ رجسٽر ٿيا. سن ۱۹۷۰ ڌاري خانگي ٽيليفونن جو انداز ٻيڻو ٿي ويندو. آٽوميٽڪ سرشتي ۽ ٻين لائنن تي وڌيڪ ڌيان ڏنو ويندو.

دنيا جي وڏي ۾ وڏي ريڊيو ٽارن جي لائين (ماسڪو کان ولاديوسٽاڪ لائين) ۹۳۰۰ ڪلوميٽرن ۾ آهي. ۽ يورپ جي ٻي وڏي ۾ وڏي لائين (ماسڪو کان تاشقند لائين) ۳۷۰۰ ڪلوميٽر آهي. انهي وچ ايشيا جي ماڻهن کي ماسڪو ٽيليويزن جي پروگرامن ڏسڻ جو پڻ موقعو ميسر ڪري ٿي ڏني. انهي ۱۹۶۵ ۾ شروع ٿيون.

۱۹۶۵ جي ڀيٽ ۾ سن ۱۹۷۰ ڌاري، ٻين ٽارن جي

موٽر بس ۽
ٽرام لاءِ ٣ ڪوپيڪ، ٽرالي بس لاءِ ۴ ڪوپيڪ، موٽر بس لاءِ ۵ ڪوپيڪ ڀاڙو لڳندو آهي، جڏهن ته زير زمين ٽرين لاءِ ۵ ڪوپيڪ ڀاڙو مقرر ڪيل آهي، خاص رستن لاءِ ٽئڪسي ۽ رواجي ٽئڪسي مفاصلي جو ڪو به بندش ڪونهي. خاص رستن لاءِ ٽئڪسي لي ١٠ ڪوپيڪ لڳن (مفاصلي جي شرط بنا) ۽ رواجي ٽئڪسي لاءِ ١٠ ڪوپيڪ هڪ ڪلوميٽر جي لاءِ ڏيڻا پون.

پر فقط اهو ڪارڊ ئي نه آهي. سمورو ميونسپل انتظام سنڌاري ۽ واداري جي ڪري سهوليت پرهو ٿي پيو آهي. ٽئڪسيون وڏي وسيع پيماني تي ڪم آنديون وڃن ٿيون. مثال طور ته هڪ ڏينهن، هڪ ڏهه هزار ٽئڪسيون ماسڪو ۾ آهن. اڃا هڪ ڏينهن، هڪ هفتي، هڪ مهني، بلڪ وڏي مدي لاءِ موٽر ڪار ڀاڙي تي رکي سگهجي ٿي.

١٩٦٦ع کان ١٩٧٠ع تائين زير-زمين ريلواين جا ٨۵ ڪلوميٽر وڏيڪ جڙي راس ٿيندا. ٽرامن لاءِ ١۴٠٠ ڪلوميٽرن ۾ لائين پونڊي ته ٽرالي بسن لاءِ ٢٩٠٠ ڪلوميٽرن ۾. زير زمين ريلوي پٽن لاءِ ١٢٠٠ نوان ڪوچ، ڏهه هزار ٽرامون ۽ ٻارهن هزار ٽرالي بسيون به تيار ٿيندي پون.

سفر ڪرڻ لاءِ ڪهڙا خانگي وسيلا رکي سگهجن ٿا؟

موٽر ڪار، موٽر سائيڪل، اسڪوٽر، سائيڪل، موٽر ٻوٽ ۽ ٻيون اهي ڪشتيون، جيڪي ڀاڙي لاءِ ڪم نه ٿيون اچن. اهي سڀ ”واهڻ“ سرڪاري ۽ سهڪاري دڪانن ليان موٽرن سگهجن ٿا. انهن سڀني لاءِ، تنهن ۾ به خاص ڪري موٽرن کهٽي چڪ آهي.

ڪيوارڪ ميٽرن جي ڊگهائي ٻڌي هئي.

سنه ۹۷۰ع ڌاري، تيل واري پائيپ لائينن جا ۱۲۰۰۰ ڪلوميٽر ۽ گئس واري پائيپ لائين جا ۳۵۰۰۰ ڪلوميٽر ٺهي ويندا. تيل ۽ تيل جي شين جي پائيپ لائين ٽرانسپورٽ اڌ ٿي ويندي.

سوويت يونين ۾ ميونسپل ٽرانسپورٽ ۾ ڪهڙي ترقي ٿي آهي؟

انقلاب کان اڳ، ملڪ جي ۳۵ شهرن ۾ ٽرامون هلنديون هيون ۽ ميونسپل ٽرانسپورٽ جو اهو هڪ ئي ذريعو هوندو هو. سنه ۱۹۶۶ع ۾ ۱۱۰ شهرن ۾ ٽرامون هلنديون هيون. ٽرالي بسون ۸۰ شهرن ۾ آهن. ۱۶۵۰ شهرن ۾ موٽر بسون ۽ تمام گهڻن شهرن ۾ مسافرن ڍوئڻ ۽ مال لاءِ ٽيڪسيون ميسر آهن.

سنه ۱۹۳۵ع ۾ ماسڪو شهر ۾ پهرين زير-زمين ريلوي لائين لڳي هئي. هاڻي لينن گراڊ، ڪيو، تبليسي ۾ به زير زمين ريلوايون آهن. باڪو ۽ خارڪوف ۾ اهڙيون لائينون تعمير هيٺ آهن.

هرسال ٽرامن ۾ نو سؤ ڪروڙ ماڻهن کان به وڌيڪ سفر ڪن ٿا. ٽرالي بسن ۾ پنجاه لک، زير زمين ٽرينن ۾ ٻه سؤ ڪروڙ ماڻهو ۽ موٽر بسن ۾ ان هزارن ڪروڙن کان به وڌيڪ ماڻهو سفر ڪن ٿا.

سوويت يونين ۾ ميونسپل ٽرانسپورٽ وڌيڪ پسند ڇو ٿي پوي؟

جاڪاڻ ته اهو قاعدي سان هلائڻ ۾ اچي ٿو ۽ سستو پڻ آهي.

ميسر ڪندي، جا دنيا جي گهڻن بندرن جي پيٽ ۾ وڌيڪ
هوندي. اها نيتي آهي تہ ساموندي واپار لاءِ
گهربل سامگريءَ جو پورائو پنهنجو پاڻ مان ٿي ڪجي. سوويت يونين جي

مسافرن جي سهوليت لاءِ ڪهڙو بندوبست آهي؟

ڪوئي ۾ خواشمند، گاڏيءَ يا جهاز جي ٽڪيٽ
ٽيليفون تي گهري ٿو سگهي. وڏن مفاصلن لي، ايڪسپريس
گاڏين ۾ سمهڻ جو بندوبست هوندو آهي. اهڙن مسافرن لاءِ، انهن ۾ ايڪسٽرا پلانا ويندا آهن.
انٽر-ڪنڊ وارين ريلوين تي ڊائننگ ڪار (کاڌي جو گاڏو).
هر ايڪسپريس گاڏيءَ ۾ هوندو آهي. تقاضا ڪرڻ تي ماني گاڏن ۾ ٿي پهچائي ويندي
آهي. سڀني گاڏن ۾ ريڊيو سيٽ هوندا آهن ۽ ڪن گاڏين ۾
ريڊيو ٽيليفون جو انتظام آهي، جنهن سفر ڪندي ڪندي
مسافر پنهنجي گهر سان يا مترن سان لهہ وچڙ رکڻ چاهين تہ
رکي سگهن. وڏي مفاصلي واري سفر ۾، مسافرن کان ماني
لاءِ ڪجهہ نہ ورتو ويندو آهي.

پائيپ لائين ٽرانسپورٽ جي بهبوديءَ لاءِ ڇا ڪيو ويو آهي؟

سنہ ۱۹۶۵ع ۾ تيل واريءَ پائيپ لائين جي ڊيگهہ ۰۰
ڪلوميٽر هئي ۽ گئس واري پائيپ لائين ۴۱۸۰۰ ڪلومـ
تيل جي ۷۰۰،۰۰۰، ۲۲۵ ٽن ۽ گئس جي ۱۰۳،۳۰ ڪ

سامونڊي جهازن ذريعي هلندڙ واپار ڪيئن ٿو ترقي ڪري؟

سنه ١٩٦٦ع ختم ٿيڻ تائين، سوويت يونين جو سامونڊي واپار ٨٠ لک ٽن، زياده هو ۽ اهو دنيا ۾ ڇهون نمبر هو. فقط ٦ سال اڳ، سوويت يونين ٻارهون نمبر هو. جڏهن گذريل ١٥ سالن ۾ (١٩٥٠-١٩٦٥) دنيا جو سامونڊي واپار ٨٩ سيڪڙو وڌيو آهي، تڏهن سوويت يونين وڌو ٿو ڏيڻي پنهنجو واپار ٣٢٠ سيڪڙو وڌايو آهي. اڄ تائين جهازن جي لاءِ ڪيل اڳڪٿا ڏيکاري ٿي ته ١٩٦٦ع کان ١٩٧٠ع تائين دنيا جو سراسري واڌارو ٢٠-٢٥ سيڪڙو ٿيندو، پر سوويت يونين جو واڌارو ٥٠ سيڪڙو ٿيندو. ساليانو سراسري ترقي ۾ ڏهه لک ٽن وڌي ويندي.

درحقيقت، سوويت يونين جي ”سامونڊي واپاري جهازراني“ دنيا ۾ نئين ۾ نئين عمر واري آهي، جنهنجا ٧٠ سيڪڙو جهاز ته گذريل ڏهن سالن ۾ ٺهيا آهن. نون جهازن جو اهڙو ڪم نمونو به وڌندو رهندو. هر هفتي، جهازن جي گودين مان ٻه اوران جهاز نڪري رها آهن. ٻيا ڪيترا جهاز سوويت يونين جي طلب لئي، ٻين ملڪن ۾ ٺهي رهيا آهن. سامونڊي واپار وڌڻ سان واپار جي واڌاري سان گڏ وڌي رهيو آهي. ١٩٧٠ع تائين، ٣٨,٠٠٠ ڪروڙ ٽن جو سامونڊي واپار ٿيندو، جو ١٩٦٥ع ۾ ٢٠,٨٨٠ ڪروڙ ٽن جيترو هو. ان وقت تائين سامونڊي ٻيڙن جي ڏڪن جي اوراضي ته ٤٠ سيڪڙو وڌي ويندي. مال لاهڻ چاڙهڻ جي مشينري ته ٩٠ سيڪڙو وڌي

هوائي جهاز TU-144 هڪ سؤ ويهه مسافر کڻي ٦٥٠٠ ڪلوميٽرن جو مفاصلو طئي ڪندو ۽ ٢٥٠٠ ڪ-م في ڪلاڪ جي رفتار سان اڏامي سگهندو.

سنه ١٩٦٦ع کان سوويت يونين AN-22 يا "انٽيوز" ٺاهيا آهن، جي دنيا جا وڏي ۾ وڏا جهاز آهن. اهي ٨٠ ٽن مال سامان جا يا ٧٢٠ مسافر کڻي پندرهن هزارن ڪلوميٽرن لاءِ اڏامي سگهندا. اهو جهاز ٤٥ ٽن جيترو مال کڻي (٧٤٠ ڪ-م في ڪلاڪ جي رفتار سان) ٻارهن هزار ڪلوميٽرن لائين اڏامي سگهندو.

سوويت يونين "سول ايئر فليٽ" ڪي ڪي قسمين قسمين جا هيليڪاپٽر آهن، جن ۾ ننڍڙي "گراس هاپر"، KA-26 کان وٺي MI-4 ۽ MI-6 ۽ دنيا جي وڏي ۾ وڏي هوائي جهاز "فلائنگ ڪرين" B-10 جهڙا به آهن.

سوويت يونين پنهنجا جهاز ۽ هيليڪاپٽر وڪرو ڪندي آهي؟

ضرور ڪندي آهي. "ايويا ايڪسپورٽ" سوويت ودينشي واپاري جماعت جا واپاري ٽالا ٣٥ کان وڌيڪ ملڪن سان آهن. IL-18، TU-124، AN-24 جهاز ۽ هيليڪاپٽر MI-4 ۽ MI-6 لاءِ تمام گهڻي ڇڪ رهندي آهي.

هاڻي "ايويا ايڪسپورٽ" وارا پنهنجن گراهڪن کي هيٺيان جديد ماڊل آڇين ٿا:

IL-62 ۽ TU-134 جهاز، هيليڪاپٽر B-8، "فلائنگ ڪرين" B-10 ۽ ٻيا.

اهو انتر اسٽري انجڻ لائين جي طرفان ١٥ کان وڌ ملڪن ڏانهن اڏامندو آهي.

TU-114 چئن انجڻن وارو، ١٧٠ ياترين کڻندڙ (٢٢٠ سيلاني ڪلاس). جهاز جي رفتار آهي ٨٠٠ ڪ.م ۽ اڏام آلس ٻارهن هزار ڪلوميٽر.

TU-104. سنه ١٩٥٦ع ۾ هي دنيا جو پهريون جيٽ هوائي جهاز هو. ان کان پوءِ ٻيا ڪيترائي ملڪ اهڙا جهاز ڪم آڻڻ لڳا آهن. هن ۾ سٽر مسافر ويهي سگهن ۽ سندس رفتار هڪ ڪلاڪ ۾ ٨٠٠-٩٠٠ ڪ.م آهي.

TU-124 ٻن انجڻن وارو هوائي جهاز ڪلاڪ ۾ هڪ هزار ڪ.م رفتار سان ٤٤ مسافرن کي کڻي وارو.

سوويت يونين، ايندڙ سال ٻن ۾ وڌيڪ جديد نموني وارا جهاز تيار ڪري وٺندي جن ۾ ڪي هيٺيان آهن:

TU-134 ٻن انجڻن وارو جيٽ لائينر - رفتار ٨٥٠ کان ٩٠٠ ڪ.م في ڪلاڪ - اڏام ٣٥٠٠ ڪلوميٽر - ٧٠ مسافرن لاءِ.

IL-62 انٽر - کنڊ مسافري ڪندڙ - ١٨٦ مسافر کڻندڙ - چئن انجڻن وارو ٽربوجيٽ - اڏام ٩٠٠٠ ڪلوميٽر ۽ رفتار ٩٠٠ ڪ.م ڪلاڪ ۾.

YAK-40 ٽن انجڻن وارو جيٽ جهاز - مقامي سروس لاءِ ٢٤ ياتري کڻندڙ.

TU-154 ٽن انجڻن وارو ٽربوجيٽ هوائي جهاز، جو ١٦٠ مسافري کڻي سگهندو. سندس رفتار ٩٠٠ ڪ.م ڪلاڪ ۾ ۽ اڏام ٧٠٠٠ ڪلوميٽر - هي لائينر TU-104، IL-18، ۽ AN-10 جي جاءِ پُريندو.

سوويت يونين جو پهريون "سپر سانڪ" مسافرن جهاز

انهن شهرن ۾ الجيرس، ايمسٽرڊيم، بغداد، برلن، بڊاپيسٽ، بخارسٽ، براٽسلاوا، برازاويل، برسلز، بلغراد، بيروت، باماڪو، وارسا، ويانا، هوانا، دمشق، دهلي، جڪارتا، ڪابل، قاهره، ڪراچي، ڪولمبو، ڪوناڪري، ڪوپن هيگن، لنڊن، مانٽريال، نڪوسيا، پيڪنگ، پيرس، پراگ، پنام پينگ، صوفيا، اسٽاڪهوم، الن ٻاتور، خرطوم، هيلسنڪي، رابت، رنگون، روم، ٽوڪيو، ٽيونس، طهران آهن. ماسڪو کان نيويارڪ ۽ ماسڪو کان لاگوس جا هوائي رستا به کوليا ويا آهن.

سوويت ايئر لائين ڪهڙا ڪهڙا هوائي جهاز ٿي هلائي؟

اهي جيڪي صرف ٻارهن ڄڻن وارا ننڍا هوائي جهاز به آهن ته وڏا شاهي جهاز به آهن جيڪي ٢٢٠ مسافر کڻي اڏامي سگهن ٿا. هيٺ آهي ڪن پسنجر جهازن جي فهرست:

AN - 14 "پچيلڪا"، ٻن انجڻن وارو، ڇهن مسافرن لاءِ آهي جو ٦٠x٨٠ ميٽرن جي ميدان تي به لهي سگهي ٿو.

AN - 24 ٻن انجڻن وارو "ٽربو پراپ"، جو پنجاهه مسافر کڻي ٿو ۽ ڪلاڪ ۾ ٥٠٠ ڪلوميٽرن جي حساب سان اڏامي ٿو. اهو سراسري ٻارهن سو ڪلوميٽر مفاصلو طئي ڪندو آهي.

AN - 10 چئن انجڻن وارو، هڪ سو مسافر کڻندڙ هوائي جهاز آهي، جنهن جي رفتار في ڪلاڪ ٦٠٠ ڪلوميٽر آهي. اهو ست هزار ڪلوميٽرن جي اوچائي ۾ اڏامندو آهي.

IL - 18 چئن انجڻن وارو، ١٢٠ مسافر کڻندڙ، جنهن جي رفتار آهي ٧٠٠ ڪلوميٽر ڪلاڪ ۾ ۽ اوچائي ٦٥٠٠ ڪلوميٽر.

لک ست هزار ۽ ڇهه لک ستر هزار بالري هوائي سفر ٿا ڪ
ڪن ڏينهن ۾ ٻه ٻه لک ليو وڃن.
مسافري؛ جي هوائي جهازن ۾ طاقتور انجڻيون لڳل آهن
اهي تيز رفتار سان اڏامن ٿا ۽ وڏيءَ ڪ مسافر ک
ٿا. اوائل ۾، سوويت هوائي رستي تي، هن سال ۾ فقط ٽي
مسافرن سفر ڪيو هو ۽ هاڻي، شاهي سوويت هوائي جها
ٽي - ايو - ١١٤ اهڙا مسافر، ماسڪو کان ٽوڪيو تائين، (٣٢٠ ڪ م)
فقط ٽيهن منٽن ۾ ڪٿي وڃي ٿو پهچائي. مسافرن جو ٨٠ سيڪڙو
وڏن شاهي تيز رفتار وارن جهازن ۾ تيسي سفر ٿسو ڪري.
سلامتي، تيز رفتار، سک سڀيتي ۽ گهٽ ڀاڙن جهڙي سهولتن،
هوائي جهازن جي مسافري ڏن ۾ ڏن وڌيڪ مسافرن ڪسي
ڇڪي رهي آهي. ١٩٦٧ع ۾ ٻه ڪروڙ ٽيهن لکن مالڪن
مال ۽ ٽپال جي هوائي جهازن جي مسافري ڪئي. هڪ ڪروڙ پنجاهه لک ٽن
دنيا جي ڪن هوائي جهازن جي وسيلي ڪئي وئي.
ايئر لائين تي سفر ڪندڙ آهي. لڳ ڀڳ هڪ ڪروڙ مسافر سوويت
يونين جا هوائي جهاز سالانا سڀ ڪروڙ ذاري، سوويت
سن ١٩٧٠ع ذاري، سوويت ... ڪروڙ مسافر کڻندا.

سوويت ديس، هوائي جهازن جي رستي ٻين ملڪن سان سڌيءَ طرح ڳنڍيل آهي؟

... پنجاهه کان به وڌيڪ ديس سان سڌيءَ طرح ڳنڍيل آهي.
... ١٩٦٧ع جي وچ ڌاري، ايرو فلوٽ، (سوويت سول ايئر لائينس)
... هوائي جهازراني يورپ، ايشيا، آمريڪا ۽ آفريڪا جي
ڪل ٤١ ملڪن جي راڄڌانين سان سڌيءَ طرح ڳنڍيل هئي.

مثال طور، ڪيو- ماسڪو ايڪسپريس ٽرين (٨٥٦ ڪلوميٽر) جي فرسٽ ڪلاس جي ٽڪيٽ لي سترهن روبل ۴٠ ڪوپيڪ ٿا لڳن، پر هوائي جهاز جي ٽڪيٽ تي ١٥ روبل. ٻئي طرف ماسڪو کان خابروسڪ تائين (٨٥٥٣ ڪ. م.) ٽرين لاءِ ڏجن ٿا ٨٩ روبل ٥٠ ڪوپيڪ، ته هوائي جهاز لاءِ ڏجن ٿا ١٠٨ روبل.

سراسري طور، ٻين ملڪن جي ڀيٽ ۾ سوويت يونين جا ڀاڙا گهڻو گهٽ آهن. مثال طور، هوائي سفر جا ڀاڙا آمريڪا جي ڀيٽ ۾ ٣٠-٥٠ سيڪڙو گهٽ ٿا لڳن.

سوويت يونين ۾ هوائي جهازرانيءَ جا مکيه رستا ڪهڙا آهن؟

سنه ١٩٢٣ ڌاري ان سوال جو جواب ڏاڍو سولو ٿئي ها، جڏهن ماسڪو کان گورڪي تائين، ۴٢٠ ڪلوميٽرن وارو هڪ ئي هوائي رستو هوندو هو. هاڻي ته اها ڳڻپ ڪرڻ ئي مشڪل آهي. اڄڪلهه هوائي رستن جي ڊيگهه ٥ لک ڪلو ميٽرن کان مٿي ٿيندي، جن ۾ هڪ لک ڪلوميٽر انٽر راشٽري لائين جا به اچي ٿا وڃن. ديس ڀر جي مکيه مکيه شهرن کي ڳنڍڻ لاءِ چار سؤ کن مکيه هوائي رستا آهن، جن تي روزانو ١۴٠٠ کن اڏامون ٿين ٿيون.

مڪاني هوائي رستن تي ته اڏامون اڃا به وڌيڪ آهن ۽ انهن جو عدد روز بروز پيو وڌي. مثال طور، يوڪرين ۾ ٥٠٠، ڪرکستان ۾ ۴٠٠ ۽ ڪاڪيشس ۾ ٣٥٠ هوائي رستا آهن. اڄڪلهه ڪو به اهڙو اهميت وارو هنڌ ڪونهي جو هوائي جهازرانيءَ جي رستي ڳنڍيل نه آهي. اونهاري ۾ روزانو هڪ

جي ٿي لسي، جيسا آمريڪا جي پيٽ ۾ پيٺي آهي. سوويت جي زمانيءَ ۾ ريلوي لائينون نه فقط پيٽيرن ليون آهن، پر ٽرانسپورٽ جو انتظام ۽ بندوبست ستاوبوڙلو ليو آهي، اهو سڀ آٽوميٽڪ مشيري، ڊيزل ۽ بجلي انجڻين، جديد هيري جاچ (ليڪٽالاجي) جي سهڻان ممڪن ٿسي سگهيو آهسي. سوويت يونين جي ريلوي لائين، دنيا جي ريلوي لائين جي ڏهين حصي جيتري مس آهي، پر دنيا جي باڙي جو اڌ، اها ئي ڪمائي.

سنه ١٩٦٥ جي پيٽ ۾، سنه ١٩٦٦-١٩٧٠ع جي عرصي ۾ سوويت ريلوائن جيسا پنا سه هزار ڪسن ڪلوميٽرن ۾ وڌيڪ لڳندا ۽ مال جي پساڙي جي وصراسي ۾ بس ٢٣ سيڪڙو واڌ ايندي.

ريگا کان ولني ولڊيووسٽاڪ تائين سفر ڪرڻ ۾ ڪيترو وقت ٿو لڳي؟

اهو مدار آهي "واهڻ" جي چونڊ تي. مفاصلو آهي ڏهه هزار ۽ سؤ اٺيهه ڪ.م. ايڪسپريس ٽرين ۾ جيڪر ١٨٦ ڪلاڪ لڳن. ماسڪو ۾ ٽرين بدلائڻ جو وقت لهن ڪان سواءِ ٽِطجي ۽ ٽي - يو- ١٠٤ جيٽ هوائي جهاز ڪسي ١٦ ڪلاڪ ١٠ منٽ ٿي لڳندا.

باڙو، ريل جو يا هوائي جهاز جو سستو آهي؟

اڪثر ڊ ليسرين جو باڙو وڌيڪ سستو ٿو ٿئي، پر ڪن تمدن مفاصلن تي هوائي جهازن جو باڙو وڌيڪ سستو ٿو لڳي.

وڃي ٿيا. هاڻي اٽڪل ٥٥٠٠ ڪلوميٽرن جي پٽڙي تي (ٽرانس-
سائبيرين ريلوي) ماسڪو کان بائيڪل تائين بجلي ٽرينون
ٿيون هلن. سنه ١٩٦٢ع ۾ ٣٤٠٠ ڪلوميٽرن جي پٽڙي تي بجليءَ
جو بندوبست ڪيو ويو هو. جو فنلنڊ جي نار وٽ ليننگراڊ
کان وٺي، ڪاڪيشز جبلن ۾ ليننڪان تائين آهي. جلد ئي
يورپين - ٽرانس - ٽرنڪ لائين تي هڪ هزار ڪلوميٽرن ۾
لووو کان پراگ تائين، اليڪٽرڪ ٽرينون هلڻ لڳيون. هر سال،
ان هزارن کان مٿي ڪلوميٽرن جي پٽڙي تي بجليءَ جو بندوبست
ڪيو ٿو وڃي. سنه ١٩٧٠ع تائين، ڏهن هزارن ڪلوميٽرن
تائين بجليءَ وارن گاڏين جي آمدرفت ممڪن ٿي ويندي ۽
گهڻي قدر باقي وارن انجڻين جي جاءِ تي بجلي ۽ ڊيزل
وارين انجڻيون اچي وينديون.

سنه ١٩٦٧ع ۾ بجليءَ ۽ ڊيزل انجڻين لاءِ ٧٦٠٠٠ ڪلوميٽرن
۾ پٽا لڳل هئا ۽ ريلوائي گاڏي جي مال ڍوئڻ جو ٨٢٪ سيڪڙو
ڪم انهن جي ذريعي ٿو ٿئي.

بجليءَ جي بندوبست وارن ريل جي پٽڙي جي ڊيگهه جي
لحاظ کان ۽ جديد ترين ٽيڪنيڪي سيوا ۽ تحسين جوڳي بندوبست
جي لحاظ کان، سوويت يونين سڄي دنيا ۾ پهريون نمبر آهي.

سوويت ديس جي ريلوي ڪيترو مال ٿي ڍوئي؟

جيتوڻيڪ سوويت ديس جي ريلوي لائين هڪ لک
ايڪيهه هزار چار سؤ ڪلوميٽرن ۾ آهي ۽ آمريڪا جي ريلوي
لائين ٻي لک اٺاويهه هزار ڪلوميٽرن ۾ آهي، تڏهن به
سوويت يونين جي مال جي آمدرفت ٻن لکن ڪروڙن ٽن

سوويت يونين ۾ آمدرفت لاءِ ڪهڙا "واهڻ" وڌيڪ پسند ڪيا وڃن؟

سوويت يونين وسيع ۽ گهڻ وارو ملڪ آهي. اونهاري جي مند ۾ هوائي سفر کي ئي اڳرائي ڏني ويندي آهي. ڪن حالتن ۾ ٦٠ کان ٨٠ سيڪڙو تائين مسافر، خاص ڪري موڪلن ۾، هوائي جهازن ذريعي مسافري ٿا ڪن. الين اڪثر اونهاري ۾ ليندو آهي. هوئن ريل گاڏيءَ جو سکيو سهنجو ڪرڻ وڌيڪ پسند ٿا ڪن. هر سال ڇهه ڪروڙ ماڻهو ريل رستي ڊگهن مفاصلن وارو سفر ڪن ٿا. مڪاني مسافري ۾ سؤ پنجيتاليهه ڪروڙ ماڻهو ٿا ڪن.

ٻئي نمبر ۾ آهي هڪ شهر کان ٻئي شهر تائين موٽر جي مسافري. ڏهه سؤ ڪروڙ ماڻهو ان جو لاڀ ٿا وٺن. ملڪ ۾، ٻارهن هزار ۽ سؤ رستا اندروني آمدرفت جي سهوليت لاءِ آهن.

ٽيون نمبر درياهي سفر آهي، جنهن ذريعي، ساليانو، هڪ سؤ پنجيتاليهه ڪروڙ سٺ لک ماڻهو سفر ٿا ڪن. هوائي مسافري ڪندڙ ستيتاليهه ڪروڙ ڏهه لک ماڻهو آهن ۽ سامونڊي سفر ڪندڙ آهن ٽيهه ڪروڙ ويهه لک ماڻهو.

بجليءَ وارين ريل گاڏين جي ترقي ڪيئن پيئي ٿئي؟

سنه ١٩٤٠ع ۾ بجليءَ تي هلندڙ ريل گاڏين لاءِ ١٩٠٠ ڪلوميٽرن ۾ پٽا هئا ۽ ١٩٦٦ع ۾ اهي اٽڪل ٢٧٠٠٠ ڪلوميٽر

آمدرفت

سوويت ديس جا ماڻهو سفر جا شوقين آهن ؟

انگ اکر هن سوال جو جواب ٿا ڏين. اهي ڏيکارين ٿا ته هر سال ڇهن ڪروڙن کان وڌيڪ ماڻهو مسافريءَ لاءِ نڪرن ٿا. سياري، اونهاري، بلڪ ڪهڙيءَ به مند ۾ مسافرن سان ڪاميلو ٿيو وڃي. ملڪ ڀر جي سڀني اسٽيشنن تي پنجن هزارن کان به مٿي سيلاني ڪئمپون قائم ٿيل آهن. سير ڪندڙ پهچي رهجيءَ آهر چونڊ ڪندا آهن - وٽين ته برف تي هلندڙ چيڪلا ڪم آڻين، سيلاني بس جي موج ماڻين، آسائشي جهازن ۾ سفر ڪن، خانگي موٽرن ۾ چڪر هڻن يا ماڳهين سيلاني بس يا ٽرين ۾ سڪداني سفر ڪن. سوويت يونين جا ماڻهو وديش باٽرانون پڻ ڪن ٿا. سنه ١٩٦٦ع ۾ ڏهه لک سوويت سيلانين هڪ سو ڇهن دور دراز ملڪن جو سفر ڪيو.

آٹا جي ١١٥٠ کان ١٢٠٠ لک هيڪٽرن مان اڏامندا، ج
٤٠٠ لکين هيڪٽر اهڙا زمين ۾ اچي ٿي وڃي جنهن ۾ هوا
جهازن دوارن ڀرٽلائيزر وڌا ويندا.
؛ ديهاتن ۾ بجليءَ جو ڪاپسو وڌي ليٹو ليندو، جنهڪري
پسون بسالا لاء هٿ مان پورهيو ڪندڙن بدران مشين
ڪان ڪم ولبو
وڌيڪ مضبوط ڪم آڻيا، زرعي پيداوار وڌائڻ، پورهيتن
جي بهتر تنظيم ۽ ڪين وڌيڪ لوازما ڏيڻ سان پيداوار وڌائي
سگهبي، جنهڪري گڏيل ۽ سرڪاري ڪيتن جي پيداوار ٤٠
ڪان ٤٥ سيڪڙي تائين زياده ليندي.
هن پروگرام هيٺ اميد آهي ته زرعي پيداوار ۾ ڪافي
واڌارو ايندو، جنهن مان سوويت جنتا جي سموري گهرج بالڪل
چڱيءَ طرح پوري ٿيندي.

هر هڪ ايراضيءَ جي حالت موجب زمين جي آباديءَ لاءِ ڪميل اثرائتا قدم، زمين سنوارڻ وارا وڏي پيماني تي ڪيل پتن، سيني قسمن جا بهتر ٻج ڪم آڻڻ، وڏيڪ فرٽلائيزر ۽ فصل جو بچاءُ ڪندڙ دوائون اثرائتي نموني ڪم آڻڻ سان پيداوار وڌندي ۽ وڏيڪ زمين پوکه هيٺ ايندي.

چوپائي مال جي پيداوار وڌيڪ حاصل ڪرڻ لاءِ، مال ۽ مرغن لاءِ سدائيل چارو ميسر ڪرڻ سان ڪين سگهارو ڪبو.

قدرتي چراگاهن جي اپيوگ ڪانسواءِ گڏيل قوت بخش چاري جي پيداوار وڌائي ويٺي ڪبي. سال ١٩٧٠ ۾ زرعي کيتر لاءِ ٨ کان ٩ لک ٽن تائين مٺل چارو ميسر ڪبو، گاهه پني جي پيداوار ٢٠ کان ٢٥ لک ٽن ڪٺي ويندي. پسون پالنا لاءِ اهڙو گڏيل چارو ميسر ڪبو جنهن ۾ جهجها پروٽينس، وٽامن ۽ انٽي بايوٽڪس وغيره هوندا جن جي ڪري چارو وڌيڪ اثردار ٿئي ٿو.

انهيءَ منشا سان سال ١٩٦٦ کان ١٩٧٠ تائين زرعي کيتر ۾ ٧١ سؤ ڪروڙ روبل سيڙائبا، جن مان ٤١ سؤ ڪروڙ روبل سرڪار ڏيندي. اها رقم گذريل ٥ سالن واري لاڳت کان ٻيٽي آهي.

ان ساڳئي عرصي ۾ زرعي کيتر کي، اڳئين عرصي جي ڀيٽ ۾ ٧ لک وڌيڪ ٽرئڪٽر ڏنا، ٦ لک ٨٠ هزار وڌيڪ لاريون، هڪ لک ٧٦ هزار وڌيڪ گريسن ڪمبائينس ۽ ٤٠٠ ڪروڙ روبلن کان مٿي ملهه وارا ٻيا زرعي اوزار ميسر ڪري ڏنا.

سرڪاري ۽ گڏيل کيتن کي ٻيٽو ڪيمياڻي پاڻ ڏنو ويندو. زرعي کيتر ۾ هوائي جهاز وڌيڪ ڪم آڻبا. سال ١٩٧٠ ۾ پوکه هيٺ آيل زمين مٿان دوائون ڇنڊڪارڻ لاءِ هوائي جهاز ڪم

مکيه زرعي پيداوار جي سراسري ساليانه پيداوار هيٺ
وڌندي:

پيداوار (لکن ٽنن ۾)	سراسري ساليانه پيداوار سال ١٩٦١-٦٥	سال ١٩٦٦
اناج	١٣٠٢	١٦٧٠
شکر بيٽ	٥٩٠	٨٠٠
ڪپرا	٥٠	٦٠
پٽاٽا	٨١٥	١٠٠٠
گوشت	٩٣	١١٠
کير	٦٥٠	٧٢٠
بيضا (هڪ سو ڪروڙن ۾)	٢٩	٣٤

اناج ۽ ٻين فصلن جي پيداوار وڌائڻ جو واحد وسيلو آهي
زمين کيڙڻ ۽ پيداوار وڌائڻ لاءِ ڪٽ ڪرڻ. انهيءَ زمانـي ۾
پيداوار وڌائڻ لاءِ فصلي اراضي وڌائي ويندي هئي، پر اها
سمياوتا محدود ٿي چڪي آهي. ڪوري زمين يا ڪـاڏ سـب
غير آباد پيل زمين جي اڌاس جي پورهي، سعوارئل زمين مان
عتي ويندي يا اها آبادي واري زمين فصلي بدل سـدل
ت آندل زمين ۽ ٻين قسمن جي آبادي لاءِ زمين جـي
لي ڪندي.
ان مان ڏسڻ ۾ ايندو ته زرعي پيداوار وڌائڻ جو مکيه مقصد
وڌيڪ فصل حاصل ڪرڻ.

تعليم مفت آهي. هر هڪ شاگرد کي وضيفو ملندو آهي. عام وديارٿين کي داخل ڪرڻ کان سواءِ، گڏيل ۽ سرڪاري ڪيترن وارا ٻه پنهنجا چونڊ ڪم ڪندڙ هاير اسڪولن ۾ سکيا وٺڻ لاءِ موڪليندا آهن جتي سڀني ٿي ماڻهن مان وٺن ماهر منيجر ٿي سگهن. اهڙن شاگرن کي وضيفا، ڪيترن وارا ڏيندا آهن.

زرعي ۽ جانوري علاج ودياڻن ۾ هڪ هزار کان مٿي ڊاڪٽرس آف سائنس ۽ اٽڪل ڏه هزار ماسٽرس آف سائنس ڪوجنا ڪاريه ۾ ٽرينيل آهن.

ڪيترن ٿي ديهاتي اقتصاديت جي ماهرن کي سيڪنڊري ٽيڪنيڪل اسڪولن ۾ سکيا ملندي آهي. سال ١٩٦٥ - ٦٦ واري اسڪولي سال ۾ انهن ۾ ۴ لک ٩٨ هزار شاگرد هئا جن ۾ ٦٩ هزار گريجوئيٽ هئا.

سيڪنڊري ۽ هاير اسڪولن ۾ ۵ لک زرعي ماهر ٽرينيل آهن. زرعي ووڪيشنل اسڪولن ۾ مشين آپريٽرس کي سکيا ملندي آهي. انهن دوازن زرعي ڪيتر لاءِ ٨ لک ٽريڪٽر ڊرائيور ڪمبائينس آپريٽر ۽ ٻيا ماهر ميسر ٿيل آهن.

زرعي وڪاس جو آئينده ڪهڙو آهي؟

رٿيو ويو آهي ته سال ١٩٦٦ ۽ ١٩٧٠ وچ سيني زرعي پيداش ۾ سراسري طور ٢٥ سيڪڙو واڌ آڻجي جا گذريل ۵ سالن کان وڌيڪ هوندي. ٻهرين اڳرائي اناج جي پيداش کي ملندي جا ٣٠ سيڪڙو وڌندي.

ليندا بون ۽ چارو ۽ ٻيا فصل پرائي سندا.

هن هيڏي پروگرام لاءِ آڳار ناڻو کپندو ۽ الاهه سامگ
ٽيڪنيڪل پورهيو لڳائڻو پوندو. سال ۱۹۶۶ ۽ ۱۹۷۰ ج
۾ ان ڪم لاءِ هڪ هزار ڪروڙ روبل کان مٿي رقم ڏار
ويندي. انهيءَ ڪم لاءِ ۳۲ هزار ڪرناني کڏڻ مشينون،
هزار بلڊوزرس (وڏيون مشينون جيڪي ٻهاڙ ناڪيند
آهن)، ۱۸ هزار اسڪريپرس، ۱۰ هزار ٽريڪٽر، ۸۰ ه
موٽر لاريون ۽ هزارين ٻيون مشينون ۽ اوزار گهرايا ليندا.
ڏهن سالن جي عرصي (سال ۱۹۶۶-۱۹۷۵) ۾ آبپاشي
واري زمين ۷۰ يا ۸۰ لک هيڪٽر وڌندي ۽ سڪايل زمين
جا ۱۵ کان ۱۶ ملين هيڪٽر زمين ميسر ٿيندي. سال ۱۹۷۵
تائين سڌريل زمين جا ۳۷ کان ۳۸ ملين هيڪٽر تيار ٿيندا.

زرعي ماهرن کي ڪيئن سکيا ملندي آهي؟

سوويت ديس ۾ هڪ سؤ کان مٿي هائر زرعي اسڪول
آهن جن ۾ لن لکن ۴۰ هزارن کان مٿي وديارٿي سکيا وٺندا
آهن. سال ۱۹۶۷ ۾ ان شاخ ۾ ۳۹ هزار گريجوئيٽ کان ۾ مٿي هئا.
زرعي تعليم ڏيندڙ سنستائون پنهنجن شاگردن کي هيٺين
کيترن ۾ خاص سکيا ڏينديون آهن: زراعت، جانوري علاج
وگيان، زرعي مشينن جي سکيا، زرعي کيتر جي تنظيم ۽
اقتصاديات، پوکي وگيان ۽ زرعي ڪيميا وگيان، ميواجات ۽
زمين جي پوکي، ديهاتن لاءِ بجلي ميسر ڪرڻ ۽ زمين سڌارڻ.
انهن مان هر هڪ کيتر کي پنهنجا خاص ماهر آهن، مثال طور
چرندڻ ۽ پوکڻ لاءِ ماهر، زمين سڌارڻ لاءِ خاص ماهر وغيره.

اها آهي جو ندين جو وهڪرو باترتيب ڪيو ويو آهي ۽ وڏا تلاءَ ڪڙا ڪيا ويا آهن. سائبر درياه تي ڪارڊورين تلاءَ تيار ڪرايو ويو وڃي. جنهن ۾ ٥٧٠ ڪروڙ ڪيوبڪ ميٽر پاڻي جمع رهندو. ساڳيءَ طرح توڪتو گل تلاءَ به جڙي رهيو آهي جنهن ۾ ١٩٠٠ ڪروڙ ڪيوبڪ ميٽر پاڻي گڏ ڪيو ويندو. اهو تلاءَ نارين شاخ تي تيار ٿيو وڃي.

وولگا جي ترائيءَ ۾ نهرايل وڏن ٻيلي گهرن دوارن غيرآباد زمين آباديءَ هيٺ آندل آهي.

اتر ڪريمين واه جنهڪي ڪاڪووڪا تلاءَ مان پاڻي ملندو آهي سو يوڪرين جي آبپاشي سلسلي ۾ وڏي ۾ وڏو آهي. ان هيٺ هڪ لک ٦٥ هزار هيڪٽر آباديءَ هيٺ ايندا. ٻنيپر وارن تلائن ذريعي چار لک هيڪٽرن تي آبادي ٿيندي. ٽرانس ڪاڪيشز پار پڻ وڏا آبپاشي ڪم شروع ڪيل آهن.

سال ١٩٦٦-٧٠ جي عرصي اندر زمين سڌارڻ جو شاهي ڪم پورو ڪيو ويندو. اٽڪل ٽيهه لک هيڪٽر آبپاشيءَ هيٺ آڻيا آهن، ست لک هيڪٽرن کي سڪايو ويندو، ٽري لک هيڪٽر زمين سڌاري ويندي ۽ ٻه ڪروڙ ٨٠ لک آنسب زمين ۾ چونر وڌو ويندو.

رٿيو ويو آهي ته سال ١٩٧٠ تائين ڪپهه واري پوک جي ايراضين ۾ آبپاشيءَ ۽ زمين سڌارڻ سبب هر سال ڏه لک ٽن ڪپهه جو فصل لهندو.

١٩٧٠ تائين سڌاريل زمين دوارن هڪ ڪروڙ ٥٥ لکن ٽن وڌيڪ اناج ميسر ٿيندو ۽ ان مان آدم جي چانورن جي گهرج چڱيءَ طرح پوري ٿيندي، جهجهيون پاڇيون ميسر

جي گهرج پوري ڪري رهي آهي. ۱۹۶۶ ۾ سوويت يونين جو آدمي سال ۱۹۴۰ جي نسبت ۾ ۱۹ سيڪڙو وڌيڪ هو، هرڌانهن صافي زرعي پيداوار وڌي ۸۱ سيڪڙي تي پهتي. سال ۱۹۴۰ ۾ هرهڪ مالهوءَ پنهنجي کيتي جي پيداوار، پست وارن اگهن موجب ۱۵۷ روبل هئي، اها ۱۹۶۵ ۾ وڌي ۲۳۸ روبل يا ۵۲ سيڪڙو ٿي.

زمين سنوارڻ جو ڪم ڪيئن پيو وڪاس ڪري؟

آبپاشيءَ هيٺ آيل اراضي هڪ ڪروڙ هيڪٽر آهي ۽ هڪ ڪروڙ ڇهه لک هيڪٽرن کي سڪايو ويو آهي.

جن اراضين ۾ وڌيڪ پوسل آهي انهي پوسل جي نيڪال لاءِ وڏي پيمانيءَ تي ڪم شروع ڪيل آهي، جن ۾ روسي فيڊريشن، بيلوروشيا، لٽويا، لٿيونيا، ايسٽونيا، يوڪرين ۽ يوڪرين جي اولهه اراضين واري غير - ڪاري زمين نه اچي ٿي وڃي.

آباديءَ لائق زمين جي آبپاشيءَ ۽ سڌاري جو ڪم وچ ايشيائي رياستن ۽ ڪزڪستان ۾ وڏي پيمانيءَ تي شروع ڪيل آهي. آمو دريا ۽ ڪاراڪم واهه جي پاڻيءَ سبب وشال قطعي اراضي سبز ٿيل آهي. انهن سواءِ چراگاهه نه آهن ۽ ٻيلي ۽ گئس واري زمين نه آهي.

لوئر آمو دريا اراضيءَ ۾ نئين آبپاشي طريقي جو ترماڻ ٿي رهيو آهي ۽ انهي سارين پوکڻ لاءِ سرڪاري کيتي ڪرا ڪيا پيا وڃن. ڪل ۱۵ کان ۲۰ لک هيڪٽر زمين سنواري ويندي. سالر درياءَ ترائيءَ ۾ لکين هيڪٽر آباديءَ لائق مگر هيترا سال غيرآباد پيل زمين پوک هيٺ آندل آهي.

سوويت يونين جي جديد آبپاشي سرشتي جي خاص خوبي

آل انڊيا اگريڪلچرل ايڪسپيمينٽ سلاءِ آرگنيزيشن وار
۲۰۰ اوان موامعد مرڪز کوار ڪميندا ۽ هزار کيسان زميني خاص
معاوضاا وجهنداء جاڙوڪا مرامعي ۽ فارم ورڪشاپ مرڪز لڳين
ا انگ اي هلالها.

سال ۱۹۶۶ ۽ ۱۹۷۰ جي وچ زراعت لاءِ بهاي ۽ جو ڪاپ د
ابلو لمدوه سرڪاري ۽ ڪڏيل ڪيتن لي. بورهيتن ج پيداوار
۴۰ ڪان ۳۵ سيڪڙي ٿالين وڌندي.

ڊاوان جي ٽيلي ۽ جو ڪاپو سال ۱۹۷۰ ٿاتين ٦ هزارن ڪان
ساڍن ۶۰۰ هزارن ڪروڙن ڪلوزاٽن ٿاتين وڌي ويندر جو
سال ۱۹۶۰ وارن معد ڪان ٿيئو ۽ سال ۱۹۴۰ ۾ سچي ڏيس جي
ڪاٿي ڪان لڳهه سيڪڙو وڏ اڪ ليسندو. مسرڪزي بسهلي
براموحتن مان سرڪاري ۽ ڪڏيل ڪيتن ڪني ۸۰ ڪان ۹۰
سيڪڙي ٿالين اچلي ميسر ڪئي ويندي. نومبر ۱۹۶۷ ۾ ٿاتين
سوير ٿڏيل ۽ سرڪاري ڪيتن لاءِ اچلي ميسر ڪيل هوندي.
وڏائي، هڪاروا ۽ ڪاڙخاني وغيره ۾ ضلي ۽ جو ڪاپو بسيهد
وڌندو ۽ هدا مي سنوبتڪ ۽ رهني ۽ جو معيار اوچو ڪندو.

سرڪاري ڪيتن ڏي ۽ پسوڻ پيداوار سيڪڙي اٿاڙ ۾ ڪيئن ڪندي آهي؟

سرڪاري ڪڏيل ۽ سرڪاري ڪيتن ڪان ملڪ ڪليج جهتيجي اٿاڙ
سرڪاري آهي. اوار سو سيڪڙو اناج. سڪڙا، شگريت
ڏسم هڪور ڊاران جاري آهي. ۶۲ سيڪڙو ساليون ۸۲
سيڪڙو ۽ الاار ۸۶ سيڪڙو ڪوشتي ۽ ۶۲ سيڪڙو ڪي سرڪاري
ڪڏيل ڪيتن کان وارادي آهي.

(زمين جي پٽڻ لاءِ) وچڙ مشينون ڪم اينديون آهن. اُن جو ڪارڻ هي آهي ته پٽڻ پالڻا لاءِ گهرائل مشينريءَ جو پيچيدو مسئلو اڃا حل نه ٿي سگهيو آهي. هاڻ انهيءَ ڪم لاءِ گهربل اوزار ۽ مشينري وغيره جهجهي انداز ۾ تيار ڪئي پئي وڃي ۽ اُن جو وڪاس ٿي رهيو آهي ۽ اميد آهي ته سال ١٩٧٠ تائين اُن ڏس ۾ هٿ جو پورهيو ڪندڙن بدران مشينون ڪم اچي سگهنديون.

سال ١٩٤٠ جي ڀيٽ ۾ جيتوڻيڪ سال ١٩٦٦ ۾ ٽرئڪٽرن جي پيداوار ٻارونهوڻي وڌيل هئي ۽ عدد ٣ لک ٨٢ هزار يونٽ هو، ۽ ساڳئي عرصي اندر ڪمبائنس جي پيداوار ٽيڻوڻي وڌيل هئي (٩٢ هزار يونٽ)، ته به هن وقت زراعت لاءِ گهربل پوري مشينري ميسر ناهي. ڪيترن لاءِ ڪتب واري مشينريءَ جي واڌاري لاءِ گهڻو ڪجهه ڪيو پيو وڃي.

سال ١٩٦٦-٧٠ ۾ ڪيترن لاءِ ١٧ لک ٩٠ هزار ٽرئڪٽر (جو اڳين جي ڀيٽ ۾ سٺ سيڪڙو وڌيڪ آهي)، ١١ لک لاريون (جي اڳين ٥ سالن ۾ ٣ لک ٤٩ هزار ڏنل هيون) ٥ لک ٥٠ هزار ڪمبائنس ۽ ٻيا اوزار ميسر ڪيا ويندا جن تي ڪل ١٠٧٠ ڪروڙ روبل خرچ ٿيندو.

سال ١٩٧٠ ۾ ٽرئڪٽرن جي پيداوار، سال ١٩٦٥ جي ڀيٽ ۾ ٻيڻي وڃي پهچندي ۽ هر سال ٦ لک ٢٥ هزار يونٽ تيار ٿيندا ۽ ڪمبائنس جي پيداوار ٨٤ هزارن مان وڌي هر سال هڪ لک ٢٥ هزارن تي وڃي رسندي.

انهيءَ لاءِ الڪل ٨٠ نوان پلانٽ ۽ ورڪشاپ کڙا ڪيا ويندا جن تي سرڪار جي لاڳت ٤٠٠ ڪروڙ روبلن کان وڌيڪ ٿيندي.

اِسٽيشنس (ايم. ٽي. ايس.) ڪافي ڇڏي ڏني. گڏيل ڪيتن کي اُهي مدد ڪئي، جن وقت، ٻهرين ٻهرين مهانگين مشينن مزيد ڪرڻ جي لڳا هئي، سمولي ۽ ننڍوري وڏن هئا انهن مشين هلائڻ وارا ماڻهو، انڪري گهوڙن بدران ٽريڪٽر ۽ پرائن اوزارن بدلي نئين ماڊرن مشينن جو لڳڻ ۽ ايئرگ ڪرڻ ٿيو. گڏيل ڪيتن جڏهن ڪافي طاقتور ٿيا ۽ آرٽڪ زمين ٻاڙ ۾ ٻاڙ لڳا ۽ وسيع پيماني تي گڏيل هارين پوک ڪرڻ جو ڪافي آزمودو پرايو، تڏهن ڏسهالن ۾ ان سامگري ميسر ڪرڻ جي طريقي ۾ تبديل آندي وئي. سال ۱۹۵۸ع ۾ مشين ۽ ٽريڪٽر اسٽيشن جي نئين سر تنظيم ڪئي وئي، الهڪي سار سنڀال ۽ مرامت جو مرڪز ٺاهيو ويو ۽ سڀ تيار ڪيل مشينون گڏيل ڪيتن کي وڪڻيون ويون.

سال ۱۹٦۷ جي شروعات ۾ سوويت يونين جي زراعت لاء ۱۷ لک ٽريڪٽر (۱۵ هارس پاور يونٽن ۾ ۳۲ لک) ۵ لک ۴۰ هزار لاباري لاء ڪمائين مشينون ۽ ڏهن لکن کان مٿي تعداد ۾ لارين ۽ ٽرڪ لارين ميسر ٿيل هيون.

سال ۱۹٦٦ جي شروعات ۾ ڪيتي، لي ۲۳ ڪروڙ ٦٦ لک هارس پاور اجاي شڪتي ڪم آندل هئي. اناج پوکڻ ۽ فصل لڻڻ جو سمورو ڪم مشينن ذريعي. لئي لوڻ زمين کيڙڻ جو ڪم ۹۸ سيڪڙو، ٻج ڇٽڻ جو ڪم ۹۷ سيڪڙو، لاباري جو ڪم ۹۰ سيڪڙو مشينن سان لئي لوڻ ٻين فصلن جو ٦۰ کان ۹۸ سيڪڙو لاڻين ڪم مشينن ذريعي ڪرو ويندو آهي، جنهنجو مدار ڪم جي نموني تي آهي.

پسون پالنا جي ڪم ۾ گهٽ مشيني ڪم ايندي آهي. ڪن ڪيتن ۾ ۱۰ سيڪڙو (ٿڻ ڌاڻي لاء) ۽ ۹۵ سيڪڙو

شرڪت ڪندا آهن، جن ۾ آسٽريا، بلغاريا، فرانس، برطانيه، اٽلي، اسپين، آمريڪا ۽ ٻيا ملڪ هوندا آهن. انهن چٽاڀيٽين ۾ هڪ هزار نمونن کان مٿي شراب، چڪڻ لاءِ موڪليا ويندا آهن. سال ١٩٥٥ ۽ ١٩٦٤ جي وچ ۾ سوويت يونين، يگوسلاويا وارين چٽاڀيٽين ۾ ٤ دفعا ۽ هنگريءَ ۾ ٣ دفعا ٻهرو ورتو. هيلتائين سوويت وائينس، شئمپين ۽ ڪاگنئڪس ٤٢١ بلا کٽيا آهن، جن ۾ ٢٠٨ سونا، ٢٠٠ چانديءَ جا ۽ ١٣ ڪانسيءَ جا آهن.

هن وقت انگوري شراب جي پيداوار ١٣ ڪروڙ ٤٠ لک ڊيڪالٽر آهي جڏهن سال ١٩٤٠ ۾ هڪ ڪروڙ ٩٧ لک ڊيڪالٽر انگوري شراب تيار ٿيندو هو. سمورو شراب انڊسٽريل طريقي تيار ڪيو ويندو آهي. هتي اهو ذڪر ڪرڻ جائز ٿيندو ته انقلاب کان اڳ گهڻو ڪري سمورو شراب هاري ساري ٺاهيندا هئا، يا ذاتي پنهنجن تيار ڪندا هئا. هن وقت پراڻي طريقي موجب شراب ٺاهڻ جا ڪي به انگ اکر ميسر ڪونهن ۽ انگوري شراب کانسواءِ ديس اندر ڪيترا ملين ڊيڪالٽر فروٽ ۽ بيري شراب جا ٻڻ ٺهندا آهن.

زرعي کيتي ۾ بجليءَ ۽ مشينن جو واهپو ڪهڙي نموني وڌي رهيو آهي؟

انقلاب کان پوءِ نئين سوويت ديس ۾ ٽريڪٽرن، ڪمبائنس ۽ جديد زرعي مشينن ٺاهڻ لاءِ ڪارخانا وڌا ويا. ان بعد زراعت لاءِ مشينون ٺاهڻ جو ڪم شروع ٿيو. زرعي کيتي ۾ مشينريءَ جي استعمال ۾ مشين ۽ ٽريڪٽر

ان اٺين ماهي رپورٽ سال ١٩٦٦ع ۾ ٧٣,٠٠٠ ٽن ٿي ۽ سن ڦلاور
جي اپت ٦١,١٠٠ ٽن ٿي.
سوويت روس جي ڪپهه اپائيندڙ جي آب هوا ٻين ملڪن
جي ڀيٽ ۾ وڌيڪ سخت آهي، پر اها اپائيندڙ سچي دنيا ۾
وڌيڪ اپائي سگهي ٿي ۽ وڌندي آهي. اپائيندڙ هوندي به سوويت
روس ۾ ڊاڪٽر کان وڌيڪ ڪپهه جي پيداوار ٿئي ٿي. سال ١٩٦٦
۾ هندستان اندر ٢٣٤٣ ميٽرڪ سينٽرس ڪپهه حاصل ڪئي
ويئي هئي ۽ اها پيداوار انقلاب کان اڳ واري وقت جي ڀيٽ
۾ ... سال ١٩٦٦ ۾ روس اندر سٺ لک ٽن ڪپڙا پيدا ٿيا
۽ گهرو منڊي لاءِ گهرو ل الدار مهيا ڪرڻ کان پوءِ به ڪافي
مال ٻاهرين ملڪن ڏانهن موڪليو ويو.

سوويت روس ۾ ڪهڙا شراب ٺهن ٿا؟

اسين اهڙيءَ قسم جا شراب تيار ڪندا آهيون. سوويت
شيمپين، آرميني ڪانياڪ، يوڪريني ليلوڪاس (ترلنديءَ
جو قسم) ڪريمين مسڪاٽ، جارجيا ۽ مولداويا جا شراب واليمس
تا وسط ايشيائي جا ڪورور، ازبڪستان جا ماديرا، سهڻي قسم جا
اڪوارس ۽ ... جا شراب (مالبد ر)، داک ۽ انگور مان
ٺهيل شراب ... ۽ ترلنديءَ جا ٣٦٥ قسم ٺهندا آهن، انهن
مان ١٢٠ ... براند وارا آهن.
سوويت روس ... شراب ... وارين چنائين ۾
... آهي، جي مکيه طرح ... ۽ ... ۾
... آهي.
انهن ... ٣٠ ملڪن کان وڌيڪ ملڪ

پاڇين، ٻوٽن، ميوي ، ٻاڪر ۽ چانهه جي پيداش ۾ ڪهڙيون تبديليون آيل آهن؟

سوويت ديس ۾ پاڇين، ميواڻ ، ٻلن ۽ ٻاڪن جي پوک اٿر ٿائين ڦهليجي چڪي آهي. پراڻي سائبيريا ۾ نه هروقت پاڇيون ۽ ميوا پوکجن ٿا. سوويت زماني ۾ فروٽ ۽ ٻيري ۽ جي پوک ٦ لک ٥٥ هزار هيڪٽرن مان وڌي ٣٦ لکن ٣٦٠ هزارن هيڪٽرن تي پهتي آهي ، ٻاڪن جا مٿهه بس لکن ١٥ هزارن مان وڌي ١٠ لکن ٦٤ هزارن تي پهتا آهن، ۽ چانهه جي پوک هيٺ آيل هيڪٽرن جو انداز ٩٠٠ مان وڌي ٧١،١٠٠ هيڪٽر ٿيو آهي ، ٽرانجن جي پوک سڱوڻين وڌيل آهي يعني ته سال ١٩١٣ ۾ جڏهن ١٦٠ هيڪٽرن ۾ پوک ٿيندي هئي سا هاڻ ١٦ هزارن هيڪٽرن کي اچي رسي آهي.

ميوي ۽ ٻيري ۽ جي پيداش، سال ١٩٦٠ ۾ ٤٩ لک ٽن هئي پر ١٩٦٥ ۾ اها پيداش ٨١ لک ٽن وڃي بيني.

سال ١٩٦٦ ۾ ٻوٽن جو ڪل فصل ٨ ڪروڙ ٧٢ لک ٽن لٿو هو. پاڇيون هڪ ڪروڙ ٧٢ ٽن لٿيون.

رشيا ۾ ڪهڙا انڊسٽريل فصل ٿيندا آهن؟

انهن فصلن جا قسم ٿيهن کان مٿي آهن. ڏاڳو، تيل ، ڪنبد، رنگ ، رڱائي جي سامگري ۽ دوائن لاءِ گهرايل شيون ، ڪسي مکيه قسم آهن. سال ١٩٦٦ ۾ انهن قسمن جي پوک هيٺ اراضي هڪ ڪروڙ ٥١ لک هيڪٽر هئي.

سوويت يونين ۾ سڄي دنيا کان وڌ ۾ وڌ شگربيٽ پوکجي

واڌارو ڪيو ويو آهي ۽ جانورن ۾ اسهال جهڙي ۽ دوا درمل ڪارڻ وڌايو ويو آهي. ان ڪري ڪيترن نسلن جي ڍورن جي افزائش وڌائي آهي. سال ١٩٥٠ جي ڀيٽ ۾ ڍورن جي ڳاڻ ۾ ٻيڻي ڪمي جي برابري انگل روءِ ٨٥ سيڪڙو وڌيل آهي ۽ سال ١٩٦٦ ۾ هر هڪ سرڪاري ۽ گڏيل ڪيمپ لئي ٻين خزانن جا ڪارڪرامي ڪاٽ وڌيڪ ڪيو ميسر ڪيو هو.

گوشت، کير ۽ مکڻ جي پيداش ڪيتري تڪڙي ٿي وڌي؟

ڪيترا سال اڳ سوويت روس، کير ۽ مکڻ جي پيداش ۾ آمريڪا کي به شڪست ڏني هئي ۽ سال ١٩٥٩ ۾ ٻوري هر هڪ ماڻهوءَ پٺيان مکڻ جي پيداوار وڌيڪ ٿي.

گوشت به وڌيڪ ميسر ٿي رهيو آهي، پر اهو واڌارو اهڙو نه آهي جيترو اسين چاهيون ٿا، ان ڏس ۾ آمريڪا کان، سوويت يونين پوئتي آهي.

سوويت يونين ۾ گوشت، کير ۽ مکڻ جي پيداش جو ڪل عدد هن ريت آهي:

	١٩٤٠	١٩٤٥	١٩٦٠	١٩٦٦
گوشت (ڪٽيل وزن لکن ٽنن ۾)	٤.٧	٢.٦	٨.٧	١٠.٧
کير (لکن ٽنن ۾)	٣٣.٦	٢٦.٤	٦١.٧	٧٦.٠
مکڻ (هزار ٽنن ۾)	٢٢٦	٢٤٨	٨٤٨	١١٥٧
بيضا (هڪ سؤ ڪروڙ داڻا)	١٢.٢	٤.٩	٢٧.٤	٣١.٧

پاڇين، ٻوٽن، ميوي، ٻاڪر ۽ چانهه جي پيداش ۾ ڪهڙيون تبديليون آيل آهن؟

سوويت ديس ۾ پاڇين، ميوات، ڦلن ۽ ٻاڪن جي پوک الڙ ٿاٿين ڦهلجي چڪي آهي. برفاني سائبيريا ۾ به هڻوقت پاڇين ۽ ميوا پوکجن ٿا. سوويت زماني ۾ فروٽ ۽ ميوي جي پوک ٦ لک ٥٥ هزار هيڪٽرن مان وڌي ٣٦ لکن ٢٦ هزارن هيڪٽرن تي پهتي آهي، ٻاڪن جا منهه ٻسن لکن ١٥ هزارن مان وڌي ١٠ لکن ٦٤ هزارن تي پهتا آهن، ۽ چانهه جي پوک هيٺ آيل هيڪٽرن جو انداز ٩٠٠ مان وڌي ٧١،١٠٠ هيڪٽر ٿيو آهي، ترنجن جي پوک سٺوڻين وڌيل آهي يعني ته سال ١٩١٣ ۾ جڏهن ١٦٠ هيڪٽرن ۾ پوک ٿيندي هئي سا هاڻ ١٦ هزارن هيڪٽرن کي اچي رسي آهي.

ميوي ۽ ٻيري جي پيداش، سال ١٩٦٠ ۾ ٤٩ لک ٽن هئي پر ١٩٦٥ ۾ اها پيداش ٨١ لک ٽن وڃي بيٺي.

سال ١٩٦٦ ۾ ٻوٽن جو ڪل فصل ٨ ڪروڙ ٧٢ لک ٽن لٿو هو. پاڇيون هڪ ڪروڙ ٧٢ ٽن لٿيون.

رشيا ۾ ڪهڙا انڊسٽريل فصل ٿيندا آهن؟

انهن فصلن جا قسم ٽيهن کان مٿي آهن. ڌاڳو، تيل، کنڊ، رنگ، رڳاسه جي سامگري ۽ دوائن لاءِ گهربل شيون، ڪئي مکيه قسم آهن. سال ١٩٦٦ ۾ انهن قسمن جي پوک هيٺ ايراضي هڪ ڪروڙ ٥١ لک هيڪٽر هئي.

سوويت يونين ۾ سڄي دنيا کان وڌ ۾ وڌ شگربيٽ پوکجي

واڌارو ڪيو ويو آهي ۽ جانورن جي نسل سڌاري ۽ دوا درمل ڪاربه وڌايو ويو آهي. ان ڪري کيتن لاءِ کاڌي ۽ ڍورن جي پيداوار وڌندي آهي. سال ۱۹۵۰ جي ڀيٽ ۾ في ڳان ۽ پيئڻ کير جي پيداوار اٽڪل ٻوءِ ۸۵ سيڪڙو وڌيل آهي. ۽ سال ۱۹۶۶ ۾ هرهڪ سرڪاري ۽ گڏيل کيت لاءِ ان هزارن ڪلوگرامن کان وڌيڪ کير ميسر ٿيو هو.

گوشت، کير ۽ مکڻ جي پيداوار ڪيتري تڪڙي ٿي وڌي؟

ڪيترا سال اڳ سوويت ڏيهه، کير ۽ مکڻ جي پيداوار ۾ آمريڪا کي ٻه ڀيرا ڇڏي ڏنو هو ۽ سال ۱۹۵۹ ۾ ورهي هرهڪ ماڻهوءَ پٺيان مکڻ جي پيداوار وڌيڪ ٿي.

گوشت به وڌيڪ ميسر ٿي رهيو آهي، پر اهو واڌارو اڃا تائين ايترو نه آهي جيترو اسين چاهيون ٿا، ان ڏس ۾ آمريڪا کان سوويت يونين پٺتي آهي.

سوويت يونين ۾ گوشت، کير ۽ مکڻ جي پيداوار جو ڪل عدد هن ريت آهي:

	۱۹۴۰	۱۹۴۵	۱۹۶۰	۱۹۶۶
گوشت (ڪتبل وزن لکن ٽنن ۾)	۴۷	۲۶	۸۷	۱۰۸
کير (لکن ٽنن ۾)	۳۳۶	۲۶۴	۶۱۷	۷۵۸
مکڻ (هزار ٽنن ۾)	۳۶۶	۲۴۸	۸۴۸	۱۱۵۷
بيضا (هڪ سو ڪروڙ دانا)	۱۲٫۲	۴٫۹	۲۷٫۴	۳۱٫۶

جي جاگرافيءَ جي حالتن تي آهي وگيانڪ طريقا آڌار ر
ڪوريءَ زمين جو آئيندو بيحد اُوجل آهي.

چؤپائي مال جي پالنا جو وڪاس ڪيئن ٿي رهيو آهي؟

اُن جا انگ اکر هي آهن:-

(لکن ۾ عدد)

چؤپايو مال	١٩٤٠	١٩٤٥	١٩٦٠	٩٦٦
گايون	٥٤٨	٤٧٦	٧٠٨	٩٧١
سوئر	٢٨٠	٢٢٩	٣٣٣	٤١٢
رڍون ۽ ٻڪريون	٢٧٦	١٠٦	٤٨٧	٥٨٠
	٩١٧	٧٠٠	١٣٩٢	١٤١٠

سال ١٩٥٠ ۾ چؤپائن جو عدد ٢٩ ڪروڙ ٢٨ لک هو ۽ سال ١٩٦٦ جي شروعات ۾ اهو انگ ٤٩ ڪروڙ ٥ لکن تي پهتل هو. گهڻو چؤپايو مال گڏيل ۽ سرڪاري کيتن جي وٿاڻن ۾ ملندو. اٽڪل ڏوءِ ٢٥ سيڪڙو چؤپايو مال خانگي مالڪيءَ هيٺ آيل آهي جن ۾ گڏيل ڪرمي، هنري پورهيت ۽ آفيس ملازم به آهن. ڪيئن به خانگي ماڻهن وٽ وڌيڪ پولٽري آهي (اٽڪل ٧٥ سيڪڙو).

سرڪاري ۽ گڏيل کيتن تي چؤپائي مال جي عددي واڌ کان سواءِ اتي نسلي چوپائي مال جي پالنا ڪار ۾ ڪافي

ڪوري زمين جي وڪاس جو ڇا ٿيو؟

انهيءَ جو نتيجو هي نڪتو ته خوراڪ جا وسيلا وڌيا ۽ خاص ڪري اناج ۾ واڌارو ٿيو. ٿوري عرصي اندر زمين ڪيڻ سبب ڪوري ۽ غيرآباد زمين جا ۴ ڪروڙ ۲۰ لک هيڪٽر آباديءَ هيٺ آڻي سان سوويت جنتا، اوڀري ايراضين ۾ اناج جو نئون ذخيرو قائم ڪيو آهي، ۽ ان سبب اناج ۽ پيداش جا انبار لڳي ويا آهن. البت اها حقيقت آهي ته ان ايراضيءَ ۾ فصل جو مدار قدرت جي رحمتن تي آهي.

ڪوريءَ زمين ۾ جديد مشينن وارا سوويت سرڪاري کيت ڪڙا ڪيل آهن ۽ اتي نئين ڍنگ وارين انيڪ بستيون اڏيل آهن، جيءَ زمين، جا صدين تائين غير آباد پيئي هئي، اُن پيهجو ڏن جنتا کي ڏيڻ شروع ڪيو آهي.

سال ۱۹۴۹ ۽ ۱۹۵۳ جي وچ انهن کيتن تان ساليانو ۹۹ لک ٽن اناج خريد ڪيو ويو. وڌيڪ وڪاس بعد سال ۱۹۵۴ کان ۱۹۶۴ تائين ساليانو ۲ ڪروڙ ۵۲ لک ٽن اناج اتان خريد ڪيو ويو. سال ۱۹۶۴ ۾ اها خريداري ۳ ڪروڙ ۷۵ لک ٽن وڃي پهتي هئي.

وڪاس هيٺ آيل ايراضي، آسٽريا، بيلجم، جرمن فيڊرل ريپبلڪ، فرانس، اٽلي، نيدرلينڊس، اسپين ۽ سوئيڊن جي مجموري فصلي ايراضيءَ کان وڌيڪ آهي. ڪوريءَ ۽ غيرآباد زمين جي وسيع وڪاس وقت ڪن ڳالهين ايراضين کي ڌڪ ڪي ويو جي ڪاڏ هيٺ اچڻ جو ڊپ هيو، پر ان وقت اها زمين پوک هيٺ ڪاڏ ايندي آهي ۽ ڪوري زمين وارين ايراضين لاءِ نئين وگيانڪ طريقن جو استعمال ڪيو پيو وڃي ۽ اُن ايراضيءَ

تيندي آهي. باقي سٺر لک هيڪٽر گڏ زمين ۾ سرڪاري کيتن جي پيداوار ڪم ڪندڙن جي شخصي مالڪيءَ ۾ آيل آهن.

اناج جي پيداوار ڪيئن وڌي رهي آهي؟

سال ١٩٦٦ ۾ سوويت ديس ١٧٠ ڪروڙ ٨ لک ٽن اناج گڏ ڪيو. سال ١٩٦٠ ۾ اهو انگ ١٢٠ ڪروڙ ٥٥ لک هو ۽ سال ١٩٤٠ ۾ رڳو ٩ ڪروڙ ٥٦ لک ٽن اناج گڏ ڪيو ويو هو. اناج جي وڌيل پيداوار ويجهڙائيءَ ۾ ڪيل نئين تنظيم جو نتيجو آهي.

اناج جي لاباري تي موسم جو وڏو اثر رهيتو، ڇاڪاڻ ته سوويت ملڪ جون اناج پيدا ڪندڙ مکيه اراضيون اڪثري سخت سوڪي، اوائلي پاري ۽ قدرت جي ٻين رڪاوٽن جو شڪار ٿيندڙ آهن. اهوئي ڪارڻ آهي جو اناج جي وڌ ۾ وڌ پيداوار حاصل ڪرڻ اناج جي اقتصاديت جو مکيه انگ بڻيل آهي. انهيءَ لاءِ زمين سنوارڻ، آباديءَ لائق زمين جو وڌيڪ اثرائتو اپيوگ ڪرڻ، وڌيڪ لاپدائتڪ فصل، واري سر پوکڻ ۽ هرهڪ اراضيءَ مطابق پوک جا طريقا اپنائڻ لاءِ قدم کنيا ويندا. اناج جي بهتر ٻج ۽ وسيع پيماني تي ڪم آڻبي، فرٽلائيزر ۽ ٻين جي اپاءَ لاءِ وڌيڪ قدم کنيا ويندا، درياءَ سبب زمين جي کاڌ جو مقابلو ڪيو ۽ ان لاءِ احتياط طور وسيع پيماني تي وڻ پوکيا ويندا.

هنن مڙني قدمن کڻڻ سان اناج جي سراسري سالياني پيداوار ١٦ ڪروڙ ٧٠ لک ٽن وڃي پهچندي.

آل يونين اگرو ڪيمڪلز ايڪسپورٽ سپلاءِ آرگنائيزيشن، ڪيترن
ئي ملڪن ۾ سامگري ميسر ڪري ڏيندي آهي. سرڪاري
اناج وصوليءَ جو ڪم، سرڪاري وصولي ڪاميٽيون
ڪنديون آهن.

زراعت جون ڪهڙيون اهم ترين شاخون آهن؟

فصل تيار ڪرڻ ۽ چوپائي مال جي پالنا ڪرڻ، جنهن ۾
فصل کي مکيه جاءِ ڏنل آهي. فصل جدا جدا قسمن جي
زمين ۽ موسم مطابق تيار ٿيندا آهن، يوڪرائني سائبيريا ڪاڙولي
جارجيا جي گرم ايراضيءَ تائين، مرڪزي ايشيا جي سج
جي تابش واري بيابانن کان وٺي بالوروشيا جي گهميل زمين
۽ سوويت بالٽڪ ريپبلڪ تائين پوک ٿئي ٿي. دنيا ۾ جيڪل
۲۶ قسمن جي پوک جي زمين مان ۱۹ قسم سوويت يونين ۾
ملندا. جن ۾ آچي وڃي ٿي، ڏکڻ واري اپجائو ڪاري زمين
پاڻزول، پوسل واري زمين، جنهن جي پوسل نيڪال ڪرڻ
لاءِ ڪافي بندوبست گهرجي ۽ جهجهي انداز ۾ فرٽلائيزر
ڪمندو آهي، جنهن ڪانئوءَ تي اها زمين پوک لائق ٿئي آهي.
تنهن سواءِ ڀوري رنگ واري زمين ۽ جهيل رتي لاءِ آب پاشيءَ
جي ضرورت آهي.
تنهن ۾ انهن ڏکيائن جي باوجود فصل جي پيداوار
وڌندي ۽ سڌرندي رهي ٿي. سوويت زماني ۾ ديس جي
آباديءَ لاءِ ايراضي وڌي وئي آهي ۽ سال ۱۹۶۶ ۾ ڪل وڏي
ڪروڙ ۷۰ لک هيڪٽر آباديءَ هيٺ آيل هئا. جن مان
ڪروڙن هيڪٽرن تي سرڪاري ۽ گڏيل کيتن طرفان پوک

اناج جي خريدي جا اگهه وڌائڻ ۽ اوچ ڏيڻ اگهه مقرر ڪ
سبب ڪيتن کي وڏي هٿي ملي آهي. سعدن اقتصاد
وڪاس کي پشتي ملي آهي ۽ ڀهرئين سال ۾ ڪيتن جي ڪما
وڌي ويئي هئي، جيتوڻيڪ موسمي حالتون خراب هيون.
گڏيل ڪيت پنهنجي پيداش واپر يعدڙن جي سهڪاري سنستا
کي پڻ وڪڻدا آهن جنهنجو اگهه اڳ ۾ سرڪاري اگهه جهڙ
هوندو آهي، ۽ ڪجهه پيداش سڌي طرح واپر يعدڙن کي
اُن اگهه تي وڪڻدا آهن جيڪر گڏيل ڪيتن جي بزار ۾ چالو
هوندو آهي.

زرعي پربنڌ جو سنچالن ڪيئن ٿيندو آهي؟

زرعي پيداوار متان سوويت سرڪار ۽ رپبلڪن سرڪارن
جي زرعي وياڳ جي نظرداري رهندي آهي.
وزارت زرعي پيداوار جي رٿن وچر سموڪ رکندي آهي،
زرعي وڪاس بابت يوجنائن ۽ آرٿڪ مسئلن بابت فيصلا
ڪندي آهي، ڪيتن جي پيداوار جو اپياس ڪري اگهه مقرر
ڪندي آهي ۽ اندرئين وگيانن جي وڪاس لاءِ يتن ڪندي
آهي ۽ زرعي پيداوار بابت حاصل ڪيل آزمودي جو ڦهلاءُ ۽
اپيوگ ڪندي آهي. زرعي جديد مشينون ميسر ڪرڻ،
ڪيميڪاس، ڪيمياڻي پاڻ، جيوڙن مارڻ لاءِ ڪم ايندڙ
دوائون ميسر ڪرڻ ۽ ٻيا مسئلا حل ڪرڻ جو ڪم به زرعي
وياڳ ڪندو آهي.
مڪاني (علائقائي، ضلعي) زرعي ڪاتا، گڏيل ۽ سرڪاري
ڪيتن کي عملي مدد ڪندا آهن.

آهن لئن گذ يل کمت ۽ کندا آهن. هو پنهنجي پيداوار جو گهڻو حصو سرڪار کي، يا انهن چنجي ۽ سرڪاري جماعتن کي، وڪڻندا آهن، جو ۽ اُهي هنن جا مستقل گراهڪ آهن. تنهنڪري کين لاءِ دائما بهتر مارڪيٽ ميسر آهي. ڪيمت جي پيدائش جو وصولي اگهه مقرر ڪرڻ وقت سرڪار اهو ويچار رکندي آهي ته پيداوار جي لاڳت ۽ شمار ۾ آڻي پوءِ اگهه مقرر ڪجن ۽ ساڳئي وقت اها ۽ خاطري ڪئي ويندي آهي ته پيداوار ڪي هتي ڏيڻ لاءِ گهر ۾ پيدائش ناچي رهي جنهن ڪري جي ڪمائي وڌندي رهي.

هن سلسلي ۾ سال ١٩٦٥ ۾ جيڪو نئون زرعي رٿا سرشتو عمل ۾ آندو ويو هو، اُنجو زرعي پيداوار وڌڻ لي ڪافي اثر پيو آهي. ڪيترن سالن لاءِ وصولي لاءِ رٿون عمل ۾ آنديل آهن ۽ هڪ پڪي رٿا ناهيل آهي، جنهن هيٺ سال ١٩٦٦-٧٠ تائين هر سال ٥ ڪروڙ ٥٧ لک ٽن پيداوار حاصل يا وصول ڪئي ويندي. ڪيمت جي چوپائي مال ۽ ٻيءَ پيداوار جي حاصلات لاءِ ڪن مقرر سالن تائين دائما رٿون رٿيل آهن. ساڳئي وقت ڪڻڪ، جئن، چانوري، جوئر يا باجهري، جانورن ۽ ٻئي اناج جي خريديءَ جا اگهه وڌايا ويا هئا. چوپائي مال ۾ پيداوار جي ڪن قسمن جا اگهه ۽ وڌايا ويا؛ اهي اگهه ايراضيوار حالتن مطابق رٿيل هئا. وڌيڪ اگهن جو انهن جي رسڪي اگهن تي ڪو ۽ اثر ڪونه پيو آهي.

اناج برابر ڪرڻ جي انهيءَ رٿا هيٺ ڳالهين ٽن سچي ديس جي گهرج پوري ڪاله تي ٿئي، تنهنڪري، وڌيڪ اناج خريد ڪرڻ جي رٿا عمل ۾ آنديل آهي. انهيءَ اناج جو اگهه ٥٠ سيڪڙو وڌايل آهي جنهن وڪري ۾ پيداوار ڪسي آج ملي.

گڏيل کيتن وارن آبادگارن جي شخصي ملڪيت جو قانوني طور بچاءُ ڪيل آهي؟

سوويت ديس جي وڌان جي آرٽيڪل ۷ ۾ هڪ هنڌ ڄاڻايل آهي: ”گڏيل کيت جي هر هڪ ڪٽنب کي، گڏيل کيت واري مُول ڪمائيءَ کان سواءِ پنهنجي ڪم لاءِ زمين جو ننڍو ٽڪر ڏنو ويندو جو سندس گهر سان لاڳو هوندو ۽ سندس ملڪيت طور - رهڻ لاءِ گهر، چوپايو مال، ڪڪڙ وغيره ۽ کيتيءَ جا ننڍا اوزار - جي زرعي آرٽيڪل جي ليمن موجب هوندا.“

سال ۱۹۶۶ ۾ گڏيل ڪسانن ۽ سرڪاري کيتن جي ڪم ڪندڙن ۽ ملازمن جي شخصي طور رکيل چوپائي مال ۾ ۲ ڪروڙ ۹۳ لک ڍور، هڪ ڪروڙ ۶۵ لک سوئر، ۳ ڪروڙ ۳۳ لک رڍون ۽ ٻڪريون ۽ اڪين چرزا هئا. سرڪاري بئنڪ طرفان ڪم ڪندڙن، ملازمن ۽ ڪسانن کي قرض ملندو آهي جيئن هو ڳايون ۽ ڳابا وغيره خريد ڪري سگهن.

گڏيل آبادگارن جي شخصي طور رکيل پولٽري امداد طور آهي، پر گڏيل چوپايو مال وغيره گڏيل کيتن وارن جي بهبوديءَ جو بنياد آهي.

گڏيل کيتن جي پيداوار ڪيئن وڪرو ڪئي ويندي آهي؟

سوويت ديس جا پيا ڪارخانا وغيره جيئن پنهنجي پيداوار جي يوجنا ناهيندا ۽ انهي نيڪال جو پرٻند رکندا

گڏيل کيتن جي ڪمائي ڪيتري تڪڙي وڌندي آهي؟

هيٺ آهي انگن اکرن جي تصوير جنهن مان اهو پتو پوندو (پنهنجن ليکن اکين مان):

	١٩٥٣	١٩٥٨	١٩٦٠	١٩٦٣	١٩٦٦
گڏيل کيتن جي ڪل ڪمائي (ڪروڙها روبلن ۾)	۴۶۹۹	١٣۶٢٠	١٣۶٣۴	١۶۶١٠	٢٣۶١
هڪ ڪٽنب پٺي نقد ڪمائي (روبلن ۾)	٣٥٢	٧٠١۶٥	٧٨٠۶٧	٩٩۶	١،٥٠۶

انهن رقمن ۾ اُها رقم شمار ڪيل ڪانهي جا ڪڙمين کي ورڪ-ڊي يونٽ موجب پيداوار جي لاڳيت بلي جنس ۾ ڏني ويندي آهي، يا پئسن جي رقم، چاري يا ٻيءَ پيداوار جي رقم جا ڪڙمين جي گهرجن لاءِ ڇڏي ويندي آهي، ڪيسن جي ڇڙواڻي مال جي واڌاري، تعمير ۽ ڪرڻ لاءِ ۽ الاوڻي ڪمن لاءِ ڪم اچڻ ۽ مڪاني سامگريءَ جي لاڳيت به شمار ڪيل ڪانهي. ان ۾ اُها به رقم آئل ناهي جيڪا گڏيل ڪڙمي، امدادي پوڙن ۽ پاليا مان ڪمائيندا آهن.

۱۹۶۶ ۾ اها رقم وڌي ۳۷۰۰ ڪروڙ روبل وڃي بيٺي هئي.

جنس ۾ ڪمائي جنهن مان مارڪيٽ ۾ وڪري واري پيداش ڪاٺي ويندي آهي ۽ پوءِ جيڪا بچي سا انهن ڪيتن جي سوشل فنڊ ۾ ڪم ايندي آهي. پورهيتن کي ٻج، چارو ۽ انشورنس فنڊ، سندن پورهئي عيوض اجوري طور ڏنو ويندو آهي؛ بيمار پورهيتن جي سهايتا فنڊ ۾ ڪم ايندو آهي ته سنڌڪن جي ڪنڊبن ۽ ٻال گهرن لاءِ به اهو فند ڪم ايندو آهي.

نقد ڪمائيءَ مان وري ڪسانن کي مالي مدد ملندي آهي، ان مان هنجي چالو خرچ جي پورت ڪبي آهي. ٽيڪس، انشورنس، قرض، موريءَ جي سيڙپ، جاين جوڙائڻ ۽ مشينون خريد ڪرڻ بلي خرچ ليندي آهي.

گڏيل کيت جي ڪمائيءَ جو مکيه حصو، گڏيل کيتن جي ملازمن کي اوازمن ڏيڻ ۾ لڳايو ويندو آهي. ۳ کان ۴ سيڪڙو تائين رقم، آل يونين سوشل انشورنس فنڊ ۾ ڏني ويندي آهي، جنهن مان کيتن جي ڪم ڪندڙن کي گرانٽون ۽ پينشن ملندي آهي.

ڪمائيءَ جو ڪجهه حصو انهن ڪم ڪندڙن جي سيتڪ سرگرمين جي گهرج پوري ڪرڻ لاءِ ڏنو ويندو آهي، مثال طور ڪلب اڏڻ، ڪنڊرگارٽن قائم ڪرڻ، ٻال گهر استاپن ڪرڻ، اسڪول، راندين لاءِ سهوليتون ۽ صحت گهرن ۾ رهائش جو پربند ڪرڻ.

مان ڪيتن ۾ ڪڏهن ڪسانن جي ڪمائيءَ ۾ ڪانهي واڌ آئي آهي. اهڙي ڪارڻ آهي جو پارٽيءَ ۾ سرڪار ڪيتن کي سفارش ڪئي آهي ته سرڪاري ڪيتن وارن پورهيتن لاءِ مقرر ڪيل نرخن موجب اجوري ڏيڻ جو هي طريقو عمل ۾ آڻيو. پيداوار جي رفتار، هرهڪ ڪيت جي حالتن موجب ۽ انهن حالتن سان ليهڪندڙ نمونتي فيصل ڪئي ويندي آهي. ڪڏهن هارين لاءِ ماهوار اجوري ڏيڻ جو طريقو شروع ڪرڻ ڏيکاريو ته ڪيتن جي سموري اپت جي وراهست جي طريقي ۾ بنيادي سڌارو آندل آهي.

ڪڏهن ڪيت پنهنجي ڪمائيءَ جي ورڇ ڪيئن ڪندو آهي؟

نقديءَ يا جنس ۾ ڪمائيءَ جي ورڇ جي رٿا، ڪيت جو مئنيجمينٽ بورڊ تيار ڪندو آهي، جنهن‌سي هارين جي جنرل باڊي بحالي ڏيندي آهي. اها، وڪري لاءِ ڪيتري پيداوار وڪي وڃي انجو فيصلو ڪندي آهي، پورهيتن کي اجوري طور ڪيتري پيداوار ۽ نقد رقم ملي اهو نرٽيه ڪندي آهي، ۽ عام مالڪيءَ وارا فند ڪڙا ڪندي ۽ انهنجي پورت ڪندي آهي.

ڪڏهن ڪيت، غير وراهست وارا فند لڳاتار وڌائيندا رهندا آهن. اهو ڪڏهن مالڪيءَ وارو فند هارين جي بهبوديءَ ۽ رهڻيءَ جي درجي اوچي ڪرڻ لاءِ ڪم ايندو آهي، ڪيت جي پيداوار وڌائڻ ۾ ڪتب ايندو آهي، سندن سيپتڪ سرگرمين کي هٿي ڏيندو آهي. سال ۱۹۳۲ ۾، ڪڏهن ڪيتن جي غير وراهست وارن فندن جي رقم ۴۷ ڪروڙ روبل هئي، ۽ سال

ورڪ - ڏي يونٽن لي آهي، پر انهي مدار هرهڪ ورڪ - ڏي يونٽ مطابق تيار ڪيل سامگري ۽ ان جي ملهه تي به آهي، ۽ انهي ۾ جي شماري ۾ جو مدار وري ڪيت جي حالت تي آهي ۽ ڪيتن ۽ باغن ۾ جيتري پيداوار وڌيل هوندي، چوپائي مال جي اوتري گهٽي وڌيڪ پيداش ٿيمدي ۽ گڏيل ڪيت جي جيتري وڌيڪ آپت ٿيندي، اوتروئي ورڪ - ڏي اونٽ جي حساب موجب مال ۽ نقدي ۾ جو وڌيڪ واڌارو ٿيل هوندو. ان ريت گڏيل هاري جيتري قدر پيداوار وغيره وڌائيندا اوترو بقدر کين ٿوس لاڀ ملندو ۽ گڏيل آرتڪ لاڀ ٿيندو.

ورڪ - ڏي يونٽ موجب ڪمائي، سال جي پڇاڙي ۾ ورهائي ويندي آهي ۽ ان وچبر سامگري ۾ ۽ نقدي ۾ جي صورت ۾ انسدوانس طور کين ڪجهه ڏنو ويندو آهي.

ورڪ - ڏي يونٽ سرشتو گڏيل ڪيتن ڪڙي ڪرڻ سان گڏوگڏ عمل ۾ آندل آهي. ان ڏينهين گڏيل ڪيت نهايت ننڍا هئا، ۽ سندن نقد ڪمائي ايڏي ڪانه هئي. پر ان بعد حالتون بدليون آهن. هروقت مشينن ۽ ماهرن جي پيهه آهي. وگيانڪ سڦلتائن جو وڏي پئماني تي استعمال ٿي رهيو آهي. ننڍڙا ننڍڙا گڏيل ڪيت وڏن اقتصادي ڪيتن ۾ ملا يا ويا آهن، جن مان ڪيترن وڏو مالي واڌارو ڪيو آهي ۽ ان سبب پنهنجي مالي حالت مضبوط ڪئي اٿن ۽ ورڪ - ڏي يونٽ مطابق ڪمائي وراهڻ بدران، مقرر نرخن موجب ماهوار پگهار ڏيڻ شروع ڪيا اٿن.

گذريل ٿورن سالن ۾ ڪميونسٽ پارٽي ۽ سوويت سرڪار جيڪي وسيع قدم کڻي زرعي ڪيتر ۾ پيداوار وڌائي آهي تنجا نتيجا نهايت سنا نڪتا آهن. پبلڪ مالڪي ۾ واري اقتصاديت

۽ سرڪار چڱي چوکي رقم ڏيندي آهي ۽ زمين سوارن لاءِ
ڪي اوائلي خرچ ٿيندا آهن تن جي پورت ڪندي آهي.
زرعي وڪاس لاءِ سرڪار ڪيترو ناڻو خرچيندي آهي ان
لاءِ اترو چوڻ ڪافي آهي ته سال ١٩٦٦ کان ٧٠ تائين صرف
زمين سڌارڻ لاءِ سرڪار ڏهزار ڪروڙ روبل خرچ ڪيا.
ان عرصي اندر زرعي ڪيترا ئي ڪارخانا اڏيا ويا، ڪيتن لاءِ
مشينريءَ اوزار ۽ مشينون خريد ڪرڻ لاءِ سرڪار ٤١ سؤ ڪروڙ
روبل سيڙائيندي. سال ١٩٤٦ کان ١٩٦٤ تائين ڏري ڪيت ايتري
ئي رقم زرعي کيتر ۾ سيڙائي ويئي هئي.

”ورڪ - ڊي يونٽ“ ڇا آهي؟

اهو گڏيل کيت لئي ڪم ڪندڙن لاءِ ڪم ۽ لوازمي جو ماپو
آهي. ورڪ - ڊي يونٽ هڪ اقتصادي وهنوار آهي ۽ ان جو
ڪيلينڊر جي تاريخن سان واسطو نه آهي. ان ذريعي وقت
جي ماپ ڪانه ڪئي آهي، پر اهو ڪيل ڪم لاءِ پيمائي طور
ڪم ايندو آهي ۽ ان موجب، ڪيل ڪم جو اجورو ڏنو ويندو
آهي. ڪيس لي جيترو وڌيڪ ڪم ڪيو ويندو آهي ۽ ڪم
ڪندڙ ۾ ڪم ڪرڻ جي جيتري اوچي قابليت ۽ لياقت
هوندي اوترا وڌيڪ ورڪ - ڊي يونٽ سندس کاتي جمع
ٿيندا آهن. پيداوار جي رفتار بابت گڏيل کيت جي مئنيجمينٽ
فيصلو ڪندي آهي ۽ گڏيل کيتن واري جنرل ميٽنگ ڪيه
جي حالتن وغيره جي مدنظر بحال ڪندي آهي ۽ حالي ڏ
ڪم جي پيچيدگي ۽ وهنوار ۾ رکندي آهي. گڏ ڪ
گڏيل کيت جي ايم هر مدار نه فقط سندن

ورڪ-ڏي يونٽن تي آهي، ۽ انجو مدار هرهڪ ورڪ-ڏي يونٽ مطابق تيار ڪيل سامگري ۽ ان جي ملهه تي ٻه آهي. ۽ انهيءَ جي شماريءَ جو مدار وري ڪيت جي حالت تي آهي. ڪيتن ۽ باغن ۾ جيتري پيداوار وڌيل هوندي، ڇوپائي ميسال جي اوتري گهٽي وڌيڪ پيداش ٿيندي ۽ گڏيل ڪيت جي جيتري وڌيڪ آپت ٿيندي، اوتروئي ورڪ-ڏي اوات جي حساب موجب مال ۽ نقديءَ جو وڌيڪ واڌارو ٿيل هوندو. ان ريت گڏيل هاري جيتري قدر پيداوار وغيره وڌائيندا اوترو قدر ڪين نوس لاڀ ملندو ۽ گڏيل آرٽڪ لاڀ ٿيندو ۽

ورڪ-ڏي يونٽ موجب ڪمائي، سال جي پڇاڙيءَ ۾ وراهي ويندي آهي ۽ ان وچ ۾ سامگريءَ ۽ نقديءَ جي صورت ۾ اڳڀرائي طور ڪين ڪجهه ڏنو ويندو آهي.

ورڪ-ڏي يونٽ سرشتو گڏيل ڪيتن ڪرڻ ڪرڻ سان گڏوگڏ عمل ۾ آندل آهي. ٽن ڏيڍهين گڏيل ڪيت نهايت ننڍا هئا، ۽ سندن نقد ڪمائي ايڏي ڪانه هئي. پر ان بعد حالتون بدليون آهن. هن وقت مشينن ۽ ماهرن جي پيهه آهي. وگيانڪ سقلتائن جو وڏي پئماني تي استعمال ٿي رهيو آهي. ننڍڙا ننڍڙا گڏيل ڪيت وڏن اقتصادي ڪيتن ۾ ملايا ويا آهن، جن مان ڪيترن وڏو مالي واڌارو ڪيو آهي ۽ ان سبب پنهنجي مالي حالت مضبوط ڪئي آن ۽ ورڪ-ڏي يونٽ مطابق ڪمائي وراهڻ بدران، مقرر نرخن موجب ماهوار پگهار ڏيڻ شروع ڪيا آن.

گذريل ٽورن سالن ۾ ڪميونسٽ پارٽي ۽ سوويت سرڪار جيڪي وسيع قدم کڻي زرعي ڪيتر ۾ پيداوار وڌائي آهي تنجا نتيجا نهايت سنا نڪتا آهن. ٻيلڪ مالڪيءَ واري اقتصاديت

سد ۾ سرڪار چڱي چوکي رقم ڏيندي آهي ۽ زمين سڌارن لاءِ جيڪي اوائلي خرچ ٿيندا آهن تن جي پورت ڪندي آهي. زرعي وڪاس لئي سرڪار ڪيترو ناڻو خرچيندي آهي ان لاءِ ايترو چوڻ ڪافي آهي ته سال ۱۹۶۶ کان ۷۰ تائين صرف زمين سڌارن لاءِ سرڪار ڏهه هزار ڪروڙ روبل خرچ ڪندي. ان عرصي اندر زرعي کيتر ۾ ڪارخانن اڏڻ ۽ کيتي لاءِ گهربل اوزار ۽ مشينون خريد ڪرڻ لئي سرڪار ۴۱ سؤ ڪروڙ روبل سيڙائيندي. سال ۱۹۴۶ کان ۱۹۶۴ تائين ذري گهٽ ايتري رقم زرعي کيتر ۾ سيڙائي ويئي هئي.

”ورڪ-ڊي يونٽ“ ڇا آهي؟

اهو گڏيل کيتي لئي ڪم ڪندڙن لاءِ ڪم ۽ لوازمي خرچ ماپڻ آهي. ورڪ-ڊي يونٽ هڪ اقتصادي ويچار آهي ۽ ان جو ڪيلينڊر جي تاريخ سان واسطو نه آهي. ان ذريعي وقت جي ماپ ڪانه ڪبي آهي، پر اهو ڪيل ڪم لاءِ پيمائي طر ڪم ايندو آهي ۽ ان موجب، ڪيل ڪم جو اجورو ڏنو ويند آهي. ڪميون لئي جيترو وڌيڪ ڪم ڪيو ويندو آهي ۽ ڪ ڪندڙ ۾ ڪم ڪرڻ جي جيتري اوچي قابليت ۽ لياق هوندي اوترا وڌيڪ ورڪ-ڊي يونٽ سندس کاتي جم ٿيندا آهن. پيداوار جي رفتار باهمي گڏيل کيت جي مئنيجمي فيصلو ڪندي آهي ۽ گڏيل کيتن واري جنرل ميٽنگ ڪ جي حالتن وغيره جي مدنظر بحال ڪندي آهي ۽ بحالي واقعي ڪم جي پيچيدگي ۽ ويچار ۾ رکندي آهي.

گڏيل کيت جي اپت جو مدار نه فقط سندن گڏ

ورڪ-ڏي يونٽن تي آهي، پر انهيءَ مدار هرهڪ ورڪ-ڏي يونٽ مطابق تيار ڪيل سامگري ۽ ان جي ملهه تي به آهي. ۽ انهيءَ جي شماريءَ جو مدار وري ڪيت جي حالت تي آهي. ڪيتن ۽ باغن ۾ جيتري پيداوار وڌيل هوندي، ڇوپائي مال جي اوتري گهڻي وڌيڪ پيداش ٿيندي ۽ گڏيل ڪيت جي جيتري وڌيڪ آپت ٿيندي، اوتروئي ورڪ-ڏي يونٽ جي حساب موجب مال ۽ نقديءَ جو وڌيڪ واڌارو ٿيل هوندو. ان ريت گڏيل هاري جيتري قدر پيداوار وغيره وڌائيندا اوترو ئي قدر ڪين نوس لاڀ ملندو ۽ گڏيل آرٿڪ لاڀ ٿيندو.

ورڪ-ڏي يونٽ موجب ڪمائي، سال جي پڇاڙيءَ ۾ وراهي ويندي آهي ۽ ان وچ ۾ سامگريءَ ۽ نقديءَ جي صورت ۾ ائڊوانس طور ڪين ڪجهه ڏنو ويندو آهي.

ورڪ-ڏي يونٽ سرشتو گڏيل ڪيتن ڪڙي ڪرڻ سان گڏوگڏ عمل ۾ آندل آهي. ان ڏينهن گڏيل ڪيت نهايت ننڍا هئا، ۽ سندن نقد ڪمائي ايڏي ڪانه هئي. پر ان بعد حالتون بدليون آهن. هنوقت مشينن ۽ ماهرن جي پيهه آهي. وگيانڪ سقلتائن جو وڏي پئماني تي استعمال ٿي رهيو آهي. ننڍڙا ننڍڙا گڏيل ڪيت وڏن اقتصادي ڪيتن ۾ ملايا ويا آهن، جن مان ڪيترن وڏو مالي واڌارو ڪيو آهي ۽ ان سبب پنهنجي مالي حالت مضبوط ڪئي آهن ۽ ورڪ-ڏي يونٽ مطابق ڪمائي وراهڻ بدران، مقرر نرخن موجب ماهوار پگهار ڏيڻ شروع ڪيا آهن.

گذريل ٽورن سالن ۾ ڪميونسٽ پارٽي ۽ سوويت سرڪار جيڪي وسيع قدم کڻي زرعي ڪيتر ۾ پيداوار وڌائي آهي تنجا نتيجا نهايت سنا نڪتا آهن. پبلڪ مالڪيءَ واري اقتصاديت

فند ۾ سرڪار چڱي چوکي رقم ڏيندي آهي ۽ زمين سنوارڻ لاءِ جيڪي اوائلي خرچ ٿيندا آهن تنهن جي پورت ڪندي آهي.

زرعي وڪاس ۾ سرڪار ڪيترو نه خرچيندي آهي ان لاءِ اهو چوڻ ڪافي آهي ته سال ۱۹۶۶ کان ۷۰ تائين صرف زمين سنوارڻ لاءِ سرڪار هزار ڪروڙ روبل خرچ ڪندي.

ان عرصي اندر زرعي کيتن ۾ ڪارخانن اندر ٺهيل کيتن لاءِ گهربل اوزار ۽ مشينون خريد ڪرڻ ۾ سرڪار ۴۱ سؤ ڪروڙ روبل سبسڊي ڏيندي. سال ۱۹۴۶ کان ۱۹۶۴ تائين ڏري گهٽ اهڙي ٿي رقم زرعي کيتن ۾ سبسڊي وڌي هئي.

"ورڪ-ڊي يونٽ" ڇا آهي؟

اهو گڏيل کيت لئي ڪم ڪندڙن لاءِ ڪم ۽ اُجرت جو ماپو آهي. ورڪ-ڊي يونٽ هڪ اقتصادي وکر آهي ۽ ان جو ڪلدار جي ناڻي سان واسطو نه آهي. ان ڏهاڙي وقت جي ماپ ڪانه ڪبي آهي، پر اهو کيل ڪم لاءِ پيماني طور ڪم ايندو آهي ۽ ان موجب، کيل ڪم جو اجورو ڏنو ويندو آهي. ڪيت لي جيترو وڌيڪ ڪم ڪيو ويندو آهي ۽ ڪم ڪندڙ ۾ ڪم ڪرڻ جي جيتري اوچي قابليت ۽ لياقت هوندي اوترا وڌيڪ ورڪ-ڊي يونٽ سندس کاتي جمع ٿيندا آهن. پيداوار جي رفتار بابت گڏيل کيت جي منتظميت فيصلو ڪندي آهي ۽ گڏيل کيت واري جنرل ميٽنگ کيت جي حالتن وغيره جي مدنظر بحال ڪندي آهي ۽ بحالي ڏيڻ واقعا ڪم جي پيچيدگي ۽ ويچار ۾ رکندي آهي.

گڏيل کيت جي آمدني جو مدار نه فقط سڀڪن گڏ کيل

گڏيل کيتن کي سرڪار ڪيئن مدد ڪندي آهي؟

انهن کيتن کي گهربل سامگري، جديد مشينون، ڪيميڪلس ۽ پيداوار جا بيا سادن ميسر ڪرڻ سان، هزارين ۽ لـيکين تمام لياقتن وارن کيتي ماهرن کي سکيا ڏيڻي خاص ماهريت ۾ پيڙ ڪرڻ ۽ گڏيل کيتن کي مالي مدد ڪرڻ، زرعي وگيان جي وڪاس ذريعي حاصل ڪيل نتيجا پرپوگ ۾ آڻي پيداوار وڌائڻ سان سرڪار مدد ڪندي آهي.

سال ۱۹۶۵ جي شروعات ۾ سرڪار ڪاڄ واري اناج جا اگهه وڌايا ۽ کيتن لي پيدا ٿيل فالتو (واڌو) شين جي وڪري جا وڌا اگهه مقرر ڪيا، چوپائي مال جي پيداوار لاءِ وڌيڪ اگهه رکيا. جنوري ۱۹۶۶ کانوني زراعت لاءِ ٽرڪن، ٽرئڪٽرن، اوزارن ۽ ٻيءَ مشينريءَ جي اگهن ۾ گهٽتر وڌي ويئي آهي، گڏيل کيتن کي سرڪاري بجلي گهرن مان سستي اگهه تي بجلي ميسر ڪيل آهي. مالي مشڪلاتن سبب ڪمزور کيتن کـي مالي سنسٿائن کان ڪنيل قرض کان آجو ڪيو ويو. گڏيل کيتن کي قرض ڏيڻ جو سرشتو سڌاريو ويو. پلن جي طريقي ۾ به تبديليون آنديون ويئون. ڀرين ڀرين انهن کيتن جي ڪل اپت تي ٻاون بست ڪيون وينديون هيون، جنهن پيداوار تي لاڳت ۾ اڃي ٿي ويئي، پر پوءِ صافي ڪمائيءَ تـي ٽيل وڌي ويئي. آهي. اها صافي ڪمائي، آل يونين سوشل فند ۾ پيار يل رقم ڪاٽڻ بعد ۽ کيت جي نفعي طور ۱۵ سيڪڙو رقم ڪاٽڻ ڪانپوءِ شمار ڪئي ويندي آهي. انهيءَ سبب کيتن کي اڌ جيترو انڪم ٽيڪس پرڻو ٿو پوي. گڏيل هارين جي سوشل انشورنس

۷۰ لک رڍون ۽ ٻڪريون ڪيون ها جرميءَ ڏانهن موڪليون. جنگ کان هڪ سال پوءِ ملڪ ۾ پيداوار سوڪ پيئي جا ۱۹۲۱ واري سوڪ جهڙي هئي. ان سال ۱۹۴۹ ۾ زرعي پيداوار جنگ کان اڳ واري حد تي رسي چڪي هئي.

ملڪ جي اقتصاديت ۾ گڏيل کيت ڪهڙو پارٽ ادا ٿا ڪن؟

ديس ۾ ۳۷۱۰۰ کان مٿي گڏيل کيت آهن جن ۾ ۶۰۰ گڏيل نموني جي مارڪا جا ڪرم ۾ آهن.

انهن کيتن جا گڏيل هاري جيڪي عام پورهيت ۾ نهرو وندا آهن، تن جو سراسري ساليانو عدد هڪ ڪروڙ ۸۴ لک آهي. گڏيل کيتن جي فصل واري ڪل اراضي ۱۰ ڪروڙ ۵۰ لک هيڪٽر آهي، ۽ الي ۳ ڪروڙ ۹۰ لک کان مٿي چوپايو مال، ايڪاني ڪروڙ سوئر، ۵ ڪروڙ ۴۰ لک رڍون، ۷ لک ۷۵ هزار ٽريڪٽر، ۾ لک ۲۵ هزار اناج لڻڻ ۽ ٻيون مشينون آهن.

جديد گڏيل کيت، شاهي پيماني تي ڪرو ڪل مشين ذريعي وڏيڪ ڪارآمد ٿيل ۽ گهٽ خرچ واري پرجا آهي. سال ۱۹۶۵ ۾ هر هڪ گڏيل کيت ۾ ۲۵ هزار هيڪٽر زمين آبادي لائق هئي جن مان ۳ هزار هيڪٽرن تي فصل ٿيل عموماً الي سراسري ۱۰۳۸ ڍور، ۶۶۷ سوئر، ۱۴۶۰ رڍون، سراسري طور ۳۷ ٽريڪٽر (هر هڪ ۾ پورا ۱۵ هارس پاور جو) جهڙ ڪمبائنس ۽ ٻيا اوزار هئا.

مارڪيٽ ۾ جيڪا زرعي پيداوار ايندي آهي ان ۾ گڏيل کيتن جي پيداوار الوڏ هوندي آهي.

مخالف اهي پاڻ ۾ سمائي ڇڏين ٿا.

سوويت سرشتي هيٺ پونجيوادي طريقي جي زرعي وڪاس
جو سوال ئي نٿي اٿيو. تنهن ڪاڙيدارن کي هاڃي رسائڻ ڪان
سواءِ جديد ڍنگ وارا وڏا کيت کڙا ڪرڻ نهايت ضروري هو.
سماجوادي ديهات نـــو نرماڻ جي طريقي جو بنياد انهي
سڏانت تي ٻڌل هو ته ننڍين هارين کي نون سماجوادي زرعي
ڪارين ۾ ملائجي.

ساموهڪ سڏانت ۽ مشينن ذريعي زرعي وڪاس آڻڻ سبب
ديهاتي جنتا جي آرٿڪ، روزاني جيون ۽ سڀيتڪ معيار اوچي
ڪرڻ ۾ انقلابي ڦيرو آيو آهي. ڪسان جو ڪم سولو بڻيو آهي
۽ پيداوار وڌي آهي. ڳوٺن مان غريبي هميشه لاءِ غائب ٿي
چڪي آهي. گڏيل کيتن سڀني ڪسانن کي بهتر جيون بسر
ڪرڻ جا وجهه ڏنا آهن. گڏيل کيتن جي آپت هرسال وڌندڙ
آهي. ديهاتن مان بي علمي ختم ٿي وئي آهي. سڀيئي ڳوناڻا
ٻار اسڪولن ۾ ويندا آهن ۽ ڪيترا ڪاليجن ۽ يونيورسٽين ۾
تعليم وٺن ٿا. هن وقت، گڏيل کيتن وارن هڪ هزار ڪسانن مان
٣٠٥ ڄڻا سيڪنڊري ۽ هائر تعليم وٺندا آهن.

گڏيل کيتن وارو هي سرشتو جو سوويت ديس جي ديهاتين
لاءِ سماج-وادي رهائشي دستور بڻجي چڪو آهي، تنهن کين
جنگي ڪشٽن سهڻ لاءِ سمرٿ بڻايـــو آهي. ڪاهه ڪندڙ
فـــاشسٽن، سٺر (٧٠) هزارن ڳوٺن مٿي چڙهت ۽ بستيون جلائي
رکـ ڪري ڇڏيـــون ۽ هنن ٩٨ هزارن گڏيل کيتن جي دولت
ڪٽي ۽ اهـــي لتوڙي ڇڏيا، ١٨٧٦ سرڪاري کيت ۽ ٢٨٩٠
مشين ۽ ٽرئڪٽر اسٽيشنون ناس ڪيون، هنن ٧٠ لک گهوڙا
هڪ ڪروڙ ٧٠ لک چوپايو مال، ٻه ڪروڙ سوئر، ٢ ڪروڙ

جي ڪاوڙ مٿان [illegible] جي مٽنگ جو منڍ آهي ۽ [illegible] ڪاهي آهي. اها جيڪي [illegible] آهي ۽ [illegible] سوڊ [illegible] ۽ آهن ڪمپنين جو [illegible] آهي. ڪلخوز کيت جو جيڪي ڪسانن جي [illegible] آهي ۽ [illegible] ڪري جي [illegible] ڪري ٿي. مٽنگ ۾ [illegible] جي آرڪ [illegible] ڪري [illegible] آهي. جيڪي جيڪي ڪسان جو [illegible] جو [illegible] مٽنگ [illegible] جي [illegible] ڪندي آهي.

سال ۱۹۳۰ ۾ ڪلخوز کيت واري تحريڪ جيڪي تيز ٿيا [illegible] ۽ جي [illegible] ڪلخوز کيت [illegible] ۽ [illegible] آهي. سڀ ڪلخوز کيت [illegible] [illegible] ڪري. [illegible] ڪيت [illegible] جي [illegible] ۽ [illegible] ڪري [illegible] ۽ [illegible] ڪندو آهي. [illegible] آرٽيل [illegible] سال جي [illegible] جي [illegible] ٿيا وڃن.

سوويت ڪسان ڇالاءِ انفرادي کيتي بدران وڏا ڪلخوز کيت ڇو ٿا پسند ڪن؟

[illegible] ننڍي پيماني واري ڪلخوز کيت [illegible] آهي [illegible] پيماني جي [illegible] ڪارخاني جهڙي [illegible] ۽ [illegible] آهي، [illegible] ننڍي پيماني واري انفرادي [illegible] [illegible] جي [illegible] ڪري [illegible] ۽ [illegible] آهي. سرمائيداري [illegible] ۾ [illegible] آهي ۽ [illegible]

ابتدائي دؤر پورو ڪيو هو، سرڪاري کيتن جي انيڪ ۾ ٻهرو ورلو هئائون ۽ عملي طور اها ڄاڻ حاصل ڪئي هئي ته مشين دوارن کهڙو آرٿڪ لاڀ ملي ٿو. سهڪار جو عقل پسند نمونو آهي فارمس آرٽيل يا "ڪولڪوز"، جتي آباد گار ميمبر جي شخصي لاڀ سان سڀني جي گڏيل لاڀ جو خيال رکيو ٿو وڃي. انڪري اها عجب جي ڳالهه ڪانه هئي جو سال ١٩٢٩ کان ١٩٣٠ ۾ سڄي ديس اندر گڏيل سهڪاري جماعتن جو وچار ايڏو ڦهلجي ويو. جڏهن وچولا ڪسان ڪٽنب جي ڏيهاتي عوام جو وڏو حصو هئا تن پنهنجي آزمودي مان ڄاتو ته ننڍي پئماني واري اقتصادي حالت کان وڏي پئماني تي ٻڌل اهو آرٿڪ پربنڌ وڌيڪ ڪارگر آهي. انڪري هنن، انهيءَ پربنڌ لاءِ وڌيڪ چاهه ڏيکاريو. سال ١٩٣٧ تائين لکين ننڍن آباد گار ڪٽنبن اندران ٢٣٤،٠٠٠ گڏيل کيت ٺهي چڪا هئا يعني ته سمورن شخصي ڪٽنبن جو ٩٣ سيڪڙو انهن ۾ سمائجي چڪو هو. سوويت ڏيهاتن جي سوشلسٽ بنياد تي نئين سر تنظيم ڪئي وئي.

هن گڏيل پربنڌ کي ٽڪري، همري وڪاس هتي ڏني، ڇاڪاڻ ته طاقتور انڊسٽريءَ، زرعي سامگري ۽ ٽريڪٽر تيار ڪرڻ لاءِ شاهي ڪارخانن ٺاهي، ديهاتن کي هيلڊي انقلابي پئماني تي نئين سر منظم ڪرڻ لاءِ گهربل آرٿڪ بنياد وجهڻ آسيئڙو هو. گڏيل کيتن ۾ شريڪ ٿيڻ سان هارين، پيداوار جي بنيادي ذريعن - زرعي اوزارن، چوپائي مال، ٻج، چاري وغيره کي سماجوادي ڍنگ تي آندو.

گڏيل کيتن ۽ انهي سموريءَ پونجيءَ جا مالڪ اهي ڪسان آهن، سڀني کيتن جي هر پربنڌ رکڻ جو ڪين تي حق حاصل آهي، پنهنجي پيداوار جا اڪيلا مالڪ آهن ۽ اهڙن گڏيل کيتن

حڪومت قائم ٿيڻ بعد هڪدم ٽوڙا ڪيا ويا هئا. گهڻو ڪري غريب ڪسان ئي انهن جا ميمبر هئا.

بهرحال جيئن جيئن سال گذرندا ويا ٿيئن ٿيئن قسمن جي زرعي سهڪاري جماعتون قائم ڪيون ويون: زمين جي بهتري لاءِ پاڇيدار ٿيون، مشينن ۽ زمين سڌارڻ لاءِ شراڪتون، زرعي سامگري، مارڪيٽنگ ۽ قرض ڏيڻ لاءِ سهڪاري سڀاتون قائم ڪيون ويون. ڪميونسٽ پارٽيءَ ۽ سوويت سرڪار ڪي نموني ڪميونس قائم ڪرڻ ۽ انهن کي هٿائڻ جو ڪم ڪيو ۽ اقتصاديات جي گڏيل طريقن لاءِ قدم کيا آهن.

سنڌ جي سوويت سرگرمين جو آڌار لينن جو هي پرسڌ سڌانت آهي ته ڪسانن جو پاڻمرادو سهڪار نهايت ئي سرل، سمجهوڻي وارو ۽ ڪارآمد طريقو آهي، جنهن ذريعي ننڍن، ننڍڙيل پکڙيل ڪسان کيتن کي منظم ڪري جرلين سماجوادي سنستائون ٺاهي سگهجن ٿيون.

انهن گڏيل کيتن کي سوويت سرڪار کان مالي ۽ تنظيمي مدد ميسر ٿيئي آهي. سال ۱۹۲۵ ۾ ديس اندر جدا جدا قسمن جي گڏيل زرعي سهڪاري سنستائن جو عدد ۵۵ هزار هو. شگربيٽ پوکيندڙن جي سهڪاري سنستا ۾ ڇهه لک ڪٽنب شامل ٿيا هئا، ڪپه پوکيندڙن جي سهڪاري جماعتن ۾ سٺ لک ڪٽنبن کان وڌيڪ ۽ ڊيئري ڪرائيندڙن ۾ ۷ لک ۷۲ هزار ڪٽنب شامل ٿيل هئا. سال ۱۹۲۹ ۾ سڀئي زرعي سهڪاري سنستائن ۾ هڪ ڪروڙ ڇهه لک پالي شامل ٿيل هئا جي غريب ۽ وچولي ڪسان ڪٽنب جو ۵۵ سيڪڙو هئا. انهيءَ عرصي اندر ڪسانن اجتماعي تعليم جو

ٻورهيتن جهڙا سمورا حق مليل آهن. ڪين ڳوٺاڻن کي زرعي سامان، ٽريڪٽرن ۽ پيسن ملندي آهي.

سرڪاري کيت جو ٻيو قسم رياستي فارم آهي جو واسطيدار سرڪاري سنستا طرفان مقرر ڪيو ويندو آهي. انهي مئنيجر کيت جو ڪاروبار، هڪ اڏمنسٽريٽر جي اختيارن واري اصول تي هلائيندو آهي ۽ سندس سمورا فيصلا ۽ حڪم ميڙ لاءِ سبب بڻل آهن. البت، ان مئنيجر جي ڪم جو مدار گڏيل پنيرائيءَ تي آهي. سرڪاري کيتن جا سمورا ملازم پيداوار جي ٻڌي ۾ سرگرم ٻهرو وٺندا آهن. سندن پيداواري ڪانفرنس ۽ ميٽنگن ۾ سرڪاري تعلق رکندڙ مڙني آرٿڪ سياسي مسئلن تي بحث ٿيندو آهي ۽ فيصلا ڪيا ويندا آهن.

سوويت سرڪار هاڻي انهن کيتن تي ڪاسٽ اڪائونٽنگ سرشتو چالو ڪرڻ جو فيصلو ڪيو آهي. ان رستي کين پنهنجي آرٿڪ سرگرمين، يوجنا تيار ڪرڻ، پيداوار جي سوالن ۽ پراپتيءَ ۾ کين وڌيڪ آزادي ملندي. ان ذريعي نفعي حاصل ڪرڻ جي اهميت وڌندي ۽ سڄو مجموعو ۽ هرهڪ ٻورهيت پنهنجي ٻورهئي ۾ سقلتا ۽ لاڀ حاصل ڪرڻ لاءِ اتساهت ٿيندو. آزمودي اڳيئي ڏيکاريو آهي ته ان طريقي سبب پيداوار وڌي آهي ۽ ٻورهيتن کي ڏڻ وڌيڪ روز مليو.

گڏيل کيت ڇا آهي؟

هي هڪ گڏيل مالڪيءَ وارو کيت آهي، جنهن ۾ هڪ يا ڪيترن ديهاتن جا آباد ڳار ٻاڻ ۾ گڏجي ڪم ڪندا آهن. ٻهريان گڏيل کيت (ڪولڪوزس) گهڻي پناگي سوويت

کيتن جي کل پيداوار ۾ سرڪاري کيتن کي مکيه درجو مليل آهي. مثال طور ۱۹۶۶ ۾ اناج جي پيداوار ۾ انهن کيتن جو حصو ۵۴ سيڪڙو هو. ڪپهه ۾ ۳۰ سيڪڙو، ڀاڄين ۾ ۵۶ سيڪڙو، گوشت ۾ ۴۱ سيڪڙو، کير ۾ ۴۴ سيڪڙو ۽ آنڊن ۾ ۴۹ سيڪڙو.

سوويت ديس ۾ ۱۲ هزارن کان مٿي سرڪاري کيت آهن. بنيادي پيداوار تيار ڪرڻ ۾ سالياني سراسري اُني لک پورهيت ونڊيل رهن ٿا. فصل واري ابراضي ٽري هزار هيڪٽر آهي. سرڪاري کيتن وٽ ۷ لک ٽريڪٽر، فصل لڻڻ ۲۷۰ مشينون ۽ اڻائي ڪروڙ چوپايو مال آهي.

هي سرڪاري کيت اڪثري زرعي پيداوار جي ڪنهن خاص جنس ۾ خاص ماهرپڻو حاصل ڪن ٿا. اهي تمام گهڻي پيداوار ڏيندڙ کيت آهن ۽ ونئن سڀني ضروري سامگري ميسر آهي. اناج پيدا ڪندڙ هر هڪ سرڪاري کيت ۾ سراسري طور ۸۳۲ پورهيت ڪم ڪندا آهن، ونئن کيتيءَ لائق ۴۰,۸۰۰ هيڪٽر زمين، جنهن ۾ ۲۳ هزار هيڪٽر فصل واري ابراضي، ۳۳۰۰ چوپايو مال، ۱۶۰۰ سوئر، ۴ هزار رڍون، ۲۲۶۶ ٽريڪٽر، (جنجي شڪتي ۱۵ هارس پاور جي آهي) ۽ ٻيا اوزار وغيره آهن.

هرهڪ سرڪاري سرشلست ڪارخاني جيان سرڪاري کيت بالرئيب ٿا پنائڊڙ منظر ڪيو ويندو آهي.

سرڪاري کيتن ۾ ڪم ڪندڙ سڀني پورهيتن ۽ ملازمن کي پگهارون ملنديون آهن ۽ رٿيل کان وڌيڪ پيداوار حاصل ڪرڻ سبب کين انعام پڻ ڏنو ويندو آهي. سرڪاري کيتن وارا سمورا ملازم ٽريڊ يونين جماعتن جا ميمبر آهن ۽ ڪنهن عمري

پورهيتن جي چونڊين ڀاتين کان الڳ مٿي آهي. سوويت ديس جي ڪل قومي آمدني ۾ زرعي آمدني جو حصو ٢١٥٥ سيڪڙو آهي.

سرڪاري کيت ڇا آهي؟

اهو زرعي کيت سرڪاري ملڪيت آهي.

سال ١٩١٧ واري انقلاب کان ترت پوءِ ڀرپور سرڪاري کيت (سووڪوز) ٺاهيا ويا هئا. پومي قانون هيٺ ترتيب ڏنل آهي ته خاص آرٽيڪ ذريعا جن ۾ ميون جا باغ، نرسريز ۽ اهڙي ليون وغيره، لن جي وراهست نه ڪئي ويندي، پر انهيءَ آدرشي کيتن ۾ بدلي ڪيو ويندو ۽ هر هڪ کي انهيءَ ماپ ۽ اهميت مطابق سرڪار يا ڪميون (نيابت) حوالي ڪيو ويندو. سال ١٩١٨-١٩١٩ ۾ انهيءَ بنياد تي هزارين کيت ٺاهيا ويا. انهن کيتن کي ان مسئلن کي مدهن ڏيڻو هو. هڪ ته بستين کي سستي اگهه تي زرعي پيداوار پهچائين، ۽ پنهنجي مثال سان آبادگارن کي اتساهت ڪن ۽ منجهن وڏي پيماني تي کيتن قائم ڪرڻ جو احساس پيدا ڪن.

هنن سرڪاري کيتن، آبادگارن سان ڪاپ چڙهائيءَ کان ڪئي اللهدو کين زرعي پيداوار جو معيار وڌائڻ ۾ واهر ڪئي ۽ گڏيل کيتن کي نيڪ نموني منظم ڪرڻ ۽ پرک ڪرڻ ۾ ڪسانن جي رهبري ڪئي. هن وقت اهي گڏيل کيت سماجي پيداوار جي بهترين تنظيم جو، اعليٰ معيار وارو آدرشي مثال پيش ٿا ڪن، ۽ انهن ذريعي زمين مان گهٽ ۾ گهٽ خرچ ۽ محنت سان، وڌ ۾ وڌ ۽ سستي پيداوار پراپت ڪري انجو اثرائتو استعمال ڪري سگهجي ٿو.

جي، ضبط ڪيئي ويئي. انقلاب کان اڳ، هارين کي جيڪا زمين آباديءَ لاءِ ملبل هئي، انجي بيت بر ١٥ ڪروڙ هيڪٽر زمين، هارين کي نذراني طور ملي. ڏهڪي مسواڙون معاف ڪيون ويئون ؟ زمين جي ملهه ۽ مسواڙن جي پيتي جيڪي ٧٠ ڪروڙ سونا روبل، آبادگارن جي ڪندي پئل هئا، لنهن رقم کان کين آجو ڪيو ويو. سمدن قرض رد يا معاف ڪيا ويا. صرف زرعي ٻئڪن طرفان، ڏانهن رهيل اڌوڙي قرض جي رقم ١٥٠٠ ڪروڙ سونا روبل هئي. ٻچاڙيءَ بر آبادگارن کي اهي سمورا اوزار ڏنا ويا جيڪي زميندارن وٽ هئا. انهن جو ملهه ڪروڙين روبل هو. ان رسم انقلاب مان هارين کي جهجهو ئي آرٿڪ لاڀ مليو.

ملڪ جي ڪالهوڪي ۽ اڄوڪي اقتصاديت ۾ زراعت کي ڪهڙي جڳهه آهي ؟

اڳاڻي رشيا زرعي ملڪ هو. ڪم ڪندڙ ماڻهن جو ٧٥ سيڪڙو زراعت ۾ رنبيل هو. سماج جي صافي پيداوار ۾ کيتيءَ جي پيداش ٥٧٫٩ سيڪڙو هوندي هئي.

هيرقت حسالتون بدليل آهن. کيتيءَ جي پيداوار صرف ١٦٫٥ سيڪڙو وڃي رهي آهي، جيترڻيڪ سال ١٩١٣ جي ڀيٽ ۾ سال ١٩٦٦ ۾ کيتيءَ جي پيداوار ٢٫٧ دفعا وڌيڪ هئي.

ڪاشتڪاريءَ ۾ رنبايل جو عدد اڌ جيترو وڃي رهيو آهي ۽ ٻئي طرف اڳين رشيا جي ڀيٽ ۾ هيئر مزدورن جي پيداوار پنجوڻي وڃي بيٺي آهي. سراسري ساليانو هارين جو عدد ٢ ڪروڙ ٦٠ لک آهي. جو لاڀدائڪ ڪرت ڪندڙن ڪل

زراعت

جهوني رشيا ۾ ڪسان ڪيئن رهندا هئا؟

انقلاب کان اڳ زارشاهي رشيا ۾ ٢ ڪروڙ ڪسان ڪٽنب رهندا هئا، جن مان ڏهه ڪٽنب ½ حصو وٽن ڪي ٻڪري ڇڪو هو. مڙني ڪٽنبن جي اٽڪل ٣٠ سيڪڙو وٽ گهوڙو هوندو ئي ڪونه هو، ٣٤ سيڪڙو وٽ کيتيءَ جا اوزار نه هئا ۽ ١٥ سيڪڙو آبادگار فصل پوکيندا ئي نه ڇو ته هارين وٽ زمين ڪانه هئي. مٿن قرض جا ڪوٽ چڙهيل هئا، سرڪار ۽ وڏن زميندارن کي ڍل ڏيڻ جو بوجو به مٿن هوندو هو.

سال ١٩١٧ واري آڪٽوبر انقلاب جي ٻئي ڏينهن روسي ڪسانن جي طلب مطابق زمين بابت اعلان ڪيو ويو. ان موجب سموري زمين سرڪاري ملڪيت ٺهرائي هارين کي ڏني ويئي. وڏن زميندارن جي زمين سواءِ ڪنهن عيوضي ڏيڻ

ميٽر سٽيءَ جو ڪپڙو ۽ ۹۳،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ميٽر ريشمي ڪپڙو هو.
اُن ساڳئي سال جتين جي ڪارخانن ۵۶۱،۰۰۰،۰۰۰ جتين جا
جوڙا پيدا ڪيا.
۱۹۷۰ ۾ سڀني قسمن جو ڪپڙو، ۹۵۰ ڪروڙن کان ۹۸۰
ڪروڙ چورس ميٽرن تائين ٿيندو، موزيل سال ۱۶۵ ڪروڙ
کان ۱۷۵ ڪروڙ ٽڪرن تائين ٿيندو ۽ جتيون، ۶۱ کان ۶۳
ڪروڙن جوڙن تائين ٿينديون.

جنادار شين جي پيداوار ڪيتري تڪڙي ٿي وڌي؟

ٻي مهاڀاري جنگ کان اڳ، سوويت يونين ۾ ريفريجريٽر، ٽيليويزن، واشنگ مشينون ۽ ولڪيوم ڪليرس فقط ننڍي پيماني تي ٺهندا هئا. اڄ هنن ۽ ٻين جنادار شين جي پيداوار ڪروڙن جي تعداد ۾ وڌي ويئي آهي: مثال طور ۱۹۶۷ ۾ سوويت انڊسٽريءَ ۶،۴۱۵،۰۰۰ ريڊيا ۽ ريڊيو گرام، ۴،۹۵۵،۰۰۰ ٽيليويزن سيٽ، ۲۷ لک ريفريجريٽر، ۴۳ لک واشنگ مشينون، ۴۲ لک سائيڪلون ۽ موٽر-سائيڪلون ۷ لک ۷۴ هزار موٽر سائيڪلون ۽ اسڪوٽر ۽ ۳۰ ڪروڙ ۲۴ لک واچون ۽ گهڙيال تيار ڪيا. هنن شين جي تقاضا ڏينهون-ڏينهن وڌندڙ آهي ڇو ته ماڻهن جي خريديءَ جي طاقت به لڳاتار وڌندڙ آهي. ڪجهه ڪن شين (موٽرن، ريفريجريٽرن) جي ضرورت اڃا به سڄي پوري نه ڪئي ويئي آهي. سال ۱۹۷۰ ۾ ۷۵ کان ۷۷ لکن تائين ريڊيا ۽ ريڊيوگرام ٺهندا ۽ ۷۵ کان ۷۷ لکن تائين ٽيليويزن ۽ ۵۳ کان ۵۶ لکن تائين ريفريجريٽر ٺهندا. پوءِ ڪافي حد تائين هنن شين جي تقاضا پوري ڪرڻ ممڪن ٿي سگهندو.

هلڪا ۽ خوراڪ جا ڪارخانا ڪيئن ٻيا وڌن ؟

روزاني واپرائڻ جي شين جي پيداوار وڌائڻ ڪي خـا
ميت ڏني لي وڃي. ان لاءِ ۱۹۶۶ کان ۱۹۷۰ واري سا
انکل ۳۰۰ وڌن ڪارخانن جوڙڻ ۽ ۱۰۰ کان مٿي جهونـ
رخانن کي نئين سر سڌارڻ جي رٿا رٿيل آهي. هلڪن
ڪارخانن جي سراسري سالياني پيداوار جي رفتار ۱ء۲ دڻا
وڌندي. خاص ڌيان مڙهيل مال جي ڪارخانن جي وڪس
ڏانهن ڏنو ويندو. پنجن سالن ۾ اهڙيون ۷۵ فئڪٽريون
کڙيون ڪيون وينديون. هڪ سئو کان مٿي ڪپڙن جون
فئڪٽريون ٺهنديون ۽ نوان اهڙا ڪارخانا کڙا ٿيندا جيڪي
۱۲ ڪروڙ جوتا ٺاهيندا. هاڻوڪيون ڪيتريون جوتن جون
فئڪٽريون نئين سر ٺاهيون وينديون. هلڪا ڪارخانا، شين
جي قسمن ۽ رنگن روپن ۾ سڌارو آڻيندا.

۱۹۶۶ کان ۱۹۷۰ وارن سالن ۾ خوراڪ جي ڪارخانن جي
پيداوار ۴۰ سيڪڙو وڌندي. ان عرصي ۾ سرڪار گوشت
جي ۵،۹۰۰،۰۰۰ کان ۶،۲۰۰،۰۰۰ ٽن تائين پيداوار وڌائيندي؛
مڇيءَ جي ۸،۵۰۰،۰۰۰ کان ۹۰ لک ٽن تائين؛ کير ۽ ان مان
ٺهندڙ شين جي ۱۶،۰۰۰،۰۰۰ کان ۱۷،۰۰۰،۰۰۰ ٽن تائين؛
مکڻ ۱۱۰۰،۰۰۰ ٽن ۽ چيز ۶۲۵،۰۰۰ کان ۶۷۵،۰۰۰ ٽن تائين؛
يل ۲،۹۰۰،۰۰۰ کان ۳،۱۰۰،۰۰۰ ٽن تائين؛ کنڊ (شگر ايمٽ
ان) ۹،۸۰۰،۰۰۰ کان ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ ٽن تائين پيداوار وڌائيندي.

شيا ڪيترو ڪپڙو ۽ جتيون پيدا ڪرڻي ؟

۱۹۶۷ ۾ ڪپڙي جي ڪارخانن ۾ ڪل پيداوار ۸،۰۴۲،۰۰۰،۰۰۰
رس ميٽر هئي، جنهن مان ۵،۹۱۵،۰۰۰،۰۰۰ چورس ميٽر
ي ڪپڙو ۽ ۵۴۷،۰۰۰،۰۰۰ ميٽر گرم ڪپڙو ۽ ۶۴۲،۰۰۰،۰۰۰

آهن. هن وگياني ۽ انجنيرنگ کوجنا سان لاڳاپو رکندڙ حساب جي مسئلن کي حل ڪرڻ ۾ مدد ڪئي آهي. هي، ڪيميڪل، تابڪاري، تول صاف ڪرڻ، ڌاتن پگهارڻ ۽ ٻين انڊسٽرين ۾ پيداوار کي آٽوميٽڪ ڪنٽرول ڪرڻ لاءِ، ڪم آندا ويا آهن.

هن اليڪٽرانڪ ڪامپيوٽرس جي شاهي پيماني تي پيداوار ڪئي ٿي وڃي. جنهن ۾ منسڪ-٢٢، رازدان-٣، ٻُرول-١١. اهي اوزار خرچار جي طريقن سان پرپل آهن ۽ انهن يادگيري جا طريقا جن ۾ مگنيٽڪ ٽيپ ريڪارڊرس ۽ ٽرئنزسٽرس ڪنٽرول لڳل آهن، سي پڻ رکيل آهن.

مراد اها آهي ته سيني وڏن هنري ڪارخانن ۾ پيداوار جو هڪ آٽوميٽڪ ڪنٽرول سرشتو ڪم آڻجي. جڏهن ته هي "سوچ ويچار ڪندڙ" مشينون پيداوار جا ڪي مسئلا حل ڪن ٿيون، تڏهن آئيندي ۾ ته اهي حساب ڪتاب، رٿا پيداوار جي ضابطي وغيره جا سڀ مسئلا حل ڪندا.

سرڪار انجنيرنگ طريقن ۽ مئنيجري ڏوڪرائي جي ڪم کي آٽوميٽڪ ۽ مشيني بنائڻ جي رٿا لاءِ خاص اُپاءَ سوچيا آهن. حسابي مرڪزن جو سرشتو ڳڙو ڪيو ويو آهي، جيڪو اقتصاديت بابت خبرچار گڏ ڪندو، جنچ ڪندو ۽ قومي اقتصاديت جي ضابطي ۽ رٿا جا مسئلا حل ڪندو. ان ڪانسراءِ انڊسٽريل ۽ ڊپارٽمينٽل ڪامپيوٽنگ (حساب ڪندڙ) مرڪز پڻ کوليا ويندا.

ٻين وزارتي مسئلن سان گڏ سوويت يونين جي اڪيڊمي آف سائنس کي قومي اقتصاديت جي پوري پوري رٿا، حساب ڪتاب ۽ انتظاميه جي ڪم لاءِ وگيانڪ بنياد تي هڪ پڪو سرشتو پيدا ڪرڻ جو ڪم ڏنو ويو آهي.

خبر چار ڏني آهي. اسپوٽنڪ "مولنيا-۱" جي پڻ ڪاميابي
سان آزمائش ڪئي وئي آهي.

ريڊيو اليڪٽرانڪ ٻيءَ ڪنهن به انڊسٽريءَ کان تڪڙي
ترقي ڪري رهي آهي. ۱۹۶۶ جي شروعات ۾ ريڊيو
اليڪٽرانڪ جي سڀني شاخن جي ڪل پيداوار ۱۹۵۹ جي
ڀيٽ ۾ ۳۰۰ سيڪڙو واڌارو ڪيو.

اليڪٽرانڪ ڪامپيوٽرس (ڳڻڻ لاءِ حساب ڪندڙ) ۽
ٻين مشينن ٺاهيندڙ نوان ڪارخانا کڙا ڪيا ويا آهن ۽ اڳ ئي
ٺهيل ڪارخانن کي وري نئين سر ٺاهيو پيو وڃي. ان سلسلي
۾ کوجنا لاءِ وڌيڪ سهوليتن جو بندوبست ڪيو ويو آهي.

ريڊيو اليڪٽرانڪ کي هاڻ ڪيميا وگيان، علم حيات ۽
طبابت ۾ ڀرپور درجو حاصل آهي. ان جو سطح ۽ دائرو
ايترو نه وڌيل آهي جو اها ڳالهه لاءِ اڳرادار قدم کڻڻ ۾ پڻ
ڪمائتي ثابت ٿي آهي.

انڊسٽريءَ ۾، اليڪٽرانڪ، ڪيئن ڪم ٿي اچي؟

انڊسٽريءَ ۽ ٽرانسپورٽ ۾ هاڻي "ويچارڻ" "نبيرڻ" ۽
"ضابطي ۾ رکڻ" وارن دماغي طريقن کي، داخل ڪيو ويو
آهي. وگيانين جو چوڻ آهي ته رڳو وگيان ۾ ئي هنن طريقن
ڀيٽجي "حياتيءَ" ۾ جيڪو حساب لڳايو آهي، سو سازي
انسانذات ۾ هيلتائين نه لڳايو آهي.

رٿائتي اقتصاديت، هنن دماغي طريقن لاءِ سڀني مکيه
رٽڪ ڪيترن ۾ گهرڻ لاءِ، در کولي ڇڏيا آهن. سوويت
نين ۾ هاڻي انيڪ قسمن جا ڪامپيوٽرس ڪم اچي رهيا

ڪيترائي اهڙا مشينن لاهڻ جا ڪارخانا آهن، جي سڀ جا سڀ آٽوميٽڪ آهن.

بجلي شڪتيءَ جي پيداوار ۾، ڪيميڪل انڊسٽريءَ ۾، لوهه ۽ رڪ جي انڊسٽريءَ ۾، تيل صاف ڪرڻ جي ڪم، انجنيئرنگ ۾ خاص ڪري موٽر انڊسٽريءَ ۾ ۽ هلڪن ۽ ڪاڌي جي ڪارخانن جي ڪيترن حصن ۾ ڪم، آٽوميٽڪ مشينن ذريعي ٿئي ٿو.

ڪارخانن ۽ فيڪٽرين ۾ آپ ـ ٽوڊيٽ مشينن هئڻ جي باوجود اڃا به انساني پورهيو جيترو گهٽجڻ گهرجي، اوترو گهٽجي نه رهيو آهي. انجو سبب اهو آهي ته مشينن جي مکيه ۽ مددي طريقن جي سطحن وچ ۾ فرق آهي. آئينده ۾ جڏهن نه ڪي ڪارخانن ۽ سڀن ڪارخانن جي ڪم کي مشيني بڻايو ويندو، تڏهن رواجي مزدور جو پورهيو لڳ ڀڳ هڪ انجنيئر ۽ هنرمند جهڙو ٿيندو ۽ هن جو ڪم آهستي آهستي فقط وڃي رهندو، آٽوميٽڪ مشينن کي ۽ پيداواري طريقن کي ڪهڙيءَ طرح لڳائڻ؟

ريڊيو اليڪٽرانڪ جو ڪم ڪيئن ٿيو ترقي ڪري؟

سوويت اليڪٽرانڪ انجنيئرنگ، ڏيڍ سو کان وڌيڪ ڪروڙ ٽيليويزن ڏسندڙن لاءِ، سوويت آڪاس بابت آڪاس ۾ ڦرندو ڏسڻ، ممڪن بڻايو آهي. ريڊيو، ٽيليويزن، چنڊ جي ٻئي پاسي جا فوٽا ڪڍي ڌرتيءَ تي موڪليا آهن ۽ وگيانين کي شڪر، منگل، ورهسپت ۽ ٻين گرهن بابت اهڙ

۾ سوويت يونين، دنيا جو وڏي ۾ وڏي پيداوار ڪندڙ ۽ روانگي ڪندڙ ملڪ آهي. ڪيترن ئي سوويت آٽوميٽڪ مشيني اوزارن، خاص ڪري اليڪٽرانڪ ماڊلس، دنيا جي مارڪيٽ ۾ نالو ڪڍيو آهي.

جلدي ويجهڙائيءَ ۾ سوويت يونين ۾، نئن ۽ تمام اعليٰ نشان ڪندڙ مشيني اوزار، خاص مشينون، پيهڻ جون مشينون، آٽوميٽڪ ۽ نيم آٽوميٽڪ مشينون ۽ آٽوميٽڪ پيداواري لائينون، پڻ وڏي تعداد ۾ ٺهنديون. ۱۹۷۰ ۾، ۲۲۰،۰۰۰ کان ۲۳۰،۰۰۰ تائين مشينون ٺهنديون.

آٽوميٽڪ پيداوار بابت ڇا چيو ويو آهي؟

هن وقت مکيه ذريعا اهي آهن ته پيداواري شڪتي وڌائڻ ۽ پورهيو گهٽائڻ لاءِ، وڏي پيماني تي مشيني ۽ آٽوميٽڪ اوزارن جو استعمال ڪجي. مکيه طرح جيڪي بنيادي پيداواري ذريعا آهن، تن کي مشيني بڻايو ويو آهي. ڪم ڪندڙ مشيني اوزارن جو جيڪو اسٽاڪ آهي، سو آمريڪا کان به گهڻو آهي. ڪيترائي هزارين آٽوميٽڪ، نيم آٽوميٽڪ ڪارخانا ڪم ڪري رهيا آهن. کاڻين کوٽڻ ۽ ڪوئلو پهچائڻ جا بنيادي طريقا، سڀ پوريءَ طرح مشيني بڻايا ويا آهن جنهن ڪاٺ ڪپي ڪيرائڻ ۽ ٻئي هنڌ پهچائڻ جو ڪم ۱۰۰ سيڪڙو، مٽي کوٽڻ جو ڪم، مال ڍوئڻ جو ڪم ۽ اڏاوت جو ڪم ۹۰ سيڪڙو مشينن ذريعي ٿئي ٿو. هر ڪيترڻ، اڃا چٽڻ، فصل لڻڻ جو ڪم به سڄو مشينن رستي ٿئي ٿو ۽ ريلوي ۽ بندرگاهن تي مال لاهڻ چاڙهڻ جو تمام گهڻو ڪم پڻ مشينن ذريعي ٿئي ٿو.

شڪتي ڀي ملڪن ۾ جهڙا ڦٽي ۽ ٽٽي ڦٽڪي جي ميتري
شڪتي ۽ ڪان ،وڌيڪ آهي، جيئن ٻڌايل ها سڀ ڪيئي ٽڪتري
ٽريڪٽر ۽ جهرنڊوٽرس ٺهيا آهن ليڪ کپڙا ڇٽڻ جا ٻ ۽ سينيٽ
انڊسٽري ۽ وڌي ۾ ورتي، جتي ته ٺهندڙ اوزارن آء آپريشن
سامان جو ٺهڻ شروع ٿيو آهي. ٻيهر انهي ۾ ڏانهن جي ڪارخاني
لاء ۱۳۰۰ ماڊرن آٽوميٽڪ ۽ نيم آٽوميٽڪ پيداواري اوزار
ٺاهيا ويا آهن.

سانٽي وليس، اها ۾ اهڙا ڪارخانا آهن، جنجي پيداوار
پوري معيار واري ڪانهي. لارين جي پيداوار ٦٠ کان ٧٠
سيڪڙو ۽ موٽرن جي پيداوار اٽڪل ۳۰۰ سيڪڙو وڌندي.
اهو سڀ هاٿوڪن ڪارخانن کي وڌائڻ ۽ نون ڪارخانن کي
ٻڌائڻ سان، ممڪن ٿي سگهندو. موٽرن جي هاٿوڪي ٦١٦,۰۰۰
[illegible] وڌي ۱,۳٦۰,۰۰۰ کان ۱,٥۱۰,۰۰۰ ٿالين ٿيندا.
[illegible] سامان جي، سامگري ۽ جي وڪاس لسي
[illegible] هلڪي ۽ خوراڪ جي ڪارخانن سان
[illegible] وارن ڪارخانن لاء گهربل مشين
[illegible] جهاز ٺهندڙ مشين جو عدد
[illegible] سالن لاء گهربل سامان جي
[illegible] وڌائڻ لاء گهربل سامان
[illegible] هلڪي ۽ خوراڪ جي
[illegible] پيداوار ڪندڙ ۳ هزار
[illegible]

[illegible] ڪهڙا مشيني اوزار ٺاهيندي آهي؟

[illegible] ۱۹٪ ڪم ڪندڙ اوزار ٺاهيا. هن ڏس

انڊسٽريءَ ۱۴ کان ۱۵ سيڪڙو ترقي ڪئي آهي يعني ته ٻيءَ سڄي همري پيداوار جي ڀيٽ ۾ ۱۴۴ دفعا وڌيڪ.

ڪيميڪل پيداوار جي لحاظ کان، سوويت يونين دنيا ۾ ٻيو نمبر ملڪ آهي. ۱۹۵۸ کان ۱۹۶۵ وارن سالن ۾ اها اڍائي دفعا وڌي. ان هوندي به، ڪيمسٽريءَ، جيڪي وجهه انڊسٽريءَ کي ڏنا آهن، سي مڪمل نموني ۾ استعمال نه ڪيا ويا آهن. ان سبب ڪري سوويت يونين، وڏي پئماني واري ڪيميڪل انڊسٽريءَ جي ترقيءَ کي اڳتي وڌائي رهي آهي، جنهنڪري زراعت، روزاني واپرائڻ جو مال ۽ قومي اقتصاديت جي ٻين کيترن ۾ ٻيڻ، ترقيءَ جي رفتار تيز ٿيندي. ڪيميڪل پيداوار ۱۹۶۶ کان ۱۹۷۰ واري عرصي ۾ ٻيڻي ٿي ويندي. معدني فرٽلائيزر جي پيداوار ساليانو ۶۲،۰۰۰،۰۰۰ کان ۶۵،۰۰۰،۰۰۰ ٽن تائين ٿيندي. سنٿيٽڪ ريزنس جي پيداوار ۲،۱۰۰،۰۰۰ کان ۲،۳۰۰،۰۰۰ ٽن ٿيندي ۽ ڪيميڪل فائبر جي پيداوار ۸۷۰،۰۰۰ کان ۸۳۰،۰۰۰ ٽن تائين ٿيندي. روزاني واپرائڻ جي ڪيميڪل پيداوار ۽ ٻين گهرو ڪم جي شين جي پيداوار ۲½ کان ۳ دفعا وڌندي.

انجنيرنگ ڪيئن ترقي پئي ڪري؟

اڪثر سوويت انجنيرنگ، ماڊرن ٽيڪنالاجيءَ جي ڪابه گهرج پوري ڪري سگهي ٿي. کيترن ئي انجنيرنگ جون شيون، ٻين ملڪن ۾ تيار ٿيندڙ شين جهڙيون آهن يا ان کان بهتر ٿي آهن. مثال طور ۱۹۶۴ ۾ ڪري ووئي روگ ۽ چيڪوسلواڪ جي رڱ جي ڪارخانن ۾ ٺهندڙ ٻاڦ مشين جي پيداواري

ان ڪارڻ ۾ ضروري آهي، ته روس ۾ پاور گرڊ کي وڌيڪ ڦهلايو وڃي ۽ ان مرڪزن جي بجلي سرشتن سان ملائي هڪ ايراضي ۾ ڏني سڀني ڪراڪت لائين (١٥ ڪ.و، وولٽ ڪشش سان) ڦهلائي ڪري آهي. ان زماني جي يورپي ملڪن سان، سوويت يونين جو اڪيلو پاور گرڊ سڀني کان وڌي رهي آهي.. اها دنيا جي سڀني کان وڏي هڪ هموار طرح ترقي ڪندڙ اڪيلي پاور گرڊ هوندي.

روس جي پاور گرڊ ٻين ملڪن جي پاور گرڊس سان ملائي ويندي؟

سوويت بجلي سرشتا هن وقت ٻين ملڪن سان مليل آهن، مير (Mir) پاور سرشتي جا ميمبر ملڪ آهن، جنهن ڪري اوڀر يورپ ۽ اوڀر بجلي گهرن جو ميلاپ، جرمن ڊيموڪريٽڪ ريپبلڪ، پولينڊ، چيڪوسلوواڪيا ۽ رومانيا جي بجلي گهرن سان ميلاپ ٿيو آهي. آزمودي ڏيکاريو آهي ته متحده بجلي سرشتن مان آرٿڪ اثر ۽ فائدو ٿئي ٿو. ان ڪري هيءَ ڪوشش ڪئي ويندي ته سوويت يونين جي متحده پاور گرڊ، ٻين ڪيترن ملڪن جي پاور گرڊس سان ملائي ويندي.

”وڏي ڪيمسٽري“ جو مطلب ڇا آهي؟

”وڏي ڪيمسٽري“ جو مطلب آهي، وڏي پيماني تي ڪيميڪل انڊسٽري، وڏي پيماني تي ڪيميڪل

۾ پڻ اهڙا وڏا بجلي گهر ٺاهيا پيا وڃن. اُنهن مان مکيه آهي وخش نديءَ تي نُورڪ، جنهن جي شڪتي ۲۸ لک ڪلوواٽ آهي.

ڪولا اپيپيٽ، جتي بجلي شڪتيءَ جا ذريعا نهايت ٿورا آهن، اُتي چڙهندڙ وهڪ جي آڌار تي بجلي گهر ٺاهيو پيو وڃي. جڏهن کان ۱۹۵۴ ۾ سوويٽ يونين ۾، دنيا جو پهريون، ۵ هزار ڪلوواٽ شڪتي پيدا ڪندڙ، اٽمڪ بجلي گهر نهيو آهي، تڏهن کان اُتي اٽمڪ شڪتيءَ جي انڊسٽريءَ، زبردست ترقي ڪئي آهي.

رشيا ۾ يڪي پاور گرڊ جو مسئلو ڪيئن حل ڪيو پيو وڃي؟

دنيا ۾ سوويٽ يونين جهڙو ٻيو ملڪ ڪونهي، جنهن جون بجلي ڪٽي وڃڻ ٽارون ايڏيءَ لنبائي ۾ ڪشش (۵۰۰ ۽ ۷۰۰ ڪلوواٽ) واريون هجن.

وچ رشيا، ڏاکڻي رشيا ۽ يُورلس جي ٽن مکيه طاقتور بجليءَ جي سرشتي جي هڪ ٻئي سان، يورپي حصي واري سوويٽ يونين جو هڪ زبردست يڪو پاور گرڊ (Power Grid) ٺهيو آهي، جنهن ۾ رشيا جي سيني بجلي گهرن جو اڌ حصو اچي ٿو وڃي. هاڻي مسئلو اهو آهي ته يورپي حصي واري پاور گرڊ ي، اُتر-اولهه ۾ ايسٽونيا، لٽويا، لٿونيا ۽ بائلورشين ريپبلڪن ي بجلي سرشتي سان ۽ پوءِ ليننگراڊ، ڪولا-ڪاريلين ۽ ڪاڪيشز جي ايراضين سان ڪيئن ڳنڍجي. انهن ڪرڻ سان، ويٽ يونين جي يورپي ڀاڱي جي يڪي پاور گرڊ مڪمل ندي. (۱۹۶۶ کان ۱۹۷۰ سال اندر).

هائيڊرو پاور انجنيئرنگ مکيه طرح سائبيريا، وچ ايشيا ۽ ڪزڪستان ۾ ترقي ڪندي، جو اُتي ئي ٨٠ سيڪڙو هائيڊرو پاور جا ذريعا موجود آهن.

انگارا نديءَ تي ارڪتسڪ ۽ برٽسڪ بجلي گهر سان گڏ، اُست-اِلمسڪ ۽ بوگوچن گهر پڻ شامل ٿيندا، جن ٻنهي جي شڪتي ١ ڪروڙ ٤٠ لک ڪلوواٽ ٿيندي.

ينيسي نديءَ تي اهڙا ئي وڏا سايان، ڪرسنويارسڪ، سريداني-ينيسي ۽ اوزني-تنگسڪ جا بجلي گهر لڳل آهن، جن جي ڪل شڪتي ٢ ڪروڙ ٧٠ لک ڪلوواٽ ٿيندي.

وڏي ۾ وڏو ڪرسنويارسڪ جو هائيڊرو اليڪٽرڪ گهر سائبيريا جي ينيسي نديءَ تي ٺهندو، جنهن جي ڪل شڪتي ٦٠ لک ڪلوواٽ ٿيندي ۽ سالياني شڪتي ٢ هزار ڪروڙ ڪلوواٽ ڪلاڪ ۾ ٿيندي. ان نديءَ تي هن قسم جي گهرن جو هي پهريون گهر ٿيندو. ١٩٦٧ ۾ پهريان ٥٠٠ ڪلوواٽ شڪتيءَ جا يونٽ ڪم ڪرڻ شروع ڪندا. ٻيو نمبر وڏو سايان هائيڊرو اليڪٽرڪ گهر آهي، جنهن جي شڪتي ٦٠ لک ڪلوواٽ ٿيندي، ۽ ان ۾ وڌيڪ شڪتي پيدا ڪرڻ وارا اوزار لڳل ٿيندا، جنهن ڪري اهو، سالياني ٢٣ سَو ڪروڙ ڪلوواٽ ڪلاڪ شڪتي ٿائين، پيدا ڪري سگهندو. اوزني-ليني هائيڊرو اليڪٽرڪ گهر، جنهن جي ٢ ڪروڙ ڪلوواٽ جي حيرت انگيز طاقت هوندي. انهن جا هاڻي کان ئي نقشا وغيره تيار ڪيا پيا وڃن.

ولدمر، وولگا ۽ ڪاما ندين تي، جيڪي اهڙا اعلي گهر آهن، ان ۾ وڌيڪ به گڏيا پيا وڃن. وچ ايشيا ۽ ڪزڪستان

وڃي ٿو، شروع ڪيو ويو. اُنجي بجلي شڪتي ۲،۳۰۰،۰۰۰ ڪلوواٽ آهي. اهو بجلي گهر سرمايداري دنيا جي وڏي ۾ وڏي بجلي گهر - گرانڊ ڪولي - کان به وڏو آهي، جيڪو آمريڪا ۾ آهي ۽ بجلي شڪتي ۱،۹۷۴،۰۰۰ ڪلوواٽ اٿس. سيپٽمبر ۱۹۶۱ ۾ ۲،۵۶۰،۰۰۰ ڪلوواٽ شڪتيءَ وارو وولگا بجلي گهر شروع ڪيو ويو. ۱۹۶۴ جي شروعات ۾ دنيا جو وڏي ۾ وڏو بجلي گهر، سائبيريا ۾، انگارانديءَ تي نهيل، برٽسڪ بجلي گهر پنهنجي پرپور شڪتي، ۳،۸۰۰،۰۰۰ ڪلوواٽ، سان ڪم ڪرڻ لڳو. ۱۹۶۶ جي پڇاڙيءَ ۾ اُنجي شڪتي وڌي ۴۰ لک ڪلوواٽ ٿي.

آئينديءَ ۾ اهڙا ئي وڏي پيماني تي بجلي شڪتي پيدا ڪرڻ جو پروگرام آهي. ۱۹۶۶-۱۹۷۰ واري عرصي ۾، ۶۴،۰۰۰،۰۰۰ ڪلوواٽ واري شڪتيءَ جو بجلي گهر شروع ٿيندو.

سوويت ديس ۾ ڪهڙا بجلي گهر ٺهي رهيا آهن؟

بجليءَ جي وڪاس لاءِ مکيه لاڙو اهو ٿيندو ته وڏا ٿرمل پاور گهر ٺاهجن، جن جي شڪتي ۲۴ لک ڪلوواٽ ۽ مٿي هجي. ۱۹۶۶ ۾ اُلي ۱۲ ٿرمل پاور گهر هئا، جن جي شڪتي ۱۰ لک ۽ اُنهن کان مٿي ڪلوواٽ هئي ۽ ۱۹۷۰ ۾ اهڙا ۳۰ ٿيندا، جن ۾ ڪوناڪووو، ڪري وولي روگ، لٿوينائي، پرماڪوو ۽ اسٽارو بيشوسڪي ٿرمل پاور اچي وڃن ٿا. ۱۹۶۷ ۾ پهريون دفعو، نزارووسڪايا ٿرمل گهر ۾، ۵ لک ڪلوواٽ شڪتيءَ وارو لاثاني بجلي يونٽ کڙو ڪيو ويندو ۽ سلتوپيسڪايا ٿرمل گهر ۾ ۸ لک شڪتيءَ وارو اهڙو يونٽ کڙو ڪيو ويندو.

ويندي. اها بتي لائن ليندي، جبڪا هرسال ٢١ سؤ ڪروڙ ڪيوبڪ ميٽر گئس پهچائينديون. ١٩٦٦-١٩٧٠ واري عرصي ۾ ملڪ جي گئس پائيپ لائين جي ڊيگهه گهٽ ۾ گهٽ ٢٥،٠٠٠ ڪلوميٽر وڌيڪ ليندي.

اتي ڪيتري بجلي شڪتي پيدا ٿئي ٿي ۽ آئينده ۾ انهي ڪيتري اميد آهي؟

سوويت يونين، بجلي شڪتيءَ جي پيداوار جي لحاظ کان يورپ ۾ پهرين نمبر ۽ دنيا ۾ ٻيو نمبر ملڪ آهي.

١٩٦٧ ۾ سوويت يونين، ٥٨،٩٠٠ ڪروڙ ڪلووات ڪلاڪ بجلي پيدا ڪئي. اها سال ١٩٧٠ ۾ وڌي ٨٣،٠٠٠ کان ٨٥،٠٠٠ ڪروڙ ڪلووات ڪلاڪ بجلي ٿيندي. سال ١٩٦٧ جي شروعات ۾ سوويت بجلي گهرن جي ڪئي ڪيل شڪتي، ١٢ ڪروڙ ٤٠ لک ڪلووات هئي. يعني تہ اها ١٩١٣ ۾ پيدا ٿيندڙ شڪتيءَ کان، هڪ سؤ دفعا وڌيڪ هئي. رڳو ١٩٦٦ ۾ ئي، هڪ ڪروڙ ڪلووات بجلي شڪتي پيدا ڪرڻ لاءِ سهوليتون مهيا ڪيون ويون. بجلي شڪتيءَ جو گهڻو حصو، ٿرمل اسٽيشنن طرفان پيدا ٿئي ٿو، جن مان هڪ پرودنيپروويڪايا اسٽيشن، جنهنجي شڪتي ٢٤ لک ڪلووات آهي، سا دنيا جي وڏي ۾ وڏي اسٽيشن آهي.

ٻين مهاڀاري لڙائي کان اڳ، روشا جو سڀ کان طاقتور بجلي گهر هو، ڊنيپر، جنهنجي شڪتي هئي ٦٥٠،٠٠٠ ڪلووات. پر ١٩٥٨ ۾ وولگا بجلي گهر جيڪو لينن جي نالي سان سڏبو

وڃي ٿو، شروع ڪيو ويو. اُنجي بجلي شڪتي ۲،۳۰۰،۰۰۰ ڪلوواٽ آهي. اهو بجلي گهر سرمايداري دنيا جي وڏي ۾ وڏي بجلي گهر - گرانڊ ڪولي - کان به وڏو آهي، جيڪو آمريڪا ۾ آهي ۽ بجلي شڪتي ۱،۹۷۴،۰۰۰ ڪلو واٽ اٿس. سيپٽمبر ۱۹۶۱ ۾ ۲،۵۶۰،۰۰۰ ڪلوواٽ شڪتيءَ وارو وولگا بجلي گهر شروع ڪيو ويو. ۱۹۶۴ جي شروعات ۾ دنيا جو وڏي ۾ وڏو بجلي گهر، سائبيريا ۾، انگرانديءَ تي ٺهيل، برٽسڪ بجلي گهر پنهنجي پوري شڪتي، ۳،۸۰۰،۰۰۰ ڪلوواٽ، سان ڪم ڪرڻ لڳو. ۱۹۶۶ جي پڇاڙيءَ ۾ اُنجي شڪتي وڌي ۴۰ لک ڪلو واٽ ٿي.

آئينديءَ ۾ اڃا به وڏي پئماني تي بجلي شڪتي پيدا ڪرڻ جو پروگرام آهي. ۱۹۶۶-۱۹۷۰ واري عرصي ۾، ۶۴،۰۰۰،۰۰۰ ڪلو واٽ واري شڪتيءَ جو بجلي گهر شروع ٿيندو.

سوويٽ ديس ۾ ڪهڙا بجلي گهر ٺهي رهيا آهن؟

بجليءَ جي وڪاس لاءِ مکيہ ڪردار اهو ٿيندو ته وڏا ٿرمل پاور گهر ٺاهجن، جن جي شڪتي ۲۴ لک ڪلو واٽ ۽ مٿي هجي. ۱۹۶۶ ۾ اُتي ۱۲ ٿرمل پاور گهر هئا، جن جي شڪتي ۱۰ لک ۽ اُنهن کان مٿي ڪلوواٽ هئي ۽ ۱۹۷۰ ۾ اهڙا ۳۰ ٿيندا، جن ۾ ڪوناڪووو، ڪري ووئي روگ، لٿوينائي، پرماڪوو ۽ اِستاروبيشوسڪي ٿرمل پاور اچي وڃن ٿا. ۱۹۶۷ ۾ پهريون دفعو، نزارووسڪايا ٿرمل گهر ۾، ۵ لک ڪلو واٽ شڪتيءَ وارو لاثاني بجلي يونٽ کڙو ڪيو ويندو ۽ سلٽوينسڪايا ٿرمل گهر ۾ ۸ لک شڪتيءَ وارو اهڙو يونٽ کڙو ڪيو ويندو.

ويندي. اها پڻ لائين ليندي، جيڪا هر سال ٢١ سؤ ڪروڙ ڪيوبڪ ميٽر گئس پهچائيندي. ١٩٦٦-١٩٧٠ واري عرصي ۾ ملڪ جي گئس پائيپ لائين جي ڊيگهه گهٽ ۾ گهٽ ٢٥،٠٠٠ ڪلوميٽر وڌيڪ ليندي.

اتي ڪيتري بجلي شڪتي پيدا ٿئي ٿي ۽ آئيندي ۾ اُنجي ڪيتري اُميد آهي؟

سوويٽ يونين، بجلي شڪتيءَ جي پيداوار جي لحاظ کان يورپ ۾ پهرين نمبر ۽ دنيا ۾ ٻيو نمبر ملڪ آهي.

١٩٦٧ ۾ سوويٽ يونين، ٥٨،٩٠٠ ڪروڙ ڪلووات ڪلاڪ بجلي پيدا ڪئي. اها سال ١٩٧٠ع ۾ وڌي ٨٣،٠٠٠ کان ٨٥،٠٠٠ ڪروڙ ڪلووات ڪلاڪ بجلي ٿيندي. سال ١٩٦٧ جي شروعات ۾ سوويٽ بجلي گهرن جي ڪُل ڪيل شڪتي، ١٤ ڪروڙ ٤٠ لک ڪلووات هئي. يعني ته اها، ١٩١٣ ۾ پيدا ٿيندڙ شڪتيءَ کان، هڪ سؤ ڏهه ڀيرا وڌيڪ هئي. رڳو ١٩٦٦ ۾ ئي، هڪ ڪروڙ ڪلووات بجلي شڪتي پيدا ڪرڻ لاءِ سهوليتون مهيا ڪيون ويون. بجلي شڪتيءَ جو گهڻو حصو، ٿرمل اسٽيشن طرفان پيدا ٿئي ٿو، جن مان هڪ پرڊنيپروو سڪايا اسٽيشن، جنهنجي شڪتي ٢٤ لک ڪلووات آهي، سا دنيا جي وڏي ۾ وڏي اسٽيشن آهي.

پن موايارِي ٽرالي ڪا اڳ، رشيا جو سڀ کان طاقتور بجلي گهر هو، ڊنيپر، جنهنجي شڪتي هئي ٦٥٠،٠٠٠ ڪلووات. پر ١٩٥٨ ۾ وولگا بجلي گهر جيڪو لينن جي نالي سان سڏيو

کيا پيا وڃن، جن ۾ رستي اهو ممڪن ٿي سگهيو آهي ته
تيل جي کوهن مان، گهٽ تيل نڪري ٿو.

۱۹۶۶ ۽ ۱۹۷۰ واري عرصي ۾، جهونن تيل جي هنڌن
وري ڪوشش سان، تيل جي پيداوار وڌندي، ساڳئي وقت
اولهه سائبيريا ۾ ٽيومين ريجن ۽ ڪزڪستان ۾ منگيشلاڪ ايراضي
۾ تيل ۽ گئس هٿ ڪرڻ جا وڏا مرڪز کوليا ويا آهن جن
پورو فائدو ورتو ويندو. سال ۱۹۷۰ جي پڇاڙيءَ ۾ اولهه
سائبيريا ۾ اِن ڪروڙ ٽن تيل کان به وڌيڪ تيل پيدا ٿيندو،
جيڪو رشيا جي جهوني ۾ جهوني تيل جي مرڪز - آزربائيجان
۾، پيدا ٿيندڙ تيل جيترو ٿيندو.

ملڪ ۾ جيڪي اَٿاهه ميدان پيا آهن، تن لاءِ تيل ۽ گئس جي
ترقي يافته پائيپ لائينن جي ضرورت آهي. اڄ انهن پائيپ لائينن
جي ڪل ڊيگهه ۷۰،۰۰۰ ڪلوميٽر آهي.

۱۹۶۵ ۾، بخارا - يورل گئس پائيپ لائين جو پهريون حصو شروع
ڪيو ويو. يورل ايراضيءَ ۾ به سائبيريائي گئس، اگرم - تزهيي
تاگل پائيپ لائين معرفت ملي ٿي. مرڪزي ايشيا ۽ مرڪزي
رشيا جي وچ ۾، جيڪا ٽي هزار ڪلوميٽرن کان بـــ وڏي
گئس پائيپ لائين ٺاهي پيئي وڃي، سا دنيا ۾ وڏي ۾ وڏي
آهي. اُن جي پهرين لائين ۱۹۶۷ ۾ ڪم ڪرڻ شروع ڪندي
۽ ٻين ۽ ٽين لائين هڪبئي پٺيان پوءِ وڌيون وينديون، اهي
ٽيئي لائينون، مرڪزي رشيا ۽ اولهه ۽ اتر- اولهه وارين
ايراضين کي، هر سال ۳ هزار ڪروڙ ڪيوبڪ ميٽر گئس
پهچائينديون. ايندڙ سالن ۾، ان گئس لائين جي طاقت، اڃا به
گهٽي وڌندي. ايندڙ ٿورن سالن ۾ اولهه سائبيريا کان وٺي وچ
۽ اتر- اولهه ايراضين تائين، ٻي هڪ شاهي گئس لائين ٺاهي

پٺتي ويو آهي. سال ۱۹۴۰ ۾ سوويت يونين ۾، آمريڪا
جي تيل جي ڇهين حصي جيترو تيل نڪرندو هو. ۱۹۶۵ع ۾ ان
جي پيداوار ايتري ته وڌي جو اها آمريڪي تيل جي پيداوار
کان رڳو ۱۶۵ دفعا گهٽ هئي. سال ۱۹۶۷ع ۾ سوويت تيل ۱۲۸
ڪروڙ ۸۰ لک ٽن ۽ قدرتي گئس ۱۵،۹۰۰ ڪروڙ ڪعوبڪ
ميٽر پيدا ٿي.

۱۹۷۰ ۾ تيل جي پيداوار ۳۴½ کان ۳۵½ ڪروڙ ٽن ٿيندي ۽
گئس جي ۲۲۵۰۰ کان ۲۴۰۰۰ ڪروڙ ڪعوبڪ ميٽر ٿيندي. روشني
جي باهه ٻارڻ جي چيزن جي پيدائش ۾، تيل ۽ گئس جو حصو جيڪو
۱۹۶۵ ۾ ۵۲ سيڪڙو هو، سو وڌي ۱۹۷۰ ۾ ۶۰ سيڪڙو ٿيندو
۽ اولهه حد تائين ڪوئلي جو حصو گهٽبو، جيتوڻيڪ سچ پچ
ڪوئلي جي پيداوار ۱۰ ڪروڙ ٽن وڌندي ۽ اها ۱۹۷۰ ۾ وڌي،
۶۶½ کان ۶۷½ ڪروڙ ٽن ٿيندي. هاڻي ٽرانسپورٽ ۽ شهرن ۾،
گهرن ۾ گرماس لاءِ ڪوئلو گهٽ ڪم آندو پيو وڃي. اهو وقت
پري ڪونهي، جڏهن بجلي گهرن ۽ ڪن جي ڪارخانن ۾،
ڪوئلو بالڪل ڪم نه ايندو ۽ اهو گهڻو ڪري هڪ ڪيميائي
ڪچو مال ٿي ڪم ايندو.

سوويت يونين ۾، لڙائيءَ وارن سالن ۾ الڪل ۱۵۰۰ تيل ۽
گئس جا هنڌ لڌا ويا آهن، جنهن ڪري هنڙي اهم ڪچي
مال جي ليفڙ پيدا ۾ گهڻي اضافي جو امڪان آهي. سوويت
انڊسٽري، تيل ڪڍڻ لاءِ، تازه ترين اوزار جهڙوڪ: ٽربوڊرل
۽ اليڪٽرڪ ڊرل، ڪم آڻي ٿي. سمنڊ جي هيٺان سان تيل
ڪڍيو ٿو وڃي ۽ تمام اونهائيءَ مان، تيل ڪڍڻ جي هنر، ڪي
ٻيا وڌيڪ بهتر ظاهر پيو وڃي.

وڏي پئماني تي گهڻو گهڻو تيل ڪڍڻ جا نوان طريقا اختيار

ڪيا ويا وڃن، جن رستي اهو ممڪن ٿي سگهيو آهي ته ٽون، تيل جي کوهن مان، گهٽ تيل نڪري ٿو.

١٩٦٦ ۽ ١٩٧٠ واري عرصي ۾، جهونن تيل جي هنڌن کي وري کوٽڻ سان، تيل جي پيداوار وڌندي، ساڳئي وقت، اولهه سائبيريا ۾ ٽيومين ريجن ۽ ڪزڪستان ۾ منگيشلاڪ ايراضيءَ ۾ تيل ۽ گئس هٿ ڪرڻ جا وڏا مرڪز کوليا ويا آهن جنهن جو پورو فائدو ورتو ويندو. سال ١٩٧٠ جي پڇاڙيءَ ۾ اولهه سائبيريا ۾ ٻن ڪروڙ ٽن تيل کان به وڌيڪ تيل پيدا ٿيندو، جيڪو رشيا جي جهوني ۾ جهرتي تيل جي مرڪز - آزربائيجان ۾ پيدا ٿيندڙ تيل جيترو ٿيندو.

ملڪ ۾ جيڪي اٿاهه ميدان پيا آهن، تن لاءِ تيل ۽ گئس جي ترقي يافته پائيپ لائينن جي ضرورت آهي. اڄ انهن پائيپ لائينن جي ڪل ڊيگهه ٧٠,٠٠٠ ڪلوميٽر آهي.

١٩٦٥ ۾ بخارا - يورل گئس پائيپ لائين جو پهريون حصو شروع ڪيو ويو. يورل ايراضيءَ ۾ ان سائبيريائي گئس، اگرم - ٽزهني تاگل پائيپ لائين معرفت ملي ٿو. مرڪزي ايشيا ۽ مرڪزي رشيا جي وچ ۾، جيڪا ٽي هزار ڪلوميٽرن کان به وڌي گئس پائيپ لائين ٺاهي پئي وڃي، سا دنيا ۾ وڏي ۾ وڏي آهي. ان جي پهرين لائين ١٩٦٧ ۾ ڪم ڪرڻ شروع ڪندي ۽ ٻين ٻين لائين هڪبئي پرسان پوءِ وڌايون وينديون، اهي ٽيئي لائينون، مرڪزي رشيا ۽ اولهه ۽ آلر - اولهه وارين ايراضين کي، هر سال ٣ هزار ڪروڙ ڪيوبڪ ميٽر گئس پهچائينديون. ايندڙ سالن ۾ ان گئس لائين جي طاقت اڃا به گهٽي وڌندي. ايندڙ ٽون سالن ۾ اولهه سائبيريا کان وٺي وچ ۽ آلر - اولهه ايراضين تائين، ٻي هڪ شاهي گئس لائين ٺاهي

پٺتي رهيو آهي. سال ١٩٤٠ ۾ سوويت يونين ۾ آمريڪا جي ايل جي ڇهين حصي جيترو تيل نڪرندو هو. ١٩٦٥ع ۾ ان جي پيداوار اڃا به وڌي ۽ جو اڄ آمريڪي تيل جي پيداوار کان وڌيڪ ١٤٥ ڀيرا گهٽ هئي. سال ١٩٦٧ ۾ سوويت تيل ٢٨ ڪروڙ ٨٠ لک ٽن ۽ قدرتي گئس ١٥,٩٠٠ ڪروڙ ڪيوبڪ ميٽر پيدا ٿي.

١٩٧٠ ۾ تيل جي پيداوار ٣٤½ کان ٣٥½ ڪروڙ ٽن ٿيندي ۽ گئس جي ٢٢٥٠٠ کان ٢٣٠٠٠ ڪروڙ ڪيوبڪ ميٽر ٿيندي. رشيا جي باقي پارٽ جي ٻارڻ جي پيداوار ۾ تيل ۽ گئس جو حصو جيڪو ١٩٦٥ ۾ ٥٢ سيڪڙو هو، سو وڌي ١٩٧٠ ۾ ٦٠ سيڪڙو ٿيندو ۽ اوليون حد تائين ڪوئلي جو حصو گهٽبو، جيتوڻيڪ سچ پچ ڪوئلي جي پيداوار ١٠ ڪروڙ ٽن وڌندي ۽ اها ١٩٧٠ ۾ وڌي ٦٦½ کان ٦٧½ ڪروڙ ٽن ٿيندي. هاڻي ٽرانسپورٽ ۽ شهرن ۾ گهرن ۾ گرمائش لاءِ ڪوئلو گهٽ ڪم آندو پيو وڃي. اهو وقت پري ڪونهي، جڏهن بجلي گهرن ۽ ڪن جي ڪارخانن ۾ ڪوئلو بلڪل ڪم نه ايندو ۽ اهو گهڻو ڪري ڪن ڪيميائي ڪچي مال لاءِ ڪم ايندو.

سوويت يونين ۾، لڙائيءَ وارن سالن ۾ الڪل ١٥٠٠ تيل ۽ گئس جا هنڌ لڌا ويا آهن، جنهن ڪري هڙئي اهم ڪچي مال جي ٿيندڙ پيداوار ۾ گهڻي اضافي جو امڪان آهي. سوويت انڊسٽري، تيل ڪڍڻ لاءِ، تازه ترين اوزار جهڙوڪ: ٽربو ڊرل ۽ اليڪٽرڪ ڊرل، ڪم آڻي ٿي. سمنڊ جي هيٺان پڻ تيل ڪڍيو ٿو وڃي ۽ تمام اونهائيءَ مان، تيل ڪڍڻ جي عمل کي پڻ وڌيڪ بهتر ڪيو پيو وڃي.

وڏي پئماني تي گهڻو گهڻو تيل ڪڍڻ جا نوان طريقا اختيار

ايندڙ ٽن سالن ۾ سوويت رڪ جي انڊسٽري اڃا به تيز رفتار سان ترقي ڪندي. رٿا موجب ١٩٧٠ تائين ١٢٤،٠٠٠،٠٠٠ کان ١٢٩،٠٠٠،٠٠٠ ٽن رڪ جا، ٩٥،٠٠٠،٠٠٠ کان ٩٩،٠٠٠،٠٠٠ ٽن رولڊ اسٽاڪ جا، ٩٤،٠٠٠،٠٠٠ کان ٩٧،٠٠٠،٠٠٠ ٽن ڳاڙهل لوهه جا ۽ ١٤،٠٠٠،٠٠٠ کان ١٥،٠٠٠،٠٠٠ ٽن رڪ جي پائيپن جا تيار ٿيندا ۽ هاڻي پنجن سالن ۾ ڳاڙهل لوهه، رڪ ۽ رولڊ اسٽاڪ جي جيڪا پيداوار ٿيندي، سا پهرين مهاڀاري لڙائيءَ کان اڳ واري زماني کان ٻيڻي ٿيندي.

ڌاتن جي جدا جدا قسمن ۾ پڻ واڌ ڪئي ويندي. هلڪن ڌاتن، ٽامي ۽ ملاوٽي ڌاتن ۽ ٻين اڻلڀ ڌاتن جي پيداوار کي اڳڀرائي ڏني ويندي. اليومينيم جي پيداوار ٻيڻي ٿيندي، ٽامي جي ٨٠ سيڪڙو وڌندي ۽ نڪل، ٽنگسٽن، غير فولادي ۽ اڻلڀ قيمتي ڌاتن جي پيداوار وڌائي ويندي.

باهه ٻارڻ جي سامگريءَ ۾ ڪهڙيون تبديليون اچي رهيون آهن؟

اڃا تائين، سوويت يونين ۾ ڪوئلو ئي، باهه ٻارڻ جي سامگريءَ جو اهم ۾ اهم حصو هو. پر هاڻي جڏهن تيل ۽ گئس باهه ٻارڻ لاءِ وڌيڪ سستا ۽ سولا ذريعا ڄاتا وڃن ٿا، تڏهن سوويت يونين ۾ انهن اِن چيزن جي ٺاهڻ کي اڳڀرائي ڏني وڃي ٿي. گذريل هڪ سؤ سالن ۾ جيڪي ٢٣٠ ڪروڙ ٽن تيل جا چشمن مان ڪڍيا ويا آهن، تن مان اٽڪل ١٣٠ ڪروڙ ٽن نه رڳو گذريل ڏهن سالن ۾ئي ڪڍيا ويا آهن. ان عرصي ۾، سڄي دنيا جي تيل جي خزاني ۾، سوويت يونين جو حصو

۱۰۲،۲۰۰،۰۰۰ ٽن رڪ جا ۽ ۸۱،۷۰۰،۰۰۰ ٽن ڳرل ڌاتن جا تيار ڪيا ۽ ۱۶۸،۰۰۰،۰۰۰ ٽن ڪچو لوھ، کاڻين مان ڪڍيو.

دنيا ۾ اڄ سوويٽ يونين، ڪوڪ (ڪوئلي جسر قسم) ۽ رڪ جي پاڻيءَ جي پيداوار ۾ پهرين نمبر آهي ۽ ڌاتن جي پيداوار ۾ اُهو آمريڪا کان پوءِ ٻيو نمبر آهي ۽ اُنهي ڌاتن جي ڪل پيداوار، انگلينڊ، فرانس، فيڊرل جرمنيءَ جي گڏيل پيداوار کان به وڌيڪ آهي. البت روشيا ۾ جيڪا هيڪ ماڻهوءَ پٺيان ڌاتوءَ جي پيداوار ٿئي ٿي، سا اڃا تائين آمريڪا، انگلينڊ، فرانس ۽ فيڊرل جرمنيءَ جي اهڙي پيداوار کان گهٽ آهي، پر ڪچي لوهه جي اهڙي پيداوار، سواءِ فرانس جي، هنن ٻين ٽن ملڪن ... وڌيڪ آهي

ايندڙ ٽون سالن ۾ سوويت رڪ جي انڊسٽري اڃا به تيز رفتار سان ترقي ڪندي. رٿا موجب ۱۹۷۰ تائين ۱۲۴،۰۰۰،۰۰۰ کان ۱۲۹،۰۰۰،۰۰۰ ٽن رڪ جا، ۹۵،۰۰۰،۰۰۰ کان ۹۹،۰۰۰،۰۰۰ ٽن رولڊ اسٽيل جا، ۹۴،۰۰۰،۰۰۰ کان ۹۷،۰۰۰،۰۰۰ ٽن ڳاريل لوهه جا ۽ ۱۴،۰۰۰،۰۰۰ کان ۱۵،۰۰۰،۰۰۰ ٽن رڪ جي پائيپن جا تيار ٿيندا ۽ هاڻي پنجن سالن ۾ ڳاريل لوهه، رڪ ۽ رولڊ اسٽيل جي جيڪا پيداوار ٿيندي، سا پين مهاڀاري لڙائيءَ کان اڳ واري زماني کان ٻيڻي ٿيندي.

ڌاتن جي جدا جدا قسمن ۾ پڻ واڌ ڪئي ويندي. هلڪن ڌاتن، ٽامي ۽ ملاوٽي ڌاتن ۽ بين اڪليپ ڌاتن جي پيداوار کي اڳڀرائي ڏني ويندي. اليومينيم جي پيداوار ٻيڻي ٿيندي، ٽامي جي ۸۰ سيڪڙو وڌندي ۽ نڪل، ٽنگسٽين، غير فولادي ۽ اڪليپ قيمتي ڌاتن جي پيداوار وڌائي ويندي.

ٻاهر ٻارڻ جي سامگريءَ ۾ ڪهڙيون تبديليون اچي رهيون آهن؟

اڃا تازو، سوويت يونين ۾ ڪوئلو ئي، ٻاهر ٻارڻ جي سامگريءَ جو اهم ۾ اهم حصو هو. ير هاڻي جڏهن تيل ۽ گئس ٻاهر ٻارڻ لاءِ وڌيڪ اڪثر ۽ سولا ذريعا ڄاتا وڃن ٿا، تڏهن سوويت يونين ۾ انهن ئي شين جي ٻاهرڻ کي اڳڀرائي ڏني وڃي ٿي. گذريل هڪ سؤ سالن ۾ جيڪي ۲۳۰ ڪروڙ ٽن تيل جا چشمن مان ڪڍيا ويا آهن، تن مان اٽڪل ۱۳۰ ڪروڙ ٽن ته رڳو گذريل ڏهن سالن ۾ ئي ڪڍيا ويا آهن. ان عرصي ۾، سڄي دنيا جي تيل جي خزاني ۾، سوويت يونين جو حصو

۱۰۲،۲۰۰،۰۰۰ ٽن رڪ جا ۽ ۸۱،۷۰۰،۰۰۰ ٽن ڪوئل ڪڍڻ جا ٽيار ڪيا ۽ ۱۶۸،۰۰۰،۰۰۰ ٽن ڪچو لوهه ڪاڻين مان ڪڍيو.

دنيا ۾ اڄ سوويت يونين ڪروڪ (ڪوئلي جسر قسم) ۽ رڪ جي ڪاڻين جي پيداوار ۾ پهرين نمبر آهي ۽ ڪاڻين جي پيداوار ۾ آهو آمريڪا کان پوءِ ٻيو نمبر آهي. ۽ انهي ڪاڻين جي ڪل پيداوار، انگلنڊ، فرانس، فيډرل جرمنيءَ جي گڏيل پيداوار کان به وڌيڪ آهي. السعه رشيا ۾ جيڪا هڪ ماڻهوءَ پٺيان ڪاڻوءَ جي پيداوار ٿئي ٿي، سا اڃا تائين آمريڪا، انگلنڊ، فرانس ۽ فيډرل جرمنيءَ جي اهڙي پيداوار کان گهٽ آهي، پر ڪچي لوهه جي اهڙي پيداوار، سواءِ فرانس جي، همن ٻين ٽن ملڪن کان گهڻو وڌيڪ آهي.

سوويت يونين جي رڪ جي پيداوار، سڄي دنيا جي پيداوار جو پنجون حصو آهي. سوويت رڪ ۽ لوهه جي ڪارخاني ۾ نهايت اوچي قسم جا اوزار لڳل آهن. ڪي لوهه ڳاريندڙ ڪوڙا ۲ هزار ڪيوبڪ ميٽر جي رفتار سان هلندڙ آهن، اهڙا چـار ڪوڙا، جيڪو لوهه لاهيندا آهن، سو لوهه، زارشاهي واريءَ رشيا جي ۱۲۸ ڪورن پر به، نه لهندو هو.

۱۹۶۵ ۾ جيڪو ۲۳۰۰ ڪيوبڪ ميٽرن جي رفتار وارو اهڙو ڪوڙو ڪيو ويو، سو سڄي دنيا ۾ وڏو ۾ وڏو آهي. آهو هرسال، ۱۳ لک ٽن ڳاريل لوهه جا ڪڍي ٿو. اڃا اٽي، ۲۷۰۰ ڪيوبڪ ميٽرن جي رفتار وارا ڪوڙا پڻ نهڻا آهن.

۱۹۶۵ ۾، يورن ٿيندڙ ستن سالن ۾، رڪ جا لڳ ڀڳ ۳۰۰ نوان قسم (گريڊ) ۽ رولنگ اسٽاڪ جا ۲۵۰ نوان حصا شروع ڪيا ويا. رشيا ۾ ۳۰۰ رولنگ ملون آهن، جن مان ڪي مڪمل طور آٽوميٽڪ آهن. هنجي سالياني پيداوار ڪيترائي لک ٽن آهي.

ڪارخانا ڪڙا ڪري سگهي ها يا پنهنجي آرٽڪ گهٽتائيءَ تي غالب نه پري ها ۽ پنهنجي آزادي ڪوهي وهي ها.
اڄ هي ملڪ، ترقيءَ جي ان درجي تي پهتو آهي، جو ساڳئي وقت، ٻنهي هلڪن ۽ ڳورن ڪارخانن جو وڪاس ڪري سگهي ٿو. سال ١٩٦١-١٩٦٥ جي وچ ۾ الف ٽوليءَ جي پيداش ٥٨ سيڪڙو وڌي، ب ٽوليءَ جي ٣٦ سيڪڙو وڌي ۽ سراسري ساليانې واڌ جي رفتار ٻنهي جي الڳ- الڳ ٩.٦ ۽ ٦.٣ سيڪڙو هئي، سال ١٩٦٦-١٩٧٠ جي عرصي ۾ الف ٽوليءَ جي پيدايش ٤٩ کان ٥٢ سيڪڙو وڌندي ۽ ب ٽوليءَ جي ٤٣ کان ٤٦ سيڪڙو وڌندي ۽ هنجي سراسري ساليانې واڌ جي رفتار الڳ الڳ ٨.٤٧ ۽ ٧.٤٧ سيڪڙو ٿيندي. ائين آهي ته اڃا تائين ڳورن ڪارخانن کي اڳرائي ڏيڻ وارو اصول قائم آهي، ڇو ته نه ته عام پيداوار جو واڌارو ٿي نه سگهندو. ٻ خود الف ٽوليءَ جي واڌاري وقت انهي پيداوار جي بناوٽ ۾، هلڪن ڪارخانن جي فائدي ۾ ٿي وڏيڪ واڌ ٿئي ٿي. ملڪ کي هيري پڻائڻ واري زماني ۾، گهڻو ڪري ڳورن ڪارخانن جي اڏڻ ۽ وڌائڻ لاءِ ٿي ڪئي ڪيل موڙي ڪم آندي ويئي. ٻر هاڻي هلڪن ۽ خوراڪ جي ڪارخانن ۽ زراعت جي واڌاري لاءِ گهربل مشينون تيار ڪرڻ ۾ ئي، ڪافي گهڻا ذريعا استعمال ڪيا وڃن ٿا.

لوهه ۽ رڪ جي ڪارخانن ڪيتري ترقي ڪئي آهي؟

١٩٦٧ ۾ سوويت يونين، ٧٤،٨٠٠،٠٠٠ ٽن لوهه جا،

جي ١١ ڪروڙ ٨٢ لک ٽن هئي. سوويت يونين ۾ ساليانـي واڌ هڪ ڪروڙ ٣٧ لک ٽن هئي، پر آمريڪا جي ٧٩ لک ٽن هئي.

سيمينٽ: ١٩٥٠ ۾، آمريڪا جي سيمينٽ جي پيداوار ٣ ڪروڙ ٨٧ لک ٽن هئي ۽ سوويت يونين جي هڪ ڪروڙ ٢ لک ٽن. ٻڌ هاڻي حالتون بلڪل بدلجي ويون آهن. سوويت يونين ۾ ١٩٦٥ ۾ سيمينٽ جي پيداوار ٧ ڪروڙ ٢٣ لک ٽن هئي، ۽ آمريڪا جي، ٦ ڪروڙ ٥٠ لک ٽن پيداوار هئي.

اعتراض ساڳي ئي حالت ٻين قسمن جي ڪارخانن سان پڻ آهي.

هلڪن ۽ ڳؤرن ڪارخانن جي ترقيءَ جي رفتار ڪيتري آهي؟

ٻنهي قسمن جي ڪارخانن جي رفتار، وڏي آهستي آهستي، هڪ ٻئي جي ويجهو اچي رهيا آهن ۽ اهي ١٩٢٩ کان ١٩٤٠ تائين، سراسري ساليانـي واڌ جي رفتار، پيداواري چيزن (الف ٽولي) جي، روزاني واپرڻ جي چيزن (ب ٽولي) جي واڌ جي رفتار کان، وڌيڪ هئي، ليڪن لحاظ فرق ڀانڊ هلڪن ڪارخانن جي فائدي ۾ بدلي ٿيو آهي.

ڪو وقت هو، جڏهن سوويت حڪومت جنتا کي، وڏي پيماني وارن ڳؤرن ڪارخانن کي، لڪڙ ۽ لڪڙ ۽ اڏڻ کان، هلڪن ڪارخانن جي واڌاري کي روڪڻ لاءِ، ڳؤرن ڪارخانن کانسواءِ سوويت يونين، وڏي پيماني تي، نـه زراعت لاءِ مشينون ناهي سگهي ها ۽ نه مادرِ وطن ڀارت کا ۽ ڪروڙ جا

جي ساليانی پيداوار ۱۰٤۷ سيڪڙو هئي ته آمريڪا جي ٤٤٤ سيڪڙو هئي. نتيجي طور ۱۵ سالن ۾ (۱۹۵۱-۱۹۶۵) سوويت يونين جي ڪارخانن جي پيداوار ٤٢٦ دفعا وڌي، پر آمريڪا جي رڳو ۱٤۹ دفعا وڌي. هاڻي اچو ته ڏسون ته هرهڪ انڊسٽريءَ ڪهڙي ترقي ڪئي.

پاور انجنيئرنگ: ۱۹۵۰ ۾، سوويت يونين هڪ ڪارخانو ڪڙو ڪيو، جنهنجي ڪل طاقت ۲٤ لک ڪلووات هئي، پر آمريڪا ۾ ان وقت جيڪو ڪارخانو ڪڙو ڪيو ويو، سو تمام گهٽي طاقتوارو هو. هن وقت سوويت يونين اهڙي قسم جا ڪارخانا، پيداوار جي لحاظ کان، ايترائي کڙا ڪري رهي آهي، جيترا آمريڪا.

رڪ: ۱۹۵۰ ۾ سوويت ڪارخانن الڪل ۱- ڪروڙ ۷۳ لک ٽن رڪ جا ٺاهيا، پر آمريڪا نو ڪروڙ ٽن. سن ۱۹۶۵ ۾ رڪ جي پيداوار، سوويت يونين ۾ ۹ ڪروڙ ڏهه لک ٽن هئي ۽ آمريڪا ۾ ۱۲ ڪروڙ ۱۹ لک ٽن هئي. ٻين لفظن ۾ ائين چئجي ته ان ساڳئي وقت ۾ سوويت يونين رڪ جي پيداوار ۶ ڪروڙ ۳۷ لک ٽن وڌي ته آمريڪا جي ۳ ڪروڙ ۱۹ لک ٽن وڌي. جيڪا ساليانی واڌ ۱۵ سالن (۱۹۵۱-۱۹۶۵) ۾ ٿي سا سوويت يونين جي هئي ٤۲ لک ٽن ته آمريڪا جي هئي ۱۸ لک ٽن.

ڪوئلو: ساڳئي وقت ۾ سوويت يونين ۾ سڀني قسمن جي ڪوئلي جي پيداوار ۳٤۳ دفعا وڌي، پر آمريڪا جي فقط ۱٤٤ دفعا وڌي. مثال طور، ساڳئي عرصي ۾، سوويت يونين ۾ تيل جي پيداوار ۳ ڪروڙ ۷۹ لک ٽنن مان وڌي، ۲٤ ڪروڙ ۳۰ لک ٽن ٿي ويا آها وڌي ۲۰ ڪروڙ ۵۱ لک ٽن ٿي، پر آمريڪا

صنعتي پيداوار ۾ آمريڪا ۽ رشيا جي ڪهڙي پيت آهي؟

۱۹۲۶ ۾ سوويت يونين جي صنعتي پيداوار آمريڪي سطح جي ۵ سيڪڙو هئي.

۱۹۱۳ ۾ انقلاب کان اڳ واري رشيا جي صنعتي پيداوار سڄي دنيا جي پيداوار جو ۴ سيڪڙو مس هئي. ملڪ ۾ ان وقت ذڪر ڪرڻ جوڳا ڪي ٿورا ئي مادرن پيداوار جا سڌريل هنرن ڪيترائي اهم قسمن جا ڪارخانا ٻاهرين رشيا ۾ هئا ڪن ٻاهرين جا اسري رهيا هئا.

۱۹۲۰ ۾ پهرين مهاڀاري لڙائي، گهرو لڙائي ۽ ڌارين جي دست اندازيءَ ڪري ملڪ جي حالت صفا چٽ هئي، ڪارخانن جي پيداوار گهٽجي، لڙائي کان اڳ واري زماني جي پنجين ورهي پهتي، جا آمريڪي سطح جي ۲ سيڪڙو مس هئي. ان زماني کان، سوويت يونين ۾ ترقي يافته سرمائيدار ملڪن جي وچ ۾ آزاد مقابلي شروع ٿي:

۱۹۵۰ ۾ سوويت ڪارخانن جي پيداوار آمريڪي پيداوار جو ۳۰ سيڪڙو هئي، ۱۹۵۷ ۾ اها ۴۷ سيڪڙو هئي ۽ ۱۹۶۶ ۾ اها وڌي ۶۵ سيڪڙو ٿي. ان مان صاف ظاهر آهي ته سوويت يونين، وڌ ۾ وڌ جلدي پوري رهي آهي. ان جو هڪ سبب آهي سوويت يونين جو آزاد سرشتو، يعني ان جي ڪارخانن جي پيداوار جي تيز رفتار. مثال طور، لڙائي بعد (۱۹۴۶-۱۹۶۵) واري زماني ۾ سوويت يونين جي ڪارخانن جي ساليانو پيداوار ۱۱.۴ سيڪڙو هئي، ساڳئي وقت آمريڪا جي ۳.۶ سيڪڙو هئي ۽ ۱۹۵۱-۱۹۶۵ ۾ سوويت يونين جي ڪارخانن

انھن شاخن مان مکيہ جڳھہ ”الف“ ٽوليءَ (ڳؤرا ڪارخانا)
حاصل ٿيل آهي جا سڀني ڪيترن کي ٽيڪنيڪل طور نئين
ناهڻ جوڙڻ، بجليءَ اقتصاديت جي بجلي مڪئنيزيشن، آٽوميشن
۽ عام ڪيميا جي وڏي پئماني تي استعمال ڪرڻ سان، واسطو
رکي ٿي.

١٩٦٦ جي شروعات ۾، انڊسٽريءَ جي ڪل غير متحرڪ
جائداد جو ١٠.٦ سيڪڙو لوھ ۽ رڪ جي ھنر لاءِ ھو: ١٣.٩
سيڪڙو ڪوئلي لاءِ؛ ١٤.٩ سيڪڙو بجلي ۽ ٿرمل پاور لاءِ؛
٨.٣ سيڪڙو ڪيمياڻي ھنر لاءِ؛ لڳ ڀڳ ٢٠ سيڪڙو مشينن
ٺاهڻ ۽ ڌاتن جي ھنرن لاءِ؛ ١٣.٦ هلڪن ۽ کاڌي جي
ڪارخانن لاءِ.

صنعتي پيداوار جي ترقيءَ جي رفتار ڪيتري آهي؟

١٩٦٦ ۾ ڪارخانن جي صنعتي پيداوار، ١٩١٣ واري پيداوار
کان، ٦٦ دفعا گھڻي ھئي. ٻين ڪنھن بہ ملڪ ۾ ايتري تيز رفتار
ڪانھي. مثال طور آمريڪا ۾، ١٩١٣ کان ١٩٦٥ واري عرصي
۾، اها پيداوار ٦.٨ دفعا وڌي، انگلنڊ ۾ ٣.٤ دفعا، فرانس
۾ ٤.٣ دفعا ۽ فيڊرل جرمنيءَ ۾ ٤.٦ دفعا وڌي.
سوويت يونين ۾ ١٩٦٦ ۾ ڪل صنعتي پيداوار ٨.٦ دفعا
...ڌيل ھئي.

١٩٦٦ ۾ سوويت انڊسٽري جي اڏي تہ تيز رفتار ھئي،
اها ١٩٤٤ واري سطح کان، ٨.٦ دفعا مٿي ھئي. نئين
... سالي رٿا ۾ پڻ، ترقيءَ جي اھا تيز رفتار قائم رکي آهي.
... ١٩٦٦-١٩٧٠ ۾ صنعتي پيداوار ٥٠ سيڪڙو وڌندي.

[illegible]

انڊسٽري

دنيا جي ڪل صنعتي پيداوار ۾ سوويت ديس جو ڪيترو حصو آهي؟

١٩٦٦ ۾ سوويت يونين جي صنعتي (انڊسٽريل) پيداوار سڄي دنيا جي ڪل پيداوار جو ٢٠ سيڪڙو هئي، جيڪا سڄي يورپ ۾ پهرين نمبر هئي ۽ دنيا ۾ آمريڪا کان پوءِ ٻيو نمبر هئي. اها ايتري جيڪو مال لهي لوسو انگلينڊ، فرانس، اٽلي، ڪئناڊا، بيلجم، نيدرلينڊ؛ جهان جي گڏيل مال کان گهڻو آهي.

انڊسٽريءَ جي بناوت ڪهڙي آهي؟

سوويت يونين ۾ انڊسٽريءَ جون ٣٠٠ کان به مٿي سب ماڊرن شاخون آهن، جيڪي ڪاهه چيز تيار ڪري سگهن ٿيون.

ڇا نئون آرٿڪ سڌارو "سرمائيداريءَ ڏانهن موٽ" آهي؟

ڪي پرڏيهي ليکڪ يا آرٿڪ سڌاري جي لت کان اڻواقف هجڻ سبب يا ٻين ڪن سببن ڪري، ان راءِ جا آهن ته هي سڌارو "سرمائيداري ڏانهن موٽ" آهي.

پر ائين ناهي. سوويت سماج جو بنياد آهي: پيداوار جي ذريعن جو جنتا جي ملڪيت هجڻ. اهو آرٿڪ بندوبست جي نمونن ۽ روپن کي بهتر بڻائي ٿو، بندوبست جي بناوت کي بدلائي ٿو ۽ ڪارخاني جي قابليت وڌائڻ لاءِ، انهي وگيانڪ طرح رٿيل مرڪزي رٿا کي سڌاري ٿو.

سوويت اقتصاديت ۾ اڳي ئي نفعو، اگهه، اوڌر، جهڙن آرٿڪ اوزارن کي، ڪم آندو ويو آهي. اَج مسئلو آهي انهن کي قومي اقتصاديت جي چالو گهرجن مطابق، وڌيڪ لاڀدائڪ نموني ڪم آڻڻ.

سوويت يونين ۾ فرمون، اُها ناڙو ناڙو اُسريون آهن، جو اُسي پيداوار لاءِ ڪهڙي ڏيان، شهڪار ۽ ماهر جي ضرورت محسوس ڪئي ويئي. اُنهن معرفت غير متحرڪ جاندار ۽ انساني طاقت جو قابل نموني استعمال ٿئي لو ۽ اُها مال ۽ مال وابراڻيندڙ وچم سڏي لهه وچڙ قائم ڪري ٿي.

هاڻي اِهي فرمون آزمائشي منزل مان ٽپي چڪيون آهن ۽ اِهي اُنهڪي آرٽڪ زندگيءَ جو هڪ عام عنصر ٿي پيون آهن. اِهي اِخ سوان فرمون آهن، جنهن هزارين ڪارخانا آهن. انڊسٽريءَ جي لڳ ڀڳ سڀني شاخن ۾ اهڙيون فرمون آهن. اِهي پاڻ سان ٻين ڪيترن ڪارخانن کي به شامل ڪن ٿيون. جيڪي هڪ ٻئي آرٽڪ ايراضين ۾ هوندا آهن ۽ ڪنهن وقت ملڪ ۾ وڏي پيماني تي هلندڙ هوندا آهن.

سوويت ديس ۾ خانگي ڪارخانو ٿي سگهيتو؟

نه، اُن ئي سبب آهي جو نه خانگي ڪارخانو معيشي ڪمائيءَ پئسو حاصل ڪرڻ ۽ پاڙيسرا مزور رکڻ ۽ اُنهن جي لوٽ کسوٽ ڪرڻ، ڪم ۽ نفعو ڪرڻ لئي ڳالهه جو قانوني ذريعو آهي. سوويت يونين ۾ ڪرڻ، ڪامرشل يا ٽريڊنس ڪاروبار (Concern) کٽو شروع ڪري سگهي. نڪو ڪو سٽو هلائي سگهي ٿو ۽ نه محنت جي ناٺو ڪمائي سگهي ٿو. سوويت قانون مطابق ڪو هاري يا ڪاريگر فقط ننڍڙو ڪارخانو ڪري سگهي ٿو، بشرطيڪ ان جو خود مالڪ ڪم ڪري؛ ۽ ٻين کي نوڪريءَ ۾ نه رکي.

سگهي ٿو ۽ پيداواري لياقت وڌائڻ جي لحاظ کان، پـگهـ
کي گهٽائي وڌائي سگهي ٿو.

بيءَ طرح ڊائريڪٽر جا حق محدود آهن. هو ڪارخـ
”بند“ ڪري نٿو سگهي يا انهيءَ جائداد وڪڻي نٿو سگهي
هو ڪنهن به پورهيت کي ڪڍڻ يا انهيءَ پگهار وڌائڻ يا گهٽائڻ
جو ڪم فقط ٽريڊ يونين جي منظوريءَ سان ڪري سگهي ٿو.
ڊائريڪٽر، ڪارخاني جو مالڪ ڪونهي. هو فقط سرڪاري
ڪارخاني کي هلائڻ لاءِ عام جنتا پاران مقرر ڪيل آهي. ان
ڪري هنجي عملي سان، سندس رشتا ناتا، عام فائدن ۽
پرسپر عزت جي بنياد تي ايتل ٿين ٿا.

سوويت فرم ڇا آهي؟

اها انهن سرڪاري ڪارخانن جي گڏيل هڪ وڏي
ائسوسئيشن آهي، جيڪي هڪ ٻئي ۾، طور طريقي ۽ پيداوار
جـي ڪري همشريڪ ٿيل آهن ۽ ڪافي آرٿڪ ۽ تنظيمي
خود مختياري ماڻين ٿا.

فرم کي پنهنجي غير متحرڪ ۽ چالو جائداد، قانوني حق،
بئنڪ اڪائونٽ، ۽ ٽريڊ مارڪ ٿيندو. هيءَ فرم سرمايداري
فرم کان انڪري نرالي آهي جو هنجا پيداوار جا وسيلا، خانگي
ملڪيت ڪونهن ۽ محنت ڪندڙن ۽ فرم سنڀاليندڙن جا
مفاد، هڪٻئي جي خلاف نه آهن.

هڪ فرم ۾، بنيادي طرح، هڪ شاهي (Master) ڪارخانو
...ٿي ٿو، جنهن سان جدا جدا شاخون ڳنڍيل ٿين ٿيون،
...شاهي ڪارخانو، فرم جون سڀ مکيه شاخون، پنهنجي ضابطي
...ت رکي ٿو.

(ڊپٽي ڊائريڪٽر) جو ڪم آهي. اُن مئنيجنگ ڊائريڪٽر ڏانهن سڏيءَ طرح جوابدار آهن - مکيه ڊزائين انجنير، مکيه مڪئنيڪل انجنير، مکيه اليڪٽريڪل انجنير، مکيه پراسيس انجنير، هي انجنير وزير پنهنجن پنهنجن ڪالن جي مٿان آهن.

هڪ وڏي ڪارخاني جو بنيادي ايڪو هوندو آهي دوڪان ۽ وچولي يا ننڍي ڪارخاني جو هوندو آهي پيداواري ويڳ.

ڊائريڪٽر جا ڪهڙا حق آهن؟

ڊائريڪٽر جي مقرري ۽ برخواستي، اوچ انتظامي سيا ڪندي آهي. هو هڪ شخص جي رهبريءَ جي اصول تي، ڪارخانو هلائي ٿو. هو سڄي ڪاروبار جو انتظام ڪري ٿو ۽ هو ٿي پيداوار لاءِ مڪمل جوابدار آهي. ڊائريڪٽر جا حق هن جي مکيه فرض تان ٿي پيدا ٿين ٿا: پيداواري، مالي، ٽيڪنڪي جي پورٽي، عملي جي پورهئي ۽ رهڻيءَ جي حالتن بابت سڌارو.

ڊائريڪٽر، سڀني مٿين منسٽرن پر پنهنجي ڪارخاني جو عيوضي ٿي ڪم ڪري ٿو، قانون موجب، ڪارخاني جي ملڪيتن ۽ پئسن تي ضابطو رکي ٿو، ڪارخاني پاران لکيا معاهدا ڪري ٿو ۽ بئنڪ ۾ حساب ڪتاب منظور ڪري ٿو.

ڊائريڪٽر، پنهنجي عملي لاءِ لکيمت ۾ فرمان جاري ڪري ٿو. هنکي پورهيت قانون مطابق، ڪم ڪندڙن کي مقرر ڪرڻ ۽ ڪڍي ڇڏڻ، بونس ۽ سزائون ڏيڻ جو حق مليل آهي.

چالو آرلڪ سڌارن موجب، ڪارخاني جا ۽ ساڻ ساڻ ڊائريڪٽر جا حق ڪافي وڌايا ويندا.

ڊائريڪٽر، ٽيڪنيڪل ۽ مئنيجري عملي ۾ قرار ڪري

(٣) هن سرشتي جي ايڪن ۽ اصولن کي وڌيڪ سمجھائڻ ۽ مڪمل بڻائڻ. سڄي قومي اقتصاديت سان هي سرشتو لاڳو ڪرڻ.

هر ڪو درجو هڪ سال ۾ پورو ٿيندو. اهڙيءَ طرح سڄو پيدارو ان سالن (١٩٦٦ کان ١٩٦٨) ۾ عمل ۾ ايندو.

١٩٦٦ ۾ هي سرشتو ٧٠٤ وڌيڪ ڪارخانن سان لاڳو ڪيو ويو، جن ۾ ٢٠ لک کم ڪندڙ هئا. انهن ڪارخانن پنهنجا مقرر ڪيل لڪش يڪدم پورا ڪري ورتا ۽ پنهنجي قابليت ۾ زبردست اضافو آندو.

هن ڪارخانن ۾ نهيل مال سال ١٩٦٥ جي ڀيٽ ۾ ١٠ سيڪڙو وڌيڪ نهيو ۽ نفعو ٢٥ سيڪڙو وڌيڪ، پورهيتن جي پيداواري طاقت ٨ سيڪڙو وڌيڪ آئي ۽ انهيءَ جو اٽڪل ٨٠ سيڪڙو پيداواري واڌ، پيداواري طاقت وڌڻ ڪري هئي. پهرئين ئي سال ۾ اهو ثابت ٿي ويو ته هي سرشتو تمام گهڻو اثردار آهي.

سوويت ڪارخاني جي بناوت ڪهڙي آهي؟

هڪ ڪارخانو، قومي اقتصاديت جو بنيادي ايڪو آهي. انجي سرگرمين ۾ هيٺيون ڳالهيون آهن- مرڪزي رٿائتو بندوبست، آزادي ۽ پنهنجي روءِ سوءِ کم ڪرڻ. ڪارخاني جي وڏو هڪ ڊائريڪٽر هوندو آهي. ڪارخاني ۾ رواجي طرح هيٺيان ڪمن جا کاتا ٿيندا آهن: رٿا، پورهيو ۽ پگهار عملو، مال ۽ خريداري، هدري ضابطو، مُوري اڏڻ، حساب ڪتاب وغيره.

ڪارخاني لاءِ هدري بندوبست ڪرڻ، مئنيجنگ ڊائريڪٽر

ثالثين) ۾ ورهجي ٿو، جنهن کان پوءِ ڪيتن ئي ٻين قسمن جي سهڪاري ڌنڌن جي حالتن ۾ لڳي ٿو.
ٻ- سوشلسٽ اقتصاد منصوبي، وڌ کان وڌ پيدا ڪرڻ، ايجاد، پيداوار جنسن وڪاس جي امڪانن ۽ جنتا جي ڀلائيءَ جي حالت سڌارڻ وغيره سڌو سنئون تعلق آهي.

سرڪاري ڪارخاني ۾ نفعو ڪيئن ورهايو ويندو؟

نفعو ٻن حصن ۾ ورهايل ٿي ٿو. هڪ حصو سرڪاري بجيٽ ۾ وڃي ٿو، جيڪو ان ڪارخاني کي ڪرڻ وغيره لاءِ سرڪار خرچ ڪيو هو ۽ انهن جي ٽيڪس جي صورت ۾. نفعي جو ٻيو حصو ڪارخاني ڀاران وڪاس فنڊ لاءِ ڪم اچي ٿو. ان فنڊ ۾ لائف لاءِ پائيپ ۽ ڪلب پٺيون، اسڪول فنڊ (ٻارهين ڪي ٻرانس ۽ ڪرائن لاءِ) سماجڪ ۽ سهڪ گهرجن ۽ گهرن لاءِ فنڊ ۾ اچي وڃن ٿا. انهن فنڊن لي ٽريڊ يونين جي صلاح سان، ڊائريڪٽر ضابطو رکندو آهي.
ان کانسواءِ، نفعو قرض ۽ اوڌر واپس ڪرڻ لاءِ پڻ ڪتب ايندو آهي.

سڌارو ڪيئن عمل ۾ آندو ٿو وڃي؟
انجا پهريان نتيجا ڪهڙا نڪتا آهن؟

هي سڌارو ٽن درجن ۾ عمل ۾ ايندو:
(۱) نئين ولا جي سرشتي کي، آزمائش طور، ننڍن ڪارخانن سان پڻ لاڳو ڪرڻ.
(۲) ان سرشتي کي وڏالي سڄي انڊسٽريءَ سان لاڳو ڪرڻ.

سماجوادي سماج کي، انهيءَ لازمي طور گهٽ کان گهٽ وڌيڪ پيداوار جي ضرورت آهي. رڳو اها وڌيڪ پيداوار ئي، انهيءَ جي پنهنجي پيداوار وڌائڻ لاءِ ۽ ان لاءِ ناطي ڪٺي ڪرڻ ۾ مدد ڪري سگهي ٿي. ان ڪري اهو صاف آهي ته سوشلزم هيٺ نفعو اهڙو ضروري آهي جهڙو سرمايداري سرشتي ۾. بنيادي سوال اهو آهي ته نفعو ڪيئن ٿو حاصل ڪجي ۽ اهو ڪنهن جي مفاد لاءِ ڪم ٿو اچي.

ڪامريڊ ليننن، سوويت سرڪار جو پايو وجهندڙ، اڪثر اهو ئي وڌندڙ وڌيڪ پيداوار جو بنياد آهي. هو نفعي کي، ڪري، پيداوار جي نفعي جي اهميت تي زور ڏيندو هو، جو ڪنهن به ڪارخاني جي قابليت جو، ماپو ليکيندو هو. هو سمجهندو هو ته هر ڪنهن سرڪاري ڪارخاني لاءِ، اهو ضروري آهي ته اهو نه رڳو پنهنجو خرچ پورو ڪري، پر ان مان نفعو به ڏيکاري.

سوويت حالتن ۾ نفعو، تازه ترين هنري ڍنگن کي آڻڻ، پيداواري طريقن جي سڌاري، پورهيتن جي قابليت ۽ صرفو ڪندڙ بندوبست جي ڪري آهي.

سرمايداري سرشتي هيٺ پيداوار جا وسيلا خانگي ملڪيت تين تا.

سوشلزم هيٺ اهي ذريعا سماج جي يا عام جي ملڪيت آهن.

سوشلزم ۾ نفعو، سرمايداري سرشتي وانگر، ڪن خانگي شخصن يا ڪمپنين کي نٿو ملي. اهو يا ته ڪارخاني ۽ سرڪار (جيڪڏهن ڪارخانو سرڪاري ملڪيت آهي) جي ڀلائيءَ لاءِ ڪم اچي ٿو يا ته سهڪاري ڪم ڪندڙن (شيئر هولڊرن ۽

هڪ مڪمل ترتيب آهي.
جي مڪمل اصولن مان هڪ آهي، ان جي هڪ مڪمل... هر هڪ ڪارخاني، لاءِ
... هن بيداري، مرڪزي رٿا سازيءَ کي هر هڪ ڪارخاني... جنهن آهي بنيادي
... فصلوار، نمونو رٿ جي رڪن ڪان جدا ابرآهي، ... سگهن. سرڪاري رٿا
... مسئلن جي حل لئي وڏي پئماني تي غور ڪري... ڪسالهن لاءِ ڏئي
ڪاميٽي هسالي، پيهجو گهٽو وقت هيلي ... ڪري، سگهجي، قومي
سگهي ٿي، جنهن جدا جي وڏي پئماني ... پيداواري طاقتن جي:
اقتصاديت جي وڏي عرصي، لاءِ ترقي، پيداواري، ... قومي آبپاشي جي
ورڇ، پيداوار جي خوبيءَ جو معيار وڌائڻ ۽ ...
وڏندڙ رفتار لاءِ ذريعا ڳولڻ. ... جدا جدا دائرن جي اصول جي
آرلڪ بندوبست جي جدا ... هڪ سرڪي رهي ٿي ۽ اقتصاديت
ترقيءَ ڪري، هري نيتي هڪ سرڪي رهي لي ۽ هري واڌاري
جي سيني شاخن ۾، تيز رفتار سان وڌڻ لاءِ ...
ڪرڻ لاءِ، سٺيرن حالتون پيدا ٿين ٿيون.

سماجوادي نفعي ۽ سرمايداري نفعي ۾ ڪهڙو فرق آهي؟

... "سماجوادي نفعي" جهڙي واپار کي آسپاس ...
ڪي ماڻهو ١٩ صديءَ جي پڇاڙيءَ
سمجهن ٿا ۽ تڏهن به ڪارل مارڪس، ... ڪي هڪ جوانب
واري حصي ۾، جرمن سوشل ڊيموڪريٽن ڪي ... ڪميونسٽ سما
سمجهائيندي، بڌايو هو ته ڪاميٽ سماج، ... سا ان سال ۾ ...
ب، جيڪا هڪ سال ۾ پيدا ڪندي، ... ان ذريعي مان، مبهن وسند
ڪمائي نه سگهندي. سماج پيهنجن ذريعن مان، ... انتظام جو خرچ
لاءِ، ڪجهه محتاجن کي مدد ڪرڻ لاءِ، ... پيداوار وڌائڻ لاءِ ۽ وڏ
ڪرڻ لاءِ ۽ سبب ڪان وڏي لڳاتار پيداوار وڌائڻ لاءِ ۽ وڏ
آدم کي روزگار ڏيڻ لاءِ ضرور ڪجهه بچائي رکندي.

(ٽيڪس ڪاٽڻ، جو سرڪاري بجيٽ ۾ وڃي ٿو) ان مان
معلوم ڪري سگهجي ٿو ته ان ڪارخاني پنهنجي غير متحرڪ
موڙي ڪيتري قدر ڪم آندي آهي، پنهنجون ناهيل شيون
ڪيتريون وڪيون آٿس، جو انهن شين جي خوبين ۽ انهن ۾
لڳاتار وڌندڙ سڌاري تي مدار ٿو رکي. ڪنهن به ڪارخاني
جو وڪاس فنڊ، آسائش فنڊ ۽ اڏاوت فنڊ (گهرن ناهڻ ۽ ٻين
عام ڀلائي خدمتن) ۾ لڳائجي ٿو. پيداوار ۾ لڳاتار سڌارو ٿيڻ
ڪري، هي فنڊ وڌندا رهندا.

ڪارخانن کي جيڪا اڳي، سرڪاري بجيٽ مان مفت مدد
ملندي هئي، سا هاڻي لڳ ڀڳ بند ٿي ويئي آهي. اڳ ۾ موڙي
ناهڻ ۽ پيداوار وڌائڻ لاءِ جيڪو سرڪاري ناڻو ڏنو ويندو هو
سو هاڻي آهستي آهستي، وڏي عرصي واري سرڪاري قرض
جي شڪل وٺي رهيو آهي. ان وچ، چالو جائدادن کي ننڍي
عرصي جي قرض سان، پورو ويندو.

سرڪار وٽان ڪارخانن کي، موڙي ۽ جو جيڪو سامان ملندو
آهي، ان لاءِ ڪين پئسا ڏيڻا پوندا آهن. جيڪي مئنيجر ڪيل
ٺيڪا، عمل ۾ آڻي نه سگهندا آهن، تن کي نقصان لاءِ، قانوني
ڪارروائي ڪئي ويندي آهي.

نئون آرٿڪ سرشتو، مرڪزي رٿا ۽ بندوبست جي اصولن کي رد ڪري ٿو ڇا؟

نه، اهو ائين نٿو ڪري. آرٿڪ بندوبست جي طريقن کي
اهميت ڏيڻ جي اها معنيٰ اصل ڪانهي ته سرڪار، بندوبست
جا انتظامي نمونا ترڪ ڪيا آهن. مرڪزي رٿا سماجواد جي

...هن ڪيترن سالن کان هلندڙ سڀني بحث مباحثي جا نتيجا،
...ڪيترن وڪيلن جا رايا، آخرين طور پارٽيءَ ۽ سرڪار جي
...ل آرٽڪ سڌاري جي بيهڪ ۾ داخل ڪيا ويا.

...ين آرٽڪ سڌاري جو تت ڇا آهي؟

...سڌاري جون اصلي مرادون آهن سرڪاري رٿا جو وڪيانڪ
...معيار اوچو ڪرڻ، پيداواري بندوبست ۾ نئين آرٽڪ اسمونا
...استعمال ڪرڻ ۽ ڪارخانن کي، هلائڻ لاءِ مناسب حالتون پيدا
...ڪرڻ. آرٽڪ بندوبست جي ٽنهي سرشتي هيٺ جدا جدا
ڪارخانن کي گهڻي آزادي ڏني ويئي آهي.
...هن سڌاري هيٺ، "مٿان کان" مڙهيل مقصدن کي گهٽائي
وڌيڪ هيٺين کي قائم رکيو ويندو:

— پيدا ٿيل چيزن جو انداز؛
— چيزن جا مکيه قسم؛
— پورهيتن جو مزدوري فنڊ؛
— ڪمائي يا نفعو؛
— سرڪاري بجيٽ لاءِ پئسو ۽ ڪارخاني لاءِ مقرر ڪيل بجيٽ.

...سڀ لکش ڪارخانو پاڻ رٿيندو آهي. هي سرشتو
ڪارخانن کي، "خسيس نگهباني" کان آزاد ٿو ڪري ۽ پوءِ
...هرهڪ ڪارخاني ۾ موجود حالتن مطابق، آرٽڪ طور
فائدي بند فيصلا ڪري ٿو، جنهن ڪري ڪارخاني جي عملي
کي پورهيتن لياقتن ڏيکارڻ ۽ پورهيتي روءِ سوءِ ڪم ڪر...
جو مڪمل وجهه ٿو ملي.
هن چالو سڌاري جي هڪ ٻي بنيادي خصوصيت آهي
پورهيتن کي آرٽڪ اتساهه ڏيڻ. جنهن ۾ ڪارخاني جو فا...

انن وچ جيڪو آرٿڪ بندوبست لاءِ گهربل بنيادي نون طريقن
جي ترقي لاءِ ڪنهن موزون انتظام جي خاص ضرورت ٿي محسوس
ڪئي ويئي. اها ڳالهه انهيءَ طور سرمائيداري اقتصاديت جي خارجي
حالتن مان پيدا ٿي، جيئن ته پيداوار جو تيزيءَ سان واڌارو،
نين شاخن جو وجود ۾ اچڻ ۽ موجود شاخن جو نئين پورهئي
جي ورڇ وڌيڪ وڌڻ، خاص ماهريت ۽ سهڪار. صنعتي ڪارخانن
جو عدد وڌڻ ڪري، بندوبست ۽ ترقي جي طور طريقن ۾ اهڙين
موزون وصفي تبديلين جي ضرورت پيئي. اڪيلي سرشتي جي
مکيه خامي اها هئي ته پيداوار جي وڌندڙ دائري هوندي به
هر ڪنهن ڪارخاني جون سرگرميون ٻاهرين جنسيون ڏيڻ پرزن،
شين ۽ سامان ڏيندڙن تي ٻڌل هيون. انهيءَ حالت ڪارخانن ۽
ان جي سپلائيندڙن جي، پهچڻ ۽ وڌڻ ۽ هلڻ جي قدرت
کي روڪي ڇڏيو ۽ سپلائيڪ ڪارخانا پنهنجي مڪمل رفتار
کان گهٽ هلڻ لڳا.

سماج کي ٻڌ اقتصاديت جي اڏجڻ جي مطابق، جو حقيقت ۾
حاصل ٿيڻ کپندو هو، سو نه ٿي مليو. هن آرٿڪ بندوبست
واري سرشتي مان جيڪي نقصان هئا، سي بصاف ظاهر هئا.
تنهن ڪري ان لاءِ معقول حل ڳولڻ ۾ وقت لڳي ويو. فئڪٽري
ميٽنگن ۾، وگيانڪ ڪانفرنسن ۾ بحث مباحثا ۽ تڪرار ٿيڻ لڳا.
انهن ڪئي، سڄي ملڪ جي اخبارن ۾ ۽ رسالن ۾ ان تي چڱيءَ طرح
ظاهر ڪيو ويو.
اهو نتيجو ٿي نڪتو ته جهونن پراڻن طريقن کي وڌيڪ آهي،
جو ته اهي سماج جي، هڪ بنيادي حاصلات لاءِ نقصانڪار آهن.
(يعني ته آرٿڪ بندوبست ۾ اڪيلي پورهيتن ڪئي پنهنجي
زور سان ڪم ڪرڻ جي، مڪمل آزادي اڃا).

سماجوادي طريقي جا قانون ۽
... ليڪ سان، پيداواري بندوبست جا نمونا، نروار ٿيڻ لڳا ۽ عمل
... ۽ تمام قابل
... ٿيا.
در اصل، اشتراڪيءَ سماج جي وڪاس جي، هرهڪ
... دور کي پهچڻ حالت آهي، هڪ موزون اوچ آرٿڪ
... سرشتو، عام ٿيل هو: مثال طور، ٻي مهاڀاري لڙائيءَ کان اڳ
... زمانو جو سوويت اقتصاديت ۾ مروج بندوبست يا
... جو سرشتو، ان وقت ضروري ۽ اثردار هو. اتر ڪٿ،
... ڪارخانن جي پهچڻ تقاضائن کي، حالتي بچاءُ محدود
... جنتا کي پهچڻ انڊسٽري ترقي ڪرڻ لاءِ مشينون
... هو، ان لاءِ نه ڄڻ ڪرڻا ميسر ڪري سگهجن. هڪ
... سگهجن، ڪچو مال ۽ سوويت ديس پهچڻ بچاءُ نه
... انڊسٽريءَ کان سواءِ، جنگ جيتي سگهي ها ۽ نه
ڪري سگهي ها ۽ نه وري جنگ کان اڳ واريءَ حالت لي پهچائي
اقتصاديت کي وري ڪري آڻي آرٿڪ ڪرڻ سوويت
سگهي ها.
اڄ حالتون بلڪل تبديل آهن. مکيه آرٿڪ ڪري اڄ انسان
... جو معيار تمام بلند ڪرڻ. ان ڪري ضروري آهي،
... بندوبست جي انهن طريقن جي ضرورت آهي
... امام لکڙي وڌندڙ ۽ سڌرندڙ خاصيت لاءِ مددگار
... آهي ته پهچي پيداوار جو هنري
... ان لاءِ اهو ضروري آهي ته ڪم جي وڌيڪ قابليت
معيار وڌائڻ، ۽ هرڪنهن ڪارخاني ۾ ڪرڻ لاءِ، آرٿڪ ڪارو...
حاصل ڪرڻ. ان مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ ڪيا ويا آهن
... بندوبست ۾ ڪيترائي نوان نمونا جاري ... تبديلون هيون
... انتظامي نمونن ۾
... خاص طور
انهن جو اثر گهڻي وقت لاءِ هو.

پورا نہ ٿي سگھيا. زرعي پيداوار ۾ ڪمي هئڻ ڪري هلڪن ۽ ڪاڌي جي انڊسٽرين (صنعتن) ۾ پڻ گھربل لڪش پورا ٿي نہ سگھيا، جنھن ڪري قومي آپت جي ترقيءَ جي رفتار کي ڌڪ لڳو، جو سياويڪ جنتا جي ڀلائيءَ لاءِ نقصانڪار ثابت ٿيو.

انھن سڀني حالتن ڪري جنتا جي رهڻيءَ جو معيار وڌائڻ لاءِ اهم اپاءَ ورتا ويا. ڪم جا ڪلاڪ گھٽايا ويا، سراسري ۽ گھٽ ۾ گھٽ مزوري ۽ پگھار وڌايا ويا، ڪيترن ئي ماڻھن تان ٽئڪس جو بوجھ يا گھٽايو ويو يا صفا لاٿو ويو ۽ سهڪاري ڪسانن کي سرڪاري پينشن ڏني ويئي. جنتا جي حقيقي ڪمائي ۳۰ سيڪڙو وڌي.

آرٽڪ سڌارو ڇو ضروري هو؟

سوويت يونين هڪ نئين سماج جي اڏاوت ڪري رهي آهي، اها اِتهاس جون نيون راهون کولي رهي آهي.

سوويت سماج، سوويت اقتصاديت، هڪ متحرڪ هستي آهي. ليڪن اڪثر ڪري چوندو هو تہ مارڪسواد هڪ هميشہ بيٺل مت (Dogma) ڪونهي، اهو، ڪم جي لاءِ رهنما آهي. هو اُن تي زور ڏيندو هو تہ رڳو سوشلزم ۽ ڪميونزم جي اڏاوت جو عمل، روزانو لکين پورهيتن جي جدا جدا ڪيترن ۾ ڪيل ڪوشش، انھيءَ حاصل ڪيل آزمودو، اهي سڀ سوشلزم جي اڏاوت جو هڪ بنياد آهن.

سوويت يونين ۾ سوشلزم جي اڏاوت ۾ انيڪ مشڪلاتون درپيش آيون. اقتصاديت تدريجي طور بدلجي رهي هئي ۽ اُن سان گڏ بدلجي رهيا هئا بندوبست يا ڪاروبار جا طريقا. آزمودي

وري اُنهن رپبلڪ جي سرڪاريءَ رٿا ڪاميٽيون، ٿيون ٿيون، جن ۾
مسالي جدا جدا رپبلڪن لاءِ هڪ رٿا جو مسودو تيار
ڪن ٿيون.

گوسپلان، انهن مسودن ۽ رزرائن ۽ ڪسان جي ڳڻن جي
چڱيءَ طرح چڪاس ڪري ٿي ۽ سڄي سوويت يونين جي
آرٿڪ ۽ تهذيبي ترقيءَ لاءِ هڪ وسيع رٿا جو مسودو تيار
ڪري ٿي، جو وري سوويت يونين جي وزارتي ڪائونسل
جاچيندي آهي ۽ پوءِ سپريم سوويت بحال ڪندي آهي.

ست سالي رٿا ڪيئن عمل ۾ آندي ويئي؟

هيءَ رٿا جنوري ۱۹۵۹ ۾ سوويت ڪميونسٽ پارٽيءَ جي ۲۱
ڪانگريس ۾ بحال ڪئي ويئي. اُها ۱۹۵۹ کان ۱۹۶۵ واري
عرصي لاءِ تيار ڪيل هئي. انهن ستن سالن ۾ ملڪ ۾ صنعتي
پيداوار ۸۴ سيڪڙو وڌي ۽ قومي آمدني ۵۳ سيڪڙو وڌي.

غير متحرڪ پيداواري جائداد ۹۲ سيڪڙو وڌي. مزدورن
جي اُداوت ۴۹ سيڪڙو، مال جو پاڙو ۷۲ سيڪڙو، اٽڪل
۱ ڪروڙ ۷۰ لک فليٽ ۽ هڪ ڪمري گهر ٺهرايا ويا، جن ۾
رهڻ کان اڳ واري عرصي جي ۴۰ سيڪڙو زياده جڳهه
جڳهه اچي ويئي، رووالي شين جو وڪرو ۶۰ سيڪڙو وڌيو،
فيڪٽري ڪم ڪندڙن جو تعداد ۱ ڪروڙ ۴۰ لک وڌيو،
انجنيئرن ۽ آفيس جي ملازمن جو عدد ۷۰ لک وڌيو.

بنيادي آمد جا لڪش جهڙوڪ ڪل صنعتي پيداوار، مال
جو پاڙو سيڪنڍ کان اول پورا ٿي ويا.

پر اڃا به زرعي لڪشن جا انگ اکر ڪيترن ئي شين ڪري

آرٽڪ مسئلا فقط تڏهن ئي حل ٿي سگهن ٿا، جڏهن اُنهيءَ ح
لاءِ گهربل حالتون ڪافي حد تائين پيدا ٿيل هونديون. مثال طور
پورهيتن جي مزوريءَ ۾ واڌ تڏهن ئي ممڪن ٿي سگهي ٿي
جڏهن سماج اهڙيءَ سطحيءَ حالت ۾ هجي، جو اِن واڌ جي
حمايت ڪري سگهي ۽ اهو تڏهن ٿي سگهندو، جڏهن پيداوار
جي رفتار سلسليوار نموني وڌندڙ هوندي.

اقتصادي ڳالهين ۾ داخليت، يعني حقيقي آرٽڪ قوتن کي
نظرانداز ڪري فيصلا ڪرڻ، سخت نموني نندڻو وڃي ٿو.

رٿائون ٽن نمونن جون ٿين ٿيون. هڪڙيون چالو، جيڪي
ماهوار، ساماهي يا هڪ سال لاءِ ٿين ٿيون ۽ ٻيون وڏي عرصي
واريون رٿائون جن ۾ ڪيترن سالن لاءِ، وڏن آرٽڪ ۽ سماجڪ
مسئلن جو حل سمايل هوندو آهي. ٽيون چالو ۽ وڏي عرصي
وارين رٿائن جي صحيح ميلاپ سان ٿيون، رٿا جي سلسلي جي
خاطري رهي ٿي ۽ ڪارخانن کي باقاعدي پٽسو پنجڙ، ڪچو
مال ۽ سامگري ملندي رهي ٿي.

سوويت يونين جي يڪي آرٽڪ رٿا ۽ جدا جدا ڪارخانن،
۽ ڪيتن ۽ الڳ الڳ شاخن ۽ ايراضين جي رٿائن کي، خيال ۾
رکي ناهي ويندي آهي.

سرڪاري رٿا ايجنسين جي بناوت ڪهڙي آهي

مرڪزي رٿا ايجنسي جو نالو آهي "گوسپلان،" جا سوويت
يونين جي وزارتي ڪائونسل جي هڪ سرڪاري رٿا ڪاميٽي
آهي، جيڪا وري وزارتي ڪائونسل جي هٿ هيٺ آهي.
گوسپلان اقتصاديت جي مکيه شاخن جي هڪ يڪي مرڪزي

رٿا جو مطلب آهي ڪنهن جاگرافيائي عرصي اندر، آرٿڪ ۽ سماجڪ مسئلن کي، مڪمل نموني حل ڪرڻ.

ان ڪري رٿا رٿڻ مهل صحيح آرٿڪ فيصلن ڪرڻ لاءِ هڪ وڏي اوک ڊوک ۽ وگيانڪ ڪوشش گهرجي ٿي.

رٿا جا بنيادي اصول ڪهڙا آهن؟

هڪ سماجوادي حڪومت لاءِ، متوازن ترقيءَ جهڙي رٿا، هڪ مکيه وسيلو آهي، جنهن معرفت اها اڳرانديءَ جي جزن حالتن جو اڳ ۾ جهولي سگهي ٿي ۽ آرٿڪ وڪاس جي وڏيءَ رفتار قائم رکڻ لاءِ، ضروري موڙي رکي سگهي ٿي. سوويت يونين جي سڄي آرٿڪ پروگرام جو مکيه مقصد آهي، عام جنتا جو مادي ۽ تهذيبي معيار وڌائڻ. اهو تڏهن ممڪن ٿي ٿو، جڏهن ڳوٺن ۽ شهرن ڪارخانن وچ، زراعت ۽ صنعت وچ ۾ پيداوار ۽ کاڌي وچ صحيح ۽ ٺيڪ نسبت قائم ڪجي ٿي.

جنتا جي خوشحاليءَ جي درجي وڌائڻ خاطر ۽ پيداوار جي ترقيءَ ۽ نسبت جي رفتار بابت فيصلو ڪرڻ لاءِ، عام سڀني ڪارخانن جا مجموعا ۽ پروگرام، سرگرم حصو وٺندا آهن. انهن ڳالهين ۽ رٿا سان، سوويت يونين جي سپريم سوويت جي فرمان ۽ ڪميونسٽ پارٽيءَ جي ڪانگريس جي فيصلي ۾ وگيانڪ طرح مقرر ٿيل انگن اکرن ۽ آدرش مطابق هلنديون آهن.

سوويت رٿا بلڪل وگيانڪ آهي ۽ اها مارڪسواد-ليننواد جي وڏن نتيجن سر پيداوار جي مت انوسار آهي. اها هر حقيقت ڌيان ۾ رکي ٿي ته آرٿڪ قاعدا خارجي آهن يعني اهي ماڻهوءَ جي مرضيءَ کان الڳ آهن. انهيءَ ڪري آرٿڪ مسئلن جو حل ڪن ماڻهن جي خوشفهم خيالن تي مدار ڪرڻ تي ن

طاقت جو مڪمل ۽ عقلمند استعمال؛ وگيان جو پيداوار سان ميلاپ ۽ ساڻ ساڻ تڪڙي تڪڙي وگيانڪ هنري ترقي؛ پورهيت جنتا کــي اوچ ڪلچرل ۽ هنري درجي تـي رسائڻ ۾ مدد ڪرڻ؛ ۽ مکيه سرمائيداري ملڪن جي ڀيٽ ۾ پنهنجي ملڪن جي عنصرن جي پيداواري شڪتي ڪافي وڌائڻ.

رٿائتي اقتصادي انتظام مان ڪهڙا فائدا آهن ؟

ملڪ ۾ پيداوار جي بنيادي وسيلن جي عام جي ملڪيت هٿ ڪري، جا هڪ يڪي سرڪاري رٿا (يوجنا) تي آهي، لڌهن اهو ممڪن بڻايو آهي ته پيداوار جي سيني ڳنڍن جي وڪاس کي، ڪيئن پاڻ ۾ ملائجي، پيداوار جــي سيني شاخن وچ جهڙوڪ، مال تاهڻ ۽ کپائڻ وچ، اپت ۽ خرچ وچ ۽ گهرج ۽ موجودات وچ ڪيئن صحيح ۽ ٺيڪ ميزان قائم ڪجي. اقتصادي انتظام جي رٿائتي سرشتي هٿ ڪري، پيداواري شڪتين جو مڪمل استعمال ٿئي ٿو، ذريعن کي عقلپسند نموني ورهائجي ٿو، سيني بنيادي جائدادن کــي مڪمل نمونــي ۾ ڪتب آڻجي ٿو. اُتاهه مادي وسيلا، يا هڪ چيز تي ٻئي ڪم آڻجن ٿا يا سولائيءَ سان بــدلائي ٻين ڪمن لـي ورتا وڃن ٿا. ان سرشتي جو قطعي فائدو اهو آهي، جو پنهنجي اقتصاديت ڪي، اڳواٽ رٿيل مقصد ڏانهن سرچي سمجهي لعمي وگيانڪ نموني ۾ وڌائي سگهجي ٿو.

ان هوندي به رٿائتو سرشتو، ڪا رڳي هڪ آرٿڪ سرگرمي ڏانهي، جنهن گهٽائي ماڻهو سمجهن ٿا. ان ۾ جنتا جي ڀلائيءَ سڌو سنئون اثر ڪندڙ، سماجڪ مسئلا پڻ اچي وڃن ٿا.

ٽي سامگري ۽ ماهر مرڪلين ٿا.
ٽي وڏي تعداد ۾ مشينون ۽ پيداواري طاقتن جي
اڃا به ڪن الهاسڪ ڪارڻن ڪري ۱۰-۵ سال ۾ نين
راهب ۾ ڪي سٿر آهن. اهي سڀ ايندڙ سائبيريا، ڪزڪستان،
وڏين تبديلين رستي دور ڪيا ويندا. ڀوُرل ايراضين ۾ توران
دور اوير، وچ ايشيا، وولگا ندي ۽ ڀوُرل ايراضين ۾ ٿوران
زبردست آرلڪ مرڪز کڙا ڪيا ويندا.
هينين ٽن ايراضين جي وڏيڪ ترقي، خاص اهميت واري
ليکي وڃي ٿي: ڪزڪستان ۾ منگيشلڪ ايبيت، جتي تيل
جا جهجها چشما آهن، اوله سائبريا جو شمالي حصو، جتي
ٻڙ ليل ۽ گئس جو اڪٽ خزانو آهي ۽ اوير سائبريا ۾ سايبو-
ڊوُشيسڪي ايراضيءَ ۾، جتي جلد ئي ايشيءَ جي ڀلي گهر جي
طاقت جي بنياد تي هڪ وڏو صنعتي ۽ زرعي مرڪز شروع
ڪيو ويندو.

ڪميونزم جو مادي ۽ هنري بنياد ڇا آهي؟

سوويت يونين جي ڪميونسٽ پارٽي پاران جڪڙ
۱۹۶۱ ۾ سوويت يونين جي پروگرام پاس ڪيو ويو، انهر ڪميونزم
۲۲ پارٽي ڪانگريس ۾ (ٽيڪنيڪل) مادي حالتون
جون مادي (مٽيريل) ۽ هنري ۽ ڪند ڪڙڇ ۾ ڀلي پهچائڻ
مقرر ڪيل آهن: سڄي ملڪ جي سيني پهلن جي پيداوار جو انتظام
جنهن ڪري اقتصاديت جي پيداواري طريقن کي وڏي پيماني
۽ هنر (ٽيڪنالاجي) اهتر ڍڱون، عام ڪيميا جو وسيع پيماني تي
ٿي مشيني ۽ آٽوميٽڪ ڍانچا، عام ڪيميا جو وسيع پيماني تي
استعمال ۽ پيداوار جي نين شاخن جو چوٽرفو وڪاس ۽ نئون
قسم جا مال ۽ شڪتي ۽ قدرتي ۽ مادي ذريعن ۽ انساني

جو مڪمل طور هم آهنگ واڌارو ۽ قدرتي ۽ انساني طاقت جي ذريعن جو عقلپسند نموني استعمال. سوويت حڪومت، رٿا مرجب جدا جدا ملڪاني ميدانن لاءِ ڪيترا شاخون ٺاهيا ڪرڻ سان، تمام ٿوري وقت ۾ وولگا ندي، يُورل، سائبيريا، ڏور اوڀر، ڪزڪستان ۽ وچ ايشيا ۾ نهري اَڏا کڙا ڪيا آهن.

رڳو ٥٠ سال اڳي، وچ ايشيا ۾ جاگيرداري سرشتي جو زور هو ۽ ڏور اتر ۾ ۽ سائبيريا ۽ ڏور اوڀر جي ڪيترن هنڌن ۾، پتاپڻي (Patriarchal) جهڙي سرشتي جو رواج هو. هنن ايراضين کي آرٿڪ ۽ تهذيبي لحاظ کان، اڪثري لڪثري ترقي ڪري ورتي هئي. اها هڪ دلچسپ حقيقت آهي ته جڏهن ١٩٦٧ ۾ سڄي سوويت يونين جي ڪل صنعتي پيداوار، انقلاب جي اڳ واري زماني کان ٦٦ دفعا وڌيڪ هئي، تڏهن اها ڪزڪستان، ڪرگهيزيا ۽ آرمينيا ۾ الڳ الڳ ١٠١، ١١٧ ۽ ١١٩ دفعا وڌيڪ هئي.

هنن ايراضين ۾ وڏا صنعتي مرڪز کڙا ڪيا ويا، ريلوايون ۽ شاهي رستا ٺاهيا ويا ۽ قدرتي ذريعن کي استعمال ڪرڻ شروع ڪيو ويو. سرڪار، هنن ايراضين ڏانهن تمام گهڻو مال، پئسو، سامان سرو ۽ آزمودگار ماهر موڪليا. اها مدد اڃا تائين لاڳيتو وڌندڙ پيماني تي ڏني پئي وڃي.

٥٠ سالن ۾ ئي، سوويت وچ ايشيا ۽ بين پنٿي پيل ايراضين جڻ صديون ٽپي اڳيري اورانگهيون آهن. پراچين رنبي واري زماني مان، اليڪٽرانڪ ڪامپيوٽرس (بجليءَ جا حساب دان) ۽ ائٽمي اوزارن واري زماني ۾ پهتيون آهن. اهي علائقا جي اڳ سڀئي ڏاڍي تائين سيڪڇهه ٻاهران گهرائيندا هئا، سي

ٽرنسپورٽ،
انڊسٽري، ۷ سالن ۾،
۱۹۵۹ کان ۱۹٦۵ جي ... ڪلچرل سهوليتن ۾ ۲۴،۰۰۰
... ، گهرن جي آڏاوت ۽ ... سوويت سرڪار جي
... روڙ روبل سيڙايا ويا ... ڊي سيڙپ، ٽ ... وڌيڪ آهي.
... سيڪي سالن ۾ ڪيل سيڙپ کان ... ڪارخانا چالو ڪيا ويا
... اهن ساڳين ۷ سالن ۾، ۵،۵۰۰ وڏا ... لڳ ڀڳ ٻيڻي ٿي ويئي.
... سرڪاري غيرمتحرڪ جائداد ... سيڙپ ۴،۷۹۰ ڪروڙ
... سرڪاري مرڪزي جي سيڙپ ... مرڪزي ۵٦۰ ڪروڙ
۱۹٦٦ ۾، سرڪاري کيتن ۾ سيڙايل ... (گڏيل مالڪيءَ سان)
... روبل هئي ۽ سهڪاري ... طرفان سهڪاري
... روبل هئي. ماڻهن ... ۲۳۰ ڪروڙ روبل سيڙايا ويا.
... ۽ شخصي گهرن اڏاوت ۾ ... قومي اقتصاديت ۾
۱۹٦٦ کان ۱۹۷۰ واري عرصي ۾، ... هيءَ آنگ
... ۳۱،۰۰۰ ڪروڙ روبل سيڙائڻ جو فيصلو ڪيل آهي. ... آنگ کان،
گڏيل پنجن سالن واري عرصي جي سيڙپ جي ... لڳ ڀڳ ۱۴۵
... غيرمتحرڪ جائداد ۾ ... وڌيڪ آهي.
۴۷ سيڪڙو وڌيڪ
دفعا وڌندي.

پيداواري طاقتن جي ورڇ
لاءِ ڪهڙا اصول رکيل آهن؟

... ملڪيت ختم ڪري، پيداواري
پيداواري ذريعا، جنتا جي ... واجب ڪري سگهجي
طاقتن جي، اثرات سوچيل رٿا مرڪب ... ڪندڙ آهي ...
لي. سوويت يونين ۾ هيءَ اصول رهبري ... ابراهيم، جي
انڊسٽريءَ کي، ڪچي مال، بجليءَ ۽ ڪاني جي ... ڪارخانن جي
واڄهڙ رکجي. وڏي اهميت واري ڳالهه آهي، ... آرٽ ابراهي...
ڀاڱي ۾ سهڪار ۽ خاص ماهريت حاصل ڪرڻ، ...

مطابق، بنيادي آرٿڪ ڪمن کي اُهميت ڏين ٿيون، جي مقرر وقت اندر پورا ڪرڻا آهن ۽ انهيءَ پوري ليڻ ٽي نظرداري رکن ٿيون. عملي طرح وزيرن جي ڪائونسل آرٿڪ سرگرمين جي نظرداري ڪري ٿي، جنهنڪري ان ڪم جي اڪلاءِ لاءِ پنهنجي انتظامي سناءَ جو بندوبست آهي. وزارتون ۽ ڪيترين ڪاميٽيون ۽ ڪاڪانا، سڏيءَ طرح سرڪار جي ماتحت آهن.

هي سڀ ڪاروباري سيائون وري صنعتي واداري، آڏاوت، واپار لاءِ رٿن جي پورٽواري ڪن ٿيون ۽ پنهنجي همت هيٺ سنستائن ۽ ڪارخانن معرفت هڪ سريکي هنري (ٽيڪنالاجيڪل) پاليسي عمل ۾ آڻين ٿيون.

يونين ريپبلڪن ۾، سڀ آرٿڪ سرگرميون، واسطيدار وزيرن جون ڪائونسلون، پنهنجين پنهنجين ڪاروباري سيائن معرفت، پنهنجي ضابطي هيٺ رکن ٿيون.

هن سڄي بندوبست جو بنيادي ايڪو آهي- ڪارخانو، پر جڏهن ته هيءَ تمام پيچيدي نموني جي پيداوار آهي جا ڪيترين شاخن سان ڳنڍيل ۽ هڪ ٻئي تي مدار رکندڙ ٿئي ٿي، انڪري ڪارخانن جا وڏا يونٽ ڪرڻا لازمي ٿيو پوي، جهڙوڪ پيداوار اسوسئيشن، ٽرسٽ، فرمون، جيڪي جدا جدا ڪارخانن جي وچ ۾ سهڪار قائم ڪن ٿيون.

اقتصاديت ۾ ڏاڏي جي سيڙپ ڪيتري قدر وڌندڙ آهي؟

سوويت يونين ۾ هر روز ٻه يا ٽي نوان ڪارخانا کڙا ڪيا وڃن ٿا.

ڪسٽ ۽ ٣٧،٠٠٠ سهڪاري رڪبم آهن. اُهڙن ڪيٽن ۾ مشينري جون لوڙي ابون سهوليتون سڀ چڱيءَ طرح ميسر ٿيل آهن.
سنه ١٩٦١ ۽ ١٩٦٥ جي وچ ۾ ڪل زرعي پيداوار اٽڪل ٧٥ سيڪڙو هئي ۽ ١٩٦٦ ۾ آمريڪي زرعي پيداوار جي اٽڪل ٨٥ سيڪڙو هئي.

اُتان جي قومي اقتصاديت ڪيئن ٿي هلي؟

اُتي سڄي اقتصاديت جو بندوبست، سرڪار طرفان ٿيندو آهي. ڪامريڊ لينن پاران ڏسيل ۽ سمجهايل لوڪشاهي مرڪزيت (ڊيموڪريٽڪ سينٽرلزم) وارو اصول، سڄي قومي اقتصاديت جي انتظام جي، سرشتي جو ڪرنگهو آهي.

هي اصول هنن خاطري ڏئي ٿو ته: اقتصاديت جو مرڪزي نمونو ۽ رٿيل بندوبست، جنهن ۾ مڪاني اختياري وارن کي به ڪافي آزادي ڏنل آهي ۽ قومي ۽ مڪاني مفادن جو ميلاپ ۽ "هڪ ماڻهوءَ هڪ بندوبست" واري اصول سان گڏ، پنهنجي روءِ سوءِ ڪم ڪرڻ جي گهڻي ۾ گهڻي آزادي ۽ انفرادي لوڙي گڏيل ثمرني پيداوار آپاليندڙن جي لغذڻي قوت جي آزادي ڏيڻ.

سڀ سسٽاڻون، جيڪي قومي اقتصاديت جو بندوبست ڪن ٿيون، سي اُن ئي آزاڪ نيتيءَ مطابق هلن ٿيون، جيڪا جنتا جي واڌ لاءِ فيصل ٿيل آهي.

سوويت يونين جي ڪميونسٽ پارٽيءَ جي مرڪزي ڪاميٽي ۽ وزيرن جي ڪائونسل، پارٽيءَ جي ڪانفرنس ۾ ڪيل فيصلن

سوويت يونين ۾ آرٽڪ ترقيءَ جو سطح ڪيڏو آهي؟

سوويت يونين ۾، تمام ترقي ڪيل انڊسٽري آهي ۽ وڏي
پيماني تي مشين تي ٻڌل زراعت آهي. اها ڪرڪ، ڪوئلي،
لوهه، ڊيزل ۽ بجلي لوڪوموٽوز، ٽريڪٽر (ڪل هارس پاور
جي لحاظ کان) ڪٽيل ڪاٺ، سيمينٽ، گرم ڪپڙي، مکڻ ۽
کنڊ جي پيداوار جو، هڪ مکيه ۾ مکيه ملڪ آهي.

در اصل سوويت انڊسٽري، اها هرڪا چيز ٺاهي ٿي ۽
جيڪا انساني دماغ ايجاد ڪئي آهي - اصل نديڻ ڪاغذي
ڪلپن کان وٺي، شاهي آڪاشي جهازن تائين. هي ملڪ ڪچي
مال جي پيداوار ۾، تمام شاهوڪار هئڻ ڪري، لوهه ۽ رڪ،
انجنيرنگ، ڪوئلي ۽ ڪپڙي جي انڊسٽرين ۾ تڪڙي ترقي
ڪري رهيو آهي. خاص ڪري نون انڊسٽرين تي خاص ڌيان
...نو پيو وڃي. جهڙوڪ ريڊيو اليڪٽرانڪ، ائٽمي شڪتي انجنيرنگ،
...پمر ڪيميڪل انڊسٽريون، جيڪي اڄ آرٽڪ انتيءَ جي
...ي ڪيترن ۾ همري واڌارو آڻين ٿيون.

سوويت يونين ۾ ٻن لکن کان مٿي صنعتي (انڊسٽريل)
...خانا آهن. انهي ١١ هزار وڏيون اڏاوتي سنستائون، اڏاوت
...مکيه ڪم ۾ مشغول آهن.

...ي پيداوار جي لحاظ کان، رشيا دنيا ۾ آمريڪا کان پوءِ
... ملڪ آهي. هن ڏيس جي آرٽڪ انتيءَ لاءِ زراعت،
... حصو ادا ڪري ٿي. انهي ڪل ١٢،٨٧٣ سرڪاري

۾ ٻئيءَ طرح ڪري وٺي ته پورهيت پيداوار جا مالڪ ٿيڻ جي
پيا ۽ پورهئي کي خريد فروخت جي چيز ڪري نه سمجهو
ويو ۽ وري انهن تي واجبي فائدو ورتو ويو.
محنت ڪش کي پنهنجي پورهئي جي انداز ۽ لياقت
موجب ٿي مادي دولت ملڻ لڳي.
هڪ اهو سماج، جنهن ۾ انسان ۾ پهريون دفعو سماجوادي
حڪمت جو ٻول بالا ٿيو آهي، اهو پنهنجي پيداواري ۽ قومي
اقتصاديت جي سرڪاري سطح تي، وڳاڻڪ نموني رٿا رٿي
سگهي ٿي. ان جي ڪري اهو ڪڏهن آرٿڪ گهوٽالي يا
مندي جهڙي وڏي ويڇي ٿي، پيداوار ۾ سدائين مڪمل
طاقت سان ٿيندي رهي ٿي، بيروزگاري ۽ فقط ماضيءَ جي
نشاني بڻجي ٿي، مادي ذريعا سماج لوڙي هر پورهيت جي
بهترين مفاد لاءِ استعمال ٿين ٿا.
سرمايداريءَ مان سماجواد ڏانهن وڌندي، پيداوار جي مقصد
۾ بنيادي ڦيرو اچي ٿو. سرمايداري پيداوار، هڪ طرح،
ٻڪڃاردار پورهئي کي اپڙي، ان مان گهڻي ۾ گهڻو نفعو چوسي
ڪڍي ٿي.
سماجوادي پيداوار جو مقصد آهي، جيترو ٿي سگهي اوترو،
هر هڪ شخص ۽ سڄيءَ سماج جي وڌندڙ ضرورتن کي هنري
(ٽيڪنيڪل) ترقيءَ جي بنياد تي ڪيل، سماجوادي پيداوار جي
اڳڀري ۽ لڳاتار ترقيءَ معرفت، مڪمل طرح پورو ڪرڻ.
سماجواد ۾، هڪ شخص ۽ سڄيءَ سماج جي ڀلائي ٻنهي ۾
ٻڌي پيئي آهي. سماج جي آرٿڪ ترقي سان طرح هر هڪ
محنت ڪش جي بهتريءَ ۾ اضافو آڻي ٿي ۽ اهو هن جي مادي ۽
دماغي ضرورتن کي بهتر نموني ۾ پورو ڪري ٿي.

قومي اِقتصاديت جو اِنتظام.

سماجوادي ۽ سرمايداري آرٿڪ سرشتن ۾ ڪهڙو فرق آهي؟

هنن ٻنهي سرشتن ۾ مکيه فرق سمايل آهي، مالڪيءَ جي نموني ۾، ماڻهن جي آرٿڪ ناتن جي قسم ۾، پيداوار جي مقصد ۾ ۽ مادي ۽ تهذيبي فائدن جي ورڇ جي اصول ۾.

سوويت يونين ۾ پيداوار جي ذريعن جي عام مالڪي، ٻن قسمن جي ملڪيت جي آهي ۽ جن جي ترقي ڪجهه سالن جي عرصي اندر ٿي آهي- هڪ قومي (سرڪاري) ملڪيت ۽ ٻي گڏيل (سهڪاري) ملڪيت، جن اُلي جي پيداوار جي رشتن ۾، پورهئي جي نموني ۽ پيداوار جي ورڇ جي روپ ۾ گهڻو ڦيرو آندو آهي.

هڪ پيرو عام ملڪيت، قومي اِقتصاديت (آرٿڪ اڏاوت)

جن ۾ اها جماعت آهي، اهي عالم پنهنجي پنهنجي علم
جي ڪيترن ئي اهڃاڻ ڇڏيا آهن. الڪل ۱۱ ڪتب مصر آهي
ان سڀ ماڻهن ۽ ... هلا هلا ... لي لکير ليکا آهي،
جن ۾ ۲۳ ڪتاب مشهور شريڪ ليکا آهي

انهن سواءِ مشهور ... جماعتون آهن، جي جدا جدا
... سان ... ۽ آراڪ ... ڪهاڻا. ڪرڻ، ... قائم
رکيل ... ۽ ... ڪرڻ لا ... ڪوشش ڪندا
رهن ٿا. ... مسئلن ۾ ... ڪاميٽي، ...
... جماعت ۽ ... سمتي وغيره اهي
... رهن.

انجو پايو سال ١٨٨٣ ۾ وڌو ويو هو.

سال ١٩٦٦ ۾ ان جماعت ۾ ٢٤ هزارن کان متي ميمبر هئا. هن جماعت جي زير نظر ميموريل ميوزمس، آپيرا، ساهتيڪ ۽ ناٽڪ ٿيٽر هلايا ويندا آهن. ماسڪو ۾ ائڪٽرس ڪلب، ليننگراڊ ۾ ڪلا جا محلات، ڪزان، اوفا ۽ بين شهرن ۾ ائڪٽرس ڪلبون، ماسڪو ۽ ليننگراڊ ۾ رٽائرڊ اداڪارن لاءِ گهر، اها هيءَ سنستا هلائيندي آهي.

يونين جي ڪن ريپبلڪن ۾ وري سندن پنهنجون ناٽڪ منڊليون آهن.

سئنيما ڪم ڪندڙن جي يونين ۾ فلم ڊائريڪٽر، ڪئميرامين، ڪهاڻيڪار ۽ فلمي اداڪار آهن ۽ انجو پايو سال ١٩٥٧ ۾ وڌو ويو هو. سال ١٩٦٦ ۾ انجا ڇهن هزارن کان وڌيڪ هئا. ان سنستا پاران اسڪسترو ڪينو (فلم ناٽڪ جو فن) ۽ سوويتسڪي ايڪران (سوويت فلم) نالي مخزنون شايع ٿينديون آهن ۽ ماسڪو ۾ انجي سئنيما ڪم ڪندڙن جي هڪ ڪلب آهي.

يونين ريپبلڪن ۾ وري سندن پنهنجون سئنيما ڪم ڪندڙ جون سڀائون آهن.

تخليقي جماعتن کي ڪهڙا حق آهن؟

هنن کي ناتن لاءِ پرٻند ڪرڻ جو اڌڪار آهي. کين اسٽوڊيا کڙا ڪرڻ، صحت گهر ۽ آرام گهر قائم ڪرڻ، واڪيانن ۽ ناٽڪن جو پرٻند ڪرڻ، پبلشنگ هائوس هلائڻ ۽ اخبارون ۽ ڪتاب شايع ڪرڻ جو حق حاصل آهي. اهي پنهنجن ميمبرن جي حقن جو ديش اندر [illegible] ديون آهن ۽ ودينش ۾ سوويت

جاڻن جي اها جماعت آهي. اهي عالم پنهنجي پنهنجي علم
جي ڪيترن ڳالهين ۾ ڪيدا آهن. انجا اٽڪل ١٧٠ لک ميمبر آهن.
ان سڀا طرفان روزانو جدا جدا وشين تي ليڪچر ڏيندا آهن،
جن ۾ ٢٥ لک ماڻهو شريڪ ٿيندا آهن.

انهن سواءِ ڪيترائي عام جماعتون آهن، جي جدا جدا
ڏيهن سان، سيمينار ۽ آرٽ، نانا کاتا، ڪرڻ، سموهڪ قائم
ڪري، مترتا ۽ ڏانهن ۽ سهڪار ڪرڻ لاءِ لڳاتار ڪوشش ڪنديون
رهن ٿيون. انهن سنستائن ۾ سوويت امن ڪاميٽي، آفرو-
ايشيائي ايڪتا جماعت ۽ سوويت استري سميتي وغيره اچي
ٿيون وڃن.

شخص کي ودیشن ڏانهن موڪليندي آهي ۽ ان قسم جي ودیشي سفارتن جو پنهنجي ديس ۾ آدرياءُ ڪندي آهي. مڪيه قومي ڏينهن ۽ موڪلن وقت عام ميڙ سڏائيندي آهي. ساهتڪ سنگيت ۽ ناٽڪ جي جاسن جو بندوبست ڪندي آهي.
ودیشي مترن يا وديشن مان واپس آيل سوويت لوڪن جي ليڪچرن ۽ فلمن جو بندوبست ڪندي آهي. وديشن ۾ روسي ٻوليءَ جي اڀياس کي همٿائيندي ۽ ان لاءِ مدد ڪندي آهي ۽ پنهنجي ملڪ ۾ وديشي ڪتابن جي نماءُ جو پربند ڪندي آهي.

هن سنستا جي ڪاريه جي مهانتا اهائي آهي جو سوويت جنتا انجي سرگرمين ۾ ڀرپور ڀاڱو وٺندي آهي. ڏهه هزار ماڻهو، انهن سنستائن جي مکيه سڀائن سان، سهڪار ڪندا آهن، جن ۾ مزدور، اجتماعي آبادگار، انجنيئر، مدرس، وگيانڪ، ليکڪ ۽ ڪلاڪار به اچي ٿا وڃن.

سوويت يونين ۾ ڪهڙيون عام سنستائون آهن؟

وگيانڪ، ٽيڪنيڪل، سپيتڪ، راندين جي ۽ ٻين انيڪ پبلڪ سنستائن ۾ لکين نگرواسي شريڪ ٿين ٿا.

مثال طور ۲۱ وگيانڪ ۽ ٽيڪنيڪل سنستائون آهن ۽ ويهن کان وڌيڪ ميڊيڪل رسرچ سوسائٽيون آهن. اهي سڀ وگيان جي جدا جدا شاخن جي وڪاس ۾ واهر ڪن ٿيون ۽ وگيانڪ سقليتا ۽ ايجادن ۾ مدد ڪنديون آهن.

”زنانيئي“ (گيان) سوسائٽي تمام اهم پارٽ ادا ڪندي آهي. پرسڌ وگيانين، ڪوجنيڪن، ٽيڪنيڪل گيانين ۽ راجنيتي

سسٽائن ذريعي سندن حقن جي حفاظت ڪئي ويندي آهي. ليکڪن، ڪلاڪارن، سنگيتڪارن، تخليقي آرڪيٽيڪٽس جي يونين کي خاص فنڊ آهن جي پنهنجن ميمبرن جي ڪلياڻ ۽ تخليقي سرگرمين وڌائڻ لئي خرچ ڪيا ويندا آهن.

انهن جماعتن کي قانوني حيثيت سان ڪم ڪرڻ جو حق مليل آهي، يعني ته پنهنجن ميمبرن پاران اقرارناما ڪرڻ، جائداد رکڻ ۽ عدالتن ۾ مدعي ۽ مدعاليہ طور پيروي ڪرڻ جو حق مليل آهي.

وديشي ملڪن سان دوستاڻن ۽ سيپتڪ ناتن رکڻ وارين سوويت سوسائٽين جي يونين جو ڪم ڪهڙو آهي؟

سوويت يونين ۾ چاليهن کان مٿي متر منڊل ۽ سيپتڪ سسٽائون آهن جيڪو ١٢٢ وديشي ملڪن جي سيپتڪ ۽ ان جماعتن سان تعلق رکيو ۽ اهي سڀ سوسائٽيون هڪ يونين ۾ گڏ ٿيل آهن ۽ اها يونين سندن سرگرمين وچ ۾ سمبر ڪ رکندي آهي.

يونين ۽ پبلڪن ۾ سندن متر منڊل آهن جن جون شاخون وڏن شهرن ۾ کوليل آهن. يونين طرفان ڪلچرائي زندگي (لمدن ۽ زندگي) نالي مخزن ۽ هفتيوار اخبار نڪرندي آهي جنهنجو نالو آهي ماسڪو سڪيه نروستي (ماسڪو سماچار). اهي بئي پتر ڪائون انگريزي، فرينچ، جرمن ۽ اسپين ٻولين ۾ شايع ڪبدا ون آهن.

هن يونين جون انيڪ سرگرميون آهن. اها سوويت سٽارن ۽ پنن

انجو پايو سال ١٨٨٣ ۾ وڌو ويو هو.
سال ١٩٦٦ ۾ ان جماعت ۾ ٢٤ هزارن کان مٿي ميمبر هئا. هن جماعت جي زير نظر ميموريل ميوزمس، آپيرا، ساهتيڪ ۽ ناٽڪ ٿيٽر هلايا ويندا آهن. ماسڪو ۾ ائڪٽرس ڪلب، ليننگراڊ ۾ ڪلا جا محلات، ڪزان، اوفا ۽ ٻين شهرن ۾ ائڪٽرس ڪلبون، ماسڪو ۽ ليننگراڊ ۾ رٽائرڊ اداڪارن لاءِ گهر، اها ئي سنستا هلائيندي آهي.
يونين جي ڪن رپبلڪن ۾ ٻوري سندن پنهنجون ناٽڪ منڊليون آهن.
سئنيما ڪم ڪندڙن جي يونين ۾ فلم ڊائريڪٽر، ڪئميرامين ڪهاڻيڪار ۽ فلمي اداڪار آهن ۽ انجو پايو سال ١٩٥٧ ۾ وڌو ويو هو. سال ١٩٦٦ ۾ انجا ڇهن هزارن کان وڌيڪ هئا. ان سنستا پاران اسڪسترو ڪينو (فلم ناٽڪ جو فن) ۽ سوويتسڪي ايڪران (سوويت فلم) نالي مخزنون شايع ٿينديون آهن ۽ ماسڪو ۾ انجي سئنيما ڪم ڪندڙن جي هڪ ڪلب آهي.
يونين رپبلڪن ۾ ٻوري سندن پنهنجون سئنيما ڪم ڪندڙ جون سبائون آهن.

تخليقي جماعتن کي ڪهڙا حق آهن؟

هنڌڪي زمانن لاءِ پرپند ڪرڻ جو ڌڪار آهي. ڪين اسٽوڊيا کڙا ڪرڻ، صحت گهر ۽ آرام گهر قائم ڪرڻ ۽ واڪيائن ۽ ناٽڪن جو پرپند ڪرڻ، پباشنگ هائوس هلائڻ ۽ اخبارن ۽ ڪتاب شايع ڪرڻ جو حق حاصل آهي. اهي پنهنجن ميمبرن جي حقن جو ڌيان اندر ٻڌاءِ ڪنديون آهن ۽ وديشن ۾ سوويت

يونين ۾ خود مختيار راڄن، ابراهيم ۽ علائقن جي يونين جون اخبارنويس جون جماعتون آهن.

ڪلاڪارن جي يونين ڪلا آلوچڪن ۽ ٻين فن ڪلاڪارن جي سڀا آهي. اها سال ١٩٣٩ ۾ کڙي ڪئي وئي هئي.

سال ١٩٦٦ ۾ ڪلاڪار يونين جي ڏهن هزارن کان مٿي ميمبر هئا. اها اسڪوستوو (ڪلا) لوورچيستوو (تخليقي فن) ۽ ڊيڪوريٽوولي اسڪوستوو (آرائشي فن) نالي مخزنون شايع ڪندي آهي.

سال ١٩٣٢ ۾ سنگيتڪارن ۽ سنگيت آلوچڪن جي سڀا (يونين آف ڪمپوزرس) کڙي ڪئي وئي هئي.

سال ١٩٦٦ ۾ انهيءَ جماعت جا ١٥ سؤ کان مٿي ميمبر هئا ان طرفان لکرلدز مخزنون آهن. سوويتسڪايا ميوزڪا (سوويت سنگيت) ۽ ميوزڪليا زاين (سنگيت جيون) ان يونين طرفان ماسڪو ۾ سنگيتڪارن جي ڪلب قائم ڪيل آهي. يونين ۽ خود مختيار راڄن ۾ وري مڪاني سنگيتڪارن ۽ سنگيت آلوچڪن جون سڀائون آهن.

يونين آف آرڪيٽيڪٽس، هن جماعت ۾ آڏاوتي معماري جا ماهر ميمبر آهن ۽ سال ١٩٣٢ ۾ قائم ڪئي وئي هئي.

سال ١٩٦٦ ۾ يونين آف آرڪيٽيڪٽس جا ڏهن هزارن کان مٿي ميمبر هئا. ان ادارا ان آرڪيٽيڪچرا يو - ايس - ايس - آر (يو - ايس - ايس - آر - جي معماري) نالي مخزن شايع ڪئي ويندي آهي، ۽ هي مخزن "سوويت معماري" نالي پڻ شايع ڪئي ويندي آهي. انهن سواءِ ماسڪو ۾ "هائوس آرڪيٽيڪٽس ڪلب" آهي.

الرشيا ٿئيٽر ڪال سوسائٽي، جنهن ۾ ٿيٽرن ۾ ڪم ڪندڙ ۽ ٿيٽر جي ٻين ماڻهن کڙي ڪيل آهي.

ھئي، جا انھن ليکڪن ۽ شاعرن ۾ ايڪو آئيندي آھي، جن شيي اھميت وارين اديبن ۽ اڻئيندي رچنائون شايع ڪيون ويندڙيون آھن.

سال ۱۹٦٦ ۾ ان ليکڪن جي جماعت ۾ اٽڪل ڇهه هزار ميمبر ھئا. ان طرفان شايع ٿيندڙ پترڪائن ۾ هفتيوار ”لٽريچرنيا گزيتا“ (ساهتڪ پترڪا) آھي. تنھن سواء ماھوار مخزنون زويزدا (تارو) زناميا (جھنڊو) ڊروزبا نارودوَ (جنتا جي مترتا) انسٽرانيا لٽريچر (پرڏيهي ساهت) نووي مير (نئين دنيا) ۽ ٻيون پترڪائون ٻه اچي ٿيون وڃن ٿيون. ليکڪن جي جماعت کي پنھنجو پبلشنگ ھائوس - ”سوولسڪي پسيٽل“ (سوويت ليکڪ) ۽ ماسڪو ۾ مئڪسم گورڪيءَ جي نالي پٺيان ساهت سڀا ۽ ليکڪن جو مرڪزي ٻئون آھن.

سڀني يونين ۽ خود مختيار ريپبلڪن ۾ ليکڪن جون جماعتون آھن ۽ ڪن ڪاروباري ايراضين ۽ علائقن ۾ به انھن جون سنسٿائون قائم ٿيل آھن.

”اخبارنويسن جي يونين“ جنھن ۾ اخبارن، پترڪائن، سماچار ايجنسين، ريڊيو ۽ ٽيليويزن ۾ ڪم ڪندڙ پترڪار شامل آھن، سا سال ۱۹۵۹ ۾ قائم ڪئي ويئي ھئي.

سال ۱۹٦٦ ۾ پترڪارن جي ان يونين جا چاليھه هزار ميمبر ھئا. ان جي سھاري ھيٺ زورنلسٽ (اخبارنويس) مخزن، سرويتسڪوئي فوٽو (سوويت فوٽوگرافي) ۽ ودیشي اخبارن جي سمالوچنا جي هفتيوار زاربيزوم (ٻاھريان واقعا) شايع ڪيون وينديون آھن.

اخبارنويسن جي يونين طرفان ماسڪو ۾ پترڪار ڪلب ۽ فوٽوگرافڪ اسٽوڊيو هلندڙ آھن.

[illegible] آمدی.
[illegible]
[illegible]
[illegible] آمدی:
[illegible] ۱۳۸ [illegible] ۲۵ [illegible]
[illegible]

[illegible] آمدی. سوویت
[illegible] "[illegible]" ([illegible]) [illegible] شروع
[illegible] سال ۱۹۸۴ [illegible]
[illegible] ([illegible])
[illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible]
[illegible] ([illegible]) [illegible] سوویت
[illegible] "[illegible]
[illegible]" [illegible] ([illegible]), [illegible]
[illegible] ([illegible]), [illegible]
[illegible] آمدی.

[illegible] آمدی [illegible] ([illegible]
[illegible] سال ۱۹۳۳ [illegible] آمدی [illegible] سال
[illegible] آمدی [illegible] سال ۱۹۳۳ [illegible]
[illegible] ([illegible]) [illegible] ۱۳
[illegible] آمدی.

[illegible]
[illegible] آمدی؟

[illegible]

[illegible]

ٿيندو آهي ۽ جدا جدا يونٽن جي ٽيمن ۾ تقسيم ٿيل آهن.
جماعت جي بالا اختيارين واري باڊي آهي سينٽرل ڪائون
جا وري ينگ ڪميونسٽ ليگ جي سينٽرل ڪاميٽيءَ ج
زير هدايت ڪم هلائيندي آهي.

ينگ پايونيئرس جي هيءَ جماعت وسيع پيماني تي جدا جد
سرگرمين ۾ شريڪ ٿيندي آهي. ٻارن جي وڌندڙ جوش
ڪندي آهي، ڪين اوائلي انساهه، ڏياريندي آهي، ايپاس ۽
ڪم لاءِ منجهن چاهه پيدا ڪندي آهي، ڪين ايماندار،
ٻرجستي ۽ خوشحال نظم ۾ واهر ڪندي آهي.

ينگ پايونيئرس جماعت جي هٿ هيٺ هزارين محلات ۽
جايون، ڪلبون، ديهاتي ڪئمپون، اسٽيڊيم، لئبررين
۽ ٽيڪنيڪل هائي مرڪز آهن ۽ ٽورسٽ ۽ ينگ نئچرلسٽ
مرڪز به انهي هٿ هيٺ آهن. ٻارن جو ريلاين ۽ جهاز به وٽن آهن.

نوجوانن جي جماعتن کي پنهنجي پريس آهي ڇا؟

سوويت يونين ۾ ٻن سون کان مٿي جوانن جون مخزنون
۽ اخبارون ٢٥ ٻولين ۾ شايع ٿينديون آهن، جنهن جو ڪل ڪاپيون
٤ ڪروڙ ٧٠ لک ڪاپيون آهي. هرهڪ ينگ ڪميونسٽ ليگر
۽ ينگ پايونيئر لاءِ هڪ هڪ ڪاپي هوندي آهي.
”ڪمسمولڪايا پراودا“ جا جوانن جي مرڪزي اخبار
آهي، انجو ڪاپو ٧٠ لک ڪاپيون آهي. ينگ پايونيئر سنستا جي
سينٽرل ڪائونسل ۽ ينگ ڪميونسٽ ليگ جي سينٽرل ڪاميٽي
جي ”پايونيئرسڪايا پراودا“ نالي اخبار ڪڍنديون آهن.

سان لهه وڃي رکندي آهي، سيني انٽرراشٽري سنستائن سان ناتو رکندي آهي. سال ۱۹٦٦ ۾ سوويت يونين ۾ ۱۵ سوويت سفارتن ۽ ۴۱ هزارن کان مٿي جوان سيلانين جي ميزباني ڪئي ۽ ۷۰ کان مٿي سوويت سفارتن ۽ ۲۷ هزارن کان مٿي جوان سيلاني ولايت ڏانهن ويا.

پايونيئر جوان ڪهڙا آهن؟

حقيقت ۾ ۹ کان ۱۵ سالن جي عمر وارو هرهڪ ٻار هن جماعت جو ميمبر آهي، ۽ اها سنستا سيني سوويت اسڪولي ٻارن لاءِ کليل آهي. ينگ پايونيئرس، نڪٽيون لال نيڪٽايون پائيندا آهن جا ٽن جماعتن جي ايڪتا جو نشان آهي. اهي ۳ سنستائون آهن ڪميونسٽ، ينگ ڪميونسٽ ليگ وارا ۽ ينگ پايونيئرس.

۱۹ مي ۱۹۲۲ تي ينگ پايونيئرس جماعت قائم ڪئي وئي، جڏهن ينگ ڪميونسٽ ليگ جي ٻي آل رشين ڪانفرنس فيصلو ڪيو ته ديش جي سيني ديهاتن ۽ شهرن ۾ ينگ پايونيئرس گروپ قائم ڪجن. ان ساڳئي سال ٻهرين جئي جو ماسڪو ۾ جلوس نڪتو هو، جنهن ۾ ۵۲ ڇوڪرن ۽ ڇوڪرين ڀاڱو ورتو هو. هن وقت ۲ ڪروڙ ۴۰ لک ٻار لال نيڪٽايون پائيندا آهن.

سال ۱۹۲۴ ۾ ينگ پايونيئرس جماعت تي لينن جو نالو ڏنو ويو، جنهن سان، ٻارن جي هن ڪميونسٽ جماعت جو سنگهٽن ۽ اتهاس جڙيل هو.

ينگ پايونيئرس گروپ جي هڪ ڪائونسل ۽ سينئر اڳ ان

آهن اُلي ان ليگ جون پرائيمري شاخــون ڪوليون ويـ
آهن، جن مان ني مرڪزي اختياري قائم ڪئي ويندي

سوويت يونين جي نوجوان سنستائن جي ڪاميٽي ڇا آهي؟

اها هڪ عام جماعت آهي جا انتر راشٽري يووڪ اُنڌو
ه نوجوان سوويت يونين جي نمائندگي ڪندي آهي. ڪاميٽي
آف يوٿ آرگنائيزيشن جو ڪم آهي سوويت جوانن جي جماعتن
جي سرگرمين وچ سمپرڪ قائم ڪرڻ. اها جماعت ٻين ملڪن
جي جوانن سان مترتا ۽ سهڪار قائم ڪندي آهي ۽ جدا جدا
انتر راشٽري ريجنل، نئشنل ۽ لوڪل وديشي جوانن ۽ وديارٿين
جي جماعتن سان لهه وچڙ رکندي آهي. سڀني گروهن ۽ لهرڪن
۾ شريڪ ٿيندي آهي. سوويت يونين، خواهه وديشن ۾ هلندڙ
انتر راشٽري لهرڪن ۾ سوويت جوان شريڪ ٿين ان جو پربند
ڪندي آهي.

هن ڪاميٽي جي هڪ وديارٿي ڪائونسل آهي جا سوويت
وديارٿين جي جماعتن سان سمپرڪ رکندي آهي. انهن سواءِ
اسپوٽنڪ نالي نوجوانن جو انتر راشٽري ٽورسٽ بيورو به آهي
جنهنجو ڪم آهي ديش ۽ وديشن ۾ نوجوان سيلانين جي متاسنا
ڪرڻ لاءِ پربند رکڻ. ڪميونسٽ يوٿ آرگنائيزيشن، ورلڊ
فيڊريشن آف ڊيموڪريٽڪ يوٿ جي ميمبر آهي ۽ اسٽوڊنٽ
ڪائونسل وري انتر راشٽري وديارٿي يونين جي ميمبر آهي.
سوويت يونين جي يوٿ آرگنائيزيشن ڪاميٽي، دنيا جي
١٠٠ کان مٿي ملڪن جي هڪ هزار کان مٿي نوجوان جماعتن

ڏنو ويو.

ان ليگ جو مکيه ڪم آهي نوجوانن ۾ ڪميونسٽ اداري سکيا جو ڦهلاءُ ڪرڻ. مثلاً انڪرا، محنت، وطن پرستي، پورهئي جي اندر واسترا ۽ نئين سماج جي اوچن آدرشي اصولن جو ماد و ڦر ڪرڻ.

ينگ ڪميونسٽ ليگ جا ڪهڙا تنظيمي اصول آهن؟

مکيه اصول آهي جمهوري مرڪزيت جنهن مطابق سمورين مکيه جماعتن جون چونڊون ٿينديون آهن ۽ اڪثريت پنهنجين جماعتن ڏانهن جوابدار هونديون آهن. گهرو اختيارات همعصر ڪمال جي فيصلن سان ٻڌل رهندا آهن. هيٺيون جماعتون جا فيصلا سڀ واءِ سني ايل ممبر ۽ زبردست جماعتون تي لاڳو ٿيل ٻڌل آهن.

مرڪزيت جي معنيٰ اها آهي ته واءِ سني ايل جا نئين سيدي سورين لاءِ هڪ سريڪا هونديون آهن ۽ ڪانگريس جي بلڪ تائين ليگ جون سمورين سرگرميون سينٽرل ڪاميٽيءَ جي هدايتن موجب هلنديون وينديون آهن ۽ اهڙا مرڪزي ڪاميٽي آل يونين ڪانگريس چونڊيندي آهي. جمهوريت جي معنيٰ آهي ته ليگ جو سڄو ڪاروبار انهن اصولن تي هلايو ويندو آهي — جماعتي سڄي طرح چاهي پنهنجين عهدن معرفت. وڌيڪ ڳالهه اها آهي ته سڀ مکيه جماعتون گڏجي ووٽ ذريعي چونڊيون وينديون آهن.

ڪارخانن، کيتن، آفيسن، اسڪولن، ڪاليجن ۽ ٻوجهن ۾ جتي ۳ يا ان کان وڌيڪ ينگ ڪميونسٽ ليگرس هوندا

مهاڳا، مڇي ۽ سمنڊري جيو مارڻ لاءِ شامل ٿيندا آهن.
جاين جوڙائڻ لاءِ هائوسنگ ڪوآپريٽوز جيڪي، جنتا کي گهرن جي حالتن سڌارڻ ۾ مدد ڪندڙون آهن.

سوويت يونين ۾ نوجوانن جون ڪهڙيون جماعتون آهن؟

اهي انيڪ آهن، جن مان ڪي هن ريت آهن:-
ڪامسامول (Komosmol) يعني نوجوان ڪميونسٽ ليگ، لينن ينگ پايونير سسٽا، سوويت يونين جي نوجوان سنسٿائن جي ڪاميٽي، سوويت ليکڪن جي يونين، ڪلاڪارن، شاعرن ۽ آرڪيٽيڪٽس جون ڪيترائي ڪميشنون، سوويت ناٽڪ سوسائٽي جا يونڪ ويا، ريڊ ڪراس ۽ ريڊ ڪريسينٽ سوسائٽين جي يونين جا يونڪ ويا ۽ اڪل سوويت ٽن پشو رکشا سوسائٽي.

آل يونين لينن ينگ ڪميونسٽ ليگ ڇا آهي؟

آل يونين لينن ينگ ڪميونسٽ ليگ (Y.C.L) هڪ عام ۽ غير پارٽي جماعت آهي، جنهنجي ميمبرن جي عمر ١٥ کان ٢٨ سالن اندر ٿئي ٿي. هر هڪ نئين ميمبر کي ڪارڊ ۽ بئج ڏنو ويندو آهي. سال ١٩٦٦ ۾ واءِ سي ايل جا ٢ ڪروڙ ٽيهه لک ميمبر هئا.
اهي ميمبر پارٽي کي ڪميونسٽن جو سهائڪ سمجهندا آهن. سال ١٩١٨ ۾ نوجوان ڪسانن ۽ پورهيتن جي ليگن جي پهرين اڪل روسي ڪانگريس ذريعي ڪميونسٽن جي پورن اڳواڻي ۾ ٿي هئي. سال ١٩٢٤ ۾ واءِ سي ايل کي لينن جو نالو

عوامي جماعتون

...وويت يونين ۾ ڪهڙيون ...سهڪاري سنستائون آهن؟

سوويت يونين ۾ هيٺ ڄاڻايل سهڪاري سنستائون آهن:-
گڏيل کيتي، جن ۾ ڪسان شريڪ ٿيل آهن، جيتي هو،
پنهنجي کيتيءَ جي سموري بنيادي سامگري آڻي گڏ ڪندا
آهن ۽ پوءِ سرڪار طرفان کين مليل زمين تي کيتي ڪندا آهن.
اها زمين کين دائما ڪسب آڻڻ لاءِ ڏنل آهي.
واپرائيندڙن (ڪنزيومرس) جون سهڪاري سوسائٽيون جن
۾ شريڪ ٿيل لوڪ، ديهاتي جنتا جي ضروري گهرج پوري
ڪندڙ سامان جي رسد ميسر ڪندا آهن ۽ کيتيءَ جي واڌ
پيداوار جي وڪري جو بربند ڪندا آهن.
ڄڻي مال پيدا ڪندڙن جون سهڪاري سنستائون جن ۾ شريڪ ٿيل

سامراجشاهيءَ جي مخالفت ڪرڻ ۽ ٻيلڪشاهي ختم ڪرڻ، شانتمي سهجيون (جدا جدا ملڪن جي الڳ الڳ سماجڪ سرشتي جي باوجود) لاءِ يتن ڪرڻ، مڪمل ۽ عام نهٿيار بنديءَ لاءِ ڪوشش ڪرڻ ۽ پورهيتن جي آزاڪ ۽ سماجڪ گهرجن پوريون ڪرڻ لاءِ ايڪتا جي اڻهوند ضرورت آهي.

سوويت ٽريڊ يونينون ورلڊ يونين فيڊريشن جون ميمبر آهن ۽ انٽرراشٽري پورهيت جماعت جي ڪاريه ۾ اهڙو وڌنديون آهن ۽ يونيسڪو ۾ شرڪت ڪنديون آهن. ايڪتا خاطر سوويت ٽريڊ يونينون سڄيءَ دنيا جي پورهيت جماعتن سان لڏه وچڙ رکنديون آهن، پوءِ ڀلي انهن جي رغبت ۽ قوميت ڪهڙي به هجي.

هر سال سوويت يونين ۾ ورڪرس ۽ ٽريڊ يونين جون ٣٠٠ سفارتون اچن ٽيون ۽ اوترئي ئي سوويت سفارتون ورديشن ڏانهن وينديون آهن. دنيا جي لڳ ڀڳ ١٠٠ ملڪن ۾ ٽريڊ يونين سان لڏه وچڙ رکيل آهي.

يونين طرفان کوليل هيون. انهن ڪمن لاءِ ليبر خرچ جو گهڻو حصو ٽريڊ يونينون برداشت ڪنديون آهن.

سوويت يونين ۾ ٽيڪنيڪل ڪاليج ۽ والدين کي صحت ڏيندڙ جو ذريعو سمجهيو ويندو آهي. ان ڪري انهن سرگرمين جي ترقي اهم پهلو آهي اسپورٽس عوامي رويو. ٽريڊ يونين جي بهبود ۽ صلاح لاءِ ڪارخانن ۽ دفترن ڪرڻ لاءِ پوري ڪئي ويندي آهي، جن ۾ هن وقت ڪيترائي ڪروڙ ماڻهو شريڪ ٿيندا آهن. ٽريڊ يونين اسپورٽس سوسائٽين جي آل يونين ڪائونسل نيشنل ملڪن جي يونين، ٽريڊ يونين ۽ وڏا ادارا جهڙي اسپورٽس سوسائٽين سان لهه وچڙ رکندي آهي. سال ۱۹۶۶ ۾ سوويت ٽريڊ يونين اسپورٽس سسٽم ۷۸ ورلڊ ملڪن جي مقابلن جي ميزباني ڪئي ۽ نوي سوويت سٺا رانديگر پرڏيهي ملڪن ڏانهن موڪليون.

ٽريڊ يونين جا انٽرنيشنل ناتا ڪهڙا آهن؟

سوويت يونين جون ٽريڊ يونينون، عالمگير ٽريڊ يونين تحريڪ جو انش آهن ۽ انهن انٽرنيشنل پورهيتن جي جدوجهد ڪامياب ڪئي ڪم ۾ الڳ نه رکيو آهي. اهي ان جدوجهد جي حمايت ڪن ٿا، جهڙي ريت ٻين ملڪن جا پورهيت پڻ سوويت پورهيتن جي حمايت ڪن ٿا.

سوويت ٽريڊ يونين جي اهميت، دنيا جا پورهيت سمجهي سگهن ٿا ۽ پورهيتن جي شڪتي ٻڌي ۾ سگهه ۾ مقابل آهي. طبقاتي بنياد تي قائم ڪيل انهن ادارن سبب سڀني ملڪن جون ٽريڊ يونينون پنهنجا عام مسئلا ڪاميابي سان حل ڪري سگهن ٿيون، خاص ڪري امن لاءِ جدوجهد ڪرڻ

وڏي مدد ڪندا آهن. هو صلاحون ڏيندا آهن. ٽرئنيڱ ڪندڙ ۽ سنگيت ٽولين کي اڪثر ڪري ڪم بابت هدايتون ڏيندا آهن. اميچوئر آرٽ جلسن وقت جوريءَ جو ڪم ڪندا آهن.

ٽريڊ يونين کي راندين جا ڪهڙا مرڪز ۽ ٻيون ڪهڙيون سهوليتون آهن؟

اڪثري سڀني سوويت ڪارخانن ۽ سنستائن کي پنهنجون ڪسرت شالائون ۽ راندين لاءِ ميدان آهن. وڏن ڪارخانن ۽ فئڪٽرين کي پنهنجا اسٽيڊيم آهن.

ٽريڊ يونينس اسپورٽس سوسائٽين جا ٻن ڪروڙن کان مٿي ميمبر آهن. سڄي ملڪ ۾ اهڙيون ۳۲ سوسائٽيون آهن، جن مان وڏيون سوسائٽيون آهن ٽروڊ، بوريسٽنڪ (جنجا ميمبر وديارٿي آهن) ۽ لوڪوموٽو (جنهنجا ميمبر آهن ريلوي ملازم).

ڪو، ٽريڊ يونينسٽ انهن اسپورٽس سوسائٽين جو ميمبر ٿي سگهي ٿو. چندو آهي ۳۰ ڪوپيڪ سال ۾ (داخلا في ڪانهي) ۽ اهو پرچ سان هو، راندين جون سهوليتون ماڻي ٿو. چئاپيئن ۾ پاڻ وٺي ٿو ۽ آزمودگار هدايتڪارن جي زير نظر راندين جي سکيا وٺي ٿو. راندين وارين سرگرمين هلائيندڙ سنستائن جو گهڻو خرچيدارن آهن جو ٽريڊ يونينن ميمبر ڪندين آهن.

ٽريڊ يونين طرفان ۵۰۰ کان مٿي ٽورسٽ ۽ ماٺرنٽنگ ڪئمپون ڪوليل آهن جن ۾ هر سال ويهه لک ماڻهو شريڪ ٿيندا آهن ۽ نيمن مرجب سمورو خرچ يا ڪجهه حصو ٽريڊ يونين پر پنديون آهن. سال ۱۹۶۶ جي اونهاري وارن موڪلن ۾ ۵۳ لک ٻارن پايونيئرس ڪئمپن ۾ آرام ورتو. اهي ڪئمپون ٽريڊ

ٽريڊ يونينن جون ڪهڙيون
سپيٽڪ سنستائون آهن ؟

يونين جون ۳۰ هزارن کان مٿي دائما ۽ گهرو لئبرريون آهن ۽ انڪل ۲۱ هزار ڪلبون ۽ سپيٽڪ پون آهن.

ٽريڊ يونينون وڏي پئماني تي سپيٽڪ ۽ تعليمي ڪاريه ڪنديون آهن. ٽريڊ يونينون، پورهيتن ۾ گيان، سڀيتا ۽ ڪلا لاءِ اُن ٿيل چاهنا پوري ڪرڻ جي ڪوشش ڪنديون آهن. ٽريڊ يونينن پنهنجا پلڪ يونيورسٽيون قائم ڪيل آهن، جتي سماجڪ ٻياد تي وگيان دواران وشش جي سکيا ڏني ويندي آهي. اميچوئر ڊراما گروپن ۽ جلسن جو پرٻنڌ ڪيو ويندو آهي. پرسڌ وگيانڪن ۽ ڪلاڪارن سان گڏجاڻيون ڪرائينديون آهن، ليڪچرن ۽ عجائب گهرن ۾ ٽوليون موڪليون وينديون آهن ۽ اتهاسڪ اهميت وارن هنڌن لئي گهمڻ گهمڻ وينديون آهن. انهن ڪمن ۾ ٽريڊ يونينن کي سرڪار وٽان ڪافي مدد ملندي آهي. اهڙو چوڻ ڪافي ٿيندو ته سپيٽڪ پون، ڪلبون ۽ راندين لاءِ سهولتون سرڪاري فنڊ مان مهيا ڪيون وينديون آهن.

ٽريڊ يونين ڪلبن ۾ جيڪي اميچوئر آرٽ گروپس يا سرڪاس جون گڏجاڻيون ٿينديون آهن ان ۾ انڪل روءِ ستر لک لوڪ ڀاڱو وٺندا آهن. اهي هر سال ڏهن لکن کان وڌيڪ ڪيل ۽ پروگرام ڏيندا آهن.

پورهيتن جا اهي اميچوئر آرٽ گروپس، پيشور ٻنياد تي ڪلاڪار ٿيڻ لاءِ ابتدائي ڪرڻ جو ذريعو ٿيل چڪ آهن. ٽريڊ يونين طرفان ٿيندڙ اميچوئر آرٽ سرگرمين ۾ اداڪار

عيوضي جي رقم وٺڻ جي، ٽريڊ يونين حوالي ڪيل آهي.
انهن ٨٥ لک ماڻهن مان ست لک ماڻهو مفت ۾ يا ڪافي رعايتي نرخن تي اتي رهندا آهن.

انهن صحت گهرن جي سنڀال جو خرچ اسٽيٽ انشورنس فنڊ مان ڪيو ويندو آهي. سال ١٩٦٦ ۾ آرام گهرن ۽ صحت گهرن تي ٥٦ ڪروڙ ٤٣ لک روپيا خرچ ڪيا ويا هئا. انهيءَ رقم خرچ ڪرڻ سبب ٥٨ لک ٢١ هزارن ماڻهن کي (سال ١٩٦٥ جي ڀيٽ ۾ ٤ لک ٧٣ هزار وڌيڪ ماڻهن لاڀ ورتو) آرام گهرن ۽ صحت گهرن، سيلاني چانوڻين ۽ وندرگاهن ۾ مفت يا ٿوري رقم ڏيڻ سان رهڻ جو لاڀ مليو. ١٤٠٠ فئڪٽرين پاران راتري صحت گهر قائم ڪيل آهن جتي ڪم تان لهڻ بعد پورهيت اچي ڊاڪٽري علاج ڪرائيندا آهن ۽ اتي کين قوت بخش کاڌو ملندو آهي ۽ آرام ڪندا آهن. سال ١٩٦٦ ۾ اهڙن راتري صحت گهرن جو (جن کي پروفلئڪٽوريم به سڏيندا آهن) ٧ لک ٥٠ هزارن ماڻهن لاڀ ورتو ۽ سندن سنڀال تي ساڍا چار ڪروڙ کان وڌيڪ رقم سرڪاري سوشل انشورنس فنڊ مان خرچ ڪئي وئي.

سيني وڏن ڪارخانن ۾ پورهيتن جي صحت جي سنڀال
...ڻ لاءِ ميڊيڪل مرڪز کوليل آهن جتي ماهرن ۽ ڊاڪٽرن
...ب رهائش جو بندوبست پڻ ڪيل آهي. اهي ميڊيڪل
...ڪز، سرڪاري صحت کاتي جي ماتحت آهن، پر ٽريڊ
...ين ڪاميٽي پنهنجي ڪاري تي ڪنٽرول رکندي آهي ۽
...ورت وقت مدد به ڏيندي آهي. مثال طور ٽريڊ يونين
...يٽي، انهن سنستائن جي پربنڌڪ ڪاميٽيءَ اڳيان ڪارخانن
...ليسن مان ميڊيڪل سامگري خريد ڪرڻ لاءِ ڪي رٿون
...ندي آهي.

ڪرڻو آهي. سوشل انشورنس پرهڻ مٿان خرچ ڪم ڪندڙن جو ضابطو هيٺ گهرجي.

آڪٽوبر انقلاب ڪان پوءِ ئي، هي پروگرام عمل ۾ آيو آهي. سوويت سرڪار السلاءِ هڪ قانوني دستور تيار ڪيو جنهن هيٺ جڏهن هيٺ جي حالت ۾ پورهيت جي سنڀال يا پالنا ڪئي ويندي آهي ۽ سوويت سرڪار پهرين سرڪار آهي جنهن اي روزگارن لاءِ سهايتا جي پروگرام جي شروعات ڪئي.

هن وقت سوويت ديس ۾ ڪوبه خانگي ڪارخانو يا ڪاروبار ڪونهي، انڪري سوشل انشورنس ۽ پالنا جو سمورو خرچ سرڪار ڪندي آهي؛ سوشل انشورنس پيٽي پورهيت هڪ ڪوپيڪ به ڪين ڏيندا آهن.

سوشل انشورنس رڳو هيمت هر نموني جي پالنا آندل آهي: بڍاپي، دائما ۽ عارضي جڏائي؛ ڪٽنب جي پالنا ڪندڙ جي فوت ٿي وڃڻ جي حالتن ۾ پينشنون، پيٽ سان ٿيڻ يا ٻار ڄمڻ لاءِ الائونس. ان خرچ ۾ ڊاڪٽري علاج، صحت ۽ آرام گهرن ۾ رهائش، جو خرچ به اچي ٿو وڃي. تنهن سواءِ ولدرن والدين ۽ سپيتڪ شيرالن لي به خرچ ڪيو ويندو آهي.

ٽريڊ يونينون سوشل انشورنس مان خرچ ڪنديون آهن. سال ۱۹٦۷ ۾ ان خرچ جو انگ ۱۳۴۰ ڪروڙ روبل هو، يعني سال ۱۹٦٦ ڪان ۱۲۰ ڪروڙ روبل مٿي خرچ ڪيا ويا هئا.

ڪهڙيون ڊاڪٽري ۽ صحت سنستائون، ٽريڊ يونينن جي حوالي آهن؟

هر سال ۸۵ لک پورهيت صحت ۽ آرام گهرن ۾ موڪل جا ڏينهن گذاريندا آهن ۽ اهي گهر سرڪار طرفان سواءِ ڪنهن

جي بندوبست يا ڪم جي حالتن وارن نيمن جو النگھن ڪيو ويو آھي ته ھو پنھنجي حڪم سان اھا شاپ يا سڄو ڪارخانو بند رکي سگھن ٿا؛

پورھيتن جي بچاء سان واسطو رکندڙ نيمن جي پيروي ڪرڻ بابت، ٽيڪنيڪل انسپيڪٽرن جون ھدايتون قبولڻ لاء مئنيجمينٽ پابند آھي؛

ٽيڪنيڪل انسپيڪٽر جي حڪم سان ئي نئين شاپ، ڪم چالو ڪري سگھي ٿي؛

جيڪڏھن ڪنھن فئڪٽري پربنڌڪ پورھيتن وارن نيمن جو النگھن ڪيو ھوندو (مثال طور ٽريڊ يونين جي اجازت بنا اوور ٽائيم ڪم شروع ڪيو ھوندو) يا سلامتي پربنڌ يا پورھيتن جي بچاء قاعدن جو النگھن ڪيو ھوندو ته ان حالت ۾ ٽيڪنيڪل انسپيڪٽر کي، انتي پنجاه روبلس تائين ڏنڊ وجھڻ جي اختياري آھي ۽ جي انھيءَ ھوندي به ڪو تدارڪ نه ٿيو ته اھو سوال ھو ٽريڊ يونين ڪائونسل اڳيان آڻي، واسطيدار مئنيجر کي ھٽائڻ جي طلب ڪندو. ٽريڊ يونين طرفان ٽيڪنيڪل انسپيڪٽر ڪانسواء صحت، صفائي، ڪاٺين جي انڊسٽري ۾ سلامتي ۽ بائلرس جي ڪم وغيره مٿان سرڪاري طور پڻ چڪاس ٿيندي آھي.

سوشل انشورنس ۽ پالڻا ۾ ٽريڊ يونينون ڪھڙو پارٽ ادا ڪن ٿيون؟

پنجاه سالن کان مٿي عرصو ٿيو جو ڪميونسٽن، سال ۱۹۱۲ ۾ پورھيتن لاء ويمي جو پروگرام تيار ڪيو ھو. جنھن موجب سرڪار ۽ خانگي مالڪن کي واھي جو سمورو خرچ ھموار

سي تڏهن اخبارن ۾ درج ڪيل هوندا آهن.

ٽريڊ يونينون نه فقط ڪم ڪرڻ جي حالتن متعلق ضابطو رکنديون آهن، پر ان ڏس ۾ سالياني گهرجائون ڪنديون رهنديون آهن جن لاءِ خاص ڄڻ گهرجا ڪيڊر قائم ڪيل آهن.

پورهيتن جي بچاءَ ۽ حادثن روڪڻ لاءِ انسپيڪٽرن جا ڪهڙا اختيار آهن؟

پورهيتن جي بچاءَ پربندن لاءِ سرڪار پاران چوڪسي رکڻ جو ڪم ٽريڊ يونينن جا ٽيڪنيڪل انسپيڪٽر ڪندا آهن.

ڪيترا ڪارخانن جا مئنيجر ائين سمجهندا آهن ته ڪم جي حالتن جي سوال لاءِ هنن انسپيڪٽرن کي ”ڊڪٽيٽري“ اختيار مليل آهن. ٽريڊ يونينن جو ويچار آهي ته صرف اهڙن سخت قانونن ۽ وسيع اختيارن ڏيارڻ ئي ڪم جون حالتون سڌاري ۽ حادثا روڪي سگهبا. اهي انسپيڪٽر ٽريڊ يونين ڪائونسل جا ڪرمچاري لڳندا آهن ۽ سندن نوڪريءَ جو مدار ڪارخاني جي پربنڌڪن مٿان نه آهي. هر هڪ انسپيڪٽر جي اختيار هيٺ مقرر ايراضيءَ جا مقرر ڪارخانا رهندا آهن جن جي ڪم جي حالتن مٿان ضابطو ۽ چوڪسي رکندا آهن. اهي انسپيڪٽر انجنيئري لياقت ۽ سکيا وارا هوندا آهن ۽ پيداوار بابت کين جهجهي ڄاڻ هوندي آهي.

ٽيڪنيڪل انسپيڪٽرن جا اختيار قانون هيٺ ميثل ليل آهن، جن مان ڪي هي ريت آهن:

. انسپيڪٽر ڏينهن يا رات جو ڪهڙي به وقت ڪارخاني جي چڪاس ڪري سگهي ٿو؛

جيڪڏهن هو ڏسندا ته ڪارخاني يا ورڪشاپ ۾ سٺي

رکندڙ آهن. ٽريڊ يونينن جي مدد ۽ بحاليءَ بنا ڪو به شاپ يا سيڪشن چالو نه ڪيو ويندو آهي.

شاپن جي ڪم مٿان ٽريڊ يونينون پنهنجي پبلڪ انسپيڪٽرن معرفت چوڪسي رکنديون آهن ۽ اهي انسپيڪٽر ٽريڊ يونين گروپ جا ميمبر چونڊيندا آهي.

شاپ ۽ فئڪٽري ٽريڊ يونين ڪاميٽيون پورهيتن جي بچاءَ ڪميشن جي ناهڻ جو انتظام ڪنديون آهن. سالن جي آزمودي ڏيکاريو آهي ته ان قسم جو پبلڪ ڪنٽرول نهايت اثرائتو آهي ۽ هي ڪنٽرول ڪارخاني جي سڌي ويڙهه سان لاڳو ڪيل آهي.

وڏيءَ ڀاڱي ۾ ڪيترن ڪارخانن ۾، ٽريڊ يونين جماعتن ٽن درجن (ٽري اسٽيج) وارو ڪنٽرول سرشتو چالو ڪيو آهي. پهرين پهرين ڪنهن به شفٽ (پالي) شروع ڪرڻ کان اڳ پورهيتن جي بچاءَ ۾ پبلڪ انسپيڪٽر ۽ فورمن پنهنجي سيڪشن جي چڪاس ڪندا آهن ۽ نقص دور ڪرڻ لاءِ زباني هدايتون ڏيندا آهن. ٻيو نمبر چڪاس لاءِ شاپ ڪاميٽيءَ جو سينئر پبلڪ انسپيڪٽر ۽ شاپ سپرنٽينڊنٽ روزانو شاپن ۾ ايندا آهن. نقص ۽ انهن کي دور ڪرڻ جو مدو رڪارڊ ۾ درج ڪيو ويندو آهي. انهيءَ کانسواءِ، فئڪٽري يونين ڪاميٽيءَ جي ليبر پروٽيڪشن ڪميشن جو چيئرمين، ڊاڪٽر، سلامتي پرڀند وارو انجنير ۽ چيف انجنير به ورڪنگ حالتن جي چڪاس ڪندا آهن.

ڪارخانن ۾ ٿيل هرهڪ اتفاق يا حادثي جي تفصيلوار چڪاس ٿيندي آهي ۽ ان تي مزدورن جي ميٽنگ ۾ سنجيدو بحث ٿيندو آهي. ڏوهين کي سزا ملندي آهي. ورڪنگ حالتن جي بچاءَ لاءِ مئنيجمينٽ مٿان جيڪي خاص فرض آهن

ر وٺي نہ سگھن ڪي. عجب جو ڳالهہ آهي! ۽ سوويت پورهيت،
ي ئي ڪارخانن جا حقيقي مالڪ آهن سي اُن حالت ۾
اسرا ڪيئن ٿي ٿيندا؟

پيداوار وڌائڻ ۾ پورهيتن جي شرڪت ڪرڻ جا ڪيترائي
طريقا آهن. ڪميونسٽ سماج ٺاهڻ ڪارڻ ۾ اهي جيڪي موجود
ڪيون جي آزمودي مان پيدا ٿيا آهن ۽ جن ڪارخانن ۾ پيداوار
وڌائڻ ۾ پورهيتن کي وڌيڪ ڏنو ويندو آهي، انهن ڪارخانن جي
ٽريڊ يونين پورهيتن جي شرڪت جو ذريعو ٿين ٿيون. اهي ڪم ڪرڻ
ٽريڊ يونين کي ضرورتن آهن.

ڪم جي حالتن مٿان ٽريڊ يونين جو ڪهڙي ريت ضابطو رهندو آهي؟

ٽريڊ يونين ڪم جي سرانجامي لاءِ ڪيتريون ئي ڪلاس
۽ پورهيتن جي بچاءَ بابت قاعدن جي پوري ڪرڻ لاءِ
سان ڪنديون آهن. اهو ضابطو ان وقت شروع ٿيندو آهي،
جڏهن وقت رٿيل شاپ جي رٿا ۽ نقشا وغيره تيار ٿيندا آهن
ٽريڊ يونين جا عهديدار انهن رٿن ۽ نقشن (بلو پرنٽس) جو
باريڪ بينيءَ سان اڀياس ڪندا آهن ۽ جيڪڏهن انهن ۾ ڪا
خامي نظر ايندي آهي ته اُها پراجيڪٽ درست ڪندا آهن.
مثال طور هڪ بجلي گهر لاءِ رٿيل پروجيڪٽ ۾ ڪيترائي
اهڙا رهڻ لاءِ گهرن ۽ بجلي ڪارخاني جي ٽريڊ يونين واري
سينٽرل ڪاميٽي جي پريزيڊيم رد ڪري ڇڏي هئي، ڇاڪاڻ
ته ان ۾ ڪم جي حالتن جي سڌاري لاءِ ڪو به بندوبست درج
نه ڪيو ويو هو.

اڳاوڻي هلندڙ ڪم مٿان ٽريڊ يونين ڪنٽرول

پيداوار نسبت سڏايل ڪانفرنس جي رهبري ڪندي آهي

پيداوار پربنڌ ۾ پورهيت ڪهڙيءَ ريت حصو وٺن ٿا؟

ٽريڊ يونين ڪم ڪندڙن جي ميٽنگن ۽ ڪانفرنسن معرفت پورهيت، پيداوار پربنڌ ۾ ڀاڱو وٺندا آهن. ڪانفرنسون هڪ اهم ذريعو آهن جنهن دوران پيداوار پربنڌ ۾ پورهيت ڀرپور وٺندا آهن. انهن ڪانفرنسن ۾ شريڪ ٿيندڙ، ڪليل ميٽنگن ۾ هڪ سال لاءِ چونڊيا ويندا آهن ۽ هو، ٽريڊ يونين ڪاميٽيءَ جي رهبريءَ هيٺ پنهنجو ڪار ڪار هلائيندا آهن. اسٽينڊنگ پروڊڪشن ڪانفرنس تي اٽڪل پنجاه اسڪ فئڪٽري ۽ آفيس ملازم چونڊيل آهن. اهي ڪانفرنسون پيداوار بابت اهم مسئلن جو ترتيب ڪنديون آهن. اهي مئنيجمينٽ کي پيداوار، اگهن مقرر ڪرڻ ۽ ڪم جي حالتن بابت سفارشون ڪنديون آهن ۽ سندن رپورٽون ٻڌنديون آهن.

آڪٽوبر واري انقلاب بعد، مغربي اخبارن لکيو ته روسي پورهيت، پيداوار جا مسئلا حل ڪونه ڪري سگهندا ۽ نه راڄ ڪاروبار ٿي هلائي سگهندا. ٻر انهن ٽراس اڳڪٿين جي باوجود، پورهيت ٿورڙي عرصي اندر سمورو ڪم سکي ويا.

هن وقت ڪڏهن ڪڏهن اسان کان پڇيو ويندو آهي ته: جيڪڏهن ڪارخانن جي پيداوار جو ڪم سرڪار جو آهي ته پورهيت، انهيءَ ۾ دخل ڇو ٿا ڏين؟ اسانجو جواب آهي: ڪارخاني جو مالڪ جيڪڏهن پيداوار وڌائڻ ۾ دلچسپي

يونين جي نهايت سرگرم ميمبرن ۽ داوان اهي، سوشل انشورنس تي عمل ڪرائيندي آهي، سوشل انشورنس گرانٽون ڏيندي آهي، صحت گهرن ۽ آرام گهرن ۾ رهڻ لاءِ ورهاست ڪندي آهي.

پگهارن جي نرخن مقرر ڪرڻ ۾ پٽسن ڏيڻ جي دستورن ناهڻ ۾ ۽ پيداوار جي ڪوٽا مقرر ڪرڻ ۾ هميشه اڳا ڀهرو وٺندي آهي ۽ چونڪ ۽ ٻئي مقرر وقت لاءِ ڪم ڪندڙن جي فهرست تيار ڪندي آهي.

جاين جوڙائڻ مٿان سندس ڪنٽرول رهندو آهي ۽ ملڪن جي ورهاست ڪندي آهي. سرڪاري ۽ سهڪاري واپار مٿان صابطو رکندي آهي.

ننڍيءَ عمر وارن (١٣ کان ١٩ ورهين اندر) کي ڪم ڪرائڻ ۽ سخت تراليئ حالتن ۾ اوورٽائيم مٿان اُن جو ڪنٽرول آهي.

پيداوار جي سلسلي ۾ ٽريڊ يونين ڪاميٽيءَ کي ڪيترائون اختيار هون آهن:

گڏيل اقرارن ۽ پيداوار بابت رٿا جي بجاآوريءَ متعلق اڻا معلومات جون رپورٽون ٻڌندي آهي.

وڏن اڏارن ۽ پيداوار نسبت مسودي تيار ڪرڻ ۾ ڀاڱو وٺندي آهي.

آرڪ ۽ سرڪاري ايجنسين کي ڪارخاني ۾ ڪم جي سداري بابت رپورٽون ڏيندي آهي. ڪارخانن جي حالت سڌارڻ سيپٽڪ ۽ ٻين شوائن نسبت صلاحون ڏيڻ ۽ ڪارخاني جي فنڊن بابت رٿيل تخمينا بحال ڪرڻ جي ان کي اختياري ملي آهي.

ٽريڊ يونين فئڪٽري ڪاميٽيءَ جا اڌڪار ڪهڙا آهن؟

اها ڪاميٽي يونين جماعت جي ڪل اختيارن واري عيوضي آهي ۽ ان جي حقن جو ٽرنيءَ پورهيتن جي عام شرڪت سان ٽريڊ يونين جي خاص ميڙ ۾ تاهيل نيمن انوسار ڪيل آهي ۽ اهي نيم وري سوويت يونين جي سوڀر سوويت جي پريزيڊيم طرفان بحال ڪيل آهن.

اهي اڌڪار هن ريت آهن:

ڪنهن به پورهيت کي فئڪٽري يونين ڪاميٽيءَ جي مڃتا کان سواءِ موقوف نه ڪري ٿو آهي؛

پورهيتن بابت تاهيل قاعدن قانونن ۽ سلامتيءَ ۽ صفائيءَ سان نڀين ورڪشاپ لاڳو ڪرڻ ۾ ڪاميٽيءَ جو عيوضي شريڪ ٿيندو آهي؛ اها ٽريڊ يونين ڪاميٽي نظرداري ڪندي آهي؛ ڪارخاني

پورهيتن جي جهڳڙن نبيرڻ وقت آخرين فيصلي ڪرڻ جو حق ٽريڊ يونين ڪاميٽيءَ کي مليل آهن؛ سندس فيصلي خلاف مئنيجمينٽ صرف عدالت معرفت اپيل ڪري سگهي ٿي ۽ سو به صرف ان حالت ۾ جڏهن پورهيتن وارن قاعدن جو الڳهن ٿيل هجي؛

جيڪي ڪاروباري گڏيل اقرارن تي عمل نه ڪندا ٽڪي هنائڻ جو سوال اٿاري سگهي ٿي يا جيڪي عملدار خدڪيءَ وارا هوندا آهن يا پورهيتن بابت قانون جي ڀڃڪڙي ڪندا آهن تن خلاف پڻ سوال ڪٿي سگهي ٿي؛ جڏهن نوان ڪاروباري مقرر ٿيندا آهن تڏهن فئڪٽريءَ جي يونين ڪاميٽيءَ جو رايو ويچار ۾ رکيو ويندو آهي؛

مئنيجر کي، پورهيت
وقوف ڪري سگهن ٿا؟
پورهيت الين ڪري سگهن ٿا پر اهڙا ڪيس جدا ٻاڌا
ٿا.
ٿا. ڪارخانن ۾ مئنيجمينٽ ۽ ملازمن جي لاڳاپن جو
سوويت ڪارخانن ۾ مئنيجمينٽ ۽ ملازمن جي ۽ ڪارخاني
بنياد سماجوادي سڌانتن تي ٻڌل آهي ۽ ٻنهي ۽ هڪ ٻئي جي
هو انتظام سنڀالڻ ۽ پرسوڙلاپ جو خيال رکڻو
احترام ڪرڻو آهي.
مئنيجر جو ڪم آهي ڪارخاني ۾ پيداوار جي رٿيل لڪش
جي حاصلات ڪرڻ ۽ پورهيت ڪي ته انهن لي ڪرڻو آهي.
مئنيجر کي ڪم جي حالت جو اونو رکڻو آهي. هنڪي انهن
پورهيتن جي صلاح وٺڻي ۽ سندن راءِ کي مان ڏيڻو
آهي، جنڪي ڪارخاني جي پيداوار ۾ سرگرم ڀاڱو وٺندڙ آهن.
جيڪڏهن ڪنهن ڪارخاني جو بالا اڌڪاري، منجهس
رکيل وشواس جي لائق ثابت نه ٿيندو آهي، پورهيتن جي
راءِ کي رڳو سمجهندو آهي. جيڪڏهن هو هرڏي يا نوڪرشاهي
نتي اختيار ڪندو آهي ته پورهيتن جو ڪل بل مجموعو مئنيجر
مٿن ۽ پرس ۾ ٽيڪا ڪندو آهي. انهيءَ نڪتيچينيءَ سان
مئنيجر يا اڌڪاريءَ کي پاڻ سڌارڻ ۽ چوڪ درست ڪرڻ
وجهه ملندو آهي. پر جيڪڏهن هو سڀاڻڪ نه ٿيندو آهي
ته هنڪي هٽائڻ جو سوال اٿاريو ويندو آهي. بالا اڌ
سنستائون اهڙي ڪندون آهن ته پورهيتن جي آواز
مان ملي.

ٽريڊ يونين فئڪٽري ڪاميٽيءَ جا اڌڪار ڪهڙا آهن؟

اها ڪاميٽي يونين جماعت جي ڪل اختيارن واري عيوضي آهي ۽ ان جي حقن جو نرنيه، پورهيتن جي عام شرڪت سان ٿئي ٽريڊ يونين جي خاص ميڙ ۾ ناهيل نيمن انوسار ڪيل آهي ۽ اهي نيم وري سوويت يونين جي سوڀ سوويت جي پريزيڊيم طرفان بحال ڪيل آهن.

اهي اڌڪار هن ريت آهن:

ڪنهن به پورهيت کي فئڪٽري يونين ڪاميٽيءَ جي مڃتا کان سواءِ موقوف نه ڪرڻو آهي؛

پورهيتن بابت ناهيل قاعدن قانونن ۽ سلامتيءَ ۽ صفائيءَ تي اها ٽريڊ يونين ڪاميٽي نظرداري ڪندي آهي؛ ڪارخاني سان نئين ورڪشاپ لاڳو ڪرڻ ۾ ڪاميٽيءَ جو عيوضي شريڪ ٿيندو آهي؛

پورهيتن جي جهڳڙن نبيرڻ وقت آخرين فيصلي ڪرڻ جو حق ٽريڊ يونين ڪاميٽيءَ کي مليل آهي؛ سندس فيصلي خلاف مئنيجمينٽ صرف عدالت معرفت اپيل ڪري سگهي ٿي ۽ سو به صرف ان حالت ۾ جڏهن پورهيتن وارن قاعدن جو الڳهن ٿيل هجي؛

جيڪي ڪاروباري گڏيل اقرارن تي عمل نه ڪندا ته ڪي هنائڻ جو سوال اٿاري سگهي ٿي يا جيڪي عملدار ڪنڪيءَ وارا هوندا آهن يا پورهيتن بابت قانون جي ڀڃڪڙي ڪندا آهن تن خلاف پڻ سوال کڻي سگهي ٿي؛ جڏهن نوان ڪاروباري مقرر ٿيندا آهن تڏهن فئڪٽريءَ جي يونين ڪاميٽيءَ جو راءِ ويچار ۾ رکيو ويندو آهي؛

مئنيجر کي، پورهيت

...قوف ڪري سگهن ٿا؟

... جدا جدا ڪمن جدا ... اهڙا ڪيس جدا ... پاڻ ... ٿا پر اهڙا ڪيس جدا پاڻان ... سگهن ٿا ...

پورهيت الين ڪري سگهن ٿا پر اهڙا ڪيس جدا پادا

...ن ٿا. لاڳاپن جو

سوويت ڪارخانن ۾ مئنيجمينٽ ۽ ملازمن جي

بنياد سماجوادي سدائين لئي بدل آهي، يعني ته ڪارخاني

جو انتظام سڌارڻ ۽ پرسون لاءِ جو خيال رکڻ ۽ هڪ ٻئي کي

احترام ڪرڻو آهي.

مئنيجر جو ڪم آهي ڪارخاني ۾ پيداوار جي رٿيل لڪش

جي حاصلات ڪرڻ ۽ پورهيتن کي به ان ۾ ڪرڻو آهي.

مئنيجر کي ڪم جي حالت جو اونو رکڻو آهي. هنڪي انهن

پورهيتن جي صلاح وٺڻي ۽ سندن راءِ کي مان ڏيڻو

آهي، جيڪي ڪارخاني جي پيداوار ۾ سرگرم ٿيرو وٺندڙ آهن.

جيڪڏهن ڪنهن ڪارخاني جو بالا اڌڪاري، ...

رڪل وشواس جي لائق ثابت نه ٿيندو آهي، پورهيتن جي ...

راءِ کي ريتبندو آهي. جيڪڏهن هو هوڏي يا نوڪرشاهي ...

نتي اختيار ڪندو آهي ته پورهيتن جو ڪڏهن مجبور ...

مٿن ۽ پريس ۾ ٽيڪا ڪندو آهي. انهيءَ نڪتهچينيءَ ...

مئنيجر يا اڌڪاريءَ کي پاڻ سڌارڻ ۽ چڪ درست ڪرڻ ...

وجهه ملندو آهي. پر جيڪڏهن هو سڌانڪ نه ٿيندو آ...

ته هنڪي هٽائڻ لاءِ سوال اٿاريو ويندو آهي. بالا آ...

سنستائون اهڙي ٿيون ڪندرون آهن ته پورهيتن جي آواز

ٻان ملي.

ٽريڊ يونين فيڪٽري ڪاميٽيءَ جا اڌڪار ڪهڙا آهن؟

اها ڪاميٽي يونين جماعت جي ڪل اختيارن واري عضوي آهي ۽ ان جي حق جو ذريعو، پورهيتن جي عام شرڪت سان ڪل ٽريڊ يونين جي خاص ميڙ ۾ لاڳاپيل ترميمن انوسار ڪيل آهي ۽ اهي نيم وري سوويت يونين جي سوراڄ سوويت جي پرزيڊيم طرفان بحال ڪيل آهن.

اهي اڌڪار هن ريت آهن:

ڪنهن به پورهيت کي فيڪٽري يونين ڪاميٽيءَ جي منظوري کان سواءِ موقوف نه ڪرڻو آهي؛

پورهيتن بابت لاڳاپيل قاعدن قانونن ۽ سلامتيءَ ۽ صفائيءَ لئي اها ٽريڊ يونين ڪاميٽي نظرداري ڪندي آهي؛ ڪارخاني سان ٺهيل ورڪشاپ لاڳو ڪرڻ ۾ ڪاميٽيءَ جو عيوضي شريڪ ٿيندو آهي؛

پورهيتن جي جهڳڙن نبيرڻ وقت آخري فيصلي ڪرڻ جو حق ٽريڊ يونين ڪاميٽيءَ کي مليل آهي؛ سندس فيصلي خلاف مئنيجمينٽ صرف عدالت معرفت اپيل ڪري سگهي ٿي ۽ سو به صرف ان حالت ۾ جڏهن پورهيتن وارن قانونن جو النگهن ٿيل هجي؛

جيڪي ڪاروباري گڏيل اقرارن تي عمل نه ڪندا تن کي هٽائڻ جو سوال اٿاري سگهي ٿي يا جيڪي عملدار جهڳڙيءَ وارا هوندا آهن يا پورهيتن بابت قانون جي ڀڃڪڙي ڪندا آهن تن خلاف به سوال کڻي سگهي ٿي؛ جڏهن نوان ڪاروباري مقرر ٿيندا آهن تڏهن فيڪٽريءَ جي يونين ڪاميٽيءَ جو رايو ويچار ۾ رکيو ويندو آهي؛

ڇا مئنيجر کي، پورهيت موقوف ڪري سگهن ٿا؟

پورهيت ائين ڪري سگهن ٿا پر اهڙا ڪيس ڪجهه پسادا ٿين ٿا.

سوويت ڪارخانن ۾ مئنيجمينٽ ۽ ملازمن جي لاڳاپن جو بنياد سماجوادي سڌانتن تي ٻڌل آهي، يعني ته ڪارخاني جو انتظام سڌارڻ ۽ پورهيتن جو خيال رکڻ ۽ هڪ ٻئي جي احترام ڪرڻو آهي.

مئنيجر جو ڪم آهي ڪارخاني ۾ پيداوار جي رٿيل لکش جي حاصلات ڪرڻ ۽ پورهيت کي به ائين ئي ڪرڻو آهي. مئنيجر کي ڪم جي حالت جو اونو رکڻو آهي. هن کي انهن پورهيتن جي صلاح وٺڻي ۽ هنن جي راءِ کي مان ڏيڻو آهي، جيڪي ڪارخاني جي پيداوار ۾ سرگرم ڀرو وٺندڙ آهن.

جيڪڏهن ڪنهن ڪارخاني جو بالا ادڪاري، مستجهن وڪيل وشواس جي لائق ثابت نه ٿيندو آهي، پورهيتن جي راءِ کي ٺڪرائيندو آهي، جيڪڏهن هو هوڏي يا نوڪرشاهي نيتي اختيار ڪندو آهي ته پورهيتن جو گڏيل مجموعو مٿس مٿن ۽ پريس ۾ ٽيڪا ڪندو آهي. انهيءَ نڪتهچينيءَ سبب مئنيجر يا ادڪاريءَ کي پاڻ سڌارڻ ۽ چوڪ درست ڪرڻ جو وجهه ملندو آهي. پر جيڪڏهن هو سهائتا نه ڏيندو آهي ته هن کي هٽائڻ لاءِ سوال اٿاريو ويندو آهي. بالا ادارا تنظيمون اهڙي طرح ڪنديون آهن ته پورهيتن جي آواز کي ملي.

وجهه آهن ۽ ٻين طريقن سان هو پنهنجي جيون جو درجو او
ڪندا رهن ٿا. اهو مقصد ٽريڊ يونينن، سوويتن ۽ سوو
سرڪار وارن سندن عيوضين ڏئاران حاصل ڪري سگهجي ٿ

ڪنهن پورهيت کي، مئنيجر موقوف ڪري سگهي ٿو؟

ها: هو ائين ڪري سگهي ٿو پر تڏهن جڏهن واسطيدار ڪارخاني جي ٽريڊ يونين ڪاميٽي قبوليت ڏئي. نوڪريءَ مان ڪڍڻ ڳري ۾ ڳري سزا ليکي ويندي آهي: صرف انهن کي موقوف ڪيو ويندو آهي جيڪي وقت به وقت پيداوار جي انتظام جو الڳهن ڪندا آهن ۽ گڏيل رايي کي ڪوئي ڌيان نه ڏيندا آهن.

ڪارخانن ۾ شروع ڪيل آٽو مشين ۽ مشينن سبب پورهيت بي روزگار ڪونه ٿيندا آهن: پورهيت کي سندس پگهار ۾ ڪٽ وجهڻ کانسواءِ ٻئي ڪم تي لڳايو ويندو آهي. يا (جيڪڏهن هو قبوليندو آهي ته) کيس رفريشر ڪورس جي سکيا وٺڻ لاءِ موڪليو ويندو آهي: اڀياس واري وقت ۾ کيس پورو پگهار ملندو آهي: هو جڏهن پنهنجي هنر جو بهتر اڀياس ڪندو آهي يا ڪو نئون هنر سکندو آهي ته قانون پٽاندڙ سندس پگهار وڌندو آهي.

۽ پڇاڙيءَ ۾ جيڪڏهن ڪوبه اڌڪاري، شخصي سببن ڪري ڪنهن پورهيت کي بي قاعدي نوڪريءَ مان ڪڍندو ۽ هنکي وري نوڪريءَ ۾ رکڻ بابت عدالت جي ڏنل حڪم جي پيروي ڪرڻ ۾ گسندو ته هن تي فوجداري ڏوه ...بيت مقدمو هلائي سگهجي ٿو.

وڪيل جي، آفيس يا پوليس ڪورٽ ڏانهن ڏينهن اندر ڪيس لئي ويچار ڪرڻ لاءِ پابند آهي.

جيڪڏهن ڪنهن پورهيت کي بي قاعدي موقوف ڪيو ويندو آهي ۽ ان سبب ڪري ڪنهن معاوضي ٽائين مزدور بيڪار وينل هوندو ته اهڙي حالت ۾ ٽريڊ يونين بيڪار رهڻ لاءِ ڪس عرصي ڏيارڻ ويندو آهي ۽ مئنيجمينٽ خرچ پر لڳندي آهي.

سوويت يونين ۾ اسٽرائيڪ ڇو نه ٿا ٿين؟

سوويت يونين ۾ اسٽرائيڪ لئي بندش وجهڻ لاءِ ڪو قانون ڪونهي، نه ته ڪيترن سالن کان اتي پورهيتن اسٽرائيڪ جو قدم نه کنيو آهي.

زار جي روس ۾ قابضن، ايڪاڌارن، زميندارن ۽ پوليس جي ڏاڍ بازيءَ جي باوجود پورهيت، جڏهن جڏهن ضروري سمجهندا هئا ته هو اسٽرائيڪ ڪندا هئا. مثال طور سال ١٩٠٥ع ۾ آڪٽوبر واري اسٽرائيڪ ۾ ويهن لکن کان مٿي پورهيتن ڀاڱو ورتو هو.

سال ١٩١٧ واري آڪٽوبر انقلاب بعد پورهيتن ۽ غريب ڪسانن حڪومت جون اختيار پنهنجن هٿن ۾ کنيون. عوام پنهنجي ملڪ جا مالڪ بڻيا. پورهيتن محسوس ڪيو ته هنري وڪاس، آزادي واڌاري ۽ ڪم ڪيتيءَ جو مدار مٿن آهي ۽ پوءِ پورهيتن ۾ احساس پيدا ٿيو ته پنهنجي لئي خلاف اسٽرائيڪ ڪرڻ بيجائي آهي.

سوويت روس جي پورهيتن کي پنهنجي حالت سڌارڻ جا

ريسٽورنٽن، ويسي گهرن ۽ ڪلبن جو بندوبست ڪرڻ. ٽريڊ يونينون جيڪي راندين ۽ ٻين سرگرمين جي معيار اوچي ڪرڻ جي ڏس ۾ قدم کڻن، اهي پڻ درج ٿيل هوندا آهن. انهن گڏيل اقرارن بابت مئنيجمينٽ ۽ ٽريڊ يونينون پورهيتن کي وقت به وقت رپورٽون ڏينديون آهن.

پورهيتن جا جهڳڙا ٿيندا آهن؟

هائو، ٿيندا آهن. انهن جو عدد هر هڪ ڪارخاني جي حالت ۾ الڳ الڳ هوندو آهي ۽ اهي فيصل ڪرڻ لاءِ سڀني حالتن ۾ دستور هڪ طريقو ۽ ساڳيو ئي هوندو آهي ۽ ٽريڊ يونين ان جو وستار ڪيو آهي ۽ قانوني طور اهو بحال ڪيل آهي.

پورهيتن جي جهڳڙن تي ليبر ڊسپيوٽ ڪميٽيون غور ڪنديون آهن، جن ۾ پورهيتن ۽ مئنيجمينٽ جا هڪ جيترا عيوضي ڪيل هوندا آهن. ڪميٽين ۾ جيڪڏهن ٻئي ڌريون ڪنهن ناهه تي نه اينديون آهن يا واسطيدار ڌر ڪميٽي جو فيصلو نه قبوليندي آهي، ته پوءِ ان حالت ۾ اهو سوال ڏهن ڏينهن اندر يونين ڪاميٽيءَ ڏانهن ويچار لاءِ موڪليو ويندو آهي.

ٽريڊ يونين ڪاميٽيءَ جو فيصلو مئنيجمينٽ قبولڻ لاءِ پابند آهي. پر پورهيتن وارن قاعدن جو الڳهه ٿيل هوندو ته ان حالت ۾ عدالت کان فيصلو ڪرائي سگهجي ٿو.

جيڪڏهن فئڪٽري يا آفيس ۾ ڪم ڪندڙ ٽريڊ يونين ڪاميٽيءَ جي فيصلي سان سهمت نه هوندو آهي ته سرڪار کي پنهنجي بچاءَ لاءِ هو اپيل ڪري سگهندو آهي، سرڪاري

ڪمرو لوازمو ملي، پرنتو ڪم ڪندڙن کي جا ڏهي ۽ ٿالمر
ورڪرس کي ڪمرو ملي انهو ترند لڳل هوندو آهي. ٻهسراه
ٻن ڄڻن لاءِ لوازمن هو ۽ ترند لڳل هوندو آهي. اقرار ۾ ان
ڳالهہ لي ڄڻو ڏنل هوندو آهي تہ جيئن ٻورهيس وڌيڪ ۽
وڌيڪ ڪاريگري ۽ قابليت ڏيکارين، تہ منيجمينٽ انهن
ٻورهيتن کي وڌيڪ لوازما ڏئي همٿائي ۽ وڌيڪ اوچو ڪم
ڏئي. پيداوار جي ڪوٽا صرف ٽريڊ يونين ڪاميٽين جي
منظوريءَ سان بدلائي سگهجي ٿي ۽ اهي ڪاميٽيون وري
مناسب ريٽن مقرر ڪرڻ ۽ ٻورهيتن پاسي ناجائز قاعدن لاءِ
خاطر رکنديون آهن. جدا جدا ڪارخانن ۾ ڄڻن لاءِ يونٽس جو
سرشتو بہ اقرارنامہ ۾ درج ڪيل هوندو آهي ۽ اهو بہ ٽريڊ يونين لڳل
هوندو آهي تہ جدا جدا ڄڻن وارن ٻورهيتن کي ڪهڙا اجورا
ڏنا وڃن ۽ ساڻن ڪهڙا شرط لاڳو ڪيا وڃن.

ٽئين ڀاڱي ۾ ٻورهيتن جي ڪم جي حالتن سڌارڻ جو ذڪر
هوندو آهي. ٻورهيتن جي بچاءَ لاءِ ڪهڙا اپاءَ ورتا وڃن ۽
جن ڪيا وڃن تنهن جو حوالو ڏنل هوندو آهي. سيفٽي انجنيئرنگ
صحت، بيمارين روڪڻ ۽ حادثا گهٽائڻ لاءِ اپاءَ ٻڌايل هوندا
آهن. آرام لاءِ سهولتون ۽ زالن لاءِ خاص آرام گاهن جو پرٻند
رکڻ وغيره بابت ڄاڻايل هوندو آهي. ٽريڊ يونين طرفان ٻورهيتن
واسطي ڪالوني ٺهرائي ۽ صحت گهرن ۾ رهائش جو بندوبست
۽ سستن ڀاڙن لاءِ اوڻائي جهڙي ڪلبن جو پرٻند ڪيو
ويندو آهي.

چوٿين ڀاڱي ۾ منيجمينٽ جا فرض درج ڪيل هوندا آهن.
تہ ٻورهيتن جي حالت سڌارڻ لاءِ ڇا ڇا ڪجي جهڙوڪ گهر
ڪندڙن وٽان، ڪرائي، داخلائون، ميڊيڪل مرڪز،

اهڙن گڏيل اقرارن جو مول مقصد اهو ئي هوندو آهي ته پيداوار وڌائي وڃي، انتظام جو معيار اوچو ڪيو وڃي؛ ٽيڪنيڪل وڪاس کي اوچ اچي، پورهيتن کي اسائش ڪرڻ لاءِ هنن کي مناسب لوازما ملن، ڪارخانن ۾ ڪم ڪرڻ جون حالتون سڌاريون وڃن، ملازمن جي مالي خواهه رهڻيءَ جو درجو سڌري ۽ هنن کي تعليمي خواهه رانديون وغيره جون سهوليتون ملن.

اهڙن گڏيل اقرارن ۾ رواجي طرح ۴ پاڳا ٿيندا آهن. انهي پهرئين پاڳي ۾ پربنڌڪن ۽ ٽريڊ يونين لاءِ خاص فرض ۽ ڪارن جو ذڪر ٿيل هوندو آهي. مثلاً پيداوار ڪيئن وڌائجي، زائل پرزا جي پورتي ڪيئن ڪجي، وگيانڪ ۽ ٽيڪنيڪل ڪوجنائن جا نوان نمونا ڪيئن پيدا ڪجن، سخت ڪم مشين ذريعي ڪيئن ڪجن، غير متحرڪ ۽ چالو جائداد جو بهتر اپيوگ ڪيئن ڪجي، ڪچي مال جي ڪفايت ڪيئن ڪجي، تهل مال جي خاصيت ڪيئن سڌارجي، وڌيڪ نفعو ۽ لاڀ ڪيئن پراپت ڪجي، سماجوادي اصولن جي پيرويءَ لاءِ ڪهڙيون حالتون پيدا ڪجن. ان ۾ پربنڌڪن لاءِ نرنيه ٿيل هوندو آهي ته ڪاريه سنڀالڻ ۾ سڌارو ڪيئن آڻين، ڪاريگرن ۽ پورهيتن کي نئين قسم جي سکيا ڪيئن ڏين، نرخ ڪيئن مقرر ڪن، ٽڪنيڪي عملي خواهه پين ڪن ملازمن جي لياقت جو درجو ڪيئن وڌائين، پورهيتن لاءِ مناسب حالتون پيدا ڪن جئن هو نوڪري ڇڏڻ کان سواءِ وڌيڪ ابياس ڪري سگهن، ڪوجنائون ڪري سگهن ۽ نئن وچار ڪيئن عمل ۾ آڻين انهن ڪين وجهه ڏيڻ.

اقرار جي ٻئي پاڱي ۾ پگهار، بونس ۽ پيداوار جي ڪوٽا جو ذڪر ٿيل هوندو آهي. ڪلاڪن پٺيان ڪم ڪندڙ کي

تحريڪ جي آزمودي جو ذڪر ڪيل هوندو آهي. ڪارڪن وٽان آيل خط شايع ٿيندا آهن. پورهيتن نسبت ناهيل مواد ٽريڊ يونين جي ڪم متعلق قانوني صلاح ڏنل هوندي آهي.

ٽريڊ يونين پاران، "ڪلب"، "الرچوئسر آرٽ" "سوويت ماتر" "ليبر پروٽيڪشن" ۽ "سوشل انشورنس" قاني سان لاڳاپيل ٻيون مخزنون پڻ شايع ڪيون وينديون آهن. ٽريڊ يونين کي پنهنجو پبلشنگ هائوس (Profizdat) قائم آهي.

مختلف ٽريڊ يونين مواد سرڪاري ڪيترن يا ٽريڊ يونينن پاران ملڪ جي اخبارن پڻ ڇپيون وينديون آهن.

گڏيل اقرار ڪهڙا آهن؟

هاڻي اچي ٿو گڏيل اقرار نامن ڏانهن: پورهيتن وچ سال (١٩) کان گڏيل اقرار آهن: انهيءَ ڪري هڪ سال لاءِ ٿيندو آهي. اهڙي قسم اقرار تان اڳ، ٽريڊ يونين ڪاميٽيون خواهش پورهيتن سان صلاح مشورو ڪري اقرارن تي نظرثاني ڪندا آهن ۽ معلوم ڪندا آهن ته انهن تي ڪيترو ۽ ڪيئن عمل ڪيو ويندو آهي. آئنده ڪارخانن جي ڪم ڪندڙن ۽ ٽيڪنيڪل عملي سان صلاح ڪري نيون رٿون ۽ واڌارا مقرر اقرار ۾ درج ڪيا ويندا آهن. اقرارن جي سڀني شرطن تي پورهيتن جي هر مسئلي ۾ بحث ٿيندو آهي ۽ هڪ هڪ اهي اهڃاڻ طئه ڪيا ويندا آهن. گڏيل اقرار ۾ درج ڪيا ويندا آهن ۽ پوءِ ڪارخاني جو منيجر ۽ يونين ڪاميٽي جو چيئرمين اقرار تي صحي ڪندا آهن. اقرار جو مضمون پورهيتن حوالي ڪيو ويندو آهي.

ان اخبارن ۾ مڪاني ۽ بيروني ٽريڊ يونين جي مسئلن، راشٽري ۽ انٽر راشٽري حالتن بابت سماچار ڏنل هوندو آهي. پورهيت ان اخبار مان ناتي رکڻ لاءِ نه فقط ان ڏانهن خط پٽ لکندا آهن پر انجا خاطر به ٿي رهندا آهن. سمپادڪي منڊل ڪارخانن سپرد ڪيل ڪار ۽ موجب، ٽريڊ يونين سنستائن جي ڪم تي چوڪسي رکندا آهن. ڪارخانن ۾ ڪم ڪرڻ جي حالتن جو اڀياس ڪندا آهن ۽ نظرداري رکندا آهن ته پورهيت جي مسئلن تي ڪهڙي نموني ڌيان ڏنو ويو ۽ سندن سماجوادي وڪاس لاءِ پربنڌڪ ڪهڙي مدد ڪن ٿا. ٽريڊ يونين جي اخبارن ۾ مکيہ مسئلن جو اڪثري ذڪر ڪيو ويندو آهي. جنهن جو نتيجو اهو نڪرندو آهي جو ڪارخانن وغيره ۾، پورهيتن جي حالت سڌارڻ لاءِ جوڳا قدم کنيا ويندا آهن.

اخبارن اها ذميواري هموار ڪئي آهي ته گهٽي ۾ گهٽ پورهيت پنهنجن سرگرم ڪم ڪندڙن جي گروپن ۾ شريڪ ٿين. انهيءَ مراد سان ڪيترن شهرن ۾ "ٽروڊ" طرفان ڪيندر کوليل آهن، جتي پورهيت ايندا آهن ۽ اچي صلاح مصلحت ڪندا آهن ۽ پنهنجن رٿن وغيره کان کين واقف ڪندا آهن.

ٽريڊ يونين کي پنهنجي ماهوار مخزن "سوويت ٽريڊ يونينس" جي نالي سان آهي جنهن جون ۳ لک ۶۰ هزار ڪاپيون وڪامنديون آهن. ٽريڊ يونين جيون ۽ تحرڪ نسبت جدا جدا مسئلا ان ۾ درج ڪيل هوندا آهن. انٽر راشٽري ٽريڊ يونين تحرڪ بابت رائزني ٿيل هوندي آهي. ساهت، ڪلا، فزيڪل ڪلچر ۽ راندين بابت ليکہ ۽ سمالوچنائون هونديون آهن. ان مخزن جي هڪ وڀاڳ ۾، ٽريڊ يونين

هرهڪ پورهيت کي ٽريڊ يونين جو ميمبر ٿيڻو آهي ڇا؟

نه. ڪوبه شخص جڏهن ڪنهن ڪارخاني ۾ وڃي ٿو ته هن کان اها طلب ڪانه ڪئي ويندي آهي ته يونين جو ميمبر ٿئي.

ڪنهن به شخص کي يونين مان خارج ڪري سگهجي ٿو؟

جن ماڻهن ساندهه ٽن مهينن کان مٿي وقت تائين فيس نه ڀري هوندي ۽ جيڪي ٽريڊ يونين جا اصول ٽوڙيندا آهن تن لاءِ وڏي ۾ وڏي سزا اها آهي جو کين يونين مان خارج ڪيو ويندو آهي. ٽريڊ يونين گروپ جي ميٽنگ ۾ ڪيل اهڙو فيصلو تڏهن عمل ۾ ايندو آهي، جڏهن پرائمري ٽريڊ يونين سنسٿا جي ڪاميٽي اهو بحال ڪندي آهي.

اهڙو قدم ورلي کنيو ويندو آهي. گهڻو ڪري ٻيا قدم استعمال ڪيا ويندا آهن جهڙوڪ چتاءُ ڏيڻ، جنسپ ڪيڻ يا الزام هڻي چٺو موڪلڻ.

ٽريڊ يونين پريس ڇا آهي؟

ٽريڊ يونين جي مکيه اشاعت آهي "ٽرود" - Trud - (پورهيت) اخبار، جنهن جو روزانو ڇاپو ۳۴ لک ڇاپيو آهي.

جي حالت ۾ هرهڪ يونين جو ٻهراڻ پنهنجن ميمبرن سان
اسطو رهندو آهي، ڇاڪاڻ ته سندن اجيت، ميمبرن جي فين
ان ڏاهي ويندي آهي.

ٽريڊ يونين ميمبر کي مليل اڌڪار هن ريت آهن:

غير ميمبرن کان وڌيڪ اسٽيٽ سوشل انشورنس جو لاڀ
کيس ملندو آهي؛

آرام گهرن يا صحت گهرن ۾ رهائش جي حالت ۾ هنڪي
ٻين مٿان ترجيح ملندي آهي؛ نرسريون، ڪنڊرگارٽن يا
ٻين اهڙين سهولتن وقت ٻڻ ٻين مٿان هنڪي اڳرائي ڏني
ويندي آهي؛

سندس ٽريڊ يونين هنڪي مفت قانوني صلاح ۽ سهايتا
ڏيندي آهي، ۽ جيڪڏهن ضرورت هوندي آهي ته ٽريڊ
يونين جي فنڊ مان گرانٽ به ڏيندي آهي؛

ٽريڊ يونين جي راندين ۽ ڪلچرل سهولتن جو لاڀ هن کي
ندو آهي ۽ پنهنجي ٽريڊ يونين جي ٻرسپر سهايتا فند ۾
ڪت ڪرڻ جو کيس حق مليل آهي.

١٠٠ سيڪڙو يونين جي ميمبري انڪري ڪانهي جو ميمبر
هن کي ڪي خاص حق مليل ٿا تين، پر ان جو ڪارڻ
آهي جو ماڻهن جي دلي چاهنا آهي ته پيداوار، جي اهم
حل ڪرڻ ۾ ٻهرو وٺن، يوجنائن جي بحث ۾ شريڪ ٿين،
ادي سرگرمين ۽ ڪميونسٽ تحرڪ ۾ حصيدار بڻجن.
آهن مکيه ۽ مول سبب جنهن ڪري پورهيت طبقو ٽريڊ
جو ميمبر ٿئي ٿو.

ڏيڻ ۾ ڪٽ ايندو آهي.

اهي شرح پرائمري جماعت جي ميٽنگ ۾ بحال ڪيا و

آهن ۽ يونين جي ميمبرن جي جنرل ساداري جڳهن نمونس

وٺندي آهي ان موجب شرح بحال ڪيا ويندا آهن. ٽس

يونين جا رقم ميمبريءَ جي چندي طور وصول ڪندي آهي

انهي سراسري ٽين پتي ٻهڙن گهرجن جي پورنسيءَ ۾

لڳائيندي آهن.

باقي رقم جنرل ٽريڊ يونين اڪسٽ ۾ ڏيندا آهن آهن جا

پا ٽريڊ يونيون ٻهڙي مرضيءَ موجب ڪم آڻيندي آهن.

يونينن جا فل ٽائيم آرگنائيزر آهن جا؟

هنوقت ٩٦ سيڪڙو پرائمري ٽريڊ يونين وٽ پڪا فل ٽائيم

آرگنائيزر ڪونهن. سمورو ڪم جنرل ميٽنگ يا ڪانفرنس طرفان

چونڊيل عهدي ڪارڪنڌا آهن ۽ اهي چونڊ ٽيءِ ووٽ ذريعي ڪ

سال ۾ ڪئي ويندي آهي. ڪيترين شهري ۽ ٻهون صلعي

هون ٽريڊ يونين ڪاميٽيون پڻ پگهاردار عملي ڪان سواءِ ڪم

هلائينديون آهن. ڪي ريجنل ڪاميٽيون ۽ آهن جي انهن مائون

سان ملي ڪم ڪنديون آهن جنهن ڪا باقاعدي ڪر

هوندي آهي.

ٽريڊ يونين ميمبرن کي ڪهڙا فائدا ملن ٿا؟

هڏهن ڪنهن بسورهب يا ڪن پورهئين جي مثال کي

نقصان رسندو آهي، تڏهن انهي اپاءِ ڪرڻ ۾ ٽريڊ يونين

سب قدم ڪطنديون آهن پوءِ چاهي واسطيدار شخص يونين جو

ميمبر هجي يا نه. پر سوشل انشورنس ۽ ڪلچرل ۽ ٻين سروس

ئي حالت ۾ هرهڪ يونين جو ڀورن پنهنجن ميمبرن ساڻ سڌو رهندو آهي، ڇاڪاڻ ته سندن اچت، ميمبرن جي فين ان ڏاهي ويندي آهي.

ٽريڊ يونين ميمبر کي مليل اڌڪار هن ريت آهن:
غير ميمبرن کان وڌيڪ اسٽيٽ سوشل انشورنس جو لاڀ کيس ملندو آهي؛

آرام گهرن يا صحت گهرن ۾ رهائش جي حالت ۾ هنکي پين مٿان ترجيح ملندي آهي؛ ٽورسٽ، ڪنڊرگارٽن يا پين اهڙين سهوليتن وقت ڀرڻ پين مٿان هنکي اڳرائي ڏني ويندي آهي؛

سندس ٽريڊ يونين هنکي مفت قانوني صلاح ۽ سهايتا ڏيندي آهي، ۽ جيڪڏهن ضرورت هوندي آهي ته ٽريڊ يونين جي فنڊ مان گرانٽ به ڏيندي آهي؛

ٽريڊ يونين جي راندين ۽ ڪلچرل سهوليتن جو لاڀ هن کي ملندو آهي ۽ پنهنجيءَ ٽريڊ يونين جي ڀرسور سهايتا فنڊ ۾ شرڪت ڪرڻ جو کيس حق مليل آهي.

۱۰۰ سيڪڙو يونين جي ميمبري انکري ڪانهي جو ميمبر طور هن کي ڪي خاص حق مليل ٿا تين، پر ان جو ڪارڻ اهو آهي جو ماڻهن جي دلي چاهنا آهي ته پيداوار جي اهم مسئلن حل ڪرڻ ۾ ڀرو ونن، پوجنائن جي بحث ۾ شريڪ ٿين، سماجوادي سرگرمين ۽ ڪميونسٽ تحرڪ ۾ حصيدار بڻجن. اهي آهن مکيه ۽ مول سبب جنهن ڪري پورهيت طبقو ٽريڊ يونين جو ميمبر ٿئي ٿو.

لانڍا الهه سڪيس ايندو آهي.

آهن ۽ اوڻن جي ٻرابري جماعت جي ميمبرن ۽ ايال ڪ...
ولينديءَ آهي ان جي ميمبرن جي جدول اساديءَ جنهن نم...
اوڻن جيڪا رقم ميمبريءَ جي ايال ڪيا ويندا آهن. ت...
انهيءَ سراسري اُن ۾ جي چندي طور وصول ڪندي...
لڳايندا اون آهن. باقي ٻيهون گھوڙن جهڙي پورسيءَ...

باقي رقم جدول اُوڻا اوڻن انجمن ۾ ڏيندا اون آهن
بالا اُوڻا ٻونموون ٻيهن مرڪيءَ موجب ڪم آڻيندا اون آهن

ٻوٽن جا فل ٽائيم آرگنائيزر آهن ڇا؟

عموماً ٻه سيڪريٽري ٻرابري اُوڻا اوڻن وٽ جيڪا فل ٽائيم
آرگنائيزر ڪري. مجموعو ڪم جدول ممبر يا ڪانگريس طرفان
ڪوئيل عموماً عالميدا آهي ۽ اها عوامي ترتيب ووٽ ذريعي هڪ
سال لاءِ چونڊجي ويندي آهي. سيڪريٽري سڀ ڪهڙي ۽ ٻيون ضلعي
چون ڳوٺ ٻن سيڪريٽري اُبهاري عالمي ڪرڻ سواءِ ڪم
عالميدون آهن. ڪي انجمن سالاد آهي جي الهي ماڻهون
سان ملي ڪم ڪندڙ آهن جيڪي ٿيا الماعدي ڪري
هوندي آهي.

پنڊڪ ڪنٽرول ۾ ڏک گهٽ اسي لک سرگرم ٽريڊ يونين
ڪنڊڙ ڀاڙو ونڊدا آهن. آرام گهر ۽ صحت گهر ۽ ٽريڊ يونين
جي اڏڪار اندر اچن ٿا.

ٽريڊ يونيون سرڪاري جماعتون نه آهن. اهي ۽ سندن
سرڪار وٽ رجسٽر ٿيل ڪونهن ۽ نه وري ڪنهن به ريت ٽريڊ
يونيون، سرڪاري بابتن ڏانهن جوابدار آهن.
پورهيتن کي يونين ناهڻ جو اڌڪار سماجوادي سوويت
يونين جي جوڙجڪ جي فقري ١٢٦ هيٺ مليل آهي.

ٽريڊ يونيون پئسو ڪٿان ٿيون آڻين؟

هنن يونين جي آپت جو مکيه ذريعو آهي
مدد. ميمبريءَ جي ماهوار چندي جو مدار ڪمائيءَ تي آهي، داخلا ۽ ماهوار
وڌ ۾ وڌ هڪ سيڪڙو چندو رکيل آهي.
ٽريڊ يونين جي ڪمائيءَ جو ٻيو ذريعو آهي سندن ڪلبون،
راندين جا ميدان، لاڳو جماعتون ۽ اشاعتون. سندن ماليت
مٿان ڪنهن به سرڪاري سنسٿا جو اڌڪار ڪونهي ۽ نه وري
ڪنهن کي حساب ڪتاب ڏيڻ لاءِ پابند آهن. انهيءَ سموري
خرچ مٿان، يونين جا ميمبر پنهنجن چونڊيل آڊٽ ڪميشن
ذريعي مڪمل ڪنٽرول رکندا آهن.

ٽريڊ يونين رقم ڇا تي خرچي وڃي؟

ٽريڊ يونين جو وڌ ۾ وڌ خرچ يا خرچ جو گهڻو حصو
بيماريءَ جي حالت ۾ ميمبرن کي مدد ڪرڻ، شڪل لاءِ ڪيو
مدد ڏيڻ، سيپڪ سرگرمين، راندين ۽ يونين کي گرانٽ

ٽريڊ يونينون اڳ ئي سيني ڳالهين ۾ اهڙو ولسندڙ آهن، جيڪي سرڪار طرفان جدا جدا ڪارخانن ۽ جماعتن ۾ رائج ڪرڻ بابت هوندا آهن. سال ١٩٥٦ ۾ انهن يونينن، سرڪاري پينشن نسبت بحث ۾ ڀاڱو ورتو ۽ سال ١٩٦١ ۾ سوويت يونين جي ڪميونسٽ پارٽيءَ جي پروگرام نسبت هر بحث ڪيو، اهڙي طرح شريڪ ٿيون ۽ ١٩٦٤-٦٥ ۾، آرٿڪ وڪاس جي وڌائڻ واري پروگرام ۾ شامل ٿيون، ڪارخانن جي پيداوار ۾ اهڙو ورتائون ۽ آرٿڪ پوجنا جي اهڙن طريقي ۾ سائنس ڏنائون. سرڪاري اختيارن وارن جماعتن جي عيوضي جوڙڻ ۾ پڻ سرگرم اهڙو وندڙ آهن.

يونينون ۽ سندن ادارن بابت سوويت ڪميونسٽ پارٽيءَ جي مرڪزي ڪاميٽي خواهه سرڪار جيڪي اهم فيصلا ڪندي آهي سي سڀ آل يونين سينٽرل ڪائونسل آف ٽريڊ يونينس جي صلاح سان ڪندا آهن. انهن مان ڪي فيصلا جوڙڻ ڪم جي ڪلاڪن وارو ۽ روز اقتصاد پڻ جي پيداواري شاخن ۾ ملازمن جي پگهارن جو سرشتو سڌارڻ، هيٺين ۾ ڏينهن مقرر ڪرڻ وارا فيصلا سوويت يونين جي ڪميونسٽ پارٽيءَ جي مرڪزي ڪاميٽي، سوويت يونين جي وزارتي ڪائونسل ۽ آل يونين سينٽرل ڪائونسل آف ٽريڊ يونينس (AUCCTU- آڪٽو) جي گڏيل صلاح مطابق ٿيندا آهن.

اسٽيٽ سوشل انشورنس ۾ ڪيئن عمل ڪيو وڃي ۽ پورهيتن بابت ٿيل قاعدن مٿان ضابطو رکڻ جو ڪم ٽريڊ يونينون ڪنديون آهن. سرڪاري جماعتن سان گڏجي اهي يونينون، ميونسپل سروسز، هوٽلن، جاين جوڙائڻ، فلئٽن جي ورهاست ۽ سيٽيڪ ڪم مٿان ضابطو رکنديون آهن.

كاميٽي ڪاروبار لاءِ هدايتون ڏيندي آهي.
سيڪٽورل ٽريڊ يونين پنهنجي سرگرمين تائين محدود
ناهي. ٽريڊ يونين ڪائونسلون (انٽر يونين جماعتون) نير يتور
سڏائنت موجب چونڊيون ويندڙيون آهن يعني راڄڌانيءَ
نير پنرليز ۽ يونين ريپبلڪن ۾ اهي چونڊيون وينديون آهن
جي سيڪٽورل يونينن جي سمورڪ جو ڪارڻ ڪنديون آهن

ٽريڊ يونين جا اڌڪار ڪهڙا آهن؟

وڏان هيٺ ٽريڊ يونين ڪي ڪارخانن وغيره ۾ ڪارڻ
ڪرڻ جي مڪمل آزادي مليل آهي. هنن کي پنهنجي ميٽنگن
لاءِ جڳهيون آهن. ڪين سپيٽڪ سرگرمين لاءِ محل آهن. راندين
روندين، ڪسرت شالائن ۽ ٻين سهنجن لاءِ هنن کي جايون
ڏنيون ويون آهن. ٽريڊ يونينون پنهنجون مخزنون، اخبارون ۽
ڪتاب شايع ڪنديون آهن.

ٽريڊ يونين جماعتن جي قبوليت بنا، پورهيتن بابت ڪو
قانون بحال نه ڪيو ويندو آهي. مثال طور پورهيتن جي بنيادي ۽
مول قاعدن تيار ڪرڻ ۾ انهن يونينن پاڻ ورتو ۽ شادي ۽
ڪشنس نسبت جوڙيل قانونن جا مسودا ٻڌڻ تن تيار ڪيا. سوويت
ٽريڊ يونين کي بل وغيره آڻڻ جو اڌڪار آهي ۽ وقت به
وقت به انهن سرڪاري قانون پيش ڪيا آهن. سال
١٩٥٧ ۾ آل يونين سينٽرل ڪائونسل (A.U.C.C.T.U.) جي
صلاح بتاندڙ، سوويت يونين جي سپريم سوويت جي پريزيڊيم
هڪ قانون بحال ڪيو جنهن ۾ پورهيتن جي جهڳڙن بابت تران
نير درجه تيل آهن، ۽ سال ١٩٥٨ ۾، ڪارخانن ۽ جماعتن ۾ ٽريڊ
يونين ڪاميٽين جي اڌڪارن بابت قاعدا بحال ڪيا ويا.

واري ٽريڊ يونين جي ڪانفرنس ۾ ڪيو ويو هو.
ٽريڊ يونين جو بنيادي يونٽ ڪنهن ڪارخاني يا سنستا جي ملازم يورشيءَ جي ابتدائي ٽريڊ يونين جماعت آهي. سال ۱۹۶۶ ۾ ۵۴۸،۰۰۰ پرائمري ٽريڊ يونين جماعتون هيون. انهن کان بالا سطح واريون ٽريڊ يونيون آهن شهري، پراديشڪ علائقائي ۽ ريپبلڪن ٽريڊ يونين ڪاميٽيون جي ڪيتري (سيڪٽورل) بنياد تي ٺاهيل هونديون آهن. سڀ ٽريڊ يونيون، لنديءَ کان وٺي وڏي تائين- گڏجي ووٽ ذريعي چونڊيون وينديون آهن. سڀني ٽريڊ يونين جي بالا ترين جماعت آهي يو-ايس-ايس-آر ڪانگريس آف ٽريڊ يونينس جا هر چوٿين سال سڏائي ويندي آهي. اها ڪانگريس سوويت يونين جي ٽريڊ يونين لاءِ قاعدا قانون ٺاهيندي آهي، سرڪاري مرڪزي پرچا ۽ آرٽڪ سنستائن جون رپورٽون ٻڌندي آهي ۽ قومي پرچائن جي پيروي ڪرڻ لاءِ ٽريڊ يونين واسطي پروگرام تيار ڪندي آهي. انهن ۾ روزگارن ۽ پگهارن جي بهتر حالتن ۽ سياسي ۽ سينيٽڪ وڪاس لاءِ پڻ اسر شامل هوندا آهن. سوويت يونين جي ٽريڊ يونين ڪانگريس جي ۱۴ بينڪ ڊسمبر ۱۹۶۷ ۾ ٿي هئي.
ڪانگريس اجلاس جي وچ واري عرصي ۾ ٽريڊ يونين سرگرمين جي رهبري آل- يونين سينٽرل ڪائونسل آف ٽريڊ يونينس (AUCCTU) ڪندي آهي.
هرهڪ ڪيتري ٽريڊ يونين جي رهنمائي ڪندڙ بالا جماعت انجي ڪانگريس آهي، جنهنجي بينڪ هر ٻن سالن هڪ دفعو سڏائي ويندي آهي. رشيا ۾ ۲۴ سيڪٽورل يونيون آهن. ڪانگريس جي بينڪ تائين هرهڪ برانچ يونين جي مرڪزي

واسطو رکندڙ سرڪاري قانون ۽ سلامتي جي ٻر ٻنڌ مٿان ٽر
يونينن جو اڌڪار آهي، ۽ پورهيتن جا جهڳڙا پڻ نبيريديون آهن
سوويت ٽريڊ يونينن ڪن سرڪاري ڪمن جي پورتواري پاڻ تي
همواري ڪئي آهي. جهڙوڪ پورهيتن جي مفادن جي حفاظت
ڪرڻ. انهن جو ٽريڊ يونينن جي ”سرڪاري ريجيمنٽس“
سان ڪو واسطو نه آهي، ڇاڪاڻ ته ٽريڊ يونينن، جيڪي
سرڪاري اختياريون ڪنيون آهن، سي ڪاروباري ۽
آرٽڪ سنستائن سان لاڳو آهن ۽ نه فئڪٽرين يا آفيسن ۾ ڪم
ڪندڙ عملي سان. اهي اختياريون همواري ڪرڻ سبب ٽريڊ يونينن
کي ڪافي سهوليت ۽ هٿي ملي آهي ۽ ان سبب اهي جماعتون
پورهيتن جو بهتر نموني ۾ عيوضيپڻو ادا ڪن ٿيون ۽ سندن
فائدن جي سنڀال لهن ٿيون.

ٽريڊ يونينون ڪيئن منظم ٿين ٿيون؟

سوويت ٽريڊ يونينن جا ۸ ڪروڙ ميمبر آهن. اهي سيني
پورهيتن، روزندارن ۽ پگهاردارن کي جنس، جاتي، قوميت،
مذهب ۽ نگرواسيپڻي جي پيدائش کان سواءِ والنٽري بنياد تي
ڪمشت ڪن ٿيون.

تنظيم جو هنري اصول، جنهن موجب هڪ ئي ڪارخاني
آفيس جا پورهيت خواهه ملازم، ڪرت جي پيد بنا، هڪ
يونين جا ميمبر هوندا آهن، سو اصول بيحد اثرائتو ثابت
آهي. تنظيم جي هن انڊسٽريل اصول جو پهرين پهرين
۱۹۱۷ ۾ ٽريڊ يونينن اعلان ڪيو، يعني آڪٽوبر واري
وادي انقلاب کان ست مهنا اڳ اهو اعلان پيٽروگراڊ

سنسٿائون هيون. سال ١٩١٧ ۾، ٽريڊ يونين سوويت طاقت
جي ڪاميابيءَ ۾ سرگرم حصو ورتو. ان بعد اهي، اختياري
واري پورهيت طبقي جون جماعتون بڻيون. هن هڪدم نئون
ڪاربه هموار ڪرڻ ۽ پيداوار مٿان پورهيتن جو ضابطو حاصل
ڪرڻ ۽ حڪومت جي پيرائي ڪئي.
آڪٽوبر واري انقلاب سبب بورزيائن ۽ جاگيردارن جي
حڪومت ختم ٿي ۽ ان خال پورڻ لاءِ نئين حڪومت جي
استاپنا ڪرڻي پئي. ان ڪري ميٽل ورڪرس ٽريڊ يونين
پنهنجي ڪم ڪندڙن کي، پيپلس ليبر ڪاميسريٽ ۾ موڪليو ۽
لينن‌گراڊ جي وائبورگ ضلعي وارن ٽيچرن وري پنهنجي
پورهيتن کي پيپلس ڪاميسريٽ آف ايجوڪيشن (تعليمي جماعت)
۾ موڪليو. انقلاب سبب بورزيائي ۽ جاگيرداري عدالتون
ختم ٿي ويون. ميٽل ورڪرس، ٽيڪسٽائل ورڪرس ۽ چمڙي
رنگيندڙن جي ٽريڊ يونين وري پنهنجا قابل پورهيت عدالتي
جماعتن ۾ موڪليا. ٽريڊ يونين، قومي اقتصاديت جي بالا
ڪائونسل ٺاهڻ ۾ پاڻ ورتو ۽ اوڏانهن پنهنجا خصوصي
موڪليائون. (انهيءَ جماعت ۾ اڌ کان مٿي جايون ٽريڊ يونين
ممبرن سان ڀريون ويون.)
سماجواد استاپن ٿي چڪي آهي ۽ هاڻ اسين، ڪميونزادي
سماج جي نرماڻ ۾ رڌل آهيون. هن وقت قومي اقتصاديت
جي هر هنڌ ۽ سهڻڪ ڪاربه ۾ ڀاري ونڌ الهه گهٽڻ ۾ گهٽڻ
پورهيتن کي چڪڻ ۾ ٽريڊ يونين جو ڪم هوڻ کان وڌيڪ
اهميت حاصل ڪري چڪو آهي. اڳي جيڪي ڪم سرڪار
ڪندي هئي انهن مان ڪيترا ڪم هاڻ هو ئي ڪنديون آهن.
استيٽ سوشل انشورنس (سماج ويما) ۽ پورهيتن سان

١٠. سماجواد ۽ ڪميونواد وري سڀني کان وڌيڪ ترقي پسند ۽ انصاف پسند سماجڪ سرشتو آهي، جنهن ۾ نه فقط انسان، ٻئي انسان جو رت نٿو چوسي سگهي، پر اهو هڪ اهڙو اعليٰ طريقو آهي جنهن مطابق پيداواري شڪتين جي وڪاس لاءِ بهترين حالتون ميسر ٿين ٿيون. ان ڪري سرمائيداري سرشتي جي ڀيٽ ۾ في آدميءَ پٺيان پيداوار وڌي ٿي جنهن مان لوڪن لاڀ ملي ٿو ۽ سماج جي هرهڪ انسان کي پنهنجي دنيوي ۽ سينتڪ گهرج پوري ڪرڻ جي سهوليت رهي ٿي.

سوويت يونين ۾ سماجواد جي سڦلتا ۽ ٻين سماجوادي ملڪن ۾ انهيءَ ڪاميابيءَ مان ثابت ٿئي ٿو ته مارڪس ۽ لينن جو سڌانت عملي آهي ۽ اتهاس، سرمائيداريءَ کان اڳتي وڌي سماجواد ۽ سامياواد (ڪميونواد) ڏانهن ترقي ڪري رهيو آهي.

ٽئون سماجڪ سرشتو جهوني سرشتي ڪسي اڙس نه ڏي چڏيندو. نه "انتر راشٽري ڪميونواد جي جالبازين" سڀ جي فقط خيالي حواسون آهن، يا انقلاب کي، باهر روانو ڪرڻ سان، پر چالاڪ جو اتهاس جو مطلق آهي ۽ سماجڪ ترقيءَ جي پڪي نيمن جي اڻ ڄاڻ دليل آهي.

مطلب ۽ مقصد الڳ الڳ ٿين ٿا، ۽ انهن جو وري مکيه طور مدار ٿئي ٿو، سندن پيداوار جي ذريعن جي رشتن تي.

طبقاتي جدوجهد جو وڏي ۾ وڏو طريقو آهي سماجڪ انقلاب، جنهن جو نتيجو آهي پرولتاري ڊڪٽيٽرشاهي جو وجود ۾ اچڻ.

پرولتاري ڊڪٽيٽرشاهي جي معنيٰ آهي ته صرف صنعتي مزدورن جو طبقو ئي، پنهنجي تنظيم جي اوچي درجي سبب ۽ ٻين مکيه ڳالهين ڪري، سڀني پورهيتن جي تحريڪن جي رهبري ڪرڻ لائق آهي ۽ سندس اڳواڻيءَ هيٺ هلايل هلچل سان ئي سماجواد سڦل ٿي سگهي ٿي. پرولتاري ڊڪٽيٽرشاهي، مزدورن جي سرڪار معرفت ئي برپا ڪري سگهجي ٿي ۽ انجو اعليٰ اصول آهي مزدور طبقي ۽ ڪسانن وچ ميلاپ، جنهن ۾ مزدور طبقي کي رهبريءَ جي شڪتي ٿئي ٿي.

پرولتاري ڊڪٽيٽرشاهيءَ ۽ تاريخ ۾ جاڳايل ٻين طبقن جي ڊڪٽيٽرشاهيءَ وچ بنيادي فرق اهو آهي ته پورهيت پنهنجي اها طاقت پنهنجي حڪومت قائم رکڻ لاءِ ڪم ڪون ٿا آڻين، پر ان طاقت ذريعي سڀني طبقن ۽ طبقاتي ڀيدن جو آهستي آهستي خاتمو ٿا آڻين، جئن ڪميونسٽ سماج قائم ٿئي، جنهن ۾ جنتا جو ئي راڄ ٿئي ٿو.

ڪميونسٽن جي اهم ڪهڙي معنيٰ سمايل آهي ته دنيا ۾ ڪميونواد جي سوڀ اٽل آهي؟

جاگيرداري مٿان سرمائيداريءَ سوڀ پائي، ڇاڪاڻ ته اڳيون سرشتو جاگيرداري سرشتي کان وڌيڪ چست ۽ وڌيڪ ترقي پسند

ميٽرئليڪ قدرن ۽ سماج جا قانون انسان جي مرضيءَ تي مدار نه ٿا رکن، نه ته هو انهن کي جاڻي سگهي ٿو ۽ انهن کي سمجهي، انهن لاءِ ڪم آڻي سگهي ٿو، دنيا ۾ اهڙو ڪجهه به ڪونهي، جنهن جي ڄاڻ حاصل ڪري نه سگهجي. ڪي شيون اهڙيون ضرور آهن، جن جي اڃا ڄاڻ ڪانه آهي، پر ڪن سائنسي وگيان جي وڪاس ۽ اتهاس جي ورتن سان گڏ وڳڻ ڄاڻ ملندي رهندي.

وڪاس جي ان قانون کي ظاهر ڪندي مارڪس، انساني اتهاس جي اصولن کي سچي سائنس جو درجو ڏنو، جنهن جي مدد سان، هر هڪ سماجڪ سرشتي جي نموني کي سمجهائي سگهجي ٿو ۽ هڪ سرشتي جو ٻئي سرشتي ۾ تبديل ٿيڻ، جن قانون مطابق آهي، تن جي تشريح ڪري سگهجي ٿي.

انهيءَ جي معنيٰ ته مارڪسوادي - لينن وادي فلسفي، انسان کي، سماجڪ طاقتن جي ترقي ۾ ٻنهي جي حالت کان واقف ڪرڻ سڀڪاري ٿي ۽ ڏيکاري ٿي ته تاريخي ترقيءَ جي مک ڌارا کي ڪيئن اڳواٽ ئي ڏسي سگهجي.

ڇو جاگيرداري سرشتي، غلامگيريءَ واريءَ سماج جي جاءِ ورتي ۽ سرمائيداريءَ ڇو جاگيرداريءَ کي ٽاري ڇڏيو؟ مارڪس کان اڳ واري زماني جي فيلسوفن کي انقلاب تاريخي سمجهاڻيون هيون ۽ آخر ۾ هو اُن نتيجي تي پهتا ته تاريخ اوچتن اتفاقن جي منجهيل گهڻ آهي، جا کولي نٿي سگهجي.

ٻئي طرف، مارڪسواد جي اها دعويٰ آهي ته جيڪي اهڙا اتفاقي واقعا ٿا سمجهيون اُنهي پويان هڪ پڪو نسم لڪل آهي. اهو نيم آهي طبقاتي جدوجهد، جنهن جو مطلب آهي، مالڪن جي وڏن گروهن جي وچ ڪشمڪش، جن جا

ڪميونسٽ پارٽيءَ جي وشو درشٽي ڪهڙي آهي؟

سوويت ڪميونسٽ پارٽيءَ جي وشو درشٽي مارڪسوادي ۽ ليننوادي طريقي جي آهي، انهيءَ ڪري تو چئجي ٿو ته اها مارڪس ۽ لينن جي ويچارن جي آڌار تي ٺهي آهي. ان ڪميونسٽ وشو درشٽيءَ جا مکيه عناصر آهن: مارڪسوادي- لينن وادي فيلسوفي، جا جدلياتي ۽ تاريخي ماديت ۽ مارڪس جي رچيل سياسي اقتصاديت تي ٻڌل آهي ۽ وگيانڪ ڪميونزم جو مت.

ڪميونسٽ فيلسوفيءَ جون مکيه وصفون ڪهڙيون آهن؟

مارڪسوادي- لينن وادي فيلسوفيءَ جي شروعات ان خيال سان ٿي ٿئي ته دنيا ذاتي طور مادي يا جڙوادي آهي. چاهي هڪ اڪيلو هجي يا جيئرو جزو يا خود ساهوارو، سڀيئي لاغاني مادي جون الڳ الڳ صورتون آهن. اُنهن ۾ لڳاتار ترقي ٿيندي رهي ٿي، جا خارجي قانونن تي ۽ نه ڪنهن جي مرضيءَ موجب يا ڪنهن اُڻ ڏٺي شڪتيءَ جي زور تي ٿئي ٿي. ان ڪري مارڪسوادي ماديت کي جدلياتي ماديت ڪري ڪوٺيو ويندو آهي، جدليات جي معنيٰ آهي "ترقيءَ جي تعليم."

مارڪسواد- لينن واد موجب نه نه فقط قدرت، پر انساني سماج پڻ خارجي قانونن مطابق ترقي ڪري ٿي، انڪري ئي مارڪسوادي ماديت کي، تاريخي ماديت پڻ سڏجي ٿو.

هڪ ٻئي جي نبتيءَ کي ابرار ملائي ببهارڻ، هلچل جي آزمودن جي ڏي وت ڪرڻ ۽ نئين سماج جي ترماڻ لاءِ، سدائين ساوڌان رهڻو آهي. جيڪي اهڙيءَ ايڪتا واري هلچل کان ڪنارو نا ڪن، جيڪي ايڪي آڻڻ جي ڪرشش نتا ڪن، سي دنيا جي مزدور هلچل اڳيان ۽ سيني ملڪن جا مزدور، جي امن لاءِ لڙي رهيا آهن ۽ قومي ۽ سماجڪ آزاديءَ لاءِ جدوجهد ڪري رهيا آهن، تن اڳيان پڻ هر ڳري جوابداري تا هموار ڪن.

ايڪتا صرف محڪم اصولن جي بنياد تي اچي سگهيتي. مشڪلاتن تي ڦبڪ نموني قابو پائڻ جي معنيٰ اهائي آهي تہ جدهن طريقي مارڪسوادي ۽ لينن وادي ڪميونسٽ پارٽين بر ايڪو آيل آهي، اهائي وات اپنائي وڃي ۽ جيڪي پارٽيون غلط ويچار رکن ٿيون، تنکي اها غلطي سڌارڻ جو وقت ڏجي. انهيءَ ويچار کان اهو ضروري آهي تہ انقلابي هلچل کي هتي ڏيڻ جي سوال کان جتي جتي انتر راشٽري ڪميونسٽ ايڪتا جي ضرورت هجي، اتي اها آڻڻ هر خاص ڌيان ڪبو وڃي.

لينن جي هدايتن موجب سوويت ڪميونسٽ پارٽي، پنهنجا ويچار ٻين مٿان زوريءَ مڙهڻ جو طريقو بلڪل رد ٿي ڪري ۽ ٻين پارٽين بر دخل يا دست اندازي نٿي ڪري. سوويت ڪميونسٽ پارٽي ٻين پارٽين سان ناتا ڳنڍيندي انهن پارٽين جي نقط نظر ۽ خاص حالتن ۽ استتيءَ جو ڌيان رکندي آهي. اها سدائين ان ڳالهہ جي حمايت ڪندي آهي تہ ننڍيون خواہ وڏيون پارٽين کي صحيح معنيٰ بر ستنترتا ۽ سمانتا ڏني وڃي.

ٿيندو آهي، جڏهن ڪنهن ڪميونسٽ پارٽيءَ جا اڳوان مارڪسواد جا بنيادي اصول ترڪ ڪندا آهن ۽ الٽي ويچار ڌارا اپنائڻ جا اپراڌي هوندا آهن يا دنيا ۾ آيل اهم تبديلين جو احساس ڪرڻ ۾ ناڪامياب ٿيندا آهن ۽ مدي خارج هدايتن کي چهٽيا پوندا آهن. پنهنجن خام خيالن تي ضد ڪرڻ سان، اهي اڳوان پاڻکي ۽ پنهنجين پارٽين کي سڄيءَ دنيا جي ڪميونسٽ تحرڪ جي برخلاف ڪيو ڇڏين.

تاريخ جي سکيائن ڏيکاريو آهي ته جيڪي شڪتيون (عناصر) اخليقي مارڪسواد - جدلياتي ۽ تاريخي ماديت (dialectical and historical materialism) تي مضبوط پٽي رهيون آهن سي ئي ڪميونسٽ پارٽين ۾ سوڀاريون پٽي ٿيون آهن. جيون خود اهڙن خام خيالن ۽ الٽي ويچار ڌارا کي رد ڪرڻ لاءِ مجبور ٿي ڪري. هيءَ ڳالهه سماجوادي ملڪن جي ڪميونسٽ پارٽين سان خاص طور لڳي ٿي، ڇو جو انهن جي اصولي چوڪن سبب آرٿڪ ۽ راڄنيتي وڪاس لاءِ زبردست آپدا پيدا ٿي سگهي ٿي ۽ ساميوادي وڪاس ۾ رنڊڪون پئجي سگهن ٿيون.

انهيءَ درشٽيءَ کان ڇٻو ته سڀني ملڪن جي ڪميونسٽن ۽ پورهيتن وچ، اتحاد جي اڳي ايتري ضرورت محسوس نه ڪئي ويئي آهي، جيتري هنوقت ڪئي ٿي وڃي. انجو سبب اهو آهي ته ڪميونزاد هنوقت صحيح معنيٰ ۾ دنيا جي هلچل بڻجي چڪي آهي ۽ جنهن ۾ گهٽ وڌ سورا ملڪ اچي وڃن ٿا. هنوقت دنيا جي ٨٨ ملڪن ۾ ڪميونسٽ پارٽيون آهن، جنجي ميمبرن جو تعداد ٥ ڪروڙن کان مٿي آهي. هنڪسي الڳ الڳ حالتن هيٺ ڪم ڪرڻو ٿو پوي، جنهن ڪري ڪيسن

ڪي، عمل ۾ آڻڻا آهن.

لينن واد سدائين ۽ هر وقت ۾ دنيا جي مزدور طبقي ۽ سموري ترقي پسند انسان ذات لاءِ آهي. سوويت ڪميونسٽ پارٽيءَ سانده ان سکيا جي پيروي ڪندي، پاڻ کي ڪڏهن به اڪيلي سر اعليٰ سکيا جو وارث نه سمجهيو آهي. سوويت واسي ڏاڍا خوش آهن، جو ويجهڪ ۽ ويجهڪ ماڻهو لينن جي سکيا موجب جيون جو نرمان ڪري رهيا آهن. اها حقيقت، لينن واد جي اُڏمش ۽ سدائين جي عمل جو پيمانو وڌائي رهي آهي ۽ انهي سدائين ۽ عمل کي پرڻو پاڇيو لڳائي رهي آهي.

سوويت ڪميونسٽ پارٽيءَ جو وشواس آهي ته ڪميونسٽ لهرڪ جي وڪاس سميت، ڪرڻ، وڪاس، متڀيدن کان سواءِ ممڪن نه آهي. پر ساڳئي ئي وقت جدا جدا ڪميونسٽ پارٽين وچ ڪوبه وروڌ ڪونهي ۽ نه وري ڪڏهن اهڙو ورڌ ٿي سگهندو، جاڪاڻ ته هنن سڀني جو عام اُڏمش آهي، ڪميونزم واري سماج استاپن ڪرڻ. ڪي به اختلاف، هڪ ماهشي ذريعي فيصل ڪري سگهجن ٿا.

ڪميونسٽ پارٽيون سدائين چاهينديون پئي رهيون آهن ته ڪي به متڀيد جيڪڏهن پيدا ٿين ته اهي مارڪسواد ۽ لينن واد جي اصولي نقطه نگاهه کان، سڌيءَ طرح سان فيصل ڪيا وڃن. انهيءَ لاءِ هڪ واٽ اها آهي ته جدا جدا پارٽين جي عرضن جي ڪانفرنس ڪوٺائي، اُن ۾ انهن متڀيدن تي بحث ڪيو وڃي.

اهڙين انتر راشٽري ڪميونسٽ ڪانفرنس جي اهميت اڄ اڳي کان وڌيل آهي، جو ڪميونسٽ لهرڪ ۾ ڪافي منجهائيندڙ حالتون پيدا ٿيون آهن.

- ڪنهن وقت اختلاف نهايت ئي گهرا ٿيندا آهن. اهو تڏهن

ٿيندو آهي، جڏهن ڪنهن ڪميونسٽ پارٽيءَ جا اڳوان مارڪسواد جا بنيادي اصول ترڪ ڪندا آهن، ۽ الٽي ويچار ڌارا اپنائڻ جا ارادي هوندا آهن يا دنيا ۾ آيل اهم تبديلين جو احساس ڌارڻ ۾ ناڪامياب ٿيندا آهن ۽ مدي خارج هدايتن کي چهٽي پوندا آهن. پنهنجن خام خيالن لي ضد ٻڌڻ سان، اهي اڳوان پاڻکي ۽ پنهنجين پارٽين کي سڄيءَ دنيا جي ڪميونسٽ تحرڪ جي برخلاف ڪيو ڇڏين.

تاريخ جي سکيائن ڏيکاريو آهي ته جيڪي شڪتيون (عناصر) تخليقي مارڪسواد - جدلياتي ۽ تاريخي ماديت (dialectical and historical materialism) تي محڪم ٿي رهيون آهن سي ئي ڪميونسٽ پارٽين ۾ سوڀاريون ٿي ٿيون آهن. جيئن خود اهڙن خام خيالن ۽ الٽي ويچار ڌارا کي رد ڪرڻ لاءِ مجبور ٿي ڪري. هيءَ ڳالهه سماجوادي ملڪن جي ڪميونسٽ پارٽين سان خاص طور لڳي ٿي، ڇو جو انهن جي اصولي چرڪن سبب آرٿڪ ۽ راجنيتي وڪاس لاءِ زبردست آپدا پيدا ٿي سگهي ٿي ۽ ساميوادي وڪاس ۾ رنڊڪون پئجي سگهن ٿيون.

انهيءَ درشٽيءَ کان ڇنبو ته سيني ملڪن جي ڪميونسٽن ۽ پورهيتن وچ، اتحاد جي اڳي اتري ضرورت محسوس نه ڪئي ويئي آهي، جيتري هنوقت ڪئي ٿي وڃي. انجو سبب اهو آهي ته ڪميونواد هنوقت صحيح معنيٰ ۾ دنيا جي هلچل بڻجي چڪي آهي ۽ جنهن ۾ گهٽوگهٽ سورا ملڪ اچي وڃن ٿا. هنوقت دنيا جي ٨٨ ملڪن ۾ ڪميونسٽ پارٽيون آهن، جنجي ميمبرن جو تعداد ٥ ڪروڙن کان مٿي آهي. هنڪي الڳ الڳ حالتن هيٺ ڪم ڪرڻو ٿو پوي. جنهن ڪري ڪيس

رکي، عمل ۾ آڻڻا آهن.

ليننواد سدائين ۽ هروقت ۾ دنيا جي مزدور طبقي ۽ سموري ترقي پسند انسان ذات لاءِ آهي. سوويت ڪميونسٽ پارٽيءَ سانده ان سکيا جي پيروي ڪندي، پاڻ کي ڪڏهن ۾ اڪيلي سر اعليٰ سکيا جو وارث نه سمجهيو آهي. سوويت وارا بيحد خوش آهن، جو وڏيڪ ۽ وڏيڪ ماڻهو لينن جي سکيا موجب عمل جو نرماڻ ڪري رهيا آهن. اها حقيقت، لينن واد جي اديشن ۽ سدائين جي عمل جو پيمانو وڌائي رهي آهي ۽ انهيءَ سدائنت ۽ عمل کي ڀرپور پاڪيزه بڻائي رهي آهي.

سوويت ڪميونسٽ پارٽيءَ جو وشواس آهي ته ڪميونسٽ تحرڪ جي وڪاس سميت، ڪو، وڪاس، متيه‌دن کان سواءِ ممڪن نه آهي. ۾ ساڳئي ئي وقت جدا جدا ڪميونسٽ پارٽين وچ ڪو ۾ ورود ڪونهي ۽ نه وري ڪڏهن اهڙو وروڌ ٿي سگهيٿو ۽ چاڪاڻ ته هنن سڀني جو عام اديش آهي، ڪميونزادي سماج استاپن ڪرڻ ڪي ۾ اختلاف، بحث مباحثي ذريعي ميصل ڪري سگهجن ٿا.

ڪميونسٽ پارٽيون سدائين چاهيندڙون پئي رهيون آهن ته ڪي ۾ متيهد جيڪڏهن پيدا ٿين ته اهي مارڪسواد ۽ لننواد جي اصولي نقط نگاهه کان، سدڀاونا سان ميصل ڪيا وڃن. انهيءَ لاءِ هڪ وات اها آهي ته جدا جدا پارٽين جي عيوضين جي ڪانفرنس ڪوٺائي، اني انهن متيهدن تي بحث ڪري وڃي.

اهڙين انتر راشتري ڪميونسٽ ڪانفرنس جي اهميت اڄ انڪري وڌيل آهي، جو ڪميونسٽ تحرڪ ۾ ڪافي مشڪلاتبيندڙ حالتون پيدا ٿيون آهن.

[illegible] اختلاف نهايت ئي گنڀير ٿيندا آهن. اهو لڏهن

مارڪس ۽ لينن جي سکيا جو انتر راشٽري نمونو يورپي، ايشيائي، آميريڪن ۽ آفريڪن لوڪن جي انيڪ مان ظاهر آهي ۽ انهيءَ اهڃاڻ انهن ملڪن جي آزمودي مان ملي. مليئو جن جو سماجڪ ۽ آرٿڪ وڪاس هڪ سريکو ناهي- مارڪس ۽ لينن جي سکيا کي، ڪميونسٽ هڪ ٻئي ساڻ ڳنڍيل ٿا سمجهن، جا جدا ڪري نٿي سگهجي. انجا ڪي پهلو اپنائڻ ۽ ٻيا نظر انداز ڪرڻ ناممڪن آهي، مثال طور، مرادن کي طريقن کان الڳ ڪرڻ، اديشن کي انهي پراپتيءَ وارن طريقن کان ڌار ڪرڻ، انقلابي سکيا کي، پورهيتن جي روزاني گهرج پوري ڪرڻ واري هلچل کان الڳ رکڻ ۽ قومي خصوصيتن جي حالتن کي عام انتر راشٽري فرض کان پري رکڻ. ڪهڙن به قومي تفاوتن جي حالتن هيٺ مارڪسزم- لينن جي مکيه اصولن کي اهڙي نموني استعمال ڪرڻ کي صحيح نه ٿو ٺهرائي سگهجي، نه فقط ايترو پر اهو ٿيندو ان سکيا جي مول تت کي مروڙڻ ۽ ڦيرائڻ ۽ مارڪسواد ۽ لينن واد جي وات ترڪ ڪرڻ ۽ اها حقيقت اڄ نه ته سڀاڻ پورهيت طبقي لاءِ مهانگي پوندي. مارڪسواد ۽ لينن واد بنيادي طور مکيه اديشن ۽ اصولن جي لحاظ کان عالمگير ۽ بين الاقوامي آهي. هن سکيا کي تنگ قومي درشٽيءَ ساڻ ڦسندڙ ڪنهن به پارٽيءَ يا ملڪ کي ڪو حق ڪونهي ته ان سکيا بنسبت پنهنجا تنگ ويچار ٻين مٿان مڙهي. ائين ڪرڻ سان نه رڳو ڪميونسٽ پارٽين وچ مرياد ۽ سنبنڌ جو سلسلو ٽٽي پوندو، پر ان ناتي جو انگهن پڻ ٿيندو ۽ اصولي طور مارڪسواد ۽ لينن‌واد جي پڻ اُبتڙ ٿيندو، ڇاڪاڻ ته اها سکيا اهڙي آهي، جنهن سماجڪ وڪاس جا عالمگير قانون ظاهر ڪيا آهن ۽ اهي قانون هر هڪ ملڪ جي حقيقي اسٿتي ويچار ۾

پالڻ پوشڻ جو اونو رکڻ ۽ اهو سياويڪ ٿي آهي جاڪاڻ ته ڪميونسٽ اخلاق ۾ منش جون اهي سمورو سٺيون ۽ اعليٰ سٺائون سمايل آهن، جيڪي تاريخي دوران ۾ هن حاصل ڪيون آهن.

سوويٽ ڪميونسٽ پارٽيءَ جا ٻين ڪميونسٽ پارٽين سان ڪهڙا ناتا آهن؟

سوويٽ يونين جي ڪميونسٽ پارٽي عالمگيري پورهيت تحريڪ ۽ بين الاقوامي ڪميونزم هلچل جو جزو آهي. سڄيءَ دنيا جي ڪميونسٽن وچ ۾ ايڪو ۽ دوستي قائم ڪرڻ، انهيءَ اڳ ۾ ئي اها قائم آهي ۽ قائم رهندي.

فقط مارڪسواد- لينن‌واد جي اصولن تي ئي ڪميونسٽ پارٽيون پنهنجو آڌار رکن ٿيون، انهيءَ عوام جي ترقيءَ جو اطمينان ڪرائين ٿيون.

سڀئي ڪميونسٽ پارٽيون سنتنتر ۽ سمان آهن. ڪابه پارٽي، ٻيءَ پارٽيءَ کي ڪي هدايتون يا حڪم ڪانه ڏيندي آهي. ڪابه پارٽي، پوءِ ڀلي اهو مقدار ڪيڏو نه هجي يا ان جو خرچ ۾ ڪيترو نه حصو هجي، سا جيڪي فيصلا ڪندي آهي سي صرف اهائي پارٽي پابند آهي.

انٽرنيشنل ڪميونسٽ تحريڪ جو مقصد ۽ لاڀ حاصل ڪرڻ لاءِ ضروري آهي ته ڪميونزم جي بنيادي اصولن تي انهيءَ طرح عمل ڪيو وڃي جئن جدا جدا ملڪن جون قومي ۽ حڪومتي علحدگيون پوريءَ طرح ويچار هيٺ آنديون وڃن. هڪ پارٽيءَ جي انهن کي جيئن جو ليڪن ٻين پارٽين جي سرگرمين سان لاڳو ڪرڻ سان عام مثال کي ئي ڇاڄي رسندي.

"ايڪ، انيڪ لاءِ ۽ انيڪ ايڪ لاءِ" اهو آدرش اپنائڻ؛

— جدا جدا لوڪن سان پرسپر عزت پريو ۽ انساني ناتو نباهڻ ۽ ائين سمجهڻ ته انسان، انسان جو دوست، رفيق ۽ ڀاءُ آهي؛

— ايمانداري، سچائي، اخلاقي پوترتا برقرار رکڻ، ٻيونگ نه ڪرڻ ۽ خانگي خواه پنگتي جيون ۾ حليمائي ڏيکارڻ؛

— ڪٽنبن لاءِ پرسپر عزت ڌارڻ ۽ ٻارن جو چڱيءَ طرح نپاج ڪرڻ؛

— انياءَ، مفت خوري، دغا، فريب ۽ خودغرضيءَ خواه ناڻي جي ڦر ڪرڻ کان باز رهڻ؛

— سوويت يونين جي سڀني جنتا ڏانهن ڀادرائو ۽ رفيقي رخ وٺڻ ۽ نسلي خواه قومي ڀيد ڀاو جو وروڌ ڪرڻ؛

— ڪميونواد جي دشمنن جي برخلافي ڪرڻ ۽ جيڪي آزاديءَ جا مخالفتي يا امن جا دشمن هجن، انهن جو مقابلو ڪرڻ؛

— سڀني ماڻهن ۽ سڀني ملڪن جي پورهيتن سان اتحاد ۽ مترتا رکڻ.

انهيءَ مان هر ڪو ڏسي سگهندو ته اهي اديش ٻن
طبقن ۾ اچن ٿا. هڪڙي ۾ اچي وڃن ٿا انساني روپ جيڪي
ٽين سماج جي فردن جي خوبين جي ڄاڻ ٿا ڏين. مثال طور
ـهي خوبيون يا گڻ آهن، سماجڪ پونجي وڌائڻ ۽ انجو بچاءُ
ڪرڻ لاءِ خيال رکڻ، سماج ڪلياڻ لاءِ پاڻمرادو پورهيو ڪرڻ،
وويت ديش جي سڀني لوڪن سان مترتا رکڻ؛ ٻئي طبقي
اهو سڀ ڪجهه اچي ٿو جيڪو سماجواد جي آغاز کان اڳ
ل سچائي هو- ايمانداري، سچائي، ٺهاني بازي نه ڪرڻ،
ائي ڏيکارڻ، ڪٽنب لاءِ پرسپر عزت رکڻ، ٻارن جي

ڪميونسٽ جيئن ڪرڻ لاءِ، فقط اهڙو ڪرڻ ڪافي نه آهي ته پاڻ مثال نٿو ڏي، برعڪس اهو به ضروري آهي ته غير پارٽي ماڻهن کي ڪهڙي طريقي مطمئن ڪري ته پارٽيءَ جي نيتي ئي صحيح نيتي آهي. اهو مراد حاصل ڪرڻ لاءِ پاڻ بـــ ايمانداريءَ سان پارٽيءَ جي نيتيءَ تي عمل ڪري، ۽ ان نيتيءَ تي عمل ڪرائڻ ۾ سرگرم اهڙو رهي.

جنتا جي نظر ۾ ڪميونسٽ، پارٽيءَ جو عڪس آهي. ان اڪر جو ارتقا تي خود قربانيءَ، ايمانداريءَ، حليمائيءَ ۽ چڱائيءَ جهڙن گڻن سان لاڳاپو رکندو آهي. ڪميونسٽ جو وڏي ۾ وڏو انعام اهو آهي ته هو عوام جو وشواس پاڻ ڏي ڇڪي ۽ ڏسي ته سوويت جنتا جي جيون ۾ ڏينهون ڏينهن خوشحالي ۽ ترقي اچي ۽ لينن جي پارٽي، جنهن جو هـو نمائندو آهي، انهي ڪوشش سبب عوام ترقي ڪندو رهي.

ڪميونزم جي اڏيندڙ لاءِ اخلاقي نيم ڪهڙا آهن؟

انهن نيمن ۾ هيٺ ڄاڻايل مريادا جا اصول درج ٿيل آهن:-

— ڪميونزم ۽ انهي ڪاز سان وفاداري، سماجوادي جنم ڀوميءَ ۽ ٻين سماجوادي ملڪن لاءِ پيار؛

— سماج جي ڀلائي لاءِ سچائيءَ سان محنت ڪرڻ، جيڪو به ڪو نه ڪندو اهو کائي ڪانه ملندي؛

— عوام جي ملڪيت جي سنڀال ۽ انهيءَ ۾ واڌارو ڪرڻ لاءِ هر ڪو خيال رکـڻ؛

— عوامي مفاد خلاف ڪابه ڪوشش برداشت نه ڪـرڻ ۽ عام فرض ادائيءَ جو اعليٰ احساس رکڻ؛

— رفيقي ۽ ڪڏهن نموني بر سرِ سهائتا جــو ڀاءُ رکڻ ۽

سوويت يونين جي ڪميونسٽ پارٽي جي سينٽرل ڪاميٽيءَ جي اها مڪمل ميٽنگ ۽ ان جون تياريون سوويت ديش واسين جي جيون جا اهم واقعا سمجهيا ويندا آهن.

ڪميونسٽن کي ڪي خاص حق يا اختياريون آهن ڇا؟

غير پارٽي ميمبرن مقابلي ڪميونسٽن کي ڪي به خاص حق يا اختياريون ڏنل ناهن. ڪنهن به سوويت، يا سرڪاري، آرٿڪ يا سياسي سنستائن ۾ ڪو به عهدو، غير پارٽي شخص يا ڪميونسٽ، ٻنهي پد جي ماڻهي سگهيتو ۽ ماڻيندو آهي ۽ انجو سڄو مدار سندس ڪم ۽ پنهنجن ذاتي گڻن تي رهندو آهي. ليبر، وگيانڪ کوجنائن يا ساهت ۽ ڪلا کيترن ۾ ڏيکاريل ڪمال لاءِ، ڪميونسٽن ۽ غير پارٽي شخص جي قدرشناسي ڪرڻ ۾ ڪو به فرق ڪونه رکيو ويندو آهي.

پگهار يا سماجڪ مفاد ۾ پڻ ڪميونسٽن کي ڪو خاص حق ڏنل ڪونهي.

پارٽي ميمبرن جا فرض ڪهڙا آهن؟

پارٽي ميمبر جو فرض آهي ته ملڪ جي سياسي جيون ۾ سرگرم ڀرو وٺي، سرڪاري ۽ ملڪي ڪاروباري معاملن ۽ مسئلن ۾ پورو ڀاڱو وٺي، سياسي ۽ آرٿڪ وڪاس ۾ رنبيل رهي، پنهنجي عوامي فرض ۾ لاثاني مثال پيش ڪري، ڪميونوادي سماجڪ ناتن وڌائڻ ۽ مضبوط ڪرڻ ۾ سهائڪ ٿئي، ۽ سڀ کان وڌيڪ اعليٰ ۽ اخلاقي ۽ مريادا جي پورتا جو مجسم بڻجي.

سينٽرل ڪاميٽيءَ جي مڪمل (پلينري) ميٽنگ ڇا آهي؟

ڪميونسٽ تعمير سان واسطو رکندڙ پارٽي - نيتيءَ جهڙي اصول جي اهم سوالن تي ويچار ڪرڻ لاءِ ڪانگريس بيٺڪن واري مدي جي وچ ۾ سينٽرل ڪاميٽيءَ جهڙي مڪمل بيٺڪ سڏائي ويندي آهي. انهن موجب اڪثر مڪمل بيٺڪ (پلينري ميٽنگ) هر ڇهين مهيني هڪ دفعو سڏائي آهي.

انهن مڪمل ميٽنگن ۾ ڪُل ميمبرن ۽ ٻيائي ڪُل نهرائين ۾ غير پارٽي ميمبرن ۽ ڪميونسٽن جي گڏيل آزمودي جو اڳاهو مطالو سمايل ٿئي ٿو. اڪثري اهم سوالن تي ٻهرين پبلڪ طور بحث ڪيو ويندو آهي ۽ پوءِ اهي سوال مڪمل ميٽنگ اڳيان رکيا ويندا آهن. اها ڳالهه روايت بحثن تي شروع ڪئي وئي ۽ هن ڪميونسٽن کي سيکاريو ته پنهنجا سياسي سڏائڻ ۽ عملي ڪاريه سماجڪ وڪاس جهڙي خارجي نيتي جي بنياد تي ڀهاريو، شخصيتن جي مرضيءَ ۽ ٻڌڻ تي نه ڇڏيو، پر ورڪن ۽ عوام جي گڏيل عملي آزمودي ۽ دليلن تي ڀروسو رکو، جيڪي ڪُل هجي اڻڀي پالڪي پورو ڪرڻ ريت راضي نه رکو، همت رکي چوڪن ۽ ڪوتاهين جي اوڻائيءَ ڪري انهي درست ڪريو ۽ سياسي ۽ آرٿڪ پربنڌ سان تعلق رکندڙ سوالن جو اڀرائيءَ سان ۽ داخلي طور لڪايو نه ڪريو. لينن ور ور ڪري ڏهرائيندو هو ته مارڪسواد جي آلها پيسا تعه اثروئي آهي ته نئين اختيءَ جي نئين جنداڻ ڪئي وڃي. گهڻو ڪري مڪمل ميٽنگن ۾ جدا جدا ريپبلڪن ۽ ٻين ضلعن جا مکيه ڪرمچاري، وگياني ۽ ڪارخانن جا ترقي ڪيل پورهيت ۽ غير پارٽي شخص شريڪ ڪيا ويندا آهن.

سينٽرل ڪاميٽي مکيه ڪاريه ڪرتائن جي چونڊ ۽ مقرري ڪندي آهي، پارٽيءَ جون جدا جدا باڊيز ڪڙيون ڪندي آهي ۽ پارٽيءَ جي پئسن جي ورڇ ڪندي آهي.

مرڪزي سرڪار ۽ پبلڪ سنستائن جي گروهن دواران، سينٽرل ڪاميٽي، لوڪل باڊيز جي روزانه سرگرمين ۽ ڪاريه بابت هدايتون ڏيندي ۽ نظرداري رکندي آهي. سوويت يونين جي ڪميونسٽ پارٽي جي، وديشي پارٽين سان ناتن جي نمائندگي، مرڪزي ڪاميٽي ڪندي آهي. پارٽيءَ جي پولٽ بيورو، سيڪريٽريٽ ۽ جنرل سيڪريٽريءَ جي چونڊ، سينٽرل ڪاميٽي ڪندي آهي.

سينٽرل ڪاميٽي هڪ پارٽي ڪنٽرول ڪاميٽي کڙي ڪندي آهي جا ڪميونسٽن ۽ اميدوار ميمبرن طرفان اِنتظام جي پيرويءَ تي نظرداري رکندي آهي. جيڪي ڪميونسٽ پارٽي پروگرام ۽ نيمن جي اِنحرافي ڪندا آهن تن کان مرڪزي ڪاميٽي سمجهاڻي وٺندي آهي، هوءَ پارٽي ۽ سرڪاري انتظام ۽ ڪميونسٽ اخلاق جي پيرويءَ تي پڻ ڪنٽرول رکندي آهي. ريپبلڪن پارٽيءَ جون سينٽرل ڪاميٽيون ۽ ريجنل ۽ ضلعي ڪاميٽيون جيڪي، ميمبريءَ کان خارجي يا انتظام جي پڇڪڙيءَ بابت فيصلا ڪنديون آهن، تن خلاف ڪيل اپيلون ٻڌندي آهي.

ضرورت وقت، سوويت يونين جي ڪميونسٽ پارٽيءَ جي مرڪزي ڪاميٽيءَ کي اختياري مليل آهي ته پارٽي نيتيءَ متعلق اُهم مسئلن حل ڪرڻ لاءِ ڪانگريس بيٺڪن واري مدي جي وچ ۾ آل يونين پارٽي ڪانفرنس سڏائي.

جا غير معمولي اجلاس ۾ سڏائي سگهيٿي. پارٽيءَ جي ڪل
ميمبرن جا گهٽ ۾ گهٽ اڌ ميمبر جڏهن حاضر هوندا آهن
ته ڪانگريس جي ويهڪ باقاعدي سمجهي ويندي آهي.

ڪانگريس جي غير معمولي ويهڪ صرف سينٽرل ڪاميٽي
جي طلب تي نه پر، گڏيل ڪانگريس ويهڪ ۾ شريڪ ٿيل
ميمبرن جي ٽين پتيءَ جا عوضي پنهنجن لوڪل پارٽيءَ معرفت
۾ طلب ڪري سگهن ٿا. جيڪڏهن ٻن مهينن جي مدي
اندر ڪانگريس جي غير معمولي ويهڪ سڏائڻ ۾ ڪوتاهي
ڪئي وڃي ته ان حالت ۾، اهي سنستائون جڪي غير معمولي
اجلاس لاءِ طلب ڪنديون آهن، تنکي حق آهي ته پنهنجي
آرگنائيزنگ ڪاميٽي ڪري کن جنهنکي ڪانگريس سڏائڻ
لاءِ سينٽرل ڪاميٽيءَ جون اختياريون هونديون.

سوويت ڪميونسٽ پارٽيءَ جي مرڪزي ڪاميٽيءَ کي ڪهڙيون اختياريون آهن؟

ڪانگريس - اجلاس جي وچ واري عرصي ۾ سينٽرل ڪاميٽي
پارٽيءَ جي بالا سنستا آهي. ڪانگريس جڪا نيتي مقرر
ڪندي آهي انتي عمل مرڪزي ڪاميٽي ڪندي آهي. ان
جدا جدا مکيه ڪارخانن جا ڪرمچاري، زرعي، وڪباني، سيينٽڪ
راجدولي ۽ فوجي مرڪزن سان واسطو رکندڙ ۽ ترقي ڪيل
ڪارخانن جا پورعيت ڪنل آهن.

پارٽي ڪانگريس فيصلو ڪندي آهي ته سينٽرل ڪاميٽي
تي ڪيترا ميمبر چونڊيا وڃن. ان ريت ۲۳ ڪانگريس، ۹۵
پورڻ (Full) ميمبر ۽ ۱٦۵ بدلي (Alternate) ميمبر سينٽرل
ڪاميٽيءَ تي چونڊيا.

ڪانفرنس تي عيوضي موڪليندڙ آهن، جا وري ضلعي لاءِ پارٽيءَ جي ڪاميٽي چونڊيندي آهي. پراديشڪ ۽ ايراضيدار ڪاميٽيون، واسطيدار ڪانفرنس ۾ چونڊيون وينديون آهن. يونين ريپبلڪ ڪميونسٽ پارٽي ڪانگريس، پنهنجي مرڪزي ڪاميٽي چونڊيندي آهي ۽ پارٽيءَ جي آل يونين ڪانگريس وري، سوويت رشيا جي ڪميونسٽ پارٽيءَ جي مرڪزي (سينٽرل) ڪاميٽيءَ جي چونڊ ڪندي آهي. سينٽرل آڊٽنگ ڪميشن به اها چونڊيندي آهي.

پارٽيءَ جي سيني ميمبرن کي، اهو لامحدود حق حاصل آهي ته جنهن مهل اميدوارن جي فهرست تي بحث هلي انوقت اميدوارن کي للڪارڻ ۽ مٿن نڪتهچيني ڪن. چونڊ ڳجهي ووٽ ذريعي ٿيندي آهي.

پارٽيءَ جي بالا باڊي (سنسٿا) ڪهڙي آهي؟

بالا باڊي آهي پارٽي ڪانگريس، جنهنجي ميٽنگ گهٽ ۾ گهٽ هر چوٿين سال سڏائبي آهي. اها ڪانگريس، سينٽرل ڪاميٽيءَ جي رپورٽ بدي بحال ڪندي آهي ۽ آڊٽنگ ڪميشن جو پيش ڪيل ليکو بحال ڪندي آهي، ڏيهي ۽ پرڏيهي معاملن بنسبت نيتي نشچت ڪندي آهي، ڪميونسٽ تعمير سان تعلق رکندڙ مڙني اهم سوالن تي غور ڪندي آهي. نيز ۽ پروگرام بحال ڪندي آهي ۽ انهن ۾ ضروري درستيون ۽ ڦيرڦارون ڪندي آهي. سينٽرل ڪاميٽي ۽ سينٽرل آڊٽنگ ڪميشن چونڊيندي آهي. ڪانگريس جا ڪيل فيصلا پارٽيءَ جون سڀ سنسٿائون قبولڻ لاءِ بڌل آهن.

نيز بدن ڪانگريس اجلاس ڪانسواءِ، پارٽي، ڪانگريس

جيئن اهي پنهنجون اوڻايون دور ڪري سگهن.
نيمن موجب هر هڪ ڪميونسٽ کي، ڪنهن به امر لاءِ ٽيڪا ڪرڻ يا ڪنهن به پارٽي ميمبر تي ٽيڪاچيني ڪرڻ جي گارنٽي مليل آهي. انهيءَ اڌڪار جو اُلنگهڻ، سخت ننديا جوڳو آهي ۽ جيڪو اهڙي اعتراض ڪندو آهي، انکي سخت سزا ملندي آهي ۽ کيس پارٽيءَ مان نيڪالي به ڏني ويندي آهي.

سوويت ڪميونسٽ پارٽي پئسو ڪيئن گڏ ڪندي آهي؟

سوويت ڪميونسٽ پارٽي، ميمبرن جي چندي ۽ ڇپيل ساهت جي وڪري مان پئسا گڏ ڪندي آهي. پارٽي بجيت جي ٦٥ سيڪڙو رقم ميمبرن جي چندي مان ميسر ٿئي ٿي. ڇپيل ساهت جي وڪري مان هر سال وڏي رقم ملندي رهي ٿي. آمدني ۽ خرچ بابت سينٽرل آڊٽ ڪميشن نظرداري رکندي آهي ۽ انجي پارٽي - ڪانگريس کي رپورٽ موڪليندي آهي.

پارٽيءَ جون جماعتون ڪيئن چونڊيون آهن؟

هنري ڪارخانن، سنهڪاري ۽ سرڪاري کيتن ۽ جدا جدا سرڪاري سنستائن ۾ ڪم ڪندڙن کان ابتدائي يا پرائمري جماعتون پارٽيءَ جون، مول آڌار آهن.
ابتدائي پارٽيءَ جي جنرل باڊي، بالا اختيارن واري جماعت آهي، جا بيورو يا ڪاميٽي چونڊيندي آهي ۽ اها ڪاميٽي چالو ڪاروبار هلائيندي آهي. پرائمري سنستائون ضلعي

پارٽي ميٽنگن ۾ پنهنجن رايُن ۽ ويچارن ظاهر ڪرڻ جو، هرهڪ ميمبر کي حق مليل آهي ۽ ڪانفرنس ۽ ڪانگريس بيٺڪن ۽ پارٽيءَ جي سرگرم ميمبرن جي ميڙن ۾، هو پنهنجي ان حق جو استعمال ڪندا آهن. پر جيڪڏهن ڪو ميمبر، گهڻائيءَ کي پنهنجي ويچارن جي تسلي نه ڪرائي سگهندو آهي، ته هو صحيح آهي، يا سندس رفيق ائين سمجهندا آهن ته هن جا ويچار غلط آهن ته ان حالت ۾ اڳلي کي گهڻائيءَ جو فيصلو ضرور قبولڻو آهي. هڪ شخص يا ڪن ٿورن جو رايو، هڪ طرفو يا غلط ٿي سگهي ٿو. ٻئي طرف گڏيل رايو، جنهن ۾ هرهڪ پنهنجي شخصي آزمودي موجب، ويچار ظاهر ڪري واسطيدار معاملي جي پهلوءَ ڏانهن، سيني جو ڌيان ڇڪايو هوندو، سو ئي صحيح رايو آهي.

پارٽي نيمن ۾ چاڻايل آهي ته: ”پارٽيءَ جي اڳوائيءَ جو مکيه اصول آهي گڏيل رهبري.“ انجي معنيٰ آهي ته پارٽي، انفراديت ۽ جدا جدا گروهن جي گروهبنديءَ جي خلاف آهي.

نيمن ۾ چاڻايل آهي ته جيڪي اسم اڻ ڇتا، اڻپورا يا واد وواد جهڙا هجن، تن تي هرهڪ جماعت يا سڄيءَ پارٽيءَ اندر، بحث ڪيو وڃي. پارٽيءَ جون جدا جدا جماعتون (ريجنل يا رپبلڪن سطحن تي) جيڪڏهن عرض ڪنديون آهن ته ان حالت ۾ عام بحث ڪرڻ ضروري سمجهيو ويندو آهي، جيڪڏهن سينٽرل ڪاميٽيءَ ۾ پڪي گهڻائي نه هوندي يا سينٽرل ڪاميٽي، پارٽيءَ سان صلاح ڪرڻ جي ضرورت محسوس ڪندي ته اُن حالت ۾، سڄي پارٽي ان اسم تي بحث ڪندي.

پنهنجي جماعتن کي، پارٽيءَ پاران نه فقط نڪتچيني ڪرڻ جو حق ڏنل آهي، پر اُها انهن جماعتن کي اتلاء همٿائيندي آهي،

پارٽيءَ جي قومي نماوند مان، ملڪ جي جدا جدا قومن جي مفاد جو عڪس نظر اچي ٿو- پارٽيءَ ۾ جدا جدا ھڪ سڀني جاتين جا عرضي آھن.

ڪميونسٽ پارٽي ڪهڙن منظر ڪئي ويندي آھي؟

پارٽيءَ جي انتظامي نماوند جو مول مقصد آھي لوڪشاهي مرڪزيت (Democratic Centralism) جنهن جو مطلب آھي:
— پارٽيءَ جي مکيه جماعتن، هيٺين کان وٺي مٿين لائين - سڀني جي چونڊ؛
— وقت بوقت اھي جماعتون پنهنجي سنگتائن ۽ بالا جماعتن کي پنهنجي ڪم جي رپورٽ ڏيندڙون رھنديون؛
— پارٽيءَ جو سخت انتظام، ٿوراڻيءَ وارا گهڻائيءَ جي ماتحت رھندا؛
— بالا جماعتن جا فيصلا هيٺ لاءِ زبردست جماعتون بدل آھن.

لوڪشاهي مرڪزيت جو مطلب آھي لوڪشاهي ۽ مرڪزيت جو هڪ ٿي ۾ گهاٽو سنبند- پارٽيءَ ۾ اُنهي جدا ٻونڊن جي ارادي جو ترتيب ڪرڻ لاءِ لوڪشاهي ضروري آھي ۽ مرڪزيت ۽ انتظام وري، ڪم جي اهڪي ۽ پارٽيءَ جي فيصلن کي عمل ۾ وجهڻ لاءِ لازمي آھي.

لوڪشاهي مرڪزيت تي لڳاتار زور ڏيڻ سان پارٽيءَ جي يڪوجودي جو اطمينان رھي ٿو، ۽ لينن جي چوڻ موجب، اُنجو اُرت اھو آھي نه جدا جدا رايڻ جو اظهار ڪيو وڃي، گهڻائيءَ جي رايي جي پڪ ٿئي، فيصلن ۾ اهو درج ٿئي ۽ اُهن فيصلن تي سمجهه توجهه سان عمل ٿئي.

سوويت ڪميونسٽ پارٽيءَ جا ڪيترا ميمبر آهن؟

سال ۱۹٦۷ جي وچ ڌاري سوويت يونين جي ڪميونسٽ پارٽيءَ جا هڪ ڪروڙ ۲٦ لک ميمبر هئا. سانيڪو سال اڳ، جڏهن پارٽيءَ جو پهريون پروگرام ۽ نيم تاهيا ويا هئا، تڏهن صرف ڪي هزار ميمبر مس هئا. سوويت ڪميونسٽ پارٽي، سوويت سماج جي سماجڪ بناوت جو عڪس آهي. پارٽيءَ جا ۷۵ سيڪڙو ميمبر سڌيءَ طرح ڪيتن ۽ ڪارخانن، پوکن ۽ ٽرنسپورٽ، معماري ۽ وڻج واپار ۾ رنيبل آهن ۽ ١٦ سيڪڙو ڪسان مٿي تعليمي، وگيانڪ، صحت رکشا ۽ سيپئڪ ڪيترن ۾ ڪم ڪندا آهن. ڪميونسٽن ۾ پورهيت، ڪسان ۽ آبادگار، انجنير، ڊاڪٽر، ماستر ۽ زراعتي ماهر آهن - مطلب ته هر پيشي وارا ميمبر آهن. هر هزار ميمبرن مان ۹۷۰ ڪميونسٽ جنهجو قومي اقتصاديت سان واسطو آهي، سي سڌيءَ طرح ڪارخانن ۾ ڪم ڪندڙ آهن. ڪميونسٽ پارٽيءَ جو مکيه انگ، پورهيت آهن. ڪانگريس جي ۲۲ ٻينڪ (۱۹٦۱) ۽ ۲۳ ٻينڪ (۱۹٦٦) جي وچ داخل ڪيل ميمبرن مان ۴۷۵٦ سيڪڙو پورهيت هئا.

باقي ميمبرن جي ⅔ پنتيءَ ڪسان مٿي ميمبر انجنيري ۽ ٽيڪنيڪل پيشي وارا ۽ قومي اقتصاديت جي الڳ الڳ ڪيترن ۾ خاص ماهر آهن. اڌ ڪميونسٽ، سيڪنڊري، اُچيري هاءِ ۽ هاير تعليم حاصل ڪيل آهن. پارٽيءَ جي ميمبرن مان اڌ کان مٿي، ۴۰ سالن کان گهٽ عمر جا آهن. عمر جي لحاظ کان پارٽي ميمبرن جي بناوت اهڙي آهي، جو اُن مان پيڙهين جي گهاڻن نانن ۽ پارٽيءَ جي فوجي ۽ انقلابي روايت جي جهلڪ ملي ٿي.

ڪرڻ لاءِ ضروري آهي ته اهڙيون اندروني ۽ باهريون حالتون پيدا ڪجن، يعني ته وڪاس ڪيل ڪميونسٽ سماج اسٿاپن ڪيو وڃي ۽ دنيا جي سطح تي سماجواد جي فتح حاصل ڪجي ۽ ان کي مضبوط ڪجي.“

تيون ڪم آهي، اهڙو نئون شخص تيار ڪرڻ جو ڪميونزم قائم ڪرڻ ۾ سرگرم ڀاڱو وٺي. پورڻ ڍنگ واري ڪميونسٽ پيداوار ۽ ورهاست تيستائين حاصل نه ڪري سگهبي، جيستائين پورهيتن ۾ وڏي ۾ وڏي چستي نه ايندي ۽ آرٿڪ انتظام ۽ هيري پيداوار سان گڏ ڪميونزم واري احساس نه هوندو.

لوڪن جي وڪاس ۾ پورهيتن جي پورهئي جو وڏو هٿ آهي. ڪميونزم جي استاپنا ۾ ڪروڙين ماڻهن جو سهڪار آهي ۽ پورهئي ۾ نئين سندن آتمڪ ۽ اخلاقي رنگ ۽ ڍنگ مڪمل نئين نموني. گڏيل محنت، رفيقي سهڪار ۽ پرسپر حمايت ۾ نئين انسان جو آتمڪ ۽ جسماني وڪاس سمايل آهي. انهيءَ ڪري سڀ هو دماغي ۽ اعليٰ اخلاقي مارگ تي هلن ٿا.

پارٽي پروگرام جو آدرش آهي هر هڪ روسي ناگرڪ ۾ شناس ۽ برجهه جو مادو پيدا ڪرڻ جنهن هو سماجوادي وڪاس جو نمونو ۽ آدرش محسوس ڪري سگهي ۽ ڪميونزم جي سدانتن موجب پنهنجي جيون ٺاهي سگهي.

نئين پارٽي پروگرام هيٺ رٿيل لڪشن پراپت ڪرڻ بعد سوويت سماج لاثاني ترقي ڪندو جنهن جهڙي انساني اتهاس اندر ڪنهن به حاصل نه ڪئي هوندي ۽ دنيا ۾ سوويت ناگرڪ جي رهڻيءَ جو درجو اوچي ۾ اوچو ٿيندو.

ان سرشتي هيٺ رت چوسيندڙ عنصر جو خاتمو اچي ٿو
پيڙا جا سمورا سبب ميسارجيو ٿا وڃن. پر سماجواد هيٺ
پورهيتن ۽ ڪسانن وچم فرقائي پيد اجا قائم ٿو رهي. سماجوادي
مالڪيءَ جا ٻه نمونا آهن، هڪ پبلڪ ۽ ٻيو سهڪاري.
گڏيل کيت، ۽ جسماني ۽ دماغي پورهئي وچ ۾ ڪافي فرق
رهي ٿو. ڪميونوادي نرماڻ طريقي هيٺ سرڪاري ۽
سهڪاري گڏيل کيتن جو مالڪيءَ گڏجي، جنتا جي مالڪيءَ
هيٺ ايندو، طبقاتي تفاوت ميٽجي ويندا ۽ ان سان
گڏوگڏ شهري ۽ ديهاتي، جسماني ۽ دماغي پورهئي جو پيد
غائب ٿي ويندو.

سماج جي سياسي بناوت ۾ به وڏو ڦيرو ايندو. جيئن جيئن
سماجوادي لوڪشاهي وڪاس ڪندي ليئن تيئن سماجڪ جيون ۽
پربنڌ ۾ جنتا ويندي وڌيڪ بهرو وٺندي. سرڪاري
سنستائون رفته رفته ڪميونسٽ خودمختيار سرڪاري جماعتن
جو روپ وٺنديون. سرڪار اجا لنبي عرصي تائين رهندي،
چاڪاڻ ته انجو واسطو آرٿڪ ۽ سياسي وڪاس جي شاهي
ڪمن سان آهي. اها، سوويت ناگرڪن جي اڌڪارن ۽ آزادين
جي رکيک آهي، قانون ۽ ملڪي ملڪيت جي محافظ آهي.
سرڪار جو فرض آهي ملڪي حفاظت ۽ بچاءَ جو اطمينان
[illegible]يارڻ، ٻين ملڪن وچم لاڳاپائڪ سهڪار قائم ڪرڻ،
[illegible]امراجشاهي ڪاهن جو مقابلو ڪري، حملي ڪندڙ کي هٽائڻ ۽
[illegible]ن جي رکشا ڪرڻ. سوويت ڪميونسٽ پارٽي پروگرام ۾
[illegible]تايل آهي ته :-

” اتهاسڪ ترقيءَ جو سياويڪ نتيجو آهي سرڪار جو ختم
[illegible]. سرڪار بلڪل ختم ٿي وڃي، ان جي پڪي خاطري

سڌارن ۽ عمل بابت مکيه سوالن جا جواب اپجي لڀا وڃن ۽ اڄ
جي مرڪزي بنيادي مسئلن جي وڪياڻ بعد ڄاڻ ڪُل آهي.

سوويت يونين جي ڪميونسٽ پارٽيءَ جو نئون پروگرام
ڪميونسٽ نرماڻ جو پروگرام آهي.

سماجواد مان ترقي ڪميونزاد ۾ داخل ٿيڻ لاءِ ٽي عمري ڪ
مسئلن حل ڪرڻ جي ضرورت آهي: ڪميونزاد جي اسٿاپنا لاءِ
سامگري ۽ ٽيڪنيڪي بنياد ميسر ڪرڻ، سماجوادي سنبنڌن
کي ڪميونزادي ناتن ۾ تبديل ڪرڻ ۽ سڀني پورهيتن کي
ڪميونزاد جي اعليٰ احساس جي سکيا ڏيڻ.

پهريون اهم ڪم آهي ڪميونزاد جي اسٿاپنا لاءِ سامگري
۽ ٽيڪنيڪي بنياد ميسر ڪرڻ، جنهن لاءِ اتاهه نرماڻ شڪتيءَ جو
وڪاس گهرجي آهي، وڏي پيماني تي مشين دوارا پيداوار
وڌائڻ ۽ وگيانڪ ۽ ٽيڪنيڪي ڪوششن جو اهڙو اپيوگ
ڪرڻ جو سماجي پورهيتي جو وڌ ۾ وڌ لاڀ ملي. اهڙو ڪارج
سڌ ڪرڻ لاءِ وگيانڪ ۽ ٽيڪنيڪي وڪاس جي آڌار تي
ساري ديس ۾ بجليءَ جو مڪمل پربند ڪيو. ڪلن جي مرڪب
ترتيب جا اسباب ۽ پيداوار لاءِ بجليءَ جا سوا طريقا ۽ ٻيا ڪم
کوڄ وارا پيداوار جا نوان ڪيترا قائم ڪيا. ڪميونزاد جي سامگري
۽ ٽيڪنيڪي بنياد ميسر ڪرڻ لاءِ سماجوادي آرٿڪ قانون ۽ رٿائن
وڌڻ موافق پربند لاءِ وگيانڪ سڀاري وڌڻ ضروري آهي.

ڪميونزادي نرماڻ لاءِ ٻيو مکيه ڪم آهي ڪميونسٽ نموني جا
سماجڪ ناتا جوڙڻ. ڪرڻ سماجڪ سرشتو نه فقط پيداوار جي
ڪنهن حد تائين وڪاس جو اظهار آهي پر اهو جيتا جو هڪ
ٻئي ۾ ناتن جوڙڻ جو ٻيو هڪ سلسلو آهي. سماجواد هيستائين
هڪ انسان جو ٻئي انسان کي ڏنڀ وارو ناتو رهڻ نه ڪيو آهي.

جاگيرداري سرشتي هيٺ، پومي اُدڪار ناس ڪري پورهيتن جي سرڪار قائم ڪرڻ. ان وقت ڪيترن اُن پروگرام کي خواب سمجهيو هو. بادشاهت جي حامين ته ان ويچار لي ئي ٺٺوليون ڪيون ته پورهيت ۽ گنوار ڪيئن راڄ ڪندا! پر پارٽيءَ جي ان پهرئين پروگرام کي عملي روپ وٺڻ ۾ صرف ۱۴ سال لڳا.

جڏهن سماجوادي انقلاب، سوويت يونين ۾ سماجواد جي اَڏاوت لاءِ رستو کوليو ته پارٽيءَ پنهنجو ٻيو پروگرام تيار ڪيو، جو سال ۱۹۱۹ واري ۸ ڪانگريس بحال ڪيو. انهيءَ پروگرام جو پس پيش مقصد هو، سماجواد قائم ڪرڻ. پارٽيءَ جي تن لکن ۱۳ هزارن ميمبرن جا ۴۰۳ عيوضي، جنهن وقت ان نئين پروگرام تي بحث ڪري رهيا هئا، انوقت سڄو ملڪ، گهيري هيٺ وڪوڙيل هو ۽ ملڪ ۾ بک ۽ مونجهارو متل هو. پر ڪميونسٽ پارٽيءَ جو، جنتا جي نرماڻ شڪتيءَ ۾ ويسهه هو، نئين سرشتي جي سمپاوناڻ ۽ لائين ۾ اعتماد هو اها غلطي نه هئي. ويهن ورهين جي عرصي ۾ سوويت ديس، هنري پيداوار ۽ ٽڪنيڪي سطح لي دنيا جي طاقتور ملڪن مان هڪ ٿيو آهي. انهيءَ عرصي ۾ زبردست سماجڪ تبديليون آيون آهن. سماجواد استاپن ڪرڻ واري ليدن جي يوجنا، عملي روپ ورتو. پارٽيءَ جو ٻيو نمبر پروگرام پورڻ ريت سڦل ٿيو.

سوويت ديس جي ڪميونسٽ پارٽيءَ جي نئين پروگرام جون ڪهڙيون منزلون آهن؟

سال ۱۹۶۱ واري ۲۲ ڪانگريس ۾ ڪميونسٽ پارٽيءَ جيڪو پروگرام بحال ڪيو ان ۾ ڪميونوادي تعمير جي

حق لنسيءَ هلچل ۽ جدوجهد بعد حاصل ڪيو ويــو آهي ۽ ان جدوجهد هلندي، سيني طبقن جي ماڻهن محسوس ڪيو آهي ته پارٽي سندن مفاد جي ترجماني ڪندڙ آهي.

پارٽي نمبر برجاٽايل آهي ته پارٽيءَ جون جماعتون ۽ سندن ڪاروباري ڪاميٽيون، سوويٽن، ٽريڊ يونينن، ينگ ڪميونسٽ لگ، سهڪاري سيائن ۽ ٻين عام سنستائن جون، سندن پارٽي يونٽن ذريعي ڪاري هلائڻ لاءِ هدايتون ڏينديون آهن. اُنهي معنيٰ هيءَ آهي ته ڪاه پارٽي سنستا، پهنجو رايو يا ڪاري جو طريقو، ڪنهن به عام جماعت جي ڪانگريس، ڪانفرنس يا مبڙ مٿان مڙهي نٿي سگهي ۽ نه. وري اهڙيءَ جماعت جي چونڊيل باڊيءَ مٿان پنهنجو رايو مڙهــي سگهي ٿي. عــام سنستائن جا پارٽي گروه، پارٽيءَ جي فيصلن جي مدنظر پنهنجو رايو ۽ روش ٺاهيندا آهن. پر انبن ڪندي، هنڪي پنهنجن راين جو بچاءَ، ڪلٽي نمونی ڪرڻو پوندو آهي ۽ سندن سائيــي ڪم ڪندڙ جيڪي پارٽيءَ جا ميمبر نــه هوندا آهن، تنکي سمجهائڻ جي ڪوشش ڪندا آهن. اُتلاءِ هنڪي پنهنجي آزمودي ۽ عزم ۽ نئين سماج جي ٺوماڻ لاءِ مارڪس ۽ ليدن جي سدانتن جو سهارو وٺڻو آهي.

پهرين ۽ ٻي سوويٽ ڪميونسٽ پارٽيءَ جي پروگرامن جا مقصد ڪهڙا هئا؟

هرهڪ ڪميونسٽ پارٽي پروگرام ۾، درج ڪيل مقصدن جو سچي اتهاس سان واسطو آهي.

سال ۱۹۰۳ ۾ ٻيءَ ڪانگريس، جيڪو پهريون پروگرام رٿيو هو، اُنجو مقصد هو زار جــي آپشاهي حڪومت ختم ڪرڻ ۽

ڪرڻ، انڊسٽريءَ جو وڌ ۾ وڌ وڪاس ڪرڻ، ڪيتن کي زو
وڌائڻ، مادي ضرورتن جي پورتي ڪرڻ ۽ اهڙي ڪوشش ڪرڻ
جيئن جنتا جو سڀيتڪ ۽ آسودگيءَ جو معيار اوچو ٿئي.
سال ۱۹۶۶ جي پڇاڙيءَ ڌاري سوويت ڪميونسٽ پارٽي
جي بنيادي سنستائن جو تعداد ۳۴۵،۰۰۰ هو. اهي سنستائون
ٺورهيتن جي هر مجموعي - ڪارخانن، ڳڏيل کيتن ۽ آفيسن ۾
اٿر ٿيل آهن. جيئن ته اهي سنستائون، سڀيتڪ ۽ آرٿڪ
ٻترن جي، هر دائري اندر ڪم ڪن ٿيون، ان ڪري اهي
ابتدائي پارٽي سنستائون، پارٽيءَ جي نيتي عملي ۾ آڻڻ ۾
اهم ڀاڱو وٺندڙون آهن ۽ اها نيتي عام سماجڪ مفاد جو اظهار
ڪندڙ آهي. ڪامگارن ۾ سماجڪ ۽ پبلڪ ڪاريه ڪرڻ جي
بوجهه ۽ ڏانءُ پيدا ڪرڻ ۽ هر هڪ ڪميونسٽ پنهنجي سر
ڪميونواد جي اصولن تي عمل ڪري ۽ ٻين کي پڻ اهڙي سکيا ڏئي،
اهڙين ڳالهين تي چوڪسي رکڻ جو ذمو انهن مٿان آهي. ان ريت
پارٽي پنهنجن مڪاني سنستائن دوارا عوام ۾ ڪاريه ڪندي
آهي ۽ سماجڪ ۽ والنٽري سنستائن کان به ڪم وٺندي آهي.
انهن سنستائن جا لکين ميمبر آهن. سڀئي ماڻهو سماجڪ ۽
سياسي سرگرمين ۾ ڀرپور وٺن ٿا، ان لاءِ پارٽي وس پڄندي،
انهن سنستائن جي آزاد روءِ رکيل رٿن کي همٿائيندي آهي.
سڄي لوڪ سماج جي، پارٽيءَ پاران رهبري معنيٰ سنڌن
راڄنيتي رهبري. اها اڳواڻي اهڙي ناهي جهڙي ڪاروباري
حڪمن ۽ هدايتن هيٺ ٿيندي آهي. پارٽيءَ جي سنستائن کي،
ٻين جماعتن مٿان ڪاروباري اڌڪار ڪونه ڏنل آهي، نه وري
ٻين اهڙن اڌڪارن جو ڪو ضرورت ئي آهي. انهنکي اخلاقي
حق حاصل ٿيل آهي، جو وڏيڪ اثرائتو ۽ لاڀدائڪ آهي. هي

جي سوشلزم ڪسي معنيٰ رکندي آهي ۽ انهيءَ سوشلزم کي ڪيترائي ڪٽ سڏيندي آهي. ان سبب ته پارٽيءَ واسطي عوام لاءِ ڪم ڪرڻ ضروري آهي، جنهن کي سمجهائي عملي آڻيندي موجب سندن اڳيان ساڪياڻي صورت رکيائين ڪميونسٽ جسو سگهجي ٿو مثال ڏيئي وڌي اهميت وارو آهي.

پارٽي ڀوڳڻي لڳي، ڪيترائي اڌارا لئي مشهور رکندي آهي، جنهن مان سماج جي لوڪن جسون ڇڙڪون ماڻهو نمائندا اهي ۽ پارٽي اڄ لڳي، ڪي عوام ڪاڻ اڳڪري له رکندي آهي ۽ سماج وچ م رهي، اڄ لڳي، جسو اهڙا رکندي آهي. مثال طور جنهن الهي سوويت ڪميونسٽ پارٽي پروگرام جو مسودو ڇپايو ٿي ويو، لکين ۽ لکن مسئلن ڪموڻ ڪيو، جنهن ۽ سماج ڪيو ڏيو، لکين ماڻهن پاڻ ويا، فقط ڪميونسٽ ادبي جي لسوڻ ڦاوڻ يا رايا ڪڍيا ڏنا، جسو ڪيو پارٽي ميمبر ۽ ڀوڳيا ڀوڳيا رايا ڏنا. پارٽيءَ جسي مراد آهي ته سوويت پروگرام ۾ ڀوڳڻي روح سو، جنهن ڪري جسو ماڻهو وٺي. ان ڪري پارٽي زور ڏيندي آهي ته عوام ڀوڳڻي سو جڏهن ڪري ان پارٽيءَ جسون شاعرن، انهيءَ ولي جسو ڪيئي لسوالي ڪئي، ۽ انهيءَ ڪري اڌو، جنهن ۾ رڪاوٽون اچن، جي دور ڪري ۽ انقلاب آڻي ٿو. ڪيو ۽ ارادي جسو وارو اظهار ڪن.

هڪ هڪ ملڪ ۾ پارٽي ڀوڳڻي ڪامياب ۽ شاهي ڏڍ جي عوام حڪم رکندي آهي. پارٽيءَ جي لڳي موجب، رڪاوٽون، الاورڊڪ، اڳ اصطلاح، مقصد ۽ لکڻ سمجهائي ته ڪڏهن انهيءَ ان ته عوام سياسي ۽ اقتصادي مقاومت ڪري، انهيءَ مسئلن ان ته ڪرڻ آهي، ڪميونسٽ ان ڪري ته عوام ڪسي ڪندو

رکندڙ هجن، ۽ طبقاتي طاقتن جي صحيح ڪٿ ڪري نه سگھن. هن جي بدران اهڙي پارٽيءَ جي ضرورت آهي جا عوام جي بنيادي مفاد جي ترجماني ڪري ۽ مزدورن کي جدوجهد لاءِ وگيانڪ بنياد تي پرو گرام ڏئي ۽ سندن ڪوشش جي رهبري ڪري ۽ انتظام سان هلائين.

سماجوادي تبديليءَ جو بنيادي ۽ مکيه اديش آهي ته وشال لوڪشاهي قائم ڪئي وڃي. هن قسم جي لوڪشاهي فرمان ذريعي قائم نه ٿي سگھندي. سيني مزدورن ۾ پنهنجي آئيندي ناهڻ جو احساس پيدا ڪرڻ ۾ وقت لڳي ٿو ۽ تڙ تڪڙ ۾ اهو ٿي نه سگھندو. ان حالت ۾ به پارٽيءَ کي ٿي سگھيا ڏيڻي ٿي پوي جيئن عوام بيدار ٿئي ۽ جيئن هنن جي جاڻ ۽ آزمودو وڌندو، تيئن تاريخ ۾ پهريون دفعو سچي لوڪشاهي ايندي ۽ لڏهن ٿي سچ پچ جنتا راڄ ڪندي.

سوويت سماج جي انقلابي ترقيءَ، پيداوار ۾ آيل بيحد واڌاري، ڪميونوادي ترماڻ جي پيچيدگين، سماج جي سيني کيترن ۾ ڦهليل ڪاريه سبب ڪميونسٽ پارٽيءَ جو سياسي ۽ جماعتي وقار وڌيڪ اهميت وارو بڻيو آهي.

سوويت ڪميونسٽ پارٽي پنهنجي اڳوانيءَ جو اڌڪار ڪيئن ٿي ڪم آڻي؟

پارٽيءَ جو اهو ڪم آهي ته عوام کي ترقيءَ جي رفتار سمجهڻ ۾ مدد ڪري، جدا جدا سماجڪ حالتن جو هڪ ٻئي تي ڪهڙو مدار آهي، کين اهو محسوس ڪرائي ۽ ڏيکاري ته سماجڪ حالتون ڪهڙي ڏس ۾ وڪاس ڪن ٿيون ۽ بڌائي ته ان ۾ هو، ڪهڙو پارٽ ادا ڪري سگھن ٿا. پارٽي، عوام

اهي پارٽيون، نئين سماج جي نرماڻ ۾ چڱيءَ طرح سهڪار ڏين ٿيون.

سرشتو ڪيڙو به هجي، هڪ پارٽيءَ جو سرشتو هجي يا نه، ۾ سوال آهي نه اختياربون ڪنهن کي سونپيل آهن ۽ هو ڪنهن جي مفاد جو اونو لوڙي ٿو. سوويت ڪميونسٽ پارٽيءَ جي نيت آهي پورهيت لوڪن - مزدورن، ڪسانن، ودوانن جي خدمت ڪرڻ ۽ سندن مفاد جي حفاظت ڪرڻ. تنهنڪري انهن ماڻهن کي پيءَ ڪنهن پارٽيءَ جي غرض ئي ڪانهي.

ڪميونسٽ پارٽي، سوويت سماج جي رهبري ڪندڙ طاقت ڇو آهي؟

ڪميونزم جي اَڏاوت جي معنيٰ اهائي آهي نه انسان جي لڪل ڀاڳن کي روشن ڪجي ۽ اهو بنا سوچ ويچار جي ٿي نه ٿو سگهي. ان لاءِ گهرجي پورڻ رهبري ۽ اهڙو ريڪ (پاسبان) جو جيون ۽ ان جي نيمن سان ٺهڪندڙ سدانتن جو ڄاڻو هجي، جنهن ۾ تاريخي واقعن جي اوسر پروڙڻ جي دوُراندیشي هجي. سوويت سماج جي اهڙي رهبري ڪندڙ طاقت آهي ڪميونسٽ پارٽي، جنهنجي دائري اندر ترقي پسند، سماجڪ طور سجاڳ نيل مزدور، سهڪاري کيتن وارا آبادگار ۽ ودوان ايڪتا جي ڌاڳي ۾ ٻڌل آهن.

نئون سماجوادي ۽ آرٿڪ سرشتو قائم ڪرڻ لاءِ ۽ هرڪا رتا نئين طرز تي هلائڻ لاءِ مزدور لوڪن کي بهتر رهنمائيءَ جي ضرورت آهي ۽ سندن رهبري اهائي پارٽي ڪري سگهي ٿي جنهن جي نيتي، عملي حڪمت ۽ رمزون وکبانڪ اصولن تي ٻڌل هجن، سماجي وڪاس جي خارجي نيمن تي آڌار

سامراجشاهي جنگ جاري رکڻ، جاگيردارن کي سندن جاگيرو
قائم رکڻ جي موڪل ڏيڻ ۽ سرمايدارن کي سندن ڪارخانا
بئنڪون هٿ ۾ رکڻ جي ڇوٽ واڳ ڏيڻ، عوام انهن پارٽين
ان بيزار ٿي چڪا هئا، تنهنڪري هنن ڪميونسٽ پارٽيءَ جي
حمايت ڪرڻ چاهي، ڇاڪاڻ ته لکين لوڪ تيسين ڪنهن ب
رٽيءَ ڏانهن متوجه نه ٿيندا، جيسين اُن پارٽيءَ جي ڏنل
صلاح سندن آزمودي سان نه ٺهڪندي.

پهرين سوويت سرڪار ۾ ڪميونسٽ ۽ کابي ڌر وارا سماجوادي
انقلابي شريڪ ٿيل هئا. ان پارٽيءَ جي اها کابي ڌر، بنيادي
پارٽيءَ کان الڳ ٿي هئي ۽ سوويتن کي تسليم ڪيو هو. پر
سال ١٩١٨ جي اونهاري ۾، اُن ڌر، سوويت سرڪار خلاف
هٿياربند بغاوت کڙي ڪرڻ جي رٿا رٿي. اُرڪ ڪميونسٽن
جي خونن ۾ سندن هٿ هو، لينن کي سخت زخمي ڪيائون،
انقلاب جي ورڌ منصوبا سٽيائون ۽ ڌارين دخل بازن کي مدد
ڪيائون، تعجب ناهي ته عوام انهن سرگروهن کي ٻنجو ڏنو.
۽ تنهن ڪري سوويت يونين ۾ فقط هڪ ڪميونسٽ
پارٽي وڃي ميدان رهي. زار شاهيءَ هيٺ پست ٿيل رشيا،
هن پارٽيءَ جي رهبريءَ هيٺ ڪارخانن، وگيان، هنري ۽
سڀيتا جي ڏس ۾ وڪاس ڪيو، ۽ اهو سوويت ديس بڻيو،
جتي گذران جو درجو ويو ڏينهون ڏينهن اوچو ٿيندو.

هڪ پارٽي سرشتو، سماجواد جو ڪو اڻٽر شرط ڪونهي.
وويت يونين ۾ اهو ڪن تاريخي حالتن جي بدولت قائم
ل آهي. اڄ ڪيترن سماجوادي ملڪن ۾ ڪيترين سياسي
يون آهن، مثال طور پورزهيتن جي پارٽي، ڪسانن جي
ي وغيره جي سندن خاص سماجڪ ترقيءَ جو نتيجو آهن.

ڪميونسٽ پارٽي

سوويت يونين ۾ صرف هڪ پارٽي ڇو آهي؟

روس ۾ هڪ ئي پارٽي اُنڪري آهي، جو اُها سڀني لوڪن- پورهيتن، ڪسانن ۽ دماغي ڪم ڪندڙن جي سڀني گهرجن جي پورتي ٿي ڪري ۽ سڀني مفادن جي محافظ آهي.

سال ١٩١٧ کان اڳ، روس ۾ ڪي الڳ الڳ پارٽيون هيون: ڪي ٿوريون جي ذڪر قابل آهن، سي هيون ڪانسٽيٽيوشنل ڊيموڪريٽس، سوشلسٽ ريووليوشنريز ۽ مينشويڪس. انهن سڀني کي، ڪميونسٽ پارٽيءَ وانگر پنهنجو سماجڪ ۽ راجنيتي ڪيتر ۽ مدح هو. پر ٽن انقلابن بعد- سال ١٩٠٥ ۾، فيبروري ۽ آڪٽوبر ١٩١٧ ۾، عوام ڏٺو ته فقط ڪميونسٽ پارٽي ئي آهي جا سندن لاءِ مفيد آهي. ڪميونسٽ پارٽي امن، روٽي ۽ آزاديءَ جي اُدين لاءِ ميدان ۾ آئي، پر ٻين پارٽين جو مقصد هو

چئو چونڊيا ويا؟ اهي اَسيسر سال ۾ صرف ٻه هفتا عدالتن ۾ ڪم ڪندا آهن، بشرطيڪ مقدمو گهڻو وقت نه هلي.

پيپلس اَسيسر هر طبقي ۽ ڌنڌي وارا مرد ۽ زالون ٿيندا ون آهن، ۽ ظاهر آهي ته منجهانئن ڪيترن کي قانوني تعليم نه هوندي آهــي، پنهنجي آزمودي، اِخلاقي معيار، سمجهه ۽ وويڪ جي سهاري تي هو فيصلو ڪندا آهن، جو قانون پٽاندڙ هوندو آهي.

جيئن جوُري رايو ڏيندا آهن ته ڏوهي آهي يا نه ۽ چوندا آهن ته جوابدار کي هلڪي سزا ملي وغيره، هي جنتا جا اَسيسر اِئين نه ڪندا آهن، پر عدالت کي مليل اَختيارن موجب ڪيس جي نرنيه ڪرڻ ۾ همنڪي جج جهڙا هڪ سريکا حق مليل آهن ۽ ڪيسن جي سيني پهلن تي هو ويچار ڪندا آهن.

انهيءَ ڪان وڌيڪ بي ڳالهه اها آهي ته جوابدر کي ڏوهي ٺهرائڻ يا بيُ ڏوهي ظاهر ڪرڻ خواه سزا بابت جيڪڏهن ٻـــه اَسيسر، جج سان اختلاف رکندا ته ان حالت ۾ اَسيسرن جو رايو تي قبوليو ويندو.

پيپلس اسيسر سال ۾ ٻه دفعا چونڊيا ويندا آهن. انجي معنيٰ ته لکين سوويت ناگرڪ انصاف جي ڪاروبار ۾ ڀاڱو وٺن ٿا.

۽ لڳي ڪندڙن ڪان بچاءُ ملل آهي، جو تہ اهڙا ماڻهو سماج کي پڙي ٻيهر سوارت سڌ ڪن ٿا. مغربي اخبارون ڪڏهن ڪڏهن "آرلڪ ڏوهن" جو حوالو ڏينديون آهن، پر در اصل اهي فوجداري جرم آهن ۽ جهڙوڪ سرڪاري، خواه عوام جي ملڪيت ڦبائڻ، ٺڳي ڪرڻ، ودبشي سڪي جي لبمت لين دين م گهوريون هٽي قانون جي انحرافي ڪرڻ، ڪوڙا يا جعلي سڪا ٺاهڻ يا جعلي سڪن ٺاهڻ جي ڪوشش ڪرڻ. اهي سب صرف "آرلڪ جرم" ڪوٺهن، پر نهايت گنڀير گناهہ جهڙا ڪم آهن، جي سڄي ديس کي هاڃي ٿا رسائين. ٺهيڪري اهڙا ڏوهہ، جي اڪثري حرفتي طريقن سان عادلي ڏوهي ڪندا آهن، سي ڏوهہ خاص طور خطرناڪ ليکيا ويندا آهن. اهڙا ڏوهہ سوويت سرشتي ۾ حالتن هيٺ پيدا پاڻا ٿين ٿا. انهن لاءِ ڳريون سزائون مقرر ٿيل آهن ۽ جيئن اهي لبس ٿي نہ، ان ڪري قانون ساز جماعت، انهن ڏوهن لاءِ قانون ٺاهيو آهي.

سوويت يونين ۾ جوُري سرشتو آهي؟

سوويت عدالتن ۾ جج ۽ ٻن أسيسرن جي روبرو ڪيس هلايو ويندو آهي. عدالت سيني ڪيسن جو فيصلو ڪڏيل بنياد تي ڏيندي آهي. شهري، علائقائي، پرادبشڪ ڪورٽن وغيره ۾ سوويت يونين جي سهريہ ڪورٽ جيسا أسيسر پوڇهتن جي عيوضين جا سوويت چونڊيندا آهن.

پيپلس أسيسرن جي چونڊ، پورهيت، پگهاردارن ۾ ڪمائن جي عــام منزن بر، هٿ مٿي ڪرڻ جي طريقي سان ڪئي ويندي آهي. رشين فيڊريشن ۾ سال ١٩٦٥ ۾ ٿيل چونڊن ۾ ٣٢١،٣٥٦ پيپلس أسيسر چونڊيا ويا. سوال آهي تہ اهڙا أسيسر

ڪندي جنهنجي پڌرائي اخبارن ۾ ڪئي وڃي يا نہ ٻ
وڃي، ڏهن روبلن تائين ڏنڊ وجهندي، يا عهدي گهـ
يا ٻسمس ڪرڻ جو سوال اٿار يندي.

اهي عدالتون، مجموعن طرفان ڳجهي ووٽ ذريعي هڪ
لاءِ چونڊيون ويندون آهن. انڪري انهن تي ڪافي آزمود گ
عزت وارا ۽ ذميوار شخص چونڊبا آهن.

سوويت يونين ۾ سياسي ڏوهہ ٿين ٿا؟

ديش دروه ۽ وطن سان وشواس گهات ڪرڻ جا ڏوهہ تمام
ڇڏا پاڇا ٿين ٿا، پر ڪن وقتن تي وديشي جاسوس، ڪن
سوويت ناگرڪن کسي جاسوسي ڪرڻ لاءِ ڀرتي ڪرڻ ۾
سقل ٿين ٿا.

جيڪڏهن اهڙا شخص پڇتاءُ ظاهر ڪندا آهن ۽ سندن
ڪارروائين سبب جيڪڏهن ڪي خراب نتيجا نہ نڪتا هوندا
تہ ان حالت ۾، سوويت سماج کين معافي ڏيندي، ۽ کين وجهہ
ڏنو ويندو تہ پنهنجي ڪيل گناهہ جي ڪلنڪ لاهڻ لاءِ،
ايمانداريءَ سان محنت ڪن.

پر جن حالتن ۾، سماج ۽ ديس کي هاڃي رسائڻ لاءِ وشواس
گهات ٿيل هوندو، تن حالتن ۾ جوابدار تي مقدمو هلايو ويندو
آهي ۽ سزا ڏيڻ وقت، هنکي سخت سزا ٻ ملندي آهي.

”آرٿڪ ڏوهہ“ ڇا آهي؟

سوويت سماج جو اخلاق محنت ڪشن جو اخلاق آهي.
ڪو پورهيو نہ ڪندو، انکي ماني نہ ملندي. سوويت
قانون هيٺ ايماندار پورهيت کي، رت چوسيندڙن، چورن

ٻين جڻن جي ملڪيتن جي جان، صحت ۽ عزت جي سلامتيءَ
لاءِ قانون ٺاهيل آهن. جيڪڏهن ڪو به ڏيوليءَ وقت مقرر
خلاف ڪو فوجداري ڏوهه ڪندو آهي ته اُن کي شخص سزا
ڏني ويندي آهي ۽ ان سمجهيو آهي ته اهڙي ڪنهن سرڪاري
عوامءَ خلاف ڏوهه ڪيو آهي.

ٻنهي جي عرض لاءِ انهيءَ ٽوليءَ جي چست ميمبر کي پگهار
سان وڌيڪ موڪل ڏني ويندي آهي ۽ "هندڪي انزري" ڊپلوما
ملندا آهن، انعام ۽ يادگار طور تحفا به کين ملندا آهن.

ساٿي عدالتون ڇا آهن؟

هي عدالتون (ڪامريڊلي ڪورٽس) ڪارخانن، آفيسن يا
سنستائن، يا وڏين ملڪيتن جي مسواڙين، يا ڪن ننڍن مسواڙين
ٻارن ڪڙيون ڪمون ويٺيون آهن. اسڪولن ۽ ڪالهجن ۾ به
هي عدالتون قائم ٿيل آهن. پورهئي جي لمن جي ڀڃڪڙين،
بدانتظاميءَ، عام حالن لاءِ اڻ ٺڳي هلت هلڻ، يا ٻين قسمن جي
سماج ورودي ڪمن بابت، جي ڏوهه جي دائري اندر نه آيل
هوندا، اهڙا ڪيس هي عدالتون ٻڌنديون آهن.

عام طور انهن ساٿي عدالتن جا ميمبر يا ٻڌوائي ڪندڙ،
ڏوهيءَ کي سچي طرح سمجهائيندڙ هوندا آهن ۽ ڏوهي به کين
سمجهائيندو هوندو آهي، جنهنڪري ٻڌوائي لهه تائين ٿئي ٿي.
جيڪڏهن جوابدار باايمان ۽ سچائيءَ سان پنهنجي ڪئي لاءِ
پڇتاءُ ظاهر ڪندو ۽ واسطيدار شخص کان يا سڀني کان معافي
وٺندو ته ان حالت ۾ ساٿي عدالت ان حد تائين ٿيل ڪارروائي
ڪافي سمجهندي، پر جيڪڏهن ضروري هوندو ته پوءِ اها
عدالت، همت جاڳايل قدم کڻندي: چتاءُ ڏيندي، فهمائش

اڳيان آڻڻ کان اڳ انهي جاچ ڪندي آهي. مليشيا ۾ پيرنٽي ٽيڻ مرضيءَ پنهنجي ڪنڊڙ آهي ۽ انهي سکيا لاءِ اسڪول ۽ ڪاليج کوليل آهن.

مليشيا کي سنڌس سيني ڪمن ۾، عام جنتا وٽان سهڪار ملندو آهي.

”پيپلس ٻروزينا“ ڇا آهي؟

هيءَ هڪ والنٽري سنستا آهي، جنهن ۾ روزنداريءَ تي ڪم ڪندڙ ۽ پگهار ڪڻندڙ شخص، وديارٿي ۽ ڪسان شريڪ آهن. هو رستن، گهٽين، پارڪن، راندين جي ميدانن مٿان مهني ۾ هڪ دفعو واندڪائيءَ وقت گشتي پهرو ڏيندا آهن. هن وقت سوويت يونين ۾ ڪيتراڻي اهڙا ديهات آهن، جن ۾ هڪ به مليشيا وارو ڪونهي ۽ هنن جو سڄو ڪم جنتا پاڻ ڪندي آهي.

انهن والنٽيئري ٽولين کي ڪي به ڪاروباري ڪم يا اختياريون سونپيل ناهن جيئن مليشيا وارن کي آهن. هي ٽوليون اڪثري سمجهاڻيءَ جو طريقو اختيار ڪنديون آهن ۽ وقتي چيتيءَ بس ڪيون ۽ صلاح بس ڏين، ۽ ڪن وقتن تي ڪين سخت قدم به کڻڻو پوي ٿو. ڏوه جي اوگهڙ ڪئي ويندي آهي. ڏوهاريءَ بابت سنڌس اسڪول يا ملازمت واري هنڌ اطلاع ڏنو ويندو آهي ۽ ڏوه بابت سمورو مصالحو ساٿي عدالت (ڪامريڊلي ڪورٽ) حوالي ڪيو ويندو آهي. جيڪڏهن ڪو فوجداري ڏوه ڪيل هوندو آهي ته ان حالت ۾ اهي والنٽيئر، واسطيدار ڏوهيءَ کي مليشيا چونڪيءَ تي وٺي ويندا آهن.

ناگرڪن جون شڪايتون ٻڌندا آهن ۽ نگرواسيءَ کي سندس اڌڪار ڏيارڻ لاءِ شڪايتن جي جاچ پڙتال ڪندا آهن ۽ نگرواسين کي ملڪ قانوني سهوليتن جي بچاءَ لاءِ قدم کڻندا آهن.

امن امان رکڻ لاءِ ملڪ جو سلامتي کاتو ۽ ڪرمچاري جيڪي قدم کڻن، تن مٿان نظرداري رکڻ جو قدم پروڪيوريٽر جنرل جي آفيس ڪندي آهي. حوالاتن ۾ سماجوادي قانون جو پالن تي، سا نظرداري پڻ اها آفيس رکندي آهي.

پروڪيوريٽر جنرل جي ماتحت سمورن آفيسون خودمختيار آهن ۽ انهن مٿان صرف پروڪيوريٽر جنرل جو ضابطو آهي.

عام امن امان رکڻ لاءِ ڪير ذميوار آهي؟

هرهڪ يونين ريپبلڪ ۾، امن امان رکڻ لاءِ مليشيا (Militia) پوليس آهي جا گهرو کاتي جي هٿ هيٺ آهي. ڏوهن مٿان چوڪسي رکڻ ۽ مليشيا جي ڪاروبار، رهبري ۽ تعلق جي ذمواري سوويت يونين جي عسام امن امان کاتي کي سونپيل آهي.

هيءَ مليشيا ڪيترن قسمن جا ڪم ڪندي آهي. سرڪاري حڪم، قانون ۽ امن امان بابت جاري ڪيل حڪمن جي پيروي تي، انجي نظرداري رکڻ ۽ عام جاين تي امن امان رکڻ ۽ سرڪاري، عام ۽ شخصي ملڪيت جو بچاءُ ڪرڻ ۽ ناگرڪن جي رکيا ڪرڻ انجو ڪم آهي ۽ آمدرفت جي نيمن جو پالن ڪيو وڃي، انلاءِ ڪيس چوڪس رهڻو آهي ۽ موٽرن ۽ بين واهڻن هلائڻ لاءِ ليسن پڻ مليشيا ڏيندي آهي. عدالتن ۽ پروڪيوريٽر جي کاتي سان هيءَ مليشيا گڏجي ڪم هلائيندي آهي ۽ ڏوهن کي گرفتار ڪرڻ لاءِ قدم کڻندي آهي، ڪوبه ڪيس عدالت

سرڪاري وڪيل، ديواني ۽ فوجداري ڪيسن جي شنوائيءَ وقت حاضر رهي ٿو، سموري ڪارروائي، سزا يا فيصلو حقيقتن تي ٻڌل ۽ قانون پٽاندڙ ٿئي، ان لاءِ هو نظرداري رکي ٿو ۽ ساڳئي وقت اهو به ڏسي ٿو ته سزا يا فيصلي تي عمل ڪيو وڃي ٿو، ڏنل فتويٰ يا سزا سان جيڪڏهن سرڪاري وڪيل سهمت نه ٿئي ته ان حالت ۾ هو، بالا عدالت ۾ اعتراض داخل ڪندو ۽ بالا عدالت کي ڏهن ڏينهن اندر اهڙي اعتراض جي تپاس ڪرڻي آهي.

پروڪيوريٽر جنرل جا اڌڪار ڪهڙا آهن؟

سوويت يونين جو پروڪيوريٽر جنرل، سوويت يونين جي سپريم سوويت، ستن سالن لاءِ مقرر ڪندي آهي. هنجو اڌڪار ڪيتر ساري ديس مٿان آهي ۽ قانون جي پيروي ڪرڻ مٿان نظرداري رکڻ جو ڪم مٿانئس رکيل آهي. جيڪڏهن هن جي رائي موجب، ڪنهن ڪاني، جماعت، ڌنـدي يا مڪاني اختياريءَ، قانون جي ورڌ ڪو فيصلو ڪيو هوندو ته ان حالت ۾ هو، اهڙي حڪم يا فيصلي تي عمل ڪرڻ تيسين ملتوي رکي سگهي ٿو، جيسين سندس اُتاريل حجت تي بالا عدالتي سنستا ڪو قدم کڻي.

پروڪيوريٽر جنرل، يونين ۽ خود مختيار ريپبلڪن، راڄين، ايراضين ۽ ريپبلڪن اختياريءَ جي ماتحت شهرن لاءِ سرڪاري وڪيل مقرر ڪندو آهي، جنجو مدو ٥ سال ٿيندو آهي. هو يونين ريپبلڪن لاءِ ٻڻ ساڳئي مدي تائين سرڪاري وڪيل مقرر ڪندو آهي.

پروڪيوريٽر جنرل ۽ سندس زيردست سرڪاري وڪيل،

هاء ڪورٽ يا سرڪاري وڪيل اپيل، قانوني حجت اُٿارڻ ممڪن آهي. هن حالت ۾ اُڏڪاري ڪرمچاري جيڪڏهن سمجهندا ته سزا يا فتوٰي ٺيڪ ناهي تہ پوءِ اُٿاريل اعتراض واسطيدار عدالت ڏانهن حوالي طور موڪليندا آهن، جا وري قانون مطابق نئين سر ڪارروائي ڪندي آهي. هن دستور هيٺ، ڪيس جي نظرثاني ڪرڻ سان، اها خاطري رهي ٿي تہ جيڪڏهن پوڙو نياءُ نہ ٿيل هوندو تہ اُن کي درست ڪرڻ جو هرڪو امڪان آهي. هن دستور جي مراد آهي تہ بي بنياد سزا يا فيصلي تي عمل ڪرڻ جو ڪو بہ امڪان نہ رهي.

عدالتي سنستائن تي نظرداري ڪير رکندو آهي؟

سماجوادي قانون جي پورڻ پيرويءَ کي وڏي اهميت ڏني ويندي آهي. هرڪا هاء ڪورٽ، پنهنجي اڌڪاري دائري وارين زيردست ڪورٽن جي ڪاروبار مٿان نظرداري رکندي ۽ انهنکي هدايتون ڏيندي آهي ۽ اهو ڏيان رکندي آهي تہ قانوني نيمن جي پيروي ۽ سزائون يا فيصلا نياءُ پٽاندڙ ٿين ٿا. هاء ڪورٽ کي هدايتڪار جي حيثيت ۾ اهو اڌڪار مليل آهي تہ ڪيس تي نظرثاني ڪري يا اهو بيهر اوائلي جاچ يا ڪارروائي هلائڻ لاءِ زيردست ڪورٽ ڏانهن واپس موڪلي يا ڏنل سزا يا فيصلو درست ڪري. ٻئي درجي وارين عدالتون سزا ۾ درستي ڪرڻ وقت اها معاف ڪري سگهن ٿيون، پر سزا وڌائي نٿيون سگهن.

قانوني ڪالي جو اهو فرض آهي تہ اهڙي نموني پنهنجي نظرداري رکي، جيئن مڪاني ڪورٽن کي بہ فيصلا يا سزائون ڏيڻ وقت قانون جو اُلنگهڻ نہ ڪن.

دعوائون آهن. اڪثري (٧١ سيڪڙو) ڪيس خانگي ناگرڪن وچہ تين ٿا. ناگرڪن ۽ سنستائن وچہ ذري گهٽ ٢٥ سيڪڙو معاملا ٿيس ٿا. ٣ سيڪڙو معاملا وري سهڪاري ڪيتن يا سرڪاري سنستائن خلاف تين ٿا.

پورهيتن جا جهڳڙا ٥٤٦ سيڪڙو تين ٿا، جاين بسبت ٨ سيڪڙو، جرماني طور ڪيل دعوائون ٩ سيڪڙو، طلاق جا ڪيس ١٣٦٧ سيڪڙو، گذر خرچ جا ڪيس ٢٠ سيڪڙو.

اپيل داخل ڪرڻ جو دستور ڪهڙو آهي ؟

فوجداري ڪيس ۾ مليل سزا، فتوي واري ڏينهن کان ٧ ڏينهن پوء، قانوني طور عمل ۾ ايندي آهي. ديواني ڪيس جي حالت ۾ ڏه ڏينهن پوء. انهيء مدي اندر، واسطيدار شخص، سندس وڪيل، مدعي يا مدعاليہ، بالا عدالت ۾ اپيل داخل ڪري سگهي ٿو. سرڪاري وڪيل پڻ ساڳئي مدي اندر، عدالت جي فيصلي خلاف اعتراض پيش ڪري سگهي ٿو. جنهن وقت اپيل يا اعتراض داخل ڪيو ويندو آهي، اُن وقت کان سزا جو عمل يا فتوي ازخود تيستين ملتوي رهندي آهي، جيستين بالا عدالت ڪيس جي نظرثاني پوري ڪري. اپيل يا اعتراض واريء عريضيء ۾ درج تيل سببن جي باوجود، بالا عدالت، ڪيس ۾ اُونهو نہ ويندي آهي. جيڪڏهن بالا عدالت کي ڏسڻ ۾ ايندو تہ زيردست ڪورت جو ڏنل فيصلو يا سزا صحيح آهي تہ اُن حالت ۾ اُها بحال ڪندي آهي، جنهن تي پوء عمل ڪيو ويندو آهي. ڪيئن نہ جيڪڏهن سزا يا فتوي قانوني طور عملي روپ وٺي چڪي هوندي، تہ بہ اُن خلاف

ڪن خاص سنگين ڏوهن لاءِ، موت جي سزا مقرر ٿيل آهي. ديش دروھ، جاسوسي ڪرڻ، دهشت انگيز ڪارروايون ڪرڻ، ڌاڙي هڻڻ، اڳوات سوچيل رٿا پٽاندر ڪيل خون، سرڪاري بسن ۾ ڪَهوڙين هڻڻ، يا جهڙي انداز ۾ ملڪيت ڦٻائڻ، وديشي سڪي ۾ سَٽي هڻڻ ۽ ٻين سنگين ڏوهن، جن موجب ڪنهن کي ڀتون ڪرڻ جي ڪوشش ڪيل هوندي آهي يا سماجوادي سرشتي کي ڏانوانڊول ڪرڻ جو پڻ ڪيل هوندو آهي، ان حالتن ۾ موت جي سزا ڏني ويندي آهي.

ڏوھ ڪرڻ وقت جيڪڏهن حوالدار جي عمر ١٨ سالن اندر هوندي ته اُن کي موت جي سزا نٿي ملي سگهي، جڪي استريون گرڀوتيون هونديون نه ڏوھ ڪرڻ وقت يا جنهن وقت سزا ملنديون يا سزا تي عمل ٿيڻو هوندو ته اهڙين حالتن ۾، قانون هيٺ موت جي سزا ڏيڻ جي، اجازت مليل نه آهي.

سوويت ديش ۾، موت جي سزا کي سدائين عارضي سخت سزا سمجھيو ويندو آهي ۽ ڪن وقتن لي اها رد به ڪيل آهي. انهيءَ ۾ شڪ ڪونهي ته آخر اها سزا منسوخ ڪئي ويندي:

قانون هيٺ حوالدار کي ڪنهن اهڙيءَ عام سنستا يا پرڪهيتن جي ڪَڏيل مجموعي جي حوالي ۾ رکي سگهجي ٿو، جي هنڪي سدارڻ جو ذمو کڻي همرار ڪنديون آهن ۽ ٻيهر ڏوھ ڪرڻ کي روڪڻ لاءِ، انجام ڪنديون آهن. هي دستور ڪافي اُثرائتو ثابت ٿيو آهي.

ڪهڙيون ديواني دعوائون عام جام عدالتن ڳيان لڄن ٿيون؟

عدالتن جي ڪاسر ساعت ڪيسن ۾ ٨٥ سيڪڙو ديواني

دعوائون آهن. اڪثري (٧١ سيڪڙو) ڪيس خانگي ناگرڪن وچ ۾ تين ٿا. ناگرڪن ۽ سنستائن وچ ۾ ذري گهٽ ٢٥ سيڪڙو معاملا ٿيندا ٿا. ٣ سيڪڙو معاملا وري سهڪاري ڪيتن يا سرڪاري سنستائن خلاف تين ٿا.

پورهيتن جا جهڳڙا ٥٤٦ سيڪڙو تين ٿا، جاين بنسبت ٨ سيڪڙو، جرماني طور ڪيل دعوائون ٩ سيڪڙو، طلاق جا ڪيس ١٣٤٧ سيڪڙو، گذر خرچ جا ڪيس ٢٠ سيڪڙو.

اپيل داخل ڪرڻ جو دستور ڪهڙو آهي؟

فوجداري ڪيس ۾ مليل سزا، فتوي واري ڏينهن کان ٧ ڏينهن پوء، قانوني طور عمل ۾ ايندي آهي. ديواني ڪيس جي حالت ۾ ڏه ڏينهن پوء. انهيءَ مدي اندر، واسطيدار شخص، سندس وڪيل، مدعي يا مدعاليه، بالا عدالت ۾ اپيل داخل ڪري سگهي ٿو. سرڪاري وڪيل پڻ ساڳئي مدي اندر، عدالت جي فيصلي خلاف اعتراض پيش ڪري سگهي ٿو. جنهن وقت اپيل يا اعتراض داخل ڪيو ويندو آهي، اُن وقت کان سزا جو عمل يا فتوي ازخود تيسين ملتوي رهندي آهي، جيسين بالا عدالت ڪيس جي نظرثاني پوري ڪري. اپيل يا اعتراض واريءَ عريضيءَ ۾ درج ٿيل سببن جي باوجود، بالا عدالت، ڪيس ۾ اوُنهو نه ويندي آهي. جيڪڏهن بالا عدالت کي ڏسڻ ۾ ايندو ته زيردست ڪورٽ جو ڏنل فيصلو يا سزا صحيح آهي ته اُن حالت ۾ اُها بحال ڪندي آهي، جنهن تي وء عمل ڪيو ويندو آهي. ڪيئن ته جيڪڏهن سزا يا فتوي انوني طور عملي روپ وٺي چڪي هوندي، ته به اُن خلاف

ڪن خاص سنگين ڏوهن لاءِ، موت جي سزا مقرر ٿيل آهي، ديش دروهه، جاسوسي ڪرڻ، دهشت انگيز ڪارروايون ڪرڻ، ڌاڙي هڻڻ، اڳواٽ سوچيل رٿا پٽاندر ڪيل خون، سرڪاري ملڪيت جي ڦرلٽ، جهڙا ڏوهه، ڏوهن جي ڦيرين ۽ منجهيل ڏوهه وڏيءَ سطح تي ڪرڻ، بين سنگين ڏوهن، جن موجب ڪنهن کي خون ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي ويندي آهي يا سماجوادي سرشتي کي ڊانوانڊول ڪرڻ جو پتو پيو هوندو آهي، ان حالتن ۾ موت جي سزا ڏني ويندي آهي.

ڏوهه ڪرڻ وقت جيڪڏهن ڏوهاري جي عمر ۱۸ سالن اندر هوندي ته ان کي موت جي سزا نٿي ملي سگهي، جڏهن ته استريون جيڪي پيٽ سان هونديون ته ڏوهه ڪرڻ وقت يا جنهن وقت سزا ملنديون يا سزا تي عمل ٿيڻو هوندو ته اهڙين حالتن ۾ قانون هيٺ موت جي سزا ڏيڻ جي، اجازت مليل نه آهي.

سوويت ديس ۾، موت جي سزا کي سدائين عارضي سخت سزا سمجهيو ويندو آهي؛ ڪن وقتن لاءِ اها رد به ڪئي آهي. انهيءَ ۾ شڪ ڪونهي ته آخر اها سزا منسوخ ڪئي ويندي.

قانون هيٺ ڏوهاري کي ڪنهن اهڙيءَ عام سنستا يا پورهيتن جي ٽوليءَ مجموعي جي حوالي به رکي سگهجي ٿو، جي هن کي سڌارڻ جو ذمو پڻ هموار ڪنديون آهن؛ پڻ ڏوهه ڪرڻ کي روڪڻ لاءِ، انتظام ڪنديون آهن. هي دستور ڪافي اثرائتو ثابت ٿيو آهي.

ڪهڙيون ديواني دعوائون عام جام عدالتن ڏانهن وڃن ٿيون؟

عدالتن جي زيرِ سماعت ڪيسن ۾ ۸۵ سيڪڙو ديواني

دعوائون آهن. اڪثري (٧١ سيڪڙو) ڪيس خانگي ناگرڪن وچ ۾ ٿين ٿا. ناگرڪن ۽ سنستائن وچ ۾ ذري گهٽ ٢٥ سيڪڙو معاملا ٿين ٿا. ٣ سيڪڙو معاملا وري سهڪاري ڪيتن يا سرڪاري سنستائن خلاف ٿين ٿا.

پورهيتن جا جهڳڙا ٥٤٦ سيڪڙو ٿين ٿا، جاين بنسبت ٨ سيڪڙو، جرماني طور ڪيل دعوائون ٩ سيڪڙو، طلاق جا ڪيس ١٣٤٧ سيڪڙو، گذر خرچ جا ڪيس ٢٠ سيڪڙو.

اپيل داخل ڪرڻ جو دستور ڪهڙو آهي؟

فوجداري ڪيس ۾ مليل سزا، فتوي واري ڏينهن کان ٧ ڏينهن پوء، قانوني طور عمل ۾ ايندي آهي. ديواني ڪيس جي حالت ۾، ڏه ڏينهن پوء. انهيءَ مدي اندر، واسطيدار شخص، سندس وڪيل، مدعي يا مدعاليه، بالا عدالت ۾ اپيل داخل ڪري سگهي ٿو. سرڪاري وڪيل پڻ ساڳئي مدي اندر، عدالت جي فيصلي خلاف اعتراض پيش ڪري سگهي ٿو. جنهن وقت اپيل يا اعتراض داخل ڪيو ويندو آهي، اُن وقت کان سزا جو عمل يا فتوي ازخود تيستين ملتوي رهندي آهي، جيستين بالا عدالت ڪيس جي نظرثاني پوري ڪري. اپيل يا اعتراض واريءَ عريضيءَ ۾ درج ٿيل سببن جي باوجود، بالا عدالت، ڪيس ۾ اُونهو نه ويندي آهي. جيڪڏهن بالا عدالت کي ڏسڻ ۾ ايندو ته زيردست ڪورٽ جو ڏنل فيصلو يا سزا صحيح آهي ته اُن حالت ۾ اُها بحال ڪندي آهي، جنهن تي پوء عمل ڪيو ويندو آهي. ڪيتن ئي، جيڪڏهن سزا يا فتوي قانوني طور عملي روپ وٺي چڪي هوندي، ته به اُن خلاف

ڪن خاص سنگين ڏوهن لاءِ، موت جي سزا مقرر ٿيل آ
ديش دروه، جاسوسي ڪرڻ، دهشت انگيز ڪارروايون ڪ
ڌاڙي هڻڻ، اڳواٽ سوچيل رٿا پٽاندر ڪيل خون، سرڪار
بسن ۾ ڦورون هڻڻ، يا جوڳي انــداز ۾ ملڪيت قبائي
وديشي سڪي ۾ سٽي هڻڻ؛ ٻين سنگين ڏوهن، جن موص
ڪنهن کي خون ڪرڻ جي ڪوشش ڪيل هوندي آهي يـ
سماجوادي سرشتي کي ڏانواڊول ڪرڻ جو يتن ڪيل هوند
آهي، ان حالتن ۾ موت جي سزا ڏني ويندي آهي.
ڏوه ڪرڻ وقت جيڪڏهن ڏوهاري جي عمر ١٨ سالن اندر
هوندي تہ ان کي موت جي سزا نٿي ملي سگهي، جيڪي
اسٽريون گرڀوتيون هونديون تہ ڏوه ڪرڻ وقت يا جنهن وقت
سزا ملندي ان يا سزا تي عمل ٿيڻو هوندو تہ اهڙين حالتن ۾،
قانون هيٺ موت جي سزا ڏيڻ جي، اجازت ملل نہ آهي.
سوويت ديس ۾، موت جي سزا کي سدائين عارضي سخت
سزا سمجهيو ويندو آهي؛ ڪن وقتن تي اها رد بہ ڪيل آهي.
انهيءَ ۾ شڪ ڪونهي تہ آخر اها سزا منسوخ ڪئي ويندي.
قانون هيٺ جوابدار کي ڪنهن اهڙيءَ عام سنستا يا پورهيتن
جي گڏيل مجموعي جي حوالي ۾ رکي سگهجي ٿو، جي هنگي
سڌارڻ جو ذمو کڻي هموار ڪنديون آهن؛ پهر ڏوه ڪرڻ کي
روڪڻ لاءِ، انتظام ڪنديون آهن. هي دستور ڪافي اثرائتو
ثابت ٿيو آهي.

ڪهڙيون ديواني دعوائون عام حاڪم عدالتن
ڪيان اچن ٿيون؟

١ عدالتن جي زير سماعت ڪيسن ۾ ٨٥ سيڪڙو ديواني

جو انين ڪرڻ سان، ڏوهيءَ کي سڌارڻ يا گناه کان پاس
ڪرڻ جي مراد ۾ ثواب نٿي ٿئي.
جنکي آزاديءَ کان محروم رکڻ جي سزا ملندي آهي، سي
سموري سزا قيدين ۾ ڪاٽيندا آهن، يا عام طرح سڌارڻ لا
محنتي مرڪزن (ليبر ڪالونين) ۾ نشچت انتظام هيٺ سز
ڀوڳيندا آهن، (جا انهيءَ حالت ۾ نهايت سخت هوندي آهي
جن کو سنگين فوجداري ڏوه ڪيو هوندو ۽ جيڪي خطرناڪ
گنهگار هوندا آهن). سزا مقرر ڪرڻ وقت عدالتون اهو ويچار
رکنديون آهن ته جوابدار جو ڪيل ڏوه، ڪيتري قدر خطرناڪ
آهي ۽ سزاياب شخص ڪهڙيءَ چال چلگت جو آهي.
سوويت قانون هيٺ پئرول (ٿوري مدي) تي آزاد ٿيڻ
جو پربند پڻ ٿيل آهي. جيڪڏهن سزاياب ٿيل شخص پنهنجي
سٺيءَ هلت سان ثابت ڪندو ته هو سچ پچ سڌريو آهي ته
ان حالت ۾، عدالت هنکي مقرر مدي کان اڳ، آزاد ڪرڻ
جو حڪم ڪري سگهي ٿي، بشرطيڪ سزا ڀوڳيندڙ پنهنجي
سزا جو اڌ يا ⅔ حصو ڪاٽيو هوندو ۽ ان جو مدار ڪيل ڏوهه
تي آهي.
سنگين ڏوه ڪندڙن يا خطرناڪ عادتي ڏوهارين جي حالت
۾ پئرول تي آزاد ڪرڻ جو نيم لاڳو نه ڪيو ويندو آهي.
بنديخاني ۾ سزا ڀوڳيندڙن کي اپراسي وارو پورهيو ڪرڻو
پوندو آهي. هو هنر سکندا آهن ۽ ڪمائيندا آهن. هو سيڪنڊري
اسڪولن ۾ تعليم پڻ وٺندا آهن. اهي اپاءَ کين ساڌارڻ جيون
۾ واپس آڻي، ڪار ڪرت ۾ رنيائڻ لاءِ ورتل آهن. جن سزا
ڀوڳي هوندي، تنکي ڪنهن ڪرت ۾ رنيائي روزگار ڏيڻ لاءِ،
اختياريءَ وارا بدل آهن.

سوويت ديس جي فوجداري قانون جي خاص خوبي اها آهي جو اُن ۾ سڀ کان ٿورين کان ٿورين سزائن مقرر ڪيل آهن جن سبب ڪري ڏوهي پنهنجي آزادي نٿو وڃائي. گهٽ ۾ گهٽ سزا آهي، آزادي کسڻ بنا سڌاري طور پورهيو ڪرائڻ، جنهن جو مدو هڪ مهيني کان هڪ سال تائين ٿئي ٿو.

جنهن کي سڌاري طور سزا ملندي آهي، سي اڪثر پنهنجي ڪم واري هنڌ (ڪارخاني، آفيس، سرڪاري کيتن) تي ئي سزا ڀوڳيندا آهن. سزا واري مدي ۾ جيڪو ڪمائيندا آهن، اُن مان ڪا رقم ڪاٽي ويندي آهي پر اها ڪنهن به حالت ۾ اُجرت جي ويه سيڪڙي کان مٿي نه هوندي آهي. سڌاري طور مليل سزا جو مدو، واسطيدار ملازم جي سينيارٽيءَ ۾ شمار ڪونه ڪيو ويندو آهي.

نيڪاليءَ جي وياکيا اها آهي ته سزايافته ڪيل شخص کي، ڪنهن علائقي ۾ رهڻ کان بندش وڌي وڃي.

هڪ وطنيءَ جي حالت ۾ ڏوهيءَ کي، ڪنهن خاص هنڌ تي رهڻ لاءِ بدل ڪيو ويندو آهي. صغيرن کي نيڪالي يا بندش جي سزا نه ٿي ڏئي سگهجي ٿي. گرڀڙين يا انهن زالن کي، جن تي ننڍيءَ عمر وارا ٻار مدار رکندڙ هوندا، تن سان به اهي سزائون لاڳو نه آهن.

آزاديءَ کان محروم رکڻ جو مدو، ڏهن سالن تائين اُن حالت ۾ مقرر ڪري سگهجي ٿو، جن حالتن ۾ ڪو نهايت سنگين ڏوهه ڪيل هوندو يا ڏوهي عادتي يا خطرناڪ گنهگار هوندو، جنهن حالت ۾ کيس ١٥ سال سزا ملي سگهي ٿي. سوويت يونين جي فوجداري قانون هيٺ ١٥ سالن کان مٿي عرصي تائين، آزادي کسڻ جو پربند اڪري نه ڪيل آهي

ڪرڻ ۾ مدد ملي ٿي ۽ نياءَ پٽاندڙ مناسب سزا ملڻ جي تسلي رهي ٿي.

سوويت قانون هيٺ ڪهڙيون سزائون ملي سگهن ٿيون؟

سزائن جو مدار ڪيل ڏوهه تي آهي. سوويت ديس ۾ سزا صرف سزا طور نه ڏني ويندي آهي. انجو مقصد اهو به آهي ته قصوروار کي سڌارجي ۽ منجهس ٻوجهه پيدا ڪجي.

غير فوجداري ڏوهن، جهڙوڪ عام هنڌن تي گارگند يا گندي گفتار ڪرڻ لاءِ نهرايل ڏوهيءَ کي هي سزائون ملنديون آهن، جن ۾ فوجداري جوکم ڪونه آهي: ڏنڊ، مهني يا ٻن لاءِ سڌاري طور محنت ڪرڻ، جنهن سان گڏ سندس ڪمائيءَ مان ويهه سيڪڙو ڪاٽڻ، ١٠ يا ١٥ ڏينهن آزاديءَ کان ڪيس محروم رکڻ.

فوجداري ڏوهن لاءِ هي سزائون آهن: کليي نندا، ڏنڊ، ڪنهن عهدي ماڻڻ کان خارجي يا ڪنهن قسم جي سرگرمين ۾ ڀري وٺڻ کان منع، نيڪالي، جلاوطني، آزادي کوهڻ کانسواءِ سڌاري طور پورهيو ڪرڻ ۽ جيل جي سزا.

ٻن قسمن جون سزائون ڪامپليمينٽري سزا طور ڏنيون وينديون آهن، جي آهن فوجي يا ٻئي ڪنهن عهدي کان محروم رکڻ ۽ ملڪيت ضبط ڪرڻ.

صرف ڪن بيحد گنڀير ڏوهن جي حالت ۾ ملڪيت ضبط ڪري سگهجي ٿي. ڏوهيءَ جي گهرج وارو ضروري سامان يا وڏان هيٺ مقرر ڪيل شيون ۽ سندس ڪتب جو سامان سڙو ضبط ڪونه ڪيو ويندو آهي.

وڪيل جا حق ڪهڙا آهن ۽ هو ڪهڙو پارٽ ٿو ادا ڪري؟

ڪيل جي هڪ جماعت آهي، جنهن کي ڪاليجير سڏجي ٿو، جنهنجو ڪاروباري اڌڪار انجي جنرل باڊيءَ ۽ اُن طرفان چونڊيل ڪاروباري ڪاميٽيءَ کي سونپيل آهي. ڪاليجيم جو ميمبر اهو سوويت ناگرڪ ٿي سگهي ٿو، جو وڪالت پاس ڪيل گرئجوئيٽ هوندو يا جنهنکي سوويت عدالتي جماعتن جي ڪارنه جو عملي آزمود هوندو.

قانوني معاملن ۾، صلاح ڏيندڙ وڪيل فرياد ۽ عريضيون تيار ڪندا آهن. هو ديواني دعوائن ۽ فوجداري ڪيسن ۾ پڻ پيروي ڪندا آهن.

جوابدار پاران وڪيل يا سنڌس مجتا سان ڪورٽ پاران مقرر ڪيل وڪيل کي، اُوائلي جاچ ختم ٿيڻ بعد، ڪيس ۾ بهرو وٺڻ ڏنو ويندو آهي. صغيرن يا ڏوهاري پارن يا جسماني ۽ دماغي خلل سبب محتاج شخص جي حالت ۾، جڏهن هو پنهنجو بچاء ڪرڻ ۾ اَسمرت هوندا آهن، تڏهن چارج شيٽ پيش ڪرڻ کان وٺي وڪيل کي بهرو وٺڻ ڏنو ويندو آهي. وڪيل کي حق حاصل آهي ته ڪيس سان تعلق رکندڙ سموري مصالحي جي لباس ڪري، جوابدار کان بچاءُ ڪرڻ وقت حاضر رهي، يا ٻيءَ جاچ وقت حاضر رهي، جتي يا اُسيسرن اڳيان حجت اٿاري عدالت، سرڪاري وڪيل يا جاچ ڪندڙ جي ڪاروائن يا رائي خلاف شڪايتون درج ڪري. وڪيل جو فرض آهي ته جوابدار کي بيڏوهي ثابت ڪرڻ لاءِ شاهديون ۽ ثابتيون پيش ڪري. مقدمي ۾ وڪيل جي شرڪت سان سچ ثابت

عطا ٿيل آهي، جيڪڏهن ان اُڌڪار جو الڳهن ڪيل هوندو ته بالا عدالت، ڏنل سزا رد ڪندي آهي.

جوابدار کي پنهنجي بچاءَ لاءِ پورڻ حق پراپت ٿيل آهي. مٿي مڙهيل الزامن بابت، پنهنجي بچاءَ ۾ سمجهاڻي ڏيڻ ۽ شاهدي پيش ڪرڻ جو هنکي حق مليل آهي. هو جي چاهي ته درخواست داخل ڪري، ڪيس بابت سمورو مصالحو نظر مان ڪيدي يا اپيل ڪري سگهي ٿو ۽ پوءِ حجت اٿاري، ڪيل ڪارروائي يا کنيل قدم يا جاچ ڪندڙ جي ڏنل رائي يا سرڪاري وڪيل خواه ڪورٽ جي فيصلي خلاف دانهن ڪري سگهي ٿو.

جوابدار خلاف ڪارروائي شروع ڪرڻ کان اڳ، عدالت هن کي گهٽ ۾ گهٽ ٽي ڏينهن اڳ الزامن جو نقل موڪليندي. مقدمي هلندي، ڪيس سان واسطو رکندڙ سڀني ماڻهن وانگر جوابدار کي پڻ شاهدي پيش ڪرڻ، جاچ ۾ بهري وٺڻ ۽ درخواست داخل ڪرڻ جو سمان اُڌڪار پراپت آهي. جوابدار کي آخرين عرض ڪرڻ جو حق پڻ مليل آهي.

جوابدار پاڻهي پنهنجو بچاءَ ڪري يا انلاءِ ڪو وڪيل رکي سگهي ٿو. عدالت ۾ هنجي بچاءَ لاءِ پبلڪ ڊفينس وڪيل (جنهن جي سوويت يونين ۾ اها معنيٰ آهي ته جنهن فرم يا ڌنڌي ۾ جوابدار ملازم هوندو انجو ڪو عيوضي) وڪالت ڪري سگهي ٿو. اڄڪلهه گهڻو تڻو پبلڪ ڊفينس وڪيل، مقدمن ۾ وڪالت ڪن ٿا.

جن حالتن ۾ سرڪاري وڪيل وڪالت ڪندو آهي (۽ جيڪڏهن ڏوهي صغير، نابين، ٻوڙو يا گونگو هوندو آهي) انهن حالتن ۾ قانون پناندڙ بچاءَ جو وڪيل هئڻ ضروري آهي.

سان لباس چڪاس ٿيندي آهي ۽ مقدما ڪليءَ ڪورٽ ۾ هلايا ويندا آهن.

جن حالتن ۾ ملڪي راز ظاهر ٿيڻ جو امڪان هوندو آهي، جنسياتي ڏوهن جي حالت ۾، يا بين نازڪ معاملن جي حالت ۾، جن ۾ صغير (١٦ ورهين جي عمر اندر) ڏوهي هوندا آهن، ان حالتن ۾ بند ڪمري ۾ ڪيس هلائا آهن. سيئي ڪورٽون پنهنجا فيصلا ۽ فتوائون عوام اڳيان ظاهر ڪنديون آهن.

فوجداري ڪيس جي حالت ۾ عدالت ۾ شنوائي ٿيڻ کان اڳ اوائلي جاچ ڪئي ويندي آهي. اها جاچ سرڪاري وڪيل جي آفيس وارا جاچ ڪندڙ يا سرڪاري سلامتي کاتي وارا ڪندا آهن. جاچ ڪندڙن کي چيل هوندو آهي ته جوابدار جي ماڻدي ۾ يا برخلاف سمورن حقيقتن جي خاطري ڪن ۽ جن حالتن ۾ تحقيقات ڪندڙ کي ڏسڻ ۾ ايندو آهي ته مقدمي لاءِ پورين حقيقتون ميسر نه آهن ته مقدمو خارج ڪيو ويندو آهي.

ويجهڙائيءَ ۾ جنتا ۽ عدالتي سنستائن جا نالا ڪافي وڌيا ۽ پختا ٿيا آهن. ايترو چوڻ ڪافي آهي ته هرهڪ چوٿون مقدمو آسانيءَ ڪورٽن ۾ سڌيءَ طرح آفيس ۽ دبيالن ۾ نيڪال ڪيو ويندو آهي ۽ هرهڪ پنجين ڪيس ۾ سرڪاري وڪيلن ۽ بچاءَ جي وڪيلن جي شرڪت سان فيصلا ٿيندا آهن.

ڪليل مقدمو نه فقط صحيح فيصلي لاءِ ضروري آهي پر ان ذريعي عدالتن کي، پنهنجي سگيا ڪاربه ڪرڻ ۾ مدد ملي ٿي.

جوابدار کي پنهنجي بچاءَ جو حق ملئل آهي؟

جوابدار کي هي حق سوويٽ وڌان جي فقري ١١١ هيٺ

عطا ٿيل آهي، جيڪڏهن ان اڌڪار جو النگهن ڪيل هوندو
تہ بالا عدالت، ڏنل سزا رد ڪندي آهي.
جوابدار کي پنهنجي بچاء لاء پورڻ حق پراپت ٿيل آهي. مٿي مڙهيل الزامن بابت، پنهنجي بچاء ۾ سمجهاڻي ڏيڻ ۽ شاهدي پيش ڪرڻ جو هڪڙي حق مليل آهي. هو جي چاهي تہ درخواست داخل ڪري، ڪيس بابت سمورو مصالحو نظر مان ڪيدي يا اپياس ڪري سگهي ٿو ۽ پوء حجت اٿاري، ڪيل ڪارروائي يا ڪنيل قدم يا جاچ ڪندڙ جي ڏنل رايي يا سرڪاري وڪيل خواه ڪورٽ جي فيصلي خلاف دانهن ڪري سگهي ٿو.
جوابدار خلاف ڪارروائي شروع ڪرڻ کان اڳ، عدالت هن کي گهٽ ۾ گهٽ ٽي ڏينهن اڳ الزامن جو نقل موڪليندي. مقدمي هلندي، ڪيس سان واسطو رکندڙ سيني ماڻهن وانگر جوابدار کي پڻ شاهدي پيش ڪرڻ، جاچ ۾ بهري ونڻ ۽ درخواست داخل ڪرڻ جو سمان اڌڪار پراپت آهي. جوابدار کي آخرين عرض ڪرڻ جو حق پڻ مليل آهي.
جوابدار پاڻهي پنهنجو بچاء ڪري يا انلاء ڪو وڪيل رکي سگهي ٿو. عدالت ۾ هنجي بچاء لاء پبلڪ ڊفينس وڪيل (جنهن جي سوويت يونين ۾ اها معنيٰ آهي تہ جنهن فرم يا ڌنڌي ۾ جوابدار ملازم هوندو انجو ڪو عيوضي) وڪالت ڪري سگهي ٿو. اڄڪلهہ گهڻو تڻو پبلڪ ڊفينس وڪيل، مقدمن ۾ وڪالت ڪن ٿا.
جن حالتن ۾ سرڪاري وڪيل وڪالت ڪندو آهي (۽ جيڪڏهن ڏوهي صغير، نابين، ٻوڙو يا گونگو هوندو آهي) انهن حالتن ۾ قانون پٽاندڙ بچاء جو وڪيل هجڻ ضروري آهي.

سان تهاس چڪاس ليندي آهي ۽ مقدما ڪليءَ ڪورٽ ۾ هلايا ويندا آهن.

هن حالتن ۾ ملڪي راز ظاهر ٿيڻ جو امڪان هوندو آهي، جنسياتي ڏوهن جي حالت ۾، يا ٻين نازڪ معاملن جي حالت ۾، جن ۾ صغير (١٦ ورهين جي عمر اندر) ڏوهي هوندا آهن، ته حالتن ۾ بند ڪمري ۾ ڪيس هلائيا آهن. سيشن ڪورٽن پنهنجا فيصلا ۽ فتوائون عوام اڳيان ظاهر ڪندي آهن.

فوجداري ڪيس جي حالت ۾ عدالت ۾ شروعاتي ليکڻ کان اڳ اواللي جاچ ڪئي ويندي آهي. اها جاچ سرڪاري وڪيل جي آفيس وارا جاچ ڪندڙ يا سرڪاري سلامتي کاتي وارا ڪندا آهن. جاچ ڪندڙن کي جيل هوندو آهي ته جوابدار جي فائدي ۾ يا برخلاف سمورين حيثيتن جي خاطري ڪن ۽ جن حالتن ۾ تحقيقات ڪندڙ کي ڏسڻ ۾ ايندو آهي ته مقدمي لاءِ ٻروليون حيثيتون مبسر نه آهن ته مقدمو خارج ڪيو ويندو آهي.

وچولڙيءَ ۾ جنتا ۽ عدالتي سنستائن جا ناتا ڪافي وڌ يا ۽ پختا ليا آهن. ايترو چوڻ ڪافي آهي ته هرهڪ چوٿون مقدمو اسائيز ڪورٽن ۾ سڌيءَ طرح آفيسن ۽ ديهاتن ۾ نيڪال ڪيو ويندو آهي، هرهڪ پنجين ڪيس ۾ سرڪاري وڪيلن ۽ اڳاءِ جي وڪيلن جي شرڪت سان فيصلا ٿيندا آهن.

ڪليل مقدمو نه فقط صحيح فيصلي لاءِ ضروري آهي پر اُن ذريعي عدالتن کي، پنهنجي سڪيا ڪارنه ڪرڻ ۾ هٿي ملي ٿي.

جوابدار کي پنهنجي بچاءَ جو حق مليل آهي؟

جوابدار کي هي حق سوويت وڌان جي نمبري ١١١ هيٺ

کانپوءِ يونين رپبلڪن جون سپريم ڪورٽون آهن ۽ سيپي ڪار
مٿي آهي سوويت يونين جي سپريم ڪورٽ جا سڀ ڊيس
جي اعليٰ عدالتي جماعت آهي. يونين رپبلڪن جـــون سپريم
ڪورٽون ۽ سوويت يونين جي سپريم ڪورٽ پنهنجي زيردست
عدالتن جي ڪاروبار تي نظرداري رکنديون آهن ۽ انلاءِ قانون
مطابق سندن دائرو مقرر ٿيل آهي.

پراديشڪ، علائقائي ۽ شهري عدالتون ۽ قومي ايراضين ۽
خودمختيار ريجنن جـــون ڪورٽون، پنهنجي پنهنجي ايراضين
جي پورهيت - عيوضين جا سوويت، چونڊيندا آهن.

خودمختيار ۽ يونين رپبلڪن جون سپريم ڪورٽون ۽ سوويت
يونين جي سپريم ڪورٽ وري پورهيت - عيوضين جا سپريم
سوويت چونڊيندا آهن.

سيپٽي جج ٥ سالن لاءِ چونڊيا ويندا آهن ۽ پورهيت -
عيوضين جي سوويتن ڏانهن جوابدار آهن.

پيپلس ڪورٽن جا جج پنهنجي ووٽرن ڏانهن پڻ جوابدار
رهندا آهن. ججن کـــي وقت بوقت پنهنجي ڪم ۽ پنهنجن
عدالتن جي ڪاريه جي رپورٽ پنهنجن ووٽرن کي ڏيڻي آهي.
جيڪڏهن ڪو به جج، ووٽرن طرفان رکيل وشواس لائق ثابت
نه ٿيندو آهي ته ان حالت ۾ انهيءَ جـــج کي هٽائي سندس
جاءِ تي ٻئي کي چونڊيو ويندو آهي. هيءَ حالت ورلي
ٿيندي آهي.

...ندما ڪيئن هلايا ويندا آهن؟

سڀ کان اول ائين چوڻ گهرجي ته عدالتن ۾ بلڪل باريڪبينيءَ

پيپلس جج، بالغ ووٽ اڌڪار جي بنياد تي سڌيءَ طرح نگرواسي چوندا ويندا آهن ۽ سندن مدو ٥ سال آهي. جنهن لاءِ اميدوار، عام سنستائون، عام ميڙن ۾ مقرر ڪنديون آهن. پارٽيون، ٽريڊ يونين، نوجوان ۽ سياسي جماعتون اهي اميدوار کڙا ڪنديون آهن. هرهڪ ناگرڪ جنهن جي عمر ٢٥ سال يا انکان مٿي آهي، سو پنهنجي ملڪيتي ۽ سماجڪ مرتبي جي لحاظ کانسواءِ پيپلس جج جي عهدي تي چونڊجڻ لاءِ حقدار آهي.

نيم اڪوسار، جن عدالتي جماعتن ۾ ڪم ڪيو هوندو، تنکي ئي انهن عهدن لاءِ اميدوار طور بيهاريو ويندو آهي. اٽڪل ٧٥ سيڪڙو پيپلس جج اهي هوندا آهن، جي لا-گريجوئيٽس آهن ۽ ڪم از ڪم عدالتي سنستائن ۾ ڏه سال ڪم ڪرڻ جو آزمودو هوندو اٿن. ڏهن ججن مان ٽي جج زالون هونديون آهن. جدا جدا ايراضين ۾ رهندڙ جاتين ۾ جيڪي جنهن ايراضيءَ ۾ گهڻائيءَ ۾ رهنديون آهن، گهٽ ۾ گهٽ انهن مان ٽي جج چوندا آهن ڇاڪاڻ ته عدالتي ڪارروائي، هرهڪ ايراضيءَ ۾ رهندڙ ماڻهن جي مڪاني ڀاشا ۾ هلندي آهي. جيڪي مدعاعليه اها ٻولي نه ڄاڻندا آهن تن جي مدد لاءِ دوڀاشيا ميسر ڪيا ويندا آهن.

گهڻا ديواني ۽ فوجداري ڪيس، پيپلس ڪورٽن ۾ هلندا آهن. اهي ٿيل فيصلن خلاف ويجهي بالا عدالت ۾ اپيل ڪري سگهجي ٿي. وڏن شهرن جي حالت ۾ اهي اپيلون سٽي ڪورٽ ۾ کڻيون وينديون آهن. تنهن سواءِ اپيلن ٻڌڻ لاءِ، پراديشڪ ۽ علائقائي ڪورٽون، قومي ايراضين، خودمختيار ريجنس ۽ خودمختيار ريپبلڪن ۾ سپريم ڪورٽون آهن. انهن عدالتن جي اختيارن واري دائري اندر اچڻ جهڙا نهايت اهم فوجداري ۽ ديواني ڪيس، اوائلي طور پڻ پيش ڪري سگهجن ٿا. انهن

شخص کي کو بہ آڏ ڪاري تيسين گرفتار ڪري نٿو سگهي جيسين عدالت اهڙو فيصلو نہ ڪيو هوندو يا قانوني آڏ ڪاريءَ اُن لاءِ منظوري نہ ڏني هوندي؛ جيسين عدالت ڪنهن کي ڏوهي نہ ٺهرايو آهي، تيسين ڪنهن کي بہ ڏوهي نہ سمجهيو ويندو يا سزا نہ ڏني ويندي؛ قانون ۽ عدالت اڳيان سڀئي ناگرڪ يڪسان آهن؛ قانوني ڪارروائي اُن ٻوليءَ ۾ هلائي ويندي آهي جيڪا، مقدمي سان واسطو رکندڙ شخص سمجهندو هوندو، ۽ سيني واسطيدارن کي وجهہ ڏنو ويندو آهي تہ دوڀاشئي (شارح يا سمجهائي ڏيندڙ) دوران ڪيس جي حقيقت بابت پوري ڄاڻ حاصل ڪن ۽ کين اهو بہ حق ڏنل آهي تہ پنهنجي ڏيهي ٻوليءَ ۾ پنهنجي زباني ڏين؛ مقدما کليءَ عدالت ۾ هلندا آهن، جوابدار کي پنهنجي بچاءَ جو حق حاصل آهي.

عدالت، سرڪاري وڪيل ۽ جاچ ڪندڙ ڪرمچاريءَ تي سوويت قانون هيٺ بندش پيل آهي تہ ڪيس بابت سيني حالتن جي جوڳي نموني تپاس ڪن ۽ ثابت ڪن تہ ڪهڙن حالتن هيٺ ڏوهہ ڪيل آهي.

سوويت انصاف سماجڪ ۽ سرڪاري سرشتي جو بچاءُ ٿو ڪري، سماجوادي آرٿڪ بندوبست ۽ سماجوادي ملڪيت، ناگرڪ کي مليل شخصي سياسي، پورهئي، رهائشي ۽ ملڪيتي حقن جو بچاءُ ٿو ڪري. ساڳئي وقت اهو بنا شرط شروط قانون جي پورڻ پيروي ڪرڻ جو اطمينان ٿو ڏئي.

عدالتي سرشتو ڪيئن رٿيل آهي؟

عدالتي سرشتي جي ٻهراڙن ۽ مکيہ ڪڙي آهي ڊسٽرڪٽ پيپلس ڪورٽ.

انصاف

روس ۾ انصاف جا بنيادي أصول ڪهڙا آهن؟

سوويت يونين ۾ سماجڪ موقعي يا عهدي جي، ڪمال ڪانسواءِ،
قانون اڳيان هڪجهڙا آهن. هن هڪجهڙائيءَ ۾ قوميت، ٻوليءَ،
جي مذهبي يا نسل وغيره جو ڪو اثر ڪونه ٿو رهي.
سموريون سوويت عدالتون چونڊيل آهن. هر هڪ خودمختيار
رهن ٿا ۽ فقط قانون جي ماتحت آهن. اهو ٻيو هڪڙو أصول
آهي، ته ڪوبه شخص کي عدالتي دستوري کان وڌاڻ ڪري
جي اجازت ڪانسواءِ ڪين ٿي. هر جمهوريت جو ڳالهه ڳالهين، اندروني
سوويتن جي موجب ۽ قانون بنياد ۽ قانون مطابق، ڪنهن جي
ذاتي گهر ڳالهين جي مدنظر ٿي سگهي ٿي.
قانون جي بچاءُ ۽ شخصي آزاديءَ جي خاطري
جيئڻ جا قابل هڪڙي نهين موجب ڏنل آهي ۽ ڪنهن ...

شخص کي ڪوبہ اُڏڪاري تيسين گرفتار ڪري نٿو سگهي جيسين عدالت اهڙو فيصلو نہ ڪيو هوندو يا قانوني اُڏڪاريءَ اُن لاءِ منظوري نہ ڏني هوندي؛ جيسين عدالت ڪنهن کي ڏوهي نہ ٺهرايو آهي، تيسين ڪنهن کي بہ ڏوهي نہ سمجهيو ويندو يا سزا نہ ڏني ويندي؛ قانون ۽ عدالت اڳيان سيئي ناگرڪ يڪسان آهن؛ قانوني ڪارروائي اُن ٻوليءَ ۾ هلائي ويندي آهي جيڪا، مقدمي سان واسطو رکندڙ شخص سمجهندو هوندو، ۽ سيني واسطيدارن کي وجهہ ڏنو ويندو آهي تہ دوباشئي (شارح يا سمجهائي ڏيندڙ) دوارن ڪيس جي حقيقت بابت پوري ڄاڻ حاصل ڪن ۽ کين اهو بہ حق ڏنل آهي تہ پنهنجي ڏيهي ٻوليءَ ۾ پنهنجي زباني ڏين؛ مقدما کليءَ عدالت ۾ هلندا آهن، جوابدار کي پنهنجي بچاءَ جو حق حاصل آهي.

عدالت، سرڪاري وڪيل ۽ جاچ ڪندڙ ڪرمچاريءَ تي سوويت قانون هيٺ ٻڌل پيل آهي تہ ڪيس بابت سيني حالتن جي جوڳي نموني ڇنڊ ڇاڻ ڪن ۽ ثابت ڪن تہ ڪهڙين حالتن هيٺ ڏوهہ ڪيل آهي.

سوويت انصاف سماجڪ ۽ سرڪاري سرشتي جو بچاءُ ٿو ڪري، سماجوادي آرٿڪ بندوبست ۽ سماجوادي ملڪيت، ناگرڪ کي مليل شخصي سياسي، پورهئي، رهائشي ۽ ملڪيتي حقن جو بچاءُ ٿو ڪري. ساڳئي وقت اهو بنا شرط شروط قانون جي پوري پيروي ڪرڻ جو اطمينان ٿو ڏئي.

عدالتي سرشتو ڪيئن رٿيل آهي؟

عدالتي سرشتي جي ٿهرڻ ۾ مکيہ ڪڙي آهي ڊسٽرڪٽ پيپلس ڪورٽ.

اِنصاف

رشيا ۾ انصاف جا بنيادي أصول ڪهڙا آهن؟

سڀئي ناگرڪ، سماجڪ مرتبي يا عهدي جي، خيال ڪانسواءِ، قانون اڳيان هڪجهڙا آهن. هن هڪجهڙائيءَ لئي قوميت، پارٽيءَ جي ميمبري يا ڌرم وشواس جو ڪو اثر ڪونه ٿو رهي.

سمورين سوويت عدالتن چونڊيل آهن. جيڪي خودمختيار رهن ٿا ۽ فقط قانون جي ماتحت آهن. اهو جوڙجڪي اصول آهي. ان ذريعي ڪيس لئي عملي درستيءَ کان ويچار ڪرڻ جي پڪي خاطري رهي ٿي. جج پنهنجو فيصلو پنهنجي اندروني سوجهيءَ موجب ۽ قانون پٽاندڙ ۽ قانون مطابق، ڪيس جي ٺوس لئي حالتن جي مدنظر ڏين ٿا.

قانون جي پورڻ پابندي ۽ شخصي آزاديءَ جي خاطري سڀ ڄاڻايل جوڙجڪي نمن موجب ڏنل آهي: ڪنهن لـــ

ڌرم ورو ڏي پرچار چاهي ڇپيل ساهت دواران ڪيو وڃي ٿو يا زباني، اهو ڪافي سکياداڻڪ هوندو آهي. اُن ۾ ڌرمي ماڻهن جي جذبات يا سندن پوڄا جي طريقي تي ڪابہ ٺٺولي ڪانہ ڪئي ويندي آهي.

هت اهو ڄاڻائڻ ضروري آهي تہ سوويت ديس جي آدم جي وڏي گهڻائي ناستڪ آهي؛ سوويت سماج ۾ ماديت پرست خيالن جو اَثر آهي.

هي ڳالهه وچهندڙ وي. آءِ. لينن، سال ١٩٠٥ ۾ لکيو هو: ”اسين انهيءَ ڳالهه لي زور ٿا ڏيون ته جيستائين سرڪار جو واسطو آهي، ليسين ڌرم هڪ خانگي معاملو آهي. پر جيستائين اسانجي پارٽيءَ جو تعلق آهي، ليسين ڌرم کي هرگز خانگي معاملو ڪري نه ليکيداسين.“

مارڪس جي مادياتي فلسفي، جا ڪميونسٽن قبولي آهي، سا بنيادي طور ڌرمي سکيا ۽ آدرشوادي فلسفيءَ جي ورڌ آهي.

اُتي ڌرم خلاف پرچار ٿيندو آهي؟

سوويت نگرواسين کي آزادي ملل آهي نه ڌرمي مرش بجا آڻين يا ڌرم خلاف پرچار ڪن. انهيءَ بنا، ووٽڪي آزادي اُچي نه سگهندي. جيڪڏهن ڪنهنکي انشور پر وشواس وڪڻ کان نٿو روڪيو وڃي نه پوءِ ڪنهن کي ناستڪ لنڻ ۽ اهو ناست ڪرڻ کان ڪيئن ٿو روڪي سگهجي، نه ڌرم، مادرن وگيان سان نٿو ٺهڪي؟

ماسڪو مان شايع ٿيندڙ اخبار نڙڪا اي ژيزن (وگيان ۽ ڌرم) ۾ اهڙو مضالعو مير ڪيل آهي، جنهنمان ڌرمي تعصب، ويچارن، ڌرمي فيلسوفيءَ جي کوکلائي ۽ ڌرم سبب ليندڙ إخلاقي نقصان جو پتو پوي ٿو ”زنانيه“ (گيان - علم) سوسائٽي، جا گيان جي وڪاس لاءِ ديش ويابڪ والنٽري سنستا آهي، سا ٻڌ ناستڪيٽي لاءِ پرچار تي ڪافي زور ڏيندي آهي. اُن هي زيرِ سايع ڌرم ورودي وياکيان ٿيندا آهن ۽ انهن وياکيانن وقت پادرين ۽ آستڪن کي پنهنجا پنهنجا دليل پيش ڪرڻ جو موقعو ڏنو ويندو آهي.

جماعت ورلڊ ڪائونسل آف چرچز جي ڪاريه ۾ بهرو وٺندي آهي. رشين چرچ جا عيوضي، اڪثري ٻين ملڪن ڏانهن ويندا آهن. مثال طور پيٽريارڪ اليڪسي، ايٿنس، بيلگريڊ، بخاريسٽ ۽ ٻين راڄڌانين ۾ وڃي چڪو آهي. آرچبشپ نڪودم، جو ماسڪو واري پيٽريارڪيءَ جي پرڏيهي ناتن واري ڪاليءَ جو سرڪردو آهي، سو فرانس، بيلجم، يارت، متحد عرب ريپبلڪ، يونان ۽ ٻين ملڪن مان ٿي آيو آهي. روسي آرٿوڊاڪس چرچ جو عيوضي آرچ پريسٽ بوروواٽي ۽ بشپ ڪوٽليارو وٽيڪان واري ايڪيومينيڪل ڪائونسل جي ٻئي اجلاس ۾، درشڪن طور شريڪ ٿيا هئا.

ايوينجليڪل ڪرسچن بيپٽسٽ چرچ جون سفارتون جدا جدا موقعن تي آمريڪا، برطانيه ۽ اتر يورپ وارن ملڪن ۾ وڃي اتيجي بيپٽسٽس سان حالي احوالي ٿيا آهن. نوجوان بيپٽسٽ وديارٿين جون ٽوليون برطانوي ڌرمي ڪاليجن ۾ سکيا وٺڻ لاءِ پئي وينديون آهن. سوويت مسلمان وري وقت بوقت عربي مسلمانن جي نيند لي سندن مهمان ٿيندا آهن. ڪي ڪيرو واري مسلم يونيورسٽي اَل-اَضهر مان ٿي آيل آهن. سوويت ٻوڌي منگولين ريپبلڪ، جپان ۽ ٻين ملڪن جي ڌرمي سنستائن سان لهه وچڙ ۾ رهندا آهن.

سوويت يونين جي سيني ڌرمي سنستائن جا پادري پهنجي ... وديشي پادرين سان آمن ڪانفرنسن ۽ اجلاسن ۾ گڏبا آهن.

ڪوبه ڌرمي ماڻهو سوويت يونين جي ڪميونسٽ پارٽيءَ ۾ داخل ٿي سگهي ٿو؟

نه، هو ائين نٿو ڪري سگهي. سوويت ڪميونسٽ پار

لڳي آهي. آرمينين (جارجين) چرچ جي مرڪزي ايڪمياڊزن (آرمينيا) ۾ آهي. ان جا خودمختيار ريپبلڪ ۽ چند ايراضيءَ ۾ ٻوڙي پرڏي مٺ آهن.

رشيا ۾ ڌرمي اسڪول آهن؟

رشين آرٿوڊاڪس چرچ ٻارهن ٨ سيمينريز (پالنالاڻيون) ۽ ٻه اڪيڊميون، ماسڪو ويجهو زاگورسڪ ۽ لينينگراد ۾ کوليل آهن، رومن ڪئٿولڪن جون ٻه سيمينريز (ريگا ۽ ڪوناس) ۽ آرمينين اپاسٽالڪ چرچ طرفان يريوان ويجهو ايڪمياڊزن ۾ اڪيڊمي کوليل آهي. مسلمانن جا ٻه مدرسا (بخارا ۽ تاشقند ۾) آهن ۽ يهودين جو يشيواه ماسڪو ۾ آهي. اسٽونيا ۽ لٿينيا ۾ لوٿران ديولن طرفان پادرين کي ڌرمي سکيا ڏني ويندي آهي. ڪي ڌرمي اسڪول وري پنهنجي ڪرنجرئيٽس کي علم جي واڌاري لاءِ پرسڌ وديشي مرڪزن ۾ موڪليندا آهن.

روسي ڌرمي اسڪولن ۾ اهي ساڳيا وشيه سيکاريا ويندا آهن، جيڪي اهڙين وديشي سنستائن ۾ پاڙهيا ويندا آهن. انهيءَ سان گڏوگڏ سوويت جوڙجڪ جو اڀياس به ڪرايو ويندو آهي.

ڌرمي سنستائون، درسي ڪتاب شايع ڪنديون آهن. ڌرمي مضمون، ڌرمي ڪرنٽ ۽ ٻيو ڌرمي ساهت ڇاپينديون آهن.

پادرين جا ٻين ملڪن سان ڪهڙا ناتا آهن؟

رشين آرٿوڊاڪس چرچ، ٻين ملڪن جي پادرين ۽ ڌرمي سنستائن سان لهه وچڙ رکندي آهي. ماسڪو جي پادرين جي

ٻوڌين جو گرو باند يدو کميا لاما آهي. هو ٻوڌي ڌرم ٻوڌ
جو پڻ سرڪردو آهي. اهي ٻوڌي ٻين ملڪن ۾ ٿيندڙ ٻوڌي
ميڙن ۾ پڻ شريڪ ٿيندا آهن.

يهودين کي پوڄا جي آزادي آهي؟

يهودين جي حيثيت، رشين آرٿوڊاڪس چرچ، اسلام، سيڌي ڌرم ۽ ڪئٿلڪ واد ۽ ٻين ڌرمن کان نرالي ناهي. مذهبي فرقن کي يهودين سميت عام پوڄا وغيره ڪرڻ جي هڪ سرڪاري آزادي مليل آهي. سوويت رشيا ۾ اٽڪل ۱۰۰ يهودين جا پوڄا آستان ۽ ۳۰۰ منيانس يا پرارٿنا هال آهن. لنهن کانسواءِ ماسڪو ۾ هڪ ڪليسائي اسڪول آهي.

بئپٽسٽن جو درجو ڪهڙو آهي؟

سال ۱۹۴۴ ۾ بئپٽسٽ وڃي ايونجلسٽ عيسائين سان گڏيا ۽ ۱۹۴۵ ۾ وري پينٽيڪاسٽل چرچ وارا اچي ساڻن گڏيا ۽ ان ريت سوويت ديس ۾ هڪ وڏي گڏيل جماعت ٺهي جنهن کي ايونجيلڪ - ڪرسچن بئپٽسٽ سڏيندا آهن. هنن جي آل يونين ڪائونسل آف ايونجيلڪ ڪرسچن بئپٽسٽ هنن متان (ماسڪو) جو اتڪار آهي. انجي سنهاري هيٺ ”برادري سنديش“ نالي اخبار شايع ٿيندي آهي.

سوويت يونين ۾ مڙهيون آهن؟

رشين آرٿوڊاڪس چرچ جون ناليرون مڙهيون آهن ۽ نس آلي
زاگورسڪ (ماسڪو ويجهو) ۾ آهن جنکي ٽرائٽس سرجيوس ڪا
لاوراٽا سڏين ۽ پوچاوسڪايا لاورا نالي مڙهيون ور
يوڪرين جي اولهه ابراضي ۾ آهن. آگلان (لٿيونيا) ۾ ڪئٿل

آهن جتي ڪافي ديوليون آهن. ڪئٿلڪ پادرين کي ليٿونيا ۾ ڪم ملندي آهي. مذهالن کي وري وئٽيڪان وارن سستالن ۾ ڌرم ايباس چالو رکندا آهن.

وڏن شهرن ۾ ڪي ڪئٿلڪ ديوليون آهن جي دستوري ڏوهي لوڪن جي اثراضن کان ٻاهر آهن. مثال طور ماسڪو ۾ سنٽ لوئي ڪئٿيڊرل آهي ۽ ڪشنيو، ڪيو، لينن گراڊ ۽ ٻين ڪن شهرن ۾ ديوليون آهن.

مسلمانن جي ڪهڙي حيثيت آهي؟

سوويت يونين ۾ رهندڙ اسلامي پوئلڳن جي رهبري ڪرڻ لاءِ چار مذهبي مرڪز آهن: تاشقند ۾ سينٽرل ايشيا ۽ قزاقستان وارو مسلم مذهبي بورڊ، اوفا ۾ سائبيريا ۽ سوويت يونين وارن يورپي ڀاڱن لاءِ مسلم مذهبي بورڊ، بوناڪسڪ ۾ اتر ڪاڪيشيا ۽ داغستان وارو مسلم مذهبي بورڊ ۽ باڪوءَ وارو مسلم مذهبي بورڊ.

انهن بورڊن جا سرڪردا آهن سني فرقي وارا مفتي سواءِ باڪوءَ واري ٽرانس ڪاڪيشيا مذهبي بورڊ جي، جنهن ۾ شيعا فرقي وارا شامل آهن جنهن جو مذهبي ٻيهرا آهي شيخ - آل - اسلام. مسلمان مڪي ۽ مديني شريف جي زيارت (حج) ۾ شريڪ ٿيندا آهن.

يهودين جي حيثيت ڪهڙي آهي؟

هن وقت جنهنڪي سوويت يونين ۾ سڀ جي، ان ۾ ١٧ ۽ ١٨ صديءَ ۾ ثبت مان يهودي مت آيو. يهودي لاماڻون، ٻرياس واري خود مختيار ريلاءِ ۽ چتا ايراضيءَ جي يهودي مڙهن ۾ رهندا آهن.

ڊرمي سنستائن کي اخبارن، ادارتنا پستڪن ۽ ٻئي ڊرمي ساهت ڇپائي پڌري ڪرڻ جو حق مليل آهي. پوڄا لاءِ آستان تهرائڻ واسطي زمين خريد ڪرڻ ۽ ٻئي لي ونڻ لاءِ ڊرمي مرڪزن ۽ سوسائٽين کي حق حاصل آهي. ڪين اهو نه اڏڪار مليل آهي ته موم بتيون ناهڻ لاءِ ڪارخانا ۽ پوڄا جي سامگري تيار ڪرڻ لاءِ ورڪشاپ کڙا ڪن.

جيڪڏهن ڪنهن به پيٽ وازن جو تعداد گهٽ هوندو ۽ پنهنجي سنستا کڙي نه ڪري سگهندا يا پنهنجي خرچ جي پورت نه ڪري سگهندا، ته ان حالت ۾ سرڪار سندن ڊرمي مرڪز بند ڪري سگهندي، پر ان باري ۾ آخرين فيصلو راڄ اڌڪارين جي مرڪزي سيا، بالا ڊرمي سنستائن سان صلاح ڪرڻ بعد ڪندي.

رشين آرٿوڊاڪس چرچ جي حيثيت ڪهڙي آهي؟

سال ۱۴۴۸ کان وٺي اها چرچ (ديول) آزاد رهندي آئي آهي. هن وقت ان جو سرڪردو اليڪسي آهي جو ماسڪو ۽ سڄي رشيا جو پيٽريارڪ (پادري) آهي. هنجي هڪ صلاحڪار ڪاميٽي آهي، جنهن ۾ مکيه اختياري وارا شخص ڪنيل آهن. رشين آرٿوڊاڪس چرچ جون ٻين ملڪن-آمريڪا، ڪئناڊا، فرانس، چين، بلگيريا ۽ ازرائيل ۾ ڪيترئون شاخون آهن.

رشين آرٿوڊاڪس چرچ مٿان سندن ڪاروبارين جو ٿي اڌڪار آهي. هو پنهنجي ماهوار اخبار "جرنل آف ماسڪو پيٽريارڪي" ڪالي ڪيندا آهن.

ڪٿلڪس جي حيثيت ڪهڙي آهي؟

هتي ڪيترئون ٿي رومن ڪٿلڪ پادرين جون ايراضيون

موجب ٽالو رکڻ جاهين لنکي پڻ اهڙي آزادي ڏنل آهي.

نئين رستن تان ڌرمي جلوس ڪڍڻ يا ڌرمي اُتسو ڪرڻ لاءِ اختياري وارن جي اجازت وٺڻي پوندي آهي. مقامي دفاترن جي ڪرڻ لاءِ ۽ مقام جي حدن اندر عالمي جلوس ڪڍڻ لاءِ موڪل وٺڻ جو ڪم ضرور ڪرائهي.

ديول ۽ پادرين جي پالنا ڪير ڪندو آهي؟

ديولن ۽ پادرين کي سڌن اوڳڻن ۽ ڌرمي سنستائن مان جيڪا پيداش ٿئي ٿي، ان تي ئي سڌن سڄو دارومدار ۽ گذر آهي. ڪن چندا ۽ دان به ملندا آهن. ٨ اپريل ١٩٢٩ تي جاري ڪيل سرڪاري فرمان ۾ ڌرمي سنستائن جي وياکيا ڏيندي ڄاڻايو ويو آهي ته ڌرمي سنستا اها آهي، جنهن ۾ ١٨ ورهين يا انکان وڌيڪ عمر وارا وشواسي ميمبر هجن ۽ اهي ميمبر هڪئي ڌرم، پنٿ يا عقيدي وارا هجن، جنهن جو تعداد ويهن کان گهٽ نه هوندو ۽ جيڪي پنهنجي ڌرمي گهرج پوري ڪرڻ لاءِ پاڻ ۾ گڏيا هوندا.

مقامي اختياري وارن سان ڪيل اقرار هيٺ، ڌرمي سنستائن کي اها زمين مفت ڪم آڻڻ جي موڪل مليل آهي جنهن تي سڌن ديولين (يا مندر) ٺهيل آهن. ديولن جي مرامت ۽ سنڀال جو سمورو خرچ سڌن اوڳلڻ ڪندا آهن. پادرين کي سڌن پگهار، ديول جي اڌڪارين طرفان ناهيل نيم موجب ۽ کين ملندڙ دان جي رقم مان ملندو آهي. شاڌين مرادين، تاڻي رکڻ يا فوتيءَ لاءِ آرداس پاڻڻ لاءِ جيڪا ڪرت ڪندا آهن انهيءَ مان پڻ پادرين جي پورت ڪئي ويندي آهي.

جيڪي اڳواڻن تيار ڪيون آهن، تنهن جي چڪاس ڪرڻ، سندن وڌيڪ ڪم آهي انهن تجويزن تي ويچار ڪرڻ جن ۾ سرڪار ۽ ڌرمي اڌڪارين کي ٻنهي جو واسطو هوندو آهي؛ مثال طور وارثن ڪيترن لاءِ پرٻنڌ ڪرڻ، لباس وغيره لاءِ بندوبست رکڻ، نين ڌرمي سنستائن کي رجسٽر ڪرڻ ۽ ڇاپخانا کولڻ.

جنهن صورت ۾ ڌرمي سنستائون راڄ ڪاروبار کان الڳ رکيل آهن ۽ اسڪول ڌرمي سنستائون کان ڌار رکيل آهن، تنهن صورت ۾ سرڪاري اسڪولن ۾ ڌرمي سکيا ڪانه ڏني ويندي آهي.

ڌرم ۾ وشواس رکندڙن خلاف ڪنهن قسم جو ڀيد ڀاؤ رکيل آهي ڇا؟

سوويت يونين جا سڀ مليل اڌڪار ۽ آزاديون پادري ۽ ڌرم وشواسي به ماڻيندا آهن. انهن وشواسين جي حقن جو بچاءُ سوويت قانون دوارا ڪيل آهي [illegible] ڇا.باس خلاف ڪيل ڪوبه ڏوهه يا ڀيد ڀاؤ رکڻ سزاءِ اليڪ [illegible] آهي. مثال طور سپريم سوويت پارليمينٽ طرفان [illegible] فرمان ۾ ڄاڻايل آهي ته ”ڌرمي ويچارن جي [illegible] ڪنهن کي اسڪول ۾ داخلا نه ڏيڻ يا ڪم ڏيڻ کان انڪار ڪرڻ، اسڪول يا نوڪريءَ مان خارج ڪرڻ، قانون جي مليل حقن حقوقن کان محروم رکڻ يا نگرواسين جي حقن تي ڪي ٻيا بندش وجهڻ فوجداري ڏوهه ليکيو ويندو.“

جيڪا هن گهرت ۽ ڪردار ڌارمڪ آهن ته ديول ۾ وڃي سادي ڪرڻ جي کين آزادي مليل آهي.

ساڳيءَ طرح جيڪي ماڻهو پنهنجي ٻار جو ڪرسٽاني رسم

ڪئٿلڪس جي اڌڪار ۾ آهي. ان پنٿ جا ٻين ملڪن ۾ ڪيترا پوئلڳ آهن، خاص ڪري واحدي اوڀر ۾.

رشيا جي ايشيائي ڀاڱن ۽ ڪالمڪ خودمختيار ريپبلڪ ۾ وري ٻوڌين جون ٽوليون نظر اينديون.

ٻيا ٻڌا ٻڌا پنٿ جدا جدا ٽولا پوئلڳ آهن، سي آهن ريفارمسٽس، سرامٽ-ڊي آلڊويٽسٽس، ميمونائيٽس ۽ ميٿاڊسٽس.

ڌرم جو سرڪار سان ۽ اسڪول جو ڌرم سان ڪهڙو لاڳاپو آهي؟

ڌرم، سرڪار کان الڳ رکيل آهي يعني نه سيني پنٿن ۽ ڌرمن کي هڪ سريکا حق حاصل آهن. سرڪار سندن اندروني معاملن ۾ دخل ڪونه ڏئي ۽ نه وري ڪنهن به قسم جي مالي مدد ئي ڪندي آهي. سرڪار جي طلب آهي ته ڌرم بابت ناهيل قانون جو پالن ڪيو وڃي. ڌرمي آستانن جي آبعد لئي ٽيڪس وٺڻ ڪانهي. ڌرمي سنستائن کي به سرڪاري معاملن ۾ دست اندازي ڪرڻ جو حق ڪونهي. ڌرمي وشواسن جي اوٽ ۾، ڪو به پنهنجي ناگرڪ فرض ادائيءَ کان منهن نٿو موڙي سگهي. فوجي فرض پالڻ کان پاڻ کي لڪائي نٿو سگهي. جاڪاڻ ته انهن وشواسين کي به، ٻين سريکا حق حاصل آهن.

ڌرمي سنستائن ۽ سرڪار وچ ۾ لهوچڙ قائم رکڻ لاءِ سوويت سرڪار طرفان ڌارمڪ پنٿن لاءِ هڪ ڪائونسل قائم ڪيل آهي. ان ڪائونسل جي ميمبرن کي ڌرمي سنستائن جي اندروني ڳالهين ۾ دخل ڏيڻ جو ڪو اڌڪار مليل ڪونهي. ڪائونسل جو مکيه ڪم آهي، ڌارمڪ قانون جي پيروي ڪرڻ • نظرداري رکڻ ۽ ڌرمي سنستائون، سرڪار جي وچار لاءِ

ديس جون سيئي ڌرمي سنستائون هڪجهڙا حق ۽ وجهه ماڻين ٿيون، ڀوءِ چاهي سندن پوئلڳ ٿورا هجن يا گهڻا. البت اهو سمجهڻ کپي ته جيڪي ڌرمي گروهه يا پنٿ، پرجا جي اوٽ ۾ ملڪ جي خلاف ڪارروايون ڪندا يا اهڙو پرچار ڪندا جنهن ڪري لوڪن ۾ اخلاقي ۽ جسماني ڀرشٽاچار ڦهلجي يا ماڻهن جي سياسي ۽ ناگرڪ حقن ۾ دخل ڏيندا تن ڏانهن سرڪار لاپرواهه نٿي رهي سگهي.

سوويت يونين ۾ ڪهڙا ڌرم آهن؟

سوويت ديس ۾ وڏ ۾ وڏ پوئلڳن واري وڏي سنستا آهي، رشين آرٿوڊاڪس چرچ. جارجيائي چرچ، جا به آرٿوڊاڪس آهي ۽ به خودمختيار آهي؛ اها جارجيائي ڪئٿلڪن جي آڌڪار ۾ آهي.

ٻيو نمبر گهڻائيءَ ۾ آهن مسلمان. روسي مسلمانن مان گهڻا سني آهن، پر شيعا به گهٽ نه آهن. مسلمان گهڻو ڪري آزربائيجان ريپبلڪ ۾ رهن ٿا.

سوويت يونين ۾ رومن ڪئٿلڪس، جن جي ڳڻپ ۾ گهٽ آهن، جي لٽيويا ۽ لٿوانين ريپبلڪ ۾، يوڪرين جي اولهه وارين ايراضين ۾ ۽ بائلوروشيا ۾ رهن ٿا. لٽيويا ۽ ايسٽونيا ۾ گهڻا پوجاري ليوٿير جا پوئلڳ آهن. اتي ڪي بئپٽسٽ به آهن؛ جن هنڌن ۽ شهرن ۾ گهڻا يهودي رهن ٿا، اتي يهودين جا پوڄا-گهر به آهن.

آرمينيا ۾ ايڪمياڊزن نالي ڌرمي آستان آهي، جو قديمي آرمينين (جارجين) جو اِتهاسڪ روحاني مرڪز سمجهيو ويندو آهي جو سڀني آرمينيائي رهاڪن جي سپريم پئٽريارڪ

ڌرم

سوويت ديس ۾ وويڪ جي آزادي آهي؟

هن سوال جو مختصر ۽ چٽو جواب سوويت جوڙجڪ جي نئري ١٢٤ مان ملندو:

”روسي نگرواسين کي وويڪ جي آزاديءَ جي خاطري ڏيڻ انلاءِ سوويت ديس ۾ ديول کي سرڪار کان ۽ اسڪول کي ديول کان الڳ رکيو ويو آهي. ڌرمي پوڄا ۽ ڌرم خلاف پرچار جو حق سڀني نگرواسين لاءِ تسليم ڪيل آهي.“

هر هڪ شخص کي ڌرم ڏانهن رخ وٺڻ جو فيصلو پاڻ ڪرڻو آهي. فيصلو ڪهڙو به هجي، انجو سندس ناگرڪ جيون ۾ ڪو دخل ڪونهي. پاسپورٽن، سوالنامن، آدمشماريءَ وارن ڪارڊن ۽ ٻين سرڪاري ڪاغذن ۾ ڌرم جو ذڪر ڪونه ڪيو ويندو آهي. انڪري اهو چوڻ ڏکيو آهي ته سوويت ديس ۾ ڌرم جا مڃيندڙ ڪيترا آهن.

ديس جون سڀئي ڌرمي سنستائون هڪجهڙا حق ۽ وجهه
ماڻين ٿيون، پوءِ چاهي سندن پوئلڳ ٿورا هجن يا گهڻا. البت
اهو سمجهڻ کپي تہ جيڪي ڌرمي گروهه يا پنٿ، پوڄا جي اوٽ
۾ ملڪ جي خلاف ڪارروايون ڪندا يا اهڙو پرچار ڪندا جنهن
ڪري لوڪن ۾ اخلاقي ۽ جسماني ڀرشٽاچار ڦهلجي يا ماڻهن
جي سياسي ۽ ناگرڪ حقن ۾ دخل ڏيندا تـــن ڏانهن سرڪار
لاپرواهه نٿي رهي سگهي.

سوويت يونين ۾ ڪهڙا ڌرم آهن؟

سوويت ديس ۾ وڏ ۾ وڏ پوئلڳن واري وڏي سنستا آهي،
رشين آرٿوڊاڪس چرچ. جارجيائي چرچ، جا بہ آرٿوڊاڪس آهي
تہ بہ خودمختيار آهي؛ اها جارجيائي ڪئٿلڪن جي آڌڪار
۾ آهي.
ٻيو نمبر گهٽائيءَ ۾ آهن مسلمان. روسي مسلمانن مان گهڻا
سني آهن، پر شيعا بہ گهٽ نہ آهن. مسلمان گهڻو ڪري آذربائيجان
رپبلڪ ۾ رهن ٿا.
سوويت يونين ۾ رومن ڪئٿلڪس، جن جي ڀيٽ ۾ گهٽ
آهن، جي لٽوين ۽ لٿونين رپبلڪ ۾، يوڪرين جي اولهه وارين
ايراضين ۾ ۽ بائلوروشيا ۾ رهن ٿا. لٽويا ۽ ايسٽونيا ۾ گهڻا
پوڄاري ليوٿرين جا پوئلڳ آهن.
اتي ڪي بتپرست بہ آهن؛ جن هنڌن ۽ شهرن ۾ گهڻا يهودي
رهن ٿا، اتي يهودين جا پوڄا-گهر بہ آهن.
آرمينيا ۾ ايڪمياڊزن نالي ڌرمي آستان آهي، جو قديمي
آرمينين (جارجين) جو اِلهاسڪ روحاني مرڪز سمجهيو ويند
آهي جـــو سڀني آرمينيائي رهاڪن جي سپريم پيٽريارڪ

پيا مدد ڪندي آهي ۽ وديشي نگرواسن وٽان وصيتن کي جيڪو پنهنجو پيڇ ماڻهو هوندو آهي، سي ڪس نه ڪٿندي آهي.
هيءَ ڪيترن ئي ملڪن جي وڪيلن سان لعلقات رکندي آهي. ٣٦ ملڪن ۾ اُن جا مٿرو ليل دائما عيوضي، سوويت نگرواسن هون ديوالي دعوائن ۾ پيروي ڪن ٿا ۽ پيروي، ڏي وٺ جي أصول مرجب ڪندا آهن.
پن سيني سالي وڪيلن والنگرهن جماعت جي وڪيلن کي، سدن أصيلن وٽان في ملندي آهي. هيءَ سنستا هرسال هزارين ڪس ڪٿندي آهي، خاص ڪري وصيت جي باري ۾.

سوويت نگرواسين کي، وديشي نگرواسين وٽان ورثي ۾ ملڪيت ملي سگهي ٿي؟

ان باري ۾ ڪابه رڪاوٽ ڪانهي. جيڪڏهن وصيت ڪندڙ کي سندس عزيزن جو پتو معلوم نه هوندو آهي ته ان حالت ۾ وڪيلن جي جماعت أخبارن ۾ هي اطلاع شايع ڪندي آهن: "فلاڻي ملڪ ۾ رهندڙ ألف جي ورلي بابت سندس ٻولي ب يا ٻئي ڪنهن عزيز يا عزيزن کي وٺڻي لي ڪجهي نه شر ڏين." ان ۾ ذرو به شڪ ڪونهي ته ألف کي هڪدم اهو اطلاع ملندو ۽ هو، ان جماعت جي أڊريس، ١٣ ٽورسڪاءِ بلورد، ماسڪو ۾ أچي سهڙندو.

ڪو به برڏيهي ماڻهو، سوويت نگرواسيءَ جي ملڪيت، ورثي ۾ ماڻي سگهي ٿو؟

جيڪڏهن سوويت يونين جي نگرواسيءَ ڪنهن برڏيهي نگرواسيءَ جي نالي وصيت ڪئي هوندي ته رشيا جي قانون

نگرواسي پنهنجي سموري ملڪيت يا اُنجو ڪجهه حصو وصيت
ڪري سگهن ٿا، جا ڪنهن به شخص يا شخصن کي ڪيل هجي
پوءِ چاهي هو، هوءَ يا اُهي وصيت جي هٽڙ يا نه هٽڙ جي
باوجود وارث ٺهرايل هجن. ڪو به نگرواسي سيني وارثن کي
ورثي کان وانجهي سگهي ٿو يا فيصلو ڪري ٿو سگهي ته جاءِ
ڪنهن کي ملي، ٻونـــر ڪير ڪٽي ۽ ڪنهن کي فقط مائٽاڻي
آسيس ملي. پر آپاهجن ۽ صغيرن جي حالت ۾ قانون سندن
حق جو محافظ آهي. وصيت نامي ۾ ڀل ڇا به ڄاڻايل هجي، پر
هنن کي ورثي ۾ حصو ضرور ملڻو آهي، جو ان حصي جي ٻه
ٽين پتيءَ کان گهٽ نه هوندو جو کين ورثي ۾ ملي ها،
جيڪڏهن فوتي جائز وصيت کان سواءِ گذاري ويو هجي ها.
ڪا به ملڪيت سرڪار يا سماجڪ سنستائن کي وصيت ڪري
سگهجي ٿي. اهڙي وصيت اڪثري اهي ڪندا آهن، جن
وٽ ڪلا جو خزانو هوندو آهي. هو گهڻوتڻو پنهنجا چتر آرٽ
گئلرين يا عجائب گهرن حوالي ڪندا آهن.

وديشين جي ملڪيتي حقن جو بچاءُ ڪير ٿو ڪري؟

ماسڪو جي وڪيلن جي جماعت (Inyurkollegia) جنهن
۾ آزمودگار قاعدي دان آهن، جا وديشن ۾ روسي اصيلن جي
مفادن جي سنڀال ڪندي آهي ۽ رشيا ۾ وديشي اصلين جي
سهائتا ڪندي آهي، سا سرڪاري جماعت ناهي، پر اُها پيشه ور
سنستا آهي. جن حالتن ۾ روسي نگرواسين کي وديشيءَ کي
رشيا ۾ ملڪيت ورثي طور ملي ٿي، انهن حالتن ۾ هيءَ
جماعت ڪيس ڪٽندي آهي ۽ انهيءَ ڪانسواءِ هيءَ سنستا وديشين
جي واپاري لين دين، ڌنڌن وغيره ۾ يا جهازران ڪمپنين جي

ويا هئا. اليائسڪ تبديلين ۽ سماجڪ بدل سدل جي باوجود اڄڙن ڪلهن انسان جو ڪجهه نه ڪجهه سڪڙو ضرور رهندو.

سوويت يونين ۾ ورثي ۾ ملڪيت حاصل ڪري سگهجي ٿي؟

ڪابه ملڪيت بي وارث ٿي سرڪار حوالي ڪرڻ جا مثال گهڻا نه ٿا. اهو فقط ان حالت ۾ ٿيندو آهي، جڏهن ڪو وارث نه هوندو آهي. نيم انوسار سموري شخصي ملڪيت ورثي ۾ ملي ٿي.

ڪو به ماڻهو جڏهن مري ٿو، تڏهن قانون بتائيندڙ پهرين فوتيءَ جا ٻار ملڪيت جا حقدار ٿا ٿين، جن ۾ گود ورتل ٻار به اچي ٿا وڃن. وڌوا زال يا والد ۽ مرد، مائٽ يا جيڪي هن کي گود ۾ ورتل ٿا ۽ اهو ٻار جو فوتيءَ بعد ڄائو هجي سو به اچي ٿو وڃي. پهرين درجي ۾ اهل وارثن جي نه هئڻ جي حالت ۾، ملڪيت جو ورثو فوتيءَ جي ڀائرن ۽ ڀينرن ۽ ڏاڏن ۽ نانن کي ملي ٿو. ساڳئي وقت قانون هيٺ اهو ورثو انهن اپاهجن (جيڪي اهي چاهي فوتيءَ جا عزيز هوندا يا نه) کي به ملندو، جيڪي فوتيءَ جي ديکڀال ڪان گهٽ ۾ گهٽ هڪ سال ٿا لين، فوتيءَ تي ڀاڙيندڙ هوندا. پوٽا، پڙپوٽا پڻ ملڪيت جو هڪ برابر حصو حاصل ڪن ٿا، جو هوند مري ويل مائٽن کي ملي ها.

وصيت نامي ذريعي ورثي ۾ ملڪيت ملي سگهي ٿي؟

قانون هيئن ٻڌائي ٿو ته وصيت نامي نه هئڻ جي حالت ۾ هر هڪ وارث کي ورثي جو هڪ برابر حصو ملندو. سوويت

شاديءَ بنا ٻڻيل ماتا جو درجو ڪهڙو آهي؟

شادي ڪرڻ بنا جيڪا ماءُ ٻڻجي ٿي، انکي سوويت سماج اندر پورڻ عزت ۽ هڪ سريڪا حق حاصل آهن. ٨ جولاءِ ١٩٤٤ واري قانون هيٺ ڄاڻايل آهي ته شاديءَ بنا ٻڻيل ماءُ جي جيڪر بي عزتي ڪندو يا هنکي ڪنهن به نموني ذليل ڪندو، انکي سزا ملندي.

شاديءَ کان ٻاهر ڄاول ٻارن جو قانوني درجو ڪهڙو آهي؟

شاديءَ کان ٻاهر پيدا ٿيل ٻار سان (بالغ ٿيڻ کانپوءِ به) قانوني طور ڪو به ڀيد ڀاؤ نه رکيو ويندو آهي. ان حالت ۾ صرف اهڙين تڪليفن جو ويچار رکڻو آهي، جي ٻالڪ جي نپاج بنسبت پيدا ٿين ٿيون ۽ ڇاڪاڻ ته اها حقيقت آهي ته اهڙي ٻار جي پالڻ لاءِ سمورو خرچ پڪو فقط ماءُ کي ڪرڻو ٿو پوي. بغير شاديءَ ٻڻيل ماءُ جي حالت ۾ سرڪار سهائتا ڪندي آهي ۽ رقم ڏيندي آهي يا جي ماءُ چاهي ته، سندس ٻار جي ٻال پڙن ۾ مفت پالنا ڪئي ويندي آهي.

ڇڙهن مردن زالن جو سيڪڙو وڌيڪ آهي ڇا؟

هر هڪ هزار ماڻهن پنيان ٢٢٥ ڇڙا جنجي عمر ٢٥ کان ٦٠ ورهين تائين آهي، سي اڪيلا (ڇڙها) آهن، جن مان ٣٥ مرد ۽ ١٩٠ زالون آهن. ان مان ائين سمجهڻ نه کپي ته زالون ڪر ڪٽنبي هڻڻ ۾ دلچسپي نٿيون وٺن، پر اها حالت گذريل ٻي مهاڀاري لڙائيءَ جي دکدائڪ نتيجي جو عڪس آهي، ڇاڪاڻ ته ڪيترا مرد جيڪي شايد پتي يا پتا ٻڻجن ها، سي مارجي

مبال وکيو ويندو آهي ۽ گهٽرڳو فيصلو ماڻ جي حق ۾ ڏيندو
آهي. هرهڪ حالت ۾ عدالت ٻار ڪميٽيءَ سان حالتن جو اڀياس
ڪندي آهي، جنهن ۾ ٻار ڏاڏهن مائٽن جي ورثاءَ ۽ ٻار جسو
هتي ڏاڏهن رخ نه اچي ٿو وڃي. ٻار پل ڪنهن وقت نه رهي،
ٻر ابي ڏر (مالت) کي طلاق بعد ٻار کي ڏسڻ جي ڪنٽرنتي
ملندي آهي.

شادين جو عدد گهٽو آهي يا نه؟

سال ۾ انڪل روءِ وٽهه لک. هي آدم جي ٠٤٩١ سيڪڙي
کان مٿي آهي. آمريڪا جي حالت ۾ آلڪ آهي ٠٤٨٧ سيڪڙو،
فيډرل ريپبلڪ جرمنيءَ جي حالت ۾ ٠٤٨٨ ۽ فرانس جي حالت
۾ ٠٤٧١ سيڪڙو.

ڪي دلچسپ مشاهدن هيٺ ڏجن ٿيون. گذريل آدمشماريءَ
موجب شادي ڪيل جو سيڪڙو هن ريت هو:

عمر جا گروپ	سوويت يونين	آمريڪا
۲۱ کان ۳۴ تائين	٦٩٤٧ سيڪڙو	٦٧٤٨ سيڪڙو
۳۵ کان ۴۴ تائين	٩٥٤٧ سيڪڙو	٨٥٤١ سيڪڙو
۴۵ کان ۵۴ تائين	٩٦٤٠٠ سيڪڙو	٨٣٤٩ سيڪڙو
۵۵ کان ٦۴ تائين	٩٣٤٤ سيڪڙو	٧٦٤٧ سيڪڙو
٦۵ کان مٿي	٨٠٤٠٠ سيڪڙو	٦٥٤٠٠ سيڪڙو

ماءُ جي حالت ۾ ٥٥ ورهين جي عمر ۽ پيءُ جي حالت ۾ ٦٠ ورهين جي چار وارو پيرسن سڌبو. تنهن کانسواءِ کهڙيءَ به عمر واري محتاج مائٽن جي سنڀال ڪرڻ لاءِ هو پابند آهن. مائٽن جي الائونس بلي، اولاد جي ڪمائيءَ مان ڪيتري رقم ڪاٽي وڃي، انجو فيصلو ڪورٽ ڪندي آهي.

طلاقن جو عدد گھڻو آهي ڇا؟ اهي ڪيئن ورتا وڃن ٿا؟

قائم ٿيل طلاقن جو سرشتو سخت آهي. جيڪا ڌر طلاق لاءِ ڪارروائي ڪندي، انکي عوامي عدالت اڳيان اهڙي درخواست داخل ڪرڻي آهي. طلاق جو ڪيس ڀرين عوامي عدالت وٽ اچي ٿو، جا ڌرين وچ ۾ پرچاءُ لاءِ ڪوشش ڪندي آهي. جيڪڏهن جوڙو پرچاءُ لاءِ اقراري نه هوندو، ته پوءِ بالا عدالت فيصلو ڏيندي ته شادي رد ڪئي وڃي، بشرطيڪ طلاق لاءِ ڪافي سبب هوندا. ڳچ عرصي کان الڳ رهيل يا ناسالم دماغ واري ساٿيءَ کان طلاق حاصل ڪرڻ سولو آهي.

سوويت ديس ۾ ڏهن هزارن ماڻهن پٺيان ١٦ طلاق ٿين ٿا، بنسبت آمريڪا جي، جتي ڏهن هزارن پٺيان ٢٢ طلاق ٿين ٿا.

طلاق جي حالت ۾ ٻار ڪير رکندو آهي؟

هن حالت ۾ عدالت صرف ٻار جي ڀلائيءَ جي ڏرشٽيءَ کان فيصلو ڪندي. قانون جي لحاظ کان ٻنهي مائٽن کي هڪ سريکو حق آهي. ان هوندي به، جيڪڏهن ٻنهي وچ ۾ اُن بابت اقرار نه ٿئي ته ٻار کي ماتا جي پرداخت جي ضرورت ج

ـهوليتون ۽ وڏا ميدان، لٽيتر ۽ سنيمائون ٻئي وڏايون آهن.
ٻارن جي نباح واري اُڏڪار هيٺ مائٽن مٿان ڪي فرض
مڙهيل آهن. اهو صاف سمجهيل آهي ته مائٽن کي ٻهڪندڙ ٻارن
جي هلڻ چلڻ اهڙي ٻاٽڻي آهي. جس اها سامراجي مسئله
مرجب نالر ڪيل سماجڪ سرشتي جي نيمن مان لهڪي آهي.
ٻار جيسين ۱۴ سالن جو ٿئي تيسين ٻار طرفان ڪيل هرهڪ
نقصان لاءِ مالڪ ٿلاهي آهن. جيڪي مائٽ ٻهڪندڙ ٻارن کي
اسڪول ۾ موڪلڻ کان انڪار ڪندا انهن خلاف ڪاروباري
قدم کنيو ويندو . . .

ٻئي ماءُ ۽ پيءُ ٻهڪندڙ ٻارن جي پرداخت ڪرڻ لاءِ ٻڌل
آهن. طلاق جي حالت ۾ جنهن مائٽ وٽ ٻار هوندو، سو عدالت
معرفت پيءُ ڏر کي خرچ ڀرڻ لاءِ مجبور ڪري سگهي ٿو.
هڪ ٻار جي سار سنڀال لاءِ مائٽ جي پگهار جو چوٿون حصو،
ٻن ٻارن لاءِ ٽيون حصو ۽ ٽن يا انکان مٿي ٻارن لاءِ ڪمائيءَ
جو اڌ ڪاٽيو ويندو آهي.

مائٽن ڏانهن ٻارن جا ڪهڙا فرض آهن؟

سڄيءَ دنيا وانگر هت به ٻارن مان اهائي اميد رکي
ويندي آهي ته ٻهڪندڙ ٻالڪن جو چمو مڃين، هنن لاءِ ادب ۽
پيار رکن ۽ ليڪ هلن.

بالغ ٻار سان مائٽن جو قانوني ناتو ڪهڙو رهي، اهڙو سوال
سوويت ڪنمس ۾ ڪڏهن ڪونه آيو. قانون صرف انهن حالتن
۾ دخل ڏئي ٿو جنهن حالت ۾ ٻار احسان فراموش ٿئي ٿو ۽
مائٽن ڏانهن نافرمانبرداري ڏيکاري ٿو يا ابدنگي هلڻ هلي
ٿو. ٻهڪندڙ پيرسن مائٽن جي پالنا ڪرڻ ٻارن جو فرض آهي.

ماءُ جي حالت ۾ ۵۵ ورهين جي عمر ۽ پيءُ جي حالت ۾ ٦٠
ورهين جي چار وارو پيرسن سڏبو. انهن کانسواءِ ڪهڙيءَ بہ
عمر واري محتاج مائٽن جي سنڀال ڪرڻ لاءِ هو پابند آهن.
مائٽن جي آلائونس بلي، اولاد جي ڪمائيءَ مان ڪيتري رقم
ڪاٽي وڃي، انجو فيصلو ڪورٽ ڪندي آهي.

طلاقن جو عدد گهڻو آهي ڇا؟ اهي ڪيئن ورتا وڃن ٿا؟

قائم ٿيل طلاقن جو سرشتو سخت آهي. جيڪا ڌر طلاق لاءِ
ڪارروائي ڪندي آنکي، عوامي عدالت اڳيان اهڙي درخواست
داخل ڪرڻي آهي. طلاق جو ڪيس پهرين عوامي عدالت وٽ
اچي ٿو، جا ڌرين وچ ۾ پرچاءَ لاءِ ڪوشش ڪندي آهي.
جيڪڏهن جوڙو پرچاءَ لاءِ اقراري نہ هوندو تہ پوءِ بالا عدالت
فيصلو ڏيندي تہ شادي رد ڪئي وڃي، بشرطيڪ طلاق لاءِ
ڪافي سبب هوندا. گهڻي عرصي کان الڳ رهيل يا ناسالم
دماغ واري ساٿيءَ کان طلاق حاصل ڪرڻو سولو آهي.
سوويت ديس ۾ ڏهن هزارن ماڻهن پنيان ١٦ طلاق ٿين
ٿا، بنسبت آمريڪا جي، جتي ڏهن هزارن پنيان ٢٢ طلاق
ٿين ٿا.

طلاق جي حالت ۾ ٻار ڪير رکندو آهي؟

هن حالت ۾ عدالت صرف ٻار جي ڀلائيءَ جي درشٽيءَ
کان فيصلو ڪندي. قانون جي لحاظ کان ٻنهي مائٽن کي هڪ
سريکو حق آهي. اِن هوندي بہ، جيڪڏهن ٻنهي وچ ۾ اِ
بابت اِقرار نہ ٿئي تہ ٻار کي ماءُ جي پرداخت جي ضرورت ه
ا

سهوليتون، وڏا ميدان، ٿيٽر ۽ سئنيمائون ٺهي وڏايون آهن.
ٻارن جي نباهه واري اڳڪار همت مائٽن مٿان ڪي فرض مڙهيل آهن. اهو صاف سمجهه آهي ته مائٽن کي پنهنجن ٻارن جي هلت چلت اهڙي ڄاڻڻي آهي جيئن اها ساميرادي مسعد مرجب قائم ڪمل سماجڪ سرشتي جي ليمن سان لهڪي اچي. ٻار جيسين ۱۴ سالن جو نٿي ليمن ٻار طرفان ڪيل هرهڪ نقصان لاءِ مالڪ ٺلاهي آهن. جيڪي مالڪ پنهنجن ٻارن کي اسڪول ۾ موڪلڻ کان انڪار ڪندا لس خلاف ڪاروباري قدم کنيو ويندو. . . .

ٻئي ماءُ ۽ پيءُ پنهنجن ٻارن جي پرداخت ڪرڻ لاءِ ٻڌل آهن. طلاق جي حالت ۾ جنهن مائٽ وٽ ٻار هوندو سو عدالت معرفت پيءُ ڌر کي خرچ ڀرڻ لاءِ مجبور ڪري سگهي ٿو. هڪ ٻار جي سار سنڀال لاءِ مائٽ جي ٻڪيائي جو چوٿون حصو ٻن ٻارن لاءِ ٽيون حصو ۽ ٽن يا انکان مٿي ٻارن لاءِ ڪمائيءَ جو اڌ ڪاٽيو ويندو آهي.

مائٽن ڏانهن ٻارن جا ڪهڙا فرض آهن؟

سڄيءَ دنيا وانگر هتي به ٻارن مان اهائي اميد رکي ويندي آهي ته پنهنجن مائٽن جو چيو مڃين، هنن لاءِ ادب ۽ پيار رکن ۽ نيڪ هلت هلن.

بالغ ٻار سان مائٽن جو قانوني ناتو ڪهڙو رهي، اهڙو سوال سوويت ڪٽنب ۾ ڪڏهن ڪونه اٿي. قانون صرف انهن حالتن ۾ دخل ڏئي ٿو جنهن حالت ۾ ٻار احسان فراموش ٿئي ٿو ۽ مائٽن ڏانهن نافرمانبرداري ڏيکاري ٿو يا اڻلڳي هلت هلي ٿو. پنهنجن پيرسن مائٽن جي پالنا ڪرڻ ٻارن جو فرض آهي.

بيءَ مهاياري جنگ بعد شاديءَ جي مندي متائن واري
آڳاٽي رسم وري چالو ڪئي ويئي آهي. جوان جوڙا اڪثري
شاديءَ جي مندي پائيندا آهن. بيا، خاص ڪري مرد گهڻو
ڪري اها نه پائيندا آهن.

جيتوڻيڪ جدا جدا قومن ۾ شاديءَ جون رسمون علحديون
علحديون آهن ته به گهڻوتڻو شاديءَ بعد محفل سيٽي ڪندا
آهن جا ڪنوار يا گهوٽ جي گهر ۾ ليندي آهي. سوڪڙين
جي ڏي وٺ ٿئي. پرمپرا واريون رانديون به ڪن. سنگيت
۽ ٽرونڪا سواريءَ سان مجلس جي رونق وڌائين ٿا. ڪنوار
آڇي پوشاڪ پائيندي آهي. مبارڪون ڏنيون ويديون آهن
۽ ڪانو تيندو آهي.

پنهنجن ٻارن ڏانهن مائٽن جا ڪهڙا فرض آهن؟

مائٽن جو مکيه فرض آهي ٻارن جو نيپاج. اهو سندن فرض
۽ حق آهي. ٻار جيسين ١٨ سالن جا ٿين تيسين مائٽن کي
پرداخت ڪرڻي آهي. سندن صحت جو خيال رکڻو آهي. انهن
جي تعليم ڏانهن ڌيان ڏيڻو آهي ۽ کين سماج لاءِ ڪارائتي
ڪاريه واسطي تيار ڪرڻو آهي.

سرڪار ان ڏس ۾ مائٽن جي مدد ڪندي آهي. مالي
سهائتا ڪندي آهي؛ مثال طور وڏن اولادي ڪٽنبن کي مدد
ڏيندي آهي ته جيئن هرهڪ ٻار تعليم پرائي سگهي ۽ هنکي
ٿورو وجهه ملي. جيڪڏهن ڪنهن سبب ڪري ڏيهن جو مائٽ
پنهنجي ٻارن جي سار سنڀال نه لهي سگهندا هجن ته هو ٻارن
کي ٻال مندرن ۽ ٻال پالنا ڪيندرن ۾ موڪلي سگهن ٿا.
سرڪار هميشه ٻارن لاءِ ڊاڪٽري علاج، راندين جون

طور، مذهبي يا اهڙا ملڪيت جا شاديءَ کان اڳ گهوٽ ۽ ڪنوار جي ايهڙي هوندي.

”گڏيل شادين“ بابت سوويت ديس جو رخ ڪهڙو آهي؟

سوويت قانون موجب سماجڪ، ڌارمڪ، قومي يا نسلي بنياد کان شادين لئي ڪي بہ بندش ناهن. ”گڏيل شاديون“ عام آهن. جيڪڏهن ڪو ڪرگهز جوان، ڪنهن روسي ڇوڪريءَ سان شادي ٿو ڪري تہ اُتي ڪنهن کي بہ عجب نہ ٿو لڳي. هينئر جڏهن روسي، يهودي، يوڪريني، تاتاري يا رشيا ۾ رهندڙ ١٠٠ جاتين مان ڪي بہ، شادين ذريعي ٻڪمشڪ ٿين تہ ڪوئي حيرت نہ ڪانهيندو.

شاديءَ جون رسمون ڪهڙيون آهن؟

جڏهن ڪو بہ جوان جوڙو شادي ڪرڻ جو فيصلو ڪندو آهي تڏهن مڪاني سوويت جي سول رڪارڊس کاتي کي هو اهڙي عرضي ڪندا آهن يا ماسڪو، لينن گراڊ ۽ ٻين شهرن ۾ خاص طور کوليل شادي-محل کي درخواست ڪندا آهن. ان بعد ٽن ڏينهن اندر شادي ڪندڙ ڪنوار ۽ گهوٽ مقرر ڪالي يا شادي محل ۾ ايندو آهي. سندن مائٽ ۽ مِٽر بہ ايندا آهن ۽ سرڪاري طور ٿيندڙ شاديءَ ۾ شريڪ ٿيندا آهن. گهوٽ ۽ ڪنوار رجسٽر ۾ پنهنجو نالو درج ڪندا آهن ۽ سندن صحيءَ جي تصديق واسطيدار ڪلارڪ ۽ شاهد ڪندا. ان بعد نئين شادي ڪيل جوڙي کي شاديءَ جو سرٽيفڪيٽ ملندو آهي ۽ سڀيئي حاضرين کين واڌايون ڏيندا آهن.

واري آدمشماريءَ موجب هر هڪ هزار ڪٽنبن مان ٢٦٠ ڪٽنبن ۾ ٢ ڀاتي هئا؛ ٢٦٠ ڪٽنبن ۾ ٣؛ ٢١٧ ڪٽنبن ۾ ۴؛ ١٣۴ ۾ ۵؛ ۽ ١٢٩ ڪٽنبن ۾ ڇهه يا وڌيڪ ڀاتي هئا. سوويت يونين ۾ ٻين ملڪن وانگر، ديهاتي ڪٽنب شهري ڪٽنبن کان وڏا ٿا ٿين. جدا جدا ريپبلڪ راڄن ۾ فرق رهي ٿو. ايسٽونيا ۾ سراسري طور ڪٽنب ۾ ٣ ڀاتي آهن پر آرمينيا ۾ وڌ ۾ وڌ سراسري انگ ۴ء٧ آهي. جيتوڻيڪ ايسٽونيا ۽ ترڪمنيا ۾ هڪجيترا ڪٽنب آهن، پر سڄيءَ ايسٽونيا ۾ فقط ٢١٨ ڪٽنب اهڙا آهن جن ۾ ١٠ يا وڌيڪ ماڻهو آهن، ۽ ترڪمنيا ۾ ٧۵٠٨ اهڙا ڪٽنب آهن.

سال ١٩۵٩ واري آدمشماريءَ موجب ٧١ سيڪڙو ڪٽنبن جا سنڀاليندڙ مرد هئا ۽ ٢٩ سيڪڙو ڪٽنبن جون سنڀاليندڙ زالون هيون.

شاديءَ ۾ حاصل ڪيل گڏيل ملڪيت جو مالڪ ڪير؟

رواجي ريت هن قسم جو سوال شادي ڪيل جوڙن جي جيون ۾ اٿيئي ڪونه. صرف ڪن غيرمعمولي خاص حالتن هيٺ اهو سوال پيدا ٿئي ٿو جڏهن ڪٽنب ٽٽي ٿو پوي، گهڻو ڪري طلاق ڏجي، يعني ته جنهن وقت شاديءَ بنسبت ٺاهيل قانون جي اوٽ ورتي وڃي ٿي. قانون موجب شاديءَ وقت حاصل ڪيل گڏيل ملڪيت مٿان ٻنهي حصيدارن جو حق تسليم ڪيل آهي. دستور اهو آهي ته اهڙي ملڪيت ٻنهي گهوٽ ۽ ڪنوار وچ، طلاق جي حالت ۾ اڌو اڌ ورهائجي ٿي. هي نيم جاءِ، اونهاري جي آرام گهر، موٽر، فرنيچر ۽ جواهرات سان لاڳو ڪيل آهي ۽ نه شخصي سامان سان، مثال

شادي ۽ ڪٽنب

شاديءَ لائق عمر لاءِ ڪهڙي حد آهي؟

ڪي ماڻهو شادي ڪرڻ کان اڳ پوريءَ عمر جو ٿئي.
۱۸ ورهين جو ٿيڻ ان کان مٿي عمر واري کي شادي ڪرڻ جو
حق آهي. ڪن حالتن ۾ ۱۸ سالن کان اڳ شاديءَ لاءِ اقرار
ڪري سگهجي ٿو، پر انهن حالتن ۾ مائٽن ۽ اختياريءَ وارن
، اجازت وٺڻي آهي. ڪن رياستن ۾ ڪمزار هي عمر
[illegible] سگهي ٿي. برطانيه، مولداويا، آزربائيجان ۽
۾ ۱٦ ورهين ۾ شادي ڪري سگهي ٿي.

ڪاٽي جي قانون جي فقري ٧ هيٺ اهڙي خاطري ڏنل آهي. قانون موجب هر نموني جي لکپڙه - خطن، تارن، مني آرڊرن، جو بچاءُ ٿيل آهي. صرف جنگ وقت ٽپال آفيس ۾ سينسرشپ آفيسون کوليل هيون. اڄ فقط ان حالت ۾ نگرواسين جي خانگي لکپڙه پڙهي ويندي آهي، جنهن حالت ۾ ڪنهن قصور ڳولهڻ يا ثابت ڪرڻ جي ضرورت محسوس ڪبي آهي. اهو اتفاقي ٿئي ٿو. هن حالت ۾ عدالتي وارنٽ يا اڌڪاريءَ جو پروانو گهربل هوندو آهي.

ڪ هند ڇڏي ٻئي هند آزادي سان وڃي سگهجي ٿو؟

لاشڪ. اهو بنهه هر هڪ شخص تي ڇڏيل آهي. ڪي لنگ دل ماڻهو سارو جيون هڪ ئي نگر يا ديهات ۾ رهڻ چاهيندا آهن. ٻيا وري ڦتڦتيا ماڻهو اهڙا آهن جي بدل سدل جا شائق آهن. ڪيترا نه سدائين هڪ هنڌان ٻئي هنڌ ڏانهن رمندا ئي رهن ٿا ۽ اهڙن ماڻهن کي پنهنجي ڇرنڊ پسنديءَ لاءِ جهجهائي هنڌ آهن. پورهيت پيشي ور شخص جي هر هنڌ ضرورت آهي: مرڪزي ايشيا ۾، تائگا ايراضيءَ ۾، يوڪرين جي سرسبز وادين ۾، آرڪٽڪ سرڪل وارن نون نگرن ۾ ۽ ٻين هنڌ.

ڪو به ماڻهو پنهنجي ڪم ڪار جو هنڌ بدلائي سگهي ٿو؟

بيشڪ، هو ائين ڪري سگهي ٿو. کيس صرف ايترو ڪرڻو آهي جو اڌڪارين کي ٻن هفتن جو اطلاع ڏيڻو آهي، جيئن هو، سندس جاءِ ڀرڻ لاءِ ٻيو ڪو ماڻهو هٿ ڪري سگهن. جيڪڏهن اڌڪارين کي ڪو به اعتراض نه هجي ته هڪدم فارغي (ڊسچارج) حاصل ڪري سگهجي ٿي يعني ٻن هفتن جي مدي پوري ٿيڻ کان اڳ ئي.

ضروري آهي ته انهن سڀني جي باوجود مسواڙيءَ کي صرف انهن ئي دخل ڪري سگهي ٿو، جڏهن اهڙي هلت خلاف ڪان هنگي روڪڻ لاءِ ڪافي حيلا ناڪامياب ثابت ٿيا هجن. پر سبب اهو هجي ته مسواڙي يا ستين ڪنهن، سواءِ سچي سبب جي لسي عرصي (جيئن مهينن کان مٿي) غائب هجي، حاضر نه رهيا هجن يعني ته جاءِ جڏهن سيح پيح خالي پئي هوندي. جيئن ته جاءِ جي سڀاليندڙ کي، غير حاضريءَ جو اطلاع ڏيڻ، مسواڙيءَ لاءِ ممڪن آهي، ليڪن ڪري سمجهي سگهجيتو ته اهڙا ڪيس عدالت اڳيان جو نه نا اچن. پر سبب اهو به ٿي سگهي ٿو ته سرڪاري جساءِ حاصل ڪيل مسواڙيءَ کي ساڳيءَ ابراضيءَ ۾ رهڻ جوڳو پر ڪو مڪان نه هجي. صرف انهيءَ بنياد تي ئي مسواڙيءَ کي بي دخل ڪرڻ لاءِ قانوني ڪارروائي ڪري ٿي سگهجي ۽ اهي واجبي سبب آهن، جاڪاڻ ته ٻيا ٻه ڪيترا اهڙا معاملا آهن جن کي سڀنيءَ جساءِ جي ضرورت رهي ٿي. جيئن کي رهڻ جوڳي پهچي جاءِ هجي، سو سرڪار کان مٿس ۾ ملڪيت ولي سا تاڪيد مر ياداشت جي خلاف سمجهي لسي وڃي. آخر ۾ قانون عيب جاثابل آهي ته ڪر ڪتب جيڪڏهن رد ڪيل (زارون) جاءِ ۾ رهيل هجي ته ٻئي اهڙيءَ جاءِ مشان اٿاري ويندو. پر اٿا سرهاليءَ جي تاڪيد جنهن جو ته ان عدالت ۾ سرڪار ان ڪتب کي ٿون ملڪيت ڏيندي.

خانگي لکپڙهه جي بچاءَ لاءِ ڪهڙي خاطري ڏنل آهي؟

سوونت بولين جي جوڙجڪ واري مٿري ١٢٨ ۾ ثاري نهال

ماڻهن لاءِ نيون جايون ۽ فليٽس ميسر ڪيا ويندا. رهڻ واسو آهي ته ۴۵،۰۰۰،۰۰۰ هزار روبل خرچ ڪري گهر ۽ [illegible] اڏڻ ٺهرايا وڃن. جاين جي مسئلي حل ڪرڻ لاءِ هيءَ لڪڙي وڏائي ويئي آهي.

گهرن ۾ حد دخلي روڪڻ لاءِ ڪهڙي خاطري ڏنل آهي؟

سوويت جوڙجڪ جي فقري ۱۲۸ هيٺ [illegible] سنڌس جاڳايل آهي ته ڪوبه شخص ٻئي ماڻهوءَ جي گهر ۾ سنڌس موڪل کانسواءِ داخل نه ٿئي، سواءِ سرڪاري عملدار جي، جيڪو ڪنهن ڏوهيءَ کي ڳولهڻ يا ڪا ثابتي حاصل ڪرڻ لاءِ آيل هجي. پر انلاءِ هنڪي واجبي سبب هجي ۽ ڪورٽ وٽان وارنٽ مليل هجيس يا مالڪ وٽان اجازت ملي هجيس. قانون ڀڃيندڙ هن جوڙجڪي حق جي الٽگهن ڪندڙ کي سخت سزا ملندي آهي.

سنڌس فليٽ مان بي دخل مسواڙيءَ کي ڪري سگهجي ٿو؟

صرف ڪن غير معمولي حالتن هيٺ، قاعدي جي [illegible] سرڪاري جاءِ ۾ ويٺل مسواڙيءَ کي جاءِ مان اُٿارڻ لاءِ ان [illegible] عدالتي ڪارروائي ڪري سگهجي ٿي، جڏهن هو [illegible] ۾ رهائشي جاءِ کي نقصان رسائيندو هجي يا پنهنجي [illegible] هلت سان پاڙيسرين جي امن ۾ رخنو وجهندو هجي. [illegible] سالم دماغ ماڻهو اهڙيون ڳالهيون ڪونه ڪندو. اهو [illegible]

ليڊز عـــرج جو صرف ڪجهه حصو مالڪ پرهندا آهن ۽ ڪن
حالتن ۾ له ڪوڏي به ڪين ڏين. سال ١٩٧٠ تائين سرڪاري
پال پالنا ڪيڊرن ۾ ١٢،٢٠٠،٠٠٠ پـــار رهائي سگهيا. انهن
ڪرڙ ساڻ شهري آدم جي پالڪن لاءِ گهرايل سـستائن جي گهرج
پوري ليندي.

٨ سالن تائين اسڪولي تعليم لازمي لهرايل آهــي. ديس
جي ٢١٠،٠٠٠ اسڪولن ۾ ٤٢،٠٠٠،٠٠٠ ودياارٿي داخل آهن.
سال ١٩٧٠ تائين ٢٢،٠٠٠ وڌيڪ اسڪول ميسر ڪيا ويندا.

الي ٻارن جي سهڻي ۽ سهوليت جو سمورو پرٻند آهي. عاليشان
محل، نوجوان ٽيڪنيڪل جاٽن وغيره لاءِ ڪيندر کوليل آهن.
رانديون لاءِ ميدان آهن. ڪٻارن لاءِ ڪسرت شالائون آهـــن،
ترڙ جا تلاءَ ۽ اونهاري جي ڪئمپن وغيره جو پرٻند ڪيل آهي.

سرڪار طرفان ميسر ڪيل سمورن سهڻن وارن گهرن تي نگرواسين کي حق آهي؟

سرڪار نـــه فقط هر هڪ نگرواسيءَ جو اهو حق تسليم لي
ڪري، پر هوءِ تيز تائو هڙن ڪري ملڪ ۽ جوڙائي لي جنجي
تائي مالڪ مـــراڙ، مـــوازي پرهندا آهن، ها ڪنهي بجيٽ جو
٤-٥ سيڪڙو لني لي.

٨ ڪروڙ ماڻهو، جي ڪل آدم جي ٽين ڀتي آهن، سي نين
حالن ۾ رهن ٿا يا گذريل ستن سالـــن (١٩٥٩-٦٥) ۾ پنهنجن
گهرن جي حالت سڌاري الي. انهيءَ عرصي ۾ سرڪار ڪروڙين
روبل خرچ ڪري جاين جوڙايون آهن. سال ١٩٦٦-١٩١٠ تائين
جاين جوڙائڻ جي رٿـــا رٿيل آهي، ان موجب ٦٥،٠٠٠،٠٠٠

آهن. سرڪاري ڪاروباري سنستائن، پبلڪ سنستائن ۽ سهڪاري
ڪيتر ۾ ۵۵ سيڪڙو زالون ڪم ڪن ٿيون. ۷۱ سيڪڙو استريون
تعليمي سنستائن جي عملي تي آهن ۽ عام صحت سنبنڌي ڪالن
۾ ۸۶ سيڪڙو زالون آهن.

اوچ ۽ خاص وشين جي سيڪنڊري تعليم حاصل ڪيلن ۾
۶۰ سيڪڙو زالون آهن. سوويت يونين اندر ۳۳ سيڪڙو زالون
انجنير آهن. وديارٿين ۾ ۴۴ سيڪڙو زالون آهن. وگيانڪ
ڪارڪن ۾ ۲۵۰،۰۰۰ زالون رنييل آهن، جنمان ۳۶،۰۰۰ هزار زالون
ڊي. ايس. سي. يا ايم. ايس. سي. ڊگري يافته آهن.
هڪ هزار کان متي استريون پروفيسر آهن. سوويت يونين جي
سائنس اڪيڊمي ۾ جون ۲۵ زالون ميمبر يا ڪريسپانڊنگ
ميمبر آهن.

سوويت يونين جي هائوڪي سوپريم سوويت، جا ملڪ جي
بالا قانون ساز مجلس آهي، ان ۾ سال ۱۹۶۹ وارين چونڊن بعد
۱۵۱۷ چونڊيل ميمبرن مان ۴۲۵ زالون ميمبر هيون ۽ اهو انگ
سيني سرمايدار ملڪن جي پارليمينٽن کان وڌيڪ آهي.
ڪميونسٽ پارٽي ۾ هر هڪ پنجون ميمبر استري آهي.

ٻارن جي نيپاج لاءِ سرڪار واسطيدار آهي؟

هن ديس ۾ ٻارن جو درجو پهريون آهي ۽ ان ڏس ۾
سرڪار جون ڪيل ڪوششون عالم آشڪار ۽ مقبول آهن. مائٽ
جڏهن ڪم تي وڃن ٿا، تڏهن سندن ٻارن جي روزاني يا
وقتي هفتي لاءِ سنڀال ڪرڻ واسطي وڏيڪ ۾ وڌيڪ ٻال پالنا
ڪيندر کوليا پيا وڃن. انهن سنستائن ۾ ٻارن جي سنڀال ڀلي

ڪيا ويندا. هر هڪ شهرواسي تعليم ساڳين حالتن هيٺ جيون
شروع ڪرڻ ۽ هڪ ساڳيون وڌڻ مليل ٿو رهي. سماج اندر
مرتبي جو فيصلو پورهئي جي مدنظر ڪيو ويندو آهي، علم ۽
لياقت جو ويچار رکيو آهي، انهيءَ ڪري جنهن ۾ ڪنهن
ڪاروباري عهدي لاءِ چاهنا آهي، سو ڪنهن به مکيه عهدي
تي رسي سگهي ٿو ۽ اتا ڪ ڪارخاني جي مئنيجر جهڙو پردان
منتريءَ جي پد سان، ساڳي نموني ڏنو آهي.

استرين کي برادري جا حق ڪٿن تا عمل ۾ لڳن؟

سوويت يونين اندر استرين کي سڀني کيترن ۾ آرٿڪ، سرڪاري، سياسي ۽ سماجي سرگرمين ۾ هڪ سرکا وڌيڪ مطلق هو حق حاصل آهي. هو سرڪاري راڄ ڪاروبار ۾ بانهه وٺي ٿيون، هڪ سرکي پورهئي لاءِ کين هڪجهڙو پگهار ملي ٿو ۽ نوڪرين ۾ بہ کين سماج وٽ ملي ٿو.

سرڪار، نال مندرن، نرسنگ اسڪولن، ٽانڊرين، ڪلبن، سڀني قسمن جي ٻارا ڪيندرن، (سروس شاپس) ٻين ڪرڻ لاءِ پٺا ڏيندي آهي. ڏانهن کي ڪئنٽيني ڪارڪرت ۾ هڪڙي وسيلي، جنولب سرڪي، سو سمورا ڪم ڏنل آهي، جنهن ڪري هڪڙي اپنے ڪرڻ هر هڪ سرکو وڌيڪ ملي ٿو، ڏانهن ٻيا نکريءَ لاءِ سگها وٺي سگهن ٿيون ۽ تنهنجي پنهنجي واڌيءَ ڪرڻ کي جٽ ڪري سگهن ٿيون.

سال ١٩٣٣ جي شروعات ۾ سوويت يونين ۾ ١٢٥،٨٠٠،٠٠٠ ڏانهن هيون، هو تم جي ٣٦ سيڪڙو هيون. ٣١،٧٠٠،٠٠٠ هڪڙي آٺڪ ۾ وٺل هيون، يعني ڪمائيندڙن جو ٣٩ سيڪڙو هيون ڪتن ۾ ...، ڏانهن ٣٠ سيڪڙو

مخزنون عوام وٽان آيل خط
ڇپبا آهن. اخبارون ۽ مخزنون عوام وٽان آيل خط
اٽيهي ڇونڊيندا آهن. اخبارون ۽ مخزنون ۽ مکيه
۽ مضمون وغيره، يڪدم شايع ڪنديون آهن. وڏين ۽
سوويت اخبارن کي هرروز هزارين خط ايندا آهن. اخبارون ۽
مخزنون هزارين دلچسپ اِسم پيش ڪنديون آهن، جن ۾
انيڪ آزمودا درج هوندا آهن، جي هنداڻ جوڳا آهن ۽ اِنفرادي
خواه سنستائن جي ڪارڻ ۽ اوڻاين تي راءِ زني ڪنديون آهن.
اهي مضمون وغيره هر ڪيتر وارا لوڪ لکندا آهن. سوويت
پريس عوام جي ملڪيت آهي، جي ٿي سندن مالڪ ۽
سهائڪ آهن.

جماعتي ۽ عام ميڙن لاءِ آزاديءَ جي کهڙي گارنٽي آهي؟

پورهيتن کي بهترين عام جڳهين، جهڙوڪ ڪلبون، ٿيئٽر،
ڪسرت شالائون ۽ پيون عام جايون ڪم آڻڻ جي آزادي آهي،
جتي عام ميڙ، ۽ ڪانفرنسون وغيره سڏائيندا آهن.
شاهي ميڙ ۽ مظاهرا وري چوسولن، رستن ۽ هالن ۾ ٿيندا
آهن ۽ انوقت رستن تي آمدرفت بند رکي ويندي آهي.
موڪلن جي خوشيءَ ۾، ميڙ عام سنستائن جي پِتن سان
سڏائبا آهن. ڪڏهن نه اوچتا مظاهرا به ٿيندا آهن. مثال طور
آڪاش ياترين جي مرحبا لاءِ، يا ڪنهن انترراشٽري واقعي جي
اعتراض ۾ يا پنيرائي ۽ پسندي ظاهر ڪرڻ لاءِ پاڻمرادو مظاهرا
ٿيندا آهن:

بالا عملدار ڪير تي سگهي ٿو؟

سوويت ديس ۾ ڪي به عهدا يا لقب ڪين آهن جي عطا

ڏنل آهي. سڀني ٻارن لاءِ ٨ سال اسڪولي تعليم لازمي ٺهرايل آهي. هر قسم جي تعليم، ابتدائيءَ کان وٺي ڪاليج تائين، مفت آهي.

اتي تقريري آزاديءَ تي عمل ڪيئن ٿو ٿئي؟

سرڪار هر سماج سمبندي سڀني سوالن تي راءِ ظاهر ڪرڻ جو حق، سوويت جوڙجڪ جي ١٢٥ فقري هيٺ ڏنل آهي. اوٿائين کي کليءَ ريت راءِ ڏيڻ ڪرڻ جو هر ڪنهن شهرواسي، کي نه فقط حق حاصل آهي پر هر ڪنهن جو فرض به آهي. سرڪاري ميمبر، وزير يا ٻئي ڪنهن تي به عام پيداوار وارين ميٽنگن ۾ نڪته چيني ڪري سگهجي ٿي. اوٿائين تي ٽيڪا ڪرڻ، وڪاس ڪارڻ کي هتي ڏٺو ويو مکيه وسيلو آهي. جيتوڻيڪ هر ڪنهن سوويت نگرواسيءَ کي تقريري آزادي مليل آهي، پر نه نه ٻين جاتين وچ نفاق ۽ واڳوڙ وڌائڻ يا نسلي ڀيد ڀاوَ لاءِ اڀارڻ يا حقارت ڦهلائڻ تي بندش پيل آهي ۽ ان لاءِ قانوني سزا مقرر ٿيل آهي. جدا جدا ماڻهن خلاف حقارت ڦهلائڻ يا جنگي پرچار ڪرڻ قانون هيٺ ڏوهه ٺهرايل آهي.

اخباري آزاديءَ کي عملي جامو ڪيئن ٿو ڏنو وڃي؟

پورهيتن جي جماعتن ۽ پورهيتن کي پنهنجي ۽ پريس ڪم آڻڻ جي سهوليت آهي. ڇپائيءَ جي پڌرائيءَ لاءِ گهربل ٻي سموري سامگري مليل آهي. اخبارون، مخزنون، ڪتاب ۽ ٻيو سامان سڄي ديس ۾ چندن ۽ رڪي وڪري ذريعي ورهايو وڃي ٿو. اخبارن ۽ مخزنن جا سمپادڪي منڊل پنهنجي روءِ سوءِ فيصلو ڪندا آهن ته ڪين ڇا شايع ڪرڻو آهي ۽ پنهنجو مقرر

ٻين، محتاجن ۽ بيمارن لاءِ ڪھڙو پربنڌ آھي؟

هيءَ ذميواري سماج هموار ڪئي آھي. روز يا پگھار ڪٺندڙن ڪي ٻڍاپي جي پينشن جو حق حاصل آھي. محتاجيءَ ڪري يا ڪمائيندڙ ڀاتيءَ جي گذاري وڃڻ بعد سرڪاري فند مان پينشن ڏني ويندي آھي. عارضي محتاجيءَ جي حالت ۾ سرڪاري سماجڪ ويمي فند مان سھاينا ڏني ويندي آھي؛

سهڪاري ڪيتن جي هاريـن جي حالت ۾ ڪين پينشن ۽ سھاينا جو حق مليو آھي ۽ اها پينشن ۽ سھاينا آل يونين سوشل انشورنس فند مان ڏني ويندي آھي. اهو فند سهڪاري ڪيتن جي ڪمايل نفعي ۽ سرڪار وٽان ملندڙ ساليانى امداد مان ٺاهيو ويو آھي.

نگرواسين کي سرڪاري صحت سلامتيءَ جو حق آھي؟

هاڻي، ڪين اهڙو حق آھي. هر ڪنهن لاءِ مفت ۾ قابل ڊاڪٽري علاج جو بندوبست آھي. روزانو وڌيڪ ۽ وڌيڪ اسپتالون ۽ صحت گهر قائم ڪيا پيا وڃن. سوويت يونين ۾ سڄيءَ دنيا جي ڊاڪٽرن جي چوٿين پتيءَ جيترا (٥٨٠،٠٠٠) ڊاڪٽر آھن، جيتوڻيڪ رشيا جو آدم دنيا جي آدم جو ست سيڪڙو مس آھي.

تعليم پرائڻ جو قانوني اڌڪار مليل آھي؟

ها. اهو سوويت يونين جي جوڙجڪ جي ١٢١ فقري هيٺ

سماج ۾ هڪڙا سٺا حاصل ڪيئي ويٺي آهي، اُن لاءِ ڪيس سياوڻڪ نظر آهي.

سوويٽ يونين جي جوڙجڪ جي ١٨ فقري ۾ چاڻايل آهي: "سوويٽ نگرواسين کي ڪم ڪرڻ جو حق عطا ٿيل آهي يعني ته لياقت موجب ڪيل پورهئي اُلوسار هن کي يڪهار ملندو ۽ روزگار لاءِ ڪيس گهرنتي مليل آهي." انهيءَ سچي سماجوادي آرٿڪ رٿا جي عملي پشتي مليل آهي. جيءَ رٿا مارڪيٽ جي گهرٽالن کان آجي آهي، ان ڪري اُتي لڙيءَ سان وڪاس ٿي رهيو آهي. انهن حالتن هيٺ بيروزگاريءَ جو سوال ئي ڪونهي ۽ هرڪو پنهنجي پسنديءَ موجب روزگار چونڊي سگهي ٿو.

آرام ۽ فرحت جي حق جي گهرنتي مليل آهي؟

ڪرت ڪاروهاري اڌڪاري، نگرواسيءَ جي ان جوڙجڪي حق جو اُلڪهن نٿو ڪري سگهي. آرام ۽ فرحت جي گهرنتي روزانو ٧ ڪلاڪ ڪم ڪرڻ سان ڏنل آهي. (ڪن پيشن ۽ وهنوارن جي حالت ۾، روزاني ڪم لاءِ ڇهه يا چار ڪلاڪ مقرر ٿيل آهن) ۽ ساليانو يڪيار سان موڪل ڏني ويندي آهي. ٽريڊ يونينون ساوڌاني سان نظر رکنديون آهن ته پورهيتن لاءِ ناهيل قانونن ۽ نيمن جو پالن ٿئي ٿو ۽ اُن حق ماڻڻ لاءِ هو هرقسم جون سهوليتون مهيا ڪنديون آهن. انهيءَ مراد حاصل ڪرڻ لاءِ هو، موڪل ماڻڻ لاءِ گهر، صحت گهر ۽ ڪلبون ٺاهيا ڪري رهيون آهن، ڪينٽرالي ولدرگاهه ۽ والدين جا آستان، سيناني ڪئمپون ۽ ٻيون سهوليتون پڻ مهيا ڪيون اٿن.

سرڪاري سنستائن تي عيوضي چونڊڻ جو حق ڪنهن کي آهي؟

سوويت يونين جي جوڙجڪ هيٺ، اُنهو هرڪ نگرواسي جنهنجي عمر ١٨ سال آهي، سو هي حق ماڻي ٿو ۽ اهو حق هوُ قوم، جاتي، ڌرم، جنس تعليم، رهايش، سماجڪ نسل، جائدادي درجي يا اڳين سرگرمين جي پيد بنا ماڻي ٿو، سواءِ اُن شخص جي، جنهن کي قانوني طور پاڳل ٺهرايو ويو هوندو.

سرڪاري سنستائن تي چونڊڻ جوڳو ڪير آهي؟

عمر جي شرط کانسواءِ جنهن کي ٻه ووٽ جو حق حاصل ٿيل آهي سو اُنهن سنستائن تي چونڊجي سگهي ٿو. سوويت يونين جي سپريم سوويت جي ميمبر يا عيوضي لاءِ گهٽ ۾ گهٽ ٢٣ سال عمر مقرر ڪيل آهي، يونين يا خودمختيار رپبلڪ جي سپريم سوويت جي ميمبر لاءِ ٢١ ورهيه عمر مقرر ٿيل آهي ۽ مڪاني سوويت جي عيوضي لاءِ يعني ريجنل سوويت ڪانوني ويندي ڊيهاتي سوويت تائين، عمر جي حد ١٨ سال يا اُنکان مٿي ٺهرايل آهي.

روزگار جي حق لاءِ سوويت قانون ۾ ڪهڙو پربند آهي؟

اُجڪلهه، هرڪنهنکي، سندس شخصي بهبودي، ڪٽنبي ڪلياڻ، بڌايي، مطلب ته هر اهم ڳالهه لاءِ، پورو چاهي هو ڪٿي به رهندو هجي، سٺي پگهار واري روزگار تي ڀاڙڻو آهي ۽ اُنتي به ڪيس سياڻي جي چنتا يا ڊپ نه آهي. ان ٻاري ۾ سوويت

نــگرواسي ـ اَڪار ۽ آزاديون

سوويت نگرواسي ڪيترا مکيه حق جڪي حق ماڻين ٿا؟

محمد جماعت واري عالمگير انساني حق جي پڌرنامي سان سوويت يونين جو هڪ جي ڀيٽ ڪجي ته اسانکي صاف نظر ۾ ايندو ته اُن پڌرنامي ۾ درج ڪيل سمورا لوڪشاهي حق ۽ آزاديون، جن جو هڪ ۾ مثال آهن، اِي وڌيڪ ڳالهه اِها آهي ته هو هڪ ۾ درج ڪيل ڪيترا حق ۽ آزاديون وڌيڪ سچ آهي، ۽ مکيه ڳالهه اها آهي ته اهي صرف پڌرناما نه آهن، سوويت يونين ۾ چالو سماجڪ ۽ سياسي حالتون ئي انهن جي سا نتيجي عمل جي نگرني آهي.

کنٽرول هي ۾ معنيٰ صحيح انهيءَ ـ آهن چونڊيل تي عهدن
ٿو. سڏجي پريہ لوڪ سرشتو
تي تڏهن ، آهي ڪم جو مکيہ سنستائن ڪنٽرول پبلڪ انهن
نيمن سماجوادي ، انتظام ، اَمان اَمن ، هدايتن پارٽي ۽ سرڪاري
کي خوبين ، ڪرڻ دور خاميون ـ رکڻ نظرداري تي پالن جي
جو ڪاموراشاهي ، ڏيڻ هٿي کي ويچارن پسند ترقي ، همٿائڻ
ڪرڻ. ختم سستي ۽ ايماني بي ۽ ڪرڻ مقابلو
ڪنهن ـ آهن اَختياريون وسيع کي جماعتن ڪنٽرول پبلڪ
دور خامين ، ڪرڻ پڇا کان اَڌڪاريءَ آرٿڪ يا سرڪاري ۾
۽ بندوبستگي بي ، ڪرڻ مقرر معياد ۽ اُپاءَ ، وقت لاءِ ڪرڻ
مهمل فيصلا جا ڪاروبارن ، روڪڻ ڪارروايون قاعدي بي
انتظامي يا مالي ، هٽائڻ تان عهدي يا ڪرڻ بدلي ڪين ، رکڻ
اهي ، ڪرڻ ڪارروائي قانوني خلاف گنهگارن ۽ وجهڻ بندن
اختياريون. مختصر جون جماعتن جي انهن آهن
مطلب جو ڪنٽرول پبلڪ موجب لفظن جي لينن البت
اُن پر ، گهرجي سمجهڻ نہ "ڪرڻ پڌرا پول" ۽ "پڪڙڻ"
اهڙيءَ ۽ "ڪرڻ خبردار ۽ سڌارڻ" گهرجي هئڻ اُديش جو
۽ ڏيڻ هٿي کي سنستائن آرٿڪ سرڪاري ۽ پارٽيءَ طرح
آڻڻ. سڌارو ۾ ڪيترن ڪن لاءِ اَڏاوت جي ڪميونزم
پرچار ۽ ٽيليويزن ، ريڊيو ، پريس ، سنستائون ڪنٽرول پبلڪ
پنهنجي ـ آهن ڪنديون استعمال وِت ۾ وِت جو وسيلن بين جي
آهن. ڏينديون کي سنستائن ۽ فئڪٽرين رپورٽ جي ڪم
ڪنٽرول پبلڪ ، ڪري پڌرايون ۽ سلسلي ، پيماني وسيع
آهي. ٿي حاصل قابليت ۽ عزت اوچ کي سرشتي

معنيٰ ۾ لوڪشاهي سرشتي موجب جيون ۾ ڀاڱو وٺڻ لاءِ اُتساهه ڪيو ٿو وڃي.

سوويت سماج جي ترقيءَ جو اهڃاڻ اهو آهي ته سرڪاري سرشتي عملدارن ۾ عوام کي وڌ ۾ وڌ ڀرتي وٺڻ جو وجهه ڏنو ويو آهي ۽ آهستي آهستي سرڪار، جنتا جي خودمختار حڪومت بڻجي رهي آهي.

پبلڪ ڪنٽرول ڇا آهي؟

هي ڪنٽرول سرشتو سڄي ملڪ سان لاڳو آهي: سوويت سوويتن جي پبلڪ ڪنٽرول ڪاميٽي، سوويتن ۽ خودمختيار پبلڪن جون اڳواڻ ڪاميٽيون، علائقائي، ضلعي ۽ ديهاتي سطح واريون ڪاميٽيون، ديهاتن ۾ ادارا ڪيل جماعتون ۽ نوجوان يونٽ وغيره هن وسيع سرشتي جا مؤثر اوزار آهن.

ڪنٽرول وارو هي سوويت سرشتو، لينن جي اصول موجب آهي، جنهن مطابق عوام کي ئي حفاظتي ۽ نظرداري رکڻ جو وڌ ۾ وڌ اڌڪار آهي. سڀئي پبلڪ ڪنٽرول ڪاميٽين ۾ پارٽيءَ جي سڀاسدن جا عوضي، يونينن جي سوويتن جا عوضي، ٽريڊ يونينن، نوجوانن جي جماعتن، ڪمري ڪارخانن جي عملي جا نمائندا شريڪ ٿيل آهن. عام سڀاسدن جي مشاورت لئي، يونينن، سهڪاري ۽ سرڪاري ڪمن لئي ڪم ڪندڙن کي ڪرڻ ڪئي ويندي آهي ۽ والنٽري ٽولي، پبلڪ ڪنٽرول ڪاميٽين جي ضروري ڪارن جي جاچ ڪن.

ساڳيو ليڪن ڪن مثن يونينس پبلڪ ڪنٽرول گروپ ۽

کرڻ تي ٿيندو آهي. سال ١٩٦٧ ۾ ميونسپل وڪاس لاءِ تاهيل ماسڪو يوجنا مان ڪن اُنگن اکرن جو حوالو ڏجي ٿو: ١٢٠,٠٠٠ هزار فليٽس، ٣٢ - اسڪول، ٢٥٠ عام شيوا جون سنستائون ۽ ٢٢ ڪسرت شالائون کولڻيون هيون. ان سواءِ ٢٠٠ دڪان، ١٧٥ هوٽلون، ٢٥ دواخانا ۽ ١٠ سئنيما گهر جوڙائڻا هئا.

انهن مڪاني سوويٽن جي ٻجيت سال به سال وڌندي ٿي رهي، جو ڏيکاري ٿو ته ملڪ جي آرٿڪ ۽ سيئيتڪ وڪاس ڪندي قومي زندگيءَ ۾ مڪاني سوويٽن جو حصو وڌندو رهيو آهي.

سرڪاري ڪاروبار ۾ عوام جو ڪهڙو حصو آهي؟

سوويت يونين جي سرڪاري ڪاروبار ۾، عوام جو حصو بيحد گهڻو آهي. هر پبلڪ سرگرميءَ ۽ ڪيتر ۾ جدا جدا قسمن جون پبلڪ ڪاميٽيون ڀرو وٺن ٿيون. پيداوار ڪانوني ڪلچر ۽ ڪلا ٿائين، سڀ ڪم سندن سهڪار سان ٿين ٿا. فوج ۽ عدالت جهڙين سرڪاري سنستائن جا ڪي ڪار به پبلڪ سنستائن حوالي ڪيل آهن.

راڄ ڪاروبار ۾ عوام وڌيڪ ۽ وڌيڪ ڀاڱو وٺي، اهو آهي سوويت ديس جو مول مقصد. انڪي هٿي ڏيڻ لاءِ رهڻيءَ ... د رجو اوچو ڪيو ٿو وڃي ۽ سيئيتڪ وڪاس تي پڻ زور ڏ... ٿو وڃي. جنتا جي نمائندگي بهتر نموني ٿئي، اهڙو يتن ڪ... آهي. رٿيل قاعدن تي عام بحث ڪيو ويندو آهي. ڪا... هلائيندڙ سنستائن ۾ وقت برقت سڌارو آندو وڃي ٿو ۽ صح...

نظرداري رکڻ ۽ ڏيهاتي چوڌاري مال جو انتظام ڪرڻ جا ڪم ڪندي آهي.

ڏيهاتي سوويت، ڏيهاتن جون ميٽنگون سڏائيندي آهي، جتي مقامي معاملن لاءِ ويچار ۽ بحث ڪيو ويندو آهي. هر ڏيهاتي سوويت کي ٻه بالا سوويتن جوڙيون ڪاميٽيون ڏينديون آهن، جي سڄي مکيه ڪمن جي سرانجامي ڪنديون آهن ۽ انهي ڪاميٽيون عوام جي مڪمل سهڪار سان سمورو ڪم هلائينديون آهن.

مقامي سوويت جي بجيٽ ڪٿان ليندي آهي؟

مقامي سوويت جي بجيٽ واسطيدار ٻين سوويت جي سرڪاري بجيٽ جو الڳ آهي ۽ سموري خرچ جو فيصلو سهڙ سوويت ڪندي آهي، پر جيڪڏهن بجيٽ بحال ڪرڻ وقت مقامي سوويت سمجهندي ته سندس حصي ۾ آيل ڪمل رقم ڪافي ناهي ته انکي اها رقم ٻين ذريعن مطابق وڌائڻ جي اختياري آهي.

مقامي سوويتن کي ڪم هلائڻ لاءِ وڏيون رقمون ڏنل آهن. مثال طور ١٩٦٦ ۾ ڪل ٢،١١٠ ڪروڙ روبل ڪن ڏنل هئا. اها رقم مکيه طرح آرلڪ جماعتن ۽ ڏٺڻ مان ڪمايل لڳڻ، ڏلن، سرڪاري ٽيڪس ۽ انهي جي ٻين ذريعن مان حاصل ڪئي ويندي آهي. مقامي سوويتن جون ڪاروباري ڪاميٽيون عوام جي ٻاڻ سان بجيٽون ڪاٽينديون آهن، جي وري سوويت اڳتي وقت بحال ڪرڻ وينديون آهن.

اهڙي نموني ۾ درج ڪيل ڪم، ڪيترائي باقي عام خدمتن

ضلع سوويت، پنهنجي زبردست سنستائن جي ڪاريہ لاءِ
دايتون ڏيندي آهي، خاص ڪري ديهاتي سوويتن تي ڌيان
يندي آهي.

ديهاتي سوويت ڇا آهي؟

هيءَ ڳوٺ لاءِ سرڪاري اختياريءَ واري جماعت آهي.
انهن جماعتن جو تعداد ٻين عوامي اختياريءَ وارين جماعتن کان
زيادہ آهي ۽ سنڌس ١٥ لک عيوضي آهن. سنڌن ايراضيءَ
۾ ٻارهن ڪروڙ آدم رهي ٿو.

دستور موجب ديهاتي سوويت جو هڪ وڏي ڳوٺ ۽
آس پاس وارين ننڍين بستين مٿان ضابطو رهي ٿو. هرهڪ
ديهاتي سوويت جي دائري اندر آيل ايراضيءَ ۾ اڪثري ٽن
کان پنجن هزارن تائين آدم رهي ٿو. سراسري طور ضلع سوويت
هيٺ ١٥ کان ٢٠ تائين ديهاتي سوويت اچي ٿيون وڃن.

پنهنجي ايراضيءَ ۾ امن امان رکڻ، نگرواسين جي حقن جي
حفاظت ڪرڻ، مڪاني، سهڪاري يا سرڪاري ڪيتن جي
سهايتا ڪرڻ، زرعي ڪم جي پورت ڪرڻ، وڌ ۾ وڌ پيداوار
پراپت ڪرڻ ۽ عوام طرفان قائم ڪيل پسون پالنا سنستائن جي
يوجنائن تي عمل ڪرڻ جا ڪاريہ انهنجي دائري اندر اچنتا.

ديهاتي سوويت ريونيو اُپت ۽ کپت جو ليکو چوکو رکندي
آهي، سيپٽڪ ۽ پبلڪ شيوائون ميسر ڪندي آهي، تعليمي ۽
صحت سنستائن جو ڪاريہ سڌاريندي آهي، ڪنزيومرس
ڪوآپريٽو سوسائٽين جي ڪم تي نظرداري رکندي آهي.
گڏيل کيتن وچ سهڪار رکڻ، گهرن وغيره جوڙائڻ لاءِ سامگري
ميسر ڪرڻ، ديهاتن ۾ نيڪ ڍنگ سان مڪان ٺهن، انجي

آمدنيءَ جا ذريعا مهيا ڪرڻ، شهرن ۽ سماجوادي قاعدن جا ڪميشن.

شهري سوويت جي سمورن سرگرمين جو مقصد اُن جي رهواسين جي ڀلائيءَ ۽ بهترين رهائش جا موقعا مهيا ڪرڻ.

ديهاتي ايراضيءَ ۾ ضلعي سوويت جو ڪاريه ڪيتر ڪهڙو آهي؟

هر سوويت هڪ گهڻ آهي ديهاتي پورهيتن جي وڪاس ۽ زرعي پيداوار لاءِ قاعدن جي عمل جي نظرداري رکڻ ۽ اجتماعي ٻنيءَ وارن، جن ذريعي هنن جو سڌارو ۽ ڪلچرل واڌارو ٿئي.

ضلعي سوويت جي اختياريءَ هيٺ، هيٺيان ڪم اچن ٿا: امن امان قائم رکڻ ۽ شهرواسين جي حقن جي حفاظت ڪرڻ، ضلعي جا بجيٽ ٺاهڻ ۽ پاس ڪرڻ، زمين سان تعلق رکندڙ قانونن جي پوريءَ طرح عمل ڪرڻ، مڪاني رستا جوڙائڻ، کوهن ۽ ٻين مرڪزن جا جوڙ بندوبست ڪرڻ، ڍنڍن جو انتظام ڪرڻ، جنگلن وغيره جو پرٻند رکڻ، صحت، سماجڪ سلامتي جا ڪم ڪرڻ، اسپتالون، اسڪولون، ٻارڪ شفا خانا، ڪلب، پستڪالي ۽ ٻيون سماجڪ سڀائون جو انتظام ڪرڻ. ضلعي اندر عام جي خدمت ۽ ٻين مهمن جو بندوبست ڪرڻ پڻ سوويت جي جوابداري آهي.

ضلعي سوويت جون اڪثري هيٺ جا اسٽينڊنگ ڪميشنون هونديون آهن: زرعي، بجيٽ ۽ مالي، سماجڪ ۽ عام تعليم، اسڪولن، صحت، سماجڪ سلامتي، رستن اڏاوتن، ڍنڍن واپار، صحت سڌار ۽ آدنگ جا ڪميشن.

سندس ڪم آهي. هوءَ مڪاني آرٿڪ ۽ سيپٽڪ مسئلن نسبت هدايتون ڏيندي آهي - جاين ۽ ميونسپل معاملن، واپار، ڌنڌي، هوٽلن، اسڪولن، سيپٽڪ سنستائن، صحت-شيوا، سماجڪ سلامتي، لوڪ شيوائن ۽ سهنجن جو پربند رکندي آهي. شهري سوويت جي مکيه مکيه فرضن مان هڪ ڪم آهي جايون جوڙائڻ.

هنري ڪارخانا، جي سڌيءَ طرح شهري سوويت جي ضابطي هيٺ نه هوندا آهن، تنجي جدا جدا پهلن ۽ سرگرمين تي هوءَ ڪنٽرول رکندي آهي. خاص ڪري اهڙا شهري جماعت چوڪسي رکندي آهي ته ڪارخانا پنهنجن ملازمن جي ضروري گهرجن جي پورت ڪيئن ٿا ڪن. هنن لاءِ گهر ميسر ڪرڻ ۽ صحت ۽ مشينن جي خطرن ۽ باه وغيره کان بچاءَ لاءِ ڪهڙا اَحتياطي يتن ڪيل آهن، تنجي چڪاس ڪنديون آهن. هو اِهو به خيال رکنديون آهن ته ڪارخانا پنهنجي بجيٽ کان وڌيڪ خرچ نه ڪن ۽ نه وري مقرر تعداد کان وڌيڪ ماڻهو ٿي رکيائين. هوءَ ڪارخانا کڙا ڪرڻ، سيپٽڪ سنستائن ۽ گهرن اَڏائڻ لاءِ زمين ڏيندي آهي. جيڪڏهن ڪنهن شهر جي آبادي وڏي هوندي آهي ۽ اُنکي ضلعن (تڪن) ۾ ورهايو ويندو آهي ته ان حالت ۾ شهري سوويت وري اِنهن ضلعي - سوويتن جي ڪاروباري ڪاميٽين جي رهنمائي به ڪندي آهي.

نيمن موجب شهري سوويت کي هيٺ ڄاڻايل ڪاريه لاءِ اِستئنڊنگ ڪميشنون ناهڻيون آهن: آپت، بجيٽ ۽ مالي مسئلن، ڪلچر ۽ عام تعليم، اسڪولن، صحت ۽ سماجڪ سلامتي، ميونسپل، گهرن، رستن، عام سهنج، ڏنڌن، هوٽلن، ڪارخانن ۽

اهڙي آهستي ڪميشن جو اڪثر وڌندڙ بوجهه ۽ عمل ۾ اهي مشاورتي ڪرڻ بدران ڪي اهڙا مسئلا به حل ڪندا آهن، جي مقامي سوويت ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي اختيار ۾ هوندا آهن.

مقامي سوويت ۽ سندن ڪاروباري ڪاميٽيون، ڪيترن پبلڪ سرشتن ۽ عوام جي ڀلائيءَ لاءِ مدار رکندڙ آهن.

اهي مقامي سوويت پنهنجي زيردست ڪاروباري کاتن جي ڪار لاءِ هدايتون ڏيندڙ آهن. امن امان رکڻ، شهرواسين جي حقن جي حفاظت ڪرڻ، قانون جي پوري ڪرائڻ، آرٿڪ ۽ سياسي سوالن ۾ رهنمائي ڪرڻ ۽ مقامي بجيٽ تيار ڪرڻ، اهي سڀ ڪم مقامي سوويت جي اختيار آهن.

ڪنهن به علائقي، پرڳڻي يا ملڪ جي ڪنهن به حصي جي مقامي سوويت، پنهنجي ڪاروباري ڪاميٽي چونڊيندي آهي، جنهن ۾ هڪ چيئرمن، وائيس چيئرمن، هڪ سيڪريٽري ۽ ميمبر هوندا آهن. اهي ڪاروباري ڪاميٽيون، پنهنجي سوويتن جا فيصلا عمل ۾ آڻيندڙ آهن ۽ بالا اختياريءَ وارن سرشتن جي جوڙيل قانونن ۽ فيصلن تي عمل ڪندڙ آهن. هر هڪ مقامي سوويت جي ڪاروباري ڪاميٽيءَ هيٺ هيٺيان مالي، صحت، تعليم، سياسي ڪاروبار لاءِ الڳ الڳ کاتا ۽ مقامي هنرن لاءِ هڪ بورڊ هوندو آهي.

شهر جي سوويت جي مسئلن جو ڪهڙو دائرو آهي؟

شهري سوويت، شهر جي آرٿڪ ۽ سياسي وڪاس جون رٿون ٺاهيندي ۽ لاڳو ڪندي آهي. بجيٽ تيار ڪرڻ ۽

سيڪڙو، سهڪاري ڪرمي، ۴۲۶۷ سيڪڙو زالون، ۱۴۰۶۴ سيڪڙو پارٽي ميمبر يا اميدوار ۽ ۵۳۰۹ سيڪڙو غير - پارٽي ميمبر ٿيندا آهن.

جدا جدا هڪ سؤ جاڙن جا عوضي، انهن مڪاني سوويٽن جا ميمبر آهن؛ جن مان اڌ کان مٿي ٻهريون دفعو چونڊجي آيل آهن.

ريپبلڪن جي جوڙجڪ هيٺ رئيل معياد مطابق انهن مڪاني سوويٽن جا اجلاس سڏايا ويندا آهن، پر ڪنهن به حالت ۾ سال اندر چئن دفعن کان گهٽ بيٺڪون نه ٿينديون آهن. بالا سوويٽن ۽ سندن ڪاروباري ڪاميٽين يا عيوضين جي ٽوليءَ طرفان طلب ڪرڻ تي، وڌيڪ بيٺڪون پڻ سڏائي سگهبيون آهن.

هرهڪ سوويٽ طرفان ٺاهيل اِسٽئنڊنگ ڪميشنون مڪيه ڪمن جو نيڪال ڪنديون آهن. انهن ۾ بجيٽ ۽ مال ڪميشنون به اچي ٿيون وڃن. ننهن سواءِ سيپيٽڪ، تعليمي، صحت، سماجڪ سلامتي، ضروري شيوائن، گهرن ٺاهڻ، سماجوادي قانون ۽ ٻين لاءِ به اهڙيون ڪميشنون هونديون آهن. سال ۱۹۶۷ جي شروعات ۾ ۵۰ هزار مڪاني سوويٽن جون اٽڪل ۳ لک اِسٽئنڊنگ ڪميشنون هيون، جنجا ۱۶ لکن کان مٿي ميمبر هئا.

انهيءَ ريت ميمبرن جي ۸۰ سيڪڙي کان مٿي ميمبر اِسٽئنڊنگ ڪميشن جي ڪاري ۾ بهرو وٺندا آهن. انهن ڪميشنن کي ۲۵ لکن کان مٿي والنٽيئر سندن مسئلن جي اونهي اڀياس ڪرڻ ۾ مدد ڪندا آهن، جنهن بعد ڪميشون پنهنجون رپورٽون تيار ڪنديون آهن ۽ سوويٽ بيٺڪ جي ويچار لاءِ عملي سفارشون ڪنديون آهن. مڪاني حالتن مطابق هرهڪ سوويٽ ڪميشنن جو عدد ۽ سندن ڪاري ڪيتر مقرر ڪندي آهي.

خودمختيار ريپبلڪ جي سپريم سوويت جون اختيارون، اُن ريپبلڪ جي سپريم سوويت جي اختيارن کان گهٽ آهن. اُتا ڪي قانون، اُنهن سپريم سوويت جي اختياريءَ هيٺ آهن. مثال طور جوڙجڪ ۾ ڪيل درستين لاءِ اُن ريپبلڪ جي سپريم سوويت کان اجازت وٺڻي اٿن.

خودمختيار ريپبلڪ جي سپريم سوويت پنهنجو پريزيڊيم چونڊيندي آهي جو اجلاس جي وچ واري عرصي ۾ راڄ ڪاروبار جي بالا اختياري آهي.

خودمختيار ريپبلڪ جي بالا ڪاروباري سنستا، اُتي وزراءِ ڪائونسل آهي ۽ ريپبلڪ جو آئين ۽ سياسي وڪاس ان جي حوالي آهي.

اختياريءَ وارين مڪاني سنستائون ڇا آهن؟

علائقن، پرديشن، قومي ايراضين، شهرن، ضلعن ۽ ڳوٺاڻي بستين جون اختياريءَ واريون سنستائون پورهيت عوام جي عوضين جون جماعتون (سوويت) آهن. ڪيترن اِن واسطيدار ايراضيءَ جا رهواسي اُهي جماعتون ٻن سالن لاءِ چونڊيندا آهن. اُنهن لاءِ عوضين جو فيصلو هر هڪ ريپبلڪ جي جوڙجڪ موجب ڪيو ويندو آهي. ڪيترن ۾ علائقي يا پرديش جي سوويت ۾ گهٽ ۾ گهٽ ١٠٠ عوضي چونڊيا آهن، ضلعي سوويت ۾ ٧٥، شهري سوويت ۾ ٥٠ ۽ ڳوٺاڻي يا بستيءَ جي سوويت ۾ ٢٥ ميمبر چونڊيا آهن.

مارچ ١٩٦٧ ۾ اُتي مڪاني سوويتن جون چونڊون ٿيون هيون. سڀني سوويت اُنهن ۾ ڪل ٢٠ لک عوضي چونڊيا ويا هئا. اُنهن عوضين مان ٢٩٤٦ سيڪڙو پورهيت، ٣١٤٣

يوجنا، قانون ساز مجلس لاءِ رٿون ناهڻ، وديشي معاملن لاءِ ۽
سپيتڪ ۽ آرٿڪ ڪيترن جي جدا جدا شاخن لاءِ ڪاميٽيون.
انهن ڪاميٽين جا ميمبر ٨ کان ١٦ تائين ٿيندا آهن، جنهجو مدار
هرهڪ رپبلڪ جي خاص وصفن تي آهي. يونين رپبلڪن جي
سپريم سوويٽن جون ١٧٠ ڪاميٽيون آهن، جن ۾ ٣ هزار
ميمبر آهن.

يونين رپبلڪ جي وزارتي ڪائونسل پنهنجي راڄ اندر بالا
ڪاروباري اختيارن واري سنستا آهي. اها يونين رپبلڪ جي
سپريم سوويت مقرر ڪندي آهي ۽ اُن ڏانهن ئي جوابدار آهي
پر انجي بيٺڪ جي وچ واري عرصي ۾، اُها پريزيڊيم ڏانهن
جوابدار آهي. هرهڪ يونين رپبلڪ جي پکيڙ ۽ آرٿڪ حالت
آنوسار، سندن وزارتي ڪائونسلن ۾ وزير وغيره کنيا ويندا آهن.

خود مختيار رپبلڪن جون بالا اختيارن واريون جماعتون، يونين
رپبلڪ جي اهڙين جماعتن جهڙيون آهن.

خود مختيار رپبلڪ جي سپريم سوويت، چئن سالن لاءِ
چونڊبي آهي، جنهنجا عيوضي هرهڪ رپبلڪ جي جوڙجڪ
موجب مقرر ٿيل آهن. خود مختيار رپبلڪن جي سپريم سوويت
جي ميمبرن جو تعداد ٦٠ کان ١٥٠ تائين آهي.

انهن رپبلڪن جا سپريم سوويت، رپبلڪ جي جوڙجڪ
درستيون ڪندا آهن. انهنجون آرٿڪ يوجنائون ۽ بجيٽون بحال ڪ
آهن. اهي قانون ناهين، خود مختيار رپبلڪن جي سپريم سوو
جو پريزيڊيم چونڊين ٿا، وزارتي ڪائونسل مقرر ڪن ٿـ
خود مختيار رپبلڪ جي سپريم ڪورٽ چونڊين ٿا ۽ پنهن
زيردست جماعتن جي سرگرمين تي ضابطو رکن ٿا.

يونين ريپبلڪ جي سپريم سوويت؛
جيءَ ٻنهي ريپبلڪ جو جوڙجڪ بحال ڪندي آهي ۽ اُن
۾ ڦيرڦار آڻيندي آهي؛
جيڪي خود مختيار ريپبلڪون، اُنجو اَنگ آهن، تن جا
جوڙجڪ بحال ڪندي آهي ۽ حدن جو فيصلو ڪندي آهي،
ريپبلڪ جي بجيٽ ۽ آمدني بوجنا جي منظوري ڏيندي آهي؛
يونين ريپبلڪ جي عدالتن طرفان سزاياب ٿيل ناگرڪن کي
معافي ڏيندي آهي؛
ريپبلڪ جي فوجي انتظام جو بندوبست ڪندي آهي؛
انتر راشٽري ناتن نسبت يونين ريپبلڪ جي وهنوار جو ترتيب
ڪندي آهي.

ريپبلڪ سپريم سوويت جو پريزيڊيم، سپريم سوويت
چونڊيندي آهي، جو پوري ريت اُن ڏانهن جوابدار آهي. اُن
پريزيڊيم ۾ چيئرمين، وائيس چيئرمين، هڪ سيڪريٽري ۽ ميمبر
ٿيندا آهن. سپريم سوويت پريزيڊيم ۾ ڪيترا ميمبر هجن، اُن
جو انگ ريپبلڪ جي جوڙجڪ ۾ ڏنل آهي. يونين ريپبلڪون،
جن ۾ خود مختيار ريپبلڪون ۽ خود مختيار ريجنس (ٽڪر)
شامل آهن، تنهن پريزيڊيم ۾ اُنهن جا عيوضي،
وائيس چيئرمين طور ضرور شامل ڪيا آهن. يونين ريپبلڪ جي
سپريم سوويت جي پريزيڊيم جون اختياريون ريپبلڪ جي
جوڙجڪ ۾ ڏنل آهن. سپريم سوويت جي اجلاس وچ،
پريزيڊيم، سڄي يونين ريپبلڪ لاءِ بالا اختيارن واري سرڪاري
جماعت آهي.

يونين ريپبلڪن جا سپريم سوويت هميشه جدا جدا اسٽينڊنگ
ڪميٽيون قائم ڪندا آهن: اختيارنامي جي ڪاميٽي، بجيٽ ـ

گهڻيون ڪاميٽيون، سوويت يونين جي وزراتي ڪائونسل
ن زيردست آهن يا هٿ هيٺ آئس؛ مثال طور گهرو آڏاوت
عمارت سازيءَ جي راڄيه ڪاميٽي سوويت يونين جي آڏاوت
ڪاميٽيءَ جي آڌين آهي ۽ اڳهن بابت راڄيه ڪاميٽي وري
سوويت يونين جي يوجنا ڪاميٽيءَ جي زيرنظر آهي.
راڄيه ڪاميٽين ۽ يونين جي وزراتي ڪائونسل جي ڪاميٽين
ڪي پنهنجي پنهنجي ڪيتر ۾ ڪاريه هلائڻ لاءِ مڪمل اختياري
مليل آهي.

يونين ۽ خودمختيار ريپبلڪن ۾ بالا اختيارين واريون ڪهڙيون جماعتون آهن؟

هـرهڪ ريپبلڪ کي پنهنجي سپريم سوويت، پريزيڊيم،
راتي ڪائونسل ۽ سپريم ڪورٽ آهي.
هـرهڪ ريپبلڪ جي سپريم سوويت اُن جي قانون ساز
جلس آهي، جا چئن سالن لاءِ چونڊبي آهي. آدم جي بنياد
ي ۽ يونين ريپبلڪ جي جوڙجڪ آنوسار عيوضي مقرر ٿيل آهن.
روسي فيڊريشن، پنهنجي آدم جي هرهڪ ڏهه لک ماڻهن
پنيان هڪ عيوضي، سپريم سوويت تي چونڊيندي آهي، پر
يوڪرين، لٽيوين ۽ ترڪمن يونين ريپبلڪ لاءِ نمبروار عدد
آهي، هڪ لک، ڏهه هزار ۽ پنج هزار.
يونين ريپبلڪ تي سپريم سوويتن جي عيوضين جو تعداد الڳ
الڳ آهي. سال ۱۹۶۷ ۾ رشين فيڊريشن جي سپريم سوويت
۾ ۸۸۴ ميمبر هئا. يوڪرين ۾ ۴۶۹، بائلوروشيا ۾ ۴۲۱، ڪزڪستان
۾ ۴۷۶، ازبيڪستان ۾ ۴۵۸ ۽ ترڪمنيا ۾ ۲۸۵ ميمبر هئا.

برنسن جا عرضي، قابل پروفيسر ۽ وڪيانپ شريڪ ليندا آهن.
جدا جدا ڪيترن جون باقاعدي ڪانفرنسون ٿينديون آهن، حتي اُهو اسمن لي بحث ۽ خيالن جي ڏي-وٺ ڪئي ويندي آهي ۽ آزمودي جي آڌار تي اوٺايون وچاريون وينديون آهن. اهڙيءَ ريت هڪ-وزير جي رهبريءَ هيٺ هلندڙ ڪاريه تي گڏيل بحث دواران روشني پوندي آهي ۽ اُهو مسئلا حل ڪيا ويندا آهن.
سوويت يونين ها وزير پنهنجين اختيارين اندر حڪم جاري ڪندا آهن ۽ هدايتون ڏيندا آهن، يونين جي وزرالي ڪائونسل جي نيمن ۽ چالو قانونن مطابق ڪڍيل حڪمن جي پورتواري ۽ عمل تي نظرداري ڪندا آهن ۽ اهڙيءَ ريت ڪاروبارين مٿان چڪسي رکندا آهن.

رلجيه ڪاميٽين جي دائري اندر ڇا ٿو لچي؟

ڪاروباري جماعتي سرشتي بر راجيه ڪاميٽين کي اُهم جڳهه مليل آهي. انهن مان ڪيترين جو قومي آرٿڪ حالت سان وڌو واسطو آهي. (مثال طور سوويت يونين جي راجيه (اسٽيٽ) يوجنا ڪاميٽي ۽ يونين جي راجيه اڏاوت ڪاميٽي). باقي بيون ڪاميٽيون خاص ڪاريه ڪنديون آهن. (جهڙوڪ راجيه جي سوويت پيلائي ڪاميٽي ۽ راجيه جي ووڪيشنل ۽ ٽيڪنيڪل سکيا ڪاميٽي).
سوويت يونين وزارت جي هٿ هيٺ ڪي راجيه ڪاميٽيون وري سميتڪ ڪيتر جي جدا جدا سرگرمين لاءِ مقرر ٿيل آهن. سنيما، ريڊيو ۽ ٽيليويزن، پريس لاءِ الڳ الڳ ڪاميٽيون آهن ۽ ودينن سان سميتڪ ناتن جوڙڻ لاءِ وري سوويت يونين جي وزرالي ڪائونسل جي ڪاميٽي قائم آهي.

رکن ٿيون، جن مٿان سوويت يونين جي مرڪزي سرڪار ۽
ريپبلڪن جو گڏيل ضابطو آهي.
وزارت جي سرگرمين جو ڪهڙو نمونو ٿئي ٿو، تنهنجو
سياوي ڪيس سپرد ڪيل ڪاري تي مدار آهي.
گهٽين سوويت وزارتن جو واسطو آزاد حالت ۽ پيداوار
سان آهي. ڪل ۵۴ وزارتن مان ۴۵ جي هٿ هيٺ
هنر ۽ ڪارخانا، ٽرانسپورٽ ۽ زرعي ڪاري هلندو آهي. ڇهن
جو واسطو ڏيهي ۽ پرڏيهي واپار سان آهي. سپيتڪ ڪاريءَ،
سيڪنڊري ۽ هاير تعليم ۽ پبلڪ صحت جو ڪم به آهي سنڀالين.
باقي صرف وديشي معاملن، بچاءَ ۽ امن امان جا ڪاما سنڀاليندڙ،
۳ وزارتون، ڪاروباري يا سياسي آهن.
آرٿڪ وزارتن مٿان اِها جوابداري پيل آهي ته پنهنجن جدا
جدا ڪيترن ۾ پيداوار لاءِ پوري پوري ڪوشش ڪن ۽ زرعي
خواه هنري ڪيترن ۾ واڌارو ڪري ملڪ جي آرٿڪ حالت
مضبوط ڪن ۽ ديس جون سڀ گهرجون پوريون ڪن.
مرڪزي اختياريءَ وارا جدا جدا ڪيترن ۾ آرٿڪ وڪاس لاءِ
رهبري ڪندا آهن، پر ساڳئي وقت انفرادي ريت هرڪنهن
کي پنهنجي نموني وڪاس ڪرڻ جي آزادي ڏنل آهي. هرهڪ
کاتو هڪ وزير جي هٿ هيٺ آهي، جو وري وزارتي ڪائونسل
۽ سپريم سوويت ڏانهن جوابدار آهي.
هرهڪ وزير پنهنجي وزارت جي ڪاليجئم (Collegium)
جو چيئرمن آهي، جنهنجا ميمبر سرڪار بحال ڪندي آهي،
اِها رهبري ڪندڙ سنستا ڪاروبار جي وديڪ اهم مسئلن لي
ويچار ڪري نبيرو ڪندي آهي ۽ زيردست ڪاميٽين جي
رپورٽن لي غور ڪندي آهي. ان ڪاليجئم جي ميٽنگن ۾ ٽريڊ

۱

بجيت، پڙهي ٿالن ۽ بين پهنجين سرگرمين جو سمورو سماچار سانده سپريم سوويت کي ڏيندي آهي.

سرڪار جا ميمبر (وزير) پورهيتن جي عام سڀائن ۽ سرگرم ڪارڪنن اڳيان ريپورٽون ڪندا آهن، ريڊيو ۽ ٽيليويزن ذريعي اعلان ڪندا آهن.

سپريم سوويت ڏانهن جوابداريءَ جي احساس، عام سڀائن ۽ اخبارن ۾ وزارتي ڪم جي ڪوتاهين جي نڪتچيني ۽ پارلاميمنٽ ۾ ميمبرن جي ڪيل تنقيد جي مدنظر سرڪار جي خواه انفرادي طور وزيرن جي ذميواري ۽ قابل آهي، جنهن ڪري هو، عوام جي بهبوديءَ پنهنجو سمورو ڪاريه ڪندا آهن.

سوويت وزارت جا ڪهڙا ڪم آهن؟

سال ۱۹۶۷ جي وچ ڌاري ۵۴ وزارتون هيون، جن مان ۲۲، آل يونين ۽ ۳۲، يونين ريپبلڪن وزارتون هيون.

هرهڪ آل يونين وزارت، سڄي ديس لاءِ قومي آرٿڪ بندوبست ڪري ٿي ۽ يونين ريپبلڪن وزارتون وري ساڳيون آرٿڪ بندوبست واسطيدار ريپبلڪ جي واسطيدار وزارتن معرفت ڪنديون آهن.

آل يونين وزارتون ودیشي واپار، ريلوائين، واپاري جهازن، گهرو هوائي جهازراني ۽ هدري وڪاس ڪاريه لاءِ ۽ بين اهم ملڪي ڪمن جهڙوڪ موٽرن، گئس، هٿيارسازي، جهاز ٺاهڻ ۽ اليڪٽرانڪس جو پربند ڪنديون آهن.

يونين ريپبلڪن وزارتون هيٺ ڪيترن جهڙوڪ زرعي، تعليمي، سيپتڪ، صحت، وديشي معاملن، بچاءَ، تار، ٿنهال سلسلي، واپار، ڪوئلا کاڻين، مالي، وڪ ۽ لوهه جي ڪارخانن سان واسطو

وزراتي ڪائونسل جون اختياريون ڪهڙيون آهن؟

سوويت وزراتي ڪائونسل سڀني يونين جي سرڪاري اختيارن واري بالا ڪاميٽي آهي. اها ڪائونسل، سوويت يونين جي سپريم سوويت ڏانهن جوابدار ۽ تلاهي آهي ۽ سپريم سوويت جي اجلاسن جي وچ عرصي ۾ پريزيڊيم ڏانهن جوابدار ۽ تلاهي آهي. اها ڪائونسل ملڪي قانون پٽاندڙ حڪم ۽ فرمان جاري ڪندي آهي ۽ انهن تي عمل ٿئي، انهيءَ جو پربند ڪندي آهي. ان جا فيصلا ۽ حڪم سڀ سوويت ديس سان لاڳو آهن، جي سڀني کي مڃڻا آهن.

وزراتي ڪائونسل، آل-يونين ۽ يونين ريپبلڪن وزراتن جي ڪاريه وچ ۾ سنبنڌ قائم رکندي آهي. جيڪي سرڪاري ڪاميٽيون سڌيءَ طرح وزراتي ڪائونسل جي اختياريءَ هيٺ آهن ۽ پيون به مرڪزي سنستائون، جيڪي انهيءَ جي هٿ هيٺ آهن، تن مٿان ضابطو رکندي آهي.

وزراتي ڪائونسل، ملڪ جي آرٿڪ يوجنا ۽ بجيٽ عمل ۾ آڻيندي آهي؛ انهيءَ ڪم آهي قرض ۽ مالي سرشتي کي پڪي ڏيڻ. سرڪار جي بچاءَ ۽ ناگرڪن جي سلامتيءَ خاطر امن امان قائم رکڻ لاءِ اها اپاءَ وٺندي آهي ۽ هٿياربند فوجن جي انتظام لاءِ هدايتون ڏيندي آهي. اها ودیشي ناتن بابت عام هدايتون ڏيندي آهي.

اها سوويت يونين لاءِ سرڪاري ڪاميٽيون قائم ڪندي آهي. جي ضرورت هوندي آهي ته آرٿڪ، سڀيتڪ ۽ بچاءَ جي ڳالهين لاءِ ڪاتا ۽ ڪاميٽيون کڙيون ڪندي آهي. سوويت يونين سرڪار قومي آرٿڪ يوجنائن جي پوراني

وزارتي ڪائونسل جي صورت ڪهڙي آهي؟

وزارتي ڪائونسل هن ريت ٺهيل آهي:—
هڪ چيئرمين؛
پهريون وائيس چيئرمين؛
وائيس چيئرمين؛
سوويت يونين جا وزير؛
سوويت يوجنا ڪاميٽيءَ جو چيئرمين؛
سوويت اڏاوت ڪاميٽيءَ جو چيئرمين؛
سامگري رسد ڪاميٽيءَ جو چيئرمين؛
وزارتي ڪائونسل جي پبلڪ ڪنٽرول ڪاميٽيءَ جو چيئرمين؛
پورهيت ۽ اوزار ڪاميٽيءَ جو چيئرمين؛
وگيان ۽ ٽيڪنالاجي ڪاميٽيءَ جو چيئرمين؛
ووڪيشنل ٽيڪنيڪل ٽريننگ ڪاميٽيءَ جو چيئرمين؛
زرعي پيداوار حاصلات ڪاميٽيءَ جو چيئرمين؛
ودينشي آرٿڪ معاملات ڪاميٽيءَ جو چيئرمين؛
سوويت يونين جي وزارتي ڪائونسل جي سلامتي ڪاميٽيءَ جو چيئرمين؛
V/o Selkhoztekhnika جو چيئرمين؛
سوويت اسٽيٽ بئنڪ جي بورڊ جو چيئرمين؛
سوويت وزارتي ڪائونسل جي انگن اکرن (اسٽئٽسٽيڪل) جي ڪاليجي جو بالا اڌڪاري.

سوويت جوڙجڪ انوسار، سوويت يونين وزارت بر، يونين ريپلڪن جي ڪائونسلن جا چيئرمين پڻ شريڪ ڪيا ويندا آهن.
هموقت سوويت وزارتي ڪائونسل بر نوي (٩٠) ميمبر آهن.

نهايت اهم پارٽ ادا ڪندي آهي ۽ انجا عيوضي، انٽر - پارليمينٽري يونين جي سڀني جماعتن ۾ ڀاڱو وٺندا آهن.

سوويٽ يونين جي سرڪار ڪيئن ٺهندي آهي؟

سوويٽ يونين ۾ چونڊن بعد جيڪا پهرين سپريم سوويٽ گڏبي آهي، اُلي سرڪار وجود ۾ ايندي آهي. ٻنهي مجلس جي گڏيل ميٽنگ اڳيان وزارتي ڪائونسل جو چيئرمن پنڌ رائي ڪندو آهي ته وزارتي ڪائونسل پنهنجون اختياريون سپريم سوويٽ کي سپرد ڪري. ان بعد ڪائونسل جو فرض پورو ٿيل سمجهيو ويندو آهي.

اها پنڌرائي پوءِ سپريم سوويٽ جي ميٽنگ ۾ ظاهر ڪئي ويندي آهي. بحث بعد نظرثانيءَ وارو عرصو ۾ ڪائونسل جي ڪيل ڪم تي اجلاس بحالي ڏيندو آهي. ۽ اها ميٽنگ، وزارتي ڪائونسل جو نئون چيئرمن مقرر ڪندي آهي ۽ کيس هدايت ڪندي آهي ته ساٿي وزيرن جا نالا پيش ڪري.

ان بعد سپريم سوويٽ جي ٻنهي مجلس جي جيڪا گڏيل ميٽنگ سڏائي ويندي آهي، ان اڳيان وزارتي ڪائونسل جا نالا رکيا ويندا آهن ۽ سپريم سوويٽ انهن نالن تي بحالي ڏيندي آهي. ان ريت بحال ڪيل وزارتي ڪائونسل - سوويٽ ديس جي سرڪار - وجود ۾ ايندي آهي.

سپريم سوويٽ جي ٻيءَ ميٽنگ ٿائين وچين عرصي ۾ سرڪار بابت سمورا فيصلا سپريم سوويٽ جو پريزيڊيم ڪندو آهي. جن لاءِ وري سپريم سوويٽ جي منظوري گهربل ٿيندي آهي.

سپريم سوويت جا انٽرپارلياماني ناتا ڪهڙا آهن؟

سوويت يونين جي بالا اڌڪارن واري سيا هيٺ سڀ سپريم سوويت، وديشي نيتيءَ جي مسئلن لي گهڻو ڌيان ڏيندي آهي. انٽرپارلياماني معاملن بابت انجي ٽرنٽ جو اُديش آهي آمن. ۽ جدا جدا ملڪن وچهر مترتا ۽ سهڪار وڌائڻ.

وديشي نيتيءَ بسبت سپريم سوويت جا ڪُل فيصلا فرمانن اپيلن پڌارين، پڌرنامن ۽ ٻين دستاويزن جي صورت ۾ ابندا آهن.

سپريم سوويت جي وديش نيتيءَ بابت سڀني کان وڌيڪ اُهميت وارو پڌرنامو سال ۱۹۵۵ جي ۹ فيبروريءَ تي شايع ڪيو ويو هو. اهو پڌرنامو دنيا جي آل پبلڪس ۽ پارليمينٽس ڏانهن مخاطب ڪيل آهي، اهو پڌرنامو، ليمن جي شانتمير سهجيون جي اعلى اُديش لي بيهاريل آهي. اُن ۾ ان ڳالهه تي گهڻو زور ڏنل آهي ته جدا جدا ملڪن جي پارليمينٽس وچهر سڌي لهه وچڙ تي ٻڌ رکي وڃي. جدا جدا ملڪ هڪ ٻئي ڏانهن پارليمينٽري سنڌارلون موڪلين ۽ هڪڙي ملڪ جا پارليمينٽ ميمبر ٻئي ملڪ جي پارليمينٽ ميمبرن سان خيالن جي ڏي وٺ ڪن، انڙا وجهه ميسر ڪرڻ لي زور ڏنل آهي. مراد اها آهي ته ان ريت جدا جدا ملڪن وچهر سمجهوتو آڻڻ آسان ٿئي ۽ جدا جدا ملڪن وچهر سهڪار ۽ مترتا جو ناترو پختو ٿئي. سال ۱۹۵۵ کان اڳ سوويت يونين ۾ صرف ٻه پارليمينٽري سنڌارلون آيون هيون، سال ۱۹٦۷ جي شروعات ۾ سوويت ديس ۶۴ ملڪن جي ۹۵ سنڌارلن جي ميزباني ڪئي ۽ اُنهي سپريم سوويت جون ٦٠ کان مٿي سنڌارلون ۴۵ ملڪن ۾ ويئون آهن.

سوويت پارليمينٽري گروپ اهڙن ناتن قائم ڪرڻ ۾

پنهنجي سموري ڪارگذاري لاءِ سپريم سوويت سان جوابدار آهي.
پريزيڊيم جا مکيه ڪم هي آهن:-
جوڙجڪ موجب پريزيڊيم سپريم سوويت جون بيٺڪون سڏائڻ،
سوويت يونين جي سپريم سوويت جي حالت ۾
ٻنهين مجلسن (چيمبرس) وچ ۾ متيبد پيدا ٿيڻ جي
اهي سميٽڻ ۽ نيون چونڊون ڪرڻ لاءِ حڪم جاري ڪرڻ؛
ملڪ جي اندروني ۽ وديشي مکيه معاملن بنسبت فرمان ڪڍڻ؛
چالو قانون جي سمجهاڻي ڏيڻ؛
سڄي ملڪ ۾ يا يونين رپبلڪ جي طلب تي پنهنجي روءِ سوءِ
بابت حڪم ڏيڻ؛ ۾ چونڊون يا لوڪ راءِ
سوويت يونين سرڪار جا ميمبر ۽ مرڪزي ڪاٽن جا بالا
اڌڪاري مقرر ڪرڻ يا خارج ڪرڻ، جن لاءِ پس پيش سپريم
سوويت کان بحالي وٺڻ؛
ناگرڪن کي عزت افزائيءَ جا بلا ۽ فرمان ڏيڻ؛
معافيءَ جو اڌڪار استعمال ڪرڻ؛
ٻين ملڪن سان، سوويت يونين جيڪي اقرار ڪندي، سي
بحال يا رد ڪرڻ.
سپريم سوويت جي اجلاس جي وچ ۾ ملڪ مٿان ڪو حملو
ٿيڻ وقت يا انتر راشٽري اقرار هيٺ، اڳرائيءَ جي مقابلي لاءِ
پرسپر رکيا جي ڏنل وچن جي پالنا لاءِ پريزيڊيم، جنگي حالت
جو اعلان ڪري سگهي ٿو.
وديشن ۾ روسي راجدوت موڪلڻ، انهن جون مقرريون
ڪرڻ يا کين واپس گهرائڻ، ٻين ملڪن جي راجدوتن جون
سنڌون سويڪار ڪرڻ يا روس طرفان تسليم ڪيل ملڪن
جي راجدوتن کي واپس موڪلڻ، اهي سموريون اختياريون
پريزيڊيم کي آهن.

سپريم سوويٽ اڳيان پيش ڪرڻ لاءِ مسئلن تي اُواڻلي ويچار ڪرڻ ۽ جوڳين رٿن جا مسودا تيار ڪرڻ سان گڏوگڏ سيڪي اسٽئنڊنگ ڪاميشنون اها به نظرداري رکنديون آهن ته سپريم سوويٽ جي ڪيل فيصلن جي سيٽي ڪاروهاري ڪاميشنون پالن ڪن.

اسٽئنڊنگ ڪاميشنون نهايت اهم پارٽ ادا ڪنديون آهن ۽ هن وقت سپريم سوويٽ جي ٻنهي مجلسن جا ۷۰۰ ميمبر انهن ڪاميشن لي ڪمل آهن. اجلاس جي بندڪن ٿائين انهن ڪاميٽين جو ڪاربه سپريم سوويٽ جي پريزيڊيم جي هدايتن هيٺ هلندو آهي.

پنهنجي چالو ڪاربه جي سلسلي ۾، سپريم سوويٽ، جاچ يا چوڪسي ڪاميشنون ٻي ڪڍيون ڪري سگهي ٿي يا ڪن خاص سوالن بسبب ڪاميٽيون قائم ڪري سگهي ٿي. مثال طور سال ۱۹۶۲ ۾ سوويٽ يونين لاءِ نئون جوڙجڪ تيار ڪرڻ لاءِ هڪ خاص ڪاميٽي ڪڍي ڪئي ويئي هئي.

سپريم سوويٽ جو پريزيڊيم ڇا آهي؟

پريزيڊيم (پرڏار، منڊل) هڪ بالا ترين دائما ڪم ڪندڙ اداڪاري سنستا آهي، جا ملڪي ڪاروبار هلائي ٿي ۽ سپريم سوويٽ جي بندڪن ٿائين وچين وقت ۾ سمورو راج اڌڪار انجي هٿ ۾ رهندو آهي. اُن ۾ ۳۷ ميمبر آهن، جي سوويٽ يونين واري سپريم سوويٽ جي ٻنهي مجلسن (چيمبرس) جي ٻيڙين گڏيل بيٺڪ ۾ چونڊيا ويندا آهن. پريزيڊيم ۾ هڪ چيئرمين، ۱۵ وائيس چيئرمين (هرهڪ يونين ريپبلڪ لاءِ هڪ)، هڪ سيڪريٽري ۽ ويهه ميمبر ليندا آهن ۽ هي پريزيڊيم

ويچار ڪري ٿي.

اِنڊسٽري، ٽرنسپورٽ ۽ آمد رفت ڪاميٽي (۴۱ ميمبر).
اَڏاوت ۽ اَنلاءِ مال جي اِنڊسٽري لاءِ ڪاميٽي (۳۱ ميمبر).
رزاعت لاءِ ڪاميٽي (۴۱ ميمبر).

پبلڪ صحت ۽ سماجڪ سلامتيءَ لاءِ ڪاميٽي (۳۱ ميمبر).
پبلڪ تعليم، وگيان ۽ سنسڪرتيءَ لاءِ ڪاميٽي (۳۱ ميمبر).
واپار ۽ عام فائدي جي لاءِ سنستائن جي ڪاميٽي (۳۱ ميمبر).

قانوني رٿن جي ڪاميٽي (۳۱ ميمبر) - هيءَ عام نموني جي بلن جي مسودي ٺاهڻ سان لاڳاپو رکي ٿي، جهڙوڪ زمين ۽ پاڻيءَ جي واهپي ڪي باقاعدي هلائڻ، عدالتي سرشتو ۽ قانوني طريقو، ديواني ۽ فوجداري قانون، ڪٽنب - قانون. اها ڪاميٽي قانوني رٿن تي ويچار ڪري ٿي. بلن جي ڪليل پبلڪ بحث ۾ جنتا، سرڪار ۽ پبلڪ سنستائن جي سفارشن ۽ ٽيڪائن تي غور ڪري ٿي ۽ اُهي سپريم سوويت ۾ بحث لاءِ پيش ڪري ٿي.

وديشي معاملن جي لاءِ ڪاميٽي (۳۱ ميمبر). هيءَ ڪاميٽي، سوويت رشيا جي وديشي ناتن سان واسطو رکي ٿي؛ اُها جدا جدا ملڪن سان رشيا جي سياسي، آرٿڪ، وگيانڪ، سپينڪ ۽ ٻين وهنوارن جو اڀياس ڪندي آهي ۽ انتر راشٽري جماعتن ۾ سوويت يونين جي شرڪت جو معائنو ڪندي آهي.

خاص معاملن جي ڇنڊ ڇاڻ ڪرڻ لاءِ، اِسٽئنڊنگ ڪاميٽيون، نئديون نڊيون سڀ - ڪاميٽيون ڪٺيون ڪري سگهن ٿيون. سپريم سوويت اڳيان پيش ڪرڻ لاءِ مسئلن تي اَوائلي

مسودا عام جنتا جي کليل بحث لاءِ رکيا ويا هئا.

انهن کان پوءِ بل ليءَ، رشيا جي سپريم سوويت ۾ ويچار ڪيو ويندو آهي. انهن لي عوضي بحث ڪندا آهن ۽ پوءِ انهن لي ووٽ ورتو ويندو آهي. ڪو به قاعدو سپريم سوويت جي ٻنهي مجلسن ۾ پاس ٿي وڃڻ کان پوءِ ئي بحال ڪيو ويندو آهي. رشيا جي جوڙجڪ ۾ ڪا درستي آڻڻ لاءِ اهو ضروري آهي ته انهن ڪي ٻنهي مجلسن جي عوضن جو گهٽ ۾ گهٽ ٻه ٽهائي حصو پاس ڪري. ڪو به بل لوڪ راءِ لاءِ موڪلي سگهجي ٿو. يونين ريپبلڪ جي وڏي ۾ وڏي قانون ساز سنستا آهي انهي سپريم سوويت.

سپريم سوويت ۾ ڪهڙيون اسٽئنڊنگ ڪاميٽيون آهن؟

انهي هرهڪ چيمبر يعني مجلس کي پنهنجون ڪاميٽيون آهن. ويجهڙائيءَ ۾ يونين جي سوويت ۾ چار ڪاميٽيون ۽ قومن جي سوويت ۾ پنج ڪاميٽيون هيون. ليڪن آگسٽ ١٩٦٦ ۾ رشيا جي سپريم سوويت جي پهرين اجلاس (ستمن مبڙ) فيصلو ڪيو ته انهي هر مجلس ۾ هنيون ڏهه ڪاميٽيون ناهيون وڃن:-

آختيارنامي جي ڪاميٽي (٣١ ميمبر) - هيءَ ۽ وضيع جا اختيارناما چڪاسي ٿي ۽ انهن ڪانئوءَ عوضن جي حيثيت ۾ سندن ڪم جاچي ٿي ۽ پنهنجن لڪن ۾ سندن ملبل رپورٽون نظر مان ڪڍي ٿي.

يوجنا ۽ اهيڊ جي ڪاميٽي (٥١ ميمبر) - هيءَ قومي آرٿڪ يوجنا ۽ سرڪاري اهبت، آرٿڪ کيترن جو حصي مطابق وڪاس ۽ انجا مسئلا، انتر-کيتر رشتا - ان جي بنيادي علامتن لسي

هو پنهنجي سوويت دڳاران پاس ڪيل ٺهرائن ڪي عملي جامي پهرائڻ ۾ مدد ڏو ڪري. وڪاس هر نگرواسيءَ جي لاءِ سماجوادي لوڪشاهيءَ جو اها هڪ دستوري راڄ ڪاروبار ۾ شريڪ ٿيڻ ممڪن بڻائي ٿو. گهٽ ۾ گهٽ ڳالهه تي ويٺي آهي ته چونڊيل عيوضين جون آڌ جڳهيون نوان ماڻهو پرين ٿا.

قاعدا ڪيئن پاس ٿيندا آهن؟

ڪو به ناگرڪ يا ناگرڪن جي سنستا يا سنگهه سڌيءَ طرح ڪو به بل پاس ڪرائڻ لاءِ پيش ڪري سگهي ٿو. اهو گهڻو ڪري پريس دڳاران ڪيو ويندو آهي يا سڌو سرڪاري سنستائن ڪي سفارش طور پيش ڪبو آهي. رشيا جي سپريم سوويت جي هر چيمبر (مجلس) ڪي قاعدن جي رٿن لاءِ هڪ استٽنڊنگ ڪاميٽي آهي، جا ڏسندي آهي ته کهڙيون سفارشون ڏيان جوڳيون آهن. ان ڪانپوءِ ضروري قاعدي جي مسودي تي شروعاتي ڪم ٿئي ٿو، جنهن ۾ عيوضي، ماهر ۽ جدا جدا سنستائون شريڪ ٿين ٿيون. بل عام ماڻهن جي اڳيان پيش ڪري سگهجي ٿو، جيئن ه انهي سار ۽ انهي هر مڪيه رٿ تي غور ڪري سگهن ۽ ڪي به درستيون پيش ڪن.

ويجهڙائيءَ وارن سالن ۾ رشيا ۾ گهڻيئي اهميت وارا قاعـ بحال ڪيا ويا آهن. اهي قاعدا سرڪاري پينشن جـي سرشتي، تعليمي سرشتي ڪـي نئين سر جوڙڻ، عيوضين ڪ واپس گهرائڻ، ڪم جي ڪلاڪن ڪي گهٽائڻ، پنج سالي بوج انهن سيني سان لاڳاپو رکـن ٿا. انهن سيني حالتن ۾ بلن

عرصي جي گهڻي ڪان وٺي اجلاسن جي هلڻ لائين ۽ واپس گهر ڏانهن مسافريءَ جو خرچ هنڪي ملندو آهي.

رشيا جي سهولت سوويت جو عيوضي، پنهنجي عهدي بسبب ڪم جي پوراڻيءَ لاءِ هوائي جهاز، ريل ۽ جهاز رستي مفت ۾ مسافري ڪري سگهي ٿو. شهر ۽ ضلعي جي سوويتن جا عيوضي وڏن شهرن ۾ ميونسپل بسين، ٽرامن وغيره ۾ مفت ۾ چڙهي سگهن ٿا. اجلاسن دوران يا جڏهن عيوضي سوويتن جي ڪاميٽين ۾ وڌل رهي ٿو يا جڏهن هو ڪي خاص ڪم ڪري ٿو، تڏهن کيس ايترو ئي سراسري پگهار ملي ٿو، جيترو آهي تو ملبس، جتي هو پنهنجو روزانو ڪم ڪار ڪري ٿو.

سوويت يونين ۾ پگهاردار قانون ساز ڇو نه آهن؟

سوويت جو عيوضي سڀ کان پهريان پنهنجي ڪم ۾ ماهر آهي. اُهي سوويت جو عيوضي ڪو مزدور، انجنير، راڄ ڪرمچاري، سائنسدان، پريس ۾ ڪم ڪندڙ يا سياسي ڪم ڪندڙ ٿئي ٿو. پارليامينٽ ۾ پيشه ور ميمبرن جو نه هئڻ، ڪنهن به حالت ۾ عيوضين کي مکيه راجنيتڪ ۽ آرٿڪ مسئلن تي ويچار ظاهر ڪرڻ جي آزاديءَ ۾ ڪٽر نٿو وجهي. اُلٽو پنهنجن خاص ڪيترن ۾ سندن مهارت ۽ روزمره جي مسئلن جي ڄاڻ، ڪن عام مسئلن بابت صحيح نقطه نظر بخشي ٿي ۽ جڏهن پنڌرهن ڏينهن کان پوءِ لاءِ سندن فيصلن تي اُنهجو زوردار اثر ٿئي ٿو. جڏهن به عيوضيءَ کي ڪاميٽين ۾ چڪي وقت لاءِ ڪم ڪرڻو ٿو پوي، تڏهن سياويڪ هنکي ضروري عرصي لاءِ پنهنجي ڪم تان موڪل ملي ٿي.

عرصي پنهنجو گهڻو وقت جنتا جي وچ رهي گذاري ٿو.

عهدي تان هٽائڻ جو سوال ووٽ ڏيندڙن جي ميڙن ۾ اُٿاري سگهجي ٿو. قاعدي پٽاندڙ عيوضيءَ کي اهو حق آهي ته هو پنهنجي عهدي رد ٿيڻ جي سنبنڌ ۾ سوويت کي يا پنهنجي تڪ کي سمجهاڻي پيش ڪري. عيوضيءَ کي سندس عهدي تان واپس گهرائڻ جي باري ۾ ووٽ وٺڻ جو انتظام واسطو رکندڙ سوويت جي ڪاروباري سنستا يا رشيا جي سپريم سوويت جو پريزيڊيم ڪري ٿو.

عيوضي، ووٽ ڏيندڙن ڏانهن پنهنجن سيني ڪمن لاءِ جوابدار آهن. جيڪڏهين عيوضي، پاڻ کي بدنام ٿو ڪري ته هن کي ڪنهن به وقت واپس گهرائي سگهجي ٿو. ووٽر عيوضين سان ڏاڍا سخت ٿيندا آهن.

١٩٦٥ ۾ سيني سوويتن جي ٢٠ لک کان مٿي عيوضين مان اٽڪل ٨٠٠ عيوضين کي واپس گهرايو ويو. رشيا جي سپريم سوويت جي گذريل ٻن، پنجين ۽ ڇهين ميڙ مان ڏهه عيوضي واپس گهرايا ويا.

ڇا، عيوضي پگهار کڻندڙ آهي؟

رشيا ۾ پيشه ور قانون ساز (Professional-Parliamentarians) ڪونه ٿيندا آهن، جي پنهنجو گذران ان نموني ڪن. انهن سيني عيوضين کي پنهنجا ڪم ڪارٻون آهن، جن وسيلي هو پيٽ پالنا ڪن ٿا. عيوضيءَ کي پنهنجن فرض جي بجا آوريءَ لاءِ، جي خرچ ڪرڻا پون ٿا، سي هن کي ڀرجي ملندا آهن. پنهنجن ووٽرن سان لکپڙهه لاءِ، ٽپال ۽ تار خرچ، عيوضيءَ جي خرچ جو هڪ دائمي اسم آهي.

عيوضيءَ جا فرص ڪهڙا آهن؟

سڀ ڪان اڳ، سوويت جي ڪمن ڪارن جي عام هدايتن لاءِ ۽ چونڊن جي پرچار وقت سوويت ۽ ان جي عوضين کي ووٽرن پاران خاص ڏنل نهمائش جي پيروي ڪرڻ لاءِ عوضي ئي جوابدار آهي. ان نهمائش ۾ وڏيون طلبون اچي وڃن ٿيون، جهڙوڪ گهر ۽ ميونسپل اڏاوتون، سهوليتون مهيا ڪرڻ ۽ پبلڪ ڪانن جون خدمتون، گهٽيا سڪول ۽ اسپتالون. عوضيءَ جو ڪم آهي پنهنجي لڪ جي ماڻهن کي، سوويت ۾ پاس ٿيل لهرائن کان واقف ڪرڻ، انهن جي سمجهاڻي ڏيڻ ۽ چونڊيندڙن کي انهن جي بجا آوريءَ ۾ چستيءَ سان شامل ٿيڻ لاءِ آمادو ڪرڻ ۽ اُنتي چوڪسي رکڻ ته سوويت پاران ورتيل لهرين جي پيروي ڪئي پئي ڪئي وڃي.

سال ۾ ٻـــ دفعا، عوضي هڪ پنهنجن ڪمن بابت ۽ سو سوويت جي ڪمن بابت پنهنجن لڪن کي احوال ڏيندا آهن. اهڙي نموني هرهڪ ناگرڪ پنهنجو رايو ظاهر ڪري سگهي ٿو ۽ ڪنهن به عوضي يا سڄي سوويت جي ڪمن تي نڪتچيني پڻ ڪري سگهي ٿو.

ڇا ووٽ ڏيندڙ، عيوضين کي واپس گهرائي سگهن ٿا؟

جيڪڏهن ڪو عوضي پنهنجي ووٽ ڏيندڙن جو وشواس وڃائي ٿو يا ڪو اهڙو ڪم ڪري ٿو، جو انجي اوچي عهدي جي شان وٽان نه آهي ته ووٽ ڏيندڙن کي اهو حق آهي ته هو اُن عيوضيءَ کي واپس گهرائي وٺن. عيوضيءَ کي سندس

مسودي ۾ نهرائن جـي ٿو ۽ سگهي
نو ڪابہ رٿ پيش ڪري سگهي ٿو. هو سيني ڳالهين جي فيصلي ۾ پنهن
لبدليون آڇي سگهي ٿو. ٿو ڏيئي سگهي ٿو.
جو ووٽ بہ ڏيئي سگهي ٿو. يا ان جون سوويت ڪــي عيوضيءَ بہ کنهن جيڪڏهن
ڪاروباري جون سوويت يا ڏبن اختياري ڪاميٽيون، اسٽينڊنگ هو تہ آهي حق اهو کي هن تہ ڪن عرض ڪيس سنستائون
ڪمن جــي ڪيتن ڳڌيل ۽ سرڪاري سنستائن، بالا عملدارن جي انهن ۽ ٿو سگهي ڪري چڪاس جـي ڪاروبار
يا احوال بہ کنهن لاءِ، پالڻ فرض ۾ حيثيت جي عيوضيءَ هڪ ڪان، ڪارين جي
وونن پنهنجن هــو ٿو. سگهي ڪري گهر جي اکرن انگن
لاءِ غور سندن ڏانهن سنستائن معقول درخواستون ۽ فرياد جا
ٿو. وٺي ڪوشش لاءِ نبيري لڪڙي جـي معاملن ۽ ٿو موڪلي
سرڪار هو تہ آهي حق کي عيوضىءَ جي سوويت سپريم
پڇي طــور دستوري سوال ڪوبہ ڪان منتريءَ بہ کنهن يا
ڪپن. ملڻ ضرور اندر ڏينهن ٽن جواب جا سوالن اهڙن ٿو. سگهي
تي عيوضيءَ بہ کنهن سواءِ ڪان منظوريءَ جي سوويت
سگهجي. ٿو ڪري گرفتار کي ان ٿي نہ ۽ سگهجي هلائي نٿو مقدمو
لاءِ گرفتاريءَ يـا مقدمي ۾ عرصي واري وچ جي اجلاسن
ضرورت جي رضامنديءَ جي سنستا ڪاروباري جي سوويت
و هلنديءَ هو آهي، وشواس گهڻو جو ماڻهن ۾ عيوضين آهـي.
سماج هو جيئن آهي، مليل اختياري ڪافي کين ۽ تا تين
ڪن. استعمال اڻرائتو جـو حقن پنهنجن لاءِ ڀلائيءَ

جي ٻاوس جي نموني جي ڇڪي:—

ٻنهي سڀائن ۾ عيوضين جو ڪل عدد	١،٥١٧
مرد	١،٠٩٢
زالون	٤٢٥
رشيا جي سپريم سوويت لئي ٻيهر دفعو چونڊيل	٩٩٢
سوويت يونين جي ساميوادي پارٽيءَ جا ميمبر ۽ اميدوار ميمبر	١،١٤١
غير-پارٽي عيوضي	٣٧٦
مزدور ۽ هاري	٦٩٨
انجنير، ڪيتيءَ جا ماهر، ماستر، سائنسدان، ليکڪ، ڊاڪٽر، ڪمپار لئي ڪم ڪندڙ، ڪاروبار-منيجر، سوويتن، پارٽيءَ جي جماعتن ۽ ٽريڊ يونين جا ڪم ۾ لڳايل عهديدار	٨١٩

عمر جي حساب سان جي نموني ورچ آهي:— ٣٠ سالن جي اندر ١٨٣، ٣٠ ۽ ٤٠ سالن جي وچ ۾ ٤٣٤، ٤٠ ۽ ٥٠ سالن جي وچ ۾ ٤٣٠، ٥٠ ۽ ٦٠ سالن جي وچ ۾ ٣٨٦ ۽ ٦٠ کان مٿي ٩٥۔ سپريم سوويت ۾ ٥٨ قومون، عيوضين طور ويل آهن۔

عيوضيءَ کي ڪهڙا حق آهن؟

ڪنهن بہ سوويت جو عيوضي سوويت جي ڪنهن بہ منسٽا لاءِ چونڊ ڪري سگهجي ٿو يا خود چونڊجي سگهجي ٿو:

سوويت جي دائري اندر ڪوبہ سوال ھو غور ڪرڻ لاءِ پيش ڪري سگهجي ٿو ۽ ان جي اتحد ۾ ڀاڱہ شريڪ ٿي سگهجي ٿو؛

سوويت جي اجلاس ۾ اتحد هيٺ آيل سوالن جي سار لئي،

سوسائٽين ۽ ٽولين
آهي ۽ هنکي اُن تک جي سيني سنستائن،
جي پنيرائي ملندي آهي.
آزاد - ووٽ ڏيندڙن
اميدوار چونڊڻ جي آزاديءَ جو حق، ڏنل آهي ته ڪيس
مليل آهي. هر ووٽ ڏيندڙ کي اِها خاطري ڏنا
اميدوار جي فائدي ۾ يا برخلاف ووٽ ڏيڻ جا سبب وجهه
ويندا. جيڪڏهين ووٽ ڏيندڙ سمجهن ته اميدوار سندن وشواس
جي لائق نه آهي ته هو سندس برخلاف ووٽ ڏيئي سگهن ٿا.
اهڙيءَ طرح ۱۹٦۷ ۾ مڪاني سوويٽن جي چونڊ ۾ ويهن لکن
ڪان به مٿي اميدوارن مان ۱۲۹ اميدوارن کي ووٽن جي گهربل
گهٽائي نه ملي سگهي ۽ هو نه چونڊيا ويا.
سوويت جنتا، چونڊن کي، فقط اِها ڪرت ڪري نه ٿي
سمجهي ته عيوضي - سياڻن تي فقط ڪن ماڻهن کي چونڊڻو
آهي، پر هنن لاءِ چونڊن جو مطلب اهو به آهي ته هو ان
ذريعي نهرايل عرصي لاءِ، پنهنجي سرڪار جي گڏ ريل ڪم ۽ آئيندي
جي پروگرام لي نظرثاني ڪري سگهن. چونڊن ۾ ماڻهو تمام گهڻي
تعداد ۾ بهرو ٿا وٺن ۽ ان حقيقت مان اهو ظاهر آهي ته جنتا جو
سرڪاري نيتين سان پوريءَ طرح سان سات آهي. مثال طور
۱۹٦۷ ۾ مڪاني سوويٽن جي چونڊ ۾ ساميوادي ۽ غير - پارٽيءَ
وارن جي بلاڪ جي اميدوارن کي ووٽ ڏيندڙن مان ۹۹ سيڪڙو
جي پنيرائي هئي.

رشيا جي سپريم سوويت جي بناوت ڪهڙي آهي؟

(ستون ميڙ) جون ۱۹٦٦ ۾ چونڊيل، رشيا جي سپريم سوويت

پارٽيون ڪين نيڊيون آهن، جن جا مقصد هڪ ٻئي جي ورڌ هجن يا جي جدا جدا پروگرام پيش ڪن ۽ عوضي سنستائن لئي ضابطي حاصل ڪرڻ لاءِ ڪشمڪش ڪن. سوويٽ يونين ۾ فقط هڪ پارٽي آهي - سامياوادي پارٽي. سڄي جنتا - مزدورن، هارين ۽ دماغي ڪم ڪندڙن - انهن سڀني ان پارٽيءَ کي ڪم سونپي ڇڏيو آهي ته هوءَ سندن اڃائن ۽ آرزوئن جو عوضيٺو ڪري. اهوئي سبب آهي جو رشيا ۾ عبوضيءَ جي عهدي لاءِ اميدوار جنتا جا اميدوار ٿين ٿا، ۽ اهي ساميوادين جي هڪ ئي گروه ۽ غير-پارٽيءَ (non-party) وارن پاران ٿائيا وڃن ٿا. اهڙين حالتن ۾ هڪ ئي پروگرام وارن جدا جدا اميدوارن ۾ ووٽ کي مصنوعي طور ياڱن ۾ پيڇڻ ۾ ڪو مطلب نه آهي ۽ اهو هڪ رواج ٿي ويو آهي ته هڪ ئي اميدوار بيهاريو وڃي.

سڀني اميدوارن جا نالا عام جنتا جي سنستائن ۽ ميڙن ۾ نامزد ڪيا ويندا آهن. چونڊن جي قاعدي موجب لوڙي عملي طرح اهڙن ميڙن ۾ ڪيترن ئي اميدوارن بابت آزاد نڪتچيني ۽ بحث ٿيندو آهي. اميدوار جي نالي جي نامزدگي گهٽائي جي ووٽن سان منظور ٿيندي آهي. هنن ميڙن ۾ چونڊن جي لڪن جي ڪانفرنس لاءِ عيوضي پڻ چونڊيا آهن. هنن ئي ڪانفرنس ۾ سڀني سنستائن، ادارن ۽ محنت ڪش جي جدا ٿولين طرفان نامزد ٿيل اميدوارن بابت سوچ ويچار ٿيندو آهي ۽ انهن مان بهترين لائق اميدوار جو نالو چونڊيو آهي. جنهن به اميدوار کي سندس لڪن جي ڪانفرنس جي حمايت نه ملندي آهي سو يا پاڻ پنهنجو نالو يا هيءَ سنستا سندس نالو واپس وٺندي آهي. لڪ - ڪانفرنس ۾ چونڊيل نالو پوءِ ڪميونسٽن ۽ غير-پارٽي ماڻهن جي هڪ بلاڪ پاران نامزد ٿيندو

ماڻهن پنهنجا ووٽ ڏنا (رجسٽر ٿيل ووٽ ڏيندڙ جو ٩٩٤٩٤ سيڪڙو). انهن مان ١٤٣،٥٧٠،٩٧٦ ماڻهن (٩٩٤٧٦ سيڪڙو) يونين جي سوويٽ لاءِ ووٽ ڏنو ۽ ١٤٣،٥٩٥،٦٧٨ ماڻهن (٩٩٤٨٠ سيڪڙو) قومن جي سوويٽ لاءِ ووٽ ڏنو.

رشيا جي سپريم سوويٽ تي ڪير ڏو چونڊجي سگهي؟

ڪو بہ سوويٽ نگرواسي جنس، قوم ۽ پڳتي نسل جي پيد بنا سپريم سوويٽ لـي چونڊجي سگهي ٿـو، بشرطيڪ هو گهٽ ۾ گهٽ ٢٣ سالن جو هجي. سياسي مدبر، پارٽيءَ جا ڪم ڪندڙ، پبلڪ نيتائـون، ڪاروبـار هلائيندڙ، عملدار، مزوري ڪمائيندڙ يا پگهار کڻندڙ يا ڪنهن بہ پيشي وارا، سڀ سپريم سوويٽ لـي چونڊجي سگهن ٿا. سپريم سوويٽ ۾، سماج جي جدا جدا درجن جا ماڻهو آڇي وڃن ٿـا. ان ۾ ملڪ جي سيني ڏندن ۽ ڪرڻ جا عيوضي شامل آهن.

عام طور هر تڪ مان ڪيترا اميدوار چونڊن لاءِ بيهي سگهن ٿا؟

چونڊن لاءِ هر تڪ مان ڪيترا بہ اميدوار بيهي سگهن ٿا، ان باري ۾ سوويٽ رشيا جو چونڊ - قاعدو ڪابہ حد مقرر نٿو ڪري. تنهن هوندي بہ جدا جدا سنستائن ۽ ڪم ڪندڙن پاران ڏليل اميدوارن مان فقط هڪ چونڊي هڪڙي تڪ مان اميدوار بيهندو آهي.

اهو ائين ڇو آهي؟

انجو سبب اِهو آهي تہ رشيا ۾ مخالف سماجڪ شڪنيون يا

جي ٻين جماعتن ۽ سياڻن پر مقرر ڪيا ويندا آهن. ڪنهن به ناگرڪ جي مقرريءَ جي سفارش ڪري سگهجي ٿي، پوءِ ڀل هو پارٽيءَ جو ميمبر هجي يا نه. انهن سنستائن، سڀا يا سهڪاري جماعتن، جا اميدوار جي مقرري ڪري ٿي، هميشه اهو ڌيان پر رکندي آهي ته انهي سفارش، ووٽرن جي گهڻائيءَ جي راءِ پيش ڪندڙ هجي. اهڙي ڪارڪ آهي جو وشواس جوڳا، لائق ۽ مان مريادي وارا ناگرڪ ئي مقرر ڪيا ويندا آهن، جيڪي رشيا جي سپريم سوويت جي عهديءَ جون جوابداريون چڱيءَ طرح نڀائي سگهن.

چونڊن کان ٣٠ ڏينهن اڳ ۽ ان کان پوءِ، اميدوار پنهنجو پروگرام ڪاميٽين ۾ داخل ڪرائي سگهن ٿا.

چونڊون سڄيءَ رشيا ۾ ساڳئي ڏينهن تي ٿينديون آهن، گهڻو ڪري آچر ڏينهن. ووٽ ڏيڻ جو وقت صبح جي ٦ بجي کان رات جي ١٠ بجي تائين هوندو آهي.

هر ووٽ ڏيندڙ کي ووٽن جي ڳڻپ جي ڪٽرولٽي ڏني ويندي آهي. جنهن پوءِ يا ڪمري ۾ ووٽ جو ڪاغذ ڀريو ويندو آهي، اتي فقط ووٽ ڏيندڙ ئي حاضر رهي سگهي ٿو. ووٽ جا ڀريل ڪاغذ سيل ٿيل بئلٽ-پيٽيءَ ۾ وڌا وڃن ٿا.

جنهن اميدوار کي اڌ کان مٿي ووٽ ملن ٿا، اهو چونڊيل سمجهيو وڃي ٿو، بشرطيڪ ووٽ ڏيندڙن مان گهٽ ۾ گهٽ اڌ حصي چونڊن ۾ ڀاڱو ورتو هوندو. جيڪڏهن ڪنهن به اميدوار کي ووٽن جي گهڻائي نه هوندي ته ١٥ ڏينهن جي اندر نئين چونڊن جو بندوبست ڪيو ويندو.

رشيا جي سپريم سوويت جي چونڊن ۾ جنتا هميشه تمام گهڻي انداز ۾ ڀاڱو وٺندي آهي. ١٩٦٦ جي چونڊن ۾ [illegible]

۱۲ڪروڙ ۷۰ لک آهي. ايسٽونيا ڪي ۾ ايتريون ٿي جايون آهن،
ٽوڙي هن رپبلڪ جو آدم ٽوري ۾ ٽورو (۱۳ لک) آهي.
يونين جي سوويت جي چونڊن لاءِ سڄو ٿي ملڪ ٽڪن ۾
وراهيل آهي، ٽوڙي سندس بناوٽ فيڊرل (قومن جو الحادي
مرڪز) نموني جي آهي (۳۰۰،۰۰۰ رهاڪن جي پنيان هڪ
ٽڪ). ۱۹۶۶ جي چونڊن ۾ اهڙا ۷۶۷ ٽڪ هئا. قومن جي
سوويت جي چونڊن لاءِ ضلعا ٺاهيا وڃن ٿا، جن ۾ آدم جو
انگ ٻڌ ويچار نه آندو ويندو آهي. هر هڪ يونين رپبلڪ ۾
۳۲ ٽڪ، هرهڪ خودمختيار رپبلڪ ۾ ۱۱، هرهڪ خودمختيار
ٽڪر ۾ ۵ ۽ قومي ايراضيءَ ۾ هڪ آهي. اهڙيءَ طرح ڪل
۷۵۰ ٽڪ آهن. هر يونين رپبلڪ يا خودمختيار رپبلڪ
يا خودمختيار ٽڪر اندر ٽڪن جي آدم جو انگ ساڳيو آهي.
هرهڪ ضلعو هڪ عيوضي، يونين جي سوويت ۾ هڪ عيوضي،
قومن جي سوويت لاءِ چونڊي ٿو. ووٽ ڏيندڙن جي فهرست
چونڊن کان ٻه مهنا اڳ شايع ٿيندي آهي. هرهڪ ٽڪ علائقن
۾ وراهيو وڃي ٿو، جنهن ۾ ۵۰۰ کان ۳۰۰۰ تائين ووٽ ڏيندڙ
ٿين ٿا. علائقا اڃا ۾ ننڍا ٿي سگهن ٿا. اهي چونڊن کان ۴۵
ڏينهن اڳ رٿيا وڃن ٿا.
چونڊن لاءِ چونڊ-ڪاميٽيون ڪڙيون ڪيئن وڃن ٿيون، جي
مرڪزي چونڊ-ڪاميٽي کان وٺي علائقا-ڪاميٽين تائين ٿين ٿيون.
انهن ڪاميٽين ۾ ٽريڊ يونينن، سهڪاري سوسائٽين، ساميوادي
پارٽي سنستائن، جوانن ۽ ڪم ڪندڙن جي ٻين ڪيترين سڀائن
۽ سوسائٽين جا عيوضي اچي وڃن ٿا.
چونڊن لاءِ اميدوار، ڪارخانن ۾ ڪم ڪندڙن جي ميڙن
۾، ڳڏيل کيتن ۽ سرڪاري کيتن تي، سنستائن ۽ ڪم ڪندڙن

[illegible] آهي، جنهن
[illegible]
[illegible] آهي. سڀني اخباري ادارن
[illegible] سوويت [illegible]
[illegible] مرڪزي [illegible]
[illegible] ووٽ ڏيندڙن ؟
[illegible] چونڊيو ويندو آهي.
[illegible] سوويت [illegible]
[illegible] آهي.

[illegible] چونڊي ويندي آهي؟

[illegible] سال جي مدي پوري [illegible]
[illegible]
[illegible] ذريعي
[illegible] آدم مان
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

سپريم سوويت ۾ جماعتن ۾ چو وراهيل آهي؟

سوويت يونين جهڙهين جاتين وارو فيڊرل نموني جو راڄ آهي، جنهن ۾ ۱۰۰ کان ۾ مٿي جاتين جا ماڻهو اچي وڃن ٿا. ان ڪري ئي هن ملڪ جي راڄ-اختياريءَ جي مکيه سنستا ۾ جماعتن جي تهيل آهي. هڪ آهي يونين جي سوويت، جا ڪنهن ۾ جاتي-ڀيد کان سواء رشيا جي سيني ڪم ڪندڙن جي عام فائدن جي عيوضي سنستا آهي. ٻي آهي قومن جي سوويت، جا هر قوم ۽ جاتيءَ جي مخصوص فائدن جو اظهار ڪري ٿي، جن جو انهن جي نرالين آرٽڪ وصفن، تاريخ جي وڪاس ٿيل سيينا ۽ رهڻيءَ جي نموني تي مدار آهي. ٻنهي جماعتن کي سمان اڌڪار آهن. ٻنهي کي قانون ٺاهڻ جو ساڳيو حق آهي. ڪوبه قاعدو انهن ٻنهي جماعتن مان پاس ٿيڻ کان پوء ئي عمل ۾ اچي سگهي ٿو.

سوويت چونڊ-سرشتي جون خاص وصفون ڪهڙيون آهن؟

درحقيقت ووٽ ڏيندڙن جو عدد هن ملڪ جي بالغ ناگرڪن جي عدد برابر آهي، جو هينئر ۱۴ ڪروڙ ۴۰ لکن کان ۾ مٿي آهي (۱۲ جون ۱۹۶۶ تي).

ووٽ ڏيڻ ۾ سمانتا جي اصول جي بلڪل چڱيءَ طرح پيروي ڪئي ويندي آهي. ڪوبه اميدوار، چونڊن لاء فقط هڪ تڪ مان بيهي سگهيتو. شهر يا ڳوٺ ٻنهي هنڌن تي، آدمشماريءَ جي حساب سان تڪ ٺاهيا ويندا آهن. سيني ووٽ ڏيندڙن کي سوويتن ۾ اميدوار بيهارڻ لاء ۽ ٻيا ڪنهن رنڊڪ جي ووٽن جي پرچار ڪرڻ لاء ساڳيا حق آهن. ان ڏس ۾ هنن

واهپي جي بنيادي اصولن جي سمجهاڻي ۽

تعليم ۽ عام تندرستي جي کيتر ۾ بنيادي اصولن جي سمجهاڻي.

آرٽڪ انگن اکرن جي هڪ ڪري سرشتي جو انتظام.

پرڻهيڻ-قانون سازيءَ، عدالتي سرشتي ۽ عدالتي ڪارروائي،

شادي ۽ ڪٽنب-قانون، ديواني ۽ فوجداري قانــون سازيءَ

جي بنيادي اصولن جي سمجهاڻي؛

روسي نئاگرڪتي ۽ ودېشين جي حقن سان لاڳاپو رکندڙ

قانون سازي ؛

يونين جي معافي نامن جي پڌرائي ڪرڻ.

رشيا جي سپريم سوويت پنهنجو پريزيڊيم چونڊيندي آهي جو اجلاسن جي وچ واري وقت جو پنهنجو ڪاروبار هلائيندو آهي ۽ جو هن ملڪ جي راڄ-اختياريءَ جــي مکيه ڪاروباري ۽ انتظامي سڀا- رشيا جي منتري-سڀا (رشين سرڪار)- مقــرر ڪري ٿو. هيءَ رشيا جي سپريم ڪورٽ چونڊي ٿو ۽ رشيا جي ”پروڪيوريٽر جنرل“ جي مقرري به انجي ذڪاران ٿيندي.

رشيا جي سپريم سوويت ۾ ١،٥٠٠ کان مٿي عيوضي آهن جي چئن سالن جي مدي لاءِ چونڊيا ويندا آهن. رشيا جي سپريم سوويت، ٻن سمان اڌڪارن وارن جماعتن ۾ ورهايل آهي. انهن مان هڪ آهي ”سوويت آف دي يونين“ ۽ ٻي ”سوويت آف دي نئشنلٽيز“. رشيا جي مکيه سوويت جا اجلاس سال ۾ ٻه دفعا ڪوٺايا ويندا آهن. انجو خاص اجلاس به ڪوٺائي سگهجي ٿو. اهو يا ته ”پريزيڊيم“ جي مرضيءَ مطابق ٿي سگهي ٿو يا ڪنهن به يونين ريپبلڪ جي گهر پٽاندڙ.

رشيا جي سپريم سوويت ۽ سندس ”پريزيڊيم“ جو استان ماسڪو ڪريملن ۾ آهي.

لڙائيءَ ۽ صلح سان واسطو رکندڙ سوال؛
سوويت رشيا ۾ نين ريپبلڪن جي داخلا؛
سوويت رشيا جي جوڙجڪ جي عمل تي ضابطو رکڻ ۽
سوويت يونين جي جوڙجڪ سان يونين ريپبلڪن جي جوڙجڪن
جي موافقت جي خاطري ڪرڻ؛
يونين ريپبلڪن جي حدن ۾ تبديلن جي بحالي؛
يونين ريپبلڪن اندر نئون خودمختيار رعيتي راڄن ۽
خودمختيار تڪرن ناهڻ جي بحالي؛
رشيا جي بچاءَ جو انتظام، رشيا جي لشڪر جي هدايت
ڪرڻ، يونين ريپبلڪن جي فوجي اڏن جي اِنتظام لاءِ هدايتي
اُصولن جي سمجهاڻي ڏيڻ؛
حڪومت جي هڪ - هٽيءَ جي آڌار تي ودهشي واپار؛
حڪومت جي سلامتيءَ جي نگهباني؛
آرٿڪ يوجنائن جي منظوري؛
حڪومت جي هيڪاندي ڪيل بجيٽ جي بحالي ۽ انهي
پيرويءَ جي رپورٽ، سڄي يونين، ريپبلڪي ۽ مڪاني بجيٽن
لاءِ محصول ۽ ڍلون مقرر ڪرڻ؛
يونين حدن اندر بئنڪن، هنري ۽ رزاعتي سنستائن ۽
واپاري ڪاروبار جو انتظام، ساڻ ساڻ يونين ريپبلڪن جي حدن
اندر هنر ۽ جڳهين جوڙڻ لاءِ عام هدايتون ڏيڻ؛
يونين جي اهميت واري آمدرفت جو انتظام؛
ڏن ۽ قرض جي سرشتي جو بندوبست؛
راڄ - ويمي جو انتظام؛
نيڪا ڪڍڻ ۽ قرض ڏيڻ؛
زمين جي پٽي ۽ معدني دولت، جهنگلن ۽ پاڻيءَ جي

جنهن جو سرچشمو خود جنتا آهي ۽ جو عوام ۽ انهن جي ڀلا جي تمام وڌيڪ ۽ واڌي ۽ سڌي سنستا آهي."

هتي الڪل ۵۰،۰۰۰ سوويت آهن، جي رشيا جي مڪاني سوويت کان ولـــي مکيه سوويت تائين شمارجن ٿا. سڀ سوويت، چونڊيل سياڻون آهن. ويهن لکن کان مٿي عبوضن جي سڀاڻا لاءِ هتي ۱۔ ڪروڙ ٿيهه لک والنٽيون جـــي سڀا موجود آهي. ان ڪري سوويت کي ساڳئي وقت جنتا جي سنستا سمجهيو وڃي ٿو.

جنهن وقت کان سوويت رشيا جو هاڻوڪو جوڙجڪ عمل ۾ آيو آهي، (اهو ۱۹۳۶ ۾ سوويتن جي آئين ڪانگريس ۾ بحال ڪيو ويو) تڏهن کان اڄ تائين ۱ ڪروڙ ٦۵ لک ناگـرڪ مڪاني سوويتن لي عبوضين جي حيثيت ۾ چونڊيا ويا آهن. جيڪڏهن اسين رشيا جي لکين ڪم ڪندڙ والنٽيرن کي ڌيان ۾ آڻيداسين ته نظر ايندو ته هر ڇهون يا ستون بالـغ ناگرڪ سوويتن جي ڪم ۾ ڀاڱو وٺي ٿو.

رشيا جي سپريم سوويت ڇا آهي؟

رشيا جي سپريم (مکيه) سوويت ان ملڪ جي راڄ-اختياري جي وڏي ۾ وڏي سنستا آهي. ان ملڪ جي سڀئي قاعدي ساز اختياري فقط سپريم سوويت ئي ماڻي ٿي سگهي. سندس حد هن ريت آهي:-

انتر راشٽري رشتن ۾ رشيا جو عبوضبطو، رشيا ۽ ٻين راڄن جي وچ عهدنامن جو فيصلو، اطالي ۽ مسوڪي، ودیشي راڄـن سان ٻڌڻ ربلڪن جي لاڳاپن نسبت عام ڪارروائي جـــي نيمن کي جاري ڪرڻ؛

اَختياريءَ جون سنسٿائون

ملڪ کي هلائڻ وارو ڪير؟

ملڪ جي سڄي اَختياري اتي جي مزدورن، هارين ۽ دماغي ڪم ڪندڙن کي سونپيل آهي يعني ته اها سڄيءَ جنتا جي هٿ ۾ آهي.

راڄ- اختياريءَ جون سنسٿائون ڪم ڪندڙن جي عيوضين جون سڀائون (سوويٽس) آهن، ۽ سڀئي چونڊون رشيا جا سڀ ناگرڪ ڪندا آهن، جن جي عمر ١٨ سال يا اُنکان مٿي هوندي آهي. اها چونڊ پوشيدي نموني عام، هڪ سمان ۽ سڌي ووٽ حق جي آڌار تي ٿيندي آهي.

لينن سوويٽ جو بيان هن ريت ڪيو آهي ”اختياريءَ جو اهو سرشتو جو سڀني لاءِ کليل آهي، جنهنجي ڪارروائي جنتا کان لڪل نٿي رهي، جو انهن جي پهچ کان ٻاهر ڪونهي،

ٿو. ايسٽونيا ۾ هڪ ٻاليءَ هي ٻنبان هيٺرو ڪرڙ ۽ لهي ٿو، ٽنهن جو انداز سڄي رشيا ۾ گهٽ ۾ گهٽ آهي.

ايسٽونيا جا سڄي ڦاسانبندي ٻيڙا ۽ بشرٽيٽر جهاز اٽلانٽڪ مهاساگر ۾ سڄي مارڪ ويندا آهن. ۱۹۴۰ ۾ سڄي ۲۲،۸۰۰ ٽن هئي، جا وڌي ۱۹۶۶ ۾ ۳ لک ٽن ٿي. هتي هڪ ٻاليءَ ٻنيان جيتري سڄي ڦاسي ٿي ۽ ڏاڍ ۾ ٻيد ٿي وڪامي ٿي، اولري سوويت يونين جي ٻين ڪمين ۽ ريبلڪ ۾ له ٿي ٿئي.

ايسٽونيا جي گهٽي زمين ٿي اناج ۽ گاهه پوکجي ٿو. سٽي، ڪارخانن لاءِ هڪ مکيه فصل آهي. پاڻي جي نيڪال لاءِ شاهي بندوبست ڪرڻ سان پوک لائق زمين ۽ پوک وڌي آهي.

ڪيترن ئي ملڪن جا جهاز ٽالين جي بندر ٿي ايندا آهن. سوويت زماني ۾ اوچي تعليم ۽ خاص وشين جي سڪولن ۾ شاگردن جو تعداد پنهنجو پنهنجو ۴۶۵ ۽ ۱۳ دفعا وڌيو آهي. ۲۷ هزار شاگردن کان مٿي ۳۵ خاص وشين جي سيڪنڊري سڪولن ۾ پڙهن ٿا ۽ ۲۲ هزار شاگرد ۶ اوچ تعليمي سڪولن ۾ سکيا وٺن ٿا. اڄ ايسٽونيا ۾ هر ۱۰ هزارن ٻنيان ۱۶۶ شاگرد آهن.

لئبرريون، ڪلبون، ٿيئٽرون ۽ ميوزيمن جو تعداد پڻ گهڻو ٿي وڌيو آهي. ۱۹۶۶ ۾ ايسٽوني ٻوليءَ ۾ ۱۴۰۰ سؤن سان ڪتاب نڪتا، جنجون ۸۷ لک ڪاپيون ڇپيون.

اتر اولهه ڪنڊ تي آهي.

هيءَ رپبلڪ سوويت يونين جي

هن ۾ مکيه خشڪ زمين سان گڏ بالٽڪ سمنڊ جا ٨٠٠ ٻيٽ

۽ اچي وڃن ٿا.

هتي جا مکيه هنر آهن. هتي انجنيرنگ ۽ ڌاتوءَ جا هنر، ڪاٽين

رستو ناهيندڙ مشينون، ڪاهيون ڪوٽيندڙ مشينون، تيل،

جون مشينون، ڪيميڪل شيون نهنديون آهن.

ايسٽونيا بجلي شڪتي جي لحاظ کان شاهوڪار آهي. اتي

هڪ ٻرندڙ ڪچي پٿر مان گئس (شيل) ۽ ٻيون ڪيميڪل

شيون نهنديون آهن. ڪوهتلا- جروي شهر ۾ لڙائي بعد ناهيل

شيل جو ڪارخانو دنيا ۾ وڏي ۾ وڏو آهي. هتان ايسٽونيا

جي ٻين شهرن ۽ لينن‌گراڊ ڏانهن گئس موڪلي وينديآهي.

سنه ١٩٤٠ ۾ شيل جي پيداوار ١٩ لک ٽن مان وڌي ١٩٦٦

١ ڪروڙ ٦١ لک ٽن ٿي.

تمام زور شور سان انڊسٽري جي بجلي شڪتيءَ

هتي بجلي ڪيترائي بجلي گهر

وڏي رهي آهي. هتي نروا آبشار سميت

آڏيا ويا آهن. بالٽڪ ضلع ٿرمل اسٽيشن نه سوويت يونين جي

اتر اولهه واري حصي ۾ وڏي ۾ وڏي آهي. ٻي ٽئين بالٽڪ

ضلع ٿرمل اسٽيشن پڻ تيار ٿي رهي آهي. سڀني يونين رپبلڪن

مان ايسٽونيا ۾ ٿي، هڪ ياليءَ پنيان گهٽي ۾ گهٽي بجلي پيدا

ٿئي ٿي.

ايسٽونيا ۾ ڪاٽ جون قديم ترين انڊسٽريون، سوٽي ڪپڙي

، انڊسٽريءَ سان گڏ تمام تيزيءَ سان ترقي ڪري رهيون

ن. ٿورو وقت اڳي ماڊرن ڪرينگولم ملن پنهنجي شتابدي

ڪپڙو پيدا ڪيو، پر ١٩٦٦ ۾ اهو وڌي ١٤ ڪروڙ ميٽ

هائي. ١٩٤٠ ۾ ڪپڙي جي ڪارخانن ٢ ڪروڙ ٣٠ لک ميٽ

آهي، جي ڪرچنا جي لحاظ کان اوچي درجي جا آهن.

ترڪمينيا جي زالن جي درجي ۾ زبردست فرق آيو آهي. اڳي اهي خريد فروخت جي چيز سمجهيون وينديون هيون. اڄ هتي زال ۽ مرد جي وچ ۾ برابري آهي ۽ ٻنهي کي تعليم ۽ روزگار لاءِ برابر وجهه آهن. هتي هاڻي ٣٣ هزار اهڙيون زالون آهن، جي اوچي سيڪنڊري يا خاص وشين جي تعليم ولسي نڪتيون آهن.

اڳي جيڪي جالي-جهڳڙا ۽ جهرنا رواج هوندا هئا، سي هاڻي ديس لي ويا آهن. ڪلهوڪا رولو ڳنوار اڄ ٽانئيڪن جالين ۾ گذارن ٿا. رڳو پهڄن ڏٺي سان هلندڙ ريبارتي تنبن ۾ رهندا آهن.

ترڪمينيا ۾، ٻين سوويت ريپبلڪن وانگر وڏي جمار هڪ دستور ٿي ويو آهي. مرض، خاص ڪري ٻارن جو ته گهٽو گهٽجي ويو آهي. اڄ هتي ٢٥٠ اسپتالون آهن، جتي انقلاب کان اڳ فقط ١٣ هونديون هيون. ڊاڪٽرن جو عدد ته تمام گهٽو وڌي ويو آهي. ريپبلڪ کي ١٠ هزارن ٻنيان ٢٠ ڊاڪٽر آهن.

ايسٽونين سوويت سوشلسٽ ريپبلڪ

تاريخ: ٢١ جولاءِ ١٩۴٠ ۾ سوويت يونين ۾ ٦ آگسٽ ١٩۴٠ تي داخل ٿيل ۾ ايراضي ۴٥،١٠٠ چورس ڪلوميٽر ۾ آدم (١-جنوري ١٩٦٨ تي) ١،٣٠۴،٠٠٠ ۾ جنهن مان ايسٽونين ٧۴٫٦ سيڪڙو، روسي ٢٠٫١ سيڪڙو، فنش ١٫۴ سيڪڙو، يوڪريني ١٫٣ سيڪڙو آهن.

راڄڌاني، ٽالين جو آدم آهي ٣٦٢،٠٠٠.

ي ذاتي اَهميت آهي.
هن وقت هتي دنيا جو ڊگهي ۾ ڊگهو شاهي كاراكم واهه
ٿي رهيو آهي. اهو مڪري اسٽيشن كان شروع ٿئي ٿو ۽ ميري
بيابان مان لنگهي، تيجند نديءَ تائين پهچي ٿو. سنه ١٩٦٢
جي بهار ۾ هن واهه اَمودرياهه جو پاڻي عاشق آباد (گاديءَ جو
هند) كي پهچايو. بيابان جي ١٦٠،٠٠٠ هيڪٽرن كي هيلتائين
پاڻي پهچايو ويو آهي. هن واهه جو جڏهن ٽيون حصو تيار ٿيندو
تڏهن اهو ٤٠٠،٠٠٠ هيڪٽر نئين زمين كي آباد كندو. هتي
جي آبهوا اهڙي آهي جو هتي قسمين قسمين جي قيمتي كپهه
ٿئي ٿي. دنيا جي كپهه جو گهڻي ۾ گهڻو انداز ترڪمنيا ۾ پيدا
ٿئي ٿو.

هتي جيكي ٥٠٠ كن معدني شيون لڀن ٿيون، انهن جي
بنياد تي تيل، گئس جا كيميكل ۽ ٻيا كارخانا كوليا ويا آهن.
كاراكم بيابان جي بنهه وچ ۾ گندرف ٿئي ٿو. هتي سوٽي،
ريشمي كپڙي ۽ كاڳذ جا كارخانا تكڙو ترقي كري رهيا
آهن.

انقلاب كان اڳ هن مفلس ۽ پٺتي پيل ايراضيءَ ۾ هڪ به
اوچ يا خاص وشيه جو سكول كونه هو. ترڪمن ٻوليءَ ۾ هڪ
به كتاب يا اخبار نه ٿي نكتي. اڄ اُتي هر ڏهن هزارن پٺيان
هڪ سؤ شاگرد آهن جيكو تعداد فيڊرل جرمني جي شاگردن
جي تعداد كان (آدم جي لحاظ كان) ٻيڻو آهي ۽ تركيءَ جي
كان ڇهوڻو آهي.

سوين تركمن گرئجويٽ بڻجي كوجنا گهرن ۾ كم كري
رهيا آهن. تركمنيا جي سائنس اكيڊمي جون جيكي
ليبارٽريون وغيره آهن، اُتي ماڊرن اوزار ۽ سامان وغيره ركيل

ڪاليج يا يونيورسٽي ڪانه هئي. هاڻي اُتي اوچ تعليمي گهر ١١ آهن، خاص وشين جا سيڪنڊري اسڪول ۴٥ آهن، جن ۾ ٨٠ هزار شاگرد پڙهن ٿا. جنرل اسڪولن ۾ ٥٥٣,٠٠٠ شاگرد پڙهندا آهن.

هتي نهايت قديم ۽ قيمتي دستخط لکيا ويا آهن، جن جو عدد ١١,٠٠٠ آهي، جن مان ڪي حساب، جاگرافي، فلسفي، ۽ ٻين يوناني ودوانن جون تصنيفون آهن، جيڪي آرميني ٻوليءَ ۾ ترجمو ٿيل آهن.

ترڪمن سوويت سوشلسٽ ريپبلڪ

ٺاهيل: ٢٧- آڪٽوبر ١٩٢۴ تي ۽ ايراضي ۴٨٨,١٠٠ چورس ڪلوميٽر ۽ آدم (١- جنوري ١٩٦٨ تي) ٢,٠٢٩,٠٠٠؛ جنهن مان ترڪمن ٦٠٫٩ سيڪڙو آهن، روسي ١٧٫٣ سيڪڙو آهن، ازبڪ ٨٫٣ سيڪڙو آهن، ۽ قزاق ۴٫٦ سيڪڙو آهن.
راڄڌاني عشق آباد جو آدم آهي ٢۴۴,٠٠٠.

ترڪميا (ترڪمنستان) ساڳيءَ ويڪرائي ڦاڪ ۾ آهي، جنهن ۾ اتر آفريڪا آهي. اُتي ڏاکڻي پٽي "ڪشڪا" تي خط استوا جي اُترو ويجهو آهي، جيترو الجيريا ۾ ڪاٿي. هتي اتري اُس ٿئي ٿي جيتري مصر ۽ ڪئليفورنيا ۾ ٿئي ٿي. ترڪميا جي نقشي تي پيلو رنگ ئي زوردار نظر ايندو، وچ ايشيائي بيابانن جو وڏي ۾ وڏو بيابان ڪارا ڪم، هن ايراضيءَ جو ۴/٥ حصو والاري ٿو. هتي رهائش واريءَ زمين جي حياتي رڳو پاڻيءَ تي ئي مدار رکي ٿي. ان ڪري واهن، تلائن کي

هيو آهي. ان جي ماڻرين ۾ گهم جي گهٽتائي
آرمينيا گرم پٽي ۾ آهي. ان جي ماڻرين ۾ گهم جي گهٽتائي
آهي، ته به واهن جو پاڻي وڏا ۽ پانت پانت جا فصل پيدا ڪري
ٿو. اتي ڪٽڪ، مڪائي، جو، ڪمند، ڪپهه، ٻاڪ، تماڪ،
ڏاڙهون، زردالون ۽ انجير ٿين ٿا. آرميني ميوو ميناج، سواد ۽
سگند کان مشهور آهي. هر سال پوک لائق زمين وڌندي رهي
ٿي. بنيون ۽ ميون جا باغ وڌيڪ ڦهلجي رهيا آهن.
ان هوندي به اهي پهاڙي آهن، جتي قدرت جا لڪل
خزانا ٿين ٿا، ۽ جي ئي آرمينيا جي آرٿڪ حالت جو نهايت
اهم حصو آهن. هتي پتل، لوهه، مئنگنيز، نيفيلائين وغيره ٿين،
جيڪي ڏاڻ جي ڪارخانن جو بنياد آهن. پهاڙن ۾ جدا جدا
رنگن ۽ قسمن جو دلڪش سنگمرمر ٿئي ٿو.
زمين جي هيٺان قدرلي دولت کوئلا لاءِ بجلي کپي ٿي.
آرمينيا ۾ ڪوئلو ۽ تيل خاص نه ٿئي، پر اتي تکڙيون وهندڙ
نديون آهن، جن جي پاڻيءَ مان بجلي پيدا ڪئي ويئي آهي.
سيوڻ تلاءُ جيڪو پهاڙن ۾، سمنڊ جي سطح کان ٻن ڪلوميٽرن
جي اوچائيءَ تي آهي، انکي آرارت ماڻريءَ ۾، پوک لاءِ ڪم
آندو ويو آهي. ڇهه بجلي گهر اڳ ئي راس ٿيا آهن. ٻه بجلي
گهر زير زمين آهن.
هتي ناهيل مال ٻين ڪن ٻاهرين ملڪن ڏانهن ويندو آهي.
آرمينيا جا ناهيل مشيني پرزا، موٽرون وغيره هندستان، اٽلي،
متحد عرب ريپبلڪ، انڊونيشيا، ترڪي ۽ سويڊن ڏانهن
ويندا آهن.
سماجوادي انقلاب کان اڳ، هتي قديم ڪلچر واري ملڪ
۾ به رڳو ١٥ سيڪڙو ماڻهو پڙهي يا لکي سگهندا هئا. اتي ڪوبه

هتي هر ۱۰ هزارن ماڻهن پٺيان، ۱۲۰ ڪان متي شاگرد آهن.
تاجڪستان ۾ اٺ ناقاعدي ٿلنڊ ٿيٽر آهن، ۸۰۰ ڪان متي ڪلبون ۽ ڪلچرل مرڪز آهن، ۸۵۰ ڪان متي لئبريريون، ٽرمي پرڪاش گهر ۽ فلم اسٽوڊيو آهن.

آرمينين سوويت سوشلسٽ ريپبلڪ

قائم ٿيل: ۲۹- نومبر ۱۹۲۰ ع - ع ايراضي، ۲۹،۸۰۰ چورس ڪلوميٽر ۽ آدم (۱ جنوري ۱۹۶۸ ع) ۲،۳۰۶،۰۰۰، جنهن مان آرميني ۸۸ سيڪڙو آهن، آزربائيجاني ۶.۱ سيڪڙو، روسي ۳.۲ سيڪڙو ۽ ڪرد ۱.۵ سيڪڙو آهن.
راڄڌاني يريوان، جو آدم ۶۸۷،۰۰۰ آهي.

آرمينيا ٻهاڙي ملڪ آهي ۽ ٽرنس ڪاڪيشيا جي ڏکڻ ۾ آهي. سڀني ٻهاڙن جو چوٽ آهي آراگٽس (آلاگز) جيڪو اٽڪن برندڙ جبل آهي. ٻهاڙن جي لڙي ۾ سرسبز ماٿريون آهن ۽ تمام ليڙ وهندڙ نديون، پهنجو پاڻي ٻهاڙن جي اونهين لاهين ڪان ڪٽنديون وڃيو لڙي ۾ پڄن ٿيون.
هيءَ ننڍي ۾ ننڍي يونين ريپبلڪ آهي ته به هتي ڪنهن ڪي به زمين نه هئڻ جي شڪايت ڪانهي. انقلاب کان اڳ آرمينيا ۾ رڳو ۷۵۰،۰۰۰ ماڻهو رهندا هئا. اٿي پوک لائق زمين جي کهتائيءَ ڪري، هزارين ماڻهو بيروزگاريءَ وچان، رشيا، ايشيا، آفريڪا ۽ يورپ جي جدا جدا ڀاڱن ۾ پيا ڀٽڪندا هئا. اڄ انهن مان ڪيترائي پنهنجي ملڪ واپس آيا آهن ۽ هر هڪ کي ڪم مليو آهي ۽ هو سڀني‌ءَ واري ۽ بي فڪر حياتي گذاري

ويٺي آهي. ڪپهہ جي پيداش ۾ تاجڪستان، اُزبيڪستان رپبلڪ کانپوءِ ٻيو نمبر شهر آهي.

سير درياهہ تي اڏيل ڪاپرڪ ڪم بجلي گهر نہ رڳو تاجڪستان جي پر اُزبيڪستان جي پڻ بجلي شڪتي وڌائي آهي. ان درياهہ تي اڏيل بند ڪري هڪ شاهي تاجڪ تلاءُ ٺهي پيو آهي. وخش نديءَ تي نورِيڪ بجلي گهر ٺهي رهيو آهي. وخش ندي، جيڪا تاجڪستان جي ٥٣٠ ندين کان ڏگهي ۾ ڏگهي آهي، ٺهن تي جيڪو بند ٺهي رهيو آهي، سو ٽِن ماڙن واريءَ جڳهہ جيڏو اوچو ٿيندو. اهو پامير ۾ هڪ هزاد و سمنڊ ٺاهي ڇڏيندو، جنهن ۾ هڪ هزار ڪروڙ ڪيوبڪ ميٽرن کان ٻہ وڌيڪ پاڻي رهندو. هن بجلي گهر جي شڪتي ٢٨ لکہ ڪلوواٽ ٿيندي، جيڪا آمريڪا جي گرانڊ ڪوليءَ کان ٻہ وڌيڪ آهي. هيءُ شاهي تلاءُ تاجڪ ۽ اُزبيڪ رپبلڪن جي ٣٠ لکہ هيڪٽرن زمين کي آباد ڪري سگهندو. وخش ۽ پنج ندين تي ٻين بجلي گهرن اڏڻ جون پڻ رٿون آهن ۽ هرڪو نورِيڪ بجلي گهر کان گهٽ وڏو ٿيندو.

انقلاب کان اڳہ هيءَ ايراضي رشيا جي گهٽي ۾ گهٽي جاهل ايراضي هئي. تاجڪ ڌارون صفا اڻ پڙهيل هيون ۽ هڪ هزار مردن مان رڳو ٥ مرد لکي يا پڙهي ڄاڻندا هئا. ١٩١٤ ۾ اُتي رڳو مسجدن ۾ ڪي مذهبي مڪتب هئا ۽ ڪجهہ روسي ڏيهي اسڪول هئا، جن ۾ رڳو هڪ ماستر پاڙهيندڙ هو.

اڄ اُتي ٣ هزار جنرل اسڪول آهن، جن ۾ ٦١٣،٠٠٠ شاگرد پڙهن ٿا. هتي هڪ سائنس اڪيڊمي آهي، ٦٠ ڪوچنا جا ادارا آهن، ٧ اوچي تعليم جا اسڪول آهن ۽ ٣٠ خاص وشين جا سيڪنڊري اسڪول آهن، جن ۾ ٦٢ هزار شاگرد پڙهن ٿا.

(۱ جنوري ۱۹۶۸ تي) ۲،۷۳۶،۰۰۰: جنهن مان
تاجڪ ۵۳،۱ سيڪڙو، اُزبڪ ۲۳ سيڪڙو،
روسي ۱۳،۳ سيڪڙو آهن.

راڄڌاني دشنبي، جو آدم آهي ۳۴۱،۰۰۰.

تاجڪ ريپبلڪ ۾ گورنو بدخشان خودمختيار ريجن (راڄڌاني خوروگ) اچي ٿو وڃي.

هيءَ هڪ جابلو ريپبلڪ آهي. پامير جبلن جو گهڻو حصو، هن ۾ اچي وڃي ٿو.

سوويت پڙ-وڪيائين هن ايراضيءَ مان ڪوئلو، تيل، گئس، شيهو، جست، سون، چاندي، پهاڙي ٻتر ۽ ٻيو جوڙڻ جو مال لڌو آهي. ٻين سوويت ريپبلڪن جي مدد سان تاجڪستان ان معدني پيداش جي استعمال سان هڪ مادرن انڊسٽري اڏي آهي. ٻين ڪپهه ۽ ڪاڌي جون ڦيڪٽريون لڳيون پوءِ ڪاٺين ڪونئڻ جا، ڌاتو ڳارڻ جا، انجنيرنگ، اليڪٽريڪل انجنيرنگ ۽ ڪيميڪل ڪارخانا کوليا ويا.

ريپبلڪ جي راڄڌاني، جيڪا اڳ ۾ ڳوٺڙي مري پيئي لڳندي هئي، سا هاڻي ايتري ته ترقي يافته ٿي آهي جو اتي اڄ ٽرئڪٽرن، موٽرن جي پرزن، ڪپهه، ريشم ۽ اُن جا ڪارخانا آهن.

ڪيتري ئي وقت کان تاجڪ اُن اُبائيندڙ ۽ چوپايو مال چاريندڙ آهن. اڄ ڳڏيل ۽ سرڪاري ڪيٽن ۾ هزارين ڳؤنا گوڻ مشينون ڪم اچن ٿيون. اتي وڏا واهه پيا ڪرتيا ويا آهن. وحش ۽ ڪسار ماڻرين جون شاهي ايراضيون، جتي اڳ پاڻيءَ کان سواءِ سڃ پيئي واڪا ڪندي هئي، اتي اڄ وڏا وڏا فصل ٿيندا آهن. ڪپهه، ريشم، ڊاک، ميوي ۽ چوپائي مال پالڻ جي ڪم کي اوچ ڏني

بجليءَ کان ٻه گهٽي آهي. هيءَ سستي بجلي تي ڪم اچڻ سان گڏ سڪل زمين کي آباد ڪرڻ لاءِ پڻ ڪم اچي ٿي. تڪڙي وهندڙ نرين نديءَ تي وڏا بجلي گهر اڏيا ويا آهن. ڪرگهيزيا ۾ هڪ ماڻهو پنيان جيڪا بجلي پيدا ٿئي ٿي، سا ترڪيءَ جي بجليءَ کان ٦ دفعا وڌيڪ آهي، ايران جي کان ١٥ دفعا وڌيڪ آهي ۽ پاڪستان کان ٢٦ دفعا وڌيڪ آهي.

ڪرگهيزيا کي "بنا رستن وارن جبلن" جو ملڪ سڏيو ويندو هو. اڄ ڏينهن شاهي جبلن ۽ مٿانئين ڪري ٽين-شن جي چيري شاهي رستا ٺاهيا ويا آهن. هوائي آمدرفت پڻ جهجهي انداز ۾ ڪتب آندي وڃي ٿي.

انقلاب کان اڳ ڪرگهيزيا (جو سينٽرل ايشيا کان پنجوڙو وڌو آهي) ۾ رڳو ٤ سيڪنڊري اسڪول هئا ۽ هڪ به ڪاليج نه هو.

هتي ١٩٦٦ ۾ جنرل اسڪولن ۾ ٦٥٧،٠٠٠ شاگرد هئا، ٣٦ خاص سيڪنڊري اسڪولن ۾ ٣٥،٠٠٠ کان مٿي شاگرد رشين جي تعليمي سنسٿائن ۾ ٽڪل ٣٧،٠٠٠ شاگرد هئا. هئا، ٨ اوچي تعليمي سائنس اڪيڊميءَ هيٺ ڪيترين ئي ڪوچنا جون سنسٿائون آهن، جن ۾ ٤ هزار ڪوجنيڪ ڪم ڪن ٿا. ڪرگهيز هن رپبلڪ ۾ ٦ باقاعدي هلندڙ ٿيئٽر ۽ ١٥٠٠ آئمچوئر ڪلا جون ٽوليون آهن.

تاجڪ سوويت سوشلسٽ رپبلڪ

ٺاهيل: ١٤ آڪٽوبر ١٩٢٤ ڌي خودمختيا رپبلڪ ۽ پوءِ ٥ ڊسمبر ١٩٣٦ تي يونين رپبلڪ
ڪُل ايراضي ١٤٣،١٠٠ چورس ڪلوميٽر، آد

ٻا لکي سگھندو ھو. ھنن کي پنھنجي لکاوت واري ٻولي به نه ھئي.

سوويت زماني ۾ رولو ڪرگھيز ھڪ ھنڌ لھي لکي ويٺا، لکاوت جي ٻولي حاصل ڪيائون ۽ زراعت جا ماھر پيدا ٿيا. (انقلاب کان اڳ، اھي روسي ۽ يوڪريني زمين کيڙيندا ھئا) ۽ پنھنجي انڊسٽري اَڏيائون.

ڪرگھيز ۾ ھاڻي ڪڻڪ، ڪپھ، تماڪ، سڻي، تيلن جا ٻوٽا پست جي ڏوڏي ٿئي ٿي. آرٿڪ نڪته نظر کان ٻاڪ، ميوو ۽ ريشم پڻ اھم جڳھ والارين ٿا.

واھن کوٽڻ جي ڪري ڪرگھيز ۾ پوک لائق زمين وڌي وئي آھي ته پوک جو انداز پڻ زياده ٿيو آھي. ان لحاظ کان اورلو-توکوٽي تلاءُ (۴۰ چورس ڪلوميٽر) ۽ وڏي چوڙيا واھ جي اڏاوت، خاص اھميت واري آھي.

ھتي چوپايو مال چارڻ، زراعت جي مکيه شاخ آھي. پوک لائق زمين جي ھڪ ڪروڙ ۳۰ لکن ھيڪٽرن مان ھڪ ڪروڙ ڏھ لک ھيڪٽر چراگاھ سان چانيل آھن. چوپايو مال ۽ ريشم ئي ھن ريپبلڪ جي دولت آھي. ڪرگھيز وگيانين چوپائي مال پالڻ لاءِ نوان نمونا ڪڍيا آھن.

ھتي سيھو ۽ تيل پڻ ٿئي ٿو. ٻارو ۽ سرمو پڻ ھتي جام ٿئي ٿو. سوويت زماني ۾ ڪرگھيز ۾ ۳۰ کان مٿي انڊسٽريون، ۵۰۰ غير لوھي ڌاتن، مشينن، اوزارن، تيل، گئس، بجلي ۽ ڪاڌي جا ڪارخانا ناھيا ويا آھن.

ھن ريپبلڪ ۾ سڄي اولھ يورپ ۾ موجود پاڻيءَ جي شڪتيءَ کان به گھڻي شڪتي آھي. ھتي بجلي گھر ھاڻي جيڪا بجلي پيدا ڪندا آھن، سن ۱۹۱۳ واري سڄي رشيا جي

لئبررين ۾ ١ ڪروڙ ٣٥ لک ڪتاب ۽ مخزون آهن.
هن ريپبلڪ ۾ ١٠ باقاعدي هلندڙ ٿيٽر، هڪ سرڪاري سنگيت سوسائٽي ۽ گيت وديااليه آهي. اُمچوُئر يعني غير-پيشه وَر ڪلا جو گهڻو قدر آهي. هتي هڪ هزار ڳائڻا، ٧٥٠ ناچ ٽوليون، هڪ هزار کان مٿي ناٽڪ منڊليون ۽ ٥٠٠ کان مٿي لوڪ سنگيت ٽوليون آهن. تنهن کان سواءِ شائقن لاءِ ٣٠٠ اَمچوُئر آرٽ اسٽوڊيا آهن، جتي سدائين گيتن، ناٽڪن ۽ اُمچوُئر ڪلا جا ميلا لڳندا آهن.

ڪرگهيز سوويت سوشلسٽ ريپبلڪ

ٺاهيل: ١٤ آڪٽوبر ١٩٢٤ تي خودمختيار ريجن، ١ فيبروري ١٩٢٦ تي خود مختيار ريپبلڪ ۽ ٥ ڊسمبر ١٩٣٦ تي يونين ريپبلڪ بڻجڻ؛ ايراضي ١٩٨،٥٠٠ چورس ڪلوميٽر؛ آدم (١ جنوري ١٩٦٨ تي) ٢،٨٣٦،٠٠٠؛ جنهن مان ٤٠.٥ سيڪڙو ڪرگهيز، ٣٠.٢ روسي، ١٠.٦ ازبيڪ، ١٠.٦ يوڪريني ٦.٦ سيڪڙو آهن. راڄڌاني فرونزي جو آدم آهي ٤١٢،٠٠٠.

ڪرگهيز ريپبلڪ بن شاهي جبلن جي قطارن - ٽين - شان ۽ پامير جي جنڪشن تي ٻيٺل آهي. اُها قدرتي حسن ۽ حيرت انگيز آبهوا کان مشهور آهي. هڪ ٽي ڏينهن ۾ توهين چئن ئي مندن جو مزو ماڻي سگهو ٿا.

انقلاب کان اڳ، ڪرگهيزي ربيدار سدائين ٽڪرين ۽ ماٿرين ۾ پيا رلندا هئا. هو سيني حقن کان وانجهيل هئا ۽ هڪ فقيراڻي ۽ ڏکي حياتي گهاريندا هئا. رڳو هڪ يا ٻه سيڪڙو آدم پڙهي

ماريندا آهن ۽ ائلانٽڪ سمنڊ ۾ ڪئناڊا ۽ آمريڪا واجهو پڻ، اتا ماريندا آهن. سنه ١٩٦٦ ۾ جيڪا مڇي ڦاسائي وئي سا ١٩٤٠ واري وقت کان ٢٨ دفعا ڪن گهٽ هئي. ڏاهن ۾ بند ليل مڇيءَ جي پيداوار پڻ اوتري ئي وڌيل آهي.

هتي ٿورو حصو زمين جو اناج ۽ گاهه اپائڻ ۾ ڪم اچي ٿو. هتي چوپائي مال جي پالنا ڪري، ڪاڏي، مکڻ ۽ چيز جهڙيون شيون تمام گهڻيون وڌيون آهن.

گهڻا ڪيترا ۾ پڻ ڪڪڙيون ۽ مکيون پالڻ وجهن ٿيون. اتي سونهري لومڙن کي به پاليو ويندو آهي.

هن ريپبلڪ جي آرٿڪ حالت جي چڙهڻي ترقي ڪرڻ لاءِ رٿون رٿيون ويئون آهن، جن موجب ريڊيو سامان، اليڪٽرانڪ ٽرانسپورٽ مشينون، اليڪٽريڪل انجنيئرنگ، اوزارن، جڳهيون ٺاهيندڙ مال، گوشت ڏاهن ۾ بند ڪرڻ، کير ۽ مڇيءَ جي انڊسٽريءَ کي اوچ ڏاڍي ويندي.

ٻي جنگ وقت لٽويا جا ٣٠٠ اسڪول ڊهي پيا ويا ۽ ٩٠٠ اسڪولن کي نقصان رسيو ۽ انڪل ٣ هزار ماستر نازين هٿان ماريا ويا. لڙائيءَ بعد، اسڪول اصل نئين سر اڏيا ويا. هاڻي اٽي ١٥٠٠ جنرل اسڪول آهن ۽ اوچي تعليم جي اسڪولن جو تعداد، جو ١٩٤٠ ۾ ٤ هو، سو هينئر وڌي ١٠ ٿيو آهي ۽ شاگردن جو تعداد ٽيڻو ٿيو آهي.

ٻين ريپبلڪن وانگر لٽويا کي به سائنس اڪيڊمي آهي. رگا ۽ ٻين شهرن ۾ وڪيائي ساهت، لٽوين ۽ روسي ٻولين ۾ ڇپبو آهي. هر سال ٢ هزار ڪتاب (عنوان) نڪرندا آهن، جن جون ١ ڪروڙ ٣ لک ڪاپيون ڇپبيون آهن. هن ريپبلڪ ۾ ٨٠ اخبارون ڇپبيون آهن. هتي جي شهرن ۽ ڳوٺن جي ١٦٠٠

آدم جي واڌ ١٩٤٠ واري زماني جي واڌ کان ٻيڻي آهي.
اها ڳالهه خاص ذڪر قابل آهي ته گذريل ٧ سالن (١٩٥٩ کان ١٩٦٥) ۾ ١٠ لکن کان مٿي ماڻهن ڪي (ڪل آدم جي ٽيون حصو) رهڻ لاءِ نوان فليٽ مليا آهن.

لٿوين سوويت سوشلسٽ ريپبلڪ

قائم ٿيل: ٢١ جولاءِ ١٩٤٠ ۽ سوويت يونين ۾
داخل ٿيل ٥ آگسٽ ١٩٤٠؛ ايراضي ٦٣،٧٠٠
چورس ڪلوميٽر؛ آدم (١ جنوري ١٩٦٨ تي)
٢،٢٩٨،٠٠٠ جنهن مان لٿوي ٦٢ سيڪڙو آهي،
روسي ٢٦.٦ سيڪڙو، بائلورشين ٢.٩ سيڪڙو
۽ پولش ٢.٩ سيڪڙو آهي.
راڄڌاني، رگا جو آدم ٦٩١،٠٠٠ آهي.

لٿوبا جي پيداش سڄي سوويت يونين ۾ مشهور آهي.
سوويت لٿويا سڄي سوويت يونين جو ½ حصو بجلي ريلوي گاڏا، ⅕ ريڊيا ۽ ¼ گهرو ڪپڙن ڌوئڻ جون مشينون ٺاهيندي آهي. اُن جي ڪل هنري پيداوار (١٩٦٦ جي انگن موجب) لڙائيءَ کان اڳ واري وقت کان ١٧ دفعا وڌيل آهي ۽ انجنيرنگ ۽ ڌاتو ٺاهيندڙ پيداوار ١٢٠ دفعا وڌي آهي.
رڪ، پگهريل لوهه، معدني فرٽلائيزر، سيمينٽ، ڪپڙن، بوٽن، چمپلن، ۽ ڪاڌي جي شين جي پيداوار به تمام گهڻو وڌيل آهي. رڳو ٻن ڏينهن ۾ ئي لٿويا جيڪي هنري چيزون ٺاهي ٿي، سي ١٩٤٠ ۾ هڪ مهني ۾ تهنديون هيون.
لٿويا هڪ سامونڊي ملڪ آهي جتي مڇي مارڻ جو ڌنڌو اهم پارٽ ادا ڪري ٿو. لٿوين هاڻي نه رڳو بالٽڪ ۾ مڇي

ھا باغ ۽ ٨٠ ھزار ھيڪٽر زمين تي انگور پوکيا ويندا. ١٩٧٠ ۾ ڊاڪ جي پيداوار ١،٢٤٠،٠٠٠ ٽن ليندي.

وبجھڙاليءَ ۾ رپبلڪ ۾ اليڪٽرڪ موٽرس، ڪيبلس، ٽرئڪٽرن، سيمينٽ، ڊولڻ جون مشينون ۽ ريفريجريٽرن جا ڪارخانا کڙا ڪيا ويا آھن. چمڙي جي بوٽن چمپلن جي پيداوار ليزيءَ سان وڌي رھي آھي.

مولڊاويا ۾ بجلي جون ٻه گھٽيون سھولتون ميسر آھن. سال ١٩٤٠ ۾ مولڊاويا ١ ڪروڙ ٧٠ لک ڪلووات بجلي پيدا ڪندي ھئي، ھو ھاڻي ٣٩٠ ڪروڙ، بجلي پيدا ڪندي آھي. ڊنيسٽر ندي‌ءَ تي ھڪ وڏو بجلي گھر لھرايل آھي. ١٩٦٦ جي شروعات ۾ مولڊاويا ۾ جيڪا بجلي پيدا ڪئي ويندي ھئي، سا انقلاب واري وقت کان اڳ واري سڄي رشيا جي بجليءَ کان ڊيڍوڻي ھئي.

مولڊاويا ۾ ٢٥٠٠ جنرل تعليم جا سڪول آھن ۽ ٣٨ خاص وشين جا سيڪنڊري سڪول ۽ ٧ اوچي تعليم جا گھر ۽ ھڪ يونيورسٽي به آھي جنھن ۾ ٨١٠٠٠ شاگرد خاص وشين جي تعليم وٺن ٿا.

مولڊاوين اڪيڊمي آف سائنس جي ھيٺ ھيٺ ٥٠ کوجنا جا ادارا آھي.

مولڊاويا جي قومي اسلوڪي ڪلا ٻه ترقي ڪري رھي آھي. اتي ٦ سرڪاري ٿيٽر آھن، ھڪ سنگيت سوسائٽي آھي، ١٠ اميچوئر ڪلاڪارن جا ٿيٽر آھن، ڪيترين ئي ناچ ۽ جون ٽوليون آھن، اميچوئر آرٽ اسٽوڊيو، ١٥٠٠ کان مٿي ڪلبون آھن ۽ ١٦٠٠ لئبريريون آھن.

ميڊيڪل سنستائن جو عدد ٻه گھڻو ئي وڌي ويو آھي.

۱۴،۵۰۰،۰۰۰ کان وڌيڪ هوندو آهي. ۸۰ اخبارون شايع ٿينديون آهن، جنجون ڪل ڪاپيون ۱۰ لک هونديون آهن.
اُتي ۱۰ هزار پنيان ۲۲ ڊاڪٽر آهن. لٿونيا جا صحت گهر ۽ آرام گهر نه فقط لٿونياواسين کي پر بين يونين رپبلڪن جي جنتا کي پڻ پاڻ ڏانهن ڇڪيندا آهن.

مولداوين سوويٽ سوشلسٽ رپبلڪ

ٺاهيل، ۲ آگسٽ، ۱۹۴۰ ۾ ايراضي ۳۳،۷۰۰ چورس ڪلوميٽر ۾ آدم (۱ جنوري ۱۹۶۸ تي) ۳،۴۸۴،۰۰۰ ۾ جنهن مان مولداوين ۶۵ء۴ سيڪڙو يوڪريني ۱۴ء۶ سيڪڙو، روسي ۱۰ء۲ سيڪڙو، گاگوزي ۳ء۳ سيڪڙو آهن.
راڄڌاني، ڪشينيو جو آدم ۳۱۲،۰۰۰ آهي.
سوويٽ يونين جي ڏکڻ اولهه ۾ ٺهيل مولداوين رپبلڪ جون حدون ڊاڪ جي وڏن ڇڳن وانگر لڳنديون آهن. سچ پچ اهو ڊاک ۽ ميوا پيدا ڪندڙ ملڪ آهي. سوويٽ يونين جي ڊاک جو ½ حصو ۽ عطر جو ⅓ حصو مولداويا ۾ ٿيندو آهي. يوڪرين کانپوءِ مولداويا تماڪ جي پيداش ۾ ٻيو نمبر ملڪ آهي.
هن رپبلڪ ۾ ڊاک ۽ ميوي ڪانسواءِ اوچي ڪڻڪ، مڪائي سورج مکي، سٽي ۽ تيل جي ٻوٽن جي پيداش پڻ ٿيندي آهي.
ميون، ڊاک، ڀاڄين ۽ کمنڊ جي پوک جي وڌڻ ڪري ڪاڌي جون انڊسٽريون ۱۹۴۰ واري وقت کان اُنوٽيون تي ويٺون آهن. هيءَ رپبلڪ سڄي سوويٽ يونين جي ڊاک جي شراب ٺاهڻ جو هڪ وڏي ۾ وڏي مرڪز آهي. اُها ڪيترو ئي ڪاڌو ڏين ۾ بند ڪري موڪليندي آهي.
۱۹۷۰ تائين، رٿن موجب، ۲۲ هزار هيڪٽر زمين تي ميون

زرعي آدم جي آجالي واڌ ۽ بروزگاريءَ کي سدائين لاءِ ختم ڪيو ويو آهي. ڪنٽرالي نوان ڪارخانا لهي رهيا آهن. سال ١٩٦٦ کان ١٩٧٠ اندر انجنيئرنگ انڊسٽريءَ جي پيداوار ١٤٧ دفعا وڌندي، اوزار ٣ دفعا وڌندا، ڪپڙو ٢٤٧ دفعا ۽ سِلِل پوشاڪون ٣٤٢ دفعا وڌنديون. اُتي مڇي ڦاسائڻ لاءِ ماڊرن آرماڙ لاهي ويئي آهي. ١٩٤٠ ۾ مڇي ١٢٠٠ ٽن کان وڌي ١٩٦٦ ۾ ٢٧١،٥٠٠ ٽن ٿي. اُتي ڪڻڪ، جَوَ، مڪائي، سٽي ملو بيٽ، پٽاٽا ۽ ڀاڄيون پڻ پيدا ٿينديون آهن. ٻهرين جنوري ١٩٦٧ ٿي، ١،٦٠٠،٠٠٠ چوپايو مال ۽ ١،٧٠٠،٠٠٠ سوئر هئا. هڪ پاڻيءَ پليان جبڪر ڪر ۽ مکڻ جو انداز وڌيو آهي، سو سرمايداري سرشتي هيٺ ٻهتل حد کان گهڻو مٿي آهي.

ڌرتي واري زمين کي آباد ڪرڻ لاءِ خاص ڪوششون ورتيون ويون وڃن. سالياڻو اٽڪل هڪ لک هيڪٽر زمين، ڌرتي جي پاڻيءَ کان آجي ڪئي ويندي آهي.

اُچ اوچي تعليم جي ١١ سنسٽائن ۾ ٥١ هزار شاگرد پڙهن ٿا جيڪو تعداد لٿونيا ۾ سرمايداري راڄ واري وقت جي تعداد کان ناڻونو آهي. ١٩٥٩ جي آدمشماري مطابق ١٤٣ سيڪڙو آدم کي اوچي تعليم ۽ ١٧٤٥ سيڪڙو کي وچولي (سيڪنڊري) تعليم ڏني ويئي، ۾ جهوڙي لٿونيا ۾ اهي انگ اڪر هئا ٥٤٢ ۽ ٦٤٣ سيڪڙو.

لٿونيا ۾ ١١ ٿيئٽر آهن. آمچوئر ڪلاڪارن ڪي خاص همتايو ويندو آهي ۽ لکين لٿونياواسي شهري ٿوڙي ڳوٺاڻي سنگيت مجلس، ناٽڪن ۽ ناچ - ٽولين ۾ ڀاڱو وٺندا آهن. اُتي ٢٢٠٠ لئبررين آهن، جن ۾ ١ ڪروڙ ٧٠ لک ڪتاب ۽ مخزنون آهن. سالياڻو ٣ هزار ڪتاب ڇپيا آهن جنهن ڪاپين جو تعداد

لٿونين سوويت سوشلسٽ ريپبلڪ

ناهيل: ٢١ جولاء ١٩٤٠ تي ۽ سوويت يونين ۾
٣ آگسٽ ١٩٤٠ تي داخل ڪيل: ايراضي ٦٥،٢٠٠
چورس ڪلوميٽر؛ آدم، (١ جنوري ١٩٦٨ تي)
٣،٠٦٤،٠٠٠ جنهن مان لٿونائي ٧٩٫٣ سيڪڙو،
روسي ٨٫٥ سيڪڙو، پولش ٨٫٥ سيڪڙو،
بائلو رشين ١٫١ سيڪڙو آهن.
راڄڌاني ولنيس آهي، جنهنجو آدم ٣٢٩،٠٠٠
آهي.

هن ريپبلڪ گذريل مهاڀاري جنگ ۾ نازين جو نهايت بيرحم
ورتاءُ سٺو. هنري ڪارخانا ۽ گهر گهٽي ڀاڱي تباهه ٿي ويا.
آمدرفت جو صفا بند ٿي ويئي. جيڪو ڪجهه جنگ وقت تباهه
ٿي ويو هو، سو لٿونيا ۾ وري نئين سر ٺهيو ۽ هيءَ ريپبلڪ
هڪ ترقي يافته هنري، زرعي ۽ ڪلچرل ملڪ ٿي پيو.
رشين فيڊريشن، يوڪرين ۽ ٻين ريپبلڪن جي مدد سان
لٿونيا ۾ نوان ڪارخانا اڏيا آهن، جتي مشيني پرزا، اوزار ۽
جهاز ٺهن ٿا. بجليءَ جو هنر پڻ تيزيءَ سان ترقي ڪري
رهيو آهي.

لٿونيا جي جيڪا هنري پيداوار هئي سا ١٩٤٠
١٩٦٦ ۾ لٿونيا جي پيداوار کان ١٨ دفعا مٿي هئي. اڄ هاڻي
واري وقت جي پيداوار کان ١٨ دفعا مٿي هئي. معدني فرٽلائيزر،
ريڊيو ناهڻ جو سامان، ڊيزل انجڻيون، ڪاٺ، چيني ۽
ڪپڙو، بوٽ چمپل، فرنيچر، سائيڪليون ۽ مهاڀاري
عنبر جي دلڪش دستڪاريءَ جو سامان ٺهي ٿو. مهاڀاري
جنگ کانپوءِ هنري ڪمڪندڙن جو تعداد پنجوڻو ٿي ويو آهي.

تيل ڪڍڻ ۽ صاف ڪرڻ لاءِ مشينون پڻ ٺهنديون آهن، جيڪي دنيا ۾ مشهور آهن. تيل ۽ گئس جي بنياد تي ڪيميڪل انڊسٽري اڄ ترقي وٺي رهي آهي. هن ريپبلڪ ۾ تيل-شين جون ٩٠ قسم جون جدا جدا چيزون تيار ڪن ٿيون.

مهاڀاري جنگ کان پوءِ هتي ١٠٠ ڪارخانا جوڙيا ويا آهن، جن ۾ ڪي ريڊيو جون فيڪٽريون، تار فيڪٽري، هڪ پائيپ رولنگ مل ۽ ڪي ايلومينيم جا ڪارخانا اچي وڃن ٿا. سمگئيت هڪ نئون شهر، ٽرنس ڪاڪيشيا جو هڪ وڏو رڪ جو مرڪز ٻئي نمبر آهي.

آزربائيجان ۾ سرسبز زمين ۽ چيچهو پاڻي آهي. هتي هڪ نئين قسم جي جابلو عمدي پشم واري رڍ پالي وڃي ٿي.

آزربائيجان ۾، خاص ڪري ڪُرا-آرڪس جي ترائيءَ ۾ ريج ڏيڻ لاءِ نوان شاخي واهه کوٽيا پيا وڃن. انهن راهه ڏاڍيل زمين تي وڏا فصل ٿيا آهن.

انقلاب کان اڳ، اٽان جو ٩٠ سيڪڙو آدم اڻ پڙهيل هو. هاڻي اتي ٧٨٠٠٠ جوان ١١ اوچي تعليم جي سنستائن ۾ سکيا وٺن ٿا. اڳ اتي اهڙو هڪ به سڪول ڪونه هو.

ايشيا ۽ آفريڪا مان آيل سوين شاگرد آزربائيجان ريپبلڪ جي راڄڌاني باڪوءَ ۾ پڙهڻ لاءِ ايندا آهن. انقلاب کان اڳ اتي رڳو ١٢ انجنيئر هئا، ليڪن هاڻي هزارين آزربائيجاني انجنيئر آهن. هتي سڪول ويندڙن جو تعداد ايران ۽ ترڪيءَ جي شاگردن جي گڏيل عدد کان به گهڻو آهي، جيتوڻيڪ هنن ملڪن جو آدم آزربائيجان جي آدم کان گهڻو وڌيڪ آهي. ريپبلڪ جي اڪيڊمي آف سائنس، هڪ وڏو وگياني مرڪز آهي. هتي ١٣٠ کوجنا جا ادارا آهن، جن ۾ ١٣ هزار وگياني ڪم ڪندڙ ڪم ڪن ٿا.

آداڪارن ۽ چترڪارن، واکاڻ حاصل ڪئي آهي. جيارجيا جا لوڪ گيت ۽ نرت-ٽوليون سوويت يونين کان ٻاهر به پرسڌ آهن. جيارجيا صحت گهرن کان به خوب مشهور آهي. خاص ڪري ڪاري سمنڊ جي ڪناري پرسان، نظاريدار جڳهين تي آڏيل ڪيترائي صحت گهر ۽ آرام گهر آهن. انهن مان ڪي مکيه آهن- بورزومي، گاگرا ۽ تسخالتو بو اسپس. ليڪن ماڻهو، هر سال، جيارجيا ۾ وئڪيشن ماڻڻ ۽ دوا درمل لاءِ ايندا آهن.

آزربائيجان سوويت سوشلسٽ ريپبلڪ

تاهيل: ٢٨ اپريل ١٩٢٠ تي؛ ايراضي ٨٦،٦٠٠
چورس ڪلوميٽر؛ آدم (١ جنوري ١٩٦٨ تي)
٤،٩١٧،٠٠٠، جنهن مان آزربائيجاني ٦٧.٥ سيڪڙو،
روسي ١٣.٦ سيڪڙو، آرميني ١٢ سيڪڙو
آهن.
شين قد... راڄڌاني باڪو آهي، جنهن جو آدم
۾ ... ١،٢١٨،٠٠٠ آهي.
هن ... ٽرانس ڪاڪيشيا جي اوڀر ۾ ڪئسپين سمنڊ
هيءَ ريپبلڪ ... ڪُورا نديءَ
سامهون آهي. ريپبلڪ جي گهڻي حصي ۾ ... وهي ٿي. هيءَ ريپبلڪ
ٽرائي ۽ اُن جي شاخ آراڪا اچي وڃي ٿي. هيءَ ريپبلڪ
ٽي نڪري پوءِ ڪئسپين سمنڊ ۾ گهڙي وڃڻ ڪري
ائبشيران اپبيٽ ٺهي پيو آهي.
ي تيل جو نامور ... ڪان دنيا ۾ مشهور آهي. هن
باڪو جو تيل گهڻي وقت
لک ۾ سالياڻو ٻه ڪروڙ ڇهه لک ٽن تيل جا ملندا آهن. هتي

هن جي ٻيلن، باغن ۽ وڏن کيتن مان ڪيترائي فصل ملندا آهن، جن مان مکيه آهي چانهه، جا پهريون دفعو سوويت زماني ۾ هتي پوکي وئي آهي. جارجيا ۾ لڳ ڀڳ سڄي سوويت يونين جي ڪل چانهه جي پوک جو ٩٦ سيڪڙو ٿئي ٿو. ليمن ۽ سنگترن جي پوک پڻ هتي ٿئي ٿي. هيءَ رپبلڪ ڊاک جي شراب، اوچي تماڪ ۽ خاص تيلن کان پڻ مشهور آهي.

جارجيا ۾ ڪيترين ئي معدني شيون آهن. ڪتائسي پراچين شهر جي اوير ۾ چئتري منگنيز کاڻ آهي جا دنيا جي هڪ قيمتي کاڻ آهي.

جارجيا جي کاڻين ۽ فئڪٽرين جو مال ڪيترن ئي ملڪن ڏانهن ويندو آهي. جارجيا، ٻاهرين ملڪن ۾ اوچي منگنيز ۽ فولاد، کاڻين جي اوزارن، ڪيميڪلس ۽ دوائن، ڪپڙي، ريشمي سٽ ۽ تيل کان مشهور آهي. سوويت زماني ۾ هتي هڪ هزار کان به مٿي هنري ڪارخانا اڏيا ويا آهن. سنه ١٩٦٦ ۾ جارجيا جي هنري پيداش انقلاب واري زماني جي پيداش کان ٦٢ دفعا گهڻي هئي ۽ ١٩٤٠ واري زماني جي پيداش کان ڇهوڻي هئي.

جارجيا، جيڪا تعليم وگيان ۽ ڪلچر ۾ ترقي ڪئي آهي سا به اتري ئي اهم آهي. انقلاب کان اڳي جارجيا جا ٥٠ سيڪڙو ماڻهو اڻ پڙهيل هئا، پر هاڻي آئي هر ڏهن هزارن پٺيان ١٧٠ شاگرد آهن، جيڪو تعداد اٽلي ۽ فيڊرل جرمنيءَ جي شاگردن کان به تمام گهڻو آهي. انقلاب کان اڳي جتي اوچي تعليم جو هڪ تعليم-گهر هو جنهن ۾ ٣٠٠ شاگرد هئا، آئي هاڻي ١٨ اهڙا تعليم-گهر آهن، جن ۾ ٨١ هزار شاگرد پڙهن ٿا.

انقلاب کان اڳي هتي رڳو ٽي ٿيٽر هئا، پر هاڻي آئي ٢٠ ٿيٽر آهن. ڪيترن ئي قابل جارجيائي سنگيت ڪارن، شاعرن،

اُتي ٢٠ ٿيٽر، ٥٦٠٠ ڪلبون ۽ ٦٦٠٠ لئبرريون آهن.
ڪزڪ اڪيڊمي آف سائنس هڪ وڏو وگياني مرڪز
آهي. اُنکي ١٦٠ ڪوجنا اُدارا آهن، جن ۾ اٽڪل ٢٠ هزار
وگياني ڪم ڪندڙ ڪم ڪن ٿا.

جيارجين سوويت سوشلسٽ ريپبلڪ

ٿاهيل: ٢٥ فيبروري ١٩٢١ ع؛ ايراضي ٦٩،٧٠٠
چورس ڪلوميٽر؛ آدم (١ جنوري ١٩٦٨ ع)
٤،٦٥٩،٠٠٠، جنهن مان جيارجائي ٦٤٫٣ سيڪڙو،
آرمينيائي ١١ سيڪڙو، روسي ١٠٫١ سيڪڙو،
آزربائيجاني ٣٫٨ سيڪڙو آهي.
راجڌاني تفلسي آهي، جنهنجو آدم
٨٦١،٠٠٠ آهي.

جيارجيائي ريپبلڪ ۾ اُبخازين خودمختيار ريپبلڪ (راجڌاني-
سخومي)؛ نه اُجارين خودمختيار ريپبلڪ (راجڌاني- باٽومي)
۽ ڏکڻ اوسيشين خودمختيار ريجن (راجڌاني- تسخينوالي)
اچي وڃن ٿا.

جيارجيا ۾ جتي ورو ڪڙ جبل آهن، اُتي ماڊرن سيمينا پڻ
آهي؛ جهونيون پراچين نشانيون آهن ته نيون فئڪٽريون به
آهن؛ ڊاڪه جا منهه ۽ چانهه جا کيت آهن ته شهرن ۽ ڳوٺن ۾
مشينون به آهن؛ سڀ جي ترورن ۾ پڏل ڪارو سمنڊ به آهي
ته روايتي اُداس گيت به آهن. اولهه ٽرنس ڪاڪيشز وٽ هن
سو رم پهاڙين جي وچم،
ريپبلڪ ۾ قدرتي ميدان آهن ته قيمتي معدني ذريعا به موجود
آهن. هي ڪاري سمنڊ جي ڪناري لڳ پکڙيل جهجهي ساوڪ
۽ سبزيءَ پر بو ٽڪر آهي.

مکيه ڪارخانا اڃا ترقي ڪري رهيا آهن. ڪزڪستان جي ڪارخانن جي ترقيءَ جي پيمائش جو اندازو انهن جي سوڪولوو-سربائي لوهه جي شاهي کاڻين ۽ پوشاڪن جي ڪارخانن مان لڳائي سگهجي ٿو. سنه ١٩٦٥ ۾ اتي ٢ ڪروڙ ٦٥ لک ٽن لوهه جا پيدا ٿيا.

١٩٦٦ ۾ ڪزڪستان ۾ ۲ ڪروڙ ١٤ لک ڪلوواٽ بجلي پيدا ٿي، جيڪا انقلاب کان اڳ جي سڄي روس ۾ پيدا ٿيندڙ بجليءَ کان ١٠ ڏهوڻي آهي. ارلش تي اڏيل شاهي اُسٽ-ڪمنوگورسڪ ۽ بختارما بجلي گهر زور شور سان هلي رهيا آهن. اتي پرمڪ نرمل اسٽيشن (٢٤ لک ڪلوواٽ) پيئي ٺهي، جا دنيا ۾ هڪ وڏي ۾ وڏي اسٽيشن آهي.

قدرت، ڪزڪستان سان پاڻيءَ ڪانسواءِ باقي ٻين حالتن ۾ گهڻي سخاوت ڏيکاري آهي. وچ ڪزڪستان ۾ ڪيتري ڪارخانا اڏجي رهيا آهن ۽ اتي پاڻيءَ جي رسد زياده ڪرڻ لاءِ ٤٥٠ ڪلو ميٽر ڊگهو واهه پيو کوٽيو وڃي. هي ٤٠ ميٽر ويڪرو ۽ ٦-٧ ميٽر اونهو واهه ارليش نديءَ جو پاڻي کڻي سڪل ميدان آباد ڪندو.

گذريل ٤٠ سالن ۾ ڪزڪستان جي شهرن جو تعداد ٻيڻو ٿيو آهي ۽ شهري حالتن جو تعداد پنجوڻو ٿيو آهي. اسٽيپس جي بلڪل وچ ۾ بئڪونور ۾ جيڪا ڪزڪ واسن جي بستي آهي سا جڳهه مشهور آهي. هتان ئي سوويت ”ووسٽوڪ“ ۽ ”ووسخود“ پولاري جهاز، پولار ۾ اڏايا ويا هئا.

ڪزڪستان ۾ ١٠،٥٠٠ جنرل سيڪنڊري اسڪول، ١٧٩ خاص قسم جا سيڪنڊري اسڪول ۽ ٤١ اوچي تعليم جون سنستائون آهن.

يـــوڪريني ۸٤۲ سيڪڙو آهن. ڏيهي آدم جو
حصو انڪري گھٽجي ويو آهي، جو يورپي حصي
واري سوويت يونين مان ڪيترا بانيڪار
ڪزڪستان کي آباد ڪرڻ لاءِ آيل آهن.
راڄڌاني، اَلما آتا آهي، جنھنجو آدم
۶۶۸,۰۰۰ آهي.

پـــڪيڙ جي لحاظ کان ڪزڪ رپبلڪ (ڪزڪستان) رشين
فيڊرشين کان پوءِ ٻيو نمبر آهي. اُها وولگا کان اَلٽائي جبلن تائين
۽ سائبيريائي ميدانن کـــان وٺي وچ ايـــشيائي بيابانن تائين
پکڙيل آهي.

سوويت زماني ۾، اُتي ۲۷ هزار ڪارخانا، کاڻيون ۽ بجلي
گھر ناهيا ويا آهن. ٽورن سالن ۾ اُتي ۲½ ڪروڙ هيڪٽر زمين
جا پـــوکيا ويا آهن. شاهي غيرآباد زمينن جي آباديءَ ڪري
ڪزڪستان، سوويت يـــونين جي تمام وڏن اَناج اُپائيندڙن
علائقن مان هڪڙو بڻيو وڃي ٿو. نون زمنين تي پنج سو
وڏيون سرڪاري ٻيون ڪڙيون کيون ويئون آهن.

ڪزڪستان، يونين رپبلڪن ۾ واپار جي لحاظ کان اناج،
پشم ۽ ڪلون پيدا ڪندڙ، ٻيو نمبر رپبلڪ آهي ۽ گوشت جي
لحاظ کان ٽيون نمبر آهي. اُتي ڪڻڪ، ڪمند، چانور، ٻاڪ،
سورج مکي گل ۽ ميوو پڻ ٿيندو آهي.

ڪزڪستان ۾ گھڻيون ئي معدني شيون آهن. اُتي ٻن هزار
دفعن کان ٻه وڌيڪ لوهي ڌاتن ڪانسواءِ ۽ ٻيا ڌاتو ٻه ليڄن تا
جن ۾ گھڻو ٽامو آهي.
اُتي لوهه، رڪ، بجلي، ڪيميڪل، انجنيرنگ جا ۽ ٻي

[illegible] اوزبکستان-سینترل رشیا گَنس یاتیب
[illegible] آهي ساري دنیا بر دکهي م دکهي
[illegible] کاک هواتا وعکاس کمر بیر وجي.
[illegible] اوزبکستان جي رهاکن کي ابتدائي تعلیم
[illegible] اوارور مستون ؛ ۳۰ تعلیم گهر
[illegible] ۸۸ هزار شاگرد پڑهن ئاه. اوزبکستان ۾
[illegible] شاگرد [illegible] آهن ، اهو انگلینڊ جي شاگردن
[illegible] آهي ؛ اهو [illegible] ؛ الليءَ جي
[illegible] اکیڈمي آف سائنس آهي
؛ ۱۵۰ [illegible] آهن ، جن ۾ ۱۸ هزار سائنسدان کم
[illegible] ۳۰۰ [illegible] ؛ الکل ۴ هزار ایم-ایس-سي
[illegible] آهي وڏي ئاه

۱۹۵۴ [illegible] تاشقند [illegible] ، ازبکستان اکیڈمي
[illegible] سوویت یونین
[illegible] ازبک [illegible]
[illegible] آهي

سچي سوویت سوشلسٽ ریاست

[illegible]

جاتيون آباد ٿي
ر ستان لڳا پيا هئا، اُتي هينئر ڪيٽريون ٿي
هيون آهن.
هنگري اِسٽيپس ۾ ۸ لک هيڪٽر پوک لائق زمين مان، ٣
لک هيڪٽر زمين تہ آباد ڪئي ويئي آهي.
١٩٦٦ ڪان ١٩٧٠ واري عرصي ۾ ۵ لک هيڪٽر زمين ٽي
پوک ڪرڻ جي رٿا رٿيل آهي.

اُزبيڪستان، سير درياهہ، چرچڪ ۽ زيراوشن ندين جو پاڻي
نہ فقط پوک لاءِ پر سستي بجليءَ لاءِ پڻ ڪم آڻي ٿو. چرچڪ ۾
١٦ آٽوميٽڪ بجلي گهر ٺاهيا ويا آهن. لڙائي بعد فرخد،
ڪيرڪ-ڪم ۽ ٻيا بجلي گهر نہ فقط بجلي ڏين ٿا پر زمين کي
ريج بہ ڏين ٿا.

اُزبيڪستان هاڻي زبردست هنري ملڪ ٿي پيو آهي، جتي
٧٠ ڪان مٿي ڪارخانا آهن. اُتي ڪوئلي جون کاڻيون ۽ تيل جا
کوهہ آهن. رک ۽ مشينون پڻ اُتي ٺهن ٿيون. انقلاب کان اڳي
اُزبيڪستان جي ڪپهہ، رشيا جي وچن ٽڪرن ۾ صاف ٿيندي
هئي، پر هاڻي اُنکي پنهنجيون ڪپڙي جون وڏيون ملون آهن.
روسي ڪتيندڙن اُزبيڪ واسين کي ڪپڙي ٺاهڻ جي فن ۾
ماهر بڻايو آهي. اڄ اُزبيڪستان جي هڪ پاتيءَ پنيان جيڪو
سوٽي ڪپڙو ٺهي ٿو، سو انگلينڊ، فرانس ۽ جپان جي ڀيٽ ۾
وڌيڪ آهي.

ڪزيل-ڪم بيابان ۾، بخارا-خيوا جي گئس پيدا ڪندڙ
ايراضي لڀڻ سان، اُزبيڪستان زبردست اهميت حاصل ڪئي
آهي. اُتي هينئر شاهي گئس اِنڊسٽريءَ جو وڪاس ڪيو پيو
وڃي، جا وچ ايشيائي رپبلڪن، ڪزڪستان ۽ يورل ايراضين کي

پيٽ ۾ گهٽي ۾ گهٽ ڏهه آدم آهي ۽ اها گهٽي ۾ گهٽي وڪاس
ڪل ريبلڪ آهي. اها سوويت يونين جي ذڪر آئرلنڊ ۾
اصل وچ ايشيا جي دن وت آهي.

ازبڪستان، سوويت يونين جي گهٽي ۾ گهٽي ڪپهه
اپائيندڙ ابراهمي آهي. ۱۹۶۶ ۾ ڪپهه جا ۴۰ لک ٽن پيدا ٿيا،
جيڪي سڄي سوويت يونين جي ڪپهه جي پيداوار جو ⅔
حصو هئا. دنيا ۾ آمريڪا ۽ چين کانپوءِ ازبڪستان، ڪپهه جي
پيداوار جي لحاظ کان ٽئين نمبر ملڪ آهي.

هيءَ ريشمي ڪپڙي کان بهڙ مشهور آهي (سوويت يونين
جي ريشم جي ڪچي مال جو الڪل اڌ حصو هتي ملندو آهي).
هي چانورن جي پوک کان به ابرک آهي (سڄي فصل جو ⅓ حصو).
وچ ايشيائي سوويت ريبلڪن ۾ چوپائي مال پالڻ جي ڪم ۾ بڻ
هي ٻيو بون نمبر آهي.

ازبڪستان هاڻي پسهچي آباد ڪيل زمين وڏائي رهيو
آهي ۽ ڪيتي ڪرڻ لاءِ وڏا واهه وغيره جوڙائي رهيو آهي.
ڦيلتالين ڪل ۱۳۰,۰۰۰ ڪلوميٽرن جيتري لنبائيءَ جيترا واهه
کوٽايا ويا آهن، جن مان وڏي ۾ وڏو ۲۷۰ ڪلوميٽر ڊگهو
گريٽ فرگانا ڪئنال آهي. ۱۹۶۶ ۾ ۱۱۶ ڪلوميٽر لنبو سينٽرل
فرگانا ڪئنال شروع ڪيو ويو هو. اهو واهه ۱۴۰,۰۰۰ هيڪٽر
زمين آباد ڪندو.

سمرقند ۽ تاشقند هي ساوڪ وچر جيڪي شڪري استيمس
آهن، ان هي وڏي وڪاس لاءِ ڪوشش چالو آهي. دور دور
رڻ پٽ ۾ به واهه کوٽيا ويا آهن. انهي هاڻي ڪپهه جا کيت،
ميون جا باغ، ۽ انگور جا مڊهه اسرندا وڃن ٿا ۽ هتي اڳ جتي

سڪول نہ هئا. ۱۹۱۳ ۾ فقط هڪ ڪتاب، بائلو رشين ٻوليءَ ۾ ڇپيو هو.

اڄ بائلورشيا ۾ ۱۳ هزار جنرل سڪول، ۱۲۲ سيڪنڊ ري ۽ خاص ڪمن جا سيڪنڊري سڪول ۽ ۲۷ اوچي تعليم جون سنستائون آهن. ڪل آدم جو ۱۶۲ سيڪڙو شاگرد آهن، جيڪو جپان، فرانس، بيلجم، اٽلي ۽ ٻين سرمايداري ملڪن جي سيڪڙي کان مٿي آهي.

پهريون بائلورشين ٿيئٽر ۱۹۲۰ ۾ کليو هو. هاڻي اتي ۱۱ بيشه وَر ٿيئٽر آهن. سڄي ريپبلڪ ۾ ۷ هزارن کان مٿي لئبرريون آهن، جن ۾ ۴ ڪروڙ ۲۰ لک ڪتاب ۽ مخزنون آهن. اُتي ۱۵۰ اخبارون نڪرن ٿيون، جن جون ۲۹ لک ڪاپيون ڇپجنديون آهن.

بائلورشيا ڳڙ اتحادي قومن جي منڊل جي ميمبر آهي.

اُزبيڪ سوويت سوشلسٽ ريپبلڪ

ٺاهيل: ۲۷ آڪٽوبر ۱۹۲۴ تي؛ ايراضي ۴۴۹،٦۰۰ چورس ڪلوميٽر؛ آدم (۱- جنوري ۱۹٦۸ تي) ۱۱،۲٦٦،۰۰۰، جنهن مان اُزبيڪ ٦۲۰۲ سيڪڙو، روسي ۱۳۰۵ سيڪڙو، تاتار ۵۰۵ سيڪڙو، ڪزڪ ۴۰۱ سيڪڙو، تاجڪ ۳۰۸ سيڪڙو، ڪارا- ڪلپ ۲۰۱ سيڪڙو آهن.

راڄڌاني تاشقند آهي، جنهنجو آدم ۱،۲۹۵،۰۰۰ آهي. ڪارا - ڪلپڪ خودمختيار ريپبلڪ (راڄڌاني نڪوس) اُزبيڪ ريپبلڪ جو حصو آهي.

اُزبيڪ ريپبلڪ ۾، ٻين وچ ايشيائي سوويت ريپبلڪ جي

گڏيل مهاڀاري لڙائيءَ ۾ بالوروشيا جي ليل لٽاڙيءَ جي لحاظ کان، هاڻي جيڪا ان هيري ترقي ڪئي آهي، سا لهائيت حيرت انگيز آهي. ان جي ٢٧٠ شهرن ۽ ضلع مرڪزن مان ٢٠٩ زمين دوز ٿي ويا. نازين انهي جنگ کان اڳ لڳڀڳ ١٧٠٠ فيڪٽرين کي ٿي بيڪار ڪري ڇڏيو ۽ انهيءَ قيمتي سامان جرمنيءَ کڻي ويا. هن جنگ ۾ بالوروشين پنهنجي اڌ کان وڌيڪ قومي دولت وڃائي.

باوجود ان جي بالوروشين، ٻين رپبلڪ ڀينرن جي مدد سان تڪڙي ترقي ڪري ورتي. هاڻي ان جي ٦ ڏينهن جي هيري پيداوار، انقلاب کان اڳ واري زماني جي سالياني هيري پيداوار جيتري آهي. انهي هرهڪ پاليءَ پنيان جيڪي مشيني اوزار لهن ٿا، سي لڳ ڀڳ آمريڪا ۽ انگلينڊ جيترا آهن ۽ فرانس ۽ جپان کان وڌيڪ آهن. هڪ پاليءَ پنيان لهندڙ لارين جي پيداوار اٽليءَ کان ٻه وڌيڪ آهي، اُنجي ٽريڪٽرن جي پيداوار آمريڪا ۽ فرانس کان ٻه وڌيڪ آهي، انهي انگلينڊ ۽ فيڊرل جرمنيءَ کان ٻه وڌيڪ موٽر سائيڪلون لهي ٿيون.

بالوروشيا ۾ ٦٠ لک هيڪٽر زمين تي پوک ٿئي ٿي، جنهن مان ٢٩ لک هيڪٽرن تي اناج پوکجي ٿو، انهي پٽاٽي، سڻي ۽ ڪند جي پوک ٿئي ٿي ۽ چوپائي مال پالڻ ۽ مکڻ لاهڻ جو ڪم پڻ ٿئي ٿو. پهرين جنوري ١٩٦٧ تي انهي ٥١ لک چوپايو مال، ٣٦ لک سوئر ۽ ١٠ لک رڍون هيون. سڻي، مکڻ، ڪند جا ڪارخانا ۽ ڏڌ ۾ گوشت وجهڻ جا ڪارخانا پڻ انهي تڪڙا وڌي رهيا آهن.

انقلاب کان اڳ انهي جي آدم جو ٨٣ سيڪڙو ٻا نه پڙهي يا نه لکي سگهندو هو. بالوروشين ٻوليءَ ۾ سکيا ڏيندڙ ڪي ۽

ٿيٽريون ٽي لئبارٽريون وغيره آهن، هڪ وڏو وگياني مرڪز
ي، جنهن ۾ هڪ لک شاگرد وگياني تعليم پرائين ٿا.
يوڪرين ۾ ٦٠ ٿيٽر، ٢٥ راڳ جي شوقينن جو سوسائٽيون
٢٦ هزار ڪلبون ۽ ڪلچرل مرڪز آهن.
يوڪرين ۾ ڪيترائي ٻڌن پرڪاشڪ آهن، جيڪي ساليانو
١ ڪروڙ ڪتاب شايع ڪندا آهن، جن مان يوڪرين ٻولي ۾
ئي ٧ ڪروڙ ٧٥ لک ڪتاب هوندا آهن. هن ريپبلڪ ۾ ٢٥٠٠
ان ٻه مٿي اخبارون ڇپيون آهن، جنجون ڪل ڪاپيون هڪ
ڪروڙ ٣٥ لک آهن.

ٻائلورشين سوويٽ سوشلسٽ ريپبلڪ

تاهيل ١ جنوري ١٩١٩ ٽي ۽ ايراضي ٢٠٧،٦٠٠
چورس ڪلوميٽر ۽ آدم (١ جنوري ١٩٦٨ ٽي)
٨،٨٢٠،٠٠٠ ۽ جنهنمان ٻائلورشين ٨١،١ سيڪڙو،
روسي ٨،٤٢ سيڪڙو، پولش ٦،٤٧ سيڪڙو،
يهودي ١،٤٩ سيڪڙو، يوڪريني ١،٤٧ سيڪڙو آهن.
راڄڌاني منسڪ آهي، جنهن جو آدم
٨٠٥،٠٠٠ آهي.

انقلاب کان اڳي ٻائلورشيا وڪري لاء فقط سٽي، ڪاٺ ۽
ڏامر پيدا ڪندي هئي. هاڻي اهـا موٽرون، ٻال بيئرنگ،
اليڪٽرڪ موٽرون، ڪيتي ۽ جون مشينون، ٽيليوين، واچون،
ڪئميرائون، پيانا، فرنيچر وغيره ٺاهي ٿي. دنيا جي
مارڪيٽ ۾ ٻائلورشيا جون هنري شيون وڏي پيماني تي
هلنديون آهن.

ڊنمر نديءَ تي اڏيل ڪاخووڪا للاءِ ڪان شروع ٿئي ٿو ۽ ڪريميائي
اُپبيٽ تي ڪرچ ٽائين وڃي ٿو.
يوڪرين، سوويت يونين جي بنو نمبر بهترين زرعي ايراضي
آهي. هيءَ، سڄي ملڪ جي گوشت ۽ کير جو ⅕ ڪان به مٿي
حصو پيدا ڪري ٿي. انسي دنيا جو گهٽ ۾ گهٽ شگربيٽ
پيدا ٿئي ٿو.
يوڪرين جي الڪل ٩٥٠٠ گڏيل کيتن ۽ ١٤٠٠ سرڪاري
کيتن جي ٣ ڪروڙ ۴ لک هيڪٽر تي پيداش ٿئي ٿي. ڄهرين
جنوري ١٩٦٧ تي اُتي ٢ ڪروڙ ١٩ لک چوپايو مال، ١ ڪروڙ
٧٨ لک سوئر ۽ ٨٧ لک رڍون هيون. يوڪرين پنهنجي
هداڻي ۽ انگورڪان به مشهور آهي. اتي ڪاري ۽ اسوڙ سمنڊ
جي ڪنارن تي مڇي پڻ ماري وڃي ٿي.
يوڪرين واسي پراڻين زماني جا رهاڪر آهن ۽ ڪن قيمتي
ڪلچر آهي. انقلاب کان اڳ يوڪرين بولي، روسيءَ جي اُپاشا
سمجهي وڃڻ ڪري، سرڪاري طرح به تسليم ٿيل ڪانه هئي.
اتي جي ماڻهن جي گهڻائي اڻ پڙهيل هئي. يو رهتن جي ٻارن
کي نه اوچ تعليم نه چڏيو ته سيڪنڊري تعليم به نه ملي
سگهندي هئي.
اڄ اتي جنرل سڪولن ۾ ٨٥ لک شاگرد، خاص سيڪنڊري
سڪولن ۾ الڪل ٧ لک ٢٠ هزار ۽ ١٣٢ هاير سڪولن ۾ ٧ لک
۴٠ هزار شاگرد تعليم وٺن ٿا. سنه ١٩٦٦ ۾ ڪالجن مان ٨٠
هزار ماهر، گريجوئيٽ ٿي نڪتا ۽ ٽيڪنيڪل سڪولن مان
١ لک ٣٥ هزار ماهر نڪتا. يوڪرين ۾ ڪل آدم جو ١٤٦
سيڪڙو حصو شاگرد آهن.
يوڪرين اڪيڊمي آف سائنس، جنهن کي پنهنجون

پيداش جو هڪ انبار
يوڪرين، سوويت يونين جي زرعي
دنيا جا وڏي ۾ وڏا
ايراضي آهي.
خانو ۽ پڻ تمام اهم هنري
هتي جوڙيل آهن. Open-hearth furnaces
Blast furnaces ۽ کيميائي چيزن جا ناياب
هن رپبلڪ ۾ ڪوئلي، رڪ ۽ ٻين
جديد مشيني اوزار،
ڪارخانا آهن، جتي ڌاتن جا اوزار،
شاهي تارازيون ۽ مال لاهڻ
چرخيون، اليڪٽرڪ لوڪوموٽو،
وغيره پيدا ٿين ٿيون.
چاڙهڻ جون مشڪ ڪلون
هنري پيداوار ١٩١٣
جي ڏينهن جي
اج يوڪرين جي رڳو ٩
وڌيڪ آهي.
پيداوار کان ٻه
جي زماني واري
پيداوار فرانس، اٽلي ۽
پگهريل لوهه جي
يوڪرين، هرهڪ
يوڪرين جي
وڌيڪ آهي.
گڏيل پيداوار کان ٻه
ڪنڊ، ڪوئلي ۽
آسٽريا جي
لوهه،
پگهريل
جيڪا رڪ،
پاليءَ پنيان،
فرانس ۽ فيڊرل
انگلنڊ،
آمريڪا،
آپائي تو، سا
وڌيڪ آهي.
پيداوار کان
لوهه جي پيداوار
جرمني جي هڪ پاتيءَ واري
٢٥٠٠ وڏا
انٽڪل
يوڪرين
مهاياري لڙائيءَ ڪانپوءِ ٿي يوڪرين
١٩٤٠ جي پيٽ ۾ اڄ يوڪرين
سنه
ناهيا آهن.
هنري ڪارخانا
١٩٦٦ ۾ هن رپبلڪ
سنه
ڏهوڻي آهي.
جي بجليءَ جي پيداوار
آلي ڪيترائي
پيدا ڪئي.
ساليانو ڏهه هزار ڪروڙ بجلي ڪلووات
نديءَ تي پڻ بجلي گهرن جي
ڊنيپر
بجلي گهر ناهيا ويا آهن.
ڪاخوڪا ۽ ڪريمنچگ بجلي
ڊنيپر،
نهڻ جو ڪم پيو هلي.
ڪيو ۽ ڊنيپرودزرزهنسڪ
سان هلي رهيا آهن.
گهر پوري رفتار
ٻئي نئون بجلي گهر نهي
ڪيترا
بجلي گهر چالو ڪيا ويا آهن ۽
ڏڪڻ يوڪر
رهيو آهي.
آلي آئر ڪريميائي واهه ناهيو ويو آهي جيڪو
ٿو. هي واهه
آباد ڪري
جي لکين هيڪٽر سڪل زمين کي

يُوڪرين سوويت سوشلسٽ ريپبلڪ

تاسيل ٢٥ ڊسمبر ١٩١٧ ۾ ۽ ايراضي ٦٠١،٠٠٠ چورس ڪلوميٽر ۽ آدم، ٤٦،٣٨١،٠٠٠ ١ جنوري ١٩٦٨ ۾. جن مان يوڪريني ٧٦٨ سيڪڙو، روسي ١٦٩ سيڪڙو، يهودي ٢ سيڪڙو، پولش ٠٤٩ سيڪڙو آهي.

راڄڌاني ڪيو آهي، جنهن جي ڪل آدم آهي ١،٤٥٧،٠٠٠

يوڪرين ريپبلڪ آدم جي لحاظ کان رشن فيڊريشن کانپوءِ ٻيو نمبر وڏي آهي ۽ پکيڙ جي لحاظ کان، (رشن فيڊريشن ۽ ڪزڪ فيڊريشن کانپوءِ) ٽيون نمبر وڏي آهي. هن جي زمين ٻيلن ۽ ميدانن وارين ايراضين مان ٺهيل آهي. اها ٽرنس ڪارپاٿيا کان ڊان تائين ۽ پوليسي جي ڍنڍ ڪاڻي ڪارو سمنڊ جي نيري ڪناري تائين پکڙيل آهي.

يوڪرين ريپبلڪ اتحادي قومن جي منڊل جي ميمبر آهي. گذريل مهاڀاري جنگ ۾ يوڪرين ريپبلڪ تمام گهڻو نقصان سٺو. نازين هتي ٣٥ لک ماڻهو ماري ڇڏيا ۽ ٢٠ لکن کان مٿي يوڪرينن کي، زوري پڪڙي جرمنيءَ ۾ ٻانها ڪري ڪم آندو. سوين شهرن، نگرن ۽ هزارين ڳوٺن کي ساڙيو ٻاريو ويو، جنهن ڪري هڪ ڪروڙ ماڻهو بي گهر ٿي پيا. سنه ١٩٥٠ تائين يوڪرين انڊسٽريءَ جي حالت مهاڀاري لڙائي کان اڳ واري حالت کان بهتر ٿي وئي ۽ هاڻي اُن جي هر ڪا پيداوار سڄي سوويت يونين جي ١٩٤٠ جي زماني واري پيداوار کان وڌيڪ آهي.

ندو آهي • اُتي تمام جهجهي انداز ۾ لوهه، ٽامو، مئگنيز،
ٽشم، ڪوبالٽ، مڪو، جست، سون ۽ پيا قيمتي پٿر لين تا.
اُتي سڄي سوويت يونين جو $\frac{3}{5}$ حصو شيون نهن ٽيون،
ٽڪل اڌ حصو ڪچو لوهه، اڌ حصي ڪان ۾ مٽي رک ۽ ڪوئلو،
نو حصو تيل جو، $\frac{2}{3}$ حصو بوٽ، چمڙو ۽ $\frac{9}{10}$ حصو ڪچڙو نهي
تو. دنيا جا وڏي ۾ وڏا بجلي - گهر وولگا لي ۽ سائبيريا جي
اُنگارا نديءَ تي ٺهيل آهن • هن فيڊريشن جي اولهه وارين
ايراضين ۾ ڪچي مال جا انبار آهن ۽ پڙ پاٽي اٿاهه آهي، ان
ڪري اُتي هنر تمام تڪڙو ترقي ڪري رهيو آهي •

رشين فيڊريشن، سوويت يونين جي وڏي ۾ وڏي زرعي
پيداش واري ايراضي آهي • فيڊريشن جي ١٢ ڪروڙ ٤ لک
هيڪٽر* پوک تيل زمين مان ٧ ڪروڙ ٧٥ لک هيڪٽرن تي
اناج پوکبو آهي (جنهنمان ٤ ڪروڙ هيڪٽر زمين تي ڪڻڪ
پوکبي آهي)• سوويت يونين جي چوپائي مال، سوئرن ۽ رڍن
جو اٽڪل اڌ حصو فيڊريشن جي گڏيل ۽ سرڪاري کيتن جو
هوندو آهي •

رشين فيڊريشن جي سيني علائقن ۽ ايراضين ۾ هنر ۽ زرعي
پيداش وڏي پيماني تي وڏي رهي آهي •

روسي ڪلچر کي سڄي دنيا تسليم ڪيو آهي • رشين
فيڊريشن جون يونيورسٽيون، ڪاليج، ڪوجنا گهر، ٿيئٽر ۽
ميوزيم به خوب مشهور آهن • فيڊريشن کي پهرئين نمبر جا
صحت گهر آهن، جيڪي ڪاري سمنڊ جي ڪناري، ڪاڪيشز
جي جبلن ۽ پين هند ٺاهيل آهن، جنمان هرسال لکين ماڻهن
کي فائدو ملندو آهي •

* هڪ هيڪٽر = ٢ء٥ ايڪڙ

جهنڊي کي ڇهن ڇهن ترارن رنگ پٽا آهي جيڪي نيرو،
سائو، لڳو. مثال طور ڪرڪ ريبلڪ جي جهنڊي ۾ ڪرڪ ميدان
جي آسماني رنگ جي چوگرد ڳاڙهي رنگ جا پٽا ڏنل آهن.
اهي ٻڌنيون ريبلڪن جون نشانيون آهن، جن ۾ انهن جي
حصا جي جوڙجڪي ڪوشش واري صلح پسند خيالن جو
عڪس ملي ٿو. هاڻي سوويت ريبلڪن بابت ٻيون حقيقتون،
انگ اکر ۽ پيش ڪجن ٿيون.

رشين سوويت فيڊريٽو سوشلسٽ ريبلڪ

تاريخ ۷ نومبر ۱۹۱۷ تي، ايراضي ۱۷،۰۷۵،۰۰۰
چورس ڪلوميٽر، آدم، ۱ جنوري ۱۹۶۸ تي،
۱۲ ڪروڙ ۷۹ لک. جن مان رشين ۸۳،۳ سيڪڙو،
تاتار ۳،۶۵ سيڪڙو، يوڪريني ۲،۶۹ سيڪڙو،
چوواش ۱،۴۳ سيڪڙو آهن.
هن ريبلڪ ۾ ۱۶ خودمختيار ريبلڪون، ۵
خودمختيار ريجن ۽ ۱۰ قومي ايراضيون آهن.
راڄڌاني ماسڪو آهي، جنهن جو آدم
۶،۵۶۷،۰۰۰ آهي.

رشين فيڊريشن، ايراضي ۽ آدم جي لحاظ کان سڀني ريبلڪن کان وڏي آهي ۽ آرٿڪ طور تمام ترقي يافته آهي. اها ٻالٽڪ کان وٺي پئسفڪ سمنڊ تائين ۽ آرڪٽڪ سمنڊ کان وٺي وچ ايشيائي بيابانن تائين ڦهليل آهي. يورپ کان وٺي ايشيا تائين ڦهليل هئڻ سبب، رشين فيڊريشن ۾ پاڻ ۾ پاڻ جون ايراضيون اچي وڃن ٿيون.

رشين فيڊريشن ۾ سڀئي مشهور معدني شيون لڀن ٿيون. اتي هيلتائين هيرا نه لڀندا هئا، پر تازو ياڪوٽيا ۾ اهي به لڌا آهن. اوير سائبيريا ۾ ٻين سڀني سرمائيدار ملڪن کان وڌيڪ ڪوئلو

يونين رپبلڪون

يونين رپبلڪون ڇا آهن؟

هن ننڍن سوالن واري ڪتاب ۾ يونين آف سوويت سوشلسٽ رپبلڪس جي يونين رپبلڪن بابت رڳو تمام عام خبرچار ڏيئي سگهجي ٿي.

مثال طور بائلوريشن رپبلڪ جي فوجي نشاني وٺو. اُن ۾ اُڀرندڙ سج جي ترورن ۾ ڏاٽو ۽ مترڪو ڏيکاريل آهي جنهجي چوگرد اَن جا سنگ، گاهه ۽ سڻيءَ جي سلن سان وڪوڙيل آهن. اُزبيڪ رپبلڪ جي نشانيءَ ۾ وري ڏاٽي ۽ مترڪي سان گڏ ڪڻڪ ۽ ڪپهه جا ڪانا، گل ۽ کليل ڪپهه جا ڏينا ڏيکاريل آهن. جيارجيا رپبلڪ جي نشانيءَ ۾ اسانڪي نيري رنگ جي جابلو قطار، اناج جا سونهري سلا ۽ ٻاڪ ۽ انگور جا ڇڳا ڏسڻ ۾ اچن ٿا. يونين رپبلڪن جي قومي گيتن ۾ لوڪ گيتن جون ڌنون ڏنل آهن. سوويت يونين جي جهنڊي جو ڳاڙهو رنگ سڀني قومن جي جهنڊن ۾ وڏيڪ نمايان آهي، پر هرهڪ

فيڊريشن ۾ جيڪي ١٦ خودمختيار ريپبلڪون آهن، تن مان ١١ ٻيون خودمختيار ريجن هيون.

سوويت سماج جي ترقيءَ جي تيزي، حڪومتي ۽ ڀائپي واري مدد ۽ سڀ کان وڏيڪ روسي قوم جو انهن ڀرپور ۽ پٺتي پيل ماڻهن کي بيحد مدد ڏئي ڪري، خودمختيار صوبن اهڙي ته آرٿڪ ۽ راجنيتي اُنتي ڪئي آهي، جو اهي خودمختيار سوويت ريپبلڪون بڻجي پيا آهن. مثلا اڄ جيڪي ١٥ يونين ريپبلڪون آهن، تن مان ٦ خودمختيار ريپبلڪ مان بدلجي يونين ريپبلڪون ٿيون آهن.

جو نـهيل
ـو رو هوندو آهي ۽ اهو گهڻو ڪري جدا جدا قـومن جو
ـوند و آهي.
اهڙيون قـــومي ايراضيون رڳو رشين فيڊريشن ۾ آهن ۽
سب اُتر ۾ آهن.
هر ڪنهن قومي ايراضيءَ ڪـــي، سوويت يونين جي قومن
جي سوويت ۾ هڪ عيوضي مليل آهي. انکي رشين فيڊريشن
جي سپريم سوويت ۾ پنهنجي آدم جي عدد ۽ حـصي مطابق
عيوضي چونڊي موڪلڻا پوندا آهن.
ان قومي ايراضيءَ جو راڄ ڪاروبار پورهيتن جي ريـــجنل
سوويت ۽ اُن جي ڪاروباري ڪاميٽيءَ جي هٿـــن ۾ آهي،
جيڪي رشين فيڊريشن جي مڪاني سوويت جي يڪي سرشتي
جو حصو آهن.
سرڪار ۽ ڪورٽن ۾، قومي ايراضيءَ جي گهڻائيءَ واري
قوم جي ٻولي ڪم ايندي آهي. ڪل ڏهه قومـــي ايراضيون
آهن: اُگن - بريات، چڪوتڪا، ايونڪي، خانتي، منسي،
ڪومي- پرمياڪ، ڪورياڪ، نينٽس، تئمير، اُست- اوردابريات،
ييمالو- نينٽس.

ڪابه قوم پنهنجي خودمختياريءَ جو روپ بدلائي سگهي ٿي؟

سوويت يونين جي الڳ سطحن سبب، سوويت يونين
ترالن روپن ۽ ترقيءَ جي الڳ سطحن سبب، تہ اُهي پنهنجي
۾ ڪن قومي يونٽن لاءِ اهو ممڪن آهـــي تہ اُهي پنهنجي
خود مختياريءَ جو گهات يا بناوت، ٻئي وڏيڪ اوچ ۽ عملـــي
روپ ۾ مٽائي سگهن ٿا (ڪن خاص حالتن هيٺ). رشيـــن

رياڪ ۾ لٿيئيوئن خودمختيار رپبلڪ آهي. جيارجيا رپبلڪ ۾ ابخازين ۽ آجارين خودمختيار رپبلڪون آهن ۽ ازبڪ رپبلڪ ۾ ڪاراڪالپڪ خودمختيار رپبلڪ آهي.

خودمختيار ريجن (نڪر) ڇا آهي؟

اهو هڪ انتظامي ۽ قومي علائقائي يونٽ آهي، جيڪو پنهنجي خاص قومي روپ ۽ رسمن موجب انتظامي خودمختياري ماڻي ٿو. اهو ريجن ڪنهن يونين رپبلڪ يا علائقي جو حصو هوندو آهي. انهي طاقت يو رهيتن جي عيوضن جي سوويت ڪي ڊانل آهي جنهنجي سرڪار، ان سوويت جي، ڪاروباري ڪاميٽي آهي هرڪنهن ريجن ڪي سوويت يونين جي، قومن جي سوويت ۾ ۵ عيوضي موڪلڻ جو حق آهي ۽ جنهن رپبلڪ جو اهو ريجن حصو آهي، انهر انکي پنهنجي حصي مطابق عيوضي موڪلڻا آهن.

سرڪار، ڪورٽ، سڪولن، بن يبلڪ سسٽائن ۽ اخبارن ۾ ان ريجن جي ٻولي ڪم ايندي آهي.

۱۹۶۶ ۾ سوويت يونين ۾ اٺ خودمختيار ريجن هئا، جن ماڻ ڇهه رشين فيڊريشن ۾ هئا - آديگيئي، گورني آلتائي، يهودي، ڪراچائيو- چرڪس ۽ خاڪس؛ آزربائيجان رپبلڪ ۾ نگورني ڪارابخ؛ جارجيا ۾ ڏکڻ اوسيتين ۽ تاجڪستان ۾ گورني بدخشان خودمختيار ريجن آهي.

قومي ايراضي ڇا آهي؟

قومي ايراضي (National Area) هڪ انتظامي ۽ قومي علائقائي يونٽ آهي، جنهنکي پنهنجو قومي روپ ۽ رسمون ٿين ٿيون. اڪثر ڪري اها هڪ وڏي ايراضي ٿيندي آهي، جنهنجو آدم

قومي حڪومت آهي، جا يونين ريپبلڪ جو راجنيتي طرح هڪ خود مختيار حصو آهي. ان ريپبلڪ جي علائقي جو فيصلو اُتي رهندڙ گهڻائي واري قوم ڪندي آهي ۽ اهڙي خود مختيار ريپبلڪ جو نالو به ان قوم پٺيان سڏبو آهي.

هرڪنهن خود مختيار ريپبلڪ کي پنهنجو پنهنجو جوڙجڪ آهي جو قومي وصفن ۽ طاقت جي وڏين سنستائن جو عڪس آهي، جي آهن: سپريم سوويت، سپريم سوويت جو پريزيڊيم، وزيرن جي ڪائونسل، سپريم ڪورٽ ۽ مڪاني انتظام هلائيندڙ سيائون.

خود مختيار ريپبلڪ کي پنهنجو علائقو آهي، جنهنجي حدن ۾ ان جي منظوريءَ کانسواءِ ڪابه ڦير گهير ڪري نٿي سگهجي. اُنکي پنهنجو عدالتي سرشتو آهي ۽ آرٽڪ، ڪلچرل واداري، شهرواسيپڻي، راڄدانيءَ، نشاني ۽ جهنڊي بابت پنهنجا قانون ٺهيل آهن.

هرڪنهن خودمختيار ريپبلڪ کي سوويت يونين جي سپريم سوويت جي قومن جي سوويت ۾ ١١ عيوضي ڏنل آهن ۽ پنهنجي يونين ريپبلڪ ۾ حصي مطابق عيوضي چونڊيل آهن. (Proportional Representation) خودمختيار ريپبلڪ، يونين ريپبلڪ جو هڪ حصو هئڻ ڪري، سوويت يونين کان ڇڄي نه ٿي سگهي.

ويهه ٿي خود مختيار ريپبلڪون (١٩٦٦ تاءِ) ڇهن يونين ريپبلڪن جو حصو آهن. رشين فيڊريشن ۾ ١٦ آهن - بشڪير، بريات، داغيستان، ڪبارڊينو- بلڪر، ڪلمياڪ، ڪاريلين، ڪومي، ماري، موردوين، اتر اوسيٽين، تاتر، توُوا، اُدمرت، چيچينو- انگش، چوُواش ۽ ياڪوت خود مختيار ريپبلڪون. آزربائيجان

حي سزا معاف ڪري سگهي ٿي. اها پنهنجي فوج ٺاهڻ جو نمونو مقرر ڪندي آهي.

سڀني يونين ريپبلڪن کي برابريءَ جي حقن جي گارنٽي مليل آهي. هر ڪنهن کي سوويت يونين جي فيڊريشن ۾ برابر عوضو مليل آهي:-

— سوويت يونين جي سپريم سوويت جي، قومن جي سوويت هائوس ۾، هر ڪنهن يونين ريپبلڪ کي ٣٢ عوضي مليل آهن؛

— سپريم سوويت جي پريزيڊيم ۾، جنهن ۾ هڪ چيئرمين ۽ ١٥ ڊپٽي چيئرمين آهن- هر هڪ يونين ريپبلڪ مان هڪ عوضي ايندو آهي (اهو عوضي، روايت موجب اڪثر ڪري پنهنجي يونين ريپبلڪ جي سپريم سوويت جي پريزيڊيم جو چيئرمين هوندو آهي)؛

— سوويت يونين جي وزيرن جي ڪائونسل ۾، هر هڪ يونين ريپبلڪ جي وزيرن جي ڪائونسل جو چيئرمين، باضابطو عيوضي ٿي ايندو آهي؛

— سوويت يونين جي سپريم ڪورٽ ۾، هر هڪ ريپبلڪ جي سپريم ڪورٽ جو چيئرمين باضابطو عيوضي ٿي ايندو آهي.

ڪنهن به هڪ يونين ريپبلڪ کي ڪي به خاص الڳ اختياريون يا رعايتون ڪونه مليل آهن.

ڇا ڪا به يونين ريپبلڪ، سوويت يونين کان الڳ ٿي سگهي ٿي؟

ها، سوويت يونين ۽ هر هڪ يونين ريپبلڪ جي جوڙجڪ ۾ اهو حق درج ٿيل آهي.

خودمختيار ريپبلڪ ڇا آهي؟

خودمختيار (Autonomous) ريپبلڪ، سوويت سوشلسٽ

۽ سوويت يونين ۾ انهن سڀني کي هڪجهڙا حق مليل آهن.

يونين رپبلڪن جي برابري ۽ خود مختياريءَ کي ڪيئن سلامت رکيو ويندو آهي؟

هرڪنهن يونين رپبلڪ کي پنهنجو جوڙجڪ آهي، جنهن ۾ انجون خاص قومي خصوصيتون درج ٿيل آهن.

هرڪنهن يونين رپبلڪ کي راڄ ڪاروبار لاءِ هي وڏ يون سياڻون آهن:- سپريم سوويت، سپريم سوويت جو پريزيڊيم (قومي ڪاروبار جي وڏي ۾ وڏي سنستا) وزيرن جي ڪائونسل سپريم ڪورٽ ۽ پورهيتن جي عيوضين جا مڪاني سوويٽ ۽ انهن جون ڪاروبار ڪاميٽيون. هرهڪ يونين رپبلڪ کي پنهنجو قانوني سرشتو آهي. ڪيس ديواني، فوجداري ۽ ليبر قانون، ڪٽنبي قانون، قانوني نيم، شهرواسيپڻو، گيت، جهنڊو، فوجي نشاني ۽ راڄڌاني، سڀ پنهنجا آهن.

ڪنهن به يونين رپبلڪ جي علائقي ۾ انجي منظوريءَ کان سواءِ ڪا به ڦيرگهير نٿي ٿي سگهي. هرڪنهن رپبلڪ کي پرڏيهي ملڪن سان سڌا ناتا جوڙڻ، عهدناما ڪرڻ، عيوضي موڪلڻ ۽ گهرائڻ، پنهنجي فوج رکڻ جو حق آهي.

هرڪا اهڙي رپبلڪ پنهنجي علائقي اندر پنهنجي اختياري آزادي سان استعمال ڪندي آهي. يونين رپبلڪ جي سپريم سوويت پنهنجي لاءِ جوڙجڪ بحال ڪندي آهي ۽ انهن خود مختيار رپبلڪن جو جوڙجڪ به منظور ڪندي آهي، جي انجو حصو آهن. اها رپبلڪ جي آرٿڪ يوجنا ۽ بجيٽ بحال ڪندي آهي. اها ڪنهن به رپبلڪ جي ڪورٽن طرفان ڏنل ڏوهارين

سوويت يونين ۾ رهندڙ ماڻهن وچ ۾ ڪهڙا ناتا آهن؟

سوويت يونين جي قومن ۾، مڪمل طرح برابري آهي. سڀني کي وڌڻ ويجهڻ لاءِ ساڳيا وجهه ميسر آهن. هنجا رشتا ناتا ڀائپيءَ، دوستيءَ، عزت ۽ سهڪار تي ٻڌل آهن. جو ڄڻڪ جو ١٣٣ اسر چوي ٿو: ”سوويت يونين جي سڀني شهرواسن کي، سا ڪنهن قوم يا نسل جي پيد جي آرٿڪ، راڄنيتي، سرڪاري لوڙي ڪلچرل ڪيترن ۽ ٻين پبلڪ سرگرمين ۾ برابر حق ميسر آهن، جنڪي قانوني طرح رد ني نٿا سگهن.

نگرواسين جي حقن تي قوم يا نسل جي سياد تي ڪابه سڌي يا اڻسڌي روڪ وجهڻ يا انهن ڏانهن ڪا خاص رعايت ڏيکارڻ، فرقوار يا قومي جدائــي يا ڌڪار ۽ ڇيان ڦهلائڻ، قانوني طرح ڏوهه آهي.“

هرڪنهن قوم کي خاص مقرر نيل قومي حڪومت يا قومي علائقو آهي يعني ته انکي يا ته يونين رپبلڪ، يا خودمختيار رپبلڪ، يا خودمختيار لکر يا قومي ايراضي هوندي آهي.

يونين رپبلڪ ڇــا آهــي؟

هڪ يونين رپبلڪ، مزورن ۽ هارين جي آزاد خودمختيار سماجوادي حڪومت آهي.

ان ۾، ان ايراضيءَ ۾ رهندڙ ڏيهي ماڻهن جــي گهڻائي هوندي آهي، ۽ رپبلڪ کي نالو به انهن ماڻهن جو تي ڏنــو ويندو آهــي.

يونين رپبلڪون علائقي، آدم، قومي روپ ۽ ٻين ڪيترين خصوصيتن جي لحاظ کان هڪ ٻئي کان نراليون آهن. ان هوندي

زمين وڪٽي يا خريد ڪري سگهجي ٿي؟

زمين وڪٽي يا خريد ڪري سگهجي ٿي؟ سنستان ماڻهن جي ٽولي ڪنهن به سرڪاري يا سهڪاري سرڪار وٽان مفت ۾ ملندي هڪ شخص کي گهربل زمين سرڪار زمين وڪٽي نہ ٿي آهي. سپاويڪ ان نموني حاصل ڪيل زمين يا آفيس جي سگهجي. گڏيل کيتن جي زمين، هارين، مزورن سگهندي آهي. ملازمن کي گهرن جوڙائڻ لاءِ مفت ۾ بدلي ٿي ملندي آهي. ڪير به سرڪاري يا سهڪاري کيت وٽان مليل زمين تي آڌايل اونهاري جا گهر وڪٽي سگهي ٿو. پر رهو گهر ۽ نہ زمين وڪٽي سگهجي ٿي. زمين ساڳين شرطن لي ائين مالڪ کي مفت ۾ بدلي ٿي ملندي آهي. ان سبب ڪري ئي سوويت يونين ۾ زمين-ڏيل ڪانهي.

ڪهڙي بنياد تي انتظام لاءِ ايراضي وراهيل آهي؟

ڪابہ انتظامي ايراضي هڪ وگيانڪ بنياد تي وراهي ويندي آهي ۽ ان لاءِ هيٺين ڳالهين جو ڌيان رکيو ويندو آهي:- قومي روپ ۽ رواجن جون اتهاسڪ خصوصيتون؛ ايراضيءَ جو آرٿڪ وڪاس؛ آدم جو عدد ۽ گهاٽائي؛ ڪن آرٿڪ مرڪزن ڏانهن ان آدم جو ڇڪجي وڃڻ؛ آمدرفت جو طرف ۽ قسم؛ ان ايراضيءَ جي اثردار ۽ چٽي ڪاروبار جي گڏرتي. سوويت يونين ۾ انتظامي ايراضيءَ جا مکيہ يونٽ هي آهن:- ريجن، (ڪر) ضلع، شهر ۽ ڳوٺ. ان ڪانسواءِ وڏي ۾ وڏي يونين ريپبلڪ رشين فيڊريشن ۾ علائقا ۽ قومي ايراضيون پڻ آهن.

هرڪا يونين ريپبلڪ انتظامي ايراضيءَ جا سوال پاڻ پنهنجي سر فيصل ڪندي آهي.

جي سيني شاخن جي وڌيڪ ترقيءَ لاءِ جلدئي پئسو گڏ ڪري سگهجي ٿو. انگريزي ۾ سوويت يونين ۾ صنعتي پيداوار جي ترقي تمام وڏي پيماني تي ٿيندي رهي. قومي آمدني سڄي جنتا جي فائدي واسطي ٿي ۽ نه ڪن خاص ماڻهن جي.

زمين جو مالڪ ڪير آهي؟

قدرتي دولت وانگر زمين پڻ جنتا جي ملڪيت آهي. زمين جي اڪيلي سر مالڪ هئڻ ڪري، سوويت سرڪار ملڪ جي قدرتي دولت جي چڱيءَ طرح سنڀال ڪري ٿي، معدني ذريعن، ٻيلن ۽ پاڻي کي پوري نموني استعمال ڪري ٿي ۽ ڪيتن جي آبادي وڌائي ٿي.

سڄي زمين ڳوٺاڻن ڪسبين جي مٿن ۾، سدائين لاءِ بدلي ڏني ويئي. اهي زمين جا حق قاعدي موجب محفوظ ٿيل آهن. سوويت سرڪار پگهاردار ملازمن کي، گڏيل نموني پاڻ ۽ مڙني پوکڻ لاءِ زمين جا پلاٽ ڏيندي آهي ۽ اڪيلو شخص کي پنهنجا گهر يا اونهاري جا آرام گهر ٺاهڻ لاءِ پڻ پلاٽ ڏيندي آهي. اها پبلڪ سنستائن جهڙوڪ ٽريڊ يونينس، سهڪاري سوسائٽين، نوجوان ٽولين، راندين جي سوسائٽين کي پڻ آرام گهر، پارڪ يا راندين جا ميدان اڏڻ لاءِ پلاٽ ڏيندي آهي.

صنعتي ڪارخانن، ريلوائين، شهرن ٺاهڻ لاءِ پڻ گهربل پلاٽ جون سڀ ضرورتون پوريون ڪيون وينديون آهن. اهڙيءَ طرح زمين جو سرڪاري مالڪپڻو سڄي سماج جي فائدن سان مڪمل طور نهڪي ٿو.

سميت) اچي
(پنهنجن جڳهين، چوپايو مال، اوزارن ۽ اُپت سميت) اچي
وڃن ٿيون. جتي جتي ڪميونسٽ سماج نهندي وينديون تن
تن سهڪاري ۽ گڏيل کيتن جي قسم جي ملڪيت وڌيڪ ۽
وڌيڪ سماجوادي رنگ اختيار ڪندي وينديون؛ تان جو سڄي
جنتا جي ملڪيت (سرڪاري ملڪيت) سان وچي ملنديون.
هيلتائين اهڙي ڪيتري ئي ملڪيت آهي، جيڪا سهڪاري ۽
سرڪاري کيتن جي گڏيل ملڪيت آهي.

پيداوار جي وسيلن جو عام جي ملڪيت بڻجڻ مان ڪهڙا فائدا آهن؟

انساني لوٽ کسوٽ جو خاتمو ٿئي ٿو. ان ڪانسواءِ
ان ڪري سڄي پيداوار، سڌو سنئون پورهيتن جي فائدن لاءِ
ڪم آڻڻ لاءِ وڌائي سگهجي ٿي؛ هاڻوڪي توڙي آئيندي جي
رٿا عمل ۾ آڻي سگهجي ٿي، ۽ اڳوات رٿي سگهجي ٿو ته ڪيتري
انداز ۾، ڪهڙي ڪهڙي پيداوار وڌائجي، ڪهڙيون ۽ ڪيتريون
جايون، ڪاٺيون، بجلي گهر ٺاهجن ۽ ڪيترن ۽ ڪهڙن قسمن جا سڪول،
ڪاليج ٺاهجن، ڪيترا نوان گهر اڏجن ۽ اهي ڪٿي هجن.
جي پورهيتن کي سڪيا ڏجي ۽ ڪهڙن
عام جن ملڪيت جي بنياد تي پنجسالا آرٿڪ يوجنا، ملڪ
جي ذريعن جو عقل پسند نموني استعمال ڪري ٿي ۽ آرٿڪ
اُنتي ۽ کي ميزان ۾ آڻي ٿي، جنهن ڪري پيداوار ۾ اڻڊڏ ند
آرٿڪ گهوٽالا ۽ بيروزگاري کي بنجو اچي وڃي ٿو.
عام جي ملڪيت هئڻ ڪري، اقتصاديت (Economy

سماج، جنهن ۾ سڀ پيداوار جا وسيلا ملڪيت آهن، انهيءَ حڪومت خود عرضي آهي.

سرڪاري ملڪيت، يعني سڄي جنتا جي ملڪيت آهي - زمين، معدني دولت، پاڻي، ٻيلا، فئڪٽريون، ملون، کاڻيون، ريلوايون، پاڻي ۽ هوا جي آمدرفت، وڏا سرڪاري ڪبت، ٽيڪنيڪل مرمت ڪندڙ هنڌ، بئنڪون، آمدرفت جا ذريعا، ميونسپل، ڪلچرل ۽ پيون سنستائون (جهڙوڪ اسپتالون آرام گهر، سئنيٽوريم، سڪول، ڪاليج، ٿيئٽر)، شهرن ۽ ٻهرين ابراضين جو هائوسنگ فند. پيداواري سهوليتن جو ۹۰ سيڪڙو سرڪاري ملڪيت آهي.

جئن سوويت سماج ڪميونزم ڏانهن قدم وڌائيندي لئن سوويت يونين جي جنتا جي ملڪيت آهستي آهستي وڌندي ۽ وڌيڪ ۽ وڌيڪ مطم ٿيندي. ڪميونزم ۾ ٿ رڳو انهيءَ ڪي ئي پيداوار جي ذريعن جو مالڪاڻو حق هوندو.

سهڪاري ۽ گڏيل ڪيتن جي ملڪيت جو مطلب ڇا آهي؟

هيءَ ملڪيت وري ٻين ٻروهيتن جي گڏيل ملڪيت آهي. جيڪي جدا جدا قسمن جي سهڪاري ڪوششن ۾ حصيدار آهن يعني گڏيل سهڪاري ڪيت ۽ هائوسنگ ۽ ٻين قسمن جون سهڪاري سنستائون.

جنتا جي ملڪيت (سرڪاري ملڪيت) وانگر، سهڪاري ۽ گڏيل ڪيتن جي قسم جي ملڪيت ۾ ٻروهيتن جي فائدي لاءِ ئي آهي. ان ملڪيت ۾ گڏيل ڪيت ۽ سهڪاري سنستائون

ٽيڪنيڪل ۽ وگيانڪ تازه ترين
سڀني ماڊرن وسيلا آهن ۽ جي
ڪامياٻين کي ڪم ۾ آڻيندا آهن. سنه ١٩١٩ کان ١٩٦٥ تائين
ارين جو تعداد، جنکي سيڪنڊري تعليم ملي، ٢٧ سيڪڙي
ان وڌي ٣١ سيڪڙو ٿيو. گڏيل ڪيترن جي هارين جي اپت
پڻ، هنجي ڪلچرل درجي ۽ سماجڪ شعور سان گڏو گڏ تمام
گهڻي وڌي آهي.

انقلاب کان اڳ ٻڌيمانن جي ٻڌيمانن ۾ پڻ تبديل آئي آهي. گهڻو ڪري سڪيا ستايا هئا ۽
فقط ننڍي ٽولي هئي جيڪي گهرجون پوريون ڪندا هئا. سنه ١٩٦٦ ۾
مٿين طبقن جون ٿي گهرجون پوريون ڪندا هئا. سنه ١٩٦٦ ۾
سوويت يونين ۾ ١ ڪروڙ ٣٠ لک ماڻهو خاص ماهر هئا، جن
کي سيڪنڊري يا اوچ تعليم مليل هئي، پر ١٩٢٦ ۾ اهڙا شخص
وڳو ٥ لک هئا. اڄڪلهه جنتا جو گهڻو ۽ گهڻو حصو ودوان
ٻڻجي رهيو آهي. هنن مان تمام گهڻي اڪثريت مزدورن ۽
هارين جي ڪٽنب مان اچي ٿي. سوويت ودوان پنهنجي علم
۽ ڪم کي سڀني جنتا لاءِ ڪم آڻيندا آهن.

سڀني سوويت ماڻهو پنهنجن ويچارن، فائدن ۽ اديشن جي
هڪجهڙائيءَ ڪري پاڻ ۾ تمام گهڻي ميلاپ سان رهنتا. سوويت
سماج هڪ سمان محنت ڪش جي سماج هئڻ ڪري سماجي ۽
سياسي طرح مضبوطيءَ سان متحد آهي. اتي سماجي جهڳڙن لاءِ
ڪوبه وجهه ئي ڪونهي.

„سڀني جنتا جي ملڪيت“ لفظ جو ڪهڙو مطلب آهي؟

سوويت سرشتي ۾ سڀني جنتا جي ملڪيت ساڳئي وقت
حڪومت جي پڻ ملڪيت آهي ڇو ته اڄوڪي حالت ۾ سڀني

۽ آرام ۽ صحت گهرن جو بہ انتظام ڪيل آهي. ٻڍاپي لوڙهي بيماريءَ ۾، مدد لاءِ سرڪار ٻاران سوشل انشورنس ۽ مفت دوا درمل جو بہ بندوبست ٿيل آهي.

سوويت سماج ۾ ڪهڙا طبقا آهن؟

١٩١٧ واري آڪٽوبر انقلاب لوٽ کسوٽ ڪندڙ طبقن کي ختم ڪري ڇڏيو. هاڻي سوويت سماج ۾ ٻہ بورهست طبقا آهن- مزدور ۽ هاري ۽ ٻہ پورهيت ٻڌيمان.

انقلاب کان اڳ روس ۾، مزدور طبقي ۾ ٻين سرمايداري ملڪن وانگر، پرولتاري ماڻهو هئا، جنکي ڪو بہ پيداواري وسيلو نہ هو ۽ فقط پنهنجو پورهيو وڪڻي ئي گذران ڪندا هئا. هاڻي سوويت مزدور طبقو بلڪل ئي نرالو پورهست طبقو آهي جو نہ سماجواد ۾ هيڪي هاڻي اڳي وانگر پنهنجو پورهيو سرمايداري واپارين کي وڪڻو ڪونہ ٿو پوي، پر ڪين انهن ڪارخانن ۽ ملين ۾ ڪم ڪرڻو پوي ٿو، جيڪي سب سڄي سماج جي ملڪيت آهن.

جئن جئن پيداوار وڌي ٿي تئن تئن مزدور طبقو وڌندو رهي ٿو، هن طبقي جو رول، آرٿڪ مسئلن جي حل لوڙي ملڪ جي سماجي ۽ راڄنيتي وهنوار ۽ سماجي وڪاس لاءِ بلڪل اهم ۽ اختياريءَ وارو آهي. سوويت يونين جي ڪميونزم ڏانهن وک وڌائڻ ۾ مزدور طبقو هڪ مکہ سماجڪ طاقت آهي.

جهوني روسيا جا هاري، سڄو پيٽ نہ ٿيندڙ پيداش ڪندڙ شخص هئا، جيڪي سڄي عمر غريبيءَ ۽ تباهيءَ ۾ غرق هئا. اڄوڪي روسيا جا هاري يعني سوويت ڪسان اهي ماڻهو آهن، جيڪي گڏيل کيتن ۾ متحد ٿيل آهن، جنکي زرعي پيداش جا

پنج مهنا لاڳيتو سڄي ملڪ ۾ بحث مباحثو ٿيو هو. هاڻي
ڊسمبر "جوڙجڪ- ڏينهن" هجڻ سبب موڪل جو ڏينهن آهي.
هن وقت سوويت يونين جي، سپريم سوويت (پارليامينٽ)
ران ڪٽري ڪيل ڪميشن، هڪ نئون جوڙجڪ تيار ڪري
هي آهي.

سوويت جوڙجڪ جون ڪهڙيون نراليون وصفون آهن؟

سوويت جوڙجڪ جي هڪ خصوصيت آهي، هڪ سمان لوڪشاهي. اُني شهرواسين جي حقن تي، جنس، نسل، قوم، تعليم ۽ ملڪيت جي درجي جي لحاظ کان ڪابه روڪ ڪانهي. هر ڪنهن شهرواسيءَ کي ڪم ڪرڻ، تعليم حاصل ڪرڻ، آرام ۽ فرصت ماڻڻ ۽ پيريءَ جي لوشي جو برابر حق آهي. سڀني کي ڳالهائڻ، پريس، ميڙن ۽ جماعتن ناهڻ جي آزادي آهي.

سوويت يونين ۾ سڄي طاقت، شهرن ۽ ڳوٺن جي پورهيتن جي هٿن ۾ آهي، جن جا عيوضي "پورهيتن جون سوويتون" تي چونڊيل هوندا آهن ۽ جي ئي حڪومت جو راجنيتي بنياد آهن. سوويت يونين جو آرٿڪ بنياد آهي، سماجوادي نموني جو آرٿ شاستر ۽ پيداوار جي ذريعن جو عام ملڪيت بڻجڻ.

سوويت يونين جو جوڙجڪ پاڻکي رڳو شهرواسين جي حقن داخل ڪرڻ تائين محدود نٿو رکي، پر انهن کي عمل ۾ آڻڻ تي پڻ زور ڏئي ٿو. مثال طور شهرواسين جي ڪم جي حق کي عملي جامي پهرائڻ لاءِ، اُني آرٿڪ وڪاس رٿائتي نموني تي رهيو آهي ۽ نوان ڪارخانا ۽ ملون جڙي رهيون آهن، جي مڪمل روزگار جو پڪو وسيلو آهن. آرام ۽ فرصت ماڻڻ جي حق کي عمل ۾ آڻڻ لاءِ پورهيتن لاءِ ساليانو پگهار سان موڪلن

ترڪمانيہ ۽ ايسٽونيائي سوويت سوشلسٽ ريپبلڪس.

يؤ - ايس - ايس - آر جو پهريون جوڙجڪ ڪڏهن بحال ڪيو ويو؟

جنوري ١٩١٨ ۾ مزدورن، سپاهين ۽ هارين جي عيوضين جي ٽين رشين ڪانگريس محنت ڪش ۽ مظلومن جي حقن جو پڌرنامو بحال ڪيو. هن پڌرنامي، آڪٽوبر انقلاب ۾ حاصل ٿيل فائدن کي هڪ قانوني روپ ڏنو ۽ نئين سماجوادي حڪومت جي مکيه اصولن ۽ اُديشن جو اعلان ڪيو.

هن اعلان نامي ۾ چيو ويو ته سوويت سرشتي جو مک مقصد آهي انساني لوٽ کسوٽ کي ختم ڪرڻ ۽ سماج مان جدا جدا طبقا مڪمل طرح ڪڍي ڇڏڻ. اُن، رشيا کي هڪ ريپبلڪن فيڊريشن ڪري پڌرو ڪيو ۽ زمين لي خانگي ملڪيت جو حق ختم ڪيو. ان محنت ڪش جي طابطي جي فرمانن کي بحال ڪيو ۽ هڪ اعليٰ قومي آرٿڪ ڪائونسل کڙي ڪئي ۽ بئنڪن کي قومي ملڪيت ٺاهيو. اُن سوويت يونين جي پرڏيهي نيتيءَ جي بنيادي اصولن جو اعلان ڪيو، جيڪي هي هئا:- اَمن، ڳجهين عهدنامن کي رد ڪرڻ ۽ سڀني قومن جي آزاديءَ جي عزت ڪرڻ.

مٿين پڌرنامي ۾ ظاهر ڪيل اصولن جـــي بنياد لي ئي سوويت يونين جو پهريون جوڙجڪ، ٻين سوويت ڪانگريس ۾ ٣١ جنوري ١٩٢٤ لي بحال ڪيو ويو.

هاڻوڪو جوڙجڪ سوويت يونين جي غير رواجـــي آٺين سوويت ڪانگريس ۾ ٥- ڊسمبر ١٩٣٦ لي بحال ڪيو ويو، جنهن

تي پنج مهنا لاڳيتو سڄي ملڪ ۾ بحث مباحثو ٿيو هو. هاڻي
۵- ڊسمبر "جوڙجڪ - ڏينهن" هئڻ سبب موڪل جو ڏينهن آهي.
هن وقت سوويت يونين جي، سپريم سوويت (پارليامينٽ)
پاران ڪٺي ڪيل ڪميشن، هڪ نئون جوڙجڪ تيار ڪري
رهي آهي.

سوويت جوڙجڪ جون ڪهڙيون نراليون وصفون آهن؟

سوويت جوڙجڪ جي هڪ خصوصيت آهي، هڪ سمان
سوويت جوڙجڪ جي حقن تي، جنس، نسل، قوم،
لوڪشاهي. اُتي شهرواسين جي لحاظ کان ڪابه روڪ ڪانهي.
تعليم ۽ ملڪيت جي درجي جي ڪم ڪرڻ، تعليم حاصل ڪرڻ، آرام
هر ڪنهن شهرواسيءَ کي لوشي جو برابر حق آهي. سيئي
۽ فرصت ماڻڻ ۽ پيريءَ جي جماعتن ٺاهڻ جي آزادي آهي.
کي ڳالهائڻ، پريس، ميڙن ۽ شهرن ۽ ڳوٺن جي پورهيتن
سوويت يونين ۾ سڄي طاقت، "پورهيتن جون سوويت"
جي هٿن ۾ آهي، جن جا عيوضي حڪومت جو راجنيتي بنياد
تي چونڊيل هوندا آهن ۽ جي ئي سماجوادي نموني
آهن. سوويت يونين جو آرٿڪ بنياد آهي، عام ملڪيت بڻجڻ.
جو آرٿ شاستر ۽ پيداوار جي ذريعن جو شهرواسين جي حقن
سوويت يونين جو جوڙجڪ پاڪي رڳو شهرواسين جي عمل ۾ آڻڻ
داخل ڪرڻ تائين محدود نٿو رکي، پر انهن کي ڪم جي حق
تي پڻ زور ڏني ٿو. مثال طور شهرواسين جي
کي عملي جامي پهرائڻ لاءِ، اُتي آرٿڪ وڪاس ڪاٿتي نموني تي
رهيو آهي؛ نوان ڪارخانا ۽ ملون جڙي رهيون آهن، جي
مڪمل روزگار جو پڪو وسيلو آهن. آرام ۽ فرصت ماڻڻ جي
حق کي عمل ۾ آڻڻ لاءِ پورهيتن لاءِ ساليانو پگهار سان موڪل

كمانيہ ۽ ايسٽونيائي سوويت سوشلسٽ ريپبلڪس.

ـ ايس ـ ايس ـ آر جو ٻهريون دوڙجڪ ڪڏهن بحال
ڪيو ويو؟

جنوري ۱۹۱۸ ۾ مزورن، سپاهين ۽ هارين جي عيوضين
ي ٽين روشن ڪانگريس محنت ڪش ۽ مظلومن جي حقن جو
ڏرنامو بحال ڪيو. هن پڌرنامي، آڪٽوبر انقلاب ۾ حاصل ٿيل
اندن کي هڪ قانوني روپ ڏنو ۽ نئين سماجوادي حڪومت
جي مکيہ اصولن ۽ آدرشن جو اعلان ڪيو.

هن اعلان نامي ۾ چيو ويو تہ سوويت سرشتي جو مکيہ مقصد
آهي انساني لوٽ کسوٽ کي ختم ڪرڻ ۽ سماج مان جدا جدا
طبقا مڪمل طرح ڪڍي ڇڏڻ. اِن، روشيا کي هڪ ريپبلڪن
فيڊريشن ڪري پڌرو ڪيو ۽ زمين لي خانگي ملڪيت جو حق
ختم ڪيو. ان محنت ڪش جي ڪابطي جي فرمانن کي بحال
ڪيو، هڪ اعليٰ قومي آرٿڪ ڪائونسل کڙي ڪئي ۽ بئنڪن
کي قومي ملڪيت بڻايو. اُن سوويت يونين جي پرڏيهي نيتيءَ
جي بنيادي اصولن جو اعلان ڪيو، جيڪي هي هئا :— امن،
ڳجهن عهدنامن کي رد ڪرڻ ۽ سڀني قومن جي آزاديءَ جي
عزت ڪرڻ.

مٿين پڌرنامي ۾ ظاهر ڪيل اصولن جـي بنياد تي ئي
سوويت يونين جو ٻهريون جوڙجڪ، ٻين سوويت ڪانگريس ۾
۳۱ جنوري ۱۹۲۴ لي بحال ڪيو ويو.
هاڻوڪو جوڙجڪ سوويت يونين جي غير رواجـي اٺين
سوويت ڪانگريس ۾ ٥ـ ڊسمبر ۱۹۳۶ لي بحال ڪيو ويو، جنهن

پيٽرن جي اجازت نه ڏئي، جيڪا مڪمل وشواس، پالپي ۽
ايڪتا تي ٻڌل هجي.”

ڊسمبر ١٩٢٢ ۾ يوڪرين، باڻلو رشيا، ٽرنس ڪاڪيشن ۽ رشين
رپبلڪس ۾ سوويت ڪانگريسون ڪيون ٿيون، جن هڪ
يڪي حڪومت ”يونين آف سوويت سوشلسٽ رپبلڪس“
ٺاهڻ جو ويچار قبول ڪيو. هنن سوويت ڪانگريسن پنهنجا
عيوضي چونڊيا، جن تي اهو ڪم رکيو ويو ته هو اهڙو اقرارنامو
ٺاهين جنهن موجب ”يونين آف سوويت سوشلسٽ رپبلڪس“
(يو. ايس. ايس. آر) وجود ۾ اچي.

٣٠ ڊسمبر ١٩٢٢ ۾ ماسڪو ۾ ڪانگريس گڏ ٿي، جتي يونين
آف سوويت سوشلسٽ رپبلڪس جي برپا ٿيڻ جو پڌرنامو ۽
اقرارنامو ٻئي بحال ڪيا ويا.

پهرين پهرين ان يونين ۾، رشين سوويت فيڊريٽو سوشلسٽ
رپبلڪ، يوڪرين سوويت سوشلسٽ رپبلڪ، باڻلو رشين سوويت
سوشلسٽ رپبلڪ ۽ ٽرنس ڪاڪيشن سوويت فيڊريٽو سوشلسٽ
رپبلڪ شامل ٿيون. پوءِ وچ ايشيائي سوويت رپبلڪون
شريڪ ٿيون.

١٩٤٠ ۾ لٿيونيا، لٽويا ۽ ايستونيا جي ٻورهيتن پنهنجن ح
لاءِ هلچل هلائي، جنهنجي سوڀ سان آلي هڪ نئون س
وجود ۾ آيو. هنن ملڪن پاڻ کي سوويت رپبلڪون ڪ
پڌرو ڪيو ۽ سڀني عرض تي کين يونين آف سوويت سوش
رپبلڪس ۾ شامل ڪيو ويو.

اڄ يو. ايس. ايس. آر ۾ ١٥ يونين رپبلڪون آهن: ر
يوڪريين، باڻلو رشين، ازبيڪ، ڪزڪ، جيارجيا، آزربائي
لٿونيائي، مولداويائي، لٽويائي، ڪرگهيز، تاجڪ، آرم

جي حق (الڳ ٿيڻ ۽ آزاد راڄ ٺاهڻ ٺاهڻ ڪرڻ سميت) سڀني قومي ۽ مذهبي خاص حقن ۽ بندشن جي خاتمي ۽ قومي اقليتن ۽ ٽولين جي آزاد ترقيءَ جو اعلان ڪيو ويو.

هنن مٿين اصولن جو فقط اعلان نه ڪيو ويو پر انهن تي لڳاتار عمل به ڪيو ويو.

هيٺيون آزاد سوويت ريپبلڪس هستيءَ ۾ آيون:- رشين فيڊريشن (نومبر ١٩١٧ ع)، يوڪرين ريپبلڪ (ڊسمبر ١٩١٧ ع)، بائلورشين (جنوري ١٩١٩ ع)، آزربائيجان (اپريل ١٩٢٠ ع)، آرمينيا (نومبر ١٩٢٠ ع)، جارجيا (فيبروري ١٩٢١ ع). مارچ ١٩٢٢ ۾ آزربائيجان، آرمينيا ۽ جارجيا گڏجي ٽرنس ڪاڪيشن سوويت فيڊريٽو سوشلسٽ ريپبلڪ ٺاهي. وچ ايشيا ۽ دور اوڀر ايراضين ۾ ٻيون سوويت ريپبلڪس وجود ۾ آيون. رشين فيڊريشن ۾ وري ڪيتريون ئي خودمختيار (Autonomous) ريپبلڪس ڪَرَيون ٿيون.

فنلئنڊ، ايسٽونيا، لٽويا، لٿيونيا ۽ پولنڊ رشيا کان الڳ ٿي آزاد حڪومتون ٺهيون.

جئن جئن هي نوجوان آزاد سوويت ريپبلڪس اندروني انقلاب-دشمن ۽ ٻاهرين ڪاهه ڪندڙ جو مقابلو ڪري، پهنجي آرٿڪ حالت اڏي، تئن هنن پاڻ ۾ فوجي، آرٿڪ ۽ پرڏيهي وهنوار جي لحاظ کان گڏجي يونين ٺاهي. اهو ظاهر ٿي بيٺو ته پاڻ ۾ گڏجي هڪ ٻڪي سوويت حڪومت قائم ڪرڻ ۾ فائدو ٿي آهي. ان ڏس ۾ ٽرنس ڪاڪيشن ريپبلڪ شروعات ڪئي جنهن جي پٺيان سڀني سوويت ريپبلڪس پيروي ڪئي.

لينن چيو هو، "اسانکي جدا جدا قومن جي رضا خوشيءَ سان ٺاهيل يونين کپي، جيڪا هڪ قوم کي ٻئي قوم هٿان

جي ايڪتا جي بنياد تي ٺهي سازسلو ڪمت وارا رشتا ناتا وڌندا.
پوءِ حڪومت جي جڳهه هڪ ڪميونسٽ خود مختيار سماج جو سرشتو وٺندو. آرٽڪ ۽ ڪلچرل ڪيترن ئي ڪاروباري سنستائون پنهنجي راجنيتي حيثيت وڃائي ڇڏينديون. ڪورٽ، لشڪر، پوليس ۽ ٻيون سرڪاري سلطنتي - سنستائون گم ٿي وينديون.
سماج جو ڪاروبار قانوني زور زبردستيءَ تي نه پر رضاخوشيءَ سان مهنڊڻ سليس اخلاقي ۽ سماجڪ نيمن تي هلندو. آهستي آهستي ماڻهن جو اهو وهنوار بالڪل سياويڪ ٿي ويندو.
سوشلزم ۽ ڪميونزم صلح سان ڳنڍيا پيا آهن. ان ڪري سوويت يونين ۽ ٻين سماجوادي ملڪن جو مکيه ڪاريه آهي صلح قائم رکڻ لاءِ اُدم ڪرڻ. ڪميونسٽ ويچار، عام ماڻهن جون دليون ۽ دماغ کينچي رهيا آهن، نه لڙائي جهڳڙي سان، پر هڪ اعليٰ سماج جو مثال قائم ڪرڻ ۽ سک ۽ سمپتي جا امڪان پيدا ڪرڻ سان.

يونين آف سوويت سوشلسٽ ريپبلڪس ڪڏهن ۽ ڪيئن ٺهي؟

آڪٽوبر انقلاب جي سوپ ڪانپوءِ رشيا کي هڪ سوويت ريپبلڪ ڪري پڌرو ڪيو ويو.
سوويت سوشلسٽ حڪومت، انساني اتهاس ۾ پهرين حڪومت هئي جنهن پنهنجي وجود ۾ اچڻ سان ئي يڪدم سيني پيڙيل ماڻهن ۽ قومن کي مڪمل آزادي ڏني. ١٦ نومبر ١٩١٧ تي جيڪو رشيا جي عوام جي حقن جو پڌرنامو ظاهر ٿيو، انهن روسي جنتا جي برابري ۽ خودمختياري، خود آزادي

رنگ ني بدلجي ويندو جو نه اها وڏيڪ ۽ وڌيڪ مشيني ۽ آٽوميٽڪ ٿيندي ويندي، جنهن لاءِ هر ڪنهن کم ڪندڙ کي گهري ڄاڻ ۽ سڀاڻين ترقي ڪندڙ ٿيڻ جي ضرورت پوندي.

ڪميونزم ۾، پيداواري طاقتن ۾ بي حد ترقي ٿيڻ ڪري، ماڻهن کي تمام گهڻا مادي ۽ روحاني فائدا ملندا ۽ هنن جي گهرجن جي وراهپ جو نئون روپ پيدا ٿيندو. هر ڪنهن شخص کي پنهنجن گهرجن آهر سڀڪجهه ملندو، پوءِ چاهي هن جو سماجڪ درجو ڪهڙو به هجي. سياويڪ، گهرجون واجبي ۽ رواجي گونا گون هونديون، پر اهي ڪنهنجا بيهودا ريجڪ نه هونديون. اح به اُتي انساني گهرجن، کاڌي، ڪپڙي، مڪان، گهرو شين ۽ روحاني فائدن لاءِ هڪ عقل پسند ۽ سني ڪسوٽي مقرر ٿيل آهي. ٿڏهن به سوشلزم (سماجواد) اجوڪي حالت ۾ اهي سڀ گهرجون چڱيءَ طرح ميسر ڪرڻ جي قابل نه ٿي آهي.

ڪميونزم جو اهو اُديش آهي ته لڳاتار سماجڪ ترقي ۾ اضافو ٿيندو رهي ۽ هرڪنهن شخص کي پنهنجي وڌندڙ گهرجن ۽ رچن مطابق مادي ۽ تمدني فائدا ملندا رهن.

گهرجن آهر اجورو ڏيڻ واري ڪميونزم جي اصول جي حاصل ٿيڻ سان ماڻهن جو محنت ڏانهن اختيار ڪيل رخ پڻ بدلجي ويندو. اهو رڳو پئسي ڪمائڻ جو ذريعو نه ٿيندو. پر هڪ پالمرادو، شعوري ۽ اندروني ڪم لاءِ چاهنا جو ڪارڻ ٿيندو. اهو انساني ذاتن کي پڻ حسبس ۽ خود پسند خواهشن کان آجو ڪري، هرڪنهن شخص کي انساني آدم جي هرڪنهن ڪيتر ۾ سچ پچ آزاد ڪندو. اِنڪري هر شخص لاءِ ساز ملوڪت ۾ ترقي ڪرڻ جا لامحدود اِمڪان پيدا ٿيندا.

هڪ شخص ۽ سماج جي وچ ۾، شخصي ۽ سماجڪ فائدن

ي آزادي، جماعت بنديءَ جي آزادي، ووڪ جي آزادي،
ذهبي آزادي ۽ چونڊڻ ۽ پاڻ چونڊائڻ جي حق ڏني ٿو. اهو
رڪنهن شهرواسيءَ کي ڪم ڪرڻ جو، آرام جو، وندر جو،
فت تعليم ۽ دوا درمل جو، پيريءَ جي توشي جو حق ڏني ٿو.
شهرواسين کي سڀ راجنيتي آزاديون، سماجڪ حق ڏيئي،
سماجواد، هڪ شخص جي آزاد ۽ هم آهنگ ترقي لاءِ سڀ
ضرورتون ميسر ڪري ٿي ڏئي.

جڻ جڻ سماجواد وڌندي هلي ٿي، تڻ اها پنهنجي اعليٰ
منزل - ڪميونزم (ساميواد) ڏي پهچي ٿي. سوويت جنتا جو
هاڻي اهم ڪارج آهي ڪميونزم جي اڏاوت ڪرڻ.

ڪميونزم ڇا آهي؟

ڪميونزم هڪ اهو غير طبقيوار سماجڪ سرشتو آهي، جنهن
پيداوار جا ذريعا سڀني ماڻهن جي گڏيل ملڪيت آهن ۽ جو
ڪمل سماجڪ برابري ٿي پيئل آهي. هيءَ اها سماج آهي،
هن ۾ ٿي هڪ شخص جي چؤطرفي ترقي هڪ حقيقت بڻجي
، جنهن ۾ پيداوار جون طاقتون روزانو وڌندڙ سائنس ۽
ڪنالاجي جي لڳاتار ترقيءَ ٿي اسرن ٿيون؛ هيءَ هڪ اها سماج
ءِي، جنهن ۾ عام دولت اٿري نه جهجهي ٿئي ٿي جو ڪميونزم
ي هن اعليٰ اصول کي حاصل ڪرڻ لاءِ بنياد تهي ٿو: ”هرڪو
پنهنجي لياقت موجب ڪم ڪري ۽ گهر جي آهر ڪيس اجورو
ملي.“

ڪميونزم ۾ بدني ۽ دماغي پورهئي جي تفاوت سان گڏ
شهرن ۽ ڳوٺن جو فرق پڻ ختم ٿي ويندو. خود محنت جو روپ

سماجواد ڇا آهي؟

سماجواد هڪ اهڙو سرشتو آهي، جنهن ۾ پيداوار جي ذريعن
جي قومي ملڪيت هئڻ جي بنياد تي ٻڌل آهي، جنهن ڪري
ان ۾ خون چوسيندڙ طبقا ڪونهن ۽ هڪ انسان ٻئي انسان هٿان
ڦرجي. انهي سماجڪ برابري آهي ۽ سموري طاقت پورهيتن
جي هٿن ۾ آهي. سماجواد هن اصول تي ٻڌل آهي: ”هر ڪنهن
کي پنهنجي ذاتي لياقت مطابق ڪم جو وجهه ملڻ گهرجي ۽ اجورو
ڪم جي مد نظر، جنهن ۾ انداز ۽ خاصيت ٻئي اچي وڃن ٿا.“

پيداوار جي ذريعن جو قومي ملڪيت هئڻ سبب ملڪ جي
آرٿڪ حالت، هڪ ئي يوجنا هيٺ آڻي سگهجي ٿي ۽ پڻ ان
کي بهتر بڻائي سگهجي ٿو. خود پيداوار جا ذريعا ئي روڪ ٽوڪ
لڪڙا وڌي سگهندا ۽ قومي آپت کي سيني محنت ڪشن جي
فائدي لاءِ ڪم آڻي سگهجي ٿو. اهين سيني شخصن جي مادي
۽ روحاني گهرجن کي لڳاتار پورو ڪري سماجواد جو مکيه مقصد
حاصل ڪري سگهجي ٿو.

سماجواد، فرد جي حقيقي آزاديءَ جو ضامن آهي. سماجوادي
سماج ۾ ڪنهن به ماڻهوءَ جي حيثيت فقط محنت تي مقرر ڪري
ٿي. سوويت سماجوادي سرشتو، مڪمل طرح قومي ظلم ختم
ڪري، سيني ماڻهن ۽ قومن ۾ برابري قائم ڪري ٿو. اهو زالن
کي به مردن سان گڏ، واجبيتي ۽ سماجڪ ڪمن ۾ برابري جا
حق ڏئي ٿو. اهو، ڪنهن به جنس، قوميت ۽ جاتيءَ جي پيد
بنا هر ڪنهن کي برابر ڪم لاءِ برابر اجورو ڏئي ٿو. اهو سيني
شهرواسين کي، ڳالهائڻ جي آزادي، پريس جي آزادي ، گڏجڻ

سرمايداري طبقي نه طبقي کان گهٽي بهتر سماج ناهي سکهيتا . سرمايداري طبقي نه
طبقي کان گهٽي بهتر سماج ناهي سکهيتا
انهن لي سمجهيو نه آن کانسواء ٻيو ڪوئي حڪومت سيالي
نه سگهندو.

اڄوڪي زماني ۾ جو سماجوادي حڪومتن جو سرشتو پيدا ٿيو
آهي ۽ جنهن ۾ دنيا جي ڪل آدم جو اٽڪل ٽيون حصو اچي
وڃي ٿو، تنهنجو بنياد آڪٽوبر انقلاب ۾ ئي سمايل آهي.
آڪٽوبر انقلاب جي آزمودي (قومي مسئلي کي حل ڪرڻ جي
آزمودي سميت) پيٺڪن ۽ غلام ملڪن جي جنتا کي پنهنجي
آزاديءَ جي جنگ لاءِ اُتساهت ڪيو.

هن انقلاب جو ٻيو هڪ پهلو، جيڪو انتر راشٽري اهميت
وارو آهي، سو اهو آهي ته اتهاس ۾ هي پهريون انقلاب هو،
جنهن جنتا کي راڄنيتي حقن سان گڏ، هڪ محفوظ زندگي
گذارڻ لاءِ مادي ضرورتون ميسر ڪري ڏنيون. رشيا ۾ هن انقلاب
ڪري، جيڪا حڪومت ۽ سماج ڪڙي ٿي، تنهن اهو مثال قائم
ڪيو ته ڪيئن هڪ عام رواجي شهرواسيءَ جو وڌيڪ ڀلو ڪري
سگهجي ٿو ۽ ڀڻ سندس سک وڌائي سگهجي ٿو. آن ٻين ملڪ
جي پورهيتن کي به پنهنجن حقن کي لڙي حاصل ڪرڻ ل
همٿايو.

آڪٽوبر انقلاب، ٻين قومن جي وچ ۾ سازسلوڪت ۽ سه
جا نوان رستا قائم ڪرڻ جو اعلان ڪيو. سوويت يونين ۽
سماجوادي ملڪن ۾، انسانذات، ڏولت جي جنگين ک-ي
ڪرڻ ۽ عالمگير امن ۽ سکي آئيندي کي هٿ ڪرڻ جي ڪو
۾، پڪي ۽ پروسي جوڳي مدد حاصل ڪئي آهي.

۽ زميندارن کان سڀ زمينون هارين کي سداين لاءِ مفت ۾ ڏيئي ڇڏيون. بئنڪون، ريلوايون ۽ وڏا صنعتي ڪارخانا، قومي ملڪيت بڻايا ويا.

هن انقلاب طبقاتي ظلم، هڪ انسان جو ٻئي انسان هٿان ڦرجڻ ۽ قومي ستم سڀ ختم ڪري ڇڏيا، اُن هرڪنهن قوم کي خوداراديت جو حق ڏنو جنهن موجب هوءَ بلڪل جدا ٿي سگهي. سيني پورهيتن کي استحصال جا سڀ حق ڏنا ويا. زالن کي غلاميءَ کان آزاد ڪيو ويو ۽ تاريخ ۾ پهرين دفعو کين برابريءَ جا حق عطا ٿيا.

آڪٽوبر انقلاب روس جي تاريخ ۾ هڪ غيرمعمولي ڀاڱو ادا ڪيو. اُن رشيا کي سرمائيداري سرشتي کان ٻاهر ڪڍي دنيا ۾ هڪ اعليٰ ترقي پسند سرشتي جي شروعات ڪئي. اُن رشيا کي پنهنجي قديم ترين جهالت کي دور ڪري، هڪ ترقي يافته ۽ طاقتور سماجوادي ملڪ بڻائڻ جو موقعو ڏنو.

آڪٽوبر انقلاب جي انٽرنيشنل اهميت ڪهڙي آهي؟

آڪٽوبر سماجوادي انقلاب، دنيا ۾ ٻن مخالف سماجڪ سرشتن کي وجود ۾ آندو. هن انقلاب دنيا ۾ پهرين سماجوادي حڪومت برپا ڪري انسان ذات جي تاريخ ۾ هڪ نئون دور شروع ڪيو جو هو سرمائيداري سرشتي مان نڪري سماجوادي ۽ ساميوادي سرشتي ۾ داخل ٿيڻ. اُن، دنيا جي تاريخ جي ٻن ڏسن ۾ ٽڪرائجي ويل وڌائي - سماجڪ ترقي ۽ انسانيت جي سوڀ.

آڪٽوبر انقلاب، قوم جي مڪمل طاقت - محنت ڪش ڪي الهاس جوڙڻ لاءِ جاڳايو ۽ اهو ثابت ڪيو ته اُهي سرمائيداري

سماجڪ ۽ سرڪاري سرشتو

روسي اتهاس ۾ آڪٽوبر انقلاب ڪهڙو ڀاڱو ورتو؟

فيبروري ١٩١٧ تائين روس، دنيا جي سخت رجعت پرست ۽ ظالم بادشاهتن مان هو. ان بادشاهت جي مدد سان سرمائيدار ۽ زميندار، جن وٽ ان ملڪ جي گهڻي دولت قيد هئي، مزورن ۽ هارين کي بيرحميءَ سان پيڙيندا هئا. رشيا، آرٿڪ طور هڪ پٺتي پيل ملڪ هو، جتي جنتا جي تمام گهڻائي ڏاڍي تنگدستيءَ ۾ گذاريندي هئي.

پهرين مهاڀاري لڙائيءَ ۾ رشيا ڏاڍو نقصان سٺو ۽ محنت ڪش انسانن جون مصيبتون پڻ تمام گهڻيون وڌي ويون. انقلابي حالتون پيدا ٿيون، جن فيبروري ١٩١٧ ۾ عام بغاوت آندي. بادشاهه نڪولس ٻئي کي مجبور ٿي تخت ڇڏڻو پيو. هڪ عارضي بورزوا سرڪار حڪومت جون واڳون ورتيون.

قدرتي پيداش کي نقصان
چورائيندڙن ۽ مڪاني آفيسرن کي قدرتي پيداش کي نقصان
رسائڻ لاءِ عيوضو ڀري ڏيڻو پوندو آهي.
پيلن ۽ مڇيءَ جي سنڀال لاءِ خاص سرڪاري جاچ سنستائون
آهن. انهنکي پبلڪ سنستائون، خاص ڪري شڪار ڪندڙن
۽ مڇين جون ڪلبون، مدد ڪنديون آهن.
سرڪار، راندين جي جانورن ۽ مڇيءَ جي گهٽڻ اهم ذاتين
جي سار سنڀال ۽ وڌائڻ ويجهائڻ لاءِ خاص ٻجيٽ ناهيندي آهي.
ٻجلي گهرن ۾ ندين تي بندن ٻڌڻ ڪري، هڪ هنڌان ٻئي
هند ويندڙ مڇين جي سنڀال جو مسئلو پيدا ٿيندو آهي، جنهن
کي حل ڪرڻ لاءِ اجا تائين بندن ۾ پوريون ڏاڪڻيون ۽ لنگهه
ڪونهن. قيمتي مڇين جي هنراڏو نموني پالنا ڪرڻ تي خاص
ڌيان ڏنو ويو آهي. جڏهن ندين تي بند ٻڌا ويا هئا، تڏهن
قاعدي موجب نون تلائن ۾ مڇين لاءِ آکيرا ناهيا ويا هئا.
ايندڙ ۲۰ سالن لاءِ، پاڻيءَ جي ذريعي جي استعمال ۽ سنڀال لاءِ
هڪ وڏي عرصي واري ماسٽر پلئن ناهي پيئي ويئي. ان ۾
مڇيءَ جي پالنا ۽ سنڀال لاءِ، اُپاءَ ڏنل آهن.
قدرتي ذريعن جي اثرائتي نموني استعمال جا هيٺيان انگ
اکر آهن:- انقلاب کان اڳ آئي ۷۰ سالن ۾ رڳو ۸۹۱،۰۰۰ هيڪٽر
زمين پيلن لاءِ هٽي (۱۸۴۴ کان وٺي ۱۹۱۴ تائين). سوويت
حڪومت جي ۴۸ سالن ۾ (۱۹۱۷ کان ۱۹۶۵ تاءِ) ۱۵،۰۰۰،۰۰۰
هيڪٽرن کان به وڌيڪ زمين پيلن لاءِ ڪم آئي. هلندڙ پنج
سالي يوجنا (۱۹۶۶ کان ۱۹۷۰ تائين) موجب ۹،۰۰۰،۰۰۰
هيڪٽر زمين پيلن لاءِ ڪم ايندي. انقلاب کان اڳي جيڪي
جانور ڇڻ ختم تي ويا هئا، ان جو عدد هاڻي تمام گهڻو وڌيل
آهي. آئي ۹۰۰،۰۰۰ جهنگلي سوئر، ۷۵۷،۰۰۰ سامبر، ۰۰۰،۰۰۰
اُڙيان ڦاڙهل ۳۰۰،۰۰۰ سائبيريائي ٻڪريون ۽ ۴۰،۰۰۰ لڌڙا آهن

هي. اهو ١٩٢٦ ۾ برگزِن جي اهم جانور سمُور ۽ سائبيريائي ٻلن جي، ايپاس ۽ سنڀال لاءِ ڪڙو ڪيو ويو هو.

الميُن حفاظتي هنڌ، ڏاڪڻي يورل جي اوڀر وارين اهين تي، ٣٢،٠٠٠ هيڪٽرن ۾ ٻڪڙيل آهي. اهو ١٩٢٠ ۾ الميُن ڪرين جي معدني پيداش، نباتات ۽ جانورن جي سنڀال ۽ پياس لاءِ ڪڙو ڪيو ويو هو. هتي سائوٿ يورل ننچر ميوزيم ۽ کوجنا ليبارٽري پڻ نهيل آهي. هتي ١٤٥ کان مٿي معدني ميون لڌيون ويئون آهن، جن مان ٣٠ کن نه اهڙيون آهن، جيڪي دنيا جي ٻئي ڪنهن به هنڌ ڪونه لڌيون ويئون هيون.

وورونيز حفاظتي هنڌ، ٣٠،٨٠٠ هيڪٽر ڍگهو آهي ۽ ١٩٢٢ ر لڌڙن جي پالنا لاءِ ڪڙو ڪل آهي.

هنن ڪانسواءِ ٻيا ٻيلن جا حفاظتي هنڌ پڻ آهن، جتي پائنـ پانت جي آبهوا ۽ طبعي بناوٽ ۾ وڻن، ٻوٽن، ٻيلن ۽ جهنگلي جانورن جي سنڀال ۽ وڪاس جي کوجنا ٿئي ٿي، جنمان مشهور آهن — ڪاڪسيائي، لگوديخ، ذڪالا ۽ ليبردا جابلو ٻيلن جا حفاظتي هنڌ، جيڪي ڪاڪيشز ۾ آهن ۽ سخولي - آلن ۽ ڪرولرسڪ، جيڪي سوويت دور اوڀر ۾ آهن ۽ ڪرسڪ حفاظتي هنڌ، جيڪو يورپي حصي ۾ هڪڙو ئي آهي.

قدرتي پيداش جي ڪهڙي سنڀال ڪئي وڃيٿي؟

گهڻن ملڪن ۾ سرڪاري سنسٿائون قدرتي پيداش جي سنڀال جي ڪم ۾ مشغول رهن ٿيون. انهن لاءِ قانوني اپاءَ پڻ ورتل آهن، جن ۾ ٻيلن جي استعمال ۽ ڪن خاص جانورن، پکين ۽ ڪن جي قسمن جي شڪار تي بندش پيل آهي. شڪار

جي مکيہ ذاتين جي سنڀال لاءِ ٨٠ کان وڌيڪ هنڌ آهن جتي
انهنکي قـومي آرٽڪ حالت جي بهتريءَ لاءِ وگيانڪ کوجنا لاءِ
پڻ ڪم آندو ويندو آهي.

پيچورا - اليچ حفاظتي هنڌ، اتر يـورل ۾ ڪومي
خود مختيار رياست ۾ پيچورا نديءَ جي اتر ۾ آهي، جنهنجي
پکيڙ ٧١٤،٣٠٠ هيڪٽر آهي. اهو ١٩٣٠ ۾ شروع ڪيو ويو هو،
ان لاءِ ته اترئين ٻيلن جي پٽي جي خاص وياڳن جي پيداش ۽
رشيا جي يورپي حصي جي اترئين ايراضيءَ جي خوراڪ، مڇين
۽ راندين جي جانورن جي، سنڀال ۽ اپياس ڪري سگهجي. هن
حفاظتي هنڌ جي هڪ خاص رت آهي سامبر جانور کي پالتو
جانور بڻائڻ.

بيلوويز بيلو، ٻيو اهڙو هنڌ آهي جيڪو ١٩٤٠ ۾ شروع
ٿيو. اهو بـائلورشيا جي برِيسٽ ۽ گرودنو ايراضين ۾ ٧٤،٢٠٠
هيڪٽر ڊگهو آهي. اُتي يورپي هرڻ، هرڻي، جهنگلي سوئر ۽
سامبر جي اپياس ۽ اُنتيءَ جو مرڪز آهي ته اولهہ يورپي قسمن
جي وڏن پنن وارن ٻيلن جي سنڀال ۽ اپياس جي پڻ جڳهہ آهي.

استراخان حفاظتي هنڌ، وولگا نديءَ جي دوآبي ۾
٤٢،٥٠٠ هيڪٽرن ۾ پکڙيل آهي. اهو ١٩١٩ ۾ پاڻيءَ جي
ڪڪڙن جي آکيرن ۽ ڪنين چاڻڻ جي جڳهين جي حفاظت
ڪرڻ ۽ وولگا دوآبي جي وڪاس جو اپياس ڪرڻ لاءِ شروع
ڪيو ويو هو.

برگوزن حفاظتي هنڌ، ٢٤٨،٢٠٠ هيڪٽر لمبو آهي ۽
بئڪال ڍنڍ جي اوڀر ڪناري ۾ ۽ برگوزن ايـراضيءَ ۾ ڦهليل

جي لحاظ ڪري ڪيترن شهرن ۾ نوان ڪارخانا پيدا ٿيا آهن. سڄ
۾ ١٩٥٣ کان ١٩٦٥ سالن ۾ ٧٠٠ ڀيرا گئس جا کيت ۽ لوهه، پٽرول،
ڪيميائي جسمن، ٽڪر ۽ سون جا هنڌ لڌا ويا، ٢٢٧ تيل ۽ گئس
جا مرڪز ولايا ويا، ڪيتري معدني شين جا ڪارخانا ۽ ڪاٺيون
[illegible] ويئون، ١٢١ ڪوئلي جون کاڻيون کوليون ويئون، ١٧٥
تيل ۽ گئس جا مرڪز کوليا ويا ۽ سون جون ٢٨٠ کاڻيون
شروع ڪيون ويون.

[illegible] ڪاڪيشيا [illegible] سالن ۾ [illegible] جي کاڻين جي کوٽ سان
سوويت شهرن جي ترقيءَ جو وسيلو ملي آهي.

[illegible] معدني شين جا پيدوار آهن، سي ڪيترن
ملڪن لاءِ ڪافي آهن ته سوويت يونين جي يورپي حصي ۾
[illegible]، ڪهڙي ڪان ۽ گئس کوٽڻ ۾ مشغول آهن.

[illegible] جا ڪان مشهور آهن؟

[illegible] جي [illegible] لوهه ۽ مئگنيز، تيل ۽ ڪرومئيم
[illegible] ۽ [illegible] تيل ۽ جابلو [illegible] جو لاثاني
[illegible] [illegible] ته جيڪي پرسند آهن. اح به
[illegible] [illegible]، يورل جي زمرد، سنگمرمر ۽
[illegible] [illegible] سيڻيون چيزون لاهيندا
[illegible] [illegible] جو ڪارخانو جيڪو
[illegible] [illegible] طرح استعمال ڪرڻ
[illegible] [illegible] ڪيا ويا آهن.

[illegible] لاءِ ڪهڙا هنڌ آهن؟

[illegible] ۽ تلن برلن

گذريل ١٥ سالن ۾ جهازن جو تعداد ٻيڻو ٿي ويو آهي ۽ انجڻون چڙهيون ٿي ويئون آهن.

سوويت ٻيڙا انٽلانٽڪ هندي، پئسفڪ مهاساگرن ۽ آرڪٽڪ ۽ آلمت آرڪٽڪ ۾ اوڀهي ڀاڱي ۾ مڇي مارڻ ويندا آهن.

سوويت يونين ۾ جهنگا ۽ مڇي ڦاسندي آهي، سا دنيا جون ڇهون حصو آهي. ١٩٦٦ ۾ سوويت يونين ۾ ڦاسايل مڇيون ۽ سامونڊي جانور ڪل ٦٠ لک ٽن هئا. سن ١٩٧٠ ۾ اهو انداز وڌائي ٨٠، ٩٠ لک ٽن ڪرڻ جي رٿ رٿيل آهي.

سوويت يونين جي معدني پيداوار ڪهڙي آهي؟

سوويت يونين ۾ سڀني قسمن جون معدني شيون لڀنديون آهن. انهيءَ انداز ملڪ جي وڌندڙ گهرجن لاءِ ڪافي آهي.

سوويت يونين ۾، ١٦ مشهور معدني شين مان ١٣ موجود آهن، جهڙوڪ تيل، ڪوئلو، جست، نڪل، باڪسائيٽ، پارو، گندڪ وغيره به اچي وڃن ٿا.

دنيا جي معدني شين جو هيٺيون حصو، سوويت يونين ۾ لڀندو آهي:—

لوهه جو ٤١ سيڪڙو
پوٽشم لوڻ جو ٥٤ سيڪڙو
ڪوئلي جو ٥٧ سيڪڙو
ڪوئلي جو قسم (Peat) ٦٠ سيڪڙو
مئنگنيز جو ٨٨ سيڪڙو

سوويت يونين ۾ تيل، قدرتي گئس، پلاٽينم جو گهڻي ۾ گهڻو پيداوار ٿيل آهي ۽ سون ۽ ٻين شاهاڻن ڌاتن جو به گهڻو خزانو موجود آهي. سوويت زماني ۾ ڪيترن ئي ڌاتن

۽ ٻاڙها ڇرڪ، جابلو ٻڪر وغيره، وچ ايشيا جي ٻيابانن ۾ وڙڪ ٻاڙها ٻگهڙ، برفاني ڦاڙها، جابلو ٻڪر وغيره ٿين ٿا. واپار جي لحاظ کان نهايت اهم آهن پشم ڏيندڙ جانور (نوريئرا، ڇڇوندر، سمور، برفاني لومڙ). پشم جي انداز، ترائيت ۽ اڳهه جي لحاظ کان سوويت يونين پهرين نمبر ملڪ آهي. ليننگراڊ ۾ ٻن ٻن سالن کانپوءِ پشم جو انٽرنيشنل نيلام ٿيندو آهي.

رشيا ۾ کائڻ جي مڇيءَ جا ڪهڙا قسم آهن؟

سوويت يونين جي ڍنڍن، نديون ۽ سمنڊن ۾ اٽڪل ۱۵۰۰ ذاتين جون مڇيون ٿين. واپار جي لحاظ کان ۲۵۰ کن ذاتيون اهم آهن.

اتر جي نديون ۾ سائبيريائي اسٽرگين، اسٽرليٽ، سالمن، سگ، گريلنگ، برج، بربوٽ، ڪارپ، بريم اسٽڪلبڪ، ڪروسين، پائيڪ برج، شمٽ مڇيون ٿين ۽ اتر وارن سمنڊن ۾ هيرنگ، ڪاڊ، باس، فلئٽ، نواگا مڇيون ٿين ۽ بالٽڪ سمنڊ ۾ اسٽرگين، اسپراٽ، ڪاڊ، ايل، لمپري ٿين. دور اوڀر ۾ سالمن سائبيرين سالمن، همپبڪ سالمن، برج، هليبٽ، هيرنگ، فلئٽ، گري مليٽ ۽ ڪاڊ مڇيون ٿين. ڏاکڻي نديون ۾ اسٽرليٽ، ڪارپ، ڪروسين، بريم، پائيڪ برج، روچ ۽ شمٽ مڇيون ٿين. ڪاري سمنڊ ۾ گري مليٽ، پليس، گوبي، پائيڪ برج، اسٽرگين، مئڪريل، اسڪاڊ ٿين. ڪئسپين سمنڊ ۾ ووبلا، سارڊيل، بيلوگا، اسٽرگين، سالمن ۽ سيورگا مڇيون ٿين.

ڪئسپين سمنڊ جي مڇين — بيلوگا، اسٽرگين ۽ سيورگا مڇين مان مشهور روسي ڪئويئر آچار ٺهندو آهي. سوويت مڇي ڦاسائيندڙ آرماڙ ساڄي دنيا ۾ وڏي پروڊي ۽ اپ-ٽوڊيٽ آهي.

ذُڪڙ ۾ تندرا ڏانهن ۽ اتر ۾ پيلائي ڊيري ڊيري هن، جي

پلائي ميدانن ڏانهن مڙن ٿا.
اتر يورپي ۽ سائبيريائي پيلا (تائيگا) لکين ڪلوميٽرن ۾ پکڙيل
آهن، جن جون مکيه ذاتيون آهن ديال، صنوبر، سرو وغيره.
يورپي حصي جي ڏکڻ ۾ ۽ دور اوڀر ۾ شاهه بلوط، سارهه،
صنوبر وغيره جا پيلا تمام عام جام آهن.
ڏکڻ ۾ ندين جي پرسان پيلن جون وڏيون گول ٻنيون آهن.
ڪاڪيشز جون لاهيون شاهه بلوط، صنوبر جي پيلن سان ڇانيل
آهن. وچ ايشيائي جبل ته اخروٽ جي وڻن
جي پيلن ڪان، ساري دنيا ۾ مشهور آهن.
هنن پيلن جي آرٿڪ اهميت بيحد گهڻي آهي. سوويت
يونين سڀني ملڪن کان گهڻي ۾ گهڻو ڪاٺ پيدا ڪندڙ آهي.
آتي ١٩٦٥ ۾ ٣٧٦،٠٠٠،٠٠٠ ڪيوبڪ ميٽر ڪاٺ ڪٽيو ويو،
جنهن مان ٢٧٦،٠٠٠،٠٠٠ ڪيوبڪ ميٽر واپار لاءِ هئا. سوويت
يونين گهڻوئي ڪاٺ ٻاهر روانو ڪندي آهي.

جانورن ۽ ٻوٽن بابت ڪهڙي خبرچار آهي؟

سوويت يونين ۾ اٽڪل ١٧٠٠٠ ذاتين جا ٻوٽا پيدا ٿين ٿا.
آتي گهڻن ئي قسمن جا جانور ٿين ٿا. اتر ۾ گوج مڇي،
برفاني رڇ، سامونڊي گهوڙا، بگهڙ، برفاني لومڙ، سها ۽ قاڙها
تين ٿا.
ٻيلن واري ابراضي ۾ ناسي رڇ، سياهه گوش، لومڙ، سمور،
نوريٽرا، هرڻ ۽ رخ پکي تين ٿا ۽ سوويت يونين جي دور اوڀر
۾ اسوري ٻيلن ۾ چيتا ۽ سانڊيا تين ٿا ۽ ڏاکڻين ميدانن ۽ بيابانن
۾ سها، تلور پکي، هرڻ، چيتا ۽ ٻيا جانور تين ٿا ۽ ڪاڪيشز

۽ ماسڪوا ندين کي ڳنڍيو آهي ۽ سوويت راڄڌانيءَ ماسڪو جي پاڻيءَ جو مسئلو حل ڪيو آهي. ٽيون آهي ١٠١ ڪلوميٽر ڊگهو وولگا - ڊان واهه، جيڪو ١٩٥٢ع ۾ شروع ڪيو ويو، جنهن ڪاري ۽ ڪئسپين سمنڊ جي وچ پاڻيءَ جو ننڍو رستو قائم آهي. چوٿون آهي اُتر ڪريميائي واهه (جيڪو اڃا اڏجي رهيو آهي) جو آڪٽوبر ١٩٦٣ ۾ کوليو ويو، جيڪو ڊنيپر نديءَ جو پاڻي ڪٽي ڪريميا جي سڪ وارن ميدانن تائين پهچائي ٿو. جڏهن سڄو ٺهي تيار ٿيندو، تڏهن اهو ٤٠٠ ڪلوميٽر ڊگهو ٿيندو.

جولاءِ ١٩٦٤ ۾ پهريون دفعو، ٣٦١ ڪلوميٽر ڊگهي وولگا - بالٽڪ واهه ۾ جهاز راني شروع ٿي. هي واهه دنيا ۾ لنبي ۾ نمبر آهي. جيڪي نوان واهه ٺهي پيا، سي پنجن سمنڊن - اڇي، بالٽڪ، ڪئسپين، ڪاري ۽ ازوو - کي ڳنڍيندي، هڪ اونهو پاڻيءَ جو رستو ٺاهيندا. ان ڪري بالٽڪ سمنڊ کان ڪاري سمنڊ تائين جيڪو پاڻيءَ جو رستو آهي، سو سڄي يورپ جي ساموندي رستي جو اَڌ آهي.

ڪاٺ جي پيداش ڪيتري آهي؟

سوويت يونين جي ڪل اڌ حصو ايراضي ٻيلن سان ڍڪيل آهي، جا ١٢٫٠٠٠٫٠٠٠ چورس ڪلوميٽر ٿيندي. اها دنيا جي ٻيلن جي ايراضيءَ جو ٽيون حصو ٿيندي. ڪل ٨٫٤٠٠٫٠٠٠ چورس ڪلوميٽر ٻيلائي ايراضيءَ جو فائدو وٺي سگهجي ٿو ۽ ڪاٺ جي بچت ٨ هزار ڪروڙ ڪيوبڪ ميٽر آهي. ساليانو ٨٠ ڪروڙ ڪيوبڪ ميٽرن جي واڍ سان سڄي دنيا جي گهرج پوري ڪري سگهجي ٿي.

هي ٻيلا اولهه ۾ بالٽڪ سمنڊ کان، اوڀر ۾ پئسفڪ تائين پکڙيل

اُزبيڪستان، تاجڪستان ۽ ڪرگهيز جون ڪي ايراضيون اچي
وڃن ٿيون. جولاءِ ۾ وچولو گرمي پد آهي +٣٠-+٢٥ ڊگريون (سن)
جيڪو خط استوا جي گرمي پد کان گهٽ آهي. جنوريءَ ۾ وچولو
گرمي پد آهي ڪاٽو ١٦ ڊگريون (س). هنن بيابانن ۾ اڪثر
ڪري سڄي سال ۾ ٢٥٠ مليميٽرن کان به گهٽ برسات
پوندي آهي.

صدين پر ترڪمانيه، ڪرگستان، اُزبيڪستان، تاجڪستان
۽ ڪرگهيز جي ماڻهن بيابان خلاف جبري جنگ جوٽي.
زبردست ڪوشش ڪانپوءِ هنن ٿورين ايراضين کي ريج ڏيئي
ڪجهه ساوڪ پيدا ڪئي. ليڪن ڪنور ريتي، هنن جي محنت
جو ڦل برباد ڪري ڇڏيندي هئي. رڳو سوويت زماني ۾ ئي
بيابانن کي آباد ڪرڻ ۽ ورين پوکون ڪرڻ ۾ ڪيترائي واهه
کوٽائڻ لاءِ هڪ مڪمل رٿ تيار ڪئي ويئي.

گذريل ٢٠ سالن ۾، ڪاراڪم بيابان، هنگري ميدانن،
مرگهاب ماٿريءَ تاجڪستان جي وخش نديءَ جي ماٿريءَ ۾ ۽
اُزبيڪستان جي زراوشن نديءَ جي ماٿريءَ ۾، ترڪمانيه جي
آتريڪ ۽ مرغب ۾ ۽ ڪرگهيز ۾ چو نديءَ تي وڏا واهه ٺاهيا
ويا آهن، جيڪي چڻ انسان هٿان ٺاهيل نديون پيئون لڳن.

٨١٥ ڪلوميٽر لنبو ڪاراڪم واهه، جيڪو اڃا تائين پيو
ٿهي، هاڻي به "آمو دريا" نديءَ مان پاڻي کڻيو، ترڪمانيه جي
راجڌانيءَ عاشق آباد کي پيو پاڻي پهچائي. اڄڪلهه اهو واهه
١٦٠،٠٠٠ هيڪٽر نئين زمين کي پاڻي ٿو ڏئي، جنهمان ٠٠٠،
هيڪٽر ڪڻڪ پوکڻ لاءِ ڪم اچن ٿا. سنه ١٩٧٠ تائين، ه
١٢٠،٠٠٠ وڌيڪ آباد ٿيل هيڪٽرن کي پاڻي ڏيندو جيڪ
هن واهه جي نهندڙ زمين سان واسطو رکندڙ آهن ۽ ٩٠،٠٠٠ ا

اوچائي ۱۶۳۰ ميٽر آهي. سراسري طور بئڪال ڍنڍ، سمنڊ جي سطح کان ۴۵۳ ميٽر مٿي آهي. هن ڍنڍ ۾ ۳۰۰ کان به گهڻيون نديون ۽ وهڪرا ڇوڙ ڪن ٿا، پر نڪري ٿي رڳو هڪڙي ۽ اوتهي ندي - آنگارا، اُن مان وهندي آهي. بئڪال ڍنڍ ۾ تمام نرالي قسم جا جانور رهن ٿا، جن جون اٽڪل ۱۰۰۰ ذاتيون آهن. اُنهن مان ٽي حصا اهي آهن جيڪي هن ڍنڍ ۾ ئي پيدا ٿيندڙ آهن.

سڀني کان مشهور کاري پاڻيءَ جي ڍنڍ - بسڪنچڪ آهي جا وولگا جي اوڀر ۾ آستراخان ايراضيءَ ۾ آهي. هن ڍنڍ ۾ گهڻيئي کاري پاڻيءَ جا چشما پوندا آهن ۽ هتي عام لوڻ جو پنڌار سڄي پٽ اُڪت آهي. هڪ صديءَ کان به مٿي هن ڍنڍ مان لوڻ ڪڍيو ويو آهي ته به اُن جو پنڌار پريل ئي آهي. بسڪنچڪ ڍنڍ کي ڪيترن ئي وقتن کان ”رشيا جي لوڻ جو خزانو“ ڪري ڪوٺيو ويو آهي. هڪ وگيانيءَ ڪٿ ڪئي آهي ته هن ڍنڍ ۾ ايترو ته لوڻ آهي جو اهو سڄي دنيا کي هڪ هزار سال تائين ڏيئي سگهجي ٿو.

اُتي ڪي بيابان آهن؟

هن ملڪ جو چوٿون حصو بيابانن ۽ نيم بيابانن سان ڍڪيل آهي. آرڪٽڪ ڪناري لڳ آهن ٽنڊرا جون وڏيون بنا بي پايان پکيڙون — شاهي برفيلا ميدان، جن جو گهڻو ڪري وقت لاءِ اونهاري ۾ جڏهن برف ڳرندي آهي تڏهن پاڻيءَ جا ڇمڪندڙ تلاءُ ٺهي پوندا آهن ۽ ساڻي سينڌو ڇمي وهندي آهي. ڪئسپين سمنڊ کان وٺي اوڀر طرف هڪ شاهي ايشيائي رڻ پٽ ڇانيل آهي، جنهن ۾ ترڪستان جا ڏاکڻا ضلعا، ترڪمانيا

بجليءَ جا ذريعا آهن. اهي ذريعا دنيا جي پاڻيءَ جي بجليءَ
جي ذريعن جو ۱۱٫۴ سيڪڙو آهن. ڏيکو، پاڻيءَ جي نيڪال
۽ وهڪ جي رفتار ۾ سوويت يونين ۾ گهڻيون نديون دنيا جي
تمام وڏين ندين مان آهن. مثال طور، لينا (۴۲۷۰ ڪلوميٽر)
وولگا (۳۶۹۰ ڪ - م) اوب (۳۶۸۰ ڪ - م) ارٽيش
(۴۴۲۲ ڪ-م) ينيسي (۳۳۵۰ ڪ-م) آمور (۲۸۴۶ ڪ - م)
ڪوليما (۲۶۰۰ ڪ - م) يورل (۲۵۳۴ ڪ - م) ڊنيپر (۲۲۸۵
ڪ - م) اولينڪ (۲۱۶۲ ڪ - م) ڊان (۱۹۷۰ ڪ - م) انگارا
(۱۸۳۰ ڪ - م).

سوويت يونين ۾ گهڻيون ڍنڍون آهن؟

اٽي ۲۵۰٫۰۰۰ ڍنڍن مان ۱۹ ڍنڍن جي ايراضي هڪ هزار
چورس ڪلوميٽر آهي. انهن مان چار آهن ارل، بئڪال،
بالخش ۽ لڊوگا، جنهن هرهڪ جي ايراضي ۱۵٫۰۰۰ چورس
ڪلوميٽرن کان مٿي آهي.

گهڻيون ڍنڍون يورپي حصي جي اتر اولهه واري ايراضي
۽ اولهه سائبيريا ۾ ئي آهن. تازي پاڻيءَ واريون ڍنڍون جن
۾ مڇي جام ٿئي ٿي، سي گهٽائيءَ ۾ آهن.

اوڀر سائبيريا ۾ بئڪال ڍنڍ هڪ غير رواجي ڍنڍ آهي. اها
ايشيا ۽ يورپ ۾ تازي پاڻيءَ جي وڏي ۾ وڏي ڍنڍ آهي ت
سڄي دنيا ۾ اونهي ۾ اونهي آهي. حساب لڳايو ويو آهي ته
ان ڍنڍ ۾ سڄي بالٽڪ سمنڊ جو پاڻي سمائجي سگهي ٿو. اها
۶۳۶ ڪلوميٽر ڊگهي آهي، ۷۹ ڪ - م ويڪري آهي ۽ ڪ
ايراضي ۳۱٫۵۰۰ چورس ڪ - م آهي. ان جي گهٽي ۾ گهٽ

ميٽر مٿي آهي. هن ۾ هيٺ حصو جيڪو ڪئسپين سمنڊ جي منگيشلاڪ اُپيبت ۾ آهي، سو سمنڊ کان ۱۳۲ ميٽر هيٺ آهي.

سوويت يونين ۾ شاهي پهاڙ ڪهڙا آهن؟

اُهي هيٺيون ۱۱ چوٽيون آهن جي سمنڊ کان ۳ هزار ميٽر مٿي آهن:—

ڪميونزم چوٽي	—	۷۴۹۵ ميٽر	(پامير جبل)
پوبيدا چوٽي	—	۷۴۳۹ ميٽر	(تين شان جبل)
لينن چوٽي	—	۷۱۳۴ ميٽر	(ترانس-آلاءِ قطارون)
خان-ٽينگري چوٽي	—	۶۹۹۵ ميٽر	(تين شان جبل)
ايلبروس	—	۵۶۳۳ ميٽر	(ڪاڪيشيائي جبل)
ڊڪ - ٽؤ	—	۵۱۹۸ ميٽر	(ڪاڪيشيائي جبل)
ڪزبيڪ	—	۵۰۴۷ ميٽر	(ڪاڪيشيائي جبل)
بيلوخ	—	۴۵۰۶ ميٽر	(آلتائي جبل)
آراگٽس	—	۴۰۹۵ ميٽر	(ڪاڪيشيائي جبل)
منڪو - سرديڪ	—	۳۴۹۱ ميٽر	(سايان جبل)
پوبيدا	—	۳۱۴۷ ميٽر	(چرسڪي قطار)

سوويت يونين ۾ ڪهڙيون نديون آهن؟

اُهي اٽڪل ۱۵۰،۰۰۰ نديون آهن، جيڪي ۱۰ ڪلوميٽر يا ان کان وڌيڪ ڊگهيون آهن. انهن جي ڊيگهه ۳،۰۰۰،۰۰۰ ڪلوميٽرن کان به وڌيڪ آهي، جنهن مان ۵۰۰،۰۰۰ ڪلوميٽر جهازراني يا ترهي تي ترڻ لائق آهن.
سوويت يونين ۾ گهڻي ۾ گهڻو پاڻي ۽ ان مان پيدا ٿيندڙ

جپان، آسٽريليا ۽ نيوزيلنڊ جا ڪيترائي ٻوٽا جيڪي يورپ
سمنڊ جي ڪنارن تي ٻه نه اُڀرن، سي رشيا ۾ سوچي ۾ ائين
اُڀرندا آهن جهڙي نموني اُهي پنهنجن اصل هنڌن تي اُڀرن ٿا.
ان ڪناري واري ايراضيءَ ۾ ڪيترائي صحت سڌار گهر آهن.
متسيستا ندي جي ماٿري، جيڪا سوچي ايراضيءَ جو حسين
جواهر آهي، اُن ۾ مرض کان ڇٽائيندڙ گرم پاڻيءَ جا تمام
ڪمائتا چشما آهن. سوويت راڄ ۾، ڪاڪيشيائي ۽ ايشيائي
گرم پٽن ۾، چانهه، تماڪ ۽ نارنج وغيره جي شاهي پوک
ڪئي ويئي آهي.

ملڪ جي طبعي بناوت ڪهڙي آهي؟

سوويت يونين جي ڏکڻ اولهه، ڏکڻ ۽ اوڀر حدن سان لڳو
لڳ، پکڙيل اوچن جبلن ۾ هڪ مضبوط پٽو آهي. ان ۾ چمڪندڙ
ڪريميا جا ڪارپٿين جبل آهن، جيڪي چوٽين تي چڙهندڙن
کي خاص وڻندا آهن. ڪاڪيشيا جا شاهاڻا پهاڙ، وچ ايشيا
جون مضبوط پهاڙيون، ڏکڻ ۽ اتر اوڀر سائبيريا جون ڪٽڙ
واريون اداس چوٽيون ۽ ڏور اوڀر واريون کهريون پهاڙي
ايراضيون پڻ هتي آهن.

سوويت يونين جي لڳ ڀڳ اڌ ايراضي مٿاهين پٽن ۽ جبلن
سان ڇانيل آهي. وچ سائبيريائي مٿاهون پٽ ٿي، جيڪو اوڀر
۾ يينيسي کان وٺي لينا تائين وڃي ٿو، سو اولهه يورپ جي
ايراضيءَ جي اڌ جيترو آهي.

اوچاين ۾ ٻه صاف فرق آهي. اوچي ۾ اوچي چوٽي
"ڪميونزم چوٽي" جيڪا پامير ۾ آهي، سا سمنڊ کان ۷۴۹۵،

راضين جي). جڏهن ماسڪو ۾ بهار جي موسم هوندي آهي،
جڏهن ڏکڻ ۾ اونهارو هوندو آهي ۽ اتر ۾ اڃا سيارو هوندو آهي.
جڏهن سائبيريا جي اتر وارن حصن ۾ گرمي پد ڪاٽو ٥٠ ڊگرين
(س) لي هوندو آهي، تڏهن جيارجيا جي اولهه ۾ گلاب جا گل
ڦليا ٽڙندا آهن. يا ڪوُيتا جي اتر اوير ۾ اومياڪون شهر جي
پسگرداني ۾ ٿي گهٽ ۾ گهٽ گرمي پد لهندو آهي. هتي
جنوري ۾ وچولو گرمي پد ڪاٽو ٥٠ ڊگريون لهندو آهي ۽ اهو
ڪاٽو ٧٠ ڊگرين کان به هيٺ لهي ويندو آهي.
ملڪ جو گرم ۾ گرم ڀاڱو آهي وچ ايشيا وارو جتي تمام گرم
مهني جو وچولو گرمي پد به ٣٠ ڊگرين (س) کان مٿي ٿيندو
آهي. گهٽ ۾ گهٽ پد ترميذ جي شهر جو آهي جو الڪل ٥٠
ڊگريون (س) هوندو آهي.

سوويت يونين جا گرم پٽا ڪيئن آهن؟

رشيا جي گرم پٽي واري اراضي، جيڪا بلئڪ سمنڊ جي
سوڙهي ڪناري سان لڳو لڳ آهي ۽ جيڪا اتر ۾ جبلن سان
ڍڪيل آهي، سا سچ پچ هڪ حيرت انگيز جاءِ آهي.
سوويت ۽ وديشي وگيانين جو چوڻ آهي ته ٻئي ڪنهن
به گرم ٽڪر ۾ قدرت ايتري فراخدل ڪانهي، جيتري هتي آهي.
سال جي ستن مهنن ۾ ڏينهن ۾ ٻاهر ايترو ته گرم هوندو آهي جو
سولائي سان اُبر لڳي سگهو آهي. ٽپ ٽپ تي ڪجهه نه ڪجهه
هوندو ٿي آهي جو من کي موهه ڏئي ٿو؛ اکين کي عجب ۾ وجهي.
سامونڊي ڪناري وارين ٽڪرين جو سڄو ٿي سهڻو پٽو
... ٻاجهن سان سرسبز هوندو آهي، جتي ناريل، اپريال، ٿوهر وغيره
جام ٿين ٿا.

تائين انهيءَ جو تعداد ۱۹۲۶ واري انگ کان وڌي ڏهوڻو ٿي ويو، جڏهن هرهڪ جو آدم ۵ لکن کان مٿي هو، انهن شهرن جو آدم ۱۰ لکن کان مٿي آهي، جهڙوڪ ماسڪو (۶٬۵۰۷٬۰۰۰) لينن‌گراڊ (۳٬۷۰۶٬۰۰۰) ڪيو (۱٬۴۱۷٬۰۰۰) باڪو (۱٬۱۹۶٬۰۰۰) تاشقند (۱٬۲۴۱٬۰۰۰) گورڪي (۱٬۱۲۰٬۰۰۰) خارڪوف (۱٬۱۲۵٬۰۰۰) ۽ نووسيبرسڪ (۱٬۰۶۴٬۰۰۰).

پهرين جنوري ۱۹۶۱ تي، سوويت يونين ۾ ۷۰۴٬۸۱۱ ديهاتي جائيون هيون. انهن مان ۲۸۳٬۶۹۳ اهي هيون جن جو آدم ڏهن کان گهٽ هو؛ ۱۳۷٬۰۸۵ جو آدم ۱۱ کان ۵۰ تائين هو؛ ۱۸۲٬۹۲۷ جو آدم ۵۱ کان ۱۰۰ تائين هو؛ ۸۰٬۹۲۴ جو آدم ۱۰۱ کان ۱۰۰۰ تائين هو؛ ۱۹٬۵۰۷ جو ۱۰۰۱ کان ۵۰۰۰ تائين هو ۽ ۶۷۵ جو عدد ۵۰۰۰ کان وڌيڪ هو.

آبهوا ڪهڙي قسم جي آهي؟

اهو ملڪ جيڪو گرم پٽي واري ايراضيءَ کان وٺي آرڪٽڪ مهاساگر واريءَ ايراضيءَ تائين پکڙيل آهي، ان جي آبهوا سڀاويڪ جدا جدا قسمن واري ٿيندي. سڄي ملڪ ۾ هڪ خصوصيت عام آهي ته جيئن ٺيڪ سياري ۽ اونهاري جو تفاوت جدا جدا هنڌن تي ڦريل آهي ته به هر هنڌ جدا جدا مندن جو فرق ڪافي چڱو آهي. سڄي رشيا ۾ (سواءِ تئمير جي اُپٻيٽ ۽ آرڪٽڪ مهاساگر جي ٻيٽن جي) اونهاري ۾ گرمي پد ۳۰ ڏگرين (سينٽيگريڊ) تائين ۽ ان کان مٿي ويندو آهي ۽ سياري ۾ اهو لهي ڪاٽو ۳۰ ڏگرين (س) کان به گهٽ ٿيندو آهي (سواءِ ڪاڪيشائي ڪنارن وارن

جي ابراهيءَ ۾ ٿني تاريخ جي دوران ۾ پيدا ٿيل آهن. اُلي وڏين قومن جهڙوڪ روسي * (١١٤،١٠٠،٠٠٠ ماڻهو) يوڪريني (٣٧،٣٠٠،٠٠٠) بائلوروشين (٧،٩٠٠،٠٠٠) اُزبيڪي (٦،٠٠٠،٠٠٠) ڪزخي (٣،٦٠٠،٠٠٠) آزربائيجاني (٢،٩٠٠،٠٠٠) آرميني (٢،٨٠٠،٠٠٠) جارجياني (٢،٧٠٠،٠٠٠) لٿونياني (٢،٣٠٠،٠٠٠) ۽ يهودي (٢،٣٠٠،٠٠٠) سان گڏ ٻيا ماڻهو به آهن، جن جو عدد هڪ هزار کان به گهٽ آهي، جهڙوڪ اَلتيت، ناناسن، اوروچي، اوڊار، اوڪاگير ۽ ٻيا.

ٻهسي قومون، جن کي ڪل آدم جو ٩٧،٦ سيڪڙو آهن، ان کي پنهنجو راڄ ڪاروبار آهي. ٻين ڌارين نسلن وارين قومن (جرمن، پولش، بلگيريائي، ڪرد، يوناني) کي پنهنجو راڄ ڪاروبار ڪونهي.

رشيا ۾ شهري ۽ ديهاتي جاتين جو عدد ڪيترو آهي؟

پهرين جنوري ١٩٦٦ تي اتي ١٨٣٢ شهري ۽ ٣٤١٨ ڳوٺاڻي آبادين جون جايون هيون. انهن شهرن ۾ اهي به آهن، جيڪي ٨٠٠ سالن کان ١٠٠٠ يا ١٥٠٠ سال جهونا آهن، جهڙوڪ ڪيو، نووگورود، ماسڪو، سمرقند، بخارا، تفلس، ته تازا ١٠، ٢٠، ٣٠ سالن کان اُسريل شهر پڻ آهن، جهڙوڪ مئگنيٽوگورسڪ، نورلسڪ، اڪارڪ، مگدان، ڪاراگندا، رستوي، انگرسڪ، برٽسڪ ۽ ٻيا.

آڪٽوبر انقلاب کان اڳي رشيا ۾ رڳو ٢٩ شهر هئا، جن جو آدم هڪ لک کان مٿي هو. سال ١٩٦٦ ۾ انهن جو عدد ١٩٢ هو، جن ۾ ڪل آدم ٦٤،٨٠٠،٠٠٠ هو. پهرين جنوري ١٩٦٧

* جنوري ١٩٥٩ تائين.

مردن جي گهٽيل آدم جو هي تفاوت ڏينهون ڏينهن گهٽجندڙ آهي، پر اُن جي صفا مٽجي وڃڻ تي ڪجهه وقت لڳندو. سال ۱۹۶۶ جي شروع ۾ اُتي ۱۰ ڪروڙ ۶۱ لک مرد ۽ ۱۲ ڪروڙ ۵۸ لک زالون هيون. اُنهنمان زالن جي ڀيٽ ۾ مرد ۴۰ سالن کان گهٽ عمر وارا گهٽا هئا. ايڏي گهٽائيءَ مان گهڻو حصو ۴۳ سالن کان گهٽ عمر وارن مردن جو آهي. سراسري انگ اکر ڏيکارين ٿا ته مرد، ڪل آدم جو ۴۵٫۶ سيڪڙو آهن.

شهرن ۾ رهندڙن جو تعداد گهڻو آهي؟

۱- جنوري ۱۹۶۷ تي شهرن ۾ رهندڙن جو عدد ۱۲۸،۰۰۰،۰۰۰ هو ۽ ڳوٺن ۾ رهندڙن جو ۱۰۶،۴۰۰،۰۰۰ هو.
پهرين مهاڀاري لڙائي کان اڳ، ۱۸ سيڪڙو آدم شهرن ۾ رهندڙ هو. ۱۹۳۹ ۾ اُن جو عـــدد وڌي ۳۲ سيڪڙو ٿيو ۽ ۱- جنوري ۱۹۶۷ تي وڌي ۵۵ سيڪڙو ٿيو.
۱۹۷۰ جي پڇاڙيءَ ۾ شهرن ۾ رهندڙن جو عدد وڌي ۱۴ ڪروڙ ۴۰ لک ٿيڻ گهرجي. ۱۹۷۵ ۾ ۱۶ ڪروڙ ۵۰ لک ۽ ۱۹۸۰ ۾ ۱۹ ڪروڙ ٿيندو. ۱۹۸۰ جي آخر ۾ سوويت يونين جو ۷۰ سيڪڙو ڪن آدم، شهرن ۾ رهندو.

سوويت يونين ۾ گهڻيون قومون آهن؟

سوويت يونين گهڻين قومن وارو ملڪ آهي. ۱۹۵۹ وار
آدمشماريءَ موجب اُتي ۱۰۹ قومون ۽ ٻين قومن سان لاڳا
رکندڙ ۱۱ ننڍيون قومي ٽوليون رجسٽر ٿيل آهن.
۹۰ کان مٿي قومون ديسي آهن، جيڪي سوويت يو

قومي تڪر، جو اُتر اولهه جي ڀرسان آهي. اُتي هڪ چورس ڪلوميٽر پٺيان آدم آهي، ١٤٠ ماڻهو.

آدمشماري ڪيتري تڪڙي وڌندڙ آهي؟

سوويت يونين ۾ هڪ منٽ ۾ ڇهه ماڻهو (روز اٽڪل ٩ هزار) ۽ هڪ سال ۾ ٽيهن لکن کان به مٿي ماڻهو ڄمن ٿا. اُلي ١٩٥٧ کان ١٩٦٦ وارن ڏهن سالن ۾ ٣٣,٠٠٠,٠٠٠ آدم وڌيو. اها واڌ سويڊن، ڊينمارڪ، فنلئنڊ، يونان ۽ آسٽريا ملڪن جي گڏيل آدمشماريءَ کان به گھٽي آهي.

ٻي مهاڀاري لڙائيءَ ۾ سوويت يونين ٿي گھڻي ۾ گھڻو نقصان سٺو. اُنجا ٻن ڪروڙن کان به وڌيڪ ماڻهو مئا. ان هوندي به ۽ باوجود جنگ واري عرصي ۾ گھٽي گھٽجل ڄم جي سبب رشيا جو آدم ١٩٦٧ جي شروعات ۾ لڙائيءَ کان اڳ واري زماني کان به ۴ ڪروڙ وڌيڪ ٿي ويو. رشيا جو اڌ آدم ٢٦ سالن جي عمر اندر آهي. سوويت يونين جو آدم ١٩٧٠ تائين وڌي ٢٥ ڪروڙ ٿيندو، ١٩٧٥ تائين ٢٦ ڪروڙ ٣٠ لک ۽ ١٩٨٠ تائين اٽڪل ٢٨ ڪروڙ ٿيندو.

زالن جو آدم ڪيترو آهي؟

١٩٣٩ جي آدمشماريءَ موجب اُلي مردن جو آدم ۴٨ سيڪڙو هو ۽ زالن جو ٥٢ سيڪڙو هو. ١٥ جنوري ١٩٥٩ جي آدمشماريءَ جي انگن نرالي حالت ظاهر ڪئي، جنهن موجب مردن جو ۴٥ سيڪڙو ۽ زالن جو ٥٥ سيڪڙو آدم هو. ايڏو فرق ٻي لڙائيءَ ۾ گھڻن مردن جي مرڻ جي ڪري آهي. ١٩٥٩ جي آدمشماريءَ مطابق، ۴٠ کان مٿي عمر واري گروهه جو ٦٢٫٥ سيڪڙو زالون هيون.

...مشماريءَ جي گهاٽائي ڪيتري آهي؟

١- جنوري ١٩٦٧ تي رشيا جي آدمشماري ٢٣٤،٠٠٠،٠٠٠
...ن ۾ مٿي هئي. چين ۽ هندستان کان پوءِ سوويت يونين ۾
...نيا جو گهڻي ۾ گهڻو آدم رهي ٿو. سراسري طور رشيا جي
...دم جي گهاٽائي (١- جنوري ١٩٦٧ تي) هڪ چورس ڪلوميٽر
...نيان ١٠ء٤ ماڻهو آهي. سڀاويڪ طور اُتي گهڻي عرصي جون
...وسيل ايراضيون آهن جتي سراسري گهاٽائيءَ کان گهڻا دفعا
...مٿي آدم رهي ٿو ۽ بلڪل ڇڊي آدم وارين ايراضيون پڻ
آهن، جي خاص ڪري اُتر ۾ نظر اينديون.

جن يونين رپبلڪن جي هڪ چورس ڪلوميٽر پنيان
آدمشماريءَ جي حساب سان گهڻي ۾ گهڻي گهاٽائي آهي سي
هي آهن: مولداويا جي ١٠٠ ماڻهو؛ يوڪرين جي ٧٦؛ آرمينيا جي
٧٥؛ جيارجيا جي ٦٥؛ ۽ آزربائيجان جي ٥٥. جن رپبلڪن
جي گهاٽائي گهٽ ۾ گهٽ آهي، سي آهن: ڪزاڪستان جي
٤ء٥؛ ترڪمانيه جي ٤. ٻين جي گهاٽائيءَ جو انگ آهي- رشين
فيڊريشن، ٧ء٤؛ ڪرگهيز، ١٣؛ تاجڪستان، ١٩؛ ازبڪستان، ٢٢؛
ايستونيا، ٢٩؛ لٽويا، ٣٦؛ بائلو رشيا، ٤٢ ۽ لٿونيا، ٤٦.

سوويت يونين جي يورپي حصي ۾ آدم جي گهاٽائي هڪ
چورس ڪلوميٽر پنيان ٣٠ ماڻهن کان ڪجهه مٿي آهي، ۽ ان
جي ڀيٽ ۾ ايشيائي حصي ۾ فقط ٣ ماڻهو آهي.
گهڻي ۾ گهڻي گهاٽائيءَ واري ايراضي آهي يورپي ڀاڱي
جو وچ، خاص ڪري ماسڪو وارو ٽڪر (جنهن ۾ ماسڪو به اچي
وڃي ٿو) جنهنجو هڪ چورس ڪلوميٽر پنيان آدم آهي ٢٤٥
ماڻهو. تمام گهٽ ۾ گهٽ گهاٽائيءَ وارو ٽڪر آهي ايونڪ

مياساگر ۽ بيرنگ سمنڊ، اڪوٽسڪ جو سمنڊ ۽ جپان جو سمنڊ آهن ۽ اولهه ۾ بالٽڪ سمنڊ آهن.

سوويت يونين جون حدون ٻارهن ملڪن سان ملندڙ آهن: ناروي، فنلينڊ، پولينڊ، چيڪوسلوويڪيا، هنگري، رومانيا، ترڪي، ايران، افغانستان، چين، منگوليا ۽ ڪورياني عوامي لوڪشاهي ريپبلڪ. ڪن هنڌ ته جپان ۽ آمريڪا جون حدون به سوويت يونين جي تمام ويجهو آهن.

رشيا جي ٦٠،٠٠٠ ڪلوميٽر حدن مان، ٢/٣ حصا سامونڊي حدن جا آهن.

دنيا جي ٻئي ڪنهن به ملڪ جون ايتريون وڏيون ۽ ايترن گهڻن ملڪن سان ملندڙ حدون ڪونهن.

رشيا ڪيتري وڏي آهي؟

سوويت يونين دنيا ۾ وڏي ۾ وڏو ملڪ آهي. اهو ٢٢،٤٠٠،٠٠٠ چورس ڪلوميٽرن جي اراضيءَ ۾ پکڙيل آهي، جا دنيا جي وسيع اراضيءَ جو ڇهون حصو آهي. سوويت يونين، آمريڪا کان اٽڪل ٢½ دفعا وڏو آهي، هندستان کان ستوڻو آهي، جپان کان ٦٠ دفعا ۽ انگلينڊ کان ٩٠ دفعا وڏو آهي. اتر کان ڏکڻ تائين سندس ڪل ڊيگهه اٽڪل ٥٠٠٠ ڪلوميٽر ۽ اولهه کان اوڀر تائين لڳ ڀڳ ١٠،٠٠٠ ڪلوميٽر آهي، جنهن ۾ خط استوا جو چوٿون حصو اچي ٿو وڃي.

دنيا جي ٢٤ وراهيل ٽڪرن مان، يارهن ٽڪر، رشيا جي وچ مان لنگهن ٿا. جڏهن ماسڪو واسي رات جي ماني کائيندا آهن، تڏهن سندن ٻيا ديس واسي، جيڪي سکالن ٻيٽن ۾ رهندا، پرڀات جي آجيان ڪندا آهن.

آدم، طبعي بناوت ۽ آبهوا

يونين آف سوويت سوشلسٽ ريپبلڪس ڪٿي آهي؟

يونين آف سوويت سوشلسٽ ريپبلڪس اوڀر يورپ ۽ اُتر
وچ ايشيا ۾ آهي.
اُنجي حد، هڪ طرف، آرڪٽڪ مهاساگر ۾ فرنز جوزف لئنڊ
جي ٻيٽن ۾، رڊولف ٻيٽ جي چوٽيءَ (۸۱٫۵۰ ڊگريون اُتر ۾)
کان وٺي ڏاکڻي تري جي اُن نشان تائين آهي، (۳۵٫۰۰۸ ڊگريون
اُتر ۾) جو ترڪمانيا ريپبلڪ جي ڪشڪ شهر جي ويجهو آهي. اولهه
کان اوڀر ۾ رشيا، ڪالاگراڊ جي شهر (۱۹٫۳۸ ڊگريون اوڀر ۾
کان وٺي بيرنگ جي ڳچيءَ سمنڊ ۾ رلمانوف ٻيٽ تائين آهي
(۱۶۹٫۴۰ ڊگريون اولهه ۾).
رشيا جي اُتر ۾ آرڪٽڪ مهاساگر ۽ ٻئرينٽس، وائيٽ (اَڇو
ڪارا، لئپٽيف، اوڀر سائبيرين ۽ چڪچي سمنڊ آهن ۽ ڏکڻ
بلئڪ (ڪارو)، آزوف ۽ ڪئسپين سمنڊ اٿس ۽ اوڀر ۾ پئسفڪ

فهرست

ايڊيٽر-ان-چيف:
جي. ايل. ڪولوڪولوو

ايڊيٽر (سنڌي ايڊيشن):
پروفيسر ارجن ميرچنداڻي (شاد)

قيمت هڪ رپيو

USSR: Questions and Answers.

(Vol. I)

Sindhi Edition

هيءُ ڪتاب آر. جي. آڪلوو، بمبئي ۾، سوويت يونين جي
ڪانسوليٽ جنرل جي خبرچار کاتي پاران، جانڪي پرنٽنگ پريس،
٧٧، ڪانڊ بزار، مهيم، بمبئي-١٦، مان ڇپايو ۽ "پئرادائيز"
٥١، ايل. ڄڳلا ڀائي ڏيساڻي روڊ، بمبئي-٢٦، مان پڌرو ڪيو.
ٽيليفون نمبر: ٣٦٨۴٦٦

فهرست

ايڊيٽر - ان - چيف:
جي. ايل. ڪولوڪولوو

ايڊيٽر (سنڌي ايڊيشن):
پروفيسر ارجن ميرچنداڻي (شاد)

قيمت هڪ رپيو

USSR: Questions and Answers.

(Vol. I)

Sindhi Edition

هيءُ ڪتاب آر. جي. اڪلوو، بمبئي ۾، سوويت يونين جي ڪانسوليٽ جنرل جي خبرچار کاتي پاران، جانڪي پرنٽنگ پريس، ٧٧، ڪاهڙ پڙاو، مهيم، بمبئي-١٦، مان ڇپايو؛ "پئراڊائز" ٥١، ايل. ڀولا ڀائي ڏيسائي روڊ، بمبئي-٢٦، مان پڌرو ڪيو.
ٽيليفون نمبر: ٣٦٨۴٦٦